56
Türkçe Edebiyat

ÖLÜYORDUM, GEÇERKEN UĞRADIM • Can Gürses

1120

Can Gürses

ÖLÜYORDUM, GEÇERKEN UĞRADIM

4. BASIM

AYRINTI

CAN GÜRSES

6 Temmuz 1989'da İstanbul'da doğdu. Yatılı okuduğu VKV Koç Özel Lisesi'nden Cervantes'in *Don Kişot*'u, Oğuz Atay'ın *Tutunamayanlar*'ı ve Bulgakov'un *Usta ile Margarita*'sı üzerinden ironi-yazar-toplum ilişkisini tartıştığı tezinden tam not alarak, International Baccalaureate (Uluslararası Diploma) ile mezun oldu. İngiltere'de The University of Kent'te Karşılaştırmalı Edebiyat ve Film bölümlerini Krzysztof Kieslowski'nin *Aşk Üzerine Kısa Bir Film*, *Mavi* ve *Veronique'in İkili Yaşamı* filmleri üzerinden gerçekliğin kurmacalığını tartıştığı tezi ile en yüksek ikinci dereceyle bitirdi. İskoçya'da The University of Edinburgh'ta Karşılaştırmalı Edebiyat dalındaki yüksek lisans eğitimini, Orhan Pamuk'un *Beyaz Kale* ve Amin Maalouf'un *Afrikalı Leo* romanları üzerinden kimliğin Doğu-Batı ve ben-öteki parçalanmasını çözümlediği teziyle tamamladı. Bilgi Üniversitesi'nde "Eleştirel Düşünce" ile "İngiliz Dili ve Edebiyatı" derslerini verdi. *Bir+Bir* dergisinde "Edebiyat Gardırobu" adlı köşesinde yazdı. Yeonmi Park'ın *In Order to Live* adlı biyografisini *Yaşayabilmek İçin* adıyla Türkçeleştirdi. Ursula K. Le Guin'in şiirlerini Ayrıntı Yayınları tarafından kitaplaştırılmak üzere Türkçeye çevirdi. "Zamanın Ötesindeki Diyar" adını verdiği sinema senaryosunu yazdı. Dördüncü romanı *Bir Ömrün Takvimi*'ni yazıyor.

Romanları: *En Güzel Günlerini Demek Bensiz Yaşadın* (2014), *Kırık Beyaz* (2015), *Ölüyordum, Geçerken Uğradım* (2017)

Çocuk romanları: İnce ile Uzun *I-Acıbadem Kurabiyesi*, İnce ile Uzun II-*Büyümüş de Küçülmüş Deniz Kızı*, İnce ile Uzun III-*Kazablanka* (2014)

Ayrıntı: *1120*
Türkçe Edebiyat Dizisi: *56*

Ölüyordum, Geçerken Uğradım
Can Gürses

Son Okuma
Ahmet Batmaz

© Can Gürses, 2017

Bu kitabın tüm yayım hakları
Ayrıntı Yayınları'na aittir.

Kapak Tasarımı
Gökçe Alper

Kapak Fotoğrafı
Ed Clark / The LIFE Picture Collection / Getty Images Turkey

Dizgi
Esin Tapan Yetiş

Baskı ve Cilt
Ali Laçin - Barış Matbaa-Mücellit
Davutpaşa Cad. Güven San. Sit. C Blok No. 286
Topkapı/Zeytinburnu - İstanbul - Tel. 0212 567 11 00
Sertifika No: 46277

Birinci Basım: *2017*
İkinci Basım: *2017*
Üçüncü Basım: *2019*
Dördüncü Basım: *2022*

ISBN 978-605-314-224-9
Sertifika No: 10704

AYRINTI YAYINLARI
Basım Dağıtım San. ve Tic. A.Ş.
Hocapaşa Mah. Dervişler Sok. Dirikoçlar İş Hanı
No: 1 Kat: 5 Sirkeci – İstanbul
Tel.: (0212) 512 15 00 Faks: (0212) 512 15 11
www.ayrintiyayinlari.com.tr & info@ayrintiyayinlari.com.tr

t facebook.com/ayrintiyayinevi instagram.com/ayrintiyayinlari

Can Gürses

Ölüyordum, Geçerken Uğradım

Can Gürses

Ölüyordum, Geçerken Uğradım

Bu romanın bütün ağrılarına sabırla, sevgiyle gülümseyen Ekin'e

ve dünyanın tüm uyuyamayanlarına.

Yazarın Önsözü

Sevgili Okur,

Sen bu romanı okurken ben hep neredeysem orada olacağım. Okumaya başlamadan önce bilmeni isterim ki romanın kahramanları, adlarına Mahur ile Nafiz dediğimiz âşıklar. Roman on günde geçer. Bir aşkın on günü, yüzyılıdır şehrin. Âşıkların her bir günü on yıla bedel olduğundan romanda yüzyıllık bir zaman dilimini izlemeye hazır ol! Bir günde on yıl yaşanırken, bir iki saat içinde yeni yılın başlayıp biteceğini unutmadan, zaman geçişlerini bir hata değil, aşkın sebep olduğu gerçeküstü bir ritim edasında duyarsan sevinirim.

Bir Mahur'dan, bir Nafiz'den dinleyeceksin öykülerini. Mahur daha bir dünyevi olduğundan onu diğer kahramanların da konuştuğu yerden, dünyadan, düz fontla işiteceksin. Nafiz bir münzevi. Evinden hiç çıkmayan Nafiz'in sözleri yatık ve ağdalı italik fontla çalınacak kulağına. Nafiz'in

zamanı, evine kapandığı 1920'lerin sonunda durduğundan onun dili görece daha eski. Bu seni yer yer zorlayacaksa da tadını çıkarmaya bak. Eski sözcükler, eski zamanlar gibi güzel, çok güzel. Mahur'un dili ise, sokağa çıktıkça yenilenip, tazelenecek. Âşıklar, öykülerini bugünden anlatacaklar. Bu yüzden Mahur, o on günü güncele yakın ve fakat kendine özgü diliyle anlatacakken, Nafiz ise sığınmak istediği eski zamanların diliyle anlatacaktır. Zaten ne demiş aşkın şairi Aragon;

"Sana büyük bir sır söyleyeceğim Zaman sensin
Zaman kadındır ister ki
Hep okşansın diz çökülsün hep
Dökülmesi gereken bir giysi gibi ayaklarına
Bir taranmış
Bir upuzun saç gibi zaman
Soluğun buğulandırıp sildiği ayna gibi
Zaman sensin uyuyan sen şafakta ben uykusuz seni beklerken

Sana büyük bir sır söyleyeceğim
Korkuyorum senden
Korkuyorum yanın sıra gidenden pencerelere doğru
akşamüzeri
El kol oynatışından söylenmeyen sözlerden
Korkuyorum hızlı ve yavaş zamandan korkuyorum senden
Sana büyük bir sır söyleyeceğim
Kapat kapıları
Ölmek daha kolaydır sevmekten
Bundadır işte benim yaşamaya katlanmam
Sevgilim"

"İstanbul'u sevmezse gönül, aşkı ne anlar
Düşsün suya yer yer erisin eski zamanlar"

Behçet Kemal Çağlar

"İstanbul, gerçekten insanlık kadar büyük."

Gustave Flaubert

1. Gün veya 1930'lar

"Yalnız geçen ömrün bir uykusuzluk gecesi
Çekmişken aynalar beni müthiş bir sorguya
Birdenbire kalbi titreten bir bülbül sesi
Dağardında doğan mehtap gibi vurdu suya"

Cahit Sıtkı Tarancı

– *Mahur.*

Niçin ünlem değil de nokta?

Uyuyabilmek ümidiyle boylu boyunca açtığım pencereden odama dolan acı-tatlı rüzgârıyla zaman, kaşıyla gözüyle tam bir Ekim gecesiydi. Sene 1932.

Oysa ben en çok onun ünlemlerini özlemiştim...

Bir o yana bir bu yana kıvranarak karanlığa soytarılık ederken, ciddiyet, ihtimam ve tedirginlikle uyuma gayretindeydim. Bu defa emindim. Az kalmıştı uykuya. Sarp

dağları, fırtınalı denizleri aşarak teptiğim fersah fersah yolun sonunda nihayet uykuya varacak ve ta oralara kadar gitmişken rüya bile görecektim. Hayrettir ki haklıymışım esasen. Lakin haklı olduğum görülmüş şey değildir!...

Bana beş asır gibi gelen ayrı kaldığımız beş seneden beri kurtulamadığım, kurtulamadıkça kurcaladığım, kurcaladıkça tutunduğum, tutundukça muhtaç kaldığım, muhtaç kaldıkça boyun eğdiğim, boyun eğdikçe tapındığım Mahur'un hayali sebebiyle göremediğim rüyaların bir yenisinden onun hakikati alıkoyacaktı beni. Mahur'un hakikati, rüyaların en güzeliydi. Canıma minnetti uykusuzluk! Gayet tabii o lahza içimi ürperten, dili tutulmuş zil sesinin beni emsalsiz sevgilime kavuşturacağını hayal dahi edememiştim. Halbuki hayallerimde Mahur hep bana dönerdi. Hep güneşler içinde dönerdi. Saat kaçtı, kim bilir? Henüz güneş doğmamış olacaktı; etraf ölesiye karanlıktı. Fakat gelen Mahurum değil miydi; demek kıpkırmızı doğmuştu güneş benim için.

Seneler sonra Mahurumun bana döndüğü o gece yarısı, karşılaşacağım mucizeden bihaber, bezgin ve sıkıntılı bir vaziyette kapıyı açarken Hamdi'nin benim için aldığı Seyyan Hanım taş plağıyla Muhit *mecmuasının para üstünü fazla bıraktığını fark edip bu mevzuyu istirham etmek üzere kim bilir ne medcezirler nihayetinde âni bir kararla kapımı çaldığını düşünmüş, kılığımı mühimsememiştim. Sahi, üzerimde ne vardı, hafızamdan silinmiş. Zira o gecenin bütün hatırası Mahurumun rayihası. Beni seneler boyu korkak, kalabalık, biçare ve karanlık bırakan o koku... Gecenin kimsesiz bir yarısı başıma gelen bu fevkalade kavuşmanın, zihnimin hasretkeş bir oyunu olmadığına beni ancak Mahurumun kokusu tereddütsüz inandırabilirdi.*

Soru işaretiyle başlamasaydım her şey başka mı seyrederdi?

Dünyalar benim oldu sözünü ömrümde ilk defa tecrübe ediyordum. Birden Mahur'u karşımda bulduğumda, seneler önce kendimi orta yerinde uyanmaya mecbur bıraktığım rüyama kaldığım yerden can havliyle devam ediyordum. Ona "Mahur!" diye haykırmak için yanıp tutuşuyordum fakat gürlüğü kurumuş saçları, parıltısı uçmuş gözleri, gülü solmuş yanacıkları, eriyip ufalmış omuzları, hüzne bulanmış dudakları içime öyle derin bir keder salmıştı ki ona ancak "Mahur" diyebildim. Beni derhal affetsindi. Yoksa bir lahza daha yaşayamayacaktım.

Konuşmuyordu. Beni korkuya mukadder eyliyordu. Mamafih kokusu beni ele geçiriyor, ruhumu zevkle ferahlatıyordu. Kelimelerin tarife yetemeyeceği kokusu tam da burnumda tüttüğü gibiydi. Onsuz geçirdiğim münzevi senelerim müddetince yaptığım ufak tefek gayrimühim karalamaları es geçersek, yalnızca bir tek resim üzerinde çalışmıştım. Tutukluğumun sebebi biraz da o resimdi. Beni harici dünyanın dehşetinden muhafaza eden kapımın eşiğinde, bir nefes uzağımda duran Mahurumun birazdan boşluğun yer ettiği koltuğu harikulade mevcudiyetiyle dolduracağı ihtimalini sinemde hisseder hissetmez salonun ortasında boylu boyunca duran resmimin üzerini peçeleme mecburiyetiyle huzursuzlanmış, güzelime bir çırpıda "Gelsene" diyememiştim.

Haşa; tahmininizde yanılmadınız. Bir türlü tamamlayamadığım, gecemi gündüzüme, gündüzümü geceme katmerleyen bu resim, Mahur'un kokusunu anlatma, dahası duyma gayretimdi. Ne saadet ki artık o resme ihtiyacım kalmamıştı. Mahur'suz geçen senelerimin derbeder hatırası olarak onu muntazam bir edada saklamam kâfiydi. Resmi nasıl gizleyeceğime akıl yorabilecek vakti kazanma gayesiyle akılsızca bir sual sordum sevgilime. Ne zarafet fukarası bir muameleydi Mahurumu kapıda dikmek! Yorgun bir heykel

gibi "Gel!" dememi bekleyen mabudemi içeriye, mabedime davet edeceğime,

– Ne arıyorsun buralarda? diye sormamla pişman olmam bir olmuştu.

Şaşkınlıktan saçmalıyordu. Farkındaydım. Nafiz'in doğal hâliydi bu. İnceliği öyle derindi ki en dokunaklı anlarında her söz dilinin ucunda kırılganlaşır ve Nafiz nihayet konuşmaya geçebildiğinde kırık dökük sözleri bocalayarak bohçalayıp önünüze koyarken istemeden kabalaşırdı. Hiç değişmemişti. "Ben de seni bekliyordum!" diyeceğine, gecenin bir yarısı ancak herhangi bir kimsenin herhangi bir kimseye yönelteceği alelade sorunun arkasına saklanmıştı. Ne arıyor olabilirdim ki?

Tuhaf olan Nafiz'in sorusu değil, benim bu soruya hemencecik yanıt bulmamdı: "Ölüyordum, geçerken uğradım." Gerçek, bütün çıplaklığı, zayıflığı ve kudretiyle buydu. Ölüyordum ölmesine ama böyle idare edemeyeceğimi, artık Nafiz'i görmeden yapamayacağımı ancak kapısına varıp zili çaldığımda idrak edebilmiştim. Kazara uğramıştım Nafiz'e. Başka yolumun olmadığını kabul etmiştim. Ne kadar kaçarsam kaçayım yolum Nafiz'den geçiyordu. Nafiz benim için ölümdü. Ve ben ölümüm olmadan yaşayamıyordum. Hangi ölümlü, ölümü olmadan yaşayabilir? Geçen yıllar, Nafiz'in karşısında sözlerimi düşünmeden sarf etme yeteneğimi benden alıp götürmüştü. İçimden geçen yanıta yarım yamalak bir zırh giydirerek şöyle dedim:

– Uyuyamadım, geçerken uğradım.

Yine de dürüstlüğümü tamamen zaptedememiştim. Neyse ki öldüğümü belli etmemiştim. Belki de etmişimdir. Gözlerin sözüne hangi sözcük engel olabilir?

– Kalp kalbe karşıymış! Ben de tam uyuyamıyordum...

Âşık gibi değil; çocuk gibi, âşık olduğum Nafiz gibi kızarmıştı. Utangaçlığını dağıtmak ister gibi eliyle içeriyi işaret ediyordu nihayet, ünlemini sevdiğim!

– İçeri gelsene!...

Mahur'un da uyuyamadığını öğrenmenin sebep olduğu coşkuyla resmi unutuvermiştim. Pürtelaş, peşi sıra içeri koşturdum. Mahur'u salonun ortasında yalnızlığım misali eğreti duran tabloyla dertleşirken bulduğumda az evvelki resmi örtme isteğimden hicap duymuştum. Mahur'dan saklayacak hiçbir şeyim yoktu. Sadece Mahur'un kokusuyla canlanan evim değil, resmim de ona dokunan Mahur'la tamam olmuştu. Bütün Türkiyeli erkekler, dünya güzeli seçilen Keriman Halis Ece'nin hayalini kurarken, ben, en güzel hayal kadar hakiki olan Mahurumu gözlerimi dahi kırpamadan seyre dalmışken, ezanın Türkçe okunmaya başladığını fark edemeyecek kadar bahtiyarlık sarhoşuydum.

Ayrı kaldığımız her günün acısını beraber yaşamıştık. Öyle ki kimse kimseden hesap sormuyordu. Bugün herhangi bir günümüzden farksızdı. Zira ruhlarımız hiçbir zaman ayrılmamıştı. Dünyanın tüm şaşkınlığının yükü tenlerimizdeydi. Bir tek sorumluluğumuz vardı: Dokunmayı en baştan öğretecektik birbirimize. Ben yokken başka tenlere dokunmadığına bu şiddette emin olabilmem Nafiz'in aşkından şüphe etmediğimi mi gösteriyordu? Bana âşık olduğu için mi ayrı kalmayı, çocuğumuz olmasına yeğlemişti? Beş yıl boyunca bu sorunun yanıtını bulamamıştım. Beş yılın sonunda kendimi Nafiz'in yamacında bulmuştum. Varlığına canımın en içinden ihtiyaç duyduğum çocuğumun yokluğu pahasına, sevgilimin nefesine tutunmuştum. Nafiz'e yeniden merhaba demek,

anneliğe veda etmekti. Acı ve neşe içindeydim. Gene de kim bilir, diyordum içten içe, kim bilir...

Nafiz yanıma sokulmaya ürkmüş, sedirin öte ucuna çekingenlikle tünemişti. Utanç ve heyecan doluydu. Belki bu sefer her şey başka olurdu... Sanki Nafiz değil, bendim ev sahibi. Elini ayağını nereye koyacağını bilemeyen Nafiz'in yanına yaklaştım. Birbirimize bakmaya henüz cesaretimiz olmadığı için beraberce Nafiz'in çizimine bakıyorduk. Bu çizim hem tuhaf bir şekilde beni büyülüyor, hem de müthiş bir kuvvetle beni tedirgin ediyordu. Belki de bizzat kavuşmanın ta kendisiydi beni bu ikileme ait belleten. Keşke daha iyi seyretseymişim renklerini... Bir daha görmeyecektim resmi. Benden gelen adıma karşılık Nafiz'in de bana sokulacağını beklerken ayaklanı vermişti. Az öteye yürümüştü. Şaşkınlığı onu kararlı kılmıştı. Kendinden emin bir halde bir taş plak seçip, gramofona yerleştiriyordu. Bana söyleyemediklerini Seyyan Hanım'a söyletecekti.

"Çok uzakta bir ilkbahar gecesinde
Duygularım ellerine düştü yandı
Sevgiyi buldum onun sesinde
Seninim dediği eşsiz zamandı
Kaç geceler dolaşırken bahçelerde
Anlatırdı düştüğünü bir yıldızın
Şimdi bu ıssız ışıksız yerde
Şarkısı var sevdiğim kızın
Ardından yıllar geçti
Kalbimde aynı sızı
Nerdesin kaç ilkbahar geçti
Gecemin tek yıldızı
Yalvardım enginlerde
Sevgilim nerde sordum
Göklerde sularda her yerde
Ondan bir ses var biliyordum
Çok mutlu bir gece onu

Baharın koynundan aldım
Sevgimin çok acısı olmuş
Yıllarca yalnız kaldım
Ardından yıllar geçti
Günlerim gece oldu
Nerdesin kaç ilkbahar geçti
Ömrüm sevginle doldu"*

Bir iki güfte sonra yanıma geldi. Ümitsiz bir şövalyeye benziyordu. Kılıcını bilmem nereye düşürmüştü. Ellerini bana doğru alabildiğine uzattı. Tutmak arzusuna kapılmamı değil de tutmak zorunda kalmamı istiyordu. Tutmanın da ötesinde, ellerini teslim alayım gayretindeydi. Ancak ben teslim almadım; alabildiğine tuttum ellerini. Bilmiyordu tango usullerini. Aşkın adımlarına uydurmuştuk adımlarımızı. Daha dün tanışmış yeniyetme âşıklar gibi ürkekçe raks ediyorduk. Sanki biz değildik yıllar önce dokunmayı birbirimizden öğrenen. Nafiz'in belimdeki eli titriyordu. Haklıydı. Aşk insanda takat mi bırakır? Başım dönüyordu. Mutluluğumu kıskanıyordum. Mümkün olsa zamanı oracıkta durdururdum. Oysa zaman şaha kalkmış, tozu dumana katmış, dörtnala koşuyordu. Aşk, insanı ağırlaştırıyordu. Şarkının sözleri ruhuma kan getirmişti. Kırmızıya kesmiştim. Canım tenime taşıyordu. Halbuki omzumda gizli saklı gözyaşı döken Nafizim buz gibiydi. Bu da onun mutlu olma şekliydi.

Güneşin ilk melodileri penceremizden ıslık çalarak geçerken Mahur'un başı omzumdaydı. Sabahı böyle baş başa, sessizliklerimizi konuşturarak, öpüştürerek, barıştırarak etmiştik. Varsın uyku düşünsündü bizsiz geçireceği geceleri... Kalplerimiz aynı yatakta buluşmuş iki büyük dalga gibi canla başla inliyordu. Sanki senelerdir beraberdik. Sessizlik kadife parlaklığındaydı. Ne de güzel susuyorduk. Susmak daha şairane sevmemizi sağlıyordu.

* Beste: Necip Celal Andel, Güfte: Bilinmiyor.

Yavaşça ayaklanıp Mahurumun başını ellerimin içine aldığımda ellerim ihtiyar bir delikanlı gibi titriyordu. Başını okşadıkça saçının ipeği kendine geliyordu. Gençliği hâlâ tazeydi. Ama çocuk bıraktığım, yarım bıraktığım kadınlığı, ellerimin o çok iyi tanıdığım gençliğinden daha taze, daha olgundu. Ağızda dağılacak güzellikteydi şimdi kadınlığı. Ucunda vişneçürüğü boya kalmış parmaklarımla usul usul gezindiğim omuzları, kolları ben dokundukça akıl almaz bir süratle eski sıhhatine kavuşuyordu. Henüz dokunmadığım göğüslerinin sıcaklığı parmak uçlarımı yakıyordu. Mahurum senelerdir el değmemiş tozlu bir antika gibiydi. Ben onu okşadıkça tozları dağılıyor ve nefis güzelliği kendini açıyordu. Israrla kaçırdığım gözlerimin kalbi, kuyruklu bir yıldız gibi kayıp Mahur'un gözlerine düşüverdi. Teni diken diken ürpermişti.

Aniden gözlerine çarptı gözlerim. Denizlerimizin suyu çekildi. Susadık. Dudaklarımız mı sade, tüm vücudumuz kupkuruydu. Yalnızca öpüşmek kurtarabilirdi bizi. Aşikâr ki korkuyorduk çünkü âşıktık. Şayet bir kez daha ayrı düşmek zorunda kalırsak bunu beceremeyeceğimizden korkuyorduk. Nafiz'in yüzümde gezinen zarif parmaklı elleri soru işaretlerimi alıp götürüyordu. Nefesi nefesimi sarıp sarmalıyordu. Dünyada kötü giden her şey aydınlığa kavuşmuşçasına ferahlamak varken hâlâ neydi korktuğum? Düşüncelerim susuzluktan güçsüz düşmüştü. Dermanımı Nafiz'in dudağında bulmuştum. Artık özgürdüm.

– Hiç öpmeyeceksin sanmıştım.
– *Oh! İşte şimdi Mahur gibi konuştun...*

Mustafa Kemal, Cumhuriyet'imizin onuncu yılı şerefine Behçet Kemal ve Faruk Nafiz Beyler tarafından hazırlanıp, Cemal Reşit Bey tarafından bestelenen Onuncu Yıl Marşı eşliğinde o zamandan destanlaşacağı besbelli

onuncu yıl konuşmasını yapıyorken, Darülfünun'un yüz elli öğretim görevlisi işten atılıyorken, WAGON-LITS Şirketi acente müdürü Bay Jannoui'nin Türkçe konuşmayı reddetmesi üzerine Darülfünunlu öğrenciler, üzerlerine henüz icat olunmamış TOMA rolünde su sıkan itfaiyeye aldırmadan acente binasını taşlıyorken, Kanavice Koyu'nda yaşanan Kuşadası Olayı'nda İngiliz donanmasının, yasak bölge uyarısını dikkate almayan subaylarından birine ateş eden Türk askerinin iadesi talebine karşılık Mustafa Kemal, İngilizlere savaş açsa da üzerinde güneş batmayan imparatorluk Türkiye ile savaşmayı göze alamazken, o güne dek alışkın olduğumuz arşın, okka, batman gibi ölçüler sebze-meyveleri hüzünle kilo, metro, litreye bırakırken, İstiklâl Caddesi ayinlere kapatılmışken, sinema ve tiyatroların güne 11'de veda etmesiyle geceleri Balık Pazarı'nın ucuz meyhanelerine akın eden vatandaş kendine bir türlü soyadı beğenemezken, ortalama ölüm yaşı kırk altı iken, Türk Kadını seçme ve seçilme hakkına nihayet sahip olurken, dünyanın bir ucunda efsaneleşmenin yolunun öldürmekten geçtiğini ürkütücü bir şehvetle keşfeden iki kaçak ve kaçık âşık Bonne ve Clyde günaşırı insan öldürüyorken, Ceza Kanunu, *Gece Gelen Telgraf* isimli eserindeki bir şiiri dolayısıyla Nâzım Hikmet Bey'i bir sene müddetle hapis, İstanbul mebusu davacı Süreyya Paşa'yı 500 lira tazminat ve ayrıca 200 lira ağır para borcuyla cezalandırmak kararlarıyla meşgulken, devlet eliyle kurgulanmış özgürlük, Empire States binaları ile sahneleniyorken, Trakyalı Yahudi vatandaşlarımızın evleri, dükkânları yağmalanıyor, kadınlarına tecavüz ediliyorken, biz, Nafiz ile ben, tüm ülkeden, tüm dünyadan azade, etimizle kemiğimizle, iyiliğimizle kötülüğümüzle, korkumuzla cesaretimizle, hayalimizle kâbusumuzla, geçmişimizle geleceğimizle biz oluyorduk.

Aşkım, sevgilimin vücudunda vücut bulmuştu. Aşkın kendini bulduğu an kaçıp gitmek isteyen başına buyruk ruhunu nasıl terbiye etmeliydi? Sevişirken, sade dünyayı mı, aşkı bile unutur insan. Bir tek o olur. Dünyada bir tek sevdiği insan olur. Ve o olsun diye, o hep olsun diye artık kendisi olmaz. Ona dönüşmektir sevişmek. Onu olmaktır. Düşünce yoktur sevişirken, his yoktur. Bir tek olmak vardır. Varoluşun dile gelişidir sevişmek. Gerisi biraz hayal, biraz hayal kırıklığıdır yaşamın.

Kimilerini kanları kimilerini ise canları ayakta tutar. Akacak can ruhta durmaz. Öpüşmek, ruhları kavuşturur. Sevişmek, teni önce yıkar, alaşağı eder, sonra ağır ağır, ilmek ilmek yontar, kusursuzlaştırır, ölümsüzleştirir. Sevişme bitince tenler ölüme hazırdır. Ölümdür insanın tüm kusurlarının sebebi. İşte bu yüzden Nafiz'dir benim kusurlarımın tercümesi. Peki ya Nafiz'in kusurlarının sebebi? Ben miyim Nafizliği mi?

Bitmeyen sevişme yoktur. Zaman, sevgililerin arasına girebilecek yegâne güçtür. Zaman, an gelir sevgilileri dünyaya çağırır. Oysa yalnız sevişince dünyadan kurtulunur ve o ütopik ülkede, sevgilinin hüküm sürdüğü düş diyarında yalınayak dansa tutuşulur. İnsanın, ne kadar âşık olursa olsun, ne yazık ki Zaman'ın oyunlarına karşı koyma gücü yoktur. Zaman'la Aşk, kafa kafaya verip âşıkları ayırmanın yollarını tasarlar durur.

– Saat yok mu?
– *Artık yok.*
– Zaman yok olsa da saatler hep var canım Nafiz.
– *İnanmak isteyene var saatler.*
– İnanmak mecburiyetinde olanlar var bir de... Çalışıp para kazanmak mecburiyetinde olanlar...
– *Bugün günlerden ne?*
– İşgünü değil. Lakin Suzan'a sözüm vardı.

– *Gidecek misin?*
– Fakat geleceğim. İstersen elbet...
– *O halde sizin dünyanızda saat yarım.*
– Ne diyorsun! 1'de Beyoğlu'nda olmalıyım.
– *Gitmesen?*
– Çok az vakit kalmış. Gelmeyeceğimi haber vermem mümkün değil. Çoktan yola çıkmıştır. Merak eder.
– *Bilim neye yarıyor acep? İnsanların birbirlerine semtler arası seslenmesini sağlayacak bir makine üretmeyi niye akıl edemiyor kimse?*
– Çünkü daha sırada her nevi savaş malzemesi var!

Mahur daha henüz gömleğinin düğmelerini ilikliyorken derin bir hasret çökmüştü kalbime. Nefesime kömür kaçmıştı. İhtiyar bir ihtiyar gibi öksürdüm. Eteğinin fermuarını çekince kalçası olduğundan geniş göründü. Eskiden böyle dar etekler değil, dökümlü elbiseler giyerdi. Moda mı değişmişti Mahur mu? Ne ara merak salmıştı böylesi kadınsı kılıklara? Çantasından çıkardığı kemik tarağıyla çabucak saçlarını düzeltiyordu. Keşke taramasaydı. Saçlarını taramamak ona çok yaraşıyordu.

– Sen evde misin?

Saçmalığın hakikatle sinsice işbirliği edip, dünyayı ele geçirdiği lahzalardan biriydi. Külkırmızı acıyla gülümsedim.

– *Son beş senedir.*
– Mütemadiyen?
– *Mütemadiyen.*

Şapkasını güzelim başına ustaca geçiren Mahur kapının önünde kalakalmıştı. Neden diye sormayacaktı. Biliyordu. Bilmiyormuş gibi yapmak isterdi lakin iş işten geçmişti.

Benim bu ev olduğumu her geçen gün daha yakından, daha içerden görecekti. Kendini çaresiz bir kedere hazırlar gibi bakıyordu gözlerime. Biliyordu. Bir daha bırakamayacaktı beni. Nereye giderse gitsin bana dönecekti. Burası ikimizin evi, ikimizin âlemi olacaktı. Başka hiçbir şeye ihtiyacımız kalmayacaktı. Hakikat, huyunu bize göre ayarlayacaktı. Saatlerin akrebi Mahur, yelkovanı ben olacaktım. Zaman, bundan böyle aşkımızın ta kendisiydi.

– Dışardan istediğin bir şey var mı?
– *Çabuk dönmen. Belki bir kese de bademezmesi.*

Gülümsedim. Sırf bademezmesini getirmeden edemeyeceğimi bildiği için istemişti. Biliyordum. Geri dönmemin güvencesiydi bademezmesi. Geri dönecek miydim sahi?

– Hacı Bekir'den, değil mi?

Değişmediğini görmenin beni sonsuz bir sevinçle sarıp sarmaladığı o çocuk sevgililiğiyle gülümsedi. Gülücüğü, onu kesinlikle ikna edebileceğime inandırmıştı beni.

– Dışarda buluşup yemek yiyelim mi akşamleyin?
– *Ben seni evde bekleyeyim, olmaz mı? Yumurta kırar yeriz. Fakat akşama ne çok var!*
– Yumurtalar benden o zaman! Taze ekmek de alırım gelirken... Başka bir şey lazım mı?
– *Akşama kalma.*
– Merak etme. Dışardan başka bir ihtiyaç var mı?
– *Mahur getir gelirken.*
– Orası kolay.
– *Hırkanı da alsaydın...*
– Sıcak hava.

– *Olsun, sen al gene de...*
– Pekâlâ... Hoşça kal Nafiz.
– *Hoş geldin Mahur.*

Yanağına allı güllü öpücük kondurdum. Dudaklarıma kömür karası acı bulaştı. Kapıyı çekip, önüne yığılmış gazetelere mânâ aramakla vakit harcamaksızın aceleyle merdivenlerden inerken bir daha o eve geri dönmemem gerektiğini hissediyordum. Sokak kapısından çıkıp karşı kaldırıma geçtim. Muhakkak penceredeydi. Dönüp bakmamalıydım. Mahur diyordu içinden. Hem de ünlemlisinden. Hayır Mahur diyordum içimden. Gene ünlemlisinden. Küt topuklu ayakkabım bir itirazı varmışçasına söyleniyordu. Sokağın köşesindeydim. Dayanamayacaktım. Nafiz'in Mahurunu benim Mahuruma tercih etmiştim. Dönüp, güvenle pencereye baktım. Oradaydı. El kadar bir adamdı. Alnıma yazılmış acıklı bir şiirdi. Çocuğumdu. Sevgilimdi. Bensiz edemezdi. Ya ben? Onunla edebilecek miydim? Tek bildiğim, onsuz edemeyeceğimdi. Bir an evvel Nafiz'e yeniden sarılabilmek arzusuyla adımlarımı tramvay durağına doğru sıklaştırdım. Olanları duyunca Suzan nasıl da sevinecekti...

Mahur'a el salladıktan sonra pencereyi derhal sımsıkı örttüm. Mahurumun kokusunu eve benimle birlikte hapsetmeliydim. Mahur'un kokusu benim koğuş arkadaşımdı. Bu ne bahtiyarlıktı! Sevgili merdümgirizliğim yüzümü kara çıkarmamıştı. Geceyi sevgilimin omzumda geçirdiğim sedire huzurla baktıktan sonra sabaha karşıki destanımızı yeniden yaşamak ihtirasıyla yatak odasına yollandım. Kendimi aşkla darmadağın edilmiş yatağımıza bıraktım. Çarşaflar, Mahur'un vücudundan dokunmuştu. Keyfekederdim. Hitler'le, Mussollini'yle aynı dünyada yaşadığıma beni kimseler inandıramazdı. Midem gurulduyordu. Senelerdir

ağzıma lokma koymamış gibiydim. Yastığa sinmiş Mahur kokusunu aşkla içime çekip, iştahla doğruldum.

Mutfağa gitmek üzere odadan çıkarken aynada kendimle çarpıştım. Dehşete kapıldım. Korkunç görünüyordum. Sefildim. Zayıftım. Acınasıydım. Yatağa yığıldım, kaldım. Demek Mahur bana acıdığı için öyle şefkatli davranmıştı. Dünya başıma yıkılmıştı. Gelmeyecekti. Biliyordum. Nasıl izin vermiştim gitmesine? Aynayı kırmamak için kendimi zor zaptediyordum. Midem bulanıyordu. Nagehan güneş odama hücum etti. Yüzüme gözüme, koluma bacağıma pençelerini geçirdi. Başım döndü. Aynaya tutunmak istedim fakat merhametsiz ayna, beni uçurumdan iter gibi camını elimden çekti. Yere kapaklanmıştım.

Güneş mülevves kahkahalarıyla, varla yok arası mevcudiyetimle alay ediyordu. Güneş ki benim baş düşmanım, hayal hırsızımdı. Sokaklardaki bütün kötülükleri güzel gösterip, insanları kendisine müptela, kötülüklere mukadder kılan güneşti. Mahurumu da benden o alacaktı. Derhal bir şey yapmalıydım. Ayağa kalkıp pencereyi, perdeyi hepten kapadım. Keşke yemek pişirebilseydim. Mahur, ellerimden çıkan yemeğin kokusunu ta Beyoğlu'ndan alır, gelirdi. Şuralarda bir yerde babamın yemek kitabı olacaktı. Onu bulmalıydım. Hele tatlıya mest olurdu Mahurum. Bademezmesi! Tabii ya... Tatlı deyince mini mini bademezmeleri doluşmuştu aklıma. Getirmeden edemezdi ki... Dönecekti! Dönmez olur muydu hiç? Sevgilimdi o, aşkımın yoldaşıydı. Yoksa yollar sonra zamanı bana çıkmazdı.

Gelmek üzere olmalıydı. Yumurta getireceğini söylememiş miydi? Tava temiz miydi? Evvela banyo mu alsam daha iyi olurdu bulaşık mı yıkasaydım yoksa? Evvela bulaşık yıkamak daha doğruydu. Çarşaflar böyle mi kalmalıydı yahut yatağı kapatsam daha mı memnun kalırdı Mahur? Peki tam Mahur eve girdiğinde hangi musiki çalıyor olmalıydı? Hatırlamam gereken ne çok hayat bilgisi vardı! Ruhumun

kalbi çarpıyordu. Kalbimin aklı çalışmıyordu. Kendimi zorladım. Karar almak, günü kurtarmanın şartıydı. Evvela duş. Hayır bulaşık. Bulaşıkları yıkarken düşünmek en mantıklısıydı. Acaba saat kaçtı?

Mutfağa geldiğimde tavanın temiz olduğunu görmüş ve karnımın müthiş surette acıktığını hatırlamıştım. Teldolapta sakladığım peynirden birkaç parça koparıp ayaküstü atıştırdım. Sokaktan sütçü geçiyordu. Alıp muhallebi mi yapmamı söylüyordu? Pirinç unu da lazım gelirdi. Bir de nişasta mıydı, irmik mi? Bademezmesi gelecekti ya... Lüzumu yoktu muhallebinin. Boş verip suya sevk ettim kendimi. Su, oh, temiz hava gibi dolmuştu ruhuma. Hislerim akça pakça, kanlı canlı olmuştu şimdi. Banyo alırken dışarıya dair hasretini çektiğim tek şeyin deniz olduğunu hissetmiştim. Denizde yüzmek, ebediyete varmak, suya güvenmek, suyun kollarında taşınmak, tuz kokusu, mavinin nefese doluşu, zihnin pırıl pırıl duruluşu, korkunun yok oluşu, denizin serincecik âgûşu, kırk gün kırk gece uyumuş kadar canlanış, yaşadığını bilmek, bildiğini yaşamak, mavi ki ne mavi, sütliman güzellik, yumuşacık buselik...

Deniz hayaliyle kendimden geçmiş, muhtelif şekillerde sırtımı keselerken sağ kaburgama hunharca bir ağrı saplandı. Hay aksi! Ters bir hareket yapmış olacaktım. Mahur'u hayal etmek dururken deniz hayaline dalarsam olacağım buydu. Sakın Mahur gelmiş olmasındı? Ya kapıda kalıp gitmiştiyse? İstemiyordum. Mahur'dan başka hiçbir şey istemiyordum. Mahur'a daha fazla geç kalmamalıydım. Apar topar banyodan çıkarken ayağım kayıp da düşmediğime bugün bile şaşıyorum. Zira sakarlık, ince ruhlu biçarelerin ortak kaderidir. İnce zekâ, ince ruhluların çıkmazıdır. Ve zekâ, kendini açıklamak için boyuna aptallık eder durur.

Suzan'ı tramvay durağında beni beklerken bulduğumda, yüzündeki boyaların ağlamaktan darmadağın olduğunu görünce, Nafiz'e kavuşma telaşım, içimde, arkada-

şımın derdine çare olma telaşına cömertçe yer vermek durumunda kalmıştı. Suzan boynuma atılmış, hıçkıra hıçkıra ağlarken, Beyoğlu gözüme yıllardır görünmediği kadar güzel ve hayat dolu görünüyordu. Artık sokaklar bana Nafizli anılarımı değil, Nafiz'le anıya dönüşecek maceralarımızı anlatıyordu. Heyecandan dudağımı ısırıyordum. Yanımızdan bir hamal, bir de gösterişli kadın geçiyordu. Nafiz'le Beyoğlu'nda yürürken karşımıza çıkacak bu ikilemli ikilinin sokaklarımızdaki biraradalığı üzerine ukalaca lakırdılar etmek için can atıyordum. Suzan'ın burnunu silmek üzere mendiline davranmasıyla hayallerimden doğruldum. Arkadaşımın canı yanarken sokaklar hayalime tat kattığı için bencilliğimden utandım. "N'en var kuzum?" diye sormak için geç bile kalmıştım.

– N'en var kuzum?
– Bir daha kimseyi sevmiciğim!

Demek olağan bir durumla karşı karşıyaydık. Zira Suzan kadar hızlı sevgili eskiten birini daha tanımadım. Her sevgilisi için dolu dolu bir gün boyunca hunharca gözyaşı dökmek, içindeki zehri atana kadar konuşmak konuşmak ve konuşmak, elindeki üç beş kuruşun son küsuratına kadar harcamak şartı ile alışveriş etmek ve bol şerbetli bir tatlı yemek, Suzan'ın ayrılığı atlatma üslubuydu. Keşke ben de, Nafiz'den ayrı kaldığım beş yıl boyunca, en azından bir günümü böyle, Suzan gibi geçirebilseydim... En azından bir günlüğüne Nafiz'den vazgeçebilseydim... Suzan'ın pek sık tekrarlandığı için artık bana mânâsız bir filmi yeniden seyretmek sıkıntısı veren ayrılık günlerinin sonunda Suzan muhakkak şiddetle neşe saçar ve bütün avareliğiyle yeni bir aşka yelken açardı. Fakat bugün o gün olamazdı. Olmamalıydı. Çünkü Nafiz beni bekliyordu. Suzan'sa koluma girmiş, gözünü vitrinlerden

alamayarak yürürken, sabırsızca "Gene ne oldu?" diye sormamı bekliyordu.

– Gene ne oldu?
– Sorma Mahur! Neler geldi başıma, bir bilsen!
– Neler geldi?
– Necip...
– Ne güzellik yaptı yine züppem?
– Böyle konuşacaksan hiç anlatmam...
– Peki, sen bilirsin.
– Yaaa Mahur... Anlatmak istiyorum lakin!
– Bir karar ver yahu. Anlatmak istiyor musun, istemiyor musun?
– İstemez olur muyum... Başka türlü rahat edemem ki... Fakat böyle yolun ortasında konuşulacak bi' husus değil! Gel, Markiz'de oturalım az...

Markiz tıklım tıkış kalabalıktı. Şöyle bir etrafı tarayıp, Nafiz'e anlatabileceğim şen şakrak bir hadise aramış, bulamamıştım. Biçare; Suzan'ın öyküsüyle baş başa kalmıştım. Masadaki *Femme de France* dergisindeki son moda elbise modelleriyle bile ilgilenmeden, çayları dahi beklemeden, bütün hırsıyla anlatmaya başlamıştı Suzan.

– Dün gece. Eve dönüyordum işte... Senle bugün hangi filme gideceğiz bakayım diye Saray'ın önünden geçeyim dedim. Yolumu uzattım. Baktım... *Ormanlar Perisi*'ymiş. Heyecanla yarın olsa da senle seyretsek diye şen mutlu yürüyordum. Hacopulos'un oralarda, bizim gül satan ufarak Rus teyzenin köşesinde karşıma Mefharet cadısı çıkmasın mı!... Beni görünce sinsi sinsi sırıttı. Sonra pek üzülmüş gibi bir tavır takınıp, "Vah Suzancım, vah! Sen de ne bahtsız kızmışsın... Önce Cevdet, şimdi Necip..." diye ağzının

suyunu akıta akıta anlattı. Başımdan aşağı kaynar sular döküldü tabii. Necip'e öfkem yetmedi, bir de bunu Mefharet'ten öğrendim ya, sinirlerim bir güzel tepişti. Daha ben "N'olmuş Necip'e" bile diyemeden, "Aman bu gece Tokatlıyan'ın dansingine gideyim deme! Boş yere üzme canını gece gece. Hadi geç oldu şekerim, benim gitmem lazım" deyip, beni iki yanağımdan zoraki öpüp, firar etti yelloz!

– Sen de koşa koşa Tokatlıyan'a gittin?

– Ya n'apacaktım?

– Eh Suzan... Eee? Sonra?

– Sonrası...

Gene basmıştı gözyaşını. Belli ki Necip koluna bir başkasını takmıştı.

– Gitmemle Necip'i hoşur kızın tekine sırnaşmış, yek-vücut dans ederlerken bulmam bir oldu! Ahlaksız mahluk! Ağzı kulaklarında, kıza bir sokulmuş ki görecektin! Sanırsın ortalık yerde halvetteler...

– N'aptın?

– N'apacağım... Gözüme kestirdiğim ilk yakışıklıyı kolundan çektiğim gibi dansa kaldırdım. Necip gözünü kızdan alıp da bir türlü göremedi beni. Ta ki...

– Ta ki?

– Benim dans partnerimin sevgilisi saçımı başımı çekiştirip bana vurmaya başlayıncaya dek... O zaman işte yalnız Necip değil, cümleâlem gördü beni...

– Ne diyorsun Suzan...

– Sorma! Hatırladıkça sinirlerim zıplıyor! Hayatımda böyle paçozluk yaşamamıştım. Necip sağ olsun bütün Tokatlıyan'a rezil oldum...

– Kim ayırdı sizi?

– Necip tabii. Tuttu kolumdan çıkardı beni. Sokağın

ortasında azarladı bir de utanmadan, elin adamıyla dans ettiğim için.
- Verseydin ağzının payını!
- Vermem mi! "Sen elin haspasıyla dansinglerde fingirdeşirken iyi oluyor lakin! Bırak beni... Bir daha suratını görmek istemiyorum. Bu aşk bitmiştir!" dedim. Çektim gittim. İnanır mısın Mahur, peşimden koşup af bile dilemedi.
- Necip'e de bu yakışırdı! İyi olmuş bence, içim rahatladı.
- Fakat onu çok sevmiştim...
- Öyle herkesi çok sevmeyeceksin demek ki... Hadi sil gözlerini. Gözyaşlarını ona layık bir adama sakla.
- Bilmiyorum Mahur... Bilmiyorum... Hiç mi sevmemiş acep beni... Ah... Nerden bulurum bütün hergeleleri... Ay, herkes bana bakıyor... Gidip yüzümü pudralayayım...

Suzan tuvaletteyken mecmuaları karıştırdım. *Yıldız*, *La Bohem* liberettosunu tefrika etmişti. Keşke elimden yazı değil müzik gelseydi. Yazı, müziğin sözcüklü hâli değil miydi? Suad Derviş'in "Kadınlar Neye İçlenirler?" başlıklı yazısını okudum sonra. Suad Derviş'i çok beğenirdim. Arkadaş olmadığıma yandığım az buçuk kadından biriydi. Yazının olduğu sayfayı koparıp, katlayıp, çantama koymuştum. Bir gün bir mecmuada veya gazetede bir köşem olursa, bu yazıya bir yanıt yazmak istemiştim. Öylesi bir fırsatı bulamadıysam da sayfayı hâlâ saklarım.

Şöyle diyordu: "Kadının fizyolojikman dimağı ve bedeni mahdut faaliyetler gösterdiğinden, bütün boş zamanlarda en ehemmiyetsiz şeyleri izam etmiş ve yaşayamayan insanlar ekseriya çok hissettikleri için o da fazla hassas olmuştur. Bugün kadın hassasiyeti, erkek hassasiyeti ile kabili kıyas değildir ve kadınlar erkeğin fark etmediği,

fark edemeyeceği bin bir küçük ve ehemmiyetsiz şeylerle içlenirler." Her küçük şey ehemmiyetsiz değildir, diye karşı çıkmıştım okurken. Yazıda Suad Derviş'in verdiği örnekler hassasiyeti bir zayıflık olarak sunuyordu. Şöyle de bitiriyordu: "Bütün bunlar tabii, Osmanlıların hanım dedikleri sınıfa mensup bayanların içlendikleri şeylerdir. Bunun haricinde kalan, çalışan bayanlar ise içlenmezler; onlar içerlerler. Kime mi? O da ayrı bir makale mevzuudur... Yalnız şunu söyliyeyim: Kendilerinin kafalarını kaşıyacak vakitleri yokken böyle bir his fantazisini bile yapabilecek kadar bol vakte malik olan ve hâlâ içlenmesini bilen bayanlara!" Bir hayli sorunlu bir yazıydı bu. Vereceğim yanıtı dize dize dizerken aklımda –her şeye şiirle yanıt verilecek bir dünyaya inandığım zamanlarmış– diğer mecmuaları karıştırıyordum.

Suzan'ın pudralanması amma zaman almıştı. *Perşembe*'de yapılan bir soruşturmaya takıldım o sırada: "Aşk Nedir? Neden Seviyoruz?! Bu soruyu tanınmış yazıcılarımıza sorduk, aldığımız karşılıkları yazıyoruz..." Kimse gelip bana sormamıştı tabii. İşte ben böyle şeylere içerliyordum. Derdim "tanınmış yazıcı" olmak değildi; okunmuş yazıcı olmaktı. O yazıyı da koparıp çantama atmıştım. Üstüne yanıt yazmak için değil de karikatürleri Nafiz'e göstermek üzere...

Aşk, çelişkinin mantığıdır. Üç aşağı beş yukarı tüm yanıtlar bu kapıya çıkıyordu. Bakın, ne demişti Ercümend Ekrem: "Aşk... Muayyen bir gayeye varabilmek iştiyakıdır. Âşık, ucunda cennet var diye hayatın bin bir eziyetine, ıstırabına seve seve, inana inana katlanan mümin gibidir. Ne yazık ki, o cennet sandığı yerin boşluğunu hiçliği görünce çok defa sukutu hayale uğrar. Bununla beraber, aşk insana lazımdır. O kadar ki aşksız yaşayan insanın ömrü adeta hederdir. Aşkı, tabiat bizlere hayatın acılarından teselli bulalım diye bağışlamıştır."

Orhan Seyfi ise, "Aşk bir fikri sabittir" demişti. Selahaddin Güngör'ün yanıtında ise Nafiz'i bulmuştum: "Aşk nedir? Aşk bir hastalıktır fakat ben kendi payıma bütün ömrümce bu hastalıktan kurtulmamak isterim. Aşk, suyun içine karışan, ekmeğin hamurunu yapan, üzüm suyunu fıçıda şaraba tahvil eden faydalı mikropların doğurduğu bir hastalık olsa gerek. Susuz yaşanmadığı gibi aşksız da yaşanmaz. Niçin severiz? Böyle bir sorgu niçin hasta olursunuz, niçin ölürsünüz demeğe benzer. Ne sevmek ne de sevmemek insanların elinde değildir." Benim bu yazıya ne yanıt verdiğim ise, anlattığım öykünün ahvalinden okunacaktır. İşte yepyeni bir suratla dönmüştü Suzan. Pudralar, rujlar, saç tokaları olmasa bazı kadınlar bu dünyaya dayanamaz.

- Hadi Mahur, ödedim hesabı, içim sıkıldı burda, kalkalım artık. Gel de şu Makras'a bakalım... Biraz aklımı dağıtırım hem... Aaa, aşkolsun. Hem dırdırımı çek, hem parayı öde. Yok öyle... Hesap benden.
- Sen git madem, ben bir Hacı Bekir'e uğrayıp geliyorum.
- Lokum mu çekti canın?
- Hıhı...

Yok ezme alacağım, deseydim, Nafiz'e götürene kadar Suzan hepsini lüplerdi. Şu şehri İstanbul'da her mekân her an değişirken, olduğu gibi kalmaya direnen nadir güzelliklerden biri hatta tekidir Hacı Bekir. Hem eskidir hem eskimez, hem geçmiş zamana aittir hem zamanlarüstüdür. İçersi böyle hep ağdalı şeker kokar. İçeri girmenizle çocuk olmanız bir olur. Oysa ben ne zaman Hacı Bekir'e girsem, sevgilisiyle buluşmaya gelmiş, kalbi küt küt genç kız olurum. Nafiz'le sık sık burada buluşurduk. Suzan sorgu sual etmesin diye cebimdeki paranın hemen hepsiyle bir kese

güllü lokum bir kese de bademezmesi alırken, bugün yarın buraya Nafizimle geleceğimizi düşünerek o yeniyetme Mahur'un heyecanına bürünmüştüm.

Tatlı hayallerin ağırlaştırdığı adımlarımla, o ara yalnızca siyah beyaz fotoğraf veren Beyoğlu'nun rengârenk inceliklerini iştahla seyrederek, 271 numerolu Makras'a yürüdüm. O vakitler böyle denirdi "numara"ya. Pera'da Peraca konuşulurdu. İçeri girdiğimde Suzan'ı, dükkânın sahibi, ayakkabıların zanaatkârı Makras Bey'le hoşbeş ederek, ayakkabıdan ayakkabı beğenirken buldum. Sanki az önce ağlayan o değildi!

– Mahur! Baksana şu şahanelere... Hangisi daha iyi durdu?
– İkisi de hoş.
– Muhakkak biri daha hoştur.
– Şu daha zarif...
– Lakin bu daha işveli değil mi?
– Tamam o olsun.
– Aaa! Ben dedim, diye öyle diyorsun...
– Hayır canım... Şimdi yandan bakınca bu daha havalı.
– Değil mi? Bence de...
– Hayırdır Suzan? Tayyare Piyangosu sana çıktı galiba...
– Soracağım sadece nonoşum...

Suzan'ın beğendiği ayakkabının 6,5 lira olduğunu öğrenince tıpış tıpış dışarı yollandık. Zira Makras bizde beş kuruş olmadığını kavrayınca Suzan'la sohbeti orta yerinde kesip, yılan derisi ayakkabılarından iyi bir müşteri olduğunu ölçtüğü kokoş hanımefendiyle sohbete koyulmuştu. Bir süre konuşmadan kol kola yürüdük Suzan'la. Hachette'e gelmiştik. Kitabevi gördüm mü dünyayı unuturum.

– Suzan ben bir Hachette'e gireceğim.
– İyi madem, ben de yandaki Venüs'teyim.

Bu çok sevdiğim kitabevine girince kitaplara küskünlük ve gıpta ile bakmıştım. Hepsi, bir gün yayınlama hayalini umutsuzlukla kurduğum kitabımdan yer çalıyordu nazarımda. Kitapları geçip, edebiyat dergilerine vardım. Birden patlak veren heyecanımla *Varlık*'ı aradım. Buldum, açtım. Müjgân'ın şiiri yayımlanmıştı. "*Varlık*'ı almayı ihmal etme, sana bir sürprizim olacak demişti", son haberleşmemizde. Bir daha bir daha okuyordum şiiri. Kalbim hızla çarpıyordu. Nafiz nasıl bulacaktı acaba? Kasanın önünde kuyruk vardı. Kitap, bakılan veyahut alıntılarından bilinen bir nesne değildi o zamanlar; kitap okunan bir özneydi. Bu sırada yeni çıkarılan *Tan* gazetesi gözüme ilişti. Sıra bana gelene dek gazeteyi karıştırdım. Hayran kalmıştım. Tam Talat'a uygun bir gazeteydi. Yarınki buluşmamızda ona mutlaka bu gazeteyi tavsiye etmeliydim. Acaba o okumuş muydu Müjgân'ın son şiirini?

Hachette'ten çıkınca Venüs Itriyat Dükkânı'na girdim. Beni lüzumsuz bir yığın cerbezeli eşyacık arasında görse, Nafiz'in tüm bu kadıncılık oyuncaklarına istikrarlı inadıyla itiraz edip, insan doğasına aykırılıklarına dair ateşli bir söylev vereceğini düşünerek gülümsedim. Suzan elini kolunu yeterince doldurduğunda, daha doğrusu cebini yeterince boşalttığında dışarı çıktık. Mevsim değişmişti sanki. Üzerime, Nafiz'in ısrarınca aldığım hırkamı giydim. Nafiz'e sokulmuş gibi ısınıvermiştim. Suzan'a, Nafiz'e döndüğümü anlatmak istemiyordu canım. Sadece Nafiz'e sarılacağımı bilmek; bu duygu bana bir ömür yetecek gibiydi. Tam bu sıralarda kapatılan Türk Kadın Birliği'mizin hâlinden habersiz, tek kişilik huzurumla gelin güvey oluyordum böyle.

– Pek havalıydı.
– Piyango bir gün bize çıkarsa o zamana artık Suzancığım...
– Yok be şekerim... Dün gece dans ettiğim oğlanı diyorum... Fena havalıydı.
– İlahi Suzan!
– Neyse nonoşçuğum... Necip olmazsa bir başkası olur... Gönlüme göre erkek mi yok? Baksana; Beyoğlu erkek kaynıyor. Hele geceleri... Elimi sallasam ellisi!
– Nasıl bıkmıyorsun erkeklerden, şaşıyorum...
– Onlar bıksın benden! Benim hiç niyetim yok vallahi! Bu gençlikte, bu güzellikte... Ayyy... Şu Rus Çorap Pazarı'na girsek ya hemencik... Çoraplarım da erkeklerim gibi çabuk kaçıyor!
– Sana hiçbir şey dayanmaz Suzan!...

İçimde ne Nafiz'e kavuşma telaşı ne de Nafiz'i anlatma telaşı kalmıştı. Tuhaf bir huzuru kuşanmıştım. Acelem yoktu. Nafiz nasıl olsa bekliyordu beni. Değil mi ki beş yıl beklemişti? Birkaç saatten daha ne çıkardı? Oysa o an farkında değildiysem de evden çıkalı iki yıl geçmişti. Aşkımız, zamanı şaha kaldırmıştı. Ben her şeyden bihaber hayatı seviyordum çünkü sevdiğim adam beni seviyordu. Daha ne isterdi bir kadın? Suzan, Necip'i emin adımlarla unuturken, ben Nafiz'i bir an bile aklımdan çıkaramıyordum. Alışverişe doyan Suzan, tatlıya acıkmıştı. Lokumları o vakit hapur hupur akıl ve talan etti.

– Mahur... Lokumlar kesmedi beni. Celal Bey'in süngeriyyesini çok özledim. Gidip yesek ya? Acıkmadın mı sen?
– Lokumlar tıka basa doyurdu beni. Ama otururum seninle.
– Kaymak baklavası da nefistir.

– Yok istemiyorum.
– Armud hoşafı iç bari?
– Aa Suzan, n'oluyorsun yahu? Nine hanım teyzeler gibi...
– O nasıl şeymiş öyle! Çatlakçığım benim... Çay iç bari.
– İçeceğim tabii... İçimdeki şeker ağacını sulamak lazım gelir.

Suzan şerbet kıyamet süngeriyye yerken, nihayet bana nasıl olduğumu sormayı akıl etmişti.

– Ee... Senden ne haber Mahur? Hiç anlatmıyorsun.

Hazırlıksız yakalanmıştım. Nasıl diyeyim bilememiştim. Nasıl dersem diyeyim olmayacaktı sanki. Anlatılabilen bir şey değildi galiba aşk.

– Bu yeni iş iyi geldi bana. Atölyede, elli geveze kızın arasında bunalıyordum. Başımı kumaşlardan kaldırmadan gece gündüz çalışmaktan nasıl bitap düştüğümü sen biliyorsun. Tahammülümün tek ızahı alacağım maaştı. Tabii Cemal Bürün gibi bir zanaatkârın yanında çalışmaya duyduğum saygıyı da unutmamalı... Fakat idealim hiçbir zaman kumaş dokumak, giysi dikmek olmadı. Bu seferki eften püften de olsa en azından yazı ile alakalı bir iş olunca hâliyle daha severek çalışıyorum. Daha isteyerek yapınca işimi, her şeyi daha bir latif görür oldum. İstediğim işi yaparak yaşama ümidi... İyi geldi.
– Evet evet renk gelmiş yüzüne. Güzelleşmişsin.
– Yani... Nihayetinde yazıcı oldum, kitaplarım neşrediliyor değil.
– Canım, bugün mahlasla insanların resimlerine bakıp karakter tahlili yazanın yarın aynı mecmuada romanı

da tefrika edilir. Gayet mümkün. Resimli romanlar pek revaçta şu ara...
- Ben daha çok şiir yazmak istediğim için...
- Şiire pek heyecan duymayabilir *Yarım Ay* okurları, o hususta hakkın var. Lakin, şiir yazan roman da yazar. Sen bir yerden meşhur olunca gerisi gelir. Aaaa sinema saati gelmiş ayol! Koş koş...
- Fakat Suzan...
- Efendim?
- Başka gün gitsek sinemaya?
- Aaa! Aşkolsun Mahur. Sinemaya gideceğiz diye anlaşmadık mı? Bizimkiler aile yemeği diye tutturdular. Mahur'a sinema sözüm var dedim de zor ikna ettim onları. Şimdi annem sormaz mı n'oldu filmde diye?
- Hay Allah...
- Bir işin mi var?
- İşim değil de...
- Sende bir haller var Mahur... Lakin anlatmıyorsun... Öyle susmakla olmaz. Dost değil miyiz biz?
- Susmuyorum aslında. Ne bileyim... Nasıl diyeyim...
- Fakat filmi kaçıracağız. Hadi, n'olursun gel, bana çok iyi gelecek. Necip'siz bir dünya için filmin dünyasına bırakmak istiyorum kendimi... N'olursun...
- Peki. Fakat sonra döneceğim.
- Tabii tabii...

Ayak sesleri; evimin şenliği. Kapıya koşarken üzerimde sade peştamal olduğunu düşünemeyecek kadar heyecanlıydım. Kapıyı çılgın gibi açtığımda merdivenlere sarkan gazete tomarlarıyla karşılaştım. Gazeteler, zamandan duvar örmüştü. Adım atacak yer kalmamıştı. Dünya, kendisine çıkmamı istemez gibiydi. Çok meraklısıydım sanki dünyanın! En üstteki gazeteyi çekip aldım. Gelen giden var mı

diye şöyle bir başımı uzatıp etrafı muayene ettim. Kimselere rast gelmeyince kapıyı örtüp, içeri girdim.

El alışkanlığıyla kapıyı üç defa kilitleyip, koltuğuma oturdum. Gazeteyi açtım. Tarihi 1936'ydı. Teknik bir hata olacağını düşünüp üzerinde durmadım. Küçük hataları görmekten başka bilmem ne işe yarıyordum. Ana sayfa, Şarlo'nun Modern Zamanlar *filmini methiyeler refakatinde tanıtan yazının hemen yan sütununda korkunç bir tramvay kazasını duyuruyordu. Fatih-Harbiye tramvayının Şişhane yokuşunda freni tutmamış ve bir apartımana çarpmıştı. Altı yolcu hayatını kaybetmişti. Donup kalmıştım. Ölen kişilerin isimleri açıklanmamıştı. Kendimi telkin etmeye çabaladım. Gazete hemen bugün çıkmıyordu. Kaza dün olsa gerekti. Dün gece Mahur benim yanımdaydı. Yoksa değil miydi? Zaman, yüreğimi imtihan ediyordu.*

"Neredesin Mahur!" diye haykırıyordum. "Gel artık, yoksa aklımı kaçıracağım." Peki bu gazete düne aittiyse, kapıdaki diğer gazeteler hangi günündü? Galiba onlar da heyecanımla alay eden zihnimin rüya tavırlı allak bullak bir oyunuydu. Emin olabilmenin tek yolu kapıyı açıp, gazetelerin orada olup olmadığına bakmaktı. Korkuyordum. Ya gazeteler hâlâ orada idilerse? Her şeyin bir kâbusa dönüşüvereceğine bu kadar çabuk ikna olabilmem beni çıldırtıyordu. Her şeyin bir masala dönüşüvereceğine inanabilmek neden bu kadar zordu?

Akşam çökmek üzereydi. Hapşurmuştum. Gidip üzerime bir şeyler giymeyi ancak o zaman akıl edebildim. Keşke sütçüden süt alsaydım. Derecesiz acıkmıştım. Mahur'un başına muhakkak bahtsız bir tatsızlık gelmişti. Muhakkak... Sırtımdaki sancı adamakıllı sıklaşmıştı. Sokağa çıkıp Mahur'u aramak ihtiyaciyle yanıp tutuşuyor, fakat sevgili merdümgirizliğimi tek başına evde bırakmaya da razı gelemiyordum. Menfi düşünmemeliydim. Çay... Çay demlemeliydim. Çay beni teskin ederdi. Bir de şu gazetede ismini beğendiğim şiir

kitabını –Ömrümde Sükût'u– *aldırmalıydım Hamdi'ye. Ben daha Hamdi'nin getirdiği mecmuanın ilk sayifelerindeyken, çayımın dumanı tüterken gelirdi Mahurum. Başka türlüsü aşkımıza mugayirdi.*

Çayı demleyip, üzerime bir şey geçirmek üzere yatak odasına döndüm. Güneş, elini eteğini karyolamızdan çekmişti. Nagehan memleketsiz bir rahatlık kapladı içimi. Kıyafetlerim ya koyu zeytuni, ya acı kahve, ya da uykusuzluk karasıdır. Oldum olası başka renk yakıştırmam kendime. Kahverengi pantolonumla olgun zeytin yeşili gömleğimi giyerken gözüme ayna önünde sessiz sedasız duran iki küçük mucize ilişivermişti. Bu güzel yabancıların yanına yaklaştım ve dokunmaya çekinerek onları tetkike koyuldum. Daha büyücek olanı bana kendini Südorono Pertev Deodoranı namında tanıştırmıştı. Ellerim titriyordu. Mahur'un rayihasına tat katan bu kokuyu, pırlantavari kapaklı ince uzun zarif şişesini kırıp dökmeden içime çekebilmek için evvela ellerimi sakinleştirmeliydim.

Ellerim, deliliği kalbimden öğrenmişti. İşim ellerime bakıyordu çünkü ben ancak kalbimden geçenleri resmedebiliyordum. Daha ufarak olan mucize kalınca kaplıydı. Görece daha az narin olduğu için avuç içime önce onu davet etmeye karar verdim. Bir müddet, kapağını açmadan, sıcaklığını avuç içimde sakladım. Kim bilir Mahurum kaç defa eline almıştı bu ufarağı... Mahur'un dokunuşlarını hissediyordum ellerimde. Ellerimiz birbirleri için biçilmiş kaftandı. Parmakları, parmaklarıma tam oturuyordu. Daha fazla dayanamadan kapağı açtım. Hayalimsi tozlar yüzüme uçuştu. İçim bin bir hoş oldu.

Mahur'a hep söylerdim, sen böyle suni boyalara muhtaç değilsin, onlar olmadan daha güzelsin, daha sensin, derdim. Fikrim değişmemişti. Fikriyatımın ne kadar zor değiştiğine, kelimelerimin kanatlarına binmiş zaman süratle geçtikçe daha kuvvetlice ikna olacaksınız... Bu iki süs eşyasını mucize

addedip, onlara öylesine hürmetle yaklaşmamın tek sebebi, Mahur'la geçirdikleri zamanın, kurdukları mahrem yakınlığın bende yarattığı tatlı ürpertiydi. Mahur'un defalarca dokunduğu pudraya bir dokunduğumda birdenbire kaç bin kere dokunulacaktım Mahurca.

Tokalon Pudrası'na buladığım serçeparmağımı yüzümde gezdirirken Mahur'un yüzüydü dokunduğum. "Parmaklarım, seni çizmek için yaratılmış Mahurum" diyordum, "Okşadıkça seni, sen yapıyorum", "Seni yaşamak, seninle yaşamak, seni yaşatmak gayesiyle kımıldıyor ellerim. Bütün kıpırtılarım sana varmak, seni olmak için." Bunları Mahur'un yüzüne dokunarak söylemek için sabırsızlanıyordum. Sakinlik, faziletin değil, aşk mahrumiyetinin göstergesidir; telaş, kıpırtı, tedirginlik ise kusurun değil, aşk zenginliğinin delilidir.

Mahurumun deodoranı bana bakıyor, benden alaka bekliyordu. Mamafih, şişeyi ellerimi zor zaptederek burnuma götürdüğümde inkisar-ı hayale uğradım. Zira şişede Mahurumun esansından eser yoktu! Demek Mahur bu deodoranı beş sene evvel kullanmıyordu. Demek bunu sürünmese büsbütün Mahur kokacaktı. Derhal imha etmeliydim şişeyi! Bu vazifeyi nasıl yerine getirebileceğime yorduğum aklımın bana daha mühim bir haberi vardı: Eğer Mahur pudrasıyla deodoranını burada bıraktıysa, muhakkak döneceğinin müjdesiydi bu. Biliyordum! Şüphe duymam dahi aptallıktı. Mahur'a güvenmem şarttı. O bana aitti ve hep öyle kalacaktı.

Belli ki işi uzamıştı. Suzan kim bilir onu ne tuhaflıklarıyla alıkoymuştu. Güzelim, kimseyi de kıramazdı. Zahir ki emsalsiz aklı bende, afet vücudu ise Beyoğlu'nda kalmıştı. Ne güzel şeydi güven! Güvenli aşk, hiçbir ihtirasa değişilmezdi. Deodoran hususunda da fikrimi Mahur'a ayan beyan telaffuz etmem kâfi gelirdi. Emindim ki fikrimi makul telakki edecek ve "Sen nasıl istersen" deyip, daha da

zinhar sürünmeyecekti o alelade kokuyu. Bahtiyarlığım bana açlığımı hatırlatmıştı. Mutfağa koşturdum. Bir bardak çay doldurup, evde var olan az buçuk şeyden biraz biraz tırtıkladım. Kendimi hem tıka basa tok hem de kurt gibi aç hissediyordum.

Sokak lambaları yanıyordu. Mahur'un eli kulağında olmalıydı. Bak hâlâ musikiyi seçmemiştim. Fakat evvela beni oyalayacak, iyi huylu bir kitap bulmalıydım. Roman okumak istiyordum; aşkımız kadar büyük bir roman. Acaba şiir yazmayı sürdürüyor muydu kafiyeperdaz Mahurum? Dün gece hiç konuşmamıştık ki öğreneyim... Yazdıklarını yazar yazmaz bana okuturdu eskiden. Bilmem değişmiş miydi huyu? Resimlerimi artık sergilemeyişime ne diyecekti bakalım? Ayrılalı beri doğru düzgün resim de yapmamıştım ki. Bir tek o resim...

Merakla, Mahurumun bakışının dokunduğu resmime bakmak üzere salona geçtim. Mıhlanıp kaldım. Görmez olaydım. Resim, huzurumu kaçırmıştı. Bana, "Mahur gelmeyecek. Hiçbir zaman gelmedi. O senden, senin yüzünden gitti. Mahur'un saâdeti sen değilsin. Kokusu da sana ait değil" diyordu. Öfkeyle çarşafların durduğu çekmeceye saldırmış ve kaptığım bir çarşafla resmi sarmaya koyulmuştum. Sandığa kapattığım resmi daha büyük bir öfkeme saklamıştım.

O gece aklım bildiğim ne varsa, Mahur'un geleceğine, bana döneceğine dair mantıklı izahat peşindeydi. Yanık kokuyordu. Mutfağa koşturdum. Çaydanlığın dibi tutmuştu. Çaydanlık, suya koyduğumda, kehaneti meydana gelecek bir büyücünün kazanı gibi, son perdeden cos diye büyü etti. Elim yanmıştı. Asabım bozulmuştu. Ağlasam yeriydi. Mutfakta çöküp kalmıştım. Canıma bir hüzün, camıma ise benim güvercin konmuştu. Bazısı çiçek büyütürken cam içinde, ben güvercin büyütürüm.

Güvercinim bana bakıyordu. "N'olur, bari sen iyi haber getir bana" dedim ona. Güvercinimin gülümsediğini hissettim. Hissetmedim, gördüm. Ömrümün en efsunlu, en ümitli lahzalarından biriydi. Anlatırken bile içim ürperiyor. Sahnenin ışıltılı tesiri üzerimden esip geçmeden derhal o sihri resmederek muhafaza etmeliydim. Sonradan "Güvercin Gülümsemesi" ismini vereceğim bu resim, defalarca kaybedeceğim ve defalarca kazanacağım ümidimin resmi olacaktı. Boyalarımı yere dizip, bembeyaz bir kâğıda kalbimi çizgi çizgi döküyordum. İşte şimdi Nafizliğim had safhadaydı çünkü kâğıdım ve fırçamla dünyayı bir başıma affediyordum.

Majik'ten çıktığımızda hava kış inceliğinde soğumuş, ekmek yoğunluğunda kararmıştı.

- Dorothy Lamour'un saçları ne muhteşemdi, değil mi Mahur?
- Perilerin gür saçlısı makbul, tabii...
- Beğenmedin mi filmi?
- Pek benlik değildi...
- Aman Mahur... Sen de! Bir şey beğenmezsin... Temsilleri nasıl buldun peki?
- Maymunun temsili harikuladeydi!
- Bence de! Kızda pek numara yoktu. Melul melul bakıyordu. Bi' saçları işte... Lakin memesi olmayan kızın saçı olsa kaç yazar... Kız da ne erkek meraklısıymış yahu...
- Ne fena görünüyor değil mi uzaktan...
- Yoo... Layığıyla icra edilince, kadınlık bir sanat şahikasıdır.
- Şimdi de kadınlık mı oldu erkek meraklısı olmak!
- Onu bana değil erkeklere soracaksın şekerim...

Derken nerden çıktıysa, Hulusi çıktı yolumuza. İti an çomağı hazırla hesabı. Onunla bir gece önceki Matbuat Balosu'nda tanışmıştım. Bir gece mi geçmişti sade... Seneler sanki... Pişkin pişkin gülerek yanımıza geliyordu. Daha önce beni bu kadar gönül rahatlığıyla rahatsız eden bir başkasını tanımamıştım. Kendisi insanı huzursuz etme konusunda kimselerin eline su dökemezdi. Hayatıma buyur etmek zorunda kaldığım en yalancı, en arsız, en acayip yaradılışlı ve fakat en çekici adamdı Hulusi. Adam dediğime bakmayın; ben yaşta bir muhallebi çocuğuydu kendisi. Ama küçük dünyaları o yaratmıştı. Para babasının oğluydu ve hafızasız bir hayvan kadar pervasızdı. Briyantinli saçları ve Douglas bıyığıyla sırıttıkça iticileşiyor, iticileştikçe saçları, bıyığı ve silme şeytan tüyleri daha bir parlıyordu. Beni görür görmez yanımızda bitmişti. Suzan, dermanını bulmuş bir avcı gibi gözlerini ve tüm emellerini Hulusi'ye pençelemişti. Lakin Hulusi'nin sırnaşık gözleri benim üzerimdeydi.

– Ooo... Sıkıntılı hanımefendi Beyoğlu'ndan dışarı adımını atmıyor bakıyorum, diyerek elini uzattı. Bonjour.*

Elini sıktım ancak yanıt bile vermedim. Sade zoraki bir gülüş. Hulusi'yle ancak Hulusi'nin dilinde konuşulursa anlaşma sağlanabileceğini balo boyunca yüzümden eksik etmediği bakışlarından, sigara dumanından ve tonlamalarından iyice idrak etmiştim. Sözüne yanıt verilmediğinde darılıp üzülen değil sevinip iştahlanan biriydi Hulusi. Benim onu sevindirme gibi en ufak bir niyetim yoktu tabii. Canım o an en son onunla konuşmak isteyeceği için susuyordum. Hulusi ise bunu üstüme gelmek için bulunmaz bir fırsat bilmişti.

* (Fr.) Merhaba.

– Mektebe de gitmemişsiniz. Leyliydiniz, değil mi? Hâlâ aynı kostümle olduğunuza göre geceyi kim bilir hangi şanslı adamın yanında sabaha erdirdiniz...

Daha fazla susamayayım diyeydi bu sözler. Tuzağa düşmüştüm.

– Haddinizi aşıyorsunuz Hulusi! Hadi, iyi akşamlar...

Suzan'ı kolundan çekiştirerek yoluma devam etmek istedim ancak Suzan yerinden kımıldamak şöyle dursun, kolunu kolumdan kurtarıp, işveyle büktüğü elini Hulusi'ye uzattı. Şaşırmakta haksızdım.

– Merhaba Hulusi. Ben Suzan.

Hulusi, Hulusice güldü. Suzan'ın kendisine uzattığı eli öptü. Gidemeyip onlarla kalacağımı gören Hulusi hain gülücüğüyle zaferini kutluyordu. Yeri gelmişken anlatayım: Tanıştığımız andan itibaren burnumun dibinden ayrılmayan Hulusi baloyu bana zehretmişti. Yeterince bunalınca mektebe dönmüştüm. Giysilerimle yatağa atmıştım kendimi. Kalbim yerinden çıkacak gibiydi. Kalabalığın içindeki onca yalnızlığım bana karşı koyulması imkânsız bir şiddetle Nafiz'i sayıklatmıştı. Uyumaya çalışmıştım, olmamıştı. Uyurgezer gibi kalkıp, gecenin bir yarısı kendimi Nafiz'in kapısında işte böylece bulmuştum.

– Tanıştığıma ziyadesiyle memnun oldum Suzan. Bu zamanda sizin gibi kibar ve uysal bayanlara rast gelmek anca hayallerde mümkün oluyor!

Suzan mest olmuş kıkırdarken, çaresizlikle, sokağın ortasında bu garip ikiliyle kalakalmıştım. Suzan ile Hu-

lusi, sırt hamallığına gelen yasak sebebiyle Beyoğlu'nun orta yerinde sürülen acayibüşşekil el arabalarından daha acayip duruyorlardı. Olmamış, eğreti, geçici bir tablo oluşturuyorlardı yan yana.

– Türkuvaz'da birer kadeh konyak veyahut votka içeriz değil mi hanımlar? diye sorar sormaz Hulusi,
– Hay hay! diye atılmıştı Suzan.

Çoktan kol kola girip Karlman Pasajı'na doğru flörtleşerek yürüyorlardı. Arkalarından koşturup, Suzan'a gitmem lazım geldiğini söylediğimde,
– İlk seferde beni yalnız bırakma, diyerek azarlarcasına yalvardı.

Suzan, Hulusi'nin onu işitebileceği bir fısıltıyla böyle derken cici kız portresi çizmeye çalışıyordu. Suzan'ı o herifle bırakmaya içim razı gelmiyordu. Sanki yanlarında olarak Suzan'ı Hulusi'den koruyabilirmişim gibi safiyane bir cengâverlikle onlarla birlikte Türkuvaz'ın barında bir türlü rahat edemediğim hasır sandalyelerin birinde, tavrımı hiçbir şey içmeyerek ortaya koyarken buluvermiştim kendimi. Suzan içkiye benim kadar dayanıksız değildi fakat biraz daha içerse Hulusi ile aralarındaki sevimsiz flörtleşme, komedyadan tragedyaya dönüşecekti.

– Suzan, bu kadar votka yeter, dediğimde Hulusi hemen leş kargası gibi dadandı sözüme.
– Votka değil arkadaşınızın içtiği. Meyve suyu.
– Maşallah, pek tesirli meyve suyuymuş!
– En çok da tesirine direnene tesir eder. Denemek ister miydiniz?

Neden daha dün bir bugün iki tanışıklıktaki bir herife bu denli sinirleniyordum? Öfkemden yüz bulan Hulusi, Suzan'a dönerek,

– Mahur arkadaşınız, sırf dünkü baloda kendisine gözlerini alamadığı Fikret Adil Bey'le tanıştırma sözü verdim diye muhabbetime katlandı. Katlandı lakin henüz Fikret'in başındaki kalabalık dağılmadan kendisi gürültüye daha fazla tahammül edemeyeceğini söyleyerek muhabbetimizi yarıda bırakıp kim bilir nereye kaçtı? diye anlatarak saklamak istediğim her şeyin örtüsünü kötülükle yaldızlanmış güzel parmaklı elleriyle ustaca kaldırmaya davrandı.

Suzan ancak o vakit bana dönerek,

– Sahi Mahur, dedi, mektebe dönmeyip de nereye gittin?

– Gayet tabii mektebe döndüm Suzan! Nereye gideyim gecenin o vakti? İnsanın bin bir esvaplık gardırobu olunca iki gün üst üste aynı kılıkla ortalıkta dolaşmayı tuhaf bulması, olmadık hikâyeler kurgulayıp bunlara sahiciymişçesine inanması pek mümkün!

Hulusi tüm kötülüğünü çırçıplak eden kahkahasını atmıştı.

– Arkadaşınız susunca ne kadar çok susuyorsa konuşunca da o kadar çok konuşuyor Suzancım!

Suzan güzelliğini bayağılaştıran kahkahası ve ince uzun sigara ağızlığıyla Hulusi'ye eşlik ediyordu. Yüzümün sinirli edasıyla çarpışınca, şöyle dedi:

– Lakin doğru söze ne denir Mahur! Yalan mı? Sen ya hepten içine kapanıp susarsın ya da hepten içini açıp anlatır da anlatırsın.

Öfkem iyice tepeme çıkmıştı çünkü hakkımdaki bu tanımlama büsbütün doğruydu. Hulusi'den şiddetle korkuyordum. Sözlerinin üzerimdeki tesirini bile umursamadığını kanıtlamak arzusuyla dünya çapında yapılan araştırmaya göre erkeklerin, bilhassa yöneticilerin gece yatarken pijama yerine geceliği tercih ettiğini güle oynaya anlatan Hulusi, şimdi de en yakın zamanda Yeni Kadıköy İskelesi'ne yapılan gazinoya muhakkak gitmemiz gerektiğini söylüyordu. Kadıköy'den evvel hazır Beyoğlu'ndayken, yönetmeni Celal Müsahipzade'den ziyade yakın arkadaşı olduğunu söylediği başrol oyuncusu Şevkiye May'ın güzelliğinin hatırına, bugün yarın gösterimi başlayacak *Aynaroz Kadısı*'nı görmek lazımdı. Suzan sanki önünde Hulusi'yle geçirilecek bir ömür varmış gibi hülyalı hülyalı dinliyordu onu. Peki ya, bu gece Şirket-i Hayriye'nin Deniz Kızı Eftalya'nın onuruna düzenlediği Mehtabiye'den haberdar mıydık? Dört vapur süslenmiş, Eftalya Hanım için de bir sahne hazırlanmıştı. Vapurlar Bebek'ten yola çıkıp, Kanlıca, Yeniköy, Beykoz ve Büyükdere iskelelerine uğrayacaklardı. İşte buna bozulmuştum. Nasıl olmuştu da haberim yoktu? Evvelce bilseydim muhakkak Nafiz'le giderdik. Ne şahane olurdu... Hislerimi belli etmeden, Hulusi'nin anlattıklarını işitmiyormuşçasına ötelere bakıyordum. Fakat bahsettiği bir mevzu hakkında iki satır lakırdı etmeden duramayacaktım.

- Rumeli ile Anadolu hisarları arasında köprü yapılacakmış, demişti.
- Sahi mi? diye sormuştum.
- Oh! Nihayet. Alakanızı çekebildim.
- Siz değil, köprü fikri çekti alakamı, diye terslemiştim kendisini.
- Köprü yapıldı diye herkesler onu kullanır, köprü de iki günde çöküverir bence, diye araya girmişti Suzan.

– Köprüyü bezden yapmayacaklardır Suzan, dediğimde cevabımı almıştım.
– Suzan'ın hakkı var. Şehir içinde inşası tatbik edilecek uzun bir tünelin daha mantık uygunu olduğu söyleniyor.

İnsanlar mı çoğalıyordu, şehir mi küçülüyordu? Hulusi, konuşarak Suzan'ı ayık mı tutmaya çalışıyordu yoksa iyice aklını allak bullak mı etmekti niyeti?

– Rumeli demişken... Fakirleri Boğaziçi'nde göreceğimiz günler yakındır! Rumelihisarı, Arnavutköy, Bebek hatta Emirgan'da 12 odalı yalıların aylığı 4 liraya düşmüş.
– Vah vah, yazık olacak canım Boğaziçi'ne...

Suzan da Hulusi de yeter miktarda tepemin tasını attırmışlardı. Kaplan kesilmiştim.

– Fakirler demekle neyi kastettiğinizi anlamak pek mümkünsüz!
– Fakirler fakirdir, zenginler zengin.
– Ne âlâ dünya! Tüm insanlar insan değil ama! Hadi Suzan, gidelim artık...
– Hayırdır Mahur? Bir yere mi gecikiyorsun?
– Evet.
– Nereye?
– Mektebe. İşim var.

Suzan'a düşünme vakti bırakmadan, aman gitmeyelim telaşını belli etmemek için sığındığı o şeytani kahkahasını bir kez daha fırlatıyordu Hulusi.

– Yeni geldik yahu! Daha dansinge geçeceğiz.

Suzan'ı elinden tuttuğu gibi dansinge doğru sürüklüyordu işte. Suzan için endişelenmesem o an çeker gider, bir daha da yüzüne bakmazdım o Hulusi denen zırtapozun. Fakat bir görecektiniz Suzan'ı... Sözümona dertli diyaneciğim Suzan bir gece evvel, bir iki bina ötemizdeki Tokatlıyan'ın dansinginde başına gelenleri çoktan unutmuş, Hulusi ile pek içlidışlı vaziyette gülünesi usullerde danslar ediyordu. Birden Suzan'la Hulusi birbirlerine amma uygun görünmüştü gözüme. Ne var ki Hulusi, beni baştan çıkarmayı aklına koymuştu. Henüz farkında olmasa da hayatında ilk defa âşık oluyordu.

Dansingte yorgun düşüp yanıma dönen Hulusi, soluk almadan yeni bir öyküye başlamıştı. Öyküleri, Hulusi'nin briyantini gibi bir şeydi. Suzan'a geçen gece tam bu salonda gerçekleşen güzellik müsabakasında seçilen üç güzelden ikisinin kendisinin eski sevgilisi olduğunu, savaş madalyasını övünçle gösteren bir asker gibi anlatıyordu:

– Bir tek Saniha'yı, yani ikinci güzeli tanımıyorum. Yakındır onu da tanırım. Yazık oldu güzelim, birinciliği hak ediyordu... Sûrement* ben gönlünü hoş ederim onun.

Hulusi'nin budalalığını umursamayıp kendimi müziğin tatlılığıyla oyalamaya ve çok geç olmadan Nafiz'e dönmeye karar verdim. Nafiz'i beklettiğimi düşünmüyordum. Nafiz'in bekleyişini doğal buluyordum. Benimle birlikte burada değildiyse elbet bekleyecekti beni ve elbet ona dönecektim ben de. Cazbant sevdiğim canlılıkta müzikler çalıyordu. Şarkıcı kadın, her nedense şarkısını megafonla söylüyordu. Her yeni icadı Batılılaşma zannetmemizi anlatan bir şiir yazma arzusuna kapılıvermiştim. Adı, "Megafonumuzu Tımbırdatırken" olmalıydı. Saksafon ça-

* (Fr.) Elbette.

lan adam ne yapıp etse de saz sesi çıkaracak, megafondan yayılan caz musikisi ise bir türkünün sözlerine karışacaktı. Böyle bir şiir. Ve Hulusi hâlâ güzellik müsabakasındaydı.

– Sonucu Peyami Safa ilan etti. Bakmayın yazılarındaki ahlak düşkünlüğüne. Benden bile çapkındır. Saniha'ya bir bakış baktı ki; oh mon Dieu!*

Suzan, Hulusi'nin anlattıklarını artık işitmiyordu. Zilzurna ve çilturna sarhoştu. Suzan'ın hâli beni endişelendiriyordu. Eve daha fazla gecikmek istemiyordum.

– Kalk Suzan, gidiyoruz, dedim.

Kararlılıkla hırkamı giydim, çantamı koluma takıp, ayaklandım. İkimizi de Hulusi'den kurtaracaktım. Hırkamın sıcaklığı şimdiden iyi gelmişti bana. Açık hava da Suzan'a iyi gelecekti. İki adım sonra biraz olsun açılacaktı. Suzan'ı evine kendi ellerimle bırakacaktım, yattığı gibi uyuyacaktı. Ben de derhal Nafizime koşacaktım. Ancak Suzan'ın ne kurtulmaya ne de beni kurtarmaya niyeti vardı. Bir hışım, tanımadığım bir şirrete dönüşüverdi:

– Ne o! Kıskandın mı neşemi? Hazmedemiyorsun değil mi? Hazmedemiyorsun hayatımdaki erkek bereketini... Yalnızlığına benim saadetim fazla geliyor, değil mi? Ne derdim ne neşem seni memnun ediyor. Bir garipsin Mahur... Pek garip! Hadi git, git de bir ömür aynı herifi bekle. Çürü beklemekten! Yaşadığını da aşk zannet. Yaşamamayı aşk zannet! Ne zannedersen zannet fakat benim saadetimi kendi eleminle lekeleme!

* (Fr.) Aman Tanrım.

Suzan'ın tüm bunları sarhoşlukla söylediğini düşünemeyecek kadar derbederdim. Türkuvaz'ın cam kapısından nasıl çıktım, hıncahınç alafranga yemek kokan lokanta bölümünden sonra kahkahaları mide bulandıran bar bölümünden nasıl geçtim de kendimi dışarı attım, Beyoğlu'nun ince uzun yolu boyunca nasıl kendimi bilmez bir halde yürüdüm, yürüdüm, yürüdüm, ancak etrafım adım atamayacağım kadar kalabalıklaşınca idrak edebildim. Suzan'ın sözleri içimde yankılanıyordu. Kırgınlığım yüreğime dokunmuştu. Zehirlenmiş gibiydim. Adım atamıyordum. Bu ne çok insandı? Nefes alamıyordum. Herkes ağlıyordu. Çevremi kuşatan insanların mânâsını aradım. Neler oluyordu? Yanımdaki teyzeye kederli kalabalığın sebebini sorduğumda bana ayıplarcasına bakarak şöyle dedi:

– Hangi dünyada yaşıyorsun sen kızım? Ulu Önder'imizi kaybettik!

Kimi insanlar ölemez. Anneannemin öldüğünü öğrendiğimde de aynı saçmalık duygusuna kapılmıştım. Biri size imkânsız bir şeyi gerçek namına söylediğinde yalnız o değil tüm dünya inanılamayacak, güvenilemeyecek tekinsiz bir diyar olur çıkar. Hâlâ da inanmam anneannemin öldüğüne. Uzak, huzurlu bir deniz kıyısında reçel yapacağı portakal kabuklarını iğne iplikle dikerken şarkılar söyleyerek beni beklediğine adım gibi eminim. Aksine beni kimseler inandıramaz. İşte o gün de o teyzeden Atatürk'ün öldüğünü öğrendiğimde bu haberi gerçekle herhangi bir bağı olamayacak ölçüde saçma bulup önemsememiştim. Çevremi kuşatan, sokakları dolduran tüm bu insanların yas duygusundan ziyade kaybetme korkusundan ağladıklarını düşünmüştüm. Zira kaybetme korkusu, kaybetmenin kendisinden bile kuvvetlidir.

Korku, gerçekten daha fazla can acıtıcıdır. Korkuya yenik düşen, canını açık yara hâline getirir.

O gün Atatürk'ün ölümüne ağlayan insanların bugün de aynı sayıklamayla ağladığını görünce gözyaşlarının sebebinin korku olduğuna iyiden iyiye emin oluyorum. Türkiye'nin özgürlüğünün tehlike altında olduğu fikrinin kıvılcımını o gün Atatürk öldüğünde yaktık ve bugün kendimizi aynı karamsar fikrin ateşiyle yakmayı kararlılıkla sürdürüyoruz. Bir an önce Nafiz'e dönmek için ilerledikçe ve insanları aşamadıkça onların gerçekten sevdikleri bir insanı kaybettikleri için üzülmek yerine bencilce, kendi geleceklerini kaybettikleri için kendi hallerine üzüldüklerini anlamış ve toplum denen külliyatın dert ortağı bencil bireylerden oluştuklarını hissederek hayatımda ilk defa aidiyetsizliğin tadına varmıştım.

İnsanlar, birbirleriyle dert yarıştıran karamsar yaratıklardı ve daha iyi bir hayat için kıllarını kıpırdatmazlardı. Onlar için devrimler yapılsın isterlerdi; devrim yapmak dahası devrim olmak akıllarına gelmezdi. Öyle olmasa imkânsız şeyleri kabul etmezlerdi. Atatürk'ün ölümü bunlardan biriyse, devletin selameti adına özgürlüklerinin kısıtlanması da bir diğeriydi. Bu kısıtlamaların âlâsını başlatanın Cumhuriyet Halk Fırkası olduğunu, çalıştığı gazetenin Matbuat Kanunu, namı diğer Basın ve Yayın Kanunu ile kapatılması sonucunda işsiz kalınca anlatan dostum Talat'la küçük çaplı bir tartışma çıkmıştı aramızda. Talat'ın nazarında, Takrir-i Sükûn'dan farkı yoktu bu kanunun. Tek Parti Dönemi'ni bir mecburiyet olarak gören bana demokrasinin sadece bir sözcük olmadığını hatırlatmıştı Talat.

Yalnızca özgürlüğün kısıtlanması mıydı insanların kabul ettikleri? Yaşama hakkımızın elimizden patır patır alındığını bilip görselerdi, bilmek, görmek isteselerdi engel olmak için sokaklara dökülürlerdi. Ağlamak için

değil inanmak için. Korkmak için değil direnmek için. Ama öyle olmadı. Bu ülkedeki çoğu insan imkânsız olan her şeyi tek tek kabul etti. O gün beni içine mıhlayan o insan yığınına öfkeliydim çünkü hiçbirini tanımadan her birini olmayan kardeşim gibi seviyordum. Nihayetinde aynı suyun, aynı dilin, aynı toprağın, aynı masalın insanıydık. Birbirimize muhtaç, bir o kadar da yabancıydık.

Sırf o insanların çocukları saçmayı gerçek sanarak büyümesin diye ben daima halkın getireceği devrime inanacak, en büyük kazığımı da devrimden yiyecektim. Suzan haklıydı belki de. Yaşadığımı aşk zannedecektim. Başka türlü nasıl nefes alınır acının hüküm sürdüğü bir ülkede? Evet, ben en büyük kazığımı devrimden yiyecektim çünkü devrim de aşk gibiydi. Onu bekler, onun için yaşardın ve karşılığında onun sana en çok yaraştırdığı şey ölüm olurdu. Devrimin gerçek olamayacağını Nafiz'den öğrendim ben. Devrim de aşkımız gibi gerçek olamayacak kadar büyük, destansı ve güzeldi. Ben yine de bu ülkeyi bırakmayacak ve korkuya teslim olmadan, ne kadar gülünç olursa olsun, umuduma tutunup, iyinin güzelin hayaliyle yaşayacaktım. Ne var ki Nafiz'i defalarca bırakacaktım, ta ki onu bıraksam da asla bırakamayacağımı kabul etmek zorunda kalıncaya dek.

Henüz tamamladığım resmimi görmek merakıyla ayağa dikilip, eserimi uçsuz bucaksız bir zifiri karanlık meramında bulduğumda önce korku peşi sıra kahkahaya kapılmıştım. Korku buharlaşınca kahkahaya dönüşürdü. Meğer resmim beni kendimden kurtarıp ışıklara uçururken, zaman, evimden ışığı alıp götürmüş. Yalnız resmim değil, tüm evim karanlığa bürünmüş. Zaman bu kadar ileri gitmiş de neden sevgilim hâlâ dönmemiş? Kahkaham pıhtılaşıp korkuya dönüşmüştü. Sandalyeye çöktüm. Mahurum gelmemiş. Hayret. Felaket. Besbelli resmimdi sebep. Oydu bu karanlığın membaı. Zihnimin en kör kuyularının marifeti

değil miydi sanatım? Gene yapacağımı yapmıştım. Bizi bir kez daha kendi ellerimle ayırmıştım.

Elimdeki boyalarla bile renk getiremiyordum hayatıma. Neye dokunsam kararıyordu. Mahur benden kaçmakta yerden göğe kadar haklıydı. Artık ne gün ne saat umurumdaydı, ne açlık ne zevk. Hüznüm, dili dışarıda beni bekliyordu. Acilen hüznümü besleyip büyütmeliydim. Biraz mum ışığı biraz gramofon cızırtısı yeter de artardı. Hadi Nafiz, dedim kendi kendime. Hoş geldin his çöplüğüne. El melekesiyle ilerliyordum evin içinde. Teşbihi olduğum bir mum arıyordum. Yanmadan ışık olunmuyordu. Acı çekmeden göz bilenmiyordu. Derler ya insanın neresi acısa canı orada atar. Demek insan, ona acı vereni canı sayar. Acıymış meğer sevginin derinlik birimi. Oysa Mahur canımın acısı değil acımın canıydı. İster iyilik ister kötülük; bana ne yaparsa yapsın öyle kalacaktı. Aşk, benim hayata karşı borcumdu. Ve bu borcu canım pahasına ödemek yakışırdı bana.

İşte bulmuştum mumu. Ateşin sıcaklığı ruhumdan yoğrulmuştu. Ancak benim ruhum böyle yanardı. Hammaddesi kordu ruhumun. Cayır cayır değil, tir tir yanardı. Korkunun çekirdeğiydi kor. Ruhumu ayakta tutan korkularımdı. Korkularım olmasaydı ressam olmaz, cambaz olurdum. Cambazlar ki en saygı duyduğum ustalardır. Her gün aşık atarlar korkuyla. Korkunun oyunlarıyla yaşarlar. Korkunun oyunlarını oynayarak tahammül ederler hayata. Bense korkunun oyunlarından bile korkuyordum. Acıyordum kendime ve ne feci seviyordum kendimi. Kendimi sevmek hakkımdı çünkü aşk Mahur'u seçmişti benim için. Şanslı bir mahluk kendini sevmesini de kendine acımasını da iyi bilir. Eğer şanslıysanız kaybedecek çok kıymetli bir şeyiniz var demektir.

Resmimin yanına döneli epey olmuştu. Bunları düşünürken resmi mütalaa ediyordum. Daha doğrusu resmi mütalaa

ederken bunları düşünüyordum. O katreşirazesiz ve iptidai bir bilekle fırçamı öteden beriye öyle bir savurmuştum ki, bir kuzey rüzgârı esse yıkılıp yok olacaktı sanki resmim. Sonraki günlerde bu resmi ılık, tatlı bahar rüzgârının ta kendisi gibi hissedecek ve böyle çizebilmek aşkıyla ne kadar gayret etsem de muvaffak olamayacaktım. Artık kapıdan geçen müjdeci seslere değil, sadece içimin yüksek duvarlı boş odalarında akseden nağmesiz seslere kulak kabartacaktım. Mahur'un gelmeyeceğini ismim gibi biliyordum. Canı sağ olsundu. Onun aşkı bir ömür yeterdi bana. Peki ya kokusu? Mahur'un kokusu olmadan ben ne yapardım?

Sahibini arayan bir köpek gibi acele acele burnumu çekerek Mahur'u bulmaya çabaladım. Mahur'un odamı kuşatan kokusu kanatlanmış uçuyordu. Kabulümdü. Hür bırakacaktım onu. Hiç değilse dün geceyi yaşamıştım. Sadece dün müydü sahi? Seneler geçti deseler inanırdım. Nereden bilecektim zamanın da Mahur gibi arkasına bakmadan alıp başını kaç sonraya gittiğini... Senenin 1938'e vardığının, mevsimlerin huylar arası çıktığı kaçıncı seferinden döndüğünün farkında bile değildim. Hislerimin büyüklüğü yanında zamanın esamesi okunmazdı. Şimdi elimde dolu dolu mazim vardı. Hatıralar benim sadık, güler yüzlü yol arkadaşlarımdı. Hatıralar olmasa şimdiye nasıl tahammül ederdi insan? Evin dehşetli sessizliğini hezimete uğratmak için gramofona koyduğum taş plağın derinlerinden, Seyyan Hanım şöyle söyleniyordu:

"O gözler bana eskisinden yabancı,
Gönlümdeki bu sevda hiç dinmeyen bir acı,
İnliyorum derinden bana bilmem ne oldu
En candan arkadaşım ruhumu saran gece,
Ben kime bağlanmışım ağlıyorum gizlice,
Kimsesiz karanlıklar derdime şifa verin,
Kalbimdeki yaralar daha çok daha derin"*

* Beste, Güfte: Şefik Gürmeriç.

Hiçbir yerde değilse de şarkılarda buluyorum kendimi. Hikâyemle şarkılarda rastlaşınca hüzünbaz içim rahatlıyor. Ben de bir garip insanım işte diyorum. Garipliğim, sıradanlığım beni ölümsüz ediyor. İyi şarkılar kadar ebedi bir hayatım olacağına inanıyorum. Vaka, hikâyeme sımsıkı tutunuyorum. Hikâyemin sırtında diyar diyar geziyorum. Gezindiğim her diyarın sultanı Mahur. Herkes ona yangın, o ise bir bana... Canıma canından vurgun Mahur.

Kimi ateş kendiliğinden coşar, büyür, büyür, alev alır, gözü kör, başı dumanlı olur, harlanmadan hararetlenir, çırpınır, yorulur, tepinir, dövünür ama ne söner ne kor olur. Yanar yanar yanar. Kendi ateşinde kavrulur. İşte, Nafiz'le aşkımız budur.

Aynı havayı değil aynı ateşi solumaktır aşk. Her nefeste biraz daha biraz daha zehirlenmektir. Kanının değil ruhunun kaynamasıdır aşk. Eriyememek, yok olamamaktır. Kavurucu bir çileye saplanmaktır. Dünyayı yakıp kül ettiğini sanırken yalnızca kendinin katili olmaktır. Aynı ateşin sevişen iki arsız alevi olmaktır aşk. Daimi bir kavgaya tutuşmaktır. Hiddetle çarpışmak, çarpıştıkça çoğalmaktır. Nefessiz kalıncaya dek yanmak. Ölmek için yalvarmak. Ölememek ve yaşayamamaktır aşk.

Gecenin bir vakti daha Nafiz'e dönerken kaybettiğimiz yılları kazanmak için, elbirliğiyle öldürdüğümüz ruhlarımızı, bedenlerimizi yine elbirliğiyle diriltmek için karşı konulmaz bir tutkuyla doluydum. Birbirini vurmayan kimler sevgilidir ey kader, diye soruyordum. Her âşık, maşuğunun hem katili hem maktulüdür. Birbirinin kanına girmiş iki günahkâr ölüdür sevgililer. Ancak el ele verip özgürleşince hayat kapılarını açar ikisine. Ancak el ele...

Mahur... Mahur... Beni hayata sürüklemeye mi gelmiştin? Niye dirilttin vücudumu? Niye müsaade ettin hayatın evimden içeri sokulmasına? Kendin için miydi hepsi? Kendini bana hayatın renkleriyle boyatıp gidişin biraz daha

yaşayabilmen için miydi? Ölümü ertelemek midir aşkın görevi? Ama bana da bulaştı renklerin. Sokağın uğultusu, insanların gözleri bana da bulaştı sana dokununca. Niye gelip mahvettin münzevi krallığımı? Niye fakir bıraktın yalnızlığımı? Ruhumla kıt kanaat geçinirken niye mahkûm ettin beni vücudunun taçyapraklarına? Hayır, kızmıyorum sana. Bir hayaldi diyorum, göremediğim rüyaların en güzeliydi. Tıpkı seninle İstanbul'u sokak sokak arşınladığımız eski günlerimizdeki gibi birbiri peşi sıra enfes resimler çizebileyim diye geldin bana biliyorum. İyiliğimi arzulayan masum perisin sen. Mahur'sun.

Ellerimi sihirinle doldurdun. Parmaklarıma can bahşettin. Sana olan gönül borcumu ödemek için gece gündüz resim çizmeliyim. Ve belki bir gün, seneler sonra, ismimi dahi hatırlayamadığım bir akşam vakti resimlerimi almak üzere yine geri döneceksin. Her şeyi, başta ismimi, İstanbul'un sokaklarını, gökyüzünü, vapurlarını, martılarını, sonra kelimeleri, çocukluğumu, annemi, babamı, her şeyi, hatta hatıralarımızı bile unutacağım fakat bir senin Mahur olduğunu unutmayacağım. Nerede nasıl olduğu bilinmese de varlığı bilinip tapınılan Tanrı gibi bileceğim senin o tapılası Mahur olduğunu. Kaçıncı yeni resmimle uğraşırken, soğuk bir şelale gibi bunlar geçiyordu içimden. Duymazdan geliyordum bacaklarımın titreyişini. Kâğıtlarım tükenmişti. Yenilerini almak üzere kalktığımda bir çay demlesem iyi olacaktı. Önce boşa dönen cızırtılı plağı değiştirdim.

"Uzakları özleyen
Bir martı gibi kaçtın
Sevginin sahilinden
Gözlerimin ufkundan
Bir yaz bulutu gibi
Geldin ve uzaklaştın
Rüzgârın hırçın sesidir

İçimde senden kalan
Akar bulutlar yine toplanırlar bir akşam
Ve bir sabah martılar döner sahile iner
Sen de bir martı gibi dönsen sana kavuşsam
Bir yaz yağmuru gibi içime yağsan yine"

Dibi tutunca musluğa bıraktığım çaydanlığı, hüznüyle barışık bir şehre benzeyen şarkının sözlerini mırıldanarak yıkarken, gözüm güvercinimi aramış, bulamamıştı. Güvercinimin üşüyor olabileceği zanniyla üşüyüvermiştim. Çaydanlığa su doldururken birazı ayağıma dökülmüştü. Ayak parmağım meserretle var olduğunu hatırlayıp ürpermişti. Su kaynayadururken çorabımı değiştirmeye odama döndüğümde beni karşılayan boynu bükük yatağım sabah aşkla şimdi ise kederle üstünü başını dağıtmıştı. Takatim tükenmişti. Vücudum, daha fazla taşımak tahammülünü bulamadığım işe yaramaz bir külfetti. Niçin ruhtan mürekkep olamıyordu insan? Affedemezdim Mahur'u; beni bir ruh olarak yaşama mutluluğundan alıkoyup, bakıma muhtaç bir çocuk kırılganlığı ve ihtiyar mızmızlığındaki vücudumu külliyen bana bırakmıştı. Mamafih ben ne kendi vücudumun ne de hayatımın mesuliyetini yüklenmek istiyordum. Ben sadece olmak istiyordum: Yalnız olmak ve âşık olmak.

Aşkım, yalnızlığımın takdiriydi. Hiç yokken beni varlığıyla var eden Mahur, aşkımla yalnızlığımın arasına girmiş, evimin derme çatma mükemmellikteki düzenini yıkmıştı. Katiyen affetmeyecektim onu. Çarşafın ruhuma çarptığı Mahur kokusu yorgunluğumu uyuşturmuştu. Ocaktaki çaydanlığı unutmuş, ana karnındaki muhtemel günahkâr bebek misali yatağın ucuna kıvrılmıştım. Acımın tahammülfersa tutumu sebebiyle bana acıyan uykunun seneler sonra kapılarını açıp, beni diyarına buyur etmek üzere yatağıma doğru davrandığı o tatlı-garip demde kapı çalındı.

* Beste: Mustafa Şükrü Alpar, Güfte: Bilinmiyor.

Nafiz'in kapıyı açmasını beklerken, aynı bekleyişin üzerinden bilmem kaç saat değil de bilmem kaç yıl geçmiş gibiydi. Çıkarken kapının önünü dolduran gazeteleri içeri almış olmalıydı Nafiz. Onları okurken zamanın nasıl geçtiğini anlamamış olsaydı keşke. Hadisene Nafiz, diyordum içimden. Kapıyı bir kez daha çalmıştım. Hasretten yerimde duramıyordum. Kapı açılmıyordu. Yoksa Nafiz beni beklerken uyuya mı kalmıştı diye düşündüğüme göre onun uyuyamayışının kâbusengiz bir girdap olduğundan henüz bihabermişim. Ancak bir masalda rastlanabilecek bir sihir birdenbireliğiyle açılmıştı kapı. Karşısında beni bulan Nafiz çocukakıllı şaşırmıştı. Bir gece öncekinden başka bir şaşkınlıktı bu. İçinde kırgınlık vardı. Haklıydı. Gece olmuştu.

Dünyanın dört bir yanında seyredilen Oz Büyücüsü*'nün şarkısında geçen, ancak beraberken hayal etme cesaretini gösterebildiğimiz gökkuşağının üzerinde bir yerlerdeki masal âleminde rast geldim kendime sevdiğimle.*

– Affet. Çok beklettim. Lakin dinlediğinde bana hak vereceksin...
– *Affa lüzum yok! Ben de çay demlemiştim. Tam vaktinde geciktin.*
– Sevindim. Çay da sevinecek, deyip elimdeki yumurtaları ve asıl bademezmesi kesesini gösterdim.
– *Aldın demek!*
– Niye almayayım?
– *Bilmem.*

Tereddüt ve gönül rahatlığı. İkisiyle birden bakıyordu bana. Nafiz'e hastı bu bakış. Başka kimsede iki his böylesine koyun koyuna yaşamazdı. Aklının Nafiz'in ruhuna sabitlediği tereddüt, ruhuna akan gönül nehrinin huzurlu sularıyla dirilirdi. Ne tuhaf. Böyle alengirli tanımlarda bu-

lunmayı esasen hiç sevmem. Ne konuşurken ne yazarken. Nafiz usulüdür ağdalı söz mimarisi. Gelin görün ki insan onun gibi birini düz cümlelerle anlatamıyor. Nasıl da Nafiz'e benziyor onu anlatmak için kurduğum cümleler: Karmaşık, incelikli, hüzünlü, abartılı, romantik, ironik.

– *Mahur...*

Bademezmesi kesesinden sonra ellerimi alıyordu ellerimden.

– *Nasıl da üşümüşsün!*
– Yok... Üşümedim...
– *İyi ki sözümü dinleyip almışsın hırkanı... Buz tutmuş ellerin!*
– Senin ellerin tutuşturur şimdi ellerimi.

Yeni doğmuş bir bebeği sakınarak, üstüne titreyerek severcesine sevip, okşuyordu ellerimi. Yaz güneşleri, şiir ateşleriyle gümbür gümbür ısınıyordu ellerim. Terlemiştim.

– Camı mı açsak? diye sordum.
– *Hırkanı çıkar,* dedi.

Hırkam... Nafiz'in beni kem gözlerden, sokağın uğursuz nefesinden koruduğuna inandığı hırkam. Çıkarmıştım hırkamı, uslu bir kız çocuğu gibi. İstediği böyle küçük şeyleri yaptığımda tarifsiz bir coşkuya kapılırdı Nafiz. Sözgelimi, "Ezme çok güzelmiş, yesene" dediğinde hemen o an ezme yesem hem de –tıpkı o geceki gibi– severek, iştahla yesem, dünyada Nafiz'den mutlusu yoktur. En zarif absürdüm benim... En çocuk düşünürüm... Çelişkileridir Nafiz'in özünün insanlığı. Onunla yaşamayı bir zevk ve

bir ıstırap kılan şeydi çelişkileri. Hem hayranlık hem acıma duyardım ona.

Bardaklarca çay dolusu konuşuyorduk. Hem âşıkane, hem dostane... Bademezmeleri eriyip gidiyordu yumuşacık sözcüklerimizin içinde. Nafiz soruyor, ben anlatıyordum. O sormamı istemiyor gibiydi ama anlatmak istediği belliydi; canının istediğini anlatmak. Belli ki bugüne dek, ayrıyken, en çok okuyup izlediklerimizi paylaşmak istemiştik birbirimizle. Her gördüğümüz için, "Acaba o bunu nasıl buldu?" demiştik. Aynı şeyi iyi bulmak belki bir gün bizi de buluştururdu. Buluşmuştuk işte. Peki ya birbirimizi nasıl bulmuştuk?

İkimiz de ayrılık zamanımızda en çok Nâzım Hikmet okumuştuk. *Resimli Ay* sağ olsun Nâzım Hikmet, Suad Derviş, Memet Rauf ve son yıllarda da ikimizi de fevkalade etkileyen Sabahattin Ali'yle tanışmıştık. Söz dönüp dolaşıp Nâzım'a gelince, kendisinin subay ve askerlere "yayıncılık yoluyla komünizm propagandası yaptıkları" iddiasıyla gözaltına alınıp işkenceler gören TKP üyesi Doktor Hikmet Kıvılcımlı ile eşi Fatma Nudiye Yalçı'nın Kıvılcım Kütüphanesi ile Kerim Korcan'ın kurduğu Kitap Sevenler Derneği'yle ilişkili olduğu gerekçesiyle Donanma Davası'ndan tutuklanıp, yirmi yılla yargılandığını bilmeden, Güneşi İçenlerin Türküsü'nü okuduğumda ne güneşli umutlar yaşadığımı Nafiz'e uzun uzun anlatmıştım.

– *Umut, acıklı şey Mahurum*... demişti Nafiz.

Sessizliğimdeki kırılganlığı fark edince edebiyat konuşup beni canlandırmayı denemişti. Ben de Sabahattin Ali'nin çok parlak bir yazar olacağına inanıyor muydum? Hem de nasıl! Nâzım bile Sabahattin Ali'nin, *Resimli Ay*'da 1930'da yayınlanan, henüz ilk öyküsü olan "Bir Orman

Hikâyesi"nden "*Bu yazı bizde örneğine az tesadüf edilen cinsten bir eserdir. Köylü ruhiyatının bütün muhafazakâr ve ileri taraflarını, iptidai sermaye terakümünü yapan sermayedarlığın inkişaf yolunda köylülüğü nasıl dağıttığını ve en nihayet, tabiatın deniz kadar muazzam bir unsuru olan ormanın muğlak, ihtiraslı hayatını, kımıldanışlarını zeki bir aydınlık içinde görüyoruz*" diyerek övgüyle bahsetmemiş miydi zaten? Böylece açılan edebiyat sözünü bugün rastladığım *Varlık* dergisine getirmenin vaktiydi. Nafiz'e, Müjgân'ın şiirini uzatmıştım.

– Bak, bir arkadaşımın şiiri. Nasıl, beğendin mi?
– *Çok cazip. Bir kadın tarafından yazıldığı besbelli.*
– Bu kadar mı?
– *Çok basit. Fakat bir o kadar derin, ebatlı. Picasso'nun son dönem işleri gibi.*
– Sence yeni bir akım oluşabilecek mi?
– *Mümkün değil. Akımlar devri bitti. Önümüzde sonsuz bir modernizm var. Sanatı yok edinceye kadar sürecek sanat.*
– Sanatı var etmek için yaratan sanatçı kalmayacak mı?
– *Kalacak tabii fakat sanat dünyasında yeri olmayacak.*

Çaresizce kabul ettiğimiz ve birbirimizle paylaştığımız bu alınyazısının bilgisi bizi bir müddet suskunlukta tutmuştu. Sonra, belki de sanatçıdan çok insan olduğumuzu hatırlama ihtiyacıyla bugüne döndük. Her günü yıllardır beraber yaşamış iki insanın konuşması gibi akıyordu şimdi muhabbetimiz. Günümü, gerekli gereksiz tüm ayrıntılarıyla anlatmıştım ona. Öykünün sonunda Suzan'ın sarf ettiği sözlere biraz sansür uygulamam pek tabiiydi; Hulusi'yle beraber kalmak arzusunda ısrar edince, her ne kadar Hulusi'ye güvenemesem de onları baş başa bırakmaktan başka çarem kalmadığını ve doğrusu ikisinden de

Türkuvaz denen o cafcaflı yerden de bir an evvel kurtulup, kalkıp, seve seve ona geldiğimi anlatmıştım.

– *İnsan hiç değişmiyor, değil mi Mahur?* diye soran Nafiz, Suzan'ı kastediyordu ama ikimizin üzerine alınmıştım sözünü.
– İnsan değişiyor aslında, fakat değiştiğini kabul etmek gücüne gidiyor.
– *Beni değişmiş buldun mu?*
– Hayır. Sen beni?
– *Mahur'sun. Alabildiğine Mahur. Sade kokun değişmiş biraz. O şişedeki rayihayı hiç dokundurmamalıydın tenine.*

Demek ben yokken kokumla haşır neşir olmuştu. Tutkusuna tutkun olduğum! Bu mevzuyu kurcalayacak olsam, biliyordum, utanır sıkılırdı. Sözü değiştirdim.

– Bir çay daha?
– *Sen otur, ben getiririm.*

Nafiz'in çay getirmesini beklerken huzurum dönüp beni bulmuştu. İnsan dünyada huzurdan öte ne ararsı? Nafiz, yüzünde muziplik, elinde safi demle dolu iki çay bardağıyla salona dönmüştü.

– *Suyun hepsi kaynamış. Katran istersen içelim.*
– Limon koyalım bari içine.
– *Dur! Henüz içmeyelim. Eminim, bizi dinledikçe bardakların içi açılacak, karaları dağılacaktır. O vakit içeriz...*

Nasıl böylesine sevimli bir adam, baba olmayı istemezdi, hiç aklım almıyordu. Böyle düşünmek beni bir an için

salondan, Nafiz'in yanından alıp uzaklara savurmuştu. Gittiğim yer Nafiz'siz geçmişim değil, Nafizli geleceğimdi. Madem neydi içimi ürperten.

– *Yazmaya devam ediyor musun?*

Nafiz'in meraklı gözleri bana dokununca, içim tatlı yaz rüzgârlarıyla ısınıvermişti. Hemencecik, Nafiz'in gözlerinin en içine sağ salim bırakmıştım kendimi.

– Yazmam mı...
– *Neler yazdın ben yokken?*
– Neler yazmadım ki...
– *Okuyanlar oldu mu?*
– Hayır.
– *Ben okuyabilir miyim?*
– Daha sonra belki...
– *Eskiden yazar yazmaz okuturdun bana... Niye susuyorsun? Eskide mi kaldı bu huyun?*
– Seninle değil yazıyla olan münasebetim değişti... Artık, tanıdıklarımdan çok tanımadıklarım okusun istiyorum şiirlerimi.
– *Lakin onlarla da paylaşmıyorsun.*
– Karmaşık bir mevzu bu... Kendinden bilmiyor musun? Çizmedin mi bunca sene?
– *Gördüğün resmin dışında hemen hemen hiçbir şey çizmedim.*
– Sergi istemiyorlar mı?
– *İstemiyorlar. Sen oyunu onların nizamında oynamayınca seni derhal yok sayıyorlar. Beni küstüren de bu oldu ya... Onların istediği şeyi yapmıyorsan, yaptığının hiçbir kıymet-i harbiyesi yok nazarlarında.*
– Sen resimleri galeri sahiplerine yapmıyorsun ki, insanlara yapıyorsun...

– *İnsanlar? Nerdeler onlar? Söylesene... Sanat, bu ülkeye göre değil.*
– Görmeyeli pek kibirli olmuşsun... Her insanın, her halkın sanata ihtiyacı vardır. Belki yalnızca bunun farkında değildir.
– *Bu ülkede o kadar çok şeye ihtiyaç var ki... Başta temel hayati şeylere... Sanata sıra gelmiyor bir türlü. Ben de göz göre göre kendimi aldatmak istemiyorum. Sadece iki üç züppenin birbirlerine gösteriş yapmak için alacağı resimler çizerek izzetinefsimi zedelemeye niyetim yok.*
– Ne kadar mahcur bakıyorsun! Sanat, zamanlarüstüdür Nafiz. Bugün almazsın karşılığını. Bugün meydana getirdiğinle, bir gün birine karşılık beklemeden bir şey vermiş olursun. İnsanlık mirası gibi bir şey...
– *Ben de senin gibi düşünüyordum seninleyken. Sonra sonra kimseye bir şey verme isteği hissedemez oldum. İnsanlarla işim kalmadı.*
– İnsanlar değil mi resim yapmana sebep olan?
– *Değil. İnsanlıkla seneler evvel yollarımızı ayırdık. Küskünlüğüm kemikleşti. Barışmaya ne niyetim ne mecalim var.*
– Farelik ediyorsun.
– *Ne faresi?*
– Dağa küsen, dağın da haberinin olmadığı fare...
– *Küstüğümün haberi olsun isteseydim, bu benim barışma arzusunda olduğumu gösterirdi. Varsın kimsenin varlığımdan da küskünlüğümden de olmasın haberi!...*
– Peki... İnsanlara, dünyaya küssen bile niçin, nasıl alıkoyuyorsun kendini hayattan?
– *Daha da incinmemek, acı çekmemek için.*
– Böylesi daha çok acı vermiyor mu?
– *Yalnızlığım acısı, başka bir insanın verebileceği acıdan daha saf, daha temiz.*

– Görüştüğün, buraya seni ziyarete gelenler yok mu?
– *Var.*
– Şevket mi?
– *Yok.*
– Adnan?
– *Hayır. Hamdi geliyor sade.*
– Hamdi kim?
– *Alışverişimi yapan, gazetemi, annemle babamın aylığını getiren kapıcı çocuk.*
– Şevket'le Adnan niye gelmiyorlar?
– *Konuşmuyoruz.*
– Niçin?
– *İnsanı anlamadıkları için.*
– Anlaşılmak, sevilmekten daha mı önemli?
– *Bazen.*
– İkisinin de seni ne çok sevdiğine ben kefilim.
– *Sen ben değilsek de insanlar değişiyor Mahur. Onlar da değişti. Ya da hakiki çehrelerini gösterdiler diyelim.*
– Neymiş hakiki çehreleri?
– *Bu hususta konuşmak istemiyorum.*
– Bahse girerim senin abarttığın hadiseler yaşanmıştır.
– *Beni beğenmiyorlar. Sürekli eleştirilmekten bıktım.*
– Dost acı söylermiş.
– *Acıyı tatlı söyleyene dost denir, benim bildiğim.*
– Çayları daha beter koyulaştırdık Nafiz.
– *Huyum kurusun!*
– Resim nereye kayboldu?
– *Hangi resim?*
– Dün gece beni karşılayan resim.
– *Alıp başını gitti. Çok can sıkıcıymışım. Öyle dedi. Ya Mahur... Kendi resmim bile görmek istemiyor beni.*
– Yenileri ister belki.
– *Nerden bildin yenilerini?*
– Çizdin mi sahi?

– *O kadar beklettin ki...*
– Görebilir miyim?
– *Masanın üstündeler. Çaylara gösterme lakin, daha da acılaşmasınlar.*
– Nafiz... Eğer senin karanlık dediğin şey bu resimlerse, sen güneşi kara biliyorsun demektir!
– *Güneş mi?*
– Güneş ya. Hani şu aydınlık, ışıltılı, parıl parıl şey! Pencereni tıklatıyordur bazı bazı...
– *Eksik kalsın!*
– Nafiz... Mesele tam da bu. Güzel olan her şeyden korku duyma takıntın mevcut. Ayıla bayıla sahipleniyorsun bu takıntını...
– *Dünyanın en güzelini, seni niye öyle görmüyorum?*
– Öyle görmediğine hakikaten emin misin?

Susuyor. Mağlup ve mahcup oldu. Ancak hayat tutkusuyla çizilebilecek resimler bunlar. Gözlerimi hâlâ alamamışım. İçinde korkunun tek bir çizgisi yok. Kendini yaşama bırakmış Nafiz bunlar. Kalemi bıraktığı an çizgi çizgi, külçe gibi zembille yığılıyor içine korkular. Daha doğrusu Nafiz koşup, ardına dek korkulara açıyor kollarını. Gözü gibi bakıyor korkularına. Don Kişot'un şövalye zırhı neye yarıyorsa Nafiz'in kuşandığı korkuları da aynı işe yarıyor: Hiçbir şeye.

Nafiz hiçbir şey olmakla öylesine meşgul ki, her şeyi en güzel şekilde yaşayabilecek tutku, zekâ ve çocuksuluğa sahip bu adam, büyük bir ustalıkla hiçbir şeyi yaşıyor. Şu resimler, Nafiz'in yaşamadığı her şey. Renkler bir olmak için can atıyor. Nafiz'in bu resimlerindeki her çizgi körkütük sevdalı, delifişek canlı, doludizgin umutlu. Sonsuz bir vuslat, derin bir yemin.

– *O kadar bakacak ne buldun yahu? Kıskandım resimlerimi!* diyerek yanıma geliyor. Resimlere şöyle bir göz ucuyla bakmak bile onu fena ediyor.
– *Kabiliyetsizin tekiyim.*
– Haklısın. Düşünürken beceriksizsin. Fikirlerin seni tökezletiyor. Keşke düşünemeyebilsen!
– *Fikirlerim olmasa hayal edemem.*
– Hem de öyle bir edersin ki...
– *İçinde akıl olmayan bir hayal kime, neye yarar?*
– İnsan aklıyla değil, ruhuyla düşünür.

Ellerimi resimlerinden çekip ellerine alıyor. Elini belime koyuyor. Beni kendine çekiyor. "Yokluğumda beni hiç düşledin mi?" diye sorsam ona, hayallerin akılla bir ilgisi olmadığını kanıtlayacağım. Ama soramıyorum. Çünkü öpüşürken sözcükler sıvılaşıyor. Öpücüğün ağızda bıraktığı tat, söylenememiş sözlerin tadı. Buruk, beklenmiş ve olgun.

Sürüklüyoruz birbirimizi sürekli. Aşk bu. Yatağı toplamamış. Yorgan dağının doruklarında alıp başımızı gidiyoruz. Gitmek ancak beraber yapılınca aşk oluyor. Gökyüzüne, bulutlara değil, çimene, toprağa, çamura erişiyoruz. Seviştikçe batıyoruz, battıkça ağırlaşıyoruz. Kımıldayamaz hale gelene kadar inim inim, milim milim sürünüyoruz. Rezilce yüceliyoruz.

Uykuya ebediyen veda ediyorum. Egon Schiele'in Kucaklaşma *tablosundaki gibi bir olmuşluğumuz. Mahur'u karnından öpüp, başımı göğsüne koyuyorum. Kalp atışlarının ninnisini dinliyorum. Uyumak değil koşmak istiyorum. İçimi içime sığdıramıyorum. Ayağa kalkıyorum. Pencereyi açıyorum. Rüzgâr uyumuş. Sokak boş. Köşe başında cılız bir kedi uyukluyor. Dünyadan bıkmış iri yarı bir köpek, kedinin yanına yaklaşıyor. Kediyi kokluyor. Kedi uyanmıyor. Köpek, etrafı şöyle bir kolaçan edip, kedinin yanına kıvrılıp, uyuyor. Seneler, seneler sonra dünya bana umut veriyor.*

2. Gün veya 1940'lar

"Aşkın uykuya olan tesiri,
rüzgârın aleve olan tesiri gibidir:
küçük yangınları söndürür, büyükleri artırır."
Fikret Adil

Uyku, yalnızlar için icat edilmiştir. Yalnızlar, bu icatla nasıl oynaması lazım geldiğini bilenler ve bilmeyenler diye ayrılabilirler. Zaten daha evvel birçok kere ayrılmış olan bu zavallıları fikrimizde dahi olsa daha fazla ayırmadan, sözü yalnız olmayan o şans zengini ekalliyete getirmek isterim. Yalnız olmayanlar, daha sarih söylemek gerekirse, sevgili olanlar için uyku, masallarla ayakta duran eski ve efsanevi bir diyardır. O diyara gidesi gelenin uykusu gelmiştir. Bu dünyada bir tek sevgililerin, o eski ve efsanevi diyara, uykuya gidesi gelmez çünkü onlar zaten eskimeyen ve efsanevi diyarda yaşarlar; o diyar ki masalları ayakta tutar.

Nafiz, pencereden doğru kim bilir ne düşüncelere dalmıştı... Pencereden de olsa dışarıya onca saat bakması, canının bir an evvel dışarıda olmak isteyeceğine dair ümitlendirmişti beni. Saatlerce pencere kenarında dikilip, pencereden gözlerini uzun yürüyüşlere gönderip, düşüncelerinin yolunu gözleyebilecek sabra Peygamber sabrı değil, Nafiz sabrı denmesi gerekeceğini henüz bilemeyecek ölçüde tazeydi umutlarım. Onu dışarı çıkması için sıkboğaz etmemeliydim. Nafiz'in beni sokaklarda yalnız bırakmayacağına ince yavruağzı battaniye içinde ürperen tenim kadar emindim. Biz ki sokakta sevmiştik birbirimizi. İstanbul, her şeyden çok bizim aşkımıza yakışırdı.

*Mahur'un gözlerinin içine bakmıyordum. Sokağı, Mahur'un gözlerinin aksi olarak görüyordum. Mahur ardımda, aheste, yatağın içindeydi. Bense ayakta, tetikte, cam kenarında. Mahur'un hemen şuracıkta var olduğunu bilmek, sokağı seyirlik eyliyordu. Sokak, ağacıyla, bulutuyla, kuşuyla, yöremde Mahur olduğu için huzurla açıp okuyabileceğim bir hikâye kitabıydı. Sokağa çıkmama lüzum yoktu. Bilakis, sokağa çıkarsam, okumak isteyeceğim sayfalar, murdar kaldırımlarla, motörlü vasıtalarla, somurtuk insan kalabalığıyla kapanır, kararır, okunmaz olurdu. Benim hikâyem de o büyük hikâyenin bir parçasıydı. Mahur'un nefesi, hik*âyemin *ismiydi. Öyle içli bir hikâyeydi ki benimki, ismi her şeyi anlatmaya yeterdi.*

Bizim öykümüz tramvay kırmızısıdır. Ne vakit tramvay görsem ruhum canlanır çünkü Nafiz'i ilk gördüğüm yer, İstanbul güzeli bir tramvaydır. Sene 1924. Aylardan, zamanın deyişiyle, Teşrinisani. Yani Kasım. Darülfünun yolundayım. Başımı kaldırmadan elimdeki *Türk Edebiyat Mecmuası*'nı okuyorum. Birden, benim bile dikkatimi dağıtıp, gözlerimi dergideki kadın yazarları konu edinen yazıdan kaba kuvvetiyle ayırabilecek bir gürültü patlak veriyor. Gençlerle biletçi münakaşa ediyor. Bugünün 15'i

olduğunu o an fark ediyorum. Derhal dergiyi kapayıp, geciktiğim bir yere son anda yetişmişçesine olaya kulak kesiliyorum.

15'inde tüm İstanbul'da toplu eylem olacaktı. Bir süredir üniversitelilerden yarım bilet yerine tam bilet kesilmesine itiraz etmek üzere şehrin her semtinden tramvaya binilecek ve ne olursa olsun yarım bilet parası ödenecekti. Eylemi nasıl unuttuğuma hayret etmiş, kabahati bir gece evvel bitirdiğim, aklımı başımdan alan romana, Yengeniy İvanoviç Zamyatin'den *Biz*'e vermiştim. 1920'de yazılan roman, Rusçadan İngilizceye henüz çevrilmişti. Okulun kütüphanesinde bambaşka bir kitap ararken şans eseri bulduğum bu efsanevi roman, yeşil kalın kapağı ve büyük bir yalınlıkla yazılmış adı sanıyla kendini bana ilk görüşte kutsal kabul ettirmişti.

Beni tanışma ânımıza ve ilk zamanlarımızın hayat doluluğuna götüren karanlığı ıslak sabaha karşı, yatağın içinde Nafiz'i seyrederken, o zaman okuduğum romanların işlevini bugün Nafiz'in gördüğünü düşünemeyecek kadar dünya hâlinden bihaberdim. İstanbul'da sıkıyönetim ilan edildiğini, karartma başladığını bile bilmiyordum. Zamanınızı yeterince şaşmanıza sebep olan bu keşmekeş huylu anlatıyla aklınızı daha fazla zorlamadan 1924 senesinin tramvayına dönelim: Gürültü. Bağırış çağırış. Haklı öğrenciler. Haksız kurallar. Arada kalan fakat işleri zorlaştırmaya daha yakın duran biletçi. Münakaşaya katılan gençler. Ben, gayet tabii onlardan biri. Hak lakırdılarına ben de canhıraş karışmışken, köşedeki sivil polis olması pek muhtemel herif ilişiyor gözüme. Son günlerde eksik olmuyorlar hiçbir yerden. Kimi kimden korudukları o gün bugün meçhul. Kimin, kimin faili olduğu ise güpegündüz meçhul. Sivil polis de beni yazıyor işte gönül defterine.

Henüz bir yıllık olan Cumhuriyetimiz hâlâ daha yabancı şirketlerin imtiyazlarına dokunmamıştı. Size şimdi

garip gelmesi pek tabii, ancak o günlerde tramvaylarımız Belçikalı bir şirketin denetimi altındaydı. İtişme yumruklaşmaya dönüşüyor. Tramvay dakikalardır Harbiye durağında. Sonradan adının Hayreddin olduğunu, vereceği o ikiyüzlü ifadeden öğreneceğimiz polis memurunun tabanca sesi zihnimi sarsıyor. Çığlıklar... Kaçışanlar... Tramvaydan inmeye çalışırken birbirine zarar verenler... *"Gelin, çıkalım."*

Hayatımda işittiğim en nazik, en derin, en içten, en yakışıklı, en çarpıcı, en nafiz ses. Öte diyarlardan en bildiğim. *"Gelin, çıkalım."* Neden birden bana uzanan bu sesi elinden tutup tramvaydan iniyorum. Korkudan çok öfke duyuyorum. Fakat öfkemi bastıracak şiddette bir tutku yüreğimi alıkoyuyor. Susarak, liseli âşıklar gibi okulu kırmaya anlaşıyoruz. Harbiye'den Beyoğlu'na hiç konuşmadan çıkıp, Hacı Bekir'de söz söze, göz göze duruyoruz. Ne zaman nasıl kim bilir kaçıncı çayımı içiyorum sesin sahibiyle. Her başlangıçta bir şey insana sonu hatırlatır. İşte, aşkımızın ilk gününde, hayatın sonunu, aşkın sonsuzluğunu haykırırcasına şu şarkı çalıyordu Beyoğlu semalarında...

"Ömrüm seni sevmekle nihayet bulacaktır
Yalnız senin aşkın ile ruhum solacaktır.
Son darbe-i kalbim yine ismin olacaktır
Yalnız senin aşkın ile ruhum solacaktır."*

" – *Daha iyice misiniz?*
– Sağ olun. İyiyim. Yaralı öğrencilerin ahvalini meraktayım lakin.
– *Yarın okuyacağız artık gazetelerden. Umalım ki sıhhatlerine, gönüllerine zeval gelmesin.*

* Güfte: Fitnat Sağlık, Beste: Yeseri Asım Arsoy.

Hayatımda gördüğüm en nazik, en derin, en içten, en yakışıklı, en çarpıcı, en nafiz surat.

– *Bir çay daha?*
– Sağ olun. Yetsin
– *Bademezmesi?*
– Ziyadesiyle yedik. Artık kalkalım mı?
– *Pekâlâ. Size evinize kadar eşlik etmeme müsaade buyurur muydunuz?*
– Darülfünun'da leyli meccaniyim ben.
– *Aileniz?*
– Çanakkale'deler. İstanbulluyuz esasen fakat ben mektebe başlayınca onlar da emekliye ayrılıp Çanakkale'de küçük bir ev tuttular.
– *Mektebe kadar refakat edeyim size o halde... Hadi senin tesirinden tam mânâsiyle kurtulamadığınızı görüyorum.*
– Ne yalan söyleyeyim, siz beni o lahza çıkarmasaydınız, büyük ihtimalle ya yaralı ya tutuklu çıkardım o tramvaydan.

Nereden bilecektim her ihtimalle yaralı ve tutuklu çıkacağımı o tramvaydan; Nafiz yüzünden yaralanmış ve Nafiz'e tutuklu... Tennesse Williams'a *İhtiras Tramvayı*'nı belki de bizim aşkımız yazdıracaktı...

– *Ya, demek militan ruhlusunuz?*
– Öyle de diyebiliriz. Sanırım benim gibiler hoşunuza gitmiyor?
– *Emin değilim... Lakin ruhdaş olduğumuzu bilmenizi arzu ederim.*
– Sevindim. Peki öyleyse neden tramvaydan indiniz?
– *Mücadele etmek için yaşamak lazım gelir.*
– Ne güzel dediniz!

– *Şurdan bir küçük kese bademezmesi, altı da çay parası alır mısın delikanlı?*
– İçtik mi o kadar?
– *İçmişiz vallahi. Ne olacak, şarap değil ya!*
– İçkiye karşısınız demek...
– *Karşı da değilim, taraftar da. İçkiye ihtiyaç duymadan sarhoş olunabileceğine inananlardanım. Musiki, resim, şiir ve tabii aşktan katbekat yüksek alkollü bir içkinin icat edilmediğine, edilemeyeceğine kalıbımı basarım!*
– Hakkınız var.
– *Hakkım var fakat şarap da başka tatlı mi diyorsunuz?*
– İçkinin tadını pek bilmem. Rum komşumuz Agalia'nın Bozcaada'dan getirdiği, aile yapımı şarabı bilirim bir tek. Müthiş bir lezzet. Rengi de cabası... İlkinde ne olduğunu bilmeden meyve suyu muamelesi edip lıkır lıkır içmiştim. Aklımı seveyim!
– *Sonra?*
– Sonrası evlere şenlik! Çıplak ayakla sokağa çıkıp raks etmiş, şarkılar söylemişim...
– *Sedanız aşikâr ediyor ne de güzel şarkı söylediğinizi...*
– Yoo... Tam aksine! Katiyen kabiliyetsizim! Fakat pek severim şakımayı...
– *Ben sizin sedanızı musiki nağmelerine fena eşlik ederken tahayyül edemiyorum.*
– Siz sözüme itimat edin... Peki ya siz? Siz şarkı söyler misiniz?
– *İyi söylemem ama iyi dinlerim.*
– O halde sizinle bir gün musiki dinlemeliyiz.
– *Bahtiyar olurum! Peki, söyleyin bana, sinemayı da sever misiniz musikiyi sevdiğiniz kadar?*
– Hem nasıl!
– *Büyükannem, Muhsin Ertuğrul Beyefendinin hürmetle andığı bir sanat insanıydı. Kostümleri için hep büyükanneme meşveret ederdi. Sağ olsun, ne vakit bir sanat*

hadisesi olur, derhal beni de buyurur. Gişe rekorları kıran İstanbul'da Bir Facia-i Aşk'*ı seyretmişsinizdir...*

– Pek tabii. Harikuladeydi!

– *Değil mi... Muhsin Abi sayesinde gala gecesinde oyuncularla birlikte seyrettim filmi. Diyeceğim o ki... Haftaya bugün Melek Sineması'nın açılışı olacakmış, Beyoğlu'nda. Davetiye göndermiş Muhsin Abi, eksik olmasın. Hem de iki kişilik... Bir arkadaşımla gitmek isterim diye düşünmüş olacak. Acaba... Açılışta bana eşlik etmek ister miydiniz?*

– Seve seve! Çok methini duydum Melek'in. Pek merak ediyordum ben de...

– *Şimdi ben de bir hayli meraklandım! İşte, geldi tramvayımız...*

– Siz hangi mekteptensiniz?

– *Sanayi-i Nefise.*

– Ressamsınız demek?

– *Kendi hesabımda. Ya siz hangi bölümdensiniz?*

– Edebiyat.

– *Yazıcı olmak mı arzusundasınız?*

– Daha ziyade yazı benim onu olmam arzusunda.

– *Resimle benim münasebetim de tıpkı tarif ettiğiniz gibi. Handiyse cebren çizdiriyor kendini bana!... Kaçıncı sınıftasınız?*

– İki.

– *Akran mıyız acaba?*

– 19 yaşındayım.

– *Akranmışız. Bu durakta mı iniyoruz?*

– Evet, doğru yürüyeceğiz... Siz, yalnız yaşıyorsunuz galiba?

– *Ben annemle babamı çocuk yaşta kaybettim. Annemin kuzeni, Ferdane Ablam büyüttü beni. Mamafih onu da dört sene evvel kaybettim... Kusura bakmayın, hüzünlü hikâyemle size elem verdim...*

– Haşa! Anlatmak sizi üzüyorsa, o başka...
– *Bu kadar işte, daha nasıl anlatılır... Sorunuza gelecek olursak, evet, yalnız yaşıyorum. Çocukluk evimde yalnız başıma...*
– Hangi semttesiniz?
– *Teşvikiye.*
– Güzel bir semt... Şey... Geldik.
– *Ayrılmadan evvel rica etsem bana isminizi bağışlar mısınız?*
– Hay Allah! O faslı atladık, değil mi? Mahur.
– *Mahur.*
– Evet.
– *Mahur!*
– Garip mi geldi?
– *Bildiğim en güzel ve sahibine en yakışan isim.*
– Teşekkür ederim, çok naziksiniz.
– *Sizi ne zaman görebilirim Mahur?*
– İsminizi bahşettiğiniz takdirde arzu ettiğiniz vakit görüşebiliriz.
– *Kusuruma bakmayın; ben Nafiz.*
– Asıl ismine yakışan sizsiniz Nafiz...
– *Madem öyle, sizi bizi bıraksak ya?*
– Canıma minnet!
– *Ne vakit göreyim seni?*
– Sen söyle. Beni ilk gören sensin.
– *Yarın sabah 8'de, Galata Köprüsü'nde.*
– O halde yarın hoş gelsin!
– *Elini çabuk tutsun!"*

1924 senesinin sokak ortası için namüsait bir davranış olsa da bence pekâlâ münasip bir ruhuna hâkim olamayışla dudaklarına yapışmıştım Nafiz'in. Hızla yatakhanenin kapısına ilerlemiş, tramvay kırmızısına kesmiş yüzümü dönüp el bile sallamadan kapıyı küt diye kapatmış, odama

koşup, perdemin arkasından okulun önünde zarif siluetiyle dikilen Nafiz'i gizlice seyre dalmıştım. Gökyüzüyle konuşuyordu. Hava bulutlanınca ağır ağır ilerleyip, odamın tam karşısındaki manolya ağacının dibine oturmuştu. Çantasından çıkardığı deftere bir şeyler karalamaya koyulmuştu. Karanlık bastırıncaya dek çizmiş, çizmiş, sonra bir gökyüzüne bir de hangisinin benimki olduğunu bilemediği pencerelere bakıp, gitmişti.

Ertesi günkü o deli divane buluşmamızda göreceğim resimde çıplak ayakla dans eden, yüzünün ayrıntıları hayal meyal seçilen bir genç kadın vardı; ben vardım. Takip eden sevgili günlerde tramvay şirketi, "Türkiye'nin ecnebi sermayeye ihtiyacı vardır" diyerek öğrenci biletlerinde değişiklik yapılamayacağını savunsa da, birkaç ay içinde zafer bizim olmuştu. Tramvaya yarım biletle ilk kez Nafiz'le bindiğim o karlı günde, Beyazıt durağına az kala "*Artık yalnız seni çizebiliyorum. Ne çizsem sen oluyor*" demişti bana. Deniz minemavi, gök sütbeyaz, ben sevdalıydım. Dünyanın en şanslı kadınıydım. Çünkü sevdiğim adam bana âşıktı.

- *Günün en güzel saatlerinde seni görmek ne güzel sevgilim!* diyerek bugüne döndürüyordu Nafiz beni. Bugün adlı bir zaman iskelesinin olmadığını henüz öğrenmemiştim.
- Bu şeref bana ait, diyerek bölüştüğümüz iskelesiz zamanın vapuruna atladım.
- *Nazik elinizi öpmek isterdim fakat ayakucunuz beni tatlılığıyla cezbetti. Bacaklarınız, uzundur yüzmediğim denizler gibi dalgalandıkça başım dönüyor.*
- Çılgın seni...
- *Mahur... Şu uyku dedikleri, illa uyunacaksa geceleri değil, sabahları uyunmalı, değil mi? Uyuyarak bu canım saatlere yazık ediyor insanlar.*

– Bırak uyusunlar. Onlar ne kadar uyursa biz de senle o kadar baş başa kalırız.
– *Süleyman'a bile kalmayan dünya, baş başa kalanlara kalırmış, desene.*
– Gel hadi yamacıma, kalalım evvel zaman kalbur saman içinde.
– *Her yanımız kalbur saman olsa da yetmez bana zaman, seninle olacaksam...*
– Komik romantiğim benim, gel hadi.

Bahar yağmuru gibi âniden şerbetli bir sevişme almıştı bizi. Yumuşak yaz meyveleri gibi sulu ve tatlı bir şeydi yaşamak. Hayatım, dünyadan kurtulmuştu. Zihnim, düşüncelerden arınmıştı. Dünya hâli yerini masal hâline bırakmıştı. Solukları değiş tokuş edip, yan yana düştüğümüzde aylar geçmişti. Fakat her nasılsa güneş yeni doğuyordu.

– *Sessizliği duyuyor musun? Dünya üzerindeki diğer âşıklar bile uyuyor Mahur buseliğim.*
– Sabahakarşı âşıkları mıyız biz, ne?
– *Öyleyiz tabii. Fakat daha çok zamanakarşı âşıklarız biz.*
– Zamana bu kadar karşı olmamalıyız. Er geç onun eline düşeceğiz.
– *Zaman bizim aleyhimize işliyor. Zamandan bağımsızlığımızı ilan edince, aşkımız rüştünü ispat etmiş olacak.*
– Aşkı haklı çıkarmak için yaratılmışsın Nafiz.
– *Yoksa hiç bunca haksız düşer miydim?*
– Şimdi haklısın bak! Nafiz... Bir mektup yazmak istediğimi söylesem, gücenir misin bana?
– *Niye güceneyim?*
– Ne yazmak istediğimi merak etmez misin?

– *Etmem. Sadece... Yazmak arzuna yaşayamadıkların değil yaşadıkların sebep olsun isterim.*
– O halde için rahat olsun.
– *Dur, sana kâğıt, kalem getireyim!*
– Zahmet etme! Ayaklanayım artık zaten...
– *Kâğıdın altına kalın bir kitap da getiririm. N'olur burada kal... Çok yakışıyorsun yatağıma.*

Sanki mektuba yazacaklarımı bilir gibi heyecanla, kâğıt kalem getirmek üzere atölyesine koşturmuştu Nafiz. Mevsim sanırım sonbahardı. Üzerimdeki battaniyeyi, uzun süre yarasının üzeri sarılı kalmış birinin sargı bezlerini açarken duyacağı endişeli-umutlu merak ile çekip aldım. Altından vücudum, hissettiğimden bile alımlı çıktı. Tenim, hayatın kanıtıydı. Bu hissi yıllar önce yine bu evde, yine Nafiz'in ellerinden tatmıştım. Sanki Nafiz bu dünyaya beni güzel etmek için gönderilmiş bir sihirbazdı.

Çırçıplak çıktım yataktan. Merakına yenik düşen bir çocuk gibi pencereye yürüdüm. Nafiz'in saatlerdir gözünü alan boşluğa baktım. Sokak, rüzgârlı bir bataklığa benziyordu. Birden omzumda ve belimde dipdiri bir soğukluk duydum. Üşüdüm. Meğer Nafiz bana sarılıyordu. Gayriihtiyari titredim.

– *Rahatsız mı ettim?*
– Aşk olsun. Ellerin üşümüş biraz.

Sözüm üzerine hemen çekmişti ellerini. Üzgündü. Hayır, üzgün değildi. Kahrolmuştu.

– Yapma Nafiz, dedim, böyle daha çok üşürüm. Sakın bir daha sakınma ellerini benden.

Kırgın ellerini avuç içimde toplayıp, nefesimle ısıttım, boynuma sardım ve sordum:

– Benimle dans eder misin?

– *Hangi şarkıyla?*

– Issızlıkla. En güzel mızıka sesi, ıssızlığın eseridir.

– *En güzel soygun ise, sevgilinin seni soymasıdır.*

– Bu bir davet mi?

– *Öyle olmasını münasip görüyorum.*

– Davete icabet gerek.

Vücudundan bihaber bir yeniyetme gibi karşımda duran Nafiz'i çocuğumu soyar gibi şefkatle soyuyordum. Böyle hayal etmemiş olsa gerekti beni bu soyguna davet ederken. Belki tam da böyle hayal etmişti... Şefkat bile tutkulu bir şeydi aramızda.

– *Oh, şimdi eşitlendik işte!* derken, o anki ruh hâlini değil, o ânın ruh hâlini önemsiyordu Nafiz.

– Yaşasın anadan doğma sabahakarşı âşıkları!

Sarhoş canlılık. Dumanlı olgunluk. Harlı sakinlik. Böyle bir dans. Kalbime minnet. Böyle bir tutku ki en tatlı cinayet.

Ne vakit tekrar çarşaflara bulanmıştık... Ne vakit yatağın içinde yan yana oturmuş, kâğıda kaleme davranmıştık... Nafiz çiziyor, ben yazıyordum. Ne Nafiz benim yazdığıma bakıyordu ne de ben onun çizdiğine... Biz yazıp çizerken, insanlar başkalarının yazıp çizdiği harikaları konuşuyordu: Mesela Orson Welles'in *Yurttaş Kane*'ini, Orhan Veli Kanık, Oktay Rifat Horozcu ve Cevdet Anday'ın *Garip*'ini, Charlie Chaplin'in *Büyük Diktatör*'ünü, Jorge Luis Borges'in *Babil Kütüphanesi*'ni,

Micheal Curtiz'in *Casablanca*'sını, Albert Camus'nün *Yabancı*'sını... Mektubu bitirdiğimde,

– Zarf var mı? diye sordum.
– *Zarfın nereye gideceğine bağlı,* dedi hınzırca.
– Müjgân'a.
– *Şu şair dostun mu?*
– Ta kendisi.
– *Nerede yaşıyor?*
– Epeyce uzakta. Sana Müjgân'ı layıkıyla, uzun uzun anlatmalıyım. Ama şu an fevkalade acıktım.
– *Derhal kahvaltı sofrası kurayım!*
– Beraber kuralım.
– *Hay hay!*

Henüz Cemal Süreya kahvaltıyla mutluluk arasındaki nefis münasebeti o tatlı diliyle cümleâleme duyurmamıştı. Halbuki Mahur ile benim alakam, kahvaltının, mutluluğun en tabii ifadesi oluşunu ispatlıyordu. Mahur'la birlikte olmayı en çok sevdiğim yer yatak odası değil, mutfaktı. Çünkü mutfak, evi tabiata bağlayan gizli geçitti; çocukluğa açılan saklı bahçeydi. Yalnızlığımda mutfak, yatıştırıcı sığınağımdı. Mutluluğumda mutfak, neşeme sefa, bayram meydanıydı.

Domates, salatalık kesmek, peyniri suya tutmak, ekmek dilimlemek, zeytin çeşnilemek, tereyağı bölmek, çay demlemek başlı başına birer merasimdi. Sözgelimi Mahur domates keserken, ona belinden sarılır, suçu üstlenen masum zarafetimle bıçağı nazikçe ve gururla sevgilimin ellerinden alır, Mahur ellerimi okşarken, çizdiğim bir nesneyi ebatlandırırcasına domates doğrardım. Yahut Mahur'un ekmeği incecik sevdiğini bildiğim için, sol kaşımı havaya dikip, çalımlı bir itina göstererek, ekmeği dağıtmadan misina inceliğinde dilimlerken, bu faslı minik bir nümayişe dönüştürürdüm.

Zeytin çeşnilemek ise ekmek dilimlemenin aksine kaşla göz arasında becerdiğim bir sihirbazlık numarasıydı. Göz kararı döktüğüm baharatlar, el alışkanlığıyla zeytine en harika hâlini verirdi. Tabii kahvaltının en müthiş detayı çay demlemekti. Çayın demlenmesini beklemek, öpüşmek için kazanılmış vakitti. Açlığımızı çoğaltırcasına öpüşürdük. Çaydanlık öpüşmemizi seyreder, seyre doyunca mızmız bir çocuk gibi kendini duyururdu. O sabah da bu emsalsiz nümayişi, seneler evvel Mahur'la uyandığım sabahlardaki gibi aşk ve zevkle tekrarladık.

Yatağından taşmış suyu bardaklarımıza boşaltırken, yeni günü hak etmiş iki güzellik abidesi gibi karşılıklı sandalyelerimize kurulmuştuk. Mahur, "Afiyet şeker" *dedi. Çay bardağımı Mahur'a doğru kaldırıp,* "Seninle uyanmanın şerefine" *dedim ben de. Ve başladı yeni günün namütenahi keyifteki kutlaması...* "Uyumadan uyanmanın bir ismi olmalı" *demişti Mahur. Çayımdan bir yudum alıp,* "Uyuyanmama?" *diye önermiştim.* "Kelimelerin uykusunu kaçırmayalım bari! Belki de en iyisi isim vermemek" *demişti Mahur da, ağzındaki lokmayı katıla katıla çiğneyerek.*

Siz deyin iki üç, ben diyeyim iki bin üç kahvaltı etmişizdir Mahur'la. Sevgililerin gecesi gündüzü yoktur. Haliyle kahvaltılarının çokluğu, bardaklarının sıklığına akıl sır ermez. O sabah Mahur'la göz göze kahvaltı ederken, tek derdimiz peynirin lüzumundan fazla yumuşak oluşu iken garip felaketlerle dolu hayatı çocuk içtenliğiyle sevebilecek kadar kaygısızdık. Oysa tam bu sıralarda ekmek karneye bağlanmıştı. Adam başına 150 gr düşüyordu. Ekmek nemize lazımdı, afili pullar karın doyururdu. Hepimizin ihtiyacı olan, içinde güzel havadisler barındıran bir tanecik mektuptu. Posta idaremiz memleketimizin iki senelik pul ihtiyacı olan 200 milyon pulun baskısını Viyana Devlet Matbaası'na ihale etmişti. Üzerinde Ankara manzarası olacak pul sarı,

tiftik keçileri olacak pul açık yeşil, Ankara Barajı olacak pul eflatun, Atatürk ile İsmet İnönü'nün fotoğrafı olacak pul zeytuni, İstanbul Cumhuriyet Anıtı olacak pul ise esmer kırmızı renkteydi. Aşkın isimsiz rengiyle pullanmış Mahur ile ben ise memleket hakikatlerinden bencilce arınmıştık. Bütün bildiğimiz, birbirimizi sevdiğimizdi. Bu bilgi bizi âlim etmeye yeterdi. Halbuki aşk insanı bir öyle bir böyle edebilme hususunda en rakipsiz dâhi idi. Öyle ki bizi bir âlim ediyorsa, bir de muhakkak cahil edecek demekti.

Aşkın mayasındaki huzursuzluk, bildiğimizle iktifa edememize sebepti. Huzur ise hikmetimizi insanileştirirdi. Kahvaltı, Mahur'la birlikteyken huzurlu olabildiğim az buçuk vaktin başını çekerdi. Akşam yemeklerinde öylesi yüce bir huzurdan mahrum olurdum. Eli kulağında gece, kuzguni karalığıyla karanlığını hatırlatırdı bana. Siyah, benden başka herkesi aksettirirken, beni içine çekerdi. Yoksa hiçbir rengim yok muydu benim? Aşkın hiç olmaklığıma delildi deli varlığım.

Küçük küçük böldüğü ekmeğine bol bol tereyağı ve reçel süren Mahur'u seyrederken öyle geçerdim ki zamandan ve dahi kendimden, çatalımın ucundaki peynir, beni beklemekten sıkılıp düşüverirdi tabağıma. Peynirin bu bıkkın medcezirinden bihaber, çatalımı gene aynı peynire batırır, Mahur'un çay tutan elinin yelpaze gibi açılan küçücük parmaklarına şefkat ve hayranlıkla bakarken, kendini ehemmiyetsiz hissetmekten iyice pelteleşen peynirin tabağıma geri dönmesini bir kez daha fark etmez ve bazen boş çatalı ağzıma götürürdüm. Mahur öyle zevkle kahvaltı ederdi ki iştahım kabarırdı. Reçel varsa reçele, yoksa pekmeze yahut bala hücum eder, şekerin boğazımı yakmasından duyduğum uyuşuk ferahlıkla kaşık kaşık yerdim. Hemen üstüne çayımı bir dikişte bitirir ve Mahur'a hayretten hayret beğendirirdim. O sabah da,

– Ağzın kalaylı galiba, *demişti bana.*

– *Sizinki gibi bir ağzı öpmekten, ateşe bağışıklık kazandım.*
– Çılgın seni. Hadi, ekmek de ye.
– *Yiyorum.*
– Yemiyorsun. Hayata da bağışıklık kazanmalısın. Çok zayıfsın.
– *Beni çirkin mi buluyorsun?*
– Seni ne kadar güzel bulduğumu biliyorsun Nafiz. Sadece iki üç kilo alsan, daha iyi, daha sıhhatli hissedeceğini düşünüyorum. İştah, afiyet nişanesidir demezler mi...
– *Halbuki ben ziyadesiyle iştahlıyım. Yoksa niye seni seyre dalayım?*
– Ah bu siz! Çay getireyim mi?
– *Hayır demem. Elin değecek madem.*

Nafiz'e çay getirmek üzere, ince belli boş bardağıyla mutfağa gittiğimde, pencere kenarına sokulmuş, içeriyi seyreden minik güvercini gördüm. İçim buruldu. Çay durduğu yerde bi' güzel demlenmişti. Güvercinle çayın Nafiz'le müthiş bir akrabalığı olduğunu hissettim. Huzursuzlandım. İçimin bulutlarını belli etmemeye çalışarak salona döndüğümde Nafiz'i sofrada, çizdiği resimle uğraşırken buldum.

– Hayırdır, bitirdin mi kahvaltını? diye sordum.
– *Hayır. Bitirmemişim.*
– Kahvaltını mı resmini mi?
– *Resmini. Ben ne çizersem senindir. Aklıma bir şey geldi de... Onu süratlice resme ekleyip, çay soğumadan döneceğim.*

Işığı keşfetmiş mucit heyecanıyla, mânâsını henüz kavrayamadığım resmini yani resmimi hızlı hızlı başkalaş-

tırırken asıl sanatçının ben değil o olduğuna bir kez daha emin oluyordum. Gerçek sanatçı, eserini hayata katmak için değil, hayatını eserine dönüştürmek için yaşardı. Oysa benim önceliğim daima hayat olagelmişti. Hayata dönüşmeyecek sanat eserlerini işlevsiz bulurdum. Onun için değil miydi su basitliğinde şiirler yazmam ve birilerinin bu şiirleri okuyunca susuzluklarını gidermelerini, yaşadıklarını hissetmelerini arzulamam?

Baktım ki Nafiz'in başını resimden kaldırmaya uzun süre daha niyeti olmayacak, önce buz tutmuş çayımı diktim, arada ağzıma dolu dolu üç kaşık bal atıp, ısınıp, sonra da Nafiz'in soğumaya yüz tutmuş çayını bitirdim. Saat dokuz olmuştu. Sessizce masayı topladım. Nafiz, resminin sesinden başka ses duymaz olmuştu. Sandalyesinden resmini yeterince duyamıyor olsa gerekti ki ayaklanıp, dizini sandalyeye dayamış, resminin üzerine eğilerek çiziyordu. Sanat, Nafiz'in nevi şahsına münhasır ibadetiydi.

Nafiz'i gözlerimle rahatsız etmemek için arka odaya geçtim. Çıplak tenimin üzerine geçirdiğim Nafiz'in hırkasını çıkarıp, üç gündür değiştiremediğim kılığıma girerken, okula uğrayıp giysilerimi toparlamamın iyi olacağını düşündüm. Talat'la 10'da İnönü Gezisi'nde buluşacaktık. Vaktim azdı. Okula Gezi sonrası gitme kararı aldım. Yine aynı elbiseyi giymek zorundaydım. Alışkanlıkla Südorano Pertev'e gitmişti elim. Geri çekildim. Madem Nafiz istemiyordu... Duş almak en doğrusu olacaktı. Banyoya gitmeden evvel şöyle bir başımı uzatıp, Nafiz'e bakmıştım. Pürdikkat, kahvaltı sofrasının kırıntılı örtüsüne yaydığı resmine çalışıyordu.

Suyun altındayken neden bilmem çime basma özlemi duymuştum. Islak değil çiğ çime. İstanbulluğumdan mıdır bilmem, nem beni büyüler. Hafif nemli bir duygusu olan köy ekmeğini, gündüz ve gece çimini, vapurun arka açık güvertesinde rüzgârı üzerime boca etmeyi, meraklı dilimi

öpüşürken sevdiğimin diliyle sarıp sarmalamayı bunca sevmem başka nasıl açıklansın? Güneşi de en çok ya serin bir yağmur sonrasında ya da denizden çıktığımda severim.

Kurduğum hayal, anneannemin anneme her küsüşünde yaz-kış okul-iş demeden gittiğimiz anneanne evinin eski eşya ile portakal reçeli karışımı kokusunu hatırlatmıştı bana. Annemle anneannemin kavgaları çınlıyordu suda. Onlar birbirlerine bağırınca çocuk yaşımda yaşlanırdım. Koşar, bahçedeki aynaya bakardım. Evden birdenbire çıktığım için ayaklarım çıplak olurdu. Çimin nemi, aynada karşılaştığım suratımı sağlam, genç ve sağlıklı görmemi sağlardı. Şaşardım. Henüz insanın içinin yaşlanabileceğini anlayamayacak kadar çocuktum.

İçimin yaşlanabileceğini Nafiz'le ayrıldığımızda anladım. Kendi kendimle ettiğim kavgalar, beni çocukluğumda tanıklık ettiğim kavgalar kadar korkutmaz olmuştu. Kendimle kavga ederek yalnızlığımı oyalıyordum. Aynalara duyduğum güvensizlik böylece gelişti. Sağlıklı görüntümün sahiciliğine inanmadıkça, hızla sağlığımı yitirdim. Nafiz'e yeniden kavuştuğum bir iki gün önce –ki bana yıllar geçmiş gibi geliyor– eski sağlığıma kavuşuverdim. Vücudumu keselerken "Acaba" diyordum, "sadece dışım mı sağlığına kavuşan, yoksa asıl içim iyileştiği için mi tenim hayatla parlıyor?" Suya kendimi bırakıvermiştim; "Ne garip şey... Hayata çıkmayı reddeden bir adam beni hayata bağlıyor."

Daha fazla düşünüp, huzurumu kaçırmamak için duştan çıktığımda Nafiz hâlâ resminin başındaydı. Parmak ucunda yatak odasına geçtim. Kurulanıp, üzerimdeki havluyu attım. Yıllar sonra kendimi aynada çıplak buldum. Öyle aman aman bir güzelliğim yoktu. Doğruya doğru, kusurum çoktu. Ama sevilen bir kadın olduğum, tenimin ışığından belliydi. Sevilen bir kadın, dünyanın en kusursuz kadınından bile güzel görünür göze.

Akça pakça kalçama zorlanarak geçirdiğim eteğimin fermuarı az kalsın patlayacaktı. İki günde nasıl olmuştu da bu kadar şişmanlamıştım? Doğru düzgün bir şey de yememiş gibi hissediyordum. Daha az evvel kahvaltıdan kalkmış olmamıza rağmen, bir suböreği olsa nasıl da yerdim! Suböreği de nerden çıkmıştı? Bu gidişle okuldaki giysilerime de sığmayacaktım. Belki de en akıllıcası yeni giysiler satın almaktı. Hayatımın bu yeni dönemini yeni bir kılıkla selamlamalıydım.

– *Mahur?*
– Geliyorum!

Saçımı hızla fırçalayıp, beni çağıran Nafiz'in yanına döndüm. Mahcup bir çocuk gibi ellerimi öperken mis gibi boya kokuyordu.

– *Kusuruma bakma n'olursun, resme dalmışım...*
– Ne kusuru, aşk olsun!
– *Duşa mı girdin?*
– Evet.
– *Sağlık suları olsun.*
– Sağ olasın can suyum.
– *Fakat giyinmişsin... Seyahat nereye?*
– Talat'la buluşacağız.
– *Nerede buluşuyorsunuz?*
– İnönü Gezi'sinde.
– *Orası neresi?*
– Eski Topçu Kışlası.
– *Kışla yıkıldı mı?*
– İsyancıları bastırmak için Harekât Ordusu topa tutmuştu ya kışlayı...
– *Öyle mi?*
– Öyle... İşte o sırada bir hayli zarar görmüş kışla. Onarıma yetecek maddi güç yokmuş. Vali Kırdar da

yıkıp, alanı halka açık bir gezinti parkına dönüştürme kararı vermiş. Merak ediyorum nasıl olmuş...

- *Ben de merak ettim.*
- Gelsene sen de benimle. Beraber gezeriz.
- *Sağ ol... Sen anlatırsın bana. Elim açılmışken biraz çalışmak istiyorum.*
- Gezi sonrası bir ihtimal mektebe gideceğim. Bir iki parça elbise alsam iyi olacak. Günlerdir aynı kılıklayım.
- *Çok güzelsin.*

Nafiz bu sözü başka bir erkeğin başka bir kadına söyleyemeyeceği usulde söylerdi bana. Günlerce, haftalarca, hatta aylarca aynı kılıkla görse de daha doğrusu kılıksız bile görse beni çok güzel bulacağı için "Çok güzelsin" derdi. Beni bulması, güzel olmama yeterdi. Kaldı ki Nafiz güzellikten çekiciliği, alımlılığı, kadınsılığı, çocuksuluğu, sevimliliği, hırçınlığı, acıklılığı, neşeliliği değil, sadece güzelliği anlar. Güzelliği onun gibi tanıyan, bilen kimseyi tanımadım, bilmedim. Nafiz'in yaşamadığı hayat, onun güzelliği bekleyişinden. Beklediğine kavuşanın ilk kapılacağı, beklenen olma tutkusudur. Nafiz'e dair beni hayrete salan tam da buydu. Nafiz hep bekleyen olmayı yeğliyordu. Bekledikçe beklettiğinden bihaber, bi' ömür beni bekleyip duracaktı.

Mahur, güzelliğini kanıtlarcasına öpmüştü beni. Dışarıdan bir şey isteyip istemediğimi sormuştu.

- *Seni... Ve belki bir kese bademezmesi, demiştim.*

Yüzünü şifalı gülümsemesi ile doldurup çıkarken,

- *Bi' dakika... deyip, içeri koşturup, hırkasını getirmiştim.*

– Lüzum yoktu.
– *Belli olmaz havanın sağı solu... derken ben, söz dinleyen çocuk edasında hırkayı alıp, çantasına sıkıştırmıştı. Şapkanı da unuttun, diye eklemiştim, sanki pek mühim bir şeyi hatırlatan aceleci tavrımla.*
– İstemiyorum, böyle ferah kalayım bugün, *deyip, dudaklarımı alevlendirip gitmişti.*

Mahur gittikten, ona pencereden el salladıktan sonra, her nasılsa halis mutluydum. Bir lokma olsun hüzün, endişe, bir avuç olsun "acaba" yoktu içimde. Sevdiğini ve sevildiğini bilenlere has rahatlıkla hayatta olduğum için kendimi şanslı sayıyordum. Bu his beni doygunluğa, iktifa etmeye, şükretmeye değil, doyumsuzluğa, kifâyetsizliğe, dahasını arzulamaya teşvik ediyordu. Ancak tüm bu insanüstü beklentiler beni üzmüyor, aksine cezbediyordu. Zira Mahurumun bir bakışıyla doyumsuzluğumun dallanıp budaklanacağını, böylelikle mutluluğumun eşi benzeri görülmemiş bir zenginliğe dönüşeceğini ismim gibi biliyordum.

Mahur'u beklemek bir eziyet değil, zevkti bundan böyle. Sanırım bu itimad-ı nefste, Mahur'un Talat'la olacağını bilmemin payı büyüktü. Talat'ı münasebetimizin ilk zamanlarımızdan tanırdım. O da Darülfünun'da leyliydi. Fikri, huyu yerinde, muntazam bir çocuktu. Mahur'la birbirlerini ağabey-kardeş gibi severlerdi. Nazarımda layetezelzel bir zat idi. Senelerdir, yalnız başıma kalmanın beni bu kadar zinde hissettirdiği olmamıştı. Mahurumun kokusu odayı terk ederken endişeye kapılmadım. Ne de olsa akşamleyin evimi güzelim rayihasıyla dere tepe donatacaktı. Bahtiyarlığımla baş başa kalmak, ah, ne hoştu! Derhal, neşeme eşlik edecek bir şarkı seçmeliydim.

Plaklarımı ziyaret etmeden evvel çay ısıtmak üzere mutfağa gittim. Pencereyi açtım. Rüzgâr, nicedir bana hasret kalmış gibi boynuma dolandı. Şenlendim. Çay tazeydi.

Primus'un altını yaktım. Bizim gaz ocağına markasıyla hitap etmek hoşuma gidiyordu çünkü Primus bana ağzından mavi, candan alevler püskürterek, ihtiyacı olanın çay demlemesine, yemek yapmasına yardımcı olan iyiliksever bir mitolojik kahraman gibi geliyordu. Salona döndüğümde, masa örtüsü bütün kırıntılarıyla kırıtıyordu. O vakit, mutfaktayken cam önü güvercinime bakmadığını hatırladım. Kırıntılar tam güvercinin ağzına layıktı. Fakat evvela şarkımı seçmeliydim. Güvercinim de leziz bir musiki eşliğinde doyursundu karnını. Keşke Mahur'dan, Sahibinin Sesinden'e uğrayıp, birkaç yeni plak seçmesini isteseydim diye hayıflanmıştım birden. Dışarıya dair tek merakım, müziğin değişimiydi. Nasılsa şehir hep kötüye doğru değişirdi.

İstanbul'un en güzel zamanlarını ben yaşamıştım. Çünkü Mahur'laydım. İstanbul'la olan bütün münasebetim artık hatıralarımla hudutluydu. Mutluluk hatıralarıma zarar vermemek ve böylece İstanbul'un güzelliğini hafızamda muhafaza etmek için sokağa çıkmayacaktım. Hem evim ne de güzeldi! İnsanın böyle güzel evi olunca sokağın, gözüne karabasan gibi görünmesinden daha tabii ne olabilirdi? Mevzubahis hayat olunca sokaklara karşıydım ben. Çünkü sokaklar tıklım tıkış insanla doluydu. Oysa hayat, buram buram hava ile dolu olmalıydı. Benim hayattan anladığım tabiattı. Ancak İstanbul'da tabiat diye bir şeye yer kalmamıştı. Kaldı ki ben böyle düşünürken, zaman diye sudan daha akıcı bir mahlukun var olduğunu unutmuş olsam da sene 1943 idi. İyi müzik ise hakiki aşk gibi zamanlarüstüydü. Seçtiğim taş plak, Deniz Kızı Eftalya'dandı.

"Gel ey denizin nazlı kızı nûş-i şarab et
Çık sahile gel sinede bir âlem-i âb et
Mestane bakışlarla beni mest-ü harab et
*Çık sahile gel sinede bir âlem-i âb et"**

* Beste-Güfte: Aleko Bacanos.

Şarkıya eşlik ederek, avuç avuç kırıntıyla güvercinimi besledim. Dışarıyla en içlidışlı olduğum yer balkondu. Boya kalemlerimi, kâğıtlarımı ve müziğin sesini alıp balkona göçtüm. Balkona, yatak odamdan çıkılıyordu. Şanslı yatak odam, sokağı değil yeşili görüyordu. Yoksa bu yüzden mi yatmayı bunca seviyordum? Akşam yemeğini burada, balkonda yemeliydik Mahur'la. Hava, âşıkların makamındaydı. İçim içime sığmıyordu; parmaklarımdan akan mürekkep, kâğıda sızıp resim oluyordu. Resimlerim, kimseye göstermek mecburiyetinde olmadığım nüfus kâğıtlarımdı. Kim olduğum, ne olduğum yalnız onlarda saklıydı.

Gezi Parkı'na girdiğimde bir masala girdiğimi sanmıştım. Akasya ağaçlarının mevsimlerüstü kokusu, içimin mutluluğunu dünyaya duyuruyordu. Hah! Talat işte şuradaydı. Canı sıkkın görünüyordu. Tadımı kaçıracak hiçbir sıkıntı işitmek istemiyordum. Fakat Talat olmadık şeyleri dert edinmezdi. Bir derdi varsa, muhakkak sıkılmaya değecek bir şey olmalıydı.

– İyi günler Talat.
– Mahur dost. Hoş geldin.
– Hayırlar olsun canım Talat, ne bu surat?
– Uyağa da bak!
– İyisin iyisin...
– Bu dünyada yaşayan bir kimse ne kadar iyi olabilirse o kadar iyiyim.
– Ne oldu gene, niye bozuştun dünyayla?
– Sen galiba dünyada yaşamıyorsun son zamanlarda.
– Galiba...
– Asıl sana hayırlar olsun! Afiyettesin inşallah?
– Öyleyim öyleyim. Ama, oldu bir şey...
– Ne oldu?
– Nafiz...
– Eee?

– Biz... Gene...
– Deme!
– Sevinmedin mi?
– Sana iyi geldiyse, sevindim elbette.
– İnkâr etmek beyhude. Zaman geçti, aşk geçmedi.
– İyi iyi, nazar değmeye... Nasıl oldu peki?
– Oluverdi. Ben de anlamadım.
– Sen iyi ol da... Gerisi hikâye.
– Kötü mü görünüyorum?
– Yoo... Her zamanki gibi harika görünüyorsun.
– Doğru söyle!
– Sana onca sene mutsuzluk vermiş bir adamın bir anda mutluluk kaynağı olabilmesinin şaşkınlığındayım; o kadar. Sizin dünyanızda aşk öyle bir şey herhalde...
– Nasıl bir şey?
– Bir öyle bir böyle...
– Aslında öyle değil. Hep böyle; aynı. Ama yaşaması başka başka. Ya da yaşamaması...
– Ben anlayamam. Fakat saygı duyarım.
– Peki sizin dünyanızda aşk nasıl bir şey Talat?
– Savaşta ölen kocasının yolunu gözleyen kadının gözlerinin capcanlı bebeği gibi bir şey olsa gerek aşk...
– Savaş çıkmış gibi konuşuyorsun.
– Nasıl yani?
– Bal gibi öyle.
– Hayır. Haberin yok mu?
– Neden?
– Aman Yarab! Aşkın yalnızca gözü kör değil, kulağı da sağırmış.
– Neler oluyor Talat? Bilmece gibi konuşma.
– Dünya savaşta Mahur! Her gün kendini öldürüyor dünya, iki karış toprak, iki üç adamın köhne kibri uğruna...

Talat, 2. Dünya Savaşı'nı yani dünyamızın güncel tarihini, kendi tarihini bilmeyen bir çocuğa anlatır gibi anlatırken bana, gözyaşlarım boşanıverdi. Çocuk gibi değil, ihtiyar gibi utanmıştım. Manolya ağacının birine tutunmuş, hıçkıra hıçkıra ağlıyordum. Talat yanıma çökmüş, ağlamama izin veriyordu. Ruhum yorgunluktan bayılana kadar ağladım. Başım ne vakit Talat'ın omzuna düşmüş de kâbuslarla dolu rüyalara dalmışım, bilmiyorum. Uyanınca birden silkelenip, Talat'tan bilmediğim her şeyi bana tek tek anlatmasını istedim. Talat bana kolunu uzattı. Dostumun koluna girip, Gezi'de yürümeye ve onu can kulağıyla dinlemeye devam ettim.

– Maalesef bizde de korkunç şeyler oluyor. Kapalıçarşı'nın iki yüzden fazla dükkânının yanmasının, ekmeğin karneye bağlanmasının, hatta ve hatta gericilerin "Allah Allah", "Komünistlere ölüm"nidalarıyla *Tan* gazetesine saldırmalarının bile yanında az kalacağı bir şey oldu: Varlık Vergisi diye aşağılık bir uygulama başlattılar gayrimüslimlere. Ödemeyenler Aşkale'ye çalışma kampına sürülüyor. Devlet bütçesinin %80'inin bu vergilerin oluşturduğu söyleniyor. Dünya, bilhassa Batı bize şahane örnek oluyor. Biz de bu azimle muasır medeniyetler seviyesine ulaştık ulaşacağız...
– Anlat dedim ama yüreğim dayanmıyor Talat. Âşıkken ne budala oluyormuş insan! Ne bencil, ne kayıtsız...
– Sen bile...
– Ne fena!... Utanç içindeyim.
– Belki de doğrusunu sen yaptın. Yarınımız olacak mı belli değilken, bugün mutlu olabilmek büyük başarı.
– Alay ediyorsun benimle. Küçümsüyorsun...
– Haşa. Çok içtenim bu sözümde.
– Alay da etsen, haklısın. Ben kendi gözümde çoktan

küçüldüm... Fakat şimdi bunu konuşmak zaman kaybı. Yapabileceğimiz bir şeyler muhakkak vardır. Şu vergiyi önlemek adına en azından...
- Asıl şimdi hoş geldin Mahur dost!
- Peki, bizim dünya savaşındaki tutumumuz nedir? Yani gayriresmî olarak?
- Almanya'ya yakınız.
- O ırkçı dediğin herife mi?
- Maalesef.
- Adı neydi?
- Hitler.
- Aşkale mi demiştin sürgün yeri için?
- Evet.
- Senle oraya gidip haber yapsak, söyleşsek çalışma kampındakilerle...
- İkimiz gazete kurup yapabiliriz tabii.
- *Tan* gazetesi?
- Denemeye değer... Fakat büyük bir nefretle yüz yüzeler. Milliyetçiler, Turancılar, İslamcılar... Yarın öbür gün başlarına daha büyük bir şey gelecek diye endişeleniyorum. Canlarına bile kastedilebilir...
- Senin mecmua, peki? Kabul etmezler, değil mi?
- Sayfaları hazırlarken maruz kaldığım Marilyn Monroe'nun baş ağrıları, Judy Garland'ın bıngılları, Shelly Winters'la Vittoria Garsman'ın uzun süren ayrılık sonrası tekrar kavuşmaları, Vicdamone'un yaptırdığı burnunu fazla yapılı bulup eski hâline dönmek ümidiyle yeniden ameliyat masasına yatması, büyük bir sinir krizine maruz kalan Vivien Leigh akli muvazenesini yeniden kazanmak için Fairdene Hastanesi'nde tedavi görürken hırsızların evini soyması, Joan Crawford'un mu Rita Hayworth'ın mı cinsi cazibe kraliçe olması gerektiği tartışmaları dururken Aşkale'deki çalışma kampındaki insanlık dışı durumu

haber yapıp niye düşürsünler tirajlarını... Hem hangi medya, devleti karşısına alır?
- Talat... N'olur bana akıl sağlığımı yerine getirecek bir şey anlat...
- Güzel yapmışlar burayı, değil mi? Fransa'daki promenadeler gibi.
- O ne demek?
- Gezinti bahçesi... Meşhur Tuileries gibi. Fransa'daki çoğu yer gibi o da Medicilerin özel arazisi iken Fransız devriminde kamuya açılıyor...
- Vay! Ne varsa devrimde var...
- Devrim, insanın kanunu! Şu güllere baksana Mahur... Dünyanın çirkinliğine pembe masumiyetleriyle meydan okuyorlar.
- Bu dünyaya ait değiller sanki.
- Nafiz'le senin aşk masalınıza aittirler belki.
- Benden utanıyorsun, değil mi Talat?
- Alınıp durma sen de, aa! Sen utanıyorsan kendinden, o başka... Seni mutlu görmek, mutlu etti beni bunca derdin arasında. Bilmezmiş gibi konuşma; senin mutluluğun benim mutluluğumdur. Bak sana memleketimizden iyi bir haber... Hasan Ali Yücel'le İsmail Hakkı Tonguç kafa kafaya verip Köy Enstitüleri'ni kurdular. Köy çocuklarına aklına gelebilecek her türden eğitim verilecek bu enstitülerde. Sanat, zanaat, bilim, lisan... Çocukları fikirle, üretimle, yaşamla dost kılacak müthiş insancıl bir buluş! İdare hususunda çocuklara büyük mesuliyetlerin verildiği, kendi zati tenkitlerini daima yenileyen ütopik bir nizam. Ben de oraya eğitim vermek üzere gitmek için uğraşıyorum.
- Ne harika! Ben de çok isterim destek olmak... Tam hayallerimize layık be Talat!
- Bırakabilir misin Nafiz'i?

– O da gelir...
– O kadar değişmiş mi?
– Pek değil...
– N'apıyormuş?
– Eve kapatmış kendini.
– Ooo... Nafizliği coşmuş desene!...
– Ne yalan söyleyeyim öyle... Pek yabani...
– Vah vah... Umudun var mı peki? Tutup elinden çıkar mı dünyaya?
– Elbette! Ne vakittir resim bile çizmiyormuş. Şunun şurasında kaç gün oldu buluşalı... Şimdi kafasını kaldıramıyor resimlerinden.
– İyi haber mi bu kötü haber mi bilemedim...
– Neden?
– Resimler onu daha çok döndürmesin içine?
– Zannetmem. İçi içine sığmıyor!
– Sen öyle diyorsan...
– Talat! Manzaraya bak...
– Vallahi muazzam! Fakat hiç içim ısınmadı bu yeni valiye. Tarlabaşı Bulvarı'nı imara açıp, Olimpiyat Köyü kuracakmış. Cânım şehrimizi tahrip edeceğinden korkuyorum.
– Kolay kolay bozulmaz böyle bir güzellik.
– On sene öncesini bir düşünsene... Hangisi daha güzeldi?
– Gayet tabii eski hâli... Fakat... Beyoğlu çok güzel böyle.
– Çığırından çıkmazsa tabii...
– Biz güzel yaşarsak bu şehri, güzel kalır şehrimiz de.
– Dalıp gitme ötelere!... Hiç sormuyorsun sivilcelerimin akıbetini? Al sana matrak hikâye! Kolaysa gülme...
– Nerden peydahladın o sivilceleri? Anlat madem...
– Geçenlerde akıl almaz bir torik akını oldu Boğaz'da.

Bir görecektin Mahur... Aman ne bolluk! Aklın şaşar! Onca açlığın üstüne hele! Altın gibi kapıştık balıkları. Şifa niyetine gece gündüz torik yedim, ne edeyim? Balık da özlemişim. Gel gör ki... Bu torik denen balıkoğlubalık, sivilceye gebe bırakırmış insanı.

- İlahi Talat! Hiç güleceğim yoktu...
- Rebul eczanesinden merhem alacağım. Vaktin varsa Beyoğlu'na doğru yürür müsün benimle?
- Seve seve.
- Asıl merhemi görünce teşekkür edeceksin bana.
- Nedir? Çok merak ettim.
- Bir yazar keşfettim ki Mahur, için gidecek...
- Anlat çabuk!
- Az sabret. Hachette'ten kitabını alacağız. Sen hemen bir hikâyesini okuyup bana anlatacaksın nasılmış. Sonra da şanslıysan hep uğradığı rivayetinin doğruluğunu kendi gözlerimle birkaç kez tetkik ettiğim şu Elit Kıraathanesi'ne gider, tanışırsın kendisiyle.
- Niye yalnız ben?
- Benim birkaç elma toplayıp, büyükannemin yanına dönmem lazım.
- Sahi, nasıl Üfdade Nine?
- Yaşlı.
- Sıhhati?
- O da yaşlı.
- Keyfi?
- En çok da o yaşlı.
- Aman Talat... Şu Köy Enstitüleri'ni enine boyuna konuşmalıyız bak. Çok heyecanlandım.
- Daha sendikaları konuşacağız. Cemiyet teşekkül ettirmek yasağı kalkalı beri sendika üstüne sendika açılıyor. Pek kıymetli buluyorum bu gelişmeyi. Ama iyi tetkik etmeli iç sistemlerini... Yarın gene buluşalım o halde.

– Olur. Hadi al da şu merhemi, asıl merheme gidelim hemen...
– Geldik sayılır, Galatasaray'a bile gelmeden eczane. Bu arada, Müjgân'dan yeni şiir yok mu?
– Olmaz olur mu? Dur, çantamda. Hah, al...
– Ooo, döktürmüş gene! Sıkıyönetim kapatmasaydı, Suat Derviş, çıkardığı *Yeni Edebiyat* mecmuasında muhakkak yer verirdi Müjgân'a...
– Tüh... Haberim bile yoktu. Beğendin mi şiiri?
– Şahane hatun. Tam evlenilecek kadın!
– Onun pek evlenecek biri olduğunu sanmıyorum.
– Beni tanısın, fikri değişir! Söyle, gelsin artık İstanbul'a...
– Coştu biri! Yazarım, tamam, meraklanma. Ama evvela, yol üstünde sabah yazdığım mektubu vereyim postaya... Davetini içeren bir yenisini de vakitlice yazacağım, söz.

Seni çırçıplak soyup, karşıma koyup, resmini çizmeyi neden istemiyorum? O vakit seni kaybedeceğimden korkuyorum. Seni tanıdıktan sonra ne çizsem sen göründü bana. Ama hiçbir zaman doğrudan seni çizme cesaretine malik olamadım. Seni şeyleştirirsem başkalaşırsın diye, tanıdığım bildiğim Mahur olmaktan çıkarsın diye tevahhuş ediyorum. Mahurluğun benim tek yaşama şansım. Nefes alıyorsam şayet, sen sensin diyedir. Demek tıpatıp seni, senin resmini hiç çizmezsem sen de hiç değişmezsin ve dünya sana ne yapsa ne etse de ne yapar eder bana dönersin. Çünkü benim dünyam sensin. Sen bana döndükçe doğuyor güneş. Dünyayı canlı tutan, senin o diri göğüslerini mırıl mırıl dalgalandıran nefesin. Nefesimsin nefisim. Hadi dön gel de bu acemi şairaneliğimi kulağına üfleyeyim.

Hayallerimi kimseler göremeyeceği için seni defalarca resmediyorum hayalimde. En çok da kusurlu bulduğun

taraflarını seviyorum. Kulağının bir kadına yaraşamayacak derecede büyük olduğunu düşünmen, abesle iştigal etmen! Ben senin o çok bilmiş kulaklarına hayranım. Sanki bilmezsin. Saçlarının -taranmamak suretiyle- bir tutamını hafifçe başının üstünde topladığımda zuhur ediveren kulaklarını öpmemek için kendimi zor zaptederim. Burnunu da beğenmezsin. Keşke seninki gibi küçük ve kalkık olsaymış dersin. Hele hele burnuna, katiyen söz söyletmem. Ben seninki kadar pürhayat bir burun görmedim! Burnun tam bir neşe nişanesi. Burnunun yudum yudum okşamasını da acı acı ısırmasını da sulu sulu emmesini de haşarı bir çocuk muvaffakiyetiyle yerine getirdiğimde zevklerin en masumanesine mahzar olurum.

Bakalım başka nereni beğenmezsin... Saçlarının rengini. Fakat boyatmaya da yanaşmazsın zira tabi olmayan her şeye karşısın. Saçlarının da benimkiler gibi sarı olmadığına yanarsın. Senin saçların, soyulmuş badem rengidir. Acı tatlı rayihası bundandır. Soyulmuş badem rengi saçların, buğday tenine düşünce akıl almaz bir iştaha sebep olur. Saçlarına dokunmamak büyük günahtır. Vücuduna hayranım çünkü tenine dokununca ruhunu hissediyorum. Ruhun öpüyor sana dokunduğum ellerimi. Kendi ellerimi kıskanacak oluyorum... Diye diye kendi kendime hayalle meşgale tutturmuşken kapı çalıyordu. Demek Mahurum bensiz edememiş, erkenden dönmüştü. Oh! Bu ne saadetti... Mahur'un kollarına atılacağım bilgisiyle, elimdeki boyaları bırakıp, uçmasınlar diye resimlerin üzerine çay bardağımı koyuverip, çabucak balkondan çıkıp, kapıya koşmuştum. Karşımda Hamdi'yi bulunca hevesim kursağımda kalmıştı.

– İyi günler Nafiz Bey. Ne zamandır size getirdiğim gazetelere elinizi sürmüyorsunuz. Üst üste böyle, hem pisleniyorlar hem yer kaplıyorlar. Komşular

da şikâyet etmeye başladı ne oluyor bu gazete yığınları merdivenlerde diye... Ben de önce sizi rahatsız etmeyeyim diye sabahları getirip, akşamına da temizlik esnasında almaya başladım gazeteleri. Sonra da mânâsız bir iş yaptığımı fark ettim. Kusura bakmayın. Size sormaktan başka çarem de kalmadı. Sonradan niye gazetemi getirmiyorsun diye kızmayacaksanız size artık gazete getirmeyeyim diyorum Nafiz Bey... Plaklara gelince... Toptan verdiğiniz paralar plaklara yetmemeye başladı... En son bunu almıştım...

Kapıcı adeta başka bir dünyadan konuşuyordu. Bitmek bilmez izahatı beni ziyadesiyle yormuştu. Plağı, ismine bile bakmadan aldım. Kimsenin akıl edemeyeceği sualler sormaya teşne aklım sebebiyle kendimi nedense şöyle sorarken buldum:

- *Bana getirip sonra da topladığın gazeteleri ne yaptın?*
- Sorarsınız diye evde bir kenara yığdım. Hoş, neredeyse evi kapladı gazeteler. Çöp ev oldu olacak... Hanım yakında beni evden kovacak amma sizin böyle bir şey sorabileceğinizi tahmin ettiğim için allem ettim kallem ettim de atmadım gazeteleri.
- *Aferin sana. Üç beş gazete seçip getirsene bana.*
- Derhal. Peki ya diğerleri?
- *Atabilirsin.*
- Yenilerini getireyim mi?
- *Lüzum yok. Artık plak da alma.*
- Emin misiniz?
- *Merak etme, musikiden caymış değilim. O alışverişe başka talip çıktı diyelim.*
- Siz nasıl isterseniz Nafiz Bey. Hemen eski gazetelerden getiriyorum.

Hamdi gelene kadar kapıyı örtmemiş, girişte dikilmiş beklemiştim. Plağın sanatkârı Müzeyyen Senar, ismiyse Bir İhtimal Daha Var*'dı. Apartmanın soğukluğu, dünyadan evime sızıyordu. Bir Mahur'a olan aşkım bir de münzeviliğim, bu dünyada başıma gelmiş en doğru kararlarımdı. Tabii, insan kararlarını ne alır ne verirdi. Kararları, insanın başına gelirdi.*

– Buyrun Nafiz Bey.
– *Sağ ol Hamdi.*
– Başka bir emriniz olur mu?
– *Emrim olmaz. Ricam olur fakat. Bir şişe süt getirir misin?*
– Derhal.

Mahur haricinde dünyadaki hiçbir varlık, hiçbir hadise, hiçbir hakikat alakamı cezbedemezken neden istemiştim o gazeteleri, bilmem. Belki insani bir dürtü... Belki kendime gelmem için Hamdi'nin sebep olduğu bir ikaz... Kim tahmin ederdi bu kadarını? Divanıma yeniden uzanmış, lüzumsuz bir alaka ile gazetelere bakarken karşıma çıkan fotoğrafları görünce kalbimde öyle büyük, öyle kara bir sıkışma duymuştum ki, oracıkta öleceğimden hiç şüphem yoktu. Ölüm hakkımdı, layığımdı. Bu kadar hodbinlik kimseye kâr olmamalıydı.

Gazetenin sayfalarını çeviren ellerim dehşetle titriyordu. On hatta yirmi sene yaşlanmıştım. Bu ellerle dünya dışı resimler çizdiğim için kendimden iğreniyordum. Savaş sevdalısı ırkçı dünya, murdar elleriyle kadınları soyan, onlara tecavüz eden, adamları döven, işkence eden insanlık dışı insanlarla doluydu. Ağlıyordum. Nefesim kesik kesik, ağlıyordum. Kendimi en az o katiller kadar hodbin ve iğrenç hissediyordum. Hicaptan kendimi öldürmek istiyordum.

Kendimi öldürme isteğini Mahur'dan ayrıldığımda dahi duymamıştım. Zira bir gün kavuşacağımızı biliyordum. Kendime değil dünyaya, insanlara karşı öfke hatta nefret dolmuştum. Ancak o lahza bu nefret sandığım kızgınlığın çocukça bir kırgınlıktan öte olmadığını görüyordum. Nefreti asıl şimdi tadıyordum. Bir insanı yok etmek arzusuyla salyalı kahkahalar akıtan insanları bilmek beni varlığımdan utandırmıştı. İnsanlık böyle bir şeyse, insan olduğum için kendimden şüphe duyuyordum.

Kötülüğün böylesi kuvvetli bir ideolojiye dönüşebileceğini benimki gibi bedbin bir zihin bile tahayyül edemezdi. Bir kız çocuk çırçıplak soyulmuş, seyir ve işkence edilirken, annesi hislerüstü bir çaresizlikte, namütenahi bir koruma insiyakiyle kızına sarılıyor, kız ise onu görüntüleyen muhabire korkularüstü bir titreme ile isyan ediyordu. Kalbim durmuştu. Gözüm kararmıştı. Vücudum, o kız çocuğunun vücuduymuşçasına titriyordu. Annemi istiyordum. Annem yoktu. Dövünerek ağlıyordum. Korkuyordum. Mahur'u bu dünyadan kurtarmam lazım geliyordu. Titrememi durduramıyordum. Divandan doğrulamıyordum. İnsan oldukları için insanlardan korkuyordum. İnsan olduğum için kendimden korkuyordum. Kapı ısrarla çalıyordu. Duran kalbimi canlandıramıyordum.

– Nafiz Bey, iyi misiniz?

Kapıyı ne vakit, nasıl açmıştım katiyen hatırlayamıyorum. Hamdi, ilahi bir tasvir edasında bana bir şişe süt uzatıyordu. Ölmüş müydüm, yaşıyor muydum? Ölümden sonraki hayat dedikleri bu muydu? Hayatın yüzüne artık nasıl bakacaktım? Mahurumu bir daha görebilecek miydim? Oyun oynarken sevdiği bir biblo kazara kırılınca fenalık ettiğini düşünüp, kendini kabahatli hissederek sarsılan bir çocuk gibi Hamdi'ye sarılmış, ağlıyordum. Kapıyı üç

kere kilitlemeyi unutarak eve girdiğimde bütün ışıkları söndürüp, yere çöküp, camının soğukluğunu hiçbir zaman unutamayacağım o bir şişe sütü başıma dikip, ölüm meleğinin gelip canımı bu kana susamış dünyadan azad etmesini bekledim.

Beyoğlu'nun Beyoğlu olduğu yıllardı. Beyoğlu'nun her bucağı bir öykü, her kişisi bir öykü kahramanıydı. Talat'la ilacını almak üzere girdiğimiz Rebul Eczanesi'nde bizi kalfa çocuk karşılayınca Talat her zaman görmeye alışkın olduğu sahibi Kemal Bey'i sormuştu. Meğer o gün eczaneyi '36 senesinde Kemal Bey'e devreden Jean Césare Reboul vefat etmişti. Kemal Bey de her daim müteşekkir olduğu İstanbul âşığı ustasının Feriköy Latin Katolik Mezarlığı'ndaki veda törenine gitmişti. Kalfa çocuk, "Bugün gelen tüm müşterilerimize Rebul Bey'in hatırasına eczanemizin spesiyali olan lavanta kolonyamızı hediye ediyoruz" derken bir Talat'a bir de bana lavanta kolonyası paketliyordu.

O gün bugündür ne zaman lavanta kolonyası koklasam, Talat'la Gezi'de başlayıp Tünel'de biten yürüyüşümüzü ve o ayçiçek sarışını kalfa çocuğu hatırlarım. O günümün bir diğer kalfa çocuğunu da Elit Kıraathanesi'nin yanındaki işkembecide tanıyacaktım. O çocuk ise benim için yarısı sıkılmış limon kokusu olacaktı... Talat'la yürüyüşümüz Hachette Kitabevi'nde noktalanacaktı. Talat beni Sait Faik'in öyküleriyle tanıştıracaktı. Dilim tutulacaktı. "İşte!" diyecektim. Aranan kan bulunacaktı. Sait Faik yazdıkça ben ölemeyecektim. Sait Faik'in öyküleri bana hep lavanta kolonyası ile yarısı sıkılmış limon suyu karışımı kokacaktı. O iki kalfa çocuğu sonraki yıllarda Beyoğlu sokaklarında arayacak, Sait Faik'in öykülerinde bulacaktım.

Rebul'la Hachette arasında Talat'ın hemen yanındaki Rekor Pastanesi'ninkinden bile güzel olduğunu söylediği profiterolünü öve öve bitiremediği İnci Pastanesi'ne ilk kez giriyordum. Ben son gördüğümde burası, Nafiz'in ilk

sergisinin açılışına giydiği gömleğini aldığımız Tataryan'ın dükkânıydı. Nafiz'in ilk sergisinin açıldığı gün –sene 1925 idi– Paris'te, Galerie Pierre'de de sürrealistlerin ilk sergisi açılmıştı. Nafiz, "Ben onlardan evvel keşfettim sürrealizmi, lakin Paris'te değil, şehr-i İstanbul'da. Benim mütemadiyen sürecek bahtsızlığımın izahı işte bu nefis şehirdir. N'apalım? Mukadderatı da biz çizecek değiliz ya!" demişti.

Gömleklerin yerini tatlılar almıştı şimdi. Küçük taburelere oturmuş, kadife çikolatasına doyum olmayan profiterollerimizi yerken, Talat, "Az kalsın unutuyordum" diyerek, sabah Suzan'ın kendisine uğradığını –komşuydular– bu akşam saat 7'de beni Kristal Gazinosu'na beklediğini, mutlaka gelmemi rica ettiğini çok heyecanlı, dahası telaşlı bir şekilde söylediğini anlatmıştı. Bu da nerden çıkmıştı? Böylece ben de ona dün olanları anlatmaya koyuldum. "Gönlünü almak içindir" dedi Talat. Bu konuda düşünecek bir şey olmadığını, gitmem gerektiğini söylercesine sözü birden Üfdade Nine'sine yapıp da beğendiremediği yemeklere çevirdi.

Üfdade Nine önce Talat'a bir güzel söyleniyor, sonra da Talat'a kıyamayıp kalkıp yemek pişiriyordu o hâliyle. Talat ise peşinde pervane, aman yorulmasın diye elinden geldiğince büyükannesine yardım ediyor ve hayatın birbirine bıraktığı bu iki insan, iki mızmız kardeş gibi her akşam böyle yemek yapıp afiyetle yiyordu. Hayatımda Talat kadar vefakâr bir insan tanımamıştım. Bir kez olsun kendini düşünmeyen dostum, gün gelecek beni kederlere salacaktı. Henüz kederler halihazırdaki savaş kadar uzağımdaydı. Ne kadar yakın olduğunun farkına varamayacağım kadar uzağımda...

O yıllarda sokakta dolaşmak, yaşamaya göbekten bağlıydı. Ivır zıvırla dolu sokaklarda yürürken, gözüm mânâsız fakat mânâsını bulmaya meraklı eşyalara takılınca, sokaktaki onlarcasıyla herhangi bir insan olma

kaderini paylaştığımı hissedip neşelenirdim. Nafiz gibi kendini hep herkesten apayrı tutan ve hiç ama hiçbir şeyi beğenemeyen bir insan olmamam, bana kendimi sağlıklı hissettirirdi. Fakat tam da bu yüzden Nafiz kadar iyi bir sanatçı olamadığımı düşünüp, üzüntüye kapılırdım. Avunmak için, işte, Talat'tan ayrıldıktan sonra tenha mı tenha İstiklal Caddesi'nde bir giysi dükkânına girerken hem herhangiliğimi hem de kadınlığımı kanıtlıyordum kendime. Kadınlık ki başlı başına bir ayrıksılıktır.

Daha dün revaçtaki elbiselerden ne kadar da başkaydı bugünküler. Zaman ne çabuk esiyordu insan âşıkken. Daha gösterişli, daha kadınsıydı şimdi giysi kesimleri. Üzerlerine kondurulan yersiz çiçekler hoşuma gitmişti. Yeşil bir elbiseyi elime almış, üzerime tutmuş, aynada kendimle bakışıyordum. Yeşili kendime yakıştırırdım. Bizim ülkemizde yeşil gözlü kadın azdır. Ve nedense hep onlar kendilerine ait görürler yeşil esvapları. Yanlış anlaşılmasın. Benim gözüm yeşil değildir. Kahvedir. Yeşili de en çok kahveye uygun bulurum. Doğa öyledir çünkü... Üzerime sanki kendi dolabımdan çıkarıp da bilmem kaçıncı kez tutuyormuş gibi tuttuğum giysinin fiyatını görünce, birden kumaşını fazla kalın bulup, asık suratımla bana ait olmayan bir şeyden kurtulmaya çalışırcasına yerine asmıştım. Beğendiğimiz bir şeye ulaşamayacağımızı anladığımızda muhakkak bir kusur buluruz onda. İlla giysiyi deneyeyim diye ısrar eden tezgâhtar kıza, biraz daha düşünmek istediğimi söyleyip dükkândan çıkmıştım. Nesini düşüneceksem!...

En çabuk kabul gören önyargı, moda olandır. Sokakta yanımdan geçen kadınlar, vitrinleri giyinip kuşanmıştı. Az evvel gözüme güzel görünen o abartılı çiçekler şimdi, başkalarının üzerindeyken fena, zevksiz, sıradandı. Başka kadınların beğendiklerini kendime uygunsuz buluyordum. Hani herhangiydim? Hani Nafiz gibi değildim?

Nafiz'i beğenmemden belli değil miydi garipliğim? Gözünü sevdiğim çelişkilerim... İnsan olmak belki de böyle bir şeydi. Hem alabildiğine herhangi hem biteviye tuhaf. Nerden hem yeni usulde hem de kimselerde yok bir esvap bulacaktım kendime? Terziye sipariş vermeye kalkışsam kim bilir kaç gün sürerdi bitmesi... Ölçü alımı, provası, son provası... Hazır giyim iyi şeydi. Yeter ki bir eşi daha olmayanından üretilsin!

Çelişkilerimin koluna girip, gözüme kestirdiğim yeni bir dükkânda almıştım soluğu. Ben sokaklara çıkmayalı her yer dükkân olmuştu, maşallah. Mecmualar yaygınlaşınca, Paris'ten, Londra'dan modeller kolayca kopya ediliyordu. İşte, benim elbisem, şurada durmuş, bütün asaleti ve bütün zıpırlığıyla beni bekliyordu! Bordo üzerine beyaz puantiyeli, kruvaze ve asimetrik kesim, düğmeleri soldan aşağıya doğru tane tane, ince ince akan, diz altında biten etekleri tıpkı kolları gibi dalgalı bu elbisenin sağ yakasındaki şen şakrak fiyonk belindeki kemerde de kendini tekrar ediyordu. Üzerimde yeni elbisemle dükkândan çıktığımda, sokak sanki bir başkaydı.

Kadınlık bana yaraşıyordu canım. Şu sanatçı pastanelerinden birinde oturup, kendimi o ait olduğum dünyaya, yapbozun eksik parçası misali iliştirebilirdim şimdi. Kim bilir, kısa süre içinde o dünyanın merkezi hâline bile gelirdim... Yeni elbisem miydi bir anda beni yazarlığımı ortaya çıkarmaya can atacak denli özgüvenli hissettiren? Güzel ve yetenekli bir kadın yazar suretinde onların pastanesine gidip, hemen hemen hepsi erkek olan yazar-insanlara edebiyatımın gücünü kabul ettirebilir miydim? Fakat niçin? Onlardan kabul görünce mi kıymet kazanıyordu kalemim? Yazdıklarıyla kabul edilmek değil de dünyayı yazarak kabul etmek değil miydi yazar-insanın işi? Ki her kabul, nazlı bir itirazdı. Ve her itirazın, kırk yıllık karar kadar kıymeti vardı.

Akıllı kadından korkar erkekler. Erkeğin akıllısı da korkar, aptalı da. Peki ya hem akıllı hem alımlıysa kadın? Korkar mı hayranlık mı duyar erkek? Henüz bu sorunun yanıtının "İkisi birden" olduğunu bilemiyordum. Öyle bir korkuldum ki görülmemiştir öyle hayranlık... Oysa arzum ne korkutmak ne hayran bırakmaktı. Yalnızca görülmekti dileğim. Var muamelesi görmek. Yazdığımı okuyanın, "Bunu Mahur yazmıştır" deyivermesiydi. Gerçekleşmedi. Belki de ben zannettiğim kadar iyi bir yazar değildim. Belki de ben hiçbir zaman Mahur olmaya cüret edememiştim. Nafiz'in görülmeme dileği, onu daima Nafiz ederdi halbuki.

Asmalımescit'in geceden kalma dar sokağından geçerken, Talat'ın bahsini ettiği Elit Kıraathanesi'nin tabelası bana kendini gösterdi. Belki başından beri oraya gitmekti niyetim. Giysi bile onun içindi. Tereddüt duymaksızın içeri girmiştim. Kalbim hızlanmıştı. İçeri girmemle, göğüsleri elbisesini delip, oracıkta uç verip, birdenbire çiçek açacakmış gibi duran koyu pembe suratlı kadının, Alman aksanıyla "Saiiiiiiiiiiiiit" diye seslenmesi bir oldu. Kalbim, meraklı heyecanıyla sesin hitap ettiği yöne çevirdi başımı. Açık denizlerin derinliği renginde bir çift içli göz, soluk sarışın bir suratı açıklıyordu. Zayıf parmaklarının tuttuğu dalgın sigaranın külü, masaya düşmek için büyük yazarın iznini bekliyordu. Olabilecek en edebi şey olan bu adama, bir iki öyküsüyle bile insanı kendine tapındıracak sadelik ve hayatilikteki bu insana, bir kadının bir adama duyacağı hislerin çok ötesinde; ancak bir insanın bir insana veyahut bir öykünün bir öyküye duyacağı yakıncacık bir duygudaşlıkla bakıyordum. O insan, o adam, o öykü Sait Faik'ti.

Sait Faik, başıyla onaylamıştı sesi. Böylece masa hıncahınç çayla doluvermişti. Neden sonra yazarımın masadaşlarını incelemeyi akıl ettim. Handiyse yakışıklı bir bey oturuyordu sağında. İlk onunla göz göze gelmiştik.

Tebessüm etmişti bana. Hemen gözlerimi kaçırmıştım. Köşede olmasına özen gösterdiğim bir masaya kendimi yerleştirmiştim. Henüz ne içerim diye soranım olmamıştı. Gözlerimi Elit Kıraathanesi'nin tarihe kalacağından bihaber atmosferinde gezdiriyordum. Daha evvel hiç görmediğim bir şey içen bir çifti seyretmiştim bir süre. Böylece peşi sıra bakışımı Sait Faiklerin masasına kaydırmam doğallaşacaktı.

Tam gözlerimle Sait Faik'in masasını tutmuştum ki yanımda biten Alman aksanlı çatallı ses, oltasının ucundaki balığı bir anlık dalgınlıkla kaçıran acemi bir balıkçı gibi gözlerimin ucundaki o şairane masayı kaçırmama sebep olmuştu: "Küçük hanım ne içerlerdi?" Nerem küçük hanımdı yahu? Şunun şurasında dört beş yıl sonra otuz olacaktım. Yaşımı da gösterirdim hani. Nafiz gibi olduğumdan toy görünmezdim. Yeni elbisemin oynak kesimi miydi beni yaşımdan küçük gösteren? Rüküş mü olmuştum? "Hayat kısa. Çok düşünmek beyhude. Çayım da güzel. Kapuçinom da!" Herhalde şu ikinci dediğiydi yan masadaki âşıkların içtiği. Tekrar edebilecek kadar iyi anlayamamıştım ismini.

Elit'in sahibesi olduğunu düşündüğüm bu hayat dolu Alman kadın, tez canlılara özgü bir sabırsızlıkla, "Kapuçino getiriyorum sana. Çayı evde de yapar içersin!" dedi. Kadına gülümsedim. Dost olmuştuk işte. Arkasından bakarken, "Bir de kendime kadın diyorum" diye düşünüyordum, "Baksana hatuna... Vücudunun her bir zerresinden şehvet fışkırıyor! Tamam ben de etime dolgunum ama demek henüz gerçek bir kadın kadar değilim..." derken hesabı kitabı bırakıp, büyük bir olağanlıkla Elit'in o ışıklı masasını seyre daldım.

Sait Faik, elinde tuttuğu kalınca kitabı yanındaki hoş cemalli beyle tartışıyordu. Kıraathaneye girdiğimde bana gülümseyen hoş cemalli beyin yanında ise piposunu tüttü-

ren, Fransızları andıran bir adam, onun yanında, yani Sait Faik'in karşısında ise bıyıklı, zarif bir bey, sigara tuttuğu eliyle, alaycı bir gülümseyişle okuduğu kitabın sayfalarını çeviriyordu. Dördü de takım elbiseli ve kravatlıydı. Biraz daha zorlasam, Sait Faik'in kapağı hakkında konuştuğu kitabın ismini görecektim. Sanki ben görebileyim diye öyle büyük yazılmıştı ismi: *Park*. Kitabın yazarının pipolu bey, yani Naim Tirali olduğunu henüz bilmiyordum. Konuşulanlara en çok o uzak duruyordu. Orada, insan içinde olduğumu unutmuş, sorulara dalmışken, muzurca gülerek önüme kapuçinomu koyan kadının mânâlı sesiyle ayılmıştım: "İster misin tanıştırayım?"

Ne diyeceğimi ararken ben, "Kahveni bitirince tanıştırırım" deyip kırıta kırıta uzaklaşıvermişti Alman sahibe. Elimi ayağımı nereye koyayım şaşmıştım. Ne desem beğenirlerdi? Kendimi yazar olarak tanıtabilir miydim? Sözcüklerim, hâlime sırıtıyordu. Hızlı hızlı kapuçinomu yudumluyordum. Hiç bu kadar yumuşak bir şey içmemiştim. Ağır ağır içsem, diyeceklerimi düşünme vakti kazanacağımı bile düşünemeyecek kadar heyecanlanmıştım. Zaten iki yudumluk olan kahve, tabiatı gereği bitivermişti. Kahve bitince bir telaş almıştı ki beni, hatırladıkça gülümserim.

Alman sahibeyle göz göze gelmiştik. Sözünü unutmuş gibiydi. Birden Sait Faik ayaklandı. Gidiyor muydu? Hayır. Dikilip, durdu. Demeç vermeye hazırlanan iki yüzlü bir milletvekili adayının çakma özgüveniyle değil, törende öğretmenince konuşma yapması salık verilmiş utangaç, pek zeki ve fakat tembel bir öğrenci gibi etrafa yarı bakar yarı bakmaz gözlerle şöyle seslendi: "Duyduk duymadık demeyin! Alakanıza layık satılık hikâyem var. Topu topu 5 lira!" Oyun mu ediyordu? Hiç de öyle görünmüyordu.

Masanın en ucunda, Sait Faik'in tam karşısında oturan bıyıklı genç başını elindeki kitaptan bir an için

kaldırıp, "Git ordan be Sait" dercesine bir bakış atıp, başını hızla elindeki kitaba indirmişti. Pipolu bey ile cemali hoş bey ise mest olmuş, handiyse gururla dostları Sait'i gözleriyle takipteydiler. Öte masadan yaşlıca bir kadın usulca masasından doğrulmuş, Sait Faik'e doğru yürüyordu. Öykünün yazılı olduğu kâğıtları alırken, Sait Faik, kadının yaşlı fakat dal gibi zarif, ağaç gibi yaşamış elini öpüyordu. Kadın, Sait Faik'e işitemediğim bir iki söz söylemişti. Alman sahibe piyes seyreder gibi o tarihi âna şahitlik ve ev sahibeliği ediyordu. Sait Faik'in yüzü gülüyordu. Alman sahibe eğilmiş, ona bir şeyler söylüyordu. Sait Faik, dostlarıyla fısır fısır anlaşınca şairane masa topyekûn ayaklandı. Bir tek bıyıklı, kitabın başından kalkamıyordu.

Fakat nasıl olurdu? Sait Faik ve tayfası bana doğru yürüyordu! Bakışlarımı boş bardağıma indirmiş, elbisemin düğmeleriyle oynuyordum. Kalbim makamını şaşmış bir çalgı gibi müziği rezil ediyordu. "Merhaba. Ben Sait." Başımı kaldırdığımda karşımdaydı. Denizin en derin mavisine, "Merhaba. Ben de Mahur" derken, sesim çocukluğumdaki gibi nazlı fakat cesur çıkıyordu. Pipolu bey bana doğru eğilerek, "Yan tarafa işkembe içmeye geçiyoruz. Bize katılmak isterseniz memnun oluruz" dedi.

Söylememe sebep olanları çok sevdiğim o sözü söyleyerek, "Seve seve" diyerek kendimden emin ayaklandım. Hızla Alman sahibeye gidip 30 kuruş ödeyip, dostane teşekkürümü çalakalem bir sözle belirtip, başını kitabından henüz kaldırmış bıyıklı bey ile yan yana denk gelip, Sait Faiklerin peşinden çıktım. Bugün gibi hatırlarım. İşkembeci 21 numeroydu. Sait Faik ve arkadaşlarını sevecenlikle karşılayan iri göbekli dükkân sahibi tuhaf gözlerle beni şöyle bir süzerken sanki içinden "Hayırdır inşallah" diyordu. Sanırım Sait Faik ve tayfası yanlarına pek kadın yaraştırmıyordu. Hele de yazar bir kadın!

"Buyrun buyrun" diyordu bana pipolu bey, piposunu bırakmış eliyle ufarak masayı işaret ederken. "Ben Naim." "Mahur ben de." Kırk yıllık dost bellemiştik birbirimizi birdenbire. Sofrada, cemali hoş beyle yan yana düşmüştük. Masa öyle küçüktü ki ziyadesiyle içlidışlı oturmak durumunda kalmıştık. Sait Faik tam karşımdaydı. Yanında da şu bıyıklı, kitap meraklısı. Gözlerime bakmamaya müthiş gayret ederek, az evvel öyküsünü satarkenki utangaçlığını koruyarak, "Ee Mahur, bu dünyada ne yaparsınız?" diye sormuştu Sait Faik. Gülümsemiştim. "Ne zor soru" demiştim. Aydınlık yüzlü, çapkın gülüşlü bir karamuk çocuk, önümüze antika kâselerde kar beyaz çorbalar diziyordu.

Sait Faik, çırak oğlana, "Limonum nerde" diye sormuştu. "Limonunu... Şey... Başka abiye verivermişiz yanlışlıkla..." diyordu karamuk çırak. "Bak işte buna darılırım!" deyince Sait Faik, çırak oğlan kendini tutamayarak kalın kaşlarını zıplata zıplata gülmeye başladı: "Hiç öyle şey yapar mıyız be Sait Abi? Hemen geliyor limonun!" Sait Faik ada vapurunun martılarına benzer bir kahkaha koyvermişti: "Ulan kerata!"

"Soğutacaksınız çorbanızı..." diyen nazik ses, cemali hoş beye aitti. Tebessüm edip, çekingen bir hamleyle bir kaşık çorba yutarken, "Tanışmaya fırsat olmadı. Ben Behçet" dedi bana. Rujumu bozmamaya dikkat ederek dudaklarıma mendil bastırıp, "Memnun oldum. Ben de Mahur" derken onun ne büyük bir şair olduğunu bilmiyor fakat hissediyordum. Behçet ve benim dışımızda herkes iştahla, handiyse hapur hupur çorbasını içiyordu. Usulca eşlik ediyorduk onlara. Hemen bir müttefiklik doğmuştu Behçet'le aramızda. Daha önce hiç işkembe içmediğimin bile farkında değildim. Masanın yerlisiydim fakat masaya ait değildim.

Sait Faik, yarısı evvelden sıkılmış limonuna kavuşunca, limonuna selam verip, ona bakarak, "Kusuruma bakma,

biraz daha sıkacağım canını" diyerek limonu çorbasına bir güzel sıkıyordu. Bir anda kapıdan içeri Nafiz girecek gibi hissedip gerilmiştim. Onu da buyururlardı masaya, emindim. Fakat Nafiz kıskançlık eder, çıkar giderdi, buna daha da emindim. Oysa kıskanılacak bir durum içinde değildim. Saf edebiyat içindeydim. "Siz de yazıyla uğraşır mısınız biz aylak takımı gibi?" diye soran, sesinin o denli ince oluşuna hayret ettiğim Naim Tirali'ydi.

"Sizler kadar olmasa da evet" dedim. Gene ada vapuru martıları edasında bir kahkaha ama bu kez simit atılan ada vapuru martıları edasında kahkaha atan Sait Faik, "Aylaklığınız mı bizler kadar değil, yazarlığınız mı?" diye sorunca, "Haşa!" diye çıkıştım telaşla. Yanımdan beni kollarcasına yükselen nazik ses, "İkisi bir değil mi Sait?" diye soruyordu. Sait Faik de hemen, "O halde senin kötü bir şair olman lazım gelirdi, Behçet Öğretmen" dedikten sonra dönüp bana şöyle açıkladı: "Behçet, Kabataş Erkek'te edebiyat muallimidir. Behçet'in *Kapalı Çarşı*'sını okuduysanız aylaklıkla yazarlığın bir olmadığını kendi eliyle kanıtladığını görebilirsiniz. Bakın, bu da Naim'in yeni kitabı. O, benim soyumdan. Hikâyeyle dertleşenlerden. Biz şiiri, düz yazıyla söyleriz." İki kitabı da okumadığım, dahası bilmediğim için kıpkırmızı kesilmiştim. Demek şu bıyıklı bey de şairdi. O zamana dek tek kelime etmemiş bıyıklı bey, adını ancak çok sonra, kitapçıda rastlayacağım kitabının arka kapağındaki fotoğrafından bileceğim Kenan Harun, boşalan çorba kasesini ileriye doğru iterken, ilk kez gördüğüm çarpıcı bakışlarını gözüme dikip, "Biz sizden ne okuyabiliriz?" diye soruverdi.

Kendimi tam Mahur gibi duyuyor fakat olduğum insan gibi davranamıyordum. "Henüz bir kitabım yok. Mecmualarda da yazmıyorum. Biriktiriyorum diyelim... Vaktimi bekliyorum." O an çantamdan kitabımı çıkarıp vermeyi ne çok istemiştim! "Vakit şiirdir" diye başlayan

şiirim gelmişti dilime. Birden kendimi, "Benden daha iyi yazan bir arkadaşım var. Asıl şair o. İsmi Müjgân" derken buldum. Baktım kimseden çıt çıkmıyor, battı balık yan gider diye, son bir çare konuşmayı sürdürdüm: "Hatta bir şiiri bile var yanımda..." Daha sözümü tamamlamadan, "Verin okuyalım" demişti Sait Faik, gözlerime temas etmekten korkmamış gözleriyle.

İşte o an ellerim daha önce bilmediğim bir depremle titremeye başlamıştı. Çantamın kopçasını bir türlü açamıyordum. Sait Faik boş vermiş gibi ayaklanıp, parayı ödemeye koyulmuştu. Müjgân'ın şiiri unutulmuştu. Naim Tirali, Sait Faik'e, "Kaç cümle etti beş kâse işkembe?" diye soruyordu. *Varlık* dergisini nihayet çıkarabilmiştim. Kimse oralı olmuyordu. Ellerimin süregiden sarsıntısını saklayabilmek için hızlıca Müjgân'ın şiirinin olduğu sayfayı açık bırakıp, kucağımda birbirine kavuşturduğum ellerimi gergin gergin ovuşturmaya başladım.

Kenan Harun beklenmedik bir hamleyle şiirlere davranmıştı. Nesi beklenmedikti canım. O değil miydi okumak isteyen? Bakmamaya çalışarak fakat bakmaktan da kendimi alıkoyamayarak nasıl okuduğunu seyrediyordum. Okumuş bitirmişti bile. Tek kaşını havaya kaldırarak dergiyi koyduğum yere bırakmıştı. Üstüne bir kürdan alıp dişiyle oynamaya başlamıştı. Hemen sonra henüz soyadını ve hayran kalacağım şairliğini bilmediğim Behçet almıştı şiirleri. Kibarlığından mı merakından mı bilmem... Yaz mı gelmişti? Behçet hiç de uzun olmayan şiiri, uzun uzadıya okurken, Müjgân adına terliyordum. Göğüslerimin arasında biriken terler yüzünden utanıyordum.

"Tanışmak isterdim Müjgân Hanım'la. Şairler, hikâyecilere veyahut romancılara benzemez. İyi şairler birbirleriyle iyi anlaşır" diyerek dergiyi bana uzattı Behçet. "Kendisine söyleyeceğim" dedim minnettar bakışlarımla. Uzun süre göbekli işkembeciyle sohbet ederek kalbimi

kıran Sait Faik, masaya döndüğünde, "Ben de okuyabilir miyim?" diye sorunca gönlümü alıvermişti. "Lütfen" diyerek şiirin olduğu sayfayı açıp, kendisine uzatırken parmaklarımız kazara birbirine dokundu. Bir öyküye dokunmuş gibi daha doğrusu okuduğum bir öykü bana dokunmuş gibi etkilenmiştim. Öyle hızlı okumuştu ki Sait Faik, sanki şiiri eline almasıyla, "Pek güzelmiş" demesi bir olmuştu.

Sahiden güzel mi bulmuştu yoksa her yazı heveslisine içindeki insan sevgisi sebebiyle böyle mi yanıt veriyordu bilmeksizin, insani bir içgüdüyle seviniyordum. Sevinmek ne kelime, Beyoğlu'nun her biri başka dilde konuşan güzel insanlarını tek tek kucaklamak geliyordu içimden. Olan biteni Müjgân'a anlatmak için sabırsızlanıyordum. Kâğıtlar masanın ortasında dururken çırak oğlan masayı silmeye davranmıştı. Şöyle bir Naim Tirali'ye bakıp, oralı olmadığını düşünerek dergiyi çantama kaldırdım. Naim Tirali kendisinden alaka beklediğimi hissetmiş gibi şöyle dedi: "Herkes kendi görüşüne göre yapar edebiyatını. Tarihe kalan kalır, kalmayan kalmaz". O sırada Behçet kulağıma eğilerek, "Gücenmeyin sakın" dedi. Canı sağ olsun dercesine bakıp gülümsedim Behçet'e. Niyeyse onun hüznüne, bana bir yerlerden tanıdık gelen yüzüne sözcük eriştiremiyordum.

Masadaşlarım sözleşmiş gibi ayaklanıverdiler. Zengin kalkışı değil yazar kalkışıydı bu. Bir aceleleri vardı fakat gidecek yerleri yoktu. Ben de onlarla birlikte çıktım. Benim gidecek yerim vardı fakat acelem yoktu. Bu durumda benimki ne kalkışı oluyordu? Çorba ve sohbet için kuru kuru teşekkür ediyordum. "Bizi güzelleştirdiğiniz için biz size teşekkür ederiz" diyen Behçet bana elini uzatmıştı. Diğerleriyle tokalaşmadık. Sait Faik, sarışın oğlan sesiyle, "Allahaısmarladık" diyordu. Naim Tirali vurmuş gidiyordu. "Görüşmek dileğiyle" deyivermiştim orta yere.

Bir daha görüşecek miydik ki? "Beyoğlu karşılaştıracaktır bizi. Müjgân Hanım'a selamlar" diyen Sait Faik içime su serpmişti. Kenan Harun bey de bana "İyi günler" dileyince öyküsüz kalmıştım.

Yollarımız ayrılmıştı. Çünkü ben bir kadındım. Sait Faik elini Behçet'in omzuna atmıştı. Beraber satır satır, dize dize yürüyorlardı. Tünel'e doğru gözden kaybolduncaya dek seyrettim onları. Hiçbiri de dönüp arkasına bakmamıştı. Ayıp olmasın diye, peşlerinden gitmek yerine Galatasaray yönüne döndüm. Yürürken kendimi iyi yazılmış bir şiir kadar özgür hissediyordum. Fakat mutluluğum uzun sürmeyecekti. Zira Balık Pazarı'nda meyve-sebzelere bakarken Hiroşima denen o korkunç katliamı öğrenecektim.

Canını kaybetmiş bir ruh gibi, parasına bile bakmadan biraz ondan biraz bundan alıyordum. Elimde fileler, az evvelki mutluluğumu çoktan unutmuş, çaresiz, güçsüz bir yaratık gibi Saint Antuan Kilisesi'ne girip, bulduğum ilk sıraya oturup, içime içime ağladım. Tanımadığım Tanrılara tektek yakardım. Elmalardan biri fileden düşüp yuvarlandı. Elim kolum dolu vaziyette elmanın peşinden koşup onu kilisesin avlusunda yakaladım ve yere çöküp, elmayı bağrıma basıp bağıra bağıra ağladım.

Derken neşeyle koşuşturan insanlar gözüme çalındı. Yadırgayarak hatta ayıplayarak yanlarından geçerken, bir an evvel Nafiz'e sarılmak ümidiyle var gücümle tramvaya yürüyordum ki savaşın bittiğini işittim. İnanamadım. Derin bir iç çektim. Acıklı bir sevinç duydum. Nedense gökyüzüne baktım. Nafiz'le tanıştığımız gün, bizim yatakhanenin önünde ayrıldığımızda, koşup perdemin arkasından seyrettiğim Nafiz gibi gökyüzüne baktım. Sait Faik'in öyküsünü alan o kadın gibi yaşlı ve yanı başımdaki ağaç gibi yaşamış duyuyordum kendimi. Nafiz de öyle mi hissediyordu o ilk gün kendini? Ben mi geriden

geliyordum, Nafiz mi geri sarıyordu? Âşıklar tam ortada mı buluşurdu? Aşkın ortası hayatın doruğu muydu uçurumun kenarı mı?

Şimdi düşünüyorum da o gün ne kadar genç, ne kadar güçlü ve en az adının sonradan Wolf Braun olduğunu öğreneceğim Elit'in sahibesi kadar hayat doluymuşum. Ne var ki dünya, insana kendini iyi hissettirmemek için elinden geleni ardına koymaz. Dünyaya geldiğine minnet duyan, er geç dünyada olduğundan cinnet geçirir. İnsan böyle gelmiş böyle gider. Çünkü özgürlüğüne değil hüznüne kavuşmak üzere doğar insan. Hayatın alınyazısıdır bu.

Ölüm meleği çok bekletmişti beni. Belki Mahur, onun kılığına girer de gelirdi. Hâlâ kalkamamıştım soğuk zeminden. Kocasını bekleyen bir kadın gibi değil, annesini bekleyen bir çocuk gibi hiç değil, tam mânâsiyle maşuğunu bekleyen âşık gibi bekliyordum Mahur'u; ümit, korku, hayal, endişe, heyecan ile. Halbuki o lahza bana soracak olsaydınız, Mahur'u celladını bekleyen bir mücrim gibi beklediğimi söylerdim size.

Gelip beni bir başka dünyaya götürmesini, böylece bittiğinden henüz bihaber olduğum savaştan beni kurtarmasını, dahası gelişiyle savaşı bitirmesini, beni kendisine teberru etmesini beklediğim Mahur'la mutlu olmamızın tek yolunun bu dünyadan gitmek olduğunu gecikerek fark etmenin ve bu farkındalığa rağmen hiçbir şey yapamayacağımı bilmenin kederiyle nafile kıvranıyordum. Ölümde birleşmek değildi tutkum; başka bir hayatta, hürlüğün mümkün olduğu bir diyarda Mahur'a hiç ayrılmamacasına kavuşmak, göreceğim ne varsa onunla görmek, görmeyeceğim her şeyi onu görmekten göememekti.

Başka diyarların, bir diğer deyişle ütopyaların kâinata sığamayacak güzellikte olduğunu kavradığım lahzalarda -ki bu his ekseriyetle resim yaparken doluşurdu ruhuma- aşkımızı başka canlılara dönüşerek yaşayabileceğimizi

hayal edip ferahlardım. Güneşli bir ilkbahar sabahı gece boyu uyku tutmamış huzursuz bir arının, güzeller güzeli bir küpeçiçeğini okşayarak uyandıracağını ve dünyanın tüm altüst oluşuna rağmen arı ile çiçeğin hayatın tadını çıkaracaklarını düşünürken, kendimi birazdan bal toplamaya çıkacak ve tüm balımı Mahuruma taşıyacakmış gibi insanüstü bir çeviklikte hisseder, yerimde duramaz, hormonlarımın kaynattığı kanımın emriyle sabırsızca ayaklanır, evin içinde bir oraya bir buraya volta atar atar atarken aciz bir insandan başka hiçbir şey olmadığımı, olamayacağımı anlar, kahrolur, üstüne öksürük krizine tutulur ve Mahur'un hâlâ gelmediğini, belki de bir daha hiç gelmeyeceğini kendime itiraf etmek mecburiyetinde kalırdım.

Mahur'u beklediğim elem dolu böyle vakitlerde hakikat denen o meymenetsiz yaratığa lanet ederdim. O boğucu bekleyiş vaktinde de az evvel anlattığıma benzer bir huşu içinde ayaklanmış, hayalden hayale doğru voltalar atmış, çok geçmeden gene hakikatle baş başa kalmıştım. Boş süt şişesi gözünü dikmiş bana bakıyordu. Şişeyi alıp duvara vurmuştum. Kesik cam neyime yetmezdi? Belki de beklediğim meleğin yirminci asır sureti kırık süt şişesiydi. Doğru muydu? Zil sesi miydi işittiğim? Doğruydu! Mahur'du! Savaşlardan, zaferlerden, barıştan ve sefaletten dönüp bana, Mecnun'una gelmişti. Sonraki yalnızlıklarımdan birinde anlayacaktım ki bizim hikâyemizde Leyla Mecnun, Mecnun ise Leyla idi.

– *Hoş geldin.*

Kapıyı açtığında, bana huzursuz gözlerle bakıp, "*Hoş geldin*" dediğinde ona hem acımış hem öfkelenmiştim.

– Hoş bulduk.

Beni onca zaman gerçeklerden alıkoyduğu için ona hem kızgın hem minnettardım.

– *Ver onları mutfağa taşıyayım.*
– Sağ ol.
– *Aç mısın?*
– Pek değil. Sen?
– *Ben de.*
– Biraz dinleneyim, yaparım.
– *Sen dinlen. Ben yaparım.*

İtiraz etmemişti. Belli ki suçluyordu beni. Bana, 2. Dünya Savaşı'nı çıkaran benmişim gibi davranıyordu. Mutfağa taşıdığım filelerin birinden bir plak, birkaç mecmua, üç beş de kitap çıkmıştı. Plağı, mecmuaları ve kitapları salona getirmiştim. Mahur'un yeni elbisesini o zaman fark ettim. Ayakkabısını çıkarmak için eğildiğinde göğüslerinin belirginliğine takılan gözüm, kanımı beynime sıçratmıştı. Niçin ihtiyaç duymuştu böylesine gösterişli bir elbiseye? Soyunuyordu.

Aceleyle salonun perdelerini örttüm. Üzerinde sade tenrengi kombinezonu, divana oturmuş, bacağındaki tül misali çorabı sıyırıyordu. Diğer tekini de soyunca, çorabı fırlatıp attı. Kendini dünyalar dolusu yorgunlukla divana bıraktı. Frederic Leighton'ın Alev Alev Haziran *tablosundaki kadın gibi sol kolunu kıvırıp güzel başına yastık yaparken bacakları füsunkâr bir çiçek gibi iç içe kıvrılmış, saçları ise tüm divanıma sere serpe serilmişti. Yüzümü görmek dahi istemiyordu. Bense beni istemeyen bu kadının güzelliğinden sersemlemiş, gözlerimi tutamadan onu temaşa ediyordum.*

Sanki 19. yüzyılda resmedilen o tablodan çıkmış, yolunu şaşırmış, kazara evime gelmiş ve kendisiyle ne yapacağıma karar vermemi umarsızca bekliyor gibiydi Mahur. Hani celladımdı? Öyleydi. Mahur, her lahza değişebilmesiyle

ve her hâliyle Mahur olabilmesiyle beni yavaş yavaş öldürüyordu. Nafizliğim benim hudutumdu. Nafizliğimi aşıp Mahur'la birlikte değişemezdim. Onun ruhu, sokakların tavrından nakşolunmuştu. Oysa benim ruhum, evlerin değişmez kişiliğinden oyulmuştu.

Sessizlik canımı korkutuyordu. Mahur'un aldığı yeni plak da Müzeyyen Senar'a aitti. Onu görünce Hamdi'nin getirdiği Müzeyyen Senar plağını dinlemediğimi hatırlamıştım. Müzeyyen Senar'ın aşkımızın hikâyecilerinden olacağı o günden belliydi. Önceliği Mahur'unkine vermiştim. Sessizlik, şu sözlerle ağır aksak dağılıyordu:

"Şarap mahzende yıllanır, aşkın kalbimde yıllanıyor
İkisini birden içtim inan içim yanıyor
İnsan kadeh dudak, dudak kadehtir sanıyor
İkisini birden içtim inan içim yanıyor"*

Mahur şöyle bir kıpırdanıp, kolunu yüzünden indirdi. Yana kıvrılıp, yüzünü yastığa gömdü. Saçları görmeyeli epey uzamıştı. Teni karşı koyulamayacak mizanda parlaktı. Kendime hâkim olabilmek ve onu yalnız bırakabilmek için –öyle isteyeceğini düşünmüştüm– mutfağa döndüm.

Filelerdeki meyve sebzeyi tek tek boşaltırken aklıma babamın kalın kara kapaklı yemek kitabı düştü. Neşeli bir telaşla her çekmecede kitabı aradım. Bulamıyordum. Salona da bakayım dedim. Eğile doğrula kitabı aramaya kapılmışken, Mahur'un uzandığı yerden bana seslendiğini işittim.

– Savaştan haberdar mısın?

Dönüp başımı evet istikametinde salladım. Mahur bana ne yapacaksa hakkımdı.

* Güfte: Behçet Kemal Çağlar, Beste: Sâdi Hoşses.

– Peki bittiğinden haberdar mısın?

Kurtulmuştum. Affedilmiştim. Cezam sona ermişti. Defterin nerede olduğunu o lahza hatırlamıştım. Koşup, Mahuruma sarıldım. Nihayet ona tekrar kavuşmuştum. Canımıniçi gözleri ruhumu gülümsetiyordu.

– *Affet Mahur! Binlerce kez özür dilerim!*
– Sen niye özür diliyorsun?
– *Kendimi kabahatli hissediyorum.*
– Al benden de o kadar!
– *Sen niçin?*
– İnsan olduğum için.
– *Bağışlayalım o halde birbirimizi.*
– Bağışlayalım. Bir daha hiçbir savaşa müsaade etmeyecek kadar çok sevelim birbirimizi.
– *Söz! Aşkımız, dünyanın muhafız meleği olacak. Yeter ki beni senden mahrum bırakma Mahurum.*

Mahur, mimoza ve papatya kokuları yayan güzel başını göğsüme yaslamıştı. Dünya, kendine geliyor olmalıydı. Saçlarımı, kadife bir çiçeği sever gibi yaprak yaprak seviyordum. Damarlarımda bahar dalları.

– Plağı beğendin mi?
– *Çok. Sen?*
– Ben de.
– *Hadi, dinlen biraz. Benim biraz mutfakta işim var.*
– Pekâlâ! Kolay gelsin...

Nafiz mutfağa döndüğünde gözlerimi yumdum. Günün geride kalan zamanına dair görüntüler zihnimden dolu gibi boşalıyordu: Kilise, Gezi Parkı, Balık Pazarı, giysi dükkânları, Elit... Ah, ne güzeldi Elit! Nafiz'e anlat-

sam kıskançlık eder miydi? Saklamak da huyum değildi. İşkembeciyi söylemezdim belki. Niye ki? Mutfağa gidip yardım etmemi ister miydi? Pikap durmuştu. Plağın öbür yüzünü çevirmek için ayaklandığımda masanın üstüne boydan boya dizilmiş resimler gözümü yalazladı. Her şeyi unutup resimleri incelemeye başladım.

Şaşkındım. Nafiz'in hiç bu kadar somut şeyler çizdiğini görmemiştim. Benim bildiğim Nafiz'in çizimleri atmosferden ibaret olurdu. Sanki birer ruh suretinde dururlardı; vücuda gelemeyen ruhlar, daha doğrusu vücuda gelmek istemeyen ruhlar. Şimdikiler de besbelli Nafiz'in kaleminden çıkmıştı. Gene bir duygu, bir düşünce ruh gibi geziniyordu renklerin aracılığıyla. Fakat bu ruhların vücutları vardı. Suretlerinin yanı sıra suratları da vardı. Bir duygu başlı başına bir varlık, bir anlam değildi artık. O, bir insanın duygusuydu. Hatta bir adamın... Hatta genç bir adamın... İstanbullu genç bir adam. Münzevi olduğu ilk bakışta anlaşılmayan.

İşin güzel yanı, şu ise bir kadının haletiruhiyesini yansıtıyordu. Bir annenin... Genç bir anne. Şu, bir ihtiyar emekçinin. Umutsuz bir kız çocuğunun şu ise. Şu, her dili bilen bir güvercinin. Her bakışımda daha yakından tanıyordum resimlerdeki duyguların sahiplerini. Annenin kayıpları, ihtiyarın hayalleri, kız çocuğunun korkuları, güvercinin kaderi... Nafiz'in resimlerinin sonradan geçireceği değişimleri düşündüğümde o gün tanıklık ettiğim yeniliğin küçücük bir nüans farkı olduğunu görüyorum bugün. Oysa oncacık değişim bile büyülenmeme yetmişti! Eve geldiğimde Nafiz'e acıdığım için kendime kızmış, Nafiz'e kızdığım için kendime acımıştım.

Mutfağa koşar adım gittiğimde Nafiz'i tatlı bir gerilim içinde buldum. Bir yandan eski mi eski görünüşlü kitapta yazılı tarifi bir yandan da tenceredeki yemekleri kontrol ediyordu.

– *Olacak iş mi yahu? Tarifin bu safhasına dek sen hiç şehriyelerin bahsini açma, sonra taa pirinçleri atma vakti gelince, suları tuzları şunları bunları halletmişken, de ki şehriyeler pembeleşince pirinçleri katın. E ne vakit attık da ne vakit pembeleşti şehriyeler? Ortanca mı ki şehriyeler, kaşla göz arasında pembeye kessin? Ne olacak şimdi? Pirinçleri de atmış oldum. Şehriyeleri sonradan eklesem, öyle kazık gibi kalmazlar mı... Ah babacığım, elinden düşürmediğin kitabın bile oyunlar oynuyor oğluna! Yoksa sen pilavı hep bildiğin gibi mi yapardın? Bu kitap zor tarifler için miydi sade? Mahurum! Ne zaman geldin?*
– Şimdi... Yardım ister misin?
– *Yok yok... Sen içeri git, hadi.*
– Ayak altında istenmiyorum galiba.

Başını kaldırıp, bana aşkla tertemiz gülümseyip, masum bir öpücük kondurdu dudaklarıma. Ve tarifi sil baştan, dua okur gibi mırıl mırıl okumaya koyuldu. Tencerelere döndüğünde,

– *Kabiliyetsizliğime şahit olmanı istemiyorum,* dedi.
– Sen miymişsin kabiliyetsiz?
– *Elbette!*
– İçerdeki resimleri kim çizdi o halde?
– *Nasıl buldun? Bir garip olmuşlar, değil mi?*
– Bir harika olmuşlar daha ziyade.

Durdu. Tencerenin kapağını kapattı. Sözümün doğruluğunu araştıran gözlerle yüzümü yokluyordu.

– *Sahih misin?*
– Hem de nasıl! Oturup tek tek hikâyelerini yazabilirim kahramanlarının.
– *Kahraman mı? Haha! Haşa...*

– Kahraman ya ne sandın?
– *Ne kahramanı Mahur... Zavallı onlar.*
– Zavallılar da kahramandır, sanatın nazarında.
– *Eyvah! Pilavın dibi tutmuş! Ya daha az evvel baktım sulu suluydu... Ne ara çekmiş suyunu...*
– Nasıl ki beyaz gelinliğini giyen geline kapı açılıp da bakılmazmış, beyaz pilav pişerken de kapağı açılıp bakılmazmış.
– *Daha evvel deseydin ya!*
– Daha evvel evlenmediğiniz belli oluyor Nafiz.
– *Ne o, sen evlenmiş gibi konuşuyorsun...*

Kahkaha koparmıştım. Neyin korkusuna?

– Diğer tencerede ne var?
– *Zeytinyağlı fasulye...*
– Ooo... Kılçıklarını ayıkladın mı pişirmeden önce?
– *Gayet tabii!*
– Maşallah... Bak sen şu aşçıbaşıma...
– *Aşkçıbaşı deseniz daha münasip olmaz mı?*
– Sofrayı kurayım mı aşkçıbaşım?
– *Âlâ! Fakat balkona!*
– Ooo... Nefis havadis!

Ziyadesiyle acıkmıştık. Mahur'un, elimden çıkan ilk zeytinyağlı fasulyeyi bana yaşama sevinci veren iştahıyla yediğini gördükçe kendimi kahraman gibi hissediyordum. Aynı evde yaşayan iki insanın herhangi bir öğünü yemesi gibi yememiz ise ruhumu hüzünlendirmişti. Yemek sonrası Mahur mecmua için yapması gereken çalışmayı teferruatlarıyla anlatıp müsaademi istemişti. Mümkün olan en rahat yerde çalışması arzuma, atölyemi toparlamaya koyuldum.

– Müsamereye, nizama lüzum yok. Böyle, olduğu hâliyle güzel.
– *Boya kokusu? Rahatsız olmayasın?*
– Pencere açık olduğu müddetçe mesele yok.

Çantasından çıkardığı bir tomar zarfı masanın üstüne yığdı. Mahur'un zarflardan çıkardığı fotoğraflar, harici dünyanın bilinmezliklerinin ipuçlarıydı. Fakat ben meraklı bir çocuk gibi, fotoğraflara değil, fotoğrafları müşahede eden Mahuruma bakıyordum. Çalıştığını unutmuştum. Gene onu temaşaya dalma huyuma mağlup olmuştum.

Kâh tebessüm ederek kâh ehemmiyet göstererek, kâh sahiden merak ederek kâh canı sıkılarak, kâh kahkaha atarak kâh ağlamaklı olarak okuyordu fotoğrafları. Orada, kapı dibinde antika bir saat gibi, kalbimin atışlarından başka hiçbir ses çıkarmadan durduğumu fark etseydi bana da gösterir miydi fotoğrafları? Fotoğrafları çizmemi isterdiyse ya? İnsan çizmekten, bilhassa portre çizmekten feci korkardım. Belki de gitsem iyi olacaktı.

Usulca kapıyı çektim. Bir süre gidecek hiçbir yeri olmayan büyüme devrindeki çocuk gibi öylece, kararsız durdum koridorun orta yerinde. Sonra, siz deyin ayaklarım, ben diyeyim şuuraltım, Mahur desin şuurdışım beni mutfağa sürükledi. Yeni çizeceğim resimleri düşünmek bahanesiyle bulaşıkları yıkarken hiçbir şey düşünememenin bahtiyarlığına eriştim. Bıçaklar aklımı bilemiyor, çatallar hislerimi çatallaştırmıyor, tabaklar hayallerimi kırmıyor, demlikler korkularımdan dem vurmuyordu; çatallar çatal, bıçaklar bıçak, demlikler demlik, tabaklar da tabaktı. Hal böyleyken hayat, en az ellerimi canlandıran su kadar aziz olan hayatımdı.

Evde yıkanmamış tabak çanak bırakmayınca, yeni demlediğim çaydan bir bardak da Mahur'a götürmek üzere atölyeye döndüm. Mahur'u işlerini çoktan bitirmiş, en

sevdiğim koltuğuma uzanmış, kitap okurken buldum. Geldiğimi işitmişti. Ancak kitap, Mahur'u esir almıştı. Tutkuyla, gözlerini alamayarak okuduğu o hikâye olmak arzusuna kapıldım. Onu ilk kez tramvayda gördüğümde de, aynı arzu elinden Mahur'a sürüklenmemiş miydim? Sayfalar sonra canım tebessümüyle elimdeki çayı kabul ediyordu.

– Eline sağlık.
– *Ağzına layık.*
– Sen de al çayını yanıma gel.

Bir süre hiç konuşmadan çay içmiştik. Atölyeme alıcı gözle bakmama sebep olmuştu Mahurumun her şeye nur düşüren varlığı. Atölyem kalabalık ve atıldı. Elden geçirip düzenlemem gereği muhakkaktı. İçerisi soğumuştu. Kalkıp pencereyi kapatmıştım. Perdeler zaten örtüktü.

– *Bir çay daha?*
– Sağ ol. Yavaş yavaş çıkmalıyım.
– *Hayırdır? Nereye?*
– Rey vermeye. Sen de çıkacaksın değil mi?
– *Vay! Artık Türkiye insanı da mı rey verir oldu?*
– Öyle... İlk genel seçimimiz. Ne yalan söyleyeyim, çok heyecanlıyım. Gidip hürriyetimizin hakkını vermeli. Hadi, sen de hazırlan.
– *Rey vererek mi hürleşiyormuşuz?*
– Pes Nafiz! Bunu da mı küçümsüyorsun?
– *Böyle itham edici konuşacaksan hiç konuşmayalım.*
– Sen nasıl istersen. Çayın altı açıktı, kapatayım...
– *Kime vereceksin reyini?*
– Gayet tabii Halk Fırkasına.
– *Niye "gayet tabii"?*
– Yok bir de Demokrat Parti'ye mi rey vereyim?
– *Bilmem ki.*

– Ne demek bilmem Nafiz? Demokrat Parti'nin ne menem insanlardan mürekkep olduğundan bihaber olduğun için böyle konuşuyor olmalısın.
– *Gazeteleri okudum. Her şeyden şöyle ya da böyle haberdarım.*
– O vakit niçin soruyorsun hangi partiye rey vereceğimi?
– *Nihayetinde her partinin emeli iktidar olmak değil mi?*
– Yani?
– *Her iktidar birbirinin aynıdır. Görmedik mi dünya savaşlarında da?*
– İktidar gerektirmeyecek bir nizam inşa edene kadar insan gibi insanların iktidar olması için çaba sarf etmekten daha akılcı bir önerin var mı?
– *Hiçbir iktidar insani olamaz.*
– Pekâlâ Nafiz. İzninle ben çıkıyorum. Dışardan bir arzun var mı?
– *Yok.*

Kendimi mağlup duyuyordum. Ben yalnız huzuru arzuluyordum. Mahur'la aramıza hiçbir partinin hiçbir ideolojinin girmesine tahammül edemezdim. Zaten bizim başımızda hem hoyrat hem eli açık hem zorba hem yüce gönüllü hem başına buyruk hem tevekkül sahibi aşk denen bir iktidar vardı. Onun hükümranlığı, otoriterliği altında yaşamaya çabalamak yeteri zorluktaydı.

– *Biraz daha mecmua getirebilirsin aslında. Fransızcalar'dan da bulursan iyi olur... Bir de geçen gün gazetede okudum, pek methediliyor; Cahit Sıtkı'nın* Ömrümde Sükût*'unu bulursan alır mısın?*

Hani dışarıya dair sırf müziği merak ediyordum? Belli ki kendime fikirdaş bulma ihtiyacına düşmüştüm. Gidi-

vermişti Mahur. Korkmamıştım. Siyasi açıdan Mahur'un ayrıldığımızdan bu yana inkişaf etmediğini tespit etmek, beni baş başa kaldığım yalnızlığımı başımın üstünde ağırlamaya sevk etmişti. İdeolojik aidiyetsizliğimi resimsel olarak nasıl ifade edebileceğimi sorgulayadurmuş, beri yandan da atölyemi temizliyordum.

Eski eskizlerime babacan bir edada gülümseyerek bakıyordum. "Hiçbir zaman her şeyi bilemezsiniz" diyor gibiydi bu ukala karalamalar. Oysa dünya benim bir zamanlar zannettiğim kadar karmaşık değildi. Mahur'la geçirdiğim her lahza bana aslında her şeyin pek aşikâr olduğunu belletiyordu. Gelin görün ki kavranması, ifadeye dökülmesi en zor olan aşikâr olandır. Ayan beyan ortada olan bir şeyi bir çocuk kadar ince ve zekice, bir gökyüzü kadar basit ve derin anlatmaktır sanatçının mesuliyeti. Bunları düşünürken, koltukta Mahur'un öğleden sonra okuduğu kitaplar çıktı karşıma.

Kitapların ve yabancısı olduğum muharrirlerinin merakaver isimlerini tek tek okudum: Semaver, Sarnıç, Şahmerdan– *Sait Faik;* Garip– *Orhan Veli;* Kapalıçarşı– *Behçet Necatigil;* Rahatı Kaçan Ağaç– *Melih Cevdet Anday;* Park– *Naim Tirali;* Günlerin Getirdiği– *Nurullah Ataç. Derken kapı çalmıştı. Kitaplar yerine koşup kapıyı açmıştım. Gelen Mahur'du. Hemen gitmesi gerektiğini söylüyordu.* Ömrümde Sükût*'un yanı sıra, kapağında Tombul Teyze ile Ramiz çizimi olan* Karikatür, *Mahur'un her sayfasını didik didik okuduğu* Varlık *ve kapakları tanımadığım yabancı artistlerce rengarenk kuşatılmış* Yıldız, 7Gün *ve* Her Hafta *isimli boy boy mecmualar getirmişti bana.* 7Gün *ve* Her Hafta*'nın belki alakamı çekmeyeceğini fakat sinemadan haber veren* Yıldız *ile hem politik hem matrak olan* Karikatür *mecmualarıyla keyifle hoşbeş edebileceğimi anlatıyordu.. Hachette'e kadar gidemediği için Fransızca mecmua alamamıştı. Bu arada,* Varlık *mecmuası 1 liralık*

cep dizisi çıkarmıştı. Onların da kimini bana bırakacak, kimini yanına alacaktı.

Neden bilmem Mahur'un gelir gelmez gidişini tabii karşılamıştım. O öyleydi ben böyle. Çıksındı, gitsindi, nasıl olsa dönüp geleceği benim kollarım, benim dudaklarımdı. Ben sormadan anlatmaya koyulmuştu. Suzan onu Beyoğlu'na çağırmıştı. Şu sıralar hissi mânâda biraz sahipsizdi. Arkadaşına sahip çıkmak "dürtü"süyle gittiğini söylüyordu Mahur. Dürtü ne demekti? Mahur'un kullandığı kimi kelimeleri sanki ilk defa işitiyordum.

– Bana içerlemiyorsun, değil mi? *diye sordu.*
– *Haşa, dedim.*
– Bana da iyi gelir bakarsın. Bir lokma canım sıkkın... Sana bulaştırmadan dışarıya atıp kurtulurum talihim varsa.
– *Yaramaz bir şey mi geldi başına?*
– İşten kovuldum.
– *Nasıl? Niçin?*
– Bilmem kaç vakittir görünmediğimi, aklıma esince iş yapma lüksüm olmadığını söylediler. Şaştım kaldım. İnsanlarla aramda zaman farkı var galiba. Zaman mefhumum herkesten bir başka! Sanırım seninle olmak beni zamanın olmadığı bir yerde yaşatıyor. Zira bu ev bir mekân değil, bir can olmuş sen ona sindikçe... Mekân olmayan bir yerin zamana ihtiyacı olmaz. Değil mi? Neyse... Zihnim yeterince muallak. Gece konuşuruz bunları arzu edersen.
– *Elbette... Mukayyet ol kendine. Hırkanı almayacak mısın?*
– Bu elbiseyle yakışır mı dersin?
– *Tabii! Al bak, içindeki yeşili yeşiline... Kırmızıları da tuttu.*
– Pekâlâ.

– Dışardan bir isteğin?
– *Sen.*
– Hoşça kal.

O lahza. Tam o lahza. Kelimenin üç hecesinin gök gürültüsü gibi sineme düştüğü, şimşek gibi ruhumda çaktığı lahza: Hoş-ça-kal. Mahur gidivermişti. Yanıma bıraktığı öpücüğü yanağımı kaynar su gibi yakıyordu. Korkuyordum.

Evden çıkmıştım çıkmasına da Nafiz'i aklımdan çıkaramamıştım. Onu benimle birlikte evden çıkaramadıkça aklımdan da çıkaramayacaktım. Münzeviliğinin benimle dahi kırılamayacağı korkusuna kapılmıştım. Nafiz'e dışarıyı özletecek yollar keşfetmeliydim. Seçim dönüşü yazıları teslim etmeye giderken okuduğum mecmuada gözüme ilişen radyo reklamı Hızır gibi yetişmişti aklımın yardımına. Gayet tabii reklamı gördüğümde radyoyu edinmeyi aklımdan bile geçirememiştim. İşten kovulup yüklü bir tazminat alacağımı nereden bilecektim ki!...

Buluşmaya biraz geç kalsam dert olmazdı. Ne denli darıldığımı böylece anlayan Suzan'ın aklı başına gelirdi. İçimde saf bir umut, bu hediyenin Nafiz'i fevkalade sevindireceğinden emin, İstiklal Caddesi'nin 239 numerolu Burla Biraderler'in yolunu tuttum. O zamanlar bir şeyin bin bir çeşidi olmazdı. Bir iyisi olurdu bir vasatı. İnsanlar için de bu geçerli bir gerçekti. Ne insanların ne eşyaların alacalı bulacalı, bir öyle bir böyle olabileni icat edilmişti. Hulusi'yi sandığım kadar iyi tanımadığım böyle düşünmemden belliymiş... İşten çıkarılmam bir işe yarasın düşüncesiyle benimle ilgilenen Burla Biraderler'in aşırı kibar satıcısına ellerindeki iyi radyonun hangisi olduğunu sordum. Bana şimdilerde bir antika değerinde olan, güzeller güzeli, maun kaplı kocaman radyomuzu böylece takdim etti...

"R.C.A. Radyo devrinin şaheseri. Amerikan tekniğinin zirvesi. Son teknoloji. Bilhassa bu New York tipli olanı!

Kadife pürüzsüzlüğünde bir nağme. Bakınız, buradan açıyorsunuz. Ve kararınızı hemen vermiş oluyorsunuz!" Çiğ yeşil bir ışık parlayıvermişti. Yeşil, gitgide koyulaşıp, ördek başına dönüşünce, lambalar dile gelmek üzere biri gibi boğazını temizlemişti. "Lambalı modellerde ses, cihaz çalıştıktan 8-10 saniye geç gelir. Telaş etmeyin. Ve... İşte! Uzun dalga 1.648 metre Ankara Radyosu hizmetinize amade!" Bir iki sinek vızırtısı sonrası ses yavaşça temizlenmişti. Plak neşriyatına denk gelmiştik: "Ömrümce o saf aşkını kalbimde yaşatsam..." Heyecanıma hâkim olamayarak, "Safiye Ayla değil mi bu?" diye haykırdım, "Ay sanki burda söylüyor!" Satıcı, hâlimden ikna edilmesi kolay bir müşteri olduğuma hüküm sürerek, "Güle güle dinleyin o vakit!" dedi.

Nafiz'le öykümüzün en vefalı şahitlerinden olan bu güzelim radyonun parasını ayda 30 liraya, 18 ay taksit yerine bir kerede ödedikten sonra, "Yalnız ben bir yere gideceğim. Gitmeseydim bile taşımamın pek mümkünü olmasa gerek..." diye gevelerken, "Hiç merak etmeyin" dedi işini iyi bilir satıcı, "Bir elemanımız evinize getirecek, ayarını yapacak. Başka türlü gönlümüz rahat etmez zaten..." Bak sen! Böylesi hayal ettiğimden bile güzel olacaktı. Kim bilir Nafiz nasıl da şaşıracak, nasıl da sevinecekti... Onun o çocuksu mutluluğunu buradan görebiliyordum. Radyodan evimize dünya sinecekti. Böylece Nafiz dünyaya çıkmadan edemeyecekti. Aklım sakinlemişti. Artık daha endişesiz bir vaziyette Kristal'e gidip, Suzan'ın ilginçliklerine mazhar olabilirdim.

Cumhuriyet Meydanı'yla yüz yüze bakan Kristal Gazinosu'na ilk kez adımımı atıyordum. Şaşaalı güzelliği göz alıcıydı. İçerdeki hareket, neşe bir renk cümbüşüne dönüşmüş, insanı bir fotoromanda gibi hissettiriyordu. Suzan beni beklerken gönlünü bir delikanlıya kaptırıp, beni unutmuş olmasındı! Sahi, nerdeydi bu kız? Hiçbir

yerlerde yoktu. Şu masadaki Hulusi değil miydi? Hay aksi... Beni görünce yanıma gelmişti. Suzan'la burada buluşacağımızı biliyor olabilir miydi?

– Gene mi sen? dedim.
– Aynı şeyi asıl ben sana sormalıyım.
– Gören de seninle buluşmaya geldim sanacak!
– Ya ne için geldin?
– Suzan'la buluşmak için!
– Ne tesadüf! Ben de.
– Nasıl sen de?
– Basbayağı.
– Suzan beni buraya çağırdı.
– Beni de. Belli ki ikimizi baş göz etmek istiyor.
– Saçma sapan konuşma Hulusi.
– Ya ne?
– Neyse. Gideyim ben. Suzan gelirse selamımı söylersin.
– Ben de seninle geleyim.
– Ne münasebet?
– Münasibiniz değil miyim?
– Bal gibi de değilsin.
– Kendini erişilmez, yüce bir varlık sanıyorsun Mahur.
– Ben buraya senin çok bilmiş gevezeliğine tahammül etmek için gelmedim. Müsaadenle çıkıyorum.
– Hay hay. Beraber çıkalım.
– Çok naziksiniz. Fakat kendi başıma çıkabiliyorum. Siz n'olur zahmet etmeyin!
– Ne zahmeti! Rica ederim...
– Asıl ben size rica ederim. Bırakın gideyim!
– Ya gitmenizi istemiyorsam?
– İstesen iyi edersin.
– Ne o gene senlibenli olduk? İyiydi öyle zarif kibarcıklığımız...

– Zarafetinize senlibenlilik daha bir yakışıyor.
– Dilinizin uzunluğu bana düşünmemem gereken şeyler düşündürüyor.
– Misal?
– Türlüsünden busenizi.
– Bu kadarı yeter!
– Mahur! Lütfen dur. Kabalık ettim...
– Bir daha karşıma çıkayım deme Hulusi!
– Dememiştim zaten... Talih!
– Ne talihinde ne de tarihinde bulacaksın beni!
– Size meftun olduğuma inanıyorsunuz...
– Hiçbir şeyinize inanmıyorum!
– Yaşasın; gene sizli bizli olduk!
– Hiçbir şey olmadık.
– Arkadaş da mı olamayız?
– Neden olacakmışız?
– Arkadaş olmak sevgili olmaktan daha rahat, ondan.
– Delinin zoruna bak! Yok bir de sevgili olacaktık...
– Sizinle sevgili olunamaz diye bir kanun mu var Mahur?
– Var.
– Hangi kitapta yazıyor, gösterin de inanayım.
– Hulusi... Rica ederim bu muhabbet nihayete ersin. Zira çok sevdiğim bir sevdiğim var.
– Birçok sevdiğiniz var demek?
– Ben, siz değilim!
– Ooo... Lafı gediğine koymak konusunda ben bile elinize su dökemem.

Garson söz dalaşımıza damlamıştı.

– Ne içerdiniz efendim?
– Ne içelim Mahur?
– Kalkıyoruz zaten. Sağ olun.

– Bana bir sarı votka daha.
– Size iyi oturmalar Hulusi.
– Sarı votkanın asıl adını biliyor musunuz Mahur?
– Merak etmiyorum.
– Limonaya. Portakal likörü, votka ve limonla yapılıyor.
– Aferin ona.
– Çok sevdiğinize mi gidiyorsunuz?
– Bir sakıncası mı var?
– Aksine. Hoşuma gitti. Albeniniz çoğaldı gözümde.
– Siz gerçekten arsızsınız!

Tam bu esnada hiç kimselere benzemez, olsa olsa büyülere benzer bir ses beni yerime mıhladı. Bir büyü ki mantığımı yerle bir etti. Kalkıp gideceğime o herifin karşısında kalakaldım. Demek radyo hemencecik bağlanmıştı. Nafiz son ses radyodan plak neşriyatı dinliyordu. Çalan şarkının sanatçısı, son aldığım plağınkiyle aynıydı. Ses, evden buraya kadar yayılmıştı. Nafiz, bu şarkıyla hüznünü nükteye vurmuş, kalkmış yanıma gelmişti. Nafiz'in sevgisi yanımda, içimde, üzerimde oldukça Hulusi gibi züppelerden zinhar zarar göremezdim. İşin trajikomik yanı, tüm bunları, sahnedeki kanlı canlı Müzeyyen Senar'ın gözünün içine, sesinin tılsımına bakarak düşünüyordum!

"Ah edip inlerim gurbet elinde
Uzaktan göründü benim dağlarım
Yine garip kaldım gurbet elinde
Sevgilimi her gün anar ağlarım
Neyleyim köşkü, neyleyim sarayı
İçinde salınan yâr olmayınca
Kimsesiz hem öksüz kaldım bu yerde
Talihim düşürdü beni bu derde
Gözümü kapadı bir kara perde
Evimi yurdumu anar ağlarım

Musiki takdimi boyunca hiç konuşmamıştık Hulusi'yle. Onca zaman aynı yerde birlikte, sözcüklere ihtiyaç duymadan kalabilmek müthiş bir uyum isterdi. Oysa Hulusi ile ben, dünyanın görüp görebileceği en uyumsuz erkeği ile kadınıydık. Uyumluluğumuz değildi bizi bir arada tutan. Beni, Kristal Gazinosu'nun o iki arada bir derede masasında, o beş para etmez züppenin karşısında saatlerce, sanki aylarca tutan şey düpedüz Müzeyyen Senar'ın sesinin kanıtladığı aşkımdı. Nafiz'le benden öte bir gerçek yoktu. Gerisi kuru gürültü, kurtlu meyveydi. Hulusi'yi ciddiye bile almamalıydım. Müzeyyen Senar'ı dinlemek varken elbet orada oturacaktım. Bir kendini bilmez sebebiyle kendimi bu nevi şahsına münhasır sedayı canlı canlı solumaktan alıkoyacak hâlim yoktu! İçimden geçenleri işitmiş gibi konuşmaya yüz bulmuştu Hulusi.

– Geçen gece Cahide Sonku'nun ayakkabısından bir şampanya içtim ki... O la la! Böyle baş döndürücü, iç gıcıklayıcı bir lezzet yoktur dünyada!...
– Midem şahane oldu sayende. Kadın amma dalga geçmiştir seninle.
– Dalga mı? Gurur duymuştur ancak!
– Kendisiyle evet. Fakat unutma. Her gururlanmaya sebep bir zavallı daima mevcuttur.
– Öyleyse niçin tüm geceni bir zavallıyla geçiriyorsun?
– İsteyerek olmadı.
– Yoksa bu bir itiraf mı?
– Bunca kendini beğenmişliğe nasıl muvaffak oluyorsun?
– Her gururlanmaya sebep bir zavallı daima mevcuttur.

* Güfte: Celal Ertan, Beste: Kadri Şençalar.

Neden birden gülüyordum. Öyle böyle değil, faniliğimin tüm kahkahalarıyla, sinirlerim laçkalaşa laçkalaşa, katıla katıla gülüyordum. Ta ki Hulusi, gözünü gözlerimden alamayarak,

– Gülmek seni inanılmaz güzelleştiriyor, diyene kadar.

Duruldum. Az evvelki rahatım kaçtı. Gene de aldırış etmemeye gayret gösterdim.

– Konuşmak da seni inanılmaz sevimsizleştiriyor, derken usulca ve muzipçe, hani derler ya, ağzımın kenarıyla gülüyordum.
– Yalnız benim de kırılabileceğim hiç aklına gelmiyor mu? diye sordu Hulusi.
– Gelse bile aklım öyle bir şeyi almıyor.
– Kalpsiz miyim ben?

Evet, diyememiştim. Her zaman kendini önemseyen bu para çocuğunun olup olacağının bana âşık olmak olacağını hissetmiş miydim? Sanmıyorum. Müzeyyen Senar, "Gönül durup dururken bir güle uçtu kuş gibi"yi okuyordu.

"Gönül durup dururken bir güle uçtu kuş gibi
Çırpındı dalında dikeni tanıyormuş gibi
Yoruldu boş yere derdini atıyormuş gibi
Döndü geldi bana yarası kanıyormuş gibi"

– Ben artık gideyim, deyiverdim.
Gitme Mahur. Yani... Gece uzun. Bir fasıl da Kazablanka'da zevk edelim? Yahut ister misin çarliston yapalım? Pek neşeli bir dans, hiç yaptın mı?
– Geç oldu.

* Güfte: Selim Aru, Beste: Şükrü Tunar.

– Veyahut Tokatlıyan'da Perez'i dinleyelim... Harikulade kabiliyetli bir piyanist.
– Muhakkak öyledir...
– Asıl Atlas Sineması'nın açılışı vardı. Davetiyeye lüzum olmadan alırlar beni içeriye. Gelsene benimle... Çok kıyak olur gece.
– Siz gidin, ben yorgunum.
– D'accord*... Yorgunluğuna birebir bir öneri madem: Dram Tiyatrosu'nu bilirsin... Bu aralar Muhsin Ertuğrul, *Hastalık Hastası*'nı sahneye koyuyor. Ben gördüm. Fevkalade! Bir defa daha seyretmek istiyordum. Hadi, gel, birazdan başlayacak. Buna da hayır demeyeceksin, değil mi?
– Gitmem lazım.
– Sahi, bir zamanlar bir bekleyenin vardı. N'oldu ona?
– Bakar mısınız? Hesabı rica edebilir miyiz?
– İçmediğin içkileri mi ödeyeceksin? Yoksa benim sayısız içtiklerimi mi?

Saatlerce hiçbir şey içmemiş miydim? Hayret. Boğazım bile kurumamıştı. Onca susuzluğa nasıl dayanmıştım? Şaşmıştım. Hep böyle olacaktı. Hulusi ile geçen her an böyle önce aklımı, sonra vücudumu en sonunda da ruhumu karıştıracaktı. Hulusi kaşla göz arasında hesabı kapatmıştı. "Gidelim" diyordu. Gidiyorduk.

Kâğıtlar sonra içime düşen endişeyle mürekkebim kuruyuverdi. Endişe şunları söyletiyordu bana: Mahur hakikaten Suzan'la mı birlikte? Ona böylesi kolay inanmam, sevgimin zayıflığını işaret etmez mi? Aşk, çaresiz bir hamal gibi endişeyi yüklenip, diyar diyar, hayal hayal, karabasan karabasan gezmez mi? Hareketsizliğim mi benim kabahatim? Halbuki ben Mahur'u sevdikçe, gitmedik

* (Fr.) Peki.

ülke bırakmıyorum. Bu evden çıkmıyorsam, Mahur'u yol yol, gök gök, deniz deniz sevebilmek için. Endişesizlik, en takınamadığım huy. Mahur'a ne kadar güvensem de endişelerimden kurtulamıyorum. Sanırım endişe, benim kendime güvensizliğimin vesikası.

Bir kez dadandı mı hücremin bir köşesine, endişeden kurtulmak ne mümkün! Hâlâ söyleniyordum içten içe: İnsanın çelişkilerini haklı çıkaran tek hakikat aşkmış. Peki çelişkilerim beni ne kadar hakiki yapıyor? Başım dönüyor. Başımın dönme süratini hayatla çarpsam, aşkımın şiddetini anlar mıyım? Elimin titreme yoğunluğunu aşkıma bölsem, ruhumun kuvvetini bulur muyum? Nerede kaldın Mahurum? Suzan'ın dırdırcı dertleriyle mi meşgulsün? Dünyanın bencil, kibirli meseleleriyle mi yorgun düştün? Yoksa bir adamla, belki sevgililiği benden daha iyi becerebilen, belki vücudu benimkiyle kıyaslanamayacak mizanda kâmil, belki ruhu benimkinin yanında pırıl pırıl ve kaygısız bir adamla mı birliktesin?

Bir erkeğin başına gelebilecek bu en korkunç endişe lahzasında zamanı durdurup, mevcudiyetimin mânâsı ve aynı derecede mânâsızlığı hâline gelen endişe üzerine bilmiş lakırdılar etmek istiyorum. Bu sözleri edebilme hakkına benden kimse daha çok layık değildir. Şöyle, içimin karanlık uçurumlarıma buyrun... Ayaklarınızı sıkıntıyla karnınıza çekip, rahatsızlığınıza bakın! Sizi uçurumlarımın cüce kralı hazretiyle tanıştırayım: Endişe!

Endişe: En âlâ mikroskopla bile görülemeyecek küçüklükte bir kemirgendir. Dişini ruhuna bir geçirdi mi nikâhlı karından, canınıniçi sevgilinden daha içlidışlı bir münasebet edinmeniz işten bile değildir. En müspet muhabbetlerini endişenle etmeye öyle çabuk alışırsın ki aklın şaşar. Endişenden boşanmanın tek yolu kendini baştan ayağa değiştirmekten geçer. Gene de diş izleri, ruhunda daima kalacaktır. Aşk bile o izlere merhem olamaz. Belki

ancak daha çabuk kabuk bağlamalarına yarar. Başka pek çok yaranı süratle kabuklaştırdığı gibi aşk, endişelerini de kaskatı bir kabukla himayesi altına alır.

Mahur'la ayrılık sonrası kavuşmamızın ikinci gününün henüz dahasını yaşayacağımı bilmediğim o endişe lahzasına dönelim: Niye zihnimden böylesi çilekeş tasavvurlar geçiyor? Hislerimin sanat eseri mi bu huzursuz tasavvurlar? Sana güvenmesem seni bekler miydim? Niye böyle bereketli bir kimsesizliği kendimden miras edindim? Yoksa bir daha gelmeyecek misin? Merakımdan delirip, uzuv uzuv sokağa dökülmemi, bir ağacın gölgesine mi saklanıp seyredeceksin? Beyoğlu'nda nereye gideceğini söylemiştin? Taksim Kristal Gazinosu... Telefonunu bir mecmua ilanından bulabilirim. Hayır... Çay içip, kitap okuyarak sakinleşip, seni beklemeliyim. İçimden bin bir his geleceğini söylüyor. Fakat içimde bir his, geleceğinden kuşkulu. Neden diğer sıhhatli hislerim dururken gidip de o bir deri bir kemik hisse kulak veriyorum? En iyisi şu getirdiğin plağı dinleyeyim. Nasıl bir dünyadasın, bileyim. Hadi kapı, çal artık!

Yok artık! Sahiden kapı... Tanrım! Başka şey istesem olacakmış... Mahur'dan başka şey istemem ki!... Hoşgeldin hüsran.

– İyi günler beyefendi. Nafiz Bey değil mi?
– *Evet.*
– Biz Burla Biraderler'den geliyoruz. Radyonuzu getirdik.
– *Radyo mu? Radyo filan istemedim ben. Yanlış adres.*
– Eşiniz hanfendi aldılar. Getirmemizi emrettiler.
– *Mahur mu?*
– İsimlerine vâkıf değilim maalesef. Fakat ziyadesiyle ağır bir şey bu. Belimiz yerinden çıktı çıkacak... Müsaadenizle içeri bıraksak?
– *Peki peki, geçin...*

Cumbaya çıkmış, karşıki cumbaya anten çekiyorlardı. Huzursuzluktan ellerimi ovuşturup duruyordum. Başka evlerle, başka insanlarla bağlantım olması yüreğimi telaşa buyur etmişti. Perdem senelerdir bunca müddet açık kalmamıştı. Görünür olmak ne berbat şeydi!

– *Bu yaptığınız çok elzem mi?*
– Gayet tabii. Şu toprak teli de sofadan geçirip bir kurşun boruya bağlamalıyız.
– *Mutfakta var. Fakat biraz çabuk tutsanız elinizi...*

Ah Mahur, iyilik mi şimdi bu yaptığın? diye hayıflanırken ben, Paris'te toplanan Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'ni kabul ediyordu. İyilik ve insanlık bir araya gelince nedense hep tedirgin ederdi beni. Sonu hep kanlı olurdu bu ikilinin. Çünkü insanlık, iyiliğe tahammül edemezdi. Mahur'un iyiliğine hayıflanmanın sebebi insan olmam mıydı yoksa ait olamadığım insanlık mıydı?

– Bu şalteri yağmurlu, fırtınalı günlerde muhakkak indirin Nafiz Bey.
– *Peki. Bitti mi?*
– Şimdi başlıyor! İşte... Güle güle dinleyin!
– *Teşekkür ederim.*

Sımsıkı örtmüştüm kapıyı, perdeleri. Yoğurtçunun çıngırağı duyulmaz olmuştu. Şaşkınlıkla radyonun yanına dönmüştüm. Radyo benimle şarkıların dilinde konuşuyordu. Rappadak içim bir hoş olmuştu. Bir iki şarkı süren memnuniyetim beni aceleyle kederlere sürüklemişti. Celal İnce'nin ilk plağı Sensiz Kaldığım Geceler, *hayallerimi incitip, tasavvurlarımı üzüyordu. Nafizliğimin makamında bir şarkıydı bu.*

"Sensiz kaldığım geceler
Hasretin bağrımı deler,
Neler çekerim ah neler...
Sen benden ayrısın niçin,
Kendini sevdirmek için
Yaktın beni için için...
Bana ne ümitler verdin,
'Artık ben seninim' derdin,
Saçımı okşar severdin...
Gönlümle sen çok savaştın,
Şimdi niçin benden kaçtın,
Başıma bu derdi açtın...
Yeter, bana bu yaptıkların yeter,
Sev beni, dertlerimin hepsi biter.
Derdinden bitiyorum,
Aşkından ölüyorum,
Seni çok seviyorum."*

Mahur bana "Önünde daha nice yalnızlık var" mı demek istedi, diye düşünüp efkârlanmıştım. Radyoyu kapatmak istiyor fakat bozmaya çekiniyordum. Hem şarkılar ne hoştu! Şimdi de Celal İnce'nin plağının arka yüzündeki tatlı hafiflikteki "Kalbim Yalnız Seni Sevecek" neşrediliyordu. Bu şarkı beni içliliğimle sulha sevk edip, bana bir gece dolusu tebessüm sunmuştu. Mahur'un getirdiği mecmuaları, kitapları tek tek açıp okumaya böylece başlamıştım. Ruhumun kara kuru kelimelerini işitmemek için kitapların suluboya renklerine bırakıyordum kendimi. Bilgisayar icat, Türk Lirası ise devalüe edilmişti. Sonsuz kelime sonrası kapımda canım taktak. Gelen Mahurum'du. Gene de bir şeycik olmamıştı yalnızlığıma.

Dünyadaki en yalnız kişi, sevdiği uyurken uyanık olandır. Sevdiğinizin uykuya ihtiyaç duyması, artık size ihtiyaç duymamasındandır. Uyuyabilen insan aşka alışmış, sevgiyi

* Güfte, Beste: Fehmi Ege.

gündelik bir teferruat gibi görmeye başlamıştır. Mahur eve gelir gelmez, tek kelime etmeden beni uzun uzun uzun uzun öpmüş, radyonun ne harikulade olduğunu, peşinden çok uykusu olduğunu söyleyerek yatmış, yattığı gibi de uyumuştu. Uykuya dalmaya bir kala, onu seyrettiğimi bilen kapalı gözleriyle, "Sen de gelsene yanıma" demişti.

Hipnoz halindeki insanlara dair bir haber okumuştum Mahur'un getirdiği Her Hafta *mecmuasında. Ben de o lahza tıpkı hipnozun tesirindeki insanlar gibi, Mahur "Gelsene yanıma" der demez, soyunup yanına yatmıştım güzelimin. Fakat Mahur benim yamacındaki sıcaklığımı, ona dinleteceğim gözlerimin sözlerini, ona sunacağım buseleri, ruhunu okşayacak ellerimi beklemeden kendini uykuya bırakmıştı. Artemisia Gentileschi'nin* Uyuyan Venüs*'ünü andırıyordu. Yanımdaydı ama yoktu. Benimleydi fakat uykunundu. Tam o sırada, George Orwell* 1984 *adlı şaheserini dünyanın bir ucunda tamamladı ve dünyanın bu ucundaki İstanbul radyosu şu sözlerle yayına başladı:* "Burası İstanbul Radyosu. Orta dalga 428 metre. 701 kilosikl. T. A. R. Sayın dinleyiciler bu akşamki yayınımıza başlıyoruz."

Mahur'u uyandırmak bile geçmişti içimden. Fakat nasıl da güzel uyuyordu... O uyudukça ben dünyaya küsüyordum. Mahur'un uykulu iniltileri, benimle paylaşmadığı her şeyi gibi, sokakları, yazdıkları, görmezden geldikleri ve zamanı gibi incitiyordu beni. Mahur uyuyordu ve ben kendimi yeni doğmuş bir bebek kadar bu dünyaya yabancı ve ölmek üzere olan bir ihtiyar kadar bu dünyada kimsesiz hissediyordum. Mahur beni gecenin karalar bağlamış kötücül suretiyle yüz yüze bırakmış, masal prensesleri gibi uyuyordu. Benden değil beyaz atlı prens, Don Kişot bile olmazdı.

Radyo, Mahur uyurken saatlerin değil senelerin geçtiğini durmadan tekrar eden şu ve benzeri programlarla anlatıyordu: Şehirde Bu Hafta, Hayat Güzeldir, Kadın

Dünyası, Mikrofonda Tiyatro, Reşad Ekrem Koçu ile Ercümend Ekrem Talu'nun mikrofona koydukları Semt Semt İstanbul, İhsan Künçer Bandosu ile İstiklal Marşı, Dünya Hikâyelerinden Örnekler, Kahramanlar Geçiyor, Şark Pazarı, Müzik Mecmuası, Radyo Tiyatrosu, Zihni Küçümen'le İstanbul Müzelerinde, Senfonik Şiirler, İşinin Başında, Eşref Şefik'in İstanbul Spor ve Sergi Sarayı'ndan bir bardak süt eşliğinde naklen anlattığı futbol ve güreş müsabakaları, Belediye Gazinosu'ndan Naklen Pazar Konseri, Behçet Kemal Çağlar'ın tertiplediği Ne Düşünüyorlar, İnce Saz Heyeti'nden Fasıl Dinletisi, Eflatun Cem Güney'in Masal Saati...

3. Gün veya 1950'ler

Saklamaya çalışma, nafile.
"Sevda, çocuk gözlerinden uyku gibi akıyor."
Reşat Nuri Güntekin

Mahur uyurken zaman duruyor, dünya dönüyordu. Zamanın geçtiğine dünya mı karar veriyordu insan mı? Kafka'nın dediği gibi, "Birinin uyanık kalması şart"tı. O olmazsa olmaz biri bendim fakat bu, bana dünyaya zamanın geçmediğini kabul ettirme kuvveti bahşetmiyordu. Zaman, dünyadan ipini koparıp da akamıyordu. Zaman, uslu ve hatta korkak bir çocuk gibi dünyanın sözünü dinliyordu. Bir Pazartesi sabahı bir Pazartesi sabahı gibi davranıyor, bir Pazar akşamı bir Pazar akşamından başka hiçbir şey olamıyordu. Bazı bazı Kış, Yaz'lık taslamaya kalkışıyor, ancak çok geçmeden kendi rüzgârıyla kendini cezalandırıyordu. Zaman, dünyanın sözünün etrafında

üç yüz altmış beş gün dönerken, bana duruyordu. Çünkü Mahur uyuyordu. Radyo, dünyanın evime zorla girmiş hırsız kılığıydı. Beni saatlerin değil, senelerin geçtiğine dırdır inandırmaya çalışıyordu.

"Kore'de harp başladı; Rus uçakları tarafından da desteklenen Komünist Kore ordusu Güney Kore toprağına girip ilerlemeğe başladı..." "Cavga Dans Öğretimi kolay, çabuk ve garantilidir. Telefon: 26887. Adres: Kızılay Gazi Mustafa Bulvarı 27/1, Demir Apartımanı..." "Demokrat Parti Arapça ezanı kabul etti. Toplantı açık olacak diye, ayrı ayrı telefonla davet edilen gazeteciler yapılan istiskal üzerine Meclis'i terk ettiler..." "Garanti Bankası'nın keşidesinde 200.000 liralık Garanti Apartımanının bir dairesi ve ayrıca birçok para ikramiyeleri... Hesabınız yoksa acele ediniz, varsa arttırınız!..." "Dünyamıza dört serseri yıldız çarpmak üzere! Buna ancak Atom Enerjisi ile hareket edecek roketler mani olabilecektir..." "Sabırsızlıkla beklenen beyaz, canlı kırmızı, muz rengi hakiki renkte otomatik telefonlarımız gelmiştir. Sayın müşterilerimize arz ederiz. Ali Sait Öner: Galata, Bankalar Caddesi, Uzun Han, No: 71, Telefon: 42525." "Sol temayüllü öğretmenlerin hepsi tasfiye ediliyor: Milli Eğitim Bakanlığı bu işi ehemmiyetle ele aldı, 300 kadar öğretmenin tasfiyesi bekleniyor..." "Sıcak havadan bunalanlar soluğu fevkalade güzellikteki Süreya Plajı'nda aldı... Plajda bu akşam vuku bulacak konserin ayrıntıları şöyle..." "Gençliğimizin baharında ölüyoruz! Türkiye'de bir insanın ömrü vasati olarak 29,5 sene! Dün basın toplantısında gazetecilerle buluşan Sağlık Bakanı, 'Genelevleri kapatmak zorundayız' dedi..." "Kore'ye gidecek Türk savaş birliğinin bütün hazırlıkları tamam. Uçaksavar taburu Kayseri'den alındı. Maaşları Birleşmiş Milletler ödiyecek..." "Hediye edilen bir Vakko eşarbı en hararetli tebrikten daha makbule geçer... Çünkü hislerinizi ifade etmek için zarif bir Vakko Eşarbından

daha iyi bir elçi olamaz! Hakiki bir Vakko eşarbı Vakko imzasını taşır!..."

Mahur hâlâ uyuyordu. Radyo safi uğultuydu. Mahur'un yanından kalkıp gürültücü radyoyu kapasam belki ben de uyuyabilirdim. Fakat Mahur tam uyandığı esnada yanında beni bulamazsa kendimi affetmezdim. Nasılsa birazdan uyanırdı. Dünyaya, "Ne haber?" diye sormaya lüzum yoktu; radyo durmadan naklettiği haberlerle dünyanın makyajını tazeliyordu.

"Onuncu Millet Meclisi dün işe başladı. Cumhurbaşkanlığına Bayar 486 oyla seçildi, muhalifler müstenkif kaldılar. Kabine istifa etti, yeni kabineyi tekrar Adnan Menderes kuracak..." "Küçük İdil Biret, Paris'te ilk umumi konserini verdi..." "İllegal TKP'ye yönelik büyük çapta tevkifat yapıldı. Tutuklananlar arasında Zeki Baştımar ve Mihri Belli gibi tanınmış isimler var..." "Türkiye güzelimiz Günseli Başar, Avrupa'nın da en güzeli!..." "İlkokulların ders programlarına din dersi alındı..." "Ekonomik, mükemmel süspansiyon, sağlam yapı, bol yedek parça, emniyet, konfor, servis, bütün bu meziyetleri bir arada yalnız Chevrolet'de bulabilirsiniz... Chevrolet dünyanın en çok satılan otomobilidir..." "Cumhuriyet'in en önemli sosyal kurumlarından Halk Evleri Demokrat Parti iktidarı tarafından kapatıldı..." "Dost Yunan Kral ve Kraliçesi dün şehrimize geldiler. Haydarpaşa'da muhteşem tezahüratla karşılanan Hükümdarlar kendilerine tahsis edilen beyaz trenle Ankara'ya hareket ettiler..." "Harbiye'de Radyoevi yanında yapılmasına karar verilen 300 odalı Hilton otelinin temeli önümüzdeki hafta içinde törenle atılacaktır. Odalarda havalandırma tertibatı bulunacağı gibi beş asansör, yüzme havuzu, dükkânlar, ziyafet ve yemek salonları ile her türlü konfor mevcuddur..." "Türkiye, artık Kuzey Atlantik Assamblesi olan NATO üyesidir..." "Hollywood'da her bir erkek artiste dört kadın artist düşüyor. Kadın yıl-

dızların hayatında gece gezmelerinin reklam bakımından rolü mühim. Bu gece gezintilerinde, film prömiyerlerinde yakışıklı erkeklerle gözükmek ve bunun gazetelerde magazinlerde basılması hangi kadının daha parlak olduğunu gösteriyor!..." "Hoover Elektrik Süpürgesi'nin dövücü tertibatı üzerinde iki çelik çubuk ve iki yumuşak fırça vardır. Süpürge halıyı emerek yerden hafifçe kaldırdığı için, motörle birlikte dönen dövücü tertibatı, halıyı yerde değil, bir hava tabakası üzerinde döver ve süpürür. Bu suretle halıların derinliklerine kadar nüfuz eden toz ve toprağı yerinden söker. Bu tertibat Hoover'dan başka hiçbir elektrik süpürgesinde yoktur. Mataş Ticaret. Tahir Han, Galata..." "İngiltere Kralı George dün vefat etti. Merhumun büyük kızı İkinci Elizabeth unvaniyle Britanya, İrlanda ve Dominyonlar hükümdarı ilan edildi. İngiltere'ye derin bir matem havası hâkim. Sokak, ağlaşanlarla dolup taşıyor." "Çift diferansyelli, 60 beygirlik, ekonomik motörlü Land Rover her yere gider. Her işi görür..." "Çıkarmakta olduğu *Büyük Doğu* gazetesinde neşren hakaret suçundan mahkûm olan Necip Fazıl, dün hapse sokuldu..." "Otomobilli seyyar kütüphaneler faaliyete geçiyor. Her biri 1.500 ila 2.000 kitabı ihtiva edecek olan bu otomobilli kütüphanelerin halkta okuma hevesiyle ziraate müteallik mesleki bilgileri arttıracağı ve bu suretle memleketin kalkınmasında mühim bir amil olacağı ümit edilmektedir..." " 'Daima işini bilen Türk Köylüsü radyosunu seçerken de en iyisini alır!' diyor Hamiyet Yüceses, 'Anadolu'da yaptığım son turnede birçok kasaba ve köylerde musikiden anlıyan vatandaşların bataryalı Siemens'i bütün radyolara tercih ettiğini gözlerimle gördüm..." "Soma maden ocağındaki infilak sonucunda beş işçi parçalanarak öldü. İştial sonucunda ocak çöktüğünden ölü sayısının daha fazla olmasından korkulmaktadır..." "Sınıf mücadelesi yaratarak iktidarı devirmek isteyen 14 Sosyalist Parti üyesi tevkif

edildi. Partinin diğer üyeleri hakkında da tahkikata devam ediliyor..." "Kıymetli musiki sanatçımız Müzeyyen Senar, Rumelihisarı'ndaki köşkünün önünde denize girerken az kalsın boğulacaktı!..." "Sürpriz Gömleği Avrupa Güzellik Kraliçesi Günseli Başar'ın en çok beğendiği gömlektir. Sürpriz daima yeniliktir. Bayramda alacağınız gömleğin Sürpriz marka olmasına dikkat ediniz!" "Emniyete dün şayanı dikkat bir ihbarda bulunuldu: Allahsızlar Cemiyeti adında bir cemiyet kurulmuştur!..." "İstanbul cehennemi bir gün daha yaşadı. Fakat 1945 senesi 21 Ağustosu'nun 40,6 derecelik rekoru kırılamadı..." "Salı gecesi Şehir Tiyatrosu Komedi Kısmında en güzel türkülerimizin cümlesini toplayan çok zengin bir program: Neyzen Tevfik, Ruhi Su, Azize Tözem, Mustafa Çağlar, Semsi Yastıman, Bayram Aracı, Sadi Yaver Ataman ses birliği ve Nedim Otyam Korosu Aşık Veysel Jübilesi'nde bir araya geliyor. Davetiyeler Necmi Rıza Ahıskan Mağazası, Maya Sanat Galerisi ve Şehir Tiyatroları Gişelerinden temin edilebilir..." "Londra'da bir firma, üç dimansiyonlu yani üç buutlu renkli filmler yapmaya muvaffak olduğunu bildirmiştir. Bu yeni usul ile gelecek sene yapılacak taç giyme merasimi filme alınacaktır. Sesli film kadar mühim olan bu inkılap herkesi hayrette bırakacaktır..." "Aşk platonik midir, seksüel mi? Ankara Dil, Tarih, Coğrafya Fakültesinde yapılan münazarada kati bir neticeye varmak kabil olamadı..."

Sanki üç senedir uyuyordu. O uyudukça ben esniyordum. Ben esnedikçe Mahur'un uykusu derinleşiyordu. Mahur'un uykusu derinleştikçe huzursuzluğum leş gibi delileşiyordu. Hep ben hep bendi. Çünkü ben hep oydu. Uyandırmaya kıyamadıkça Mahur'u, zamanımıza kıyıyordum. Belki de bugün son günümüz olacaktı. Hayat, uykuyla çarçur edilemeyecek kadar az gündüzlüydü. Şimdi vakit gündüzdü. Gece madem uyumuştu, gündüz bir zahmet uyanmalıydı insan. Fakat Mahur güpegündüz uyuyordu. Onu uyurken

seyretmek, uçurumun kenarında durup canıma kastetmeye hazırlanmak gibiydi. Tek bir adım atamıyordum. Ardımda ne olduğunu görememek, önümdeki uçurumdan daha büyük korku veriyordu bana. Yerimde sayıyor, zamanımda sayıklıyordum.

En azından kalkıp pencereyi açabilseydim, ruhumu sıvazlayacak bir rüzgârım olurdu. O da yoktu. Her âşık gibi hayatımı cambazlıkla kazanmam gerekiyordu. Yavaşça doğruldum. Bu zaviyeden Mahur bambaşka görünüyordu. Sol eli yastığının altında, sağ eli alnında, sol bacağı yeni doğmuş bebekler gibi yana kıvrık, sağ bacağı dal gibi uzadıkça uzun, dudakları en tatlı nağmeleri mırıldanmaya hazırlanır gibi aralık, parmakları sevimli terlerle ıslak, göğsü nefes almıyormuşçasına durgun, kalçası heykelmişçesine dolgun, sırtı yaprakmışçasına dingin, kolları kanatmışçasına açık, ruhu vücuda gelmemişçesine sakindi. Olmak isteyip de olamayacağım tüm bu hallerin sahibi olduğumun güveniyle, varla yok arası bir "Mahur" fısıltısı çıkıverdi dudaklarımdan. İşitmedi. Kıpırdamadı.

Saat handiyse sekizdi. Uyuyordu hâlâ. Belki mutfakta ellerimden çıkacak masum tıkırtılar onu istemeden uyandırırdı. Böylece, kendimi bütün hayatını riske atmış bir cambaz gibi hissederek karyolamızdan kalktım. Her adımımı ölçerek mutfağa yollandım. Yine de gürültü çıkarmamaya gayret sarf ederek, Mahurum'un ince öğütülmüş kahve saçlarını sevmekten çılgıncasına bitap kollarımı beraber başlatacağımız yeni günümüzü kutsamak gayesiyle mükellef bir sofra tertip etmek heyecanıyle sıvadım. Peynir, zeytin, domates, salatalık, tereyağı, bal, ekmek ve çay olmasa ben ne yapardım? Tanrı, kahvaltıyı dünyayla aramı yapmak için yaratmıştı.

Şırıl şırıl su sesiyle uyandım. Gözlerim henüz açılamıyordu. Nafiz kahvaltıyı kuruyor olmalıydı. Kim bilir saat kaçtı? Demlenmeyi beklemekten bıkmış su, fokur fokur

söylenerek çayına kavuşuyordu. Gün bana taze imgeler sunuyordu. Kahvaltı sonrası hemen oturup yazmalıydım. Bohçamdaki imgeler suyunu çekmeden onları hayata layık pişirmeliydim. Hangi imgemin kabuğunu soyup, hangisini tencereye çekirdeğiyle atacağıma, hangisinin önce hangisinin sonra ekleneceğine, kaç kaşık şeker kaç tutam tarçın serpeceğime iştahla karar vermeye çalışırken edebi mânâda şekerleme yapıyordum.

Yazacaklarımın, yazı mutfağına girdiğimde muhakkak değiştireceğim tarifini hazır ettikten sonra uyumaktan geldiğimi fark edip heyecana kapıldım. Demek bir gece önceki uykum istisna değildi. Artık ben de herkes gibi uyuyabiliyordum. Uyumadan uyanma alışkanlığımdan kurtuluşumu kırk gün kırk gece uyuyarak kutlamalıydım! Uyumak deyince birden Nafiz düştü aklıma. Telaşlandım. Gözlerimi birdenbire açtım. Nafiz'in yatağında uyumuş, Nafiz'in yatağında uyanmıştım. Bu yatak onun uykusuzluğunun nişanesiydi. Gözlerimi hızlıca ovuşturdum. Evim artık burası mıydı? Öyleyse Nafiz, bütün uykusuzluğuna rağmen zafer kazanmıştı.

– *Mahur? Uyandın mı?*
– Günaydın.
– *Günaydın sevgiliye, günaydın gönülaydın günaydın...*
– Amma meşhurdu di' mi eski günlerimizde... Söylesene baştan sonra...
– *Muvaffak olamam ki...*
– Aşkolsun!
– *Oldu bile... Fakat sen pek mahmur görünüyorsun Mahurum. Uykunu alamadın mı? Yoksa seni ben mi uyandırdım?*
– Yok yok. Acıktım da uyandım.
– *O halde müjdeler olsun; kahvaltımız hazır!*
– Hemen elimi yüzümü yıkayıp geliyorum.

Mahur uyanınca dünyam kaldığı yerden dönmeye başlamıştı. Balkona kurduğum kahvaltı soframızı donatırken sık sık mutfağa gidip geliyordum. Sanki her gelişimde balkon biraz daha daralıp küçülüyordu. Bütün şehri ele geçirmiş imar faaliyetlerinden benim semtimin de nasibini aldı alacağından bihaber, balkonun küçülmesini mutluluğumun ele avuca sığmaz büyüklüğüne verecek kadar âşıktım. Körkütük âşıktım dememi daha münasip bulacaklara söylemek isterim ki aşkın gözü kör değildir; âşığın görme şekli evlere şenliktir. Herkesin bakıp kara diyeceğine beyaz bile demeyip eflatun filan diyen kişiye deli divane âşık denir. İşte, sofradaydık karşı karşıya, çayı çayına. Ne mutlu âşığım dedirtene!

– Sandalye biz yedikçe şişmanlıyor galiba. Zor sığıyor sanki bugün balkona.
– *Veyahut mutluluğumuz fazlaca yer kaplıyor.*
– İnsan mutluyken bal yer. Hadi Nafiz. Sen de ye.
– *Canım bal istemiyor bugün.*
– O vakit kalk da çantamı aç bakalım, belki seveceğin bir sürpriz vardır...

Heyecanla koşturup Mahur'un çantasını açtım. Kalem, kâğıt, mecmua, ruj arasından hemen gözüme ilişti hediyem. Hacı Bekir kesesini nerde görsem tanırım. İnce güzelim, ezme getirmişti demek bana, ben istemeden... Bademezmesi kesesini çıkarırken yere bir kâğıt parçası düşüvermişti. Aklıma gelen ilk ihtimal, bu küçümen kâğıtta Mahur'un kimselere okutmadığı bir şiirini muhafaza ettiğiydi. Eğilip kâğıdı aldım. Yanılmıştım. Soğuk bir rüzgâr yalayıp geçmişti sırtımı. Bir tiyatro biletiydi bu. Üstünde, Hastalık Hastası *yazıyordu. Sanki her şey bir oyundu. Dünya, bana oynadığı bu kusursuz oyunla kendisini yok saymamın bedelini bana ağır ağır fakat pek ağır ödetecekti.*

– Bulamadın mı? Ben gelip bakayım mı?
– *Buldum buldum... Geliyorum...*
– Ne o, sevineceğin yerde, suratın asılmış?
– *Olur mu canım... Hiç sevinmem mi... Çok teşekkür ederim.*
– Daha neşeli bir seremoni beklerdim senden...
– *Yorgunum Mahur. Biliyorsun, uyuyamıyorum.*
– Geçecek yakında... Hadi, aç da yiyelim.
– *Biraz katılaşmış mı ne? Çay getireyim yanına, banarız...*
– Ben artık içmeyeyim Nafiz. Ağzıma bir ezme atıp kalkayım. Suzan'a gideceğim. Vakitlice çıkayım.
– *Daha dün birlikte değil miydiniz?*
– İyi değildi, hastalanmış. Bir bakayım, nasıl olmuş, bir ihtiyacı var mı?...
– *Annesi yok mu yanında?*
– Var ama dostu yok.
– *Hemen çıkmasan... Daha erken.*
– Talat'ı da görürüm gitmişken.
– *Hâlâ aynı apartımanda mı oturuyorlar altlı üstlü?*
– Evet. Haydi, çıkayım ki şimdi, akşamüstünü, akşamı, geceyi beraber geçirebilelim. Aaa Nafiz, bakma öyle, üzülüyorum.
– *Üzülme.*
– Nafiz...
– *Mahur...*

Yalnız İstanbul'un değil, dünyanın bütün yolları vücutlarımıza çıkıyordu. Birbirimizde kaybolmak ve kendimizi bulmak için en nefis yer vücutlarımızdı. Bütün köşe başlarımız, çıkmaz sokaklarımız, tepelerimiz, deniz kenarlarımız, ağaç altlarımız, avlularımız, kalabalığımız, enkazlarımız, köprülerimiz, tenhalığımızla birbirimizindik. Mahur'a her dokunuşumda yeni bir ülke fethediyordum.

Mahur'un bana her dokunuşunda ruhum havada teslim bayrağını çekiyordum. Onunla sevişirken erkek olduğumu unutuyor, insan olduğumu hatırlıyordum.

Bütün mevsim yan yana dalgalar boyu uzandıktan sonra Mahur dalgakıran gibi doğruldu. Yattığı yerden telaşla uzanıp sırtını, peşine belinin oyuğunu öptüm. Tüyleri ıslandı. Bir kez daha canıma çektim vücudunu.

– Akşama sakla susuzluğunu, *derken sutyenini bağlıyordu.*
– *Akşama kadar ruhum kurur. Can kalmaz vücudumda, diyerek sutyeninin kopçasını açmaya çalıştım, mamafih muvaffak olamadım.*

Gülümseyerek bana dönen Mahur, kulağımla ensem arasına rayihası bol bir öpücük kondurarak,
– Allah'ın 99 adı varsa, senin de 99 canın var, *dedi.*
– *Hayırdır inşallah! diye çıkıştım. Görmeyeli imana mı geldin?*
– O hususta sizin elinize su dökemem Nafiz!... *diyerek giyinmeye koyuldu.*

Haklıydı. Benim içimde her daim hem kem gözlerden hem kendi gözlerimden uzak tuttuğum derin bir Tanrı inancı saklıdır. Körü körüne bir inanç değil bu; özü özüne bir inanç. Resim çizerken inandığım yaratıcıya kafa tutmak şöyle dursun, kendimi onun çırağı, öğrencisi, handiyse peygamberi gibi hisseder, tüm yaratıcı kuvvetimi o büyük yaratıcıdan aldığıma inanır ve her el verilmiş şanslı gibi kendimi olduğumdan kıymetli ve elzem zannederek kibre kapılır, kendi kendimin gözlerini kamaştırır, günaha girer, fakat tövbe bile edemez, kendime hâkim olamayarak biraz daha biraz daha çizer, resim benden daha fazla hükümdarlık istemez olunca edebimle geri çekilir, eserimi hür bırakır,

kendi ellerimle yaktığım gemilerimi seyreder gibi uzaktan eserimi seyreder, içim paramparça olur, pişmanlıkla yanıp tutuşurken bir kez daha muvaffak olamadığım hissine kapılır, gene de tövbe demeye dilimi vardıramaz, müteredditbir ferahlıkla baygın düşer, faniliğimi tam şuramda duyarım.

– Nerelere daldın?

Bak sen şu güzeller güzelime. Baştan ayağa giyinip taranmıştı ben içime batmış debelenirken. Ona,

– *Çok güzelsin, deyiverdim.*
– Sen daha güzelsin, *demesin mi!*
– *Erkek kadından güzel olur mu hiç?*
– Nafiz'se olur.
– *Mahcup etmeyiniz, rica ederim.*
– O halde sizi mahcubiyetinizden arındırmak için bir su içip çıkayım.
– *Geliyorum ben de seni teşyi edeyim.*
– Gören de başka memlekete gidiyorum sanacak!
– *Bensiz çıktığın her sokak, başka bir memleket benim için.*
– E gel sen de benimle...
– *Çalışayım biraz.*

Ayak diremeyip mutfağa gitti. O esnada ben de tuvalete girdim. Büyük abdestim gelmiş. Mahur'un yanında yapmaya utandım. Çıkınca yapayım diye hayvan yanımı biraz yerinde beklettim. Fakat sevişme sıvılarımıza bulanmış suyumu dökmek mecburiyetinde kaldım. O mini mini şırıltıdan bile utandım. Demek henüz o vakitler Mahur'la yaşamaya alışmamışım. Ellerimi yıkadım. Yüzüme su çarptım. Ayna gözüme bir şey taktı. Aynaya yaklaştım. Gözlerimle göz gözeydim. Bayılayazmışım gibi gözüm karardı. Avazım çıktığı kadar Mahur'a seslendim.

– *Mahur! Yetiş!*

Bir dikişte içtiğim su boğazıma takılmıştı. Öksüre öksüre Nafiz'in yanına koşturdum. Vardığımda, Nafiz'i aynanın içinde buldum.

– *Gözümde bir delik açılmış. Görüyor musun?*
– Göremiyorum.
– *Nasıl görmezsin! İşte.*
– Göremiyorum Nafiz...
– *Şurası...*
– Sanki...
– *Ya! Gördün işte! Neler oluyor bana Tanrım? Bir daha göremeyecek miyim?*
– Nafiz komik olma.
– *Gayet ciddiyim Mahur. Gözümü kırpıştırdığımda feci batıyor...*
– Toz filan kaçmıştır.
– *Toz böyle delik mi açarmış gözde?*
– Doktora git o zaman.
– *Evden çıkamam.*
– Neden?
– *Öyle.*
– Öyle ne?
– *Öyle işte.*
– Niye çıkamıyorsun?
– *Canım istemiyor.*
– Ömrünün sonuna kadar burada mı kalacaksın?
– *Belki.*
– Neler diyorsun Nafiz?
– *Beni böyle kabul ettiğini sanmıştım.*
– Beni bırak... Kendine daha ne kadar eziyet edeceksin?
– *Mahur! Gözüm!*
– Doktor çağır o zaman.

– *Sence de doktorun görmesi zaruri, değil mi?*
– Bence yıkayıp biraz kaparsan geçer.
– *Fakat yıkadım, geçmedi.*
– Doktor çağır o zaman.
– *Değil mi? Öyle yapayım... Hamdi'ye söylerim, Doktor Sacit'e uğrayıp, bana gelmesini ister.*
– Peki... Çıkmam lazım şimdi. Doktorla yalnız kalabilirsin değil mi?
– *Kırıcı oluyorsun.*
– Özür dilerim. Sinirlerim bozuldu.
– *Niçin?*
– Münzeviliğinden.
– *Ne zararını gördün münzeviliğimin?*
– Münzeviliğinle ikimize de yazık ediyorsun.
– *Neden bana geldin o zaman?*
– Gidiyorum.
– *Mahur!*
– Efendim?
– *Geri geleceksin değil mi?*

Tam o an kapıyı çekip çıksaydım ve bir daha da dönmeseydim her şey daha az acılı olurdu. Eminim. Evet, o an tek söz söylemeden o kapıdan çıktım. Yalnız o an mı, defalarca çıktım. Ne kadar çıktıysam o kadar da döndüm. Gitme arzumun şiddetiyle döndüm her defasında. Ve her dönüşümde biraz daha acılı biraz daha acıklı bir Nafiz buldum karşımda. Her gidişimde biraz daha muhtaç kalmıştı bana. Onun sevgilisinden öte her şeyi; annesi, bakıcısı, sadık kardeşi, kara gün dostu olduğumu anlamam uzun sürecekti. Anlamanın acısı ise anlamaktan da uzun. Hele bir de anlatmanın acısı...

Mahur tek kelime sarf etmeden çıkıp gidince deniz olsaydım taşar, tüm İstanbul'u sular altında mı bırakırdım yoksa kurur İstanbul'un çöle dönmesine mi sebep olurdum, diye

soruyordum salonda volta ata ata. Neden Nafiz olarak sebep olduğum felaketleri düşünmek yerine olamayacağım şeyleri olsaydım nelere yol açacağımı kuruyordum zihnimde? Kendim dediğim o garip mahlukla yüzleşmek için hâlâ vakit var mıydı? Yüzleşmek, kendi kendine verdiğin randevuya zamanında gittiğinde mânâlıydı. Buluşmaya geciktiğinde karşında sen demeye bin şahit bir sen bulurdun. Dünyanın tüm çıkmaz sokaklarına nazır o buluşmadan da anca kendi kendini yemenin mide ve ruh bulantısıyla dönerdin.

Nafiz diye bildiğim bana dair emin olduğum iki hakikat vardı: Mahur'a âşık olduğum ve denize hasret kaldığım. Aslında aynı şeydi ikisi. Aşk deniz, Mahur'sa hasretti. Ve çoğu zaman, aşk hasret, denizse Mahur'du. Sağ kalabilmem için bu hayati hastalığa, aşka karşı bağışıklık kazanmam şarttı. Mevzubahis kazanmak olunca elimden hiçbir şey gelmezdi. Benim ustalığım kaybetmekti. Kaybetmeye dair her nevi hal hususunda el ve ruh becerim kimseyle kıyas kabul etmezdi. Hastalığımı kendi elimle ve ruhumla beslemeye başladığım günlerdi.

Kendime korkmayı, hastalanmayı ustaca öğretebilmem için evvela bir doktora ihtiyacım vardı. Fakat bana bunları öğretecek doğru doktor değildi Sacit Abi. Ne kadar sürerdi gelmesi? Beklemekten nefret ediyordum. Oysa Tanrı beni herkes gibi beklemeden yaşamam için yaratmışken, ben ölümü ertelercesine evimde oturup daima bekleyerek kendimi yeni baştan yaratıyordum.

– Hoş geldin kızım. Nasılsın? Sıhhatin nasıl? Derslerin nasıl? Annenler nasıl? diye soruyor da soruyordu bana kapıyı açan Suzan'ın annesi.

Hangi birine yanıt vereyim diye düşündüğümü belli etmemeye çalışarak şapşal şapşal gülümsüyorken ben, Suzan geldi yanımıza. Hiç de hasta görünmüyordu. Da-

hası, yüzünden sağlık ve cilve fışkırıyordu. Üzerinde en tiril en cafcaflı minileri... Şaşkınlığım soru sorma hakkını bana devrediyordu:

– Suzan! Nazar değmesin. Pek âlâ gördüm seni! İyileşmişsin?

İmalı imalı gülümsüyordu Suzan:

– Evet evet birden iyi oldum! Annem çok iyi baktı bana. Bir dakika bile ayrılmadı başımdan, sağ olsun... Kusura bakma sana da gelemeyeceğimi geç haber verebildim...

– Dert değil.

– Neyse, diye araya girdi annesi, bana nedense çoğu samimiyetsiz gelen gülüşüyle, ben sizi baş başa bırakayım. Fırında da böreğim vardı. Haydi, siz de birbirinize mukayyet olun plajda.

– Hayırdır Suzan? Plaja mı gidiyoruz?

– Tabii şekerim. Bu yapış yapış havada plaja gidilmez de ne edilir? Süreya Plajı'na Bakireler Anıtı açılmış. Gelinlik kızlar sahilden anıta kadar yüzerse kendilerine münasip bir koca buluyorlarmış. Anneme anlatıyordum ben de sabah, gazeteler yazmış da...

– Fakat benim giysim...

– Önce bir Beyoğlu'na uğrar, senin için alışveriş yaparız. Oradan da Karaköy'e ineriz. Karaköy'den plaja hususi motörler kalkıyormuş...

Tek söz söylememe fırsat bırakmadan koluma giren Suzan'la dışarıya yollandık. Annesini artık nasıl bıktırmışsa Suzan, kadıncağız bir an önce gitmemizi ister gibi can havliyle el sallıyordu arkamızdan. Çıkmadan Talat'ın kapısını çalıp, ona plaja gideceğimizi söyledim. O da tam işe çıkmak üzereydi. Vaktinde yakalamıştım.

İyi ki Üfdade Nine uyuyordu, yoksa hayatta bırakmazdı beni bir şeyler yedirip içirmeden. Öğle paydosunda yine Gezi'de buluşmak üzere sözleştik Talat'la. Köşeyi dönüp, tramvay durağına gelmemizle Suzan başladı incilerini dökmeye...

– Şu annem olacak kadın... Her şeyi mahvetti! Hasta filan olmadım tabii. Gece dilber misali hazırlanmış, çıkıyorken, "Ne o" dedi, "Her gece her gece sokaklarda sürtüyorsun.." "Sen bana ne demek istiyorsun anne?" dedim, "Ne demek istedimse söyledim!" dedi. Kapıya gittim bir hışım. "Çıkıyorum ben!" dedim. "Kimle buluşacaksın!" diye diklendi. "Seni alâkadar etmez.." dedim. "Fazla oldun artık! Otur oturduğun yerde, hiçbir yere gitmiyorsun" deyip kapıyı kilitleyip, anahtarı cebine atmasın mı? "Saçmalıyorsun anne" dedim, seninle buluşacağımı söyledim. İnanmadı. Odama gitmemi, benden, yok yok, benim gibi bir kızı olmasından hicap duyduğunu söyledi. Nasıl söz o yahu? Denir mi öyle şey... Öfke beynime sıçradı. Odama koştum. Koşarken –topuklu vardı ayağımda– ayağımı burkmayayım mı...
– Tramvay geldi. Oturalım da öyle anlat...
– Şu arkası iyi... İşte, odaya girdiğim gibi kapımı kilitledim. Sabaha kadar da açmadım. Perişan oldu tabii annem. Kapımda, "Suzan Suzan... Öyle demek istemedim yavrucuğum" dedi durdu. Sabaha karşı çok sıkıştım, çıkmak zorunda kaldım.
– Bağırmadan anlat yahu. Herkes seni dinliyor...
– Velhasıl dayanamadım tabii... Sonunda kapıyı açtım ki ne göreyim... Annem kapımda uyuyakalmış. Onu öyle görünce içim bi' tuhaf oldu. Olmaz mı? Lakin yaptığı şey gururumu incitti. Haksız mıyım? Beni

tanımıyor mu? Ne yani? N'apıyorum sanki sokakta? En çok iki kahkaha atıp iki de öpüşüyorum...

Buraya kadar anlattıklarında Suzan haklı taraftı ancak son dediklerinin doğru olmadığını ikimiz de biliyorduk. Bana yalan söyleyerek kendi kendini mi inandırmaya çalışıyordu? İnandırmak ne zaman kandırmaktan çıkıyor, inanmak ne zaman kanmak olmuyordu? Beyoğlu'nda indik. Kim bilir belki tam o sırada Cemal Süreya, Edip Cansever, Attila İlhan, Orhan Kemal ile Peyami Safa yanından geçtiğimiz Baylan'da hasretini çektiğim ateşli bir edebiyat konuşmasıyla meşguldüler. Bense kendimi neler konuşacak sıradışı bir yazar gibi hissederken, sıradan genç kadınlığımla neler konuşuyordum...

– Bu ne böyle Suzan? El kadar... Daha mutaassıbı yok mu bunun?
– Artık böyle şekerim. Bikini diyorlar adına. Eskidendi o denizlikler...
– Bari şu tek parça olanından alayım...
– Merak ediyorum, bir daha ne zaman genç olacaksın Mahur?
– Ben de böyle bir gençmişim Suzan'cım... İzninle bunu beğendim, bunu alacağım...
– İyi madem... Üstüne de hafif rahat bir esvap alıver... Ne o güne gider gibi...
– Haklısın. Yandaki dükkâna da bakalım mı bir...
– Oo... Mahur alışveriş yapmak ister de yapmaz mıyız! Özlemişim be Mahur böyle senle gezip bakınmayı... Ziyadesiyle iyi görüyorum seni son zamanlarda... Tahta bul da vuralım.

Sahiden de Suzan'la eski günlerimizdeki gibi yakıncacıktık o gün. Son görüşmemizdeki kavgamızı unutu-

vermiştik. Dost değil miydik, elbet unutacaktık... Nafiz'e kavuşmak beni daha bağışlayıcı kılmıştı. Zevkime göre giysi bulamayacağımız için birçok dükkân gezmemiz gerekecek sanmıştım fakat nasıl olup da iki günde vardığımız '53 senesinin giysi modelleri öyle güzel, öyle kusursuzdu ki hemencecik kendime omuzdan bağlanan, bele korse gibi oturan, etekleri kabarık, beyazlı turunculu şahane bir gündelik elbise beğendim. Suzan, beğendiğim elbisenin fiyatını görünce nasıl olup da alma kararımdan vazgeçmediğime şaştı. O vakit açıkladım ona işten kovulma maceramı. Bu talihsiz müjdenin şerefine Suzan'a da –pek ısrar etmeme gerek kalmadan– beğendiği bir elbiseyi alıp, hediye ettim. Üstümüzü soyunma odasında değiştirip, çiçecik olup çıktık. İstiklâl Caddesi boyunca üzerimize boca edilen çapkın bakışlardan Suzan öyle mest olmuştu ki... Benimse güzelliğimin onayını Nafiz'den başkasından almaya ne arzum ne ihtiyacım vardı...

Yüksekkaldırım'dan vurduk Karaköy'e. Yol üstünde Hachette'e uğrayıp, kitap bakmak istemiş, fakat Suzan güneşi kaçıracağımız için endişelenip söylenmeye başladığından kitapları dönüş yoluna bırakmak durumunda kalmıştım. Karaköy'den eli sepetli yaz insanlarıyla beraber tıklım tıkış motöre binip, karşıya geçerken, İstanbul'un şaşırtıcı ve ürkütücü şiddette betonlaştığını seyrettim. Bugün o günkü yolculuğa yeniden çıksam, nasıl da yeşil ve muhteşem görünür bana yorgun şehrim...

Suzan susmak bilmiyordu. Yeni çıkan, 50 kuruşa satılan kadın gazetesi *Hanımeli*'nin takdim ettiği son modalardan bahsederken, birden yerli June Christy'miz Ayten Alpman'ın başından beri Suzan'ın tahmin ettiği gibi İlham Gencer'le nihayet evlendiğini anlatıveriyordu. Peki ya ilk rock'n'roll grubumuz Durul Gence ile Harp Okulu Öğrencileri'nin hafif Batı musikisi hakkında ne düşünüyordum? Asıl şu Erol Büyükburç, Little Lucy'yi tıpkı

ecnebiler gibi ne müthiş okuyordu, değil mi? Suzan'ın bahsettiği hiç kimseyi tanımıyor, hiçbir şeyi bilmiyordum. Görmeyeli dünya mı hızlanmıştı, ben mi ağırlaşmıştım?

Nihayet Süreya Plajı'na varmıştık da dili tutulan Suzan etrafına bakmayı akıl etmişti. Bu, Süreya Plajı'na ilk gidişimdi. Önceleri sık sık deniz hamamlarında, Florya ve Moda plajlarında yüzmüştüm. Fakat Maltepe'deki Süreya Plajı'nın büyüsü bir başkaydı. Denizin hafiflettiği duygularıyla, güneşin vurdumduymazlaştırdığı düşünceleriyle öyle şen şakrak görünüyordu ki insanlar, onların bu caz dolu kaygısız âlemine seve seve katıldım. Suzan derhal gözüne bir yakışıklı kestirmişti, doğası gereği.

– Hadi Mahur hadi... Hemen denize... Bak biraz açıldıktan sonra çırpınmaya başlayacağım. Sakın telaşlanma... Böyle enfes bir cankurtaran bulmuşken, hemen bugün kurtarılacak bir canım olmalı!
– Sonra beraber Bakireler Anıtı'na mı yüzeceksiniz?
– Ne fenasın Mahur...
– Niçin? Mühim bir karar bu... Ya koca ya cankurtaran...
– İkisi bir olamaz mı? Hem Bakireler Anıtı'nın işe yaraması için bakire olmak şart mı?
– Sence?
– Neyse şekerim, hadi girelim suya, piştim...

Tam denize gireceğimiz sırada bir başka kız, Suzan'ın planını hayata geçirdi. Cankurtaranı elinden kaçırmıştı Suzan. Bir diğer deyişle, can kurtaranın canını kurtarmıştı!

– Hayat evlenmemi istemiyor galiba, dedi.

Lüzumundan fazla bencil bir kızdı bu Suzan ama her nasılsa seviyordum onu. Denize kendimi bıraktığımda

zaman durdu. Ne '32 senesinde ne '53 senesinde... Zaman, yüreğimde durdu. Mutluluğumda durdu zaman. Kendimi öyle şanslı hissediyordum ki... Evden sıkıntıyla çıkmış olmama rağmen umursayamıyordum. Nafiz'in beni sevdiğini bilmek her şeyi affetmeme yetiyordu. O evde kalmak istiyorduysa saygı göstermeliydim. O bana, kendisini bırakıp, buralara gelip, denizlere girme arzuma saygı göstermiyor muydu? Herkesin hayat anlayışı aynı olamazdı ya... Hüzünlü Venüs heykeline, namı diğer Bakireler Anıtı'na varmıştık. Bu güzelim anıtın yıllar sonra, deniz doldurudukça çoğalan betonların ortasında, bir otoparkın köşesinde zavallı bir kızcağız gibi kimsesiz kalacağını asla düşünemezdik.

– Gel, Venüs Hanım'a oturmaya çıkalım, dedi Suzan.
– Selamlar Venüs, dedim heykele, anıttaki kızların arasında boş bulduğumuz yere tırmanırken.
– Şimdi ben mi daha güzelim, Venüs mü? diye sordu Suzan, saçlarının suyunu sıkarak.
– Elbette sensin. Sorman kabahat!
– Dalgacıya bak!
– Dalga denizde derdim ama deniz de maşallah sütliman...
– Böyle insan içinde çıplak durabilmek ne hoş, ne tabii...
– Tabii olmasına tabii de...
– O derece nefis vücudun var Mahur. Sergilemekten niçün imtina ediyorsun, anlamıyorum.
– Etmiyorum. İlle çıplaklaşarak sergilenmez ki vücut... Vücuduma en yakışan elbiseleri giyiyorum.
– Haklısın... Fakat benim bahsini ettiğim başka bi' şey... Bi' his... Açılıp saçılmanın verdiği tatmin...
– Ben başka türlü tatmin oluyorum demek ki. İhtiyaç duymuyorum açılmaya.

– Ah benim kendisiyle barışık, kadınlığıyla küskün arkadaşım!...
– O nasıl laf öyle?
– Laf işte... Takılma lakırdılarıma... Sen iyi ol istiyorum, onun için böyle gevezelik ediyorum. Venüs de bi' kalkıp gelemedi yanımıza.
– Ee, gelse Venüs olmazdı.
– Ben Venüs'e Venüs demem Venüs'le kol kola girip Beyoğlu'nda iki dedikodunun belini kıramayacaksam!...
– İlahi Suzan!
– Bak, Beyoğlu'nda ıtriyat mağazasına girip, şu "Paris ve New York'un yüksek sosyetesini fetheden füsunkâr koku" Chanel No 5'i sürünecektim. Unuttum. Tüh!
– Denizde uçardı koku. Dönüşte yaparsın.
– Akıllıca fikir ama değil mi? Onca para verip kokuyu alacak halim yok. Her randevu öncesi mağazaya gidip deniyormuş gibi şöyle şuralarıma kokuyu sürünsem... Ayy, tırnaklarım ne fena olmuş! Karlman'da Cute Manikür Salonu açılmış. Bizim Hülya tırnaklarını orada cilalatıyormuş. Çok mu pahalıdır dersin?
– Tırnak cilasını bir türlü benimseyemiyorum ben. Pis geliyor bana.
– Ay Mahur, sen de... Dudağını niye boyuyorsun o vakit?
– Dudakta daha tabii duruyor. Tırnağın kırmızı olması biraz garip...
– Sana garip bana cazip! Yine de dost kalabilmemiz ne hoş! Ay iyi ki geldik Mahur... Değil mi?
– Sahiden... Sağ ol Suzan...
– Ne demek... Sen sağ ol güzel kardeşim... Mahur?
– N'oldu?
– Affettin beni, değil mi? Çok kaba konuştum o gece. Kırdım seni.

– Dert değil... Unuttum bile.
– Yok yok, içerlemişsin bana, belli.
– Öyle olsaydı ne şimdi burda olurdum ne de dün kalkıp Kristal'e giderdim.
– Kristal'e telefon açtığımda Hulusi seni gördüğünü söyledi.
– Evet.
– Neler oldu? Hiç konuştunuz mu?
– Pek konuştuk sayılmaz.
– Demek az da olsa konuşmuşsunuz. Anlatsana!...
– Oturduk işte biraz.
– Nasıl yani? İkiniz? Baş başa?
– Seni bekliyorduk. Yani ben bekliyordum, o da geldi, karşıma oturdu.
– Bak sen... Nasıl davrandı sana?
– Kendisi gibi. Kendini beğenmişçe, sevimsizce, züppece...
– Hakkın var Hulusi hususunda. O gece neler oldu bilsen...
– Neler oldu?
– Sen gittikten sonra mekâna Hulusi'nin tanışları geliverdi. Bi' görecektin... Boyalı sosyete kızları... Beni kokoşlarıyla tanıştırmadığı gibi, tek söz etmeden bastı gitti Hulusi. Tüm geceyi onlarla geçirdi. Hem de ne geçirmek! Ah Mahur... Sabırla bekledim yanıma gelsin diye. Geldi, geldi, lakin saatler sonra... Hem de bir dakikacıklığına! Gelip de ne dese beğenirsin? "Suzan, biz gidiyoruz, sonra görüşürüz." İnanabiliyor musun zibidinin yaptığına? Bir şey dememe fırsat bırakmadan yanağıma zoraki bir öpücük müsveddesi kondurup çıktı kokorozunun kolunda. Öyle apışıp kalakaldım. Dedim oh olsun sana, Mahur'a öyle davranırsan kalırsın bi' başına... Bu da yetmedi. Tabii, rezilliğe doyduğu nerde görülmüş Suzan'ın... Hulusi'yi

beklerken öyle çok içmişim ki hesabı ödemeye param çıkışmadı. Ben ağlamaya başlayınca kasadaki oğlan "Ziyanı yok. Sen sık sık gel, yeter" demesin mi! İyice aşüfte hissettim kendimi. Oradan nasıl çıktım, nasıl eve döndüm, tahayyül dahi edemezsin!

– O halde niçin ertesi gece de Hulusi'yle görüşmek istedin? Bir hinlik mi vardı aklında?

– Yoo... Ertesi sabah eve harikulade çiçekler ve zarif bir not gelince yelkenleri suya indirdim.

– Ne yazmış?

– "Senin kadar güzel olmasınlar ama..."

– Çok manidar bir notmuş.

– Nasıl yani? Yellozlarını mı kastetmiş diyorsun? Aman Mahur... Aklın ne biçim çalışıyor!

– Ee, başka?

– İşte seni şu saatte Kristal'de bekliyorum yazmış. Hayır, anlamadığım şey, annem bayılır zengin çocuklarına. Niye Hulusi'den bunca rahatsız oldu ki?

– Hulusi'den çok senin dışarda çokça vakit geçirmenden ve sanırım eve kafan hoş dönmenden rahatsız olmuş annen...

– Dışarda gezmeden, iki masum kadehi devirmeden annemin arzu ettiği damadı nasıl bulayım? Baksana, buraya kız kıza gelmemize bile anca bu Venüs hanfendiye ziyareti reçete eden şehir efsanesini anlattığımda müsaade etti...

– Sahi, damat arıyor musun?

– Damat lafın gelişi canım. Lakin elbet benim de evimin kadını olacağım gün gelecek!

– Bir günde epey değişmişsin.

– Amaaan... Lakırdıdan ibaretim, bilmez misin?

– Beni niye çağırdın peki Kristal'e?

- Gene kokorozları çıkagelirse sap gibi kalmayayım diye...
- Peki...
- Sen anlatsana kuzum, daha daha ne konuştunuz Hulusi'yle?
- Dediğim gibi insan onunla konuşamıyor. Yani yaptığın konuşmak değil dalaşmak oluyor.
- Yaa, demek kızıştınız... Neydi mevzu? Gene nesi sinirine dokundu?
- Hali, tavrı...
- O kadar uzun mu sürdü muhabbetiniz?
- Senin gelmeyeceğini öğrenince ayaklandım hemen... Fakat sahnede birden Müzeyyen Senar'ı görünce, daha doğrusu işitince, öyle sersemledim ki sesiyle, bırakıp gidemedim. Hulusi'yi mulusiyi unutup, oturup onu dinledim. İhtiyacım varmış...
- Hulusi de seninle mi oturdu?
- Öyle olmuş. Fakat ben bunu ancak konser bitince fark edebildim.
- Onca saat baş başa oturdunuz? Hem de Kristal gibi bir yerde?
- Anlattım ya Suzan. Benim Hulusi'yle oturmak gibi bir niyetim yoktu. Onun masada olduğunu bile fark etmemişim. Kendimi müziğe kaptırmışım. O da gitmemiş meğer.
- Ne romantik!
- Saçmalıyorsun Suzan.
- Sen de az değilmişsin Mahur...
- Aptal aptal konuşma. Rica ederim kendine gel.
- Yok canım, al senin olsun çok beğendiysen...
- Sabrımı zorluyorsun Suzan. Sonra gene pişman olup özürler dilemeni istemiyorum.
- Gece nasıl bitti, bak pek meraklandım şimdi...

Tartışmanın en can alıcı bu ânında, Suzan anbean çirkinleşip çirkefleşiyorken, koskoca bir tayyare müthiş bir gürültüyle sahile indi. Biz de herkes gibi şaşkınlıkla tayyareyi seyretmeye başladık film seyreder gibi. Tayyarenin akıbetini anlamaya çalışmaktan çok, kendimi niye böylesine suçlu hissettiğimi anlamaya çalışıyordum. Suzan'a Kristal'den çıkınca Hulusi'yle birlikte *Hastalık Hastası*'nı seyretmeye gittiğimizi söyleyemeyeceğimi biliyor, fakat bunun için neden bunca azap duyduğumu bilemiyordum. Ne Suzan ne Nafiz anlayabilirdi o an o oyunu izlemeye duyduğum mecburiyetin insaniliğini. Belki Talat... Bir an evvel oradan gidip Talat'a sarılmayı nasıl istediysem o gün, bugün de aynı isteği duysam da canımın acısından başka şey gelmiyor elimden.

Doktor Sacit, bir doktordan çok bir sanatkâra benzer. Belki tam da bunun için birçokları ona güvenmez, onu ziyadesiyle hisli bularak kararlarına şüpheyle yaklaşır, ona tedavi olmayı çılgınca ve akıldışı bulurken, insanların pek azı ise onun ideal doktor olduğunu müdafaa eder, herkesi birer fert olarak dahası birer hikâye olarak anlama çabasını takdirle karşılar, onunla konuşmanın tıbbi bir tedavinin ötesinde felsefi de bir tedavi olduğuna inanır. Elbet bu hususta ben de ekalliyet gibi düşünüyorum.

Doktor Sacit'in benim âlemimdeki adı Sacit Abi'ydi. Sacit Abi, beni büyüten annemin kuzeni Ferdane Ablamın Darülfünundan arkadaşıydı. Arkadaşıydı fakat Ferdane Ablama âşıktı. Ferdane Ablamsa kimseyi istemez, yine de Sacit Abi'nin dostluğundan da vazgeçemezdi. Sacit Abi ne incelikler icat etti, ne güzellikler neşrettiyse de Ferdane Ablamı sevgililiğe razı edemedi. O çocuk halimle nasıl da gıpta ettiğim ve sihrine her nasılsa vâkıf olamadığım dostlukları Ferdane Ablam ölünceye kadar sıkı sıkıya, inceden inceye sürdü.

Ferdane Ablamın hastalığına deva bulamadığı için bir müddet doktorluğu bırakan Sacit Abi sonradan hayata

döndü. Fakat bir gün olsun Ferdane Ablamı sevmekten vazgeçmedi. Âşık olmayı zannımca ondan görüp öğrendim. Ferdane Ablam onu sevgili olarak reddettikçe muhakkak içten içe erkeklik gururu kırılıyordu mamafih ne hissediyorsa o, Sacit Abi'yi Ferdane Ablama savuruyordu. Mutluluğun, hüznün, aşkın, dostluğun, yalnızlığın, ümitsizliğin, umudun sonu hep Ferdane Ablama varıyordu. Kapı çalıyordu. Heyecanla koşup açtım. Amanın, nasıl da yaşlanmıştı! Zamanın zalimliğine akıl sır ermezdi.

– Merhaba Nafiz. Koca adam olmuşun yahu...

Başı okşanan sokak kedileri gibi gülümsemiştim. Sesi aynıydı. Kimi sesler, kimi insanları hep aynı şekilde görmemizi sağlar. Sacit Abi konuştukça, daima Ferdane Ablama âşık genç adam olarak kalacaktı.

– *Hoş geldin Sacit Abi! Buyur, geç... Dağınıklığım kusuruna bakmayasın.*

Oturmayı en sevdiği koltuğa yerleşirken, Ferdane Ablamı arar gibi salonu kolaçan eden gözleri nemlenmişti.

– Uzun zaman olmuş.
– *Öyle... Nasılsın abi?*
– Nasıl olayım Nafiz? İyi diyoruz ki iyi olalım. Asıl sen nasılsın? Ne oldu sana?

Onun derviş tebessümüne karşı mihnetimden utanmıştım. Belki de her mânâda gözümde büyütüyordum gözümdeki rahatsızlığı!

– *Pek mühim değil...*
– Öyle diyorsan geçmiş olsun!

– *Dinlemeyecek misin... Gene de anlatmak isterdim...*
– Dinlerim dinlemem mi... Fakat önce sen bana bir bardak su getirirsen daha iyi dinlerim. Eskisi gibi üçer beşer çıkamadım merdivenleri. Soluk soluğa kaldım. Ee... Hekim olmak maalesef zımba gibi bir vücut vaat etmiyor insana. Söküğünü kendi dikemeyen terzi misali, kalbimin teklemelerine mani olamıyor hekim bilmişliğim. Basamakların bu kadar çok olduğunun bile farkında değilmişim gençken...
– *Kusura bakma, n'olur! Hemen getiriyorum.*

Su almak üzere mutfağa gittiğimde canımıniçi, camiçi güvercinim hasretle beni bekliyordu. Beklendiğimi görmek, gözümdeki kıymetimi arttırdı. Gözümü hafife almamalıydım. Göz mühim şeydi. Mahur'a evvela gözümle dokunuyordum nihayetinde. İyi etmiştim Sacit Abi'yi arayarak. Camı açıp, ekmek sepetindeki kırıntıları camın önüne boşalttım. "Afiyet şeker olsun güvercincağız" deyip, koşar adım salona döndüm. Bir bekleyenim daha vardı. Hem de doktordu. Benden su isteyen bir doktor. Tam resimlik hikâye!

– Oh! Su gibi aziz ol Nafizciğim... Resimler de harikulade olmuş. Ellerine sağlık.

Kalbimin makamı aksayıvermişti.

– *Hay Allah, ortalıkta mı unutmuşum pejmürdeleri!...*
– Sakın! Kendine her şeyi yap ama saygısızlık, sakın! Evet, şikâyetini dinliyorum.

Böyle birdenbire ciddileştiğinde, sesi bilmem kaç rütbe almış gibi değişirdi. Bu halleri beni ürkütürdü Sacit Abi'nin. Çünkü doğrudan, yumuşatmadan, tatlılaştırmadan söylerdi bu sesiyle söyleyeceklerini. Bu onun Doktor Sacit sesiydi.

– *Gözüm acıyordu bir müddettir... Ben de nesi var diye bu sabah yakından müşahede ederken şuramda bir delik açıldığını fark ettim.*
– Bakalım...

Gene o derviş tebessümü.

– Sen çok yaşa Nafiz, e mi?

Ve o canım Sacit Abi sesi.

– *N'olmuş?*
– Ne göz varmış sende!
– *Ne demek o Sacit Abi?*
– Gözyaşı çeşmenle tanışmışsın, hepsi bu!
– *Sahih misin?*
– Tabii... Gözyaşının membaı orası. Anlayacağın gözlerin cin gibi! Tebriğe şayansın!

Tutamadım kendimi. Başladım ev kedileri gibi gülmeye.

– *Bak şimdi feci utandım. Bir çay yapmadan affettiremeyeceğim sana kendimi. Onca yol zahmet ettin...*
– Çaya hayır demem, yeter ki yanında bir dilim muhabbet olsun...
– *Olmaz mı hiç Sacit Abi... Kırk sene sonra bulmuşum seni...*
– Ben de geleyim mutfağa seninle, burda yalnız kalırsam ağlayacağımdan korkarım...
– *Gel tabii. Mutfağım da şenlenir seni görünce...*
– Hey gidi günler, hey! Mutfak hiç değişmemiş. Çaydanlık bile.
– *Kendisi, bu evin kıymetlisi...*
– E çaydanlık ateşteymiş be Nafiz...

– *Hayda... Nasıl unutmuşum!*
– Neyse ki dibine tutmamış... Hayırdır, ne bu Leylalık?
– *Sorma abi...*
– Oo maşallah, dur dur, dilimi ısırayım...
– *Eskisi gibi koyu mu koyayım?*
– Daha da koyu koy hatta...
– *Kalbine dokunmasın?*
– Çaydan başka kalbime dokunanım mı var? Koyu koy sen. Dokunsun.
– *Buyur abi...*
– Ah ah... Sanki şimdi Ferdane çıkagelecek, "Çocuklar! Bensiz mi başladınız! Aşkolsun..." diyecek. Aldığım bir yudum çaydan bile utanıp kızaracağım. Sen de beni kurtarmak için kendini ateşe atıp, "Ben ısrar ettim içelim diye" diyeceksin... Ferdane de gelip sarılıverecek ikimize...
– *Güzelim Ferdane Ablam... Ben de onu çok arıyorum.*
– Yalnız mı yaşıyorsun yoksa bir yol arkadaşın var mı? Anladığım kadarıyla var bir şanslı...

Hem yalnız yaşıyordum hem de bir yol arkadaşım vardı. Fakat nasıl dile gelirdi bu. Kimdi o şanslı...

– *Evet, senelerdir bir sevdiğim var. Burada... Beraber yaşıyoruz. Yani senelerdir yaşamıyoruz. Daha yeni... Fakat seneler geçmiş gibi.*
– Çok sevindim! Son zamanlarda aldığım en güzel haber! Nerede kendisi? Yoksa içerde mi?
– *Yok... Dışarda şimdi. Arkadaşına gitti.*
– Ne işle meşgul?
– *Edip.*
– Oo... Ne hoş! Tam sana lâyık. Bahtiyarsın, değil mi?

Tökezlemiştim. Mahur geri dönecekti, değil mi?

– *Tabii... Elbette... Sen Sacit Abi? Sen anlat, hadi...*
– Sözüm olsun. Yakında gene geleyim. Gitmem, görmem gereken bir hastam daha var. Bir hastam daha derken lafın gelişi... Sen turp gibisin maşallah. Sana ayıp olmazsa şu çayı dikip ivedi usulde ayaklanayım.
– *Keşke biraz daha kalsaydın Sacit Abi... Hiç olmadı böyle.*
– Hasta, beklettikçe hastalanır! Gitmeli. Hem ne kadar erken biterse mesai, o kadar çabuk dönerim eve.
– *Yoksa bir bekleyenin mi var...*
– Var ya... Az telaşlıdır bizim hanım.
– *Aa! Demek evlendin.*

Derviş gözlerini gözlerimden kaçırdı.

– Hayatta kaldın desen daha doğru... Yaşamayı tercih ettim. Bilmem iyi mi ettim kötü mü...

Bir şey diyememiştim. Darılmamıştım ona başka kadınla evlendi diye. Fakat bir şey de diyememiştim işte. Hâlâ Ferdane Ablamı sevdiği, gözyaşı çeşmesinde tutmak için mücadele ettiği yaştan belliydi. Kaşkolünü, hatıralarının müzesinden kaçmak ister gibi çarçabuk bağladı. Telaştan mantosunun düğmelerini eğri ilikledi. Gene bir şey demedim. Kapıya yöneldi. Durduk. Birden, Ferdane Ablama sarılır gibi sessizce birbirimize sarıldık.

– Mahur dost? Hayırdır? Dur ağlama, n'olursun... diyordu kendisini gördüğüm gibi gözyaşını bastığım Talat.
– Suzan... Suzan'la bozuştuk...
– Barışırsınız gene. Sıkma canını...
– Yo, bu kez her şey bitti!
– Olur mu hiç, siz birbirinizin en yakın arkadaşısınız.

– Değilmişiz...
– Gel, şurdaki banka oturalım. Bir soluklan...

Olan biteni Talat'a tüm açıklığıyla bir çırpıda anlattım. Tüm kamilliğiyle beni bir çırpıda anladı.

– Üzme kendini, dedi, Suzan da bu kadarmış.
– Demesi kolay. O benim en yakınımdı... Sen başkasın, senle kimseyi kıyaslamam. Fakat tek kız arkadaşımdı Suzan. Mühim şey bir kızın içini güvenle dökebileceği bir hemcinsinin olması...
– Müjgân'a n'oldu?
– Müjgân ayrı... Onu kırk yılın başı görüyorum. Mektup arkadaşlığı başka, hayat arkadaşlığı başka...
– Çok zor gelecekse, gider barışırsın Suzan'la.
– Suzan'ın ayağına mı gideceğim bir de? Yok artık! O benim kalbimi bir ömürlük kırmışken...
– Bana anlattığın gibi anlatsaydın keşke.
– Sana anlattığım gibi kimseye anlatamam.

Sıcak bir sessizlik dolaştı aramızda. Bize dokunmaya ürküp, bir köşeye gizlendi. Onu daha iyi gizleyebilmek için can yeleğine sarılır gibi sözcüklere sokuldu Talat. Ama âniden, derinden yüzeye çıkıveren biri gibi ilkel bir usulde...

– Hulusi'yle tiyatroya giderken hiç Nafiz'i düşündün mü?
– Sen de mi Suzanlık edeceksin Talat? Hepinizin tek derdi hüküm vermek!
– Haşa! Öyle değil. Ruhunu merakımdan... Ne hissettin bilmek istedim Mahur dost, bağışla. Densizlik ettim.
– Ev içimi karartıyor Talat. Nafiz, evin içindeki tek aydınlık. Fakat o da orada dura dura o dipsiz karanlığa

dönüşüyor. Beni de içine çekiyor. O karanlık derine... Döneceğimin o içinden nasıl çıkacağımızı bilemediğim ev olduğunu unutabilmek, aklımı oyalayabilmek için seyretmek istedim o oyunu. Kelamların, kelimelerin üzerine kafa yorup aklımı ayıklamak, içimi ferahlatmaktı tüm maksadım. Tabii gitmesem daha iyiymiş; her kelamdan, her sahneden Nafiz çıktı karşıma. Daha eve gitmeden içim kararda. Öyle olacağını düşünmemiştim. Bir tiyatro oyunu seyretme fikrinin cazibesi yetti ikna olmama. Hulusi'yle görünmeyi bırak, yan yana oturmak bile beni huzursuz ediyor yoksa. Ama oyuna gitmek onun teklifiydi. "Ne iyi fikir! Fakat ben gideyim sen gelme!" mi deseydim? Biletlerindeki koltuk numeroları tesadüfen yan yana düşmüş herhangi iki yabancıdan farksızdık Hulusi'yle oyunu seyrederken.

Hulusi'nin bana hep yabancı kalarak yanımda durması tuhaf bir albeni hissettirecekti bana. Ama bunu henüz bilmediğim için Talat'a söylememiştim. Bilsem, emin olun söylerdim.

– Suzan bu tiyatro faslından haberdar değil, değil mi?
– Haberdar. Yalan söyleyemedim.
– Demek öylece köpürdü.
– Tayyarenin plaja inişiyle mevzu kendiliğinden kapanmıştı. Çıktık denizden. Kuruduk. Etrafa baktık. Müzik dinledik. Bir şeyler yedik. Suzan uzun uzun yeni filmleri, artistler hakkında okuduğu dedikoduları anlattı. İşte *Yıldız*'da meşhurların posta adresleri veriliyormuş. Doris Day'le Humphrey Bogart'a mektup yazmış. Kendi İngilizcesini kâfi bulamadığı için benim tercüme etmemi istiyormuş filan... Fakat bir kere "Sen nasılsın" diye sormak yok tüm bu sürede...

Sonra da işte plaklardan konuşurken galiba, evet o zaman, son zamanlarda neyi dinledik neyi beğendik muhabbeti ederken, ben de kafasız gibi Müzeyyen Senar deyince aklı gene Kristal'e döndü, orda da takıldı kaldı. İçi rahat edemeyip gene gecenin finalini sordu. Ben de dosdoğru söyleyince kıskançlık etti. Ayıpladı beni. O sormadan anlatmamamı saklamaya yordu. Muhakkak Hulusi'den hoşlandığımı, onunla aramızda anlatmadığım daha nice şey olduğuna artık emin olduğu filan sayıkladı. Ben de sana az önce anlattığım gibi "Saygısızlık ediyorsun Suzan" dedim. O da "Sana az bile" deyince de duramadım daha fazla. İlk motöre binip buraya geldim.

- Ben sanki sadece Kristal faslıyla köpürdü sandım.
- Tiyatroyu öğrenince köpürmesini haklı mı buluyorsun?
- Ne haddime! Asıl ayıbı Suzan etmiş. Hiç anlamaya çalışmamış. Tek derdi hep kendisi değil midir zaten?
- Hayır, oğlan beni beğeniyor, suçlu ben oluyorum.
- Belli ki oğlan herkesi beğeniyor.
- Aman neyse ne... Hadi, başka şey konuşalım. Konuştukça üzüntüden çok öfke duyuyorum.
- Hay hay! Ben de sana bir havadisle gelmiştim... Hevesim kursağımda kalacaktı az kalsın... Sırası gelemedi bir türlü...
- Hayırdır?
- Başına talih kuşu kondu, Mahur dost!
- Nasıl?
- Şahane bir iş buldum sana.
- Nedir?
- Mütercimlik!
- Yapabilir miyim?
- Hem de ne yapmak! Sen kaç yaşında yurtdışından gelen sosyalist makaleleri çevirmiş hatunsun...

– Ne tercüme edeceğim?
– Roman.
– Roman mı?
– Tabii ya.
– Pek meşakkatli iş.
– İşte, onun için tam senlik.
– Tafsilatları dinleyelim hele...

Bugünlerde İngilizce neyse o günlerde Fransızca oydu. Entelektüel olan hemen herkes Fransızcayı su gibi konuşurdu. İngilizceye rağbet pek azdı. Nafiz'in de bildiği tek yabancı dil Fransızcadır. Ama o hangi dilde konuşursa konuşsun aslında hep Nafizce düşünür, Nafizce hisseder, Nafizce konuşur. Talat'la yayınevi yoluna henüz düşmüşken Beyoğlu'nda şimdi yerinde bir banka olan mağaza vitrininin önüne yığılmış kalabalığın merakına karışmadan edemedik. Talat nasıl becerdiyse, beni tuttuğu gibi, kalabalığı aşıp, vitrin camının dibine... O da ne? Karşımızda dikdörtgen şeklinde koca bir makine, ortasında göbekli bir cam. Camda vızır vızır bir hareket...

Birden, içinde mi yüzeyinde mi olduğu ilk bakışta algılanamayan hareketli fotoğraflar! Ve yine o cızırtılı kar yağışı, camın içinde. Sonra annesinin karnında bir o yana bir bu yana kayan bebek gibi olduğu yerde duramayan görüntü. Görüntü bir an için netleştiğinde, sonradan adının Gülçin Bayburt olduğunu öğreneceğimiz, Amerikan Kolejli on üçlük genç kız cam içine girmiş, canlı kanlı dans etmesin mi? Küçük dilim yutulmaktan başka çaresi olmadığını düşünürken, "Neler oluyor Talat" diye sordum şaşkın şaşkın.

Elbette genç kızın bale figürlerindeki maharet değildi uğultulu kalabalığın şaşkınlık sebebi; hayatımızı un ufak edeceğini bilemediğimiz televizyonla âni rastlaşmamızdı. Taşkışla'daki Unesco malzeme sergisinden naklen gerçek-

leştirilen bu ilk televizyon yayını, Yelda Zeren'in okuduğu Plastik Maddeler isimli makale ile görüntü gide gele sonlanmıştı. Amma ironik bir makale imiş okunan! Gülçin'in dansı ise ruhumuzdan atamadığımız kompleksli Batı özentiliğimizi bu icat sayesinde azimle sürdüreceğimizin habercisiymiş sanki.

Kalabalıktan sıyrılmış, Tünel'e doğru yürürken, "Teknoloji ilerledikçe zihniyetler geriliyor" diyerek anlatmaya koyuldu Talat, dünyayı çalkalandıran bikininin –yani şu Suzan'ın almam için ısrar ettiği ve benim bir türlü giymeye yanaşamadığım iki parçalı cüretkâr deniz giysisinin– Avrupa ve Amerika'da sebep olduğu ahlâki tartışmaları. Bikini ve televizyonla aynı gün tanışmamın da bir anlamı olsa gerek... Sonuçta televizyonları reklamlar ayakta tutacaktı. Ve o günlerde reklamda cinsi cazibe aranan nitelikti. Talat, Nafiz'le ben kendi dünyamızdayken, dünyada olan biten yığınla şeyi anlattıkça anlatıyordu. 22 milyon liraya mal olan Yeşilköy Hava Meydanımız açılmıştı. Uçaklarımız ilk seferlerine çıkadursun, dünya çapında otomobil kazası rekoru bizdeydi. Umalım ki uçaklarımızın kaderi otomobillerimize benzemesindi. Bir yılda 7.451 kaza olmuş ve 1.283 kişi ölmüş, 9.108 kişi de yaralanmıştı. Talat böylesi rakamları dosdoğru aklında tutardı, "Çünkü bunlar rakam değil, hakikat" derdi, "Binlerce kişi ölmüş diyemezsin. 1.283 kişi demek, 1.283 öykü, 1.283 hayat, 1.283 gelecek demektir."

Talat'ın anlattıklarına bakılırsa, memleketimizi böylesi haberlerden ziyade Marilyn Monroe'nın Bel Air Otel'de verdiği akrobatik pozlar daha bir alâkadar ediyordu. Memleketlimin bir başka heyecanı ise, Hollywood'da gösterilen ilk kabartma filmdi. Bizde vizyona girmeyecekti ama perdeden ayrılarak salonda uçmağa başlayan uçağın hayali bile yüreklerimizi hoplatmaya değerdi. Bizim sinema sektörümüz de yan gelip yatmıyordu hani. Sinema tari-

himizin ilk renkli filmi Halıcı Kız geçenlerde gösterime girmişti. Film, Yapı Kredi ve Doğan Kardeş desteğiyle Muhsin Ertuğrul tarafından çekilmişti. Senaryosu Vedat Tör'e aitti. Talat ise tek bir şeye heyecan duyuyordu: Moncada Kışlası İsyanı'na.

– Müthiş bir şey olacak bu Mahur, diyordu, parıltısını nasıl da özlediğim safderun gözleriyle. Bre kader; Çe'yle arkadaş olmak vardı... Beraber devrim olmak vardı...

Sonra gerçeğe dönüp, gözlerimle çarpışınca,
– Gel, Küba'ya gidelim senle, dedi bana.

Gerçeğe dönmemiş meğer.

– Olur şey mi Talat? diye çıkıştım. Aşkale'ye bile gidemedik.
– O bizim ayıbımız. Bak, hava meydanı da açıldı. Neden olmasın?
– Hangi para, hangi pasaportla?
– Sen acele yanından şu kitabı tercüme edersen olur. Fakat devrim bizi beklemez. Elini çabuk tutmalısın.
– İmkân olsa bi' dakika bile durmazdım burada...
– Ah keşke hemen şu an gitmemizin bir yolu olsa... Çe bayılırdı ikimize. Nerde bulacak bizim gibi hem yiğit hem literatür bilir devrimci? Ooo... Kesin âşık olurdu sana. Değil mi burjuva görünüşlü, sosyalist ruhlu Mahur yoldaş...
– Alacağın olsun Talat...
– Öyle fakat... Hem kim sana âşık olmadan edebilir?

Gene o tuhaf sıcaklık. Dokundu dokunacak. Konuşmalı derhal.

– Sandalla mı geçsek Eminönü'ne?
– Köprü parası kaldırıldı. Yorgun değilsen yürüyerek geçelim.
– Hay hay... Aa? Tramvay nereye kaçmış?
– Deniz seni köprüde yürürken seyretmek istemiş. Tramvaydan, sen geçerken çekilmesini rica etmiş. Tramvay da darılıp, almış başını gitmiş... Bakalım bi' daha ne zaman geri gelecekmiş...

Talat'ın beni beğendiğini bilirdim. Ama böyle belli ettiğinde huzursuzca sıkılır, kaçmak isterdim. Köprünün ortalarına doğru, balıkçıların daha seyrek durduğu yerde durup denizi seyre dalmıştık. Denizin ortasında olduğumuz için mi böylesi esiyordu yoksa mevsim mi değişiyordu? Bu sabah suyunda yüzdüğüm deniz miydi bu hırçın hırçın dalgalanan?

– Hey gidi deniz! Çanakkale Boğazı'nda diri diri sulara gömülen denizcimizi de alan seeeen, şöyle bir bakışta tüm acılarımızı, çirkinliğimizi, olmamışlığımızı da içine alıp, yıkayıp, içimizi olup olabilecek tüm umutlarla, güzelliklerle allayıp pullayıp geri veren de sen! diyordu Talat.

Oysa deniz bana yalnızca Nafiz görünüyordu. Deniz, sevgilimin yokluğu gibi şehrin içinden akıp gidiyordu. Sanki böylece, şehri Nafiz'in yokluğu ile gürül gürül, dalga dalga dolduruyordu deniz. Ayaklarım beni hep ona sürüklüyordu. Oysa denize varabilmek için Nafiz'den gitmem gerekiyordu.

Sacit Abi'ye el sallamak için açtığım camı Mahur gelmeden kapatmayacaktım. Hava her lahza biraz daha serinliyordu. İçeri dolan soğuk havayla ev de çabucak soğuyordu. Varsın soğusundu. İnsan içinin soğukluğu yanında ev içinin

soğukluğu neydi ki? Simitçi geçiyordu. Canım fena halde simit çekmişti. Simitçiye seslenemiyordum. Sesimden doğru komşuların alâkasını çekmek, görülmek fikri bile beni sıkıntıyla mahcup etmişti.

Sabah, Mahur'un çantasında gördüğüm bilet çöreklenmişti aklıma. Niye anlatmamıştı? Tiyatroya gittim dese ne olurdu? Bensiz gittiği için ona kızmayacağımı pekâlâ bilirdi. En nihayetinde gitmemenin hayat şeklim olduğuna onu iyice ikna etmiştim. Anlatacak vakti olmamıştı belli ki. Geldiği gibi uyumamış mıydı zaten? Döndüğünde sorardım. Hali derhal renk verirdi. Belki de yalnız gitmemişti. Yalan söylemeyi beceremezdi Mahur. Yalan söylemek zorunda kalmamak için anlatmamış olmasındı!... Güvensiz insanlar gibi Mahur'un ne yapıp ettiğini kurcalamak bana hiç yakışmazdı. Hapşu! Her kuruntuma kurulmaya hazır bir hastalık, vücudumun her bir zerresinde mebzulen mevcuttu. Bu ölümcül hakikatten henüz bihaberdim. Sıhhatimi kendi zihnimle yağmalamak için gönlümden geleni ardıma koymamaya var kuvvetimle başlıyordum.

Soluğu Altın Kitap Yayınevi'nde aldık. Beni derhal masa başına oturtup, adını o gün öğrendiğim Edna Ferber'ın yurtdışında çok satan bir roman olan, hatta filminin de yapıldığı, bizde de gösterileceği söylenen *The Giant* adlı 352 sayfalık romanın giriş bölümünü tercüme ettirdiler bana. Oracıkta işi kaptım. Hayatımın en akıl almaz parasını bu işle kazandığıma hâlâ şaşıyorum... Her işin neredeyse işverenin yüzü suyu hürmetine yapıldığı, emeğin karşılığını hak etmenin ayıp sayıldığı bugünlerde –yani sizin zamanınızda– seni hak ettiğine bile şaşırtan böyle bir başarıyı kazan kazanabilirsen...

Yeni işimi kutlamak için yayınevinin yakınlarındaki Küllük'e gitmiştik Talat'la. Bahçesinde oturmuştuk. Deneme çevirisini yaptığım sırada, gazeteden öğrendiklerini soluksuz anlatmaya koyulmuştu Talat. Sanki

beni dünyaya geri çağırmak için uğraşıyordu. Çaylar bir gelip bir gidiyordu. Güller burada da bizimleydi. Beyin hastalıklarını teşhis eden aleti tüm siyasiler üzerinde test etmenin devrim hayalini haklı çıkarabileceğini, hazır dünya bankasına ilk kez borçlanmışken bu ekonomik sıkıntıdan doğacak kaosu da devrimin lehine kullanabileceğimizi, Gülhane Parkı'ndan kaçtığı günden beri bulunamayan şu dişi maymunun bile evrime değil, devrime öncülük ettiğini anlattıktan sonra, "burjuva modasına uyan bir devrimci" olduğunu iddia ettiği bana şöyle sordu:

– Sence devrimin kostümü olur mu Mahur dost? Olursa nasıl olur?

– Kanunla kostüm dayatılamaz. Memleket sinema filmi mi de kimin ne giymesi gerektiğine karar veren bir hayat yönetmeni olsun? Giydiği kılık, insanlara hangi rolü nasıl oynaması gerektiğini anlatır. Ne giyeceğini kendisi seçebilen, kim olduğuna da kendisi karar verir. Öyle değil mi?

– Öyleyse niye şapkayı kanunla taktık başımıza?

– O da bir devrim. Devrimler yumuşak olmaz. Bıçakla keser gibi olur.

– Şapka takmadığı için kaç kişinin kellesi gitti, unutmadık...

– Dediğim gibi, şapka devrimi tıpkı harf devrimi gibiydi. Halkın onu kabul etmesini bekleme lüksü yoktu Cumhuriyet'in. Kabul etmeye mecburduk.

– Yine de sorunlu geliyor bana. Halkın neyi niye yaptığını iyice anlaması gerekir.

– Fakat bazen bu sonsuz bir bekleyişe, içinden çıkılmaz bir kısırdöngüye sebep oluyor. Baksana... Senelerdir, halkın devrimi niye yapması gerektiğini iyice anlamasını bekliyoruz. İdealde öyle tabii, an-

lamalı, kavramalı ve harekete geçmeli. En azından senle benim gibilerin idealinde... Ne dersek diyelim, Cumhuriyet, bu ülke için gelmiş geçmiş en eşsiz şans. Zaten hep tartıştığımız şey iktidarın varlığının engellediği özgürlükler değil mi? Sosyalizm bile iktidarın eline düştü mü sonuç gene zorbalık... Otorite olmayı reddeden bir iktidar lazım.

– Bu da aslında sosyalizmden de öte, iktidarsız bir ideoloji ihtiyacı doğuruyor.

– Anarşizm mi?

– Tabii. Devletsiz yönetim. Tek çaremiz.

– Dünyanın yeni baştan kurulması gerekir bunun gerçekleşmesi için.

– Dünya ancak yeni baştan yıkılabiliyor ama.

– Maalesef öyle.

– Peki sen modaya uyarak nasıl kendin olabiliyorsun?

– Moda, yapbozun parçaları. Bir dönem başka parçalar, bir dönem başka parçalar öne çıkar. Sen bunları kendince birleştirip giydiğinde sen gibi görünürsün. Her modada sana ait parçalar saklıdır. Şu kadınla aynı eteği aynı gömleği giyebiliriz ama ben gömleğin yakasının arkasını dikleştirip, kolunu kıvırmak yerine kol düğmelerini ilikleyip, gömleğin iki ucunu da belimi sararak arkamdan bağlayarak giyer, eteğin altına da topuklu ayakkabı değil de düz bir çizme giyersem her şeyden mühimi bu giysiler içinde ben gibi durur, düşünür, konuşur, yürürsem, o vakit kimse benim o kadınla aynı eteği aynı gömleği giydiğimi iddia edemez. Maharet herkeste olabilecek giysilerden kendi kılığını yaratabilmektir.

– Burjuvaziyi devrimci emellerime alet ediyorum, desene!

– Bir bakıma öyle!

– Herkes senin kadar şanslı değil, Mahur dost. Antakya'da kıyafet kanununu ihlal etmeye devam eden bir hocanın fesi alınmış elinden.
– Fesin de moda olacağı günler gelecek. Çünkü bir gün, dünya insanların eşyaya yüklediği mânâyı kaldıramayacak. Mânâların ağırlığından değil, eşyanın çokluğundan! Böylece her an her şey moda olacak. Moda bile ne olduğunu şaşıracak.

Gülüştük. Talat, sesini kısıp,
– Çaktırmadan dönüp arkana bak. Ahmet Hamdi Tanpınar geldi, dedi.
– Kim o? diye sordum.
– Geleceğin en parlak yazarı.
– *Abdullah Efendi'nin Rüyası*'nın yazarı, değil mi?
– Helal. Dünyaya geri dönmüşsün.
– Oy verdikten sonra kitapçıda gezinmiştim. O zaman gördüm. Hatta açıp bir hikâyesini okudum: Geçmiş Zaman Elbiseleri.
– Nasıl buldun?
– Ecnebi, buralıyı taklit ederek yazmış gibi. Çok sevdim tabii... Ama aklım fikrim evdeki kitapları okumaktaydı. Sonra alırım demiştim. Hikâye mi yazıyor sadece?
– Nefis şiirleri de var ama romanda muvaffak olacak gibime geliyor.
– Sen öyle diyorsan öyledir. Yanındaki Peyami Safa mı?
– Ya... Seninki.
– Aman Talat. Adam tam bir edebiyat ustası, takdir etmeyip, n'apayım... Öylesi bir üslup ne bizim Suad'da var ne Halide Edip'te...
– Senin gibi solcuya yakışmıyor Peyami Safa okumak.
– Edebiyatın sağı solu olmaz. Edebiyat bir yön değil, yöntemdir. Canım... Nasıl da yaşlanmış.
– Yeni romanı çıktı bir vakit evvel. *Yalnızız* adı. Ben

okumadım tabii. Onca kitap dururken okumak istersen bakarsın bir...
- Mutlaka!... *Yalnızız*, demek...
- Kendine mukayyet olarak oku sen gene de...

Deyip, politik yanımı kışkırtmak arzusuyla, uzun uzun Demokrat Parti İktidarının, yabancı sermayenin ülkemize el koymasını iştahla arzu ettiğini ve bunun olası sonuçlarını tarif etti. Benim oy verdiğim seçimin kazananı İnönü iken bir anda hangi ara yapılan seçimle Demokrat Parti'nin başa geldiğini öğrenmek aklımı bir hayli allak bullak etmişti. Talat'ın sözünü kesip bu değişim hızının akıbetini soramazken ben, sırf ülkeye döviz girecek diye turizmden umulan medeti hayra alamet görmediğini söyledikten sonra beni daha derinden etkileyecek haberini duyuruverdi: Kapalıçarşı'da yangın çıkmıştı. 1.500 dükkân yanıp kül olmuştu.

Üzüntümü dağıtmak için Türkiye'nin en kısa süren grevinin galibiyet öyküsünü anlatmaya girişmişti şimdi de. Ücretlerinden %8 sigorta primi kesilmesine itiraz eden Hilton Otel'inin inşaatında çalışan işçilerin eylemi sadece iki saat sürmüştü. Ne mutlu ki, isyanları hızlıca kabul görmüştü. Demek ülkemizde iyi şeyler de oluyordu ve olacaktı. Baktı, aklım hâlâ Kapalıçarşı'da, bu sefer de başladı, sinemanın son günlerde en çok konuşulan, *Roma Tatili*'yle En İyi Kadın Aktristi Oscarı'nı kazanan Audrey Hepburn'ü anlatmaya.

Erkek çocuğa benzer çelimsiz ve kırılgan hatlarının yalnızca sinema dünyasında değil, kadınlar namına da yeni bir çağı başlattığını, genelgeçer güzellik anlayışını alaşağı etmek üzere olduğunu anlatıp, böyle bir kadına hayranlık, saygı ve sonsuz bir sempati duyulması gerektiğini söyledi. Sonra başladı rejisörüyle, senaristiyle, oyuncusuyla didik

didik tahlil ettiği gösterimdeki filmlerin muhakkak izlememi tavsiye ettiklerini sıralamaya...

Talat bana tüm bunları anlatmak istediği için anlatmıyordu. Talat tüm bunları bana bir şeyler anlatmak istediği için anlatıyordu. Ne anlattığının, ne dinlediğimin önemi yoktu. Ne diyeceğimin bile önemi yoktu. Dedikleri üstüne susan veya bir şey diyen herhangi biri değil, ben olacaktım. Böylece Talat istediği gibi bir Talat olacaktı. Çünkü Talat beni dünyaya istiyordu. Çünkü Talat aslında beni kendine istiyordu.

Talat beni ne Nafiz'in ne de Hulusi'nin istediği gibi istiyordu. Nafiz bana sahip olmak ve benim tarafımdan sahip çıkılmak isterdi. Hulusi beni elde etmek ve beni elinde oynatmak isterdi. İdeal eşitini, yoldaşını bulduğuna inanan Talat ise kendini tamam etmek üzere isterdi beni. Bu üç erkeğin de bana deli gibi âşık olduğunu hissedecek, dahası bilecektim. Ta ki Mahir'i tanıyana değin. Mahir beni eşi görülmemiş bir aşkla sevecekti. O, beni, beni bile istemeden sevecekti. Benim yanında olmam ona her şey gibi gelecekti. Her şeyimle, geçmişimle, geleceğimle, en çok da şimdimle beni kabul edecekti.

Yüreğimin geleceğinden bihaber Talat'ı dinlerken, Nafiz'in benim zaman mefhumum olduğunu düşünüyordum. Talat ise bunca şeyi anlatırken, aslında beni uzun uzun seyretmek için kendine zaman kazandırıyordu. Soluksuz konuşmaktan, yan masadakilerin birbirine verdiği haberi işitmemişti Talat. Benden öğrenmesi daha sağlıklı olacaktı. Birden, onu durdurup, "Talat" dedim, "Köy Enstitülerini kapatmışlar." Susuvermişti. Susuvermiştik. Göz göze bir sessizliği ince ince bölüşüyorduk. Ağlamaya başladı. Uzanıp, ellerini sevdim. Ben de tutamadım kendimi, koyverdim. Ağladım, ağladım. Suskunluğa geri döndük sonra. En azından beraber susabileceğimiz bir birbirimiz vardı. Susmak, katışıksız anlaşmamızı sağlıyordu.

Bir süre sonra Talat ayaklandı. "İşe dönmem lazım" dedi. "Tabii, çalışmak iyi gelir" dedim. Her zaman hareketlerinin ve düşüncelerinin zarifliğiyle beni hayrete düşüren Talat, ceketini yavaşça üzerine geçirdikten sonra, giderayak bana bakıp, "Sen bu ülkede olmasan çoktan çekip gitmiştim" dedi. Hızlıca yanımdan ayrılıp, hesabı ödeyerek çıktı, sokağın yoksul ve masalsı kalabalığına karıştı. Talat'a okutmak üzere yanımda getirdiğim Müjgân'ın şiiri çantamda kalmıştı.

Talat'ın hiçbir zaman bu ülkeyi bırakıp gidemeyeceğini az evvel gözlerimle görmüştüm. Bunun benimle en ufak bir alâkası yoktu. Talat, memleketini, beni sevdiğinden daha çok severdi. Ben, bu büyük sevginin insani bir yansımasıydım. Aklımın allak bullaklığını savuşturmak için, tarafımdan hiçbir zaman aşkla sevilmeyeceğini bilse de ne dostluğundan ne de saklayamadığı arzusundan vazgeçen Talat'ın, "İçinde tam senlik bir şiir var. Okuduktan sonra sen söyleyeceksin bana hangisinden bahsettiğimi. Ve bu şiir bizi, adına İkinci Yeni denen yepyeni, enfes bir akım üzerine yıllar sürecek bir sohbete sürükleyecek" diyerek bana getirdiği *Şairler Yaprağı* adlı mecmuayı ve peşine, inceden iğneli bir tonda, "Almaya vakit bulamadığını tahmin ettim. Buyur bakalım Sait Faik'in okumadığın bütün yeni kitapları ve hikâyelerinin olduğu mecmuaları..." deyip, önüme yığdığı, şaştığım çokluğunu Talat'ın, Sait Faik'e konan meymenetsiz siroz teşhisine verdiği *Lüzumsuz Adam, Mahalle Kahvesi, Havada Bulut, Kumpanya, Havuz Başı, Son Kuşlar* ile *Alemdağ'da Var Bir Yılan*'ı okumaya koyuldum. Okumak hem hiçbir şey düşünmememi hem de düşünmek istemediğim her şeyi kavramamı sağlıyordu. Hava bir hayli soğumuştu. İçeri geçtim. Yan masadaki sıska adam, şiir söyler gibi süzdü beni. Sonradan onun İlhan Berk olduğunu öğrenecektim. O unutulmaz kar başlayıncaya dek biraz daha Küllük'te vakitlenecektim.

– Bir çay daha lütfen.

Banyo sonrası çay pişiriyordum. Banyo boyunca Mahur'un hakikaten Suzan'la mı olduğunu sorup durdum kendime. Çay azalmıştı. Hamdi'ye söylemeliydi. Çayın suyu, yalnızlığımı unutturmak ister gibi benimle sohbet ede ede kaynarken güvercinime baktım. Yerindeydi. Gülümsedim. İçim onu görünce biraz olsun ferahladı. Birden, birden kelimesini haklı çıkaracak ânilikte, göze gözü göstermez bir kar yağmaya başladı. Güvercinim çaresizce kanatlanıp, kendine sığınacak bir kuytu aramaya koyuldu. Pencereyi açtım. İçeri girdi. Telaşla bir oraya bir buraya uçtu.

– Gel buraya, otur benimle, dedim.

Bana mısın demedi. İlla dışarı çıkmak istedi. Ne zaman Mahur benim kendisiyle dışarı çıkmam için ısrar eder, aklıma güvercincağızın o hâli gelir. Onu üşütecek olmasına rağmen dışarıyı tercih eden güvercinim gibiydim ben de boşluğuyla içimi üşüten evimde kalmayı ısrarla tercih ederken. Bir tercih olmaktan çıkmıştı bu davranışım. Kalmak, benim varoluşumdu. Durmak, olmaktı. Kar, bile isteye, aç bilaç çoğaltacağım acılarımı "Aman ha Nafiz" dercesine tane tane, bilge bilge dile döküyordu. O beyaz lahza, bir dönüm noktasını mimliyordu. Radyoda "Celal İnce'den Sevdiğimiz Şarkılar" programı başlıyordu. Sesi sonuna kadar açmıştım.

"Ne kadar baksam doyamam
Beni yakan gözlerine
İhtiyacım var her zaman
Senin tatlı sözlerine
Ne olur bana sen acı
Eller inan ki yalancı
Sana ta içten yanan
Her zaman seni anan

Şu saf kalbimdir inan
Kıskanıyorum
Ellere bakma
Ben zaten yandım
Bir de sen yakma
Aşkından çılgına döndüm
Uğrunda eriyip söndüm
Aşkımı seziyorsun
Ellerle geziyorsun
Beni çok üzüyorsun
Peşinden koşanlar
Aşkınla coşanlar
Vurulmuş hepsi saçlarına
Sevenler duymasın
Sana göz koymasın
Açarım bir dert başlarına
Bu dertlerle inleyen
Şarkımı dinleyen
Bilir bu kıskançlık ne acı
Halim ne olacak
Gençliğim solacak
Allahım artık bana acı"*

Çaycı bir "Vay anasını!" patlattı. Kıraathanenin gitgide soğuyan odasını uğultularıyla buhar buhar dolduranların hayret nidalarına kayıtsız kalamadım. Gözlerimi zar zor da olsa harikulade kitabımdan alıkoydum. Herkesin baktığı yönü seyre durdum. Görüverdiğim beyazlık, beni kitabımın büyüsünden uzaklaştırabilecek denli büyük ve kuvvetliydi. Sokak, tepeden tırnağa beyaza kesmişti. Fakat yetinemeyen gökyüzü, ağzına geleni koca beyaz toplar hâlinde yeryüzüne saydırıyordu. Çoktan tutmuş kar beni de tutmasın diye hızla ayaklandım. Kıraathanenin tuvaletinde, üzerimdeki tiril tiril yazlık elbiseyi çantamdaki dünden kalma elbisemle tir tir değiştirdim. Bu da aslında

* Beste-Güfte: Fehmi Ege.

bir hayli baharlıktı ama nispeten daha kalındı; en azından kolları filan kapalıydı.

Eminönü'nden vapurla köprüyü geçecek, oradan da tramvayla Nafiz'e dönecektim. Sultanahmet meydanındaki kömürcülere gitmeliydim. Fakat buradan Sultanahmet o kadar uzak görünüyordu ki... Kar dineceğine, kuvvetleniyordu. Donuyordum. Buza bastım. Su içindeki ayağım kaydı. Az kalsın düşüyordum. Elim açıkta dursa daha iyi olacaktı. Bir köşede durmuş, elimdeki kitapları çantama sığdırmaya uğraşırken parmak uçlarımı hissetmiyordum. Bu nasıl parlak bir soğuktu böyle... İçim yaldız yaldız titriyordu. Ben ki sıcağı da soğuğu da ayrı ayrı severim. Gökyüzü bize ne söylemek istiyordu? Ne alıp veremediği vardı yeryüzüyle de bu beyaz küfürleri savurdukça savuruyordu?

Eminönü'ne vardığımda iskeleye yığılan kalabalıktan vapurların çalışmadığını öğrendim. Kalabalığı yarıp, denizle karşılaştığımda hayretten hayret beğendim. Deniz buzdan bir meydana dönüşmüştü. Üzerinde insanlar yürüyordu! Ben de bu mucizenin kahramanlarından olmak, bu büyünün şanslılarından olmak istemiştim. Fakat denizde yüzmeye hiç korkmayan ben, denizin üzerindeki buzdan yolda tek başıma yürümeye korkmuştum. Ayağımda topuklular yerine daha uygun ayakkabılar olsaydı belki korkmazdım. Hayır; yanımda Nafiz olsaydı, ayakkabılarım ister topuklu olsun, hatta çıplak olsun isterse ayaklarım, yalnızca o zaman korkmazdım. Denizi hayallerimizdeki gibi âşıklara yaraşır sarhoş adımlarla yürüyerek aşardık.

Eve kadar yürümem gerekecekti. Sonsuza kadar yürüyebilirdim gerekirse. Ama açtım ve daha önce hiç bilmediğim çoklukta üşüyordum. Üzerimde ne palto vardı ne şapka. Ayaklarım su içindeydi. Galata Köprüsü'ne yöneldim. Bir de baktım ki köprü onarımı tamamlanmış. Köprüde şenlik, curcuna. Cümbür cemaat yiyor, içiyor,

gökyüzünün beyaza boyadığı şehri çocuksu bir heyecan ve şaşkınlıkla inceliyordu. Yemek için o kadar fazla seçenek vardı ki ve o kadar açtım ki canım hepsinden birden çekmişti. Bir şeyler yemeden bu hâlimle onca yolu yürüyemezdim. Balığın kokusu beni tavlamıştı. En ucuz ziyafet: balık-ekmek. Balık-ekmekle karnımı doyururken, beyaz giysileri içindeki sersemletici güzellikteki şehrimi soğuktan terleyerek seyrettim. Keşke bu tarihi vakti Nafiz'le paylaşabilseydim diye iç geçirmeden edemedim.

Galata Köprüsü'nün ahşap olduğu günleri düşündüm. Okula kaydımı yaptırmak için İstanbul'a geldiğimiz gün annemle birlikte köprüden geçmiştik. İnsanlar biraz çoğalmaya görsün ahşap gıcırdıyor, annemin yüreği hopluyordu. Bense muzurluğuna zıplamış, daha çok gırç gırç çıkarmak için çabalamıştım. Nasıl da tatlı tatlı söylenmişti annem. Köprü, ancak Nafiz'le ilk buluşmamızda, dudaklarım Nafiz'inkilerle buluşunca hoplatabilmişti yüreğimi. Ne saftık... Ne çocuktuk... Ne pirüpaktık... Ben hep böyle, Nafiz'le beraberken bile, Nafizli zamanlarımı mı özleyecektim? Onunla beraber yaşadığımı sanırken aslında sadece bir zamanlar yaşadıklarımızla mı yetinecektim?

İstanbul'la bir sırrımız daha olmuştu böylece. Bu karede, bir fotoğraf karesinden ziyade bir şiir karesine benzeyen bu beyaz karede yalnızdım. Sanırım ben yalnızlığa alışmaya o kapkarlı, masal beyazı günde, köprü altında balık-ekmek yiyerek başladım. Nasıl da mutluydu insanlar... Kimsenin benim kadar mutlu olamayacağını düşünmekte artık haksız mıydım?

Hanidir buza kesen cam kenarında oturmuş, sıcak duramayan çayımı yudumluyor ve Mahur'un yolunu gözlüyordum. Mahur gelmedikçe gelmiyordu. Gelmiyor muydu, gelemiyor muydu? Ya bu kar hiç durmayacaktıysa? Üzerine hırkasını bile almamıştı. Soğuktan donacaktı! Endişeden saçımı başımı yolmamak için gamla çayımı yudumluyordum.

Çayımın yudumlanacak yanı kalmadığında ayaklandım. Bir bardak daha almak amacıyle mutfağa doğru bir adım atmamla başımın dönmesi bir oldu. Muvazenemi kaybettim. Zar zor masanın köşesine tutundum. Sedire uzandım.

Şifayı kapmıştım. Geveze zihnimin tıkadığı lamiselerim kendilerini sonuna dek açmıştı: Burnum akıyor, gözlerim yanıyor, kollarım bacaklarım sızlıyor, ciğerlerim zonkluyordu; boğazımın sol yakasına heyula bir yumru kurulmuş, sefasını sürüyordu. Kendime bir bardak daha çay koymaya mecalim yoktu. Fakat çayın altını kapatmalıydım. Pencereyi? Hayır, katiyen kapatmayacaktım pencereyi. Mahur gelmeden asla. Dizlerim titreyerek mutfağa geçip, tüpü kapatırken güvercinime sordum.

– Mahur nerde?

Ayaklarım, ellerim, suratım, kalbim donuyordu. Şu Yüksekkaldırım'ı bir kuvvet aşıp, Tünel'e varır varmaz kendime soğuğa dayanıklı bir çizme almalıydım. Fellini'nin *Sonsuz Sokaklar* filmini duyuran feneri görünce, çizmeye para vereceğime, sinemaya girmeye karar verdim. Seyir sırasında hem dinlenir hem ısınırdım. Kar da dururdu. Sadece bir çift kuru çorap almam yetecekti. Işıklar kapanır kapanmaz, ayakkabılarımı çıkarır, kuru çoraplarımı ayağıma geçirir, titrememe bir son verirdim. Zavallı kibarcık ayakkabılarımın ahı gitmiş vahı kalmıştı. Sinemadan evvel bir de eczaneye uğrayıp, Gripin alsam, hastalığa vakitlice engel olurdum.

İçim titriyordu. Boğazımdaki yumru, kendisini tasalarımla besliyor, böylece semirdikçe semiriyordu. Uyusam geçerdi fakat içim geçmek bilmiyordu. Uykuya açılan gemilerimi yakalı seneler olmuştu. Mahur yanımda olsaydı, başımı âgûşuna koyar, mışıl mışıl uyurdum. Sahi, uyur muydum? Uyum gösterebilir miydim uykuya yoksa gene

uyutmaz mıydı beni uyumsuzluğum? Uyuyamamak, dünyaya uyum sağlayamayanların alametifarikası. Cam açıktı. Kar, dinmek bilmemişti. Buz beyaz mıydı, mavi mi? Bilemiyordum. Fakat yoğun bir renk olduğuna emindim. Bilmez olur muydum, elbette maviydi kar. Çünkü mavi bir şehirdi İstanbul. Kar bile mavi yağardı burda. Uykuya açılmayı denemekten korkunca, içimin mavi sahillerine, sütliman kâğıtlarına kapandım. Burnumu çeke çeke, hapşura ede çizdim çizdim... Siz deyin saatlerce ben diyeyim senelerce...

Bir film iki film derken peş peşe beş film izlemiştim: Fellini'den *Sonsuz Sokaklar*, Elia Kazan'dan *Rıhtımlar Üstünde*, Metin Erksan'dan *Cingöz Recai*, Atıf Yılmaz'dan *Kadın Severse*, Nicholas Ray'den *Asi Gençlik*. Güzel yemekler, güzel kitaplar gibi iştahımı açıyordu seyrettiğim her güzel film. Seyrettikçe seyredesim geliyordu. Oysa evde beni seyrettikçe seyretmek isteyen sevgilim bekliyordu. Dönüşü böylesine ağırdan almamın sebebi, sadece kar olabilir miydi?

O resimlerimin en bariz özelliği, koyu mavilikleriydi. Denizden bile derin, kardan bile düz ve ipeksi koyuluktaki mavi. Sacit Abi'nin yani bir doktorun eve gelişi mi getirmişti hastalığımı? Sıradan bir doktor değildi ki o. Benim dostumdu. Ama doktordu. Kafiyeli ve didaktik: Doktor dostum. Niye dostum doktor değil? Bari hastayken aklımı ıvır zıvır düşünce merdivenlerinde bir aşağıya bir yukarı yormasaydım... "Mahur!" diye seslendim, açık cama doğru, "Derdim, dermanım, dön artık." Davetime alabildiğim tek cevap, sahlepçinin "Sıcak sıcak süt saaaaahlep!" teklifi oldu. Mahur'la içemeyeceğim sahlebe karnım tok, iştahım yoktu.

Son filmimden Beyoğlu'na çıktığımda, sanki bir yıl geçmişti. Kafamı uzatıp şöyle bir İstiklal Caddesi'ni yokladığımda kar durmuştu. Hava aydınlanmış, neredeyse bahar gelmişti. Mutlulukla Çiçek Pazarı'na yöneldim. Nasıl da değişmişti. Çiçekçilerin yerini birahaneler almıştı.

Şaşkınlıkla yemeklik alışveriş yaptım. Postaneye uğrayıp, film arasında Müjgân'a yazdığım mektubu verdim. Sinemadan önce ağrı kesici almayı unutmuştum. Eczaneye girip, kendimi daha iyi hissetsem de ne olur ne olmaz diye Gripin aldım. Gözüme çalınan Ricil's rimeli, Dentol diş macunu, Puro tuvalet sabunu, Tampax ile Vizzande Ruj da alıp, tramvaya yollandım. Ölümün gerçekdışılığına olan inancımı perçinleyen o sarsıcı haberi bana tramvay verecekti.

Öyküden insan yapan Sait Faik'in öldüğünü konuşuyordu iki genç. Cenazesi bu sabah kaldırılmıştı. Elimdeki fileleri, yüreğime çöken ağrıyı bırakmaya çalışır gibi yere bırakıp, çantamdaki Sait Faik kitaplarından birini çıkardım. Bana en çok dokunan öyküsünü, "Sevgiliye Mektup"u yüksek sesle okumaya koyuldum: "Bir dakika evvel elimde kalem kâğıt yok iken seninle konuşuyor ve sana yazıyordum; elimde kâğıt ve kalem olmadığını söylediğim veya yazdığım halde senin karşımda olmadığını söylemedim. Bunu bir şair kafası veya fantazisi farz et. Sen karşımda idin. Bunu söylemek güzel bir şey değil; fakat samimi, hem galiba, bugün benim gibiler sevgililerinin karşısında imiş gibi olurlar. Demin sensiz ve kalem kâğıtsız birçok şeyler konuştum, yazdım. Bunların çoğunu beğenmiş olacağım ki kalktım, kalem kâğıt aradım. İşte oturdum, yazıyorum."

Çoğu yolcu garip garip bakmıştı bana. Azı ise hayranlıkla dinliyordu: "Senden bahsetmek istemem. Zaten bahsedecek bir şey yok ki... Ben, seni çok seviyorum. Senin dünya umurunda değil, bizim Orhan ne güzel söylemiş: "Ben sana hayran/ Sen cama tırman." Ne senden, ne kendimden söz açmadan olur mu? Olmayacağını tahmin edersin. Sana anlatarak kendimin başından geçenleri hikâye edeceğim. Birtakım şeyler var ki başkalarına anlatıldığı zaman onlar üzerinde hiçbir tesir bırakmıyor,

halbuki aynı şeyler bende neler yapmamıştı. Evet onlar mühim şeyler değildi. Netekim karşımızdaki –yani o şeyleri anlattıklarım– bunların ancak dinlenmeye değer olduklarını ihdas etmişlerdi. Fakat bana öyle geliyor ki sanki bunları sana anlatırsam bana yaptıkları tesiri yapacaklar. İşte bu yüzden..." Tramvay öyküyle birlikte ağır ağır ilerliyor, bense gözlerim dolu dolu, hayran olduğum yazara karşı son görevimi yerine getirircesine okuyordum.

"... Çünkü evvela hakiki bir muharrir değilim, muhakkak kültürüm eksik; sonra galiba ben, daha çok düşünürken iyi düşünüyorum, ne yazarken ne de konuşurken bu meziyeti muhafaza edemiyorum, bu ya zamanla, yahut seni daha çok sevmekle günün birinde düşündüğüm ve yazdığımla bir müsavat olmasa bile bir müşareket olacak. Sonra, galiba yazarken fiziki bir yorgunluk da duyuyoruz. Yazmak, yalnız düşünmekle mümkün değil. Bir marangoz gibi bir tahtayı yontuyor, kesiyor, bir şekil vermeye çalışıyoruz." Bitirdiğimde birtakım insanlar öyküyü alkışladılar. "Hoşça kal güzel adam" dedim içimden, "Her yazdığıma, ihtimamla sakladığım limonunun yarısından damlatacağım." Eve döndüğümde, içerden yükselen Müzeyyen Senar sesi, beni dün gecenin sorgusuna hazırlıyor sanmıştım. Oysa Nafiz ne olursam olayım bana razıydı. Bu gerçek, aşkımızın en dayanılmaz yanıydı.

"Bir ihtimal daha var
O da ölmek mi dersin?
Söyle canım ne dersin?
Vuslatın başka âlem
Sen bir ömre bedelsin ah
Sen bir ömre bedelsin
Sükût etme nazlı yâr
Beni mecnun edersin
Vuslatın başka âlem

– Nafiz? Ne bu hâlin?
– *Sen gelmeyince hasta oldum Mahurum.*
– Ah be Nafiz... Gelmedim değil ki... Gelemedim kar sebebiyle.
– *Tahmin ettim. Olsun... Geldin ya...*
– Böyle şarkılar dinlersen hasta olursun ama.
– *Yok ondan değil. Pencere açık kalmış.*
– Pencere açık kalmış ve sen onca saat fark etmedin mi?
– *Etmemişim.*
– Uyuyor muydun?
– *Keşke.*
– E nasıl oldu da fark etmedin?
– *Resim yapıyordum.*

Biliyordum geleceğini. Kavuşmuştum işte güzelime. Değişmiş de gelmişti gene. Bense bıraktığımdan beri aynıydım. Kötüye giden hastalığımla şimdi daha bir Nafiz'dim. Uzun uzun, deniz deniz sarıldık birbirimize. Tuz kokuyordu. Canım öyle istedi ki onu. Beni alnımdan öptü. Ateşimi gördü. Sedire yatırdı beni. Sevişeceğimizi sandım. Pencereyi örttü. Yanıma dönüp, çoraplarımı çıkardı. "Gel" dedim, "Dur" dedi. Sevdiğim, kar koktu birden.

Buzlu mendil, çorba, ballı limon, ıhlamur, buzlu mendil, ıhlamur, çorba getirdi... "Mahur, yeter, sen gel" dedim. Tercüme işi almış. Meğer çorbalar ıhlamurlar olurken bir yandan onu yaparmış atölyemde. Öyle uyuşturmuş ki beni hastalık, Mahur geleli kaç saat, kaç gün, kaç sene geçmiş, anlamamışım. Sedire uzanmış, varlığımı sevdiğim kadının şefkatine bırakmış, muzip bir çocuk gibi hastalığa şükran duyuyordum. Sedirde yatmaktan

* Beste-Güfte: Osman Nihat Akın.

bıktıkça gidip atölyesinde onu temaşa ediyordum. Hem iyileşmek ve bir lahza evvel onunla hemhal olmak istiyor, hem de hiç iyileşmemek ve bir ömür onunla her lahza evimde olmak istiyordum.

Roman yazsam katiyen böyle yazmazdım diye söylenerek çevirdiğim kitabı sevmesem de kitap çevirmeyi severek dur durak bilmeden çalıştığım o ışıksız vakitlerde Nafiz her fırsatta yanıma, bana devrettiği atölyesine gelip, boğazının çok ağrıdığını, bense ona geçeceğini söylüyordum. Her sayfa başına aramızda en az üç kez bu diyalog geçmiş olsa, bin elli altı kez aynı şekilde yaşadığımız bu sahneye tanıklık, dahası eşlik etmekteki sabrım takdire şayan, değil mi? İşte yine, midemdeki kazıntı sebebiyle aklımın toz duman içinde kaldığını, bir şey yemeden çalışmaya devam edemeyeceğimi düşünüp, "Hadi son bir cümle daha" derken, Nafiz atölyenin kapısına dikilmiş, bana sesleniyordu:

– *Mahur!*
– Efendim Nafiz?
– *Boğazım ağrıyor.*
– Geçecek.
– *Geçmiyor.*
– İlaç içmiyorsun ondan bir türlü iyileşemedin.
– *İlaç içmem ben. Kendimi kendi ellerimle zehirlemem.*
– Güneşe çık o zaman. Güneşe çıksan geçer.
– *Güneşin de umurundaydım!*
– Başka şeylerle ilgilenmelisin o vakit...
– *Mesela?*
– Kitap okuyabilirsin, musiki dinleyebilirsin. Radyo niye kapalı?
– *Sıkıldım.*
– Sıkıntı, hastalığı besler. Hadi bir şeyler yiyelim. Çorba kalmış mıydı?
– *Baktım az evvel, bitmiş.*

– Of... Öyle yorgunum ki nasıl yemek yapacağım, bilmiyorum...
– *İyi olsam ben yapardım.*
– Belki de artık yapmalısın. Yoksa hiç iyileşemeyeceksin.
– *Bana bakmaktan bıktın.*
– Çok yorgunum Nafiz. Hadi gel, yemeğe çıkalım.
– *Bu hâlimle nasıl çıkayım?*
– Çıkmaya mecbursun. Hayat burada, bu evde değil; şehirde, sokakta.
– *Oysa hayat benim için sen neredeysen orada...*
– Romantikliğinle kendini aklama... Muhafazakârlık bu yaptığın...
– *Çalışmak seni asabileştiriyor.*
– Hayır. Senin çalışmaman beni asabileştiriyor.
– *Hasta hasta ne yapayım Mahur?*
– Resim. Sanat yapmak için sıhhat, gereken son şeydir.
– *Sen yokken kâfi miktarda çizdim. Ben en iyisi yemek yapayım.*
– Uzan hadi Nafiz, yorulma. Ben yaparım.
– *Baktım, yumurta da kalmamış. Olsaydı kırıverirdim.*
– Ben çalışırken sessizce çıkıp alabilirdin.
– *Çıkamam Mahur.*
– Pekâlâ Nafiz. O halde yemek yemiyoruz bugün. Müsaadenle, çalışmaya dönüyorum.

Nafiz kuzu kuzu içeri geçmişti. Oh oh, dışarısı konudışı oldu, aman evdeliğimiz bozulmadı kuzuluğuydu bu. Kitap, kâğıtlar, kalemler ve sözlük ile eski dostlarımla konuşmayı istercesine bakıştım bir süre. Sırada çok basit bir cümle vardı. Fakat mümkün değil, çeviremiyordum. Kitabı masamın bir köşesine itip, çantamdan *Şairler Yaprağı*'nı çıkarıp, Talat'ın çok beğeneceğimi söylediği o Turgut Uyar şiirini bulup okudum: "İnadına Başıboş Aşk". Gerçekten

de çok etkilenmiştim şiirden fakat ben hâlâ en basitten yanaydım. Her duygunun resmini büyük bir aşk ve incelikli bir kederle çizen İkinci Yeni, tam Nafizlik'ti.

Kalemi kâğıdı önüme yerleştirdim. Onlara, "Şimdi beni iyi dinleyin" dedim, "Ne anlarsanız sonra gelip bana söyleyin." Yumurta adlı anarşist şiirimi böylece yazdım. Bu zamana dek Yumurta kadar yavan, leziz ve basit bir şiir yazılmadığına inanıp, Nafiz'e duyduğum az evvelki öfkemi bir iki dizede bastırdım. "Bu şiiri taze ekmek banarak okumanız tavsiye olunur" diye de not düştüm başına. Bu not iyice acıktırmıştı beni. Ne yalan söyleyeyim, canım dışarıya çıkmayı hiç istemiyordu. Böylece bol tereyağlı bir pilav pişirirken buldum kendimi. Pilav pişerken cacık da yapayım yanına diye düşünürken uysal bir ev kadınına dönüşüyordum. Bey'inden çok bebeğine yemek pişiren bir ev kadını.... Halbuki işim başımdan aşkındı. Aşkımsa her şeyi görebilen gözlerimi bastıracak kadar başa çıkılmazdı.

Mahur onca işinin arasında mutfakta bana yani bize yemek hazırlarken hem mor menekşevari bir mahcubiyet, hem sapsarı papatyavari memnuniyet duyuyordum. Hislerim ne kadar tenakuz dolu da olsa mis gibi güzellerdi çünkü tümüne aşkım sebepti; bir çiçek kadar efsunlu, canlı, kırılgan ve şairane. Mahur aşkımızın eşsizliğini, ismi konmamış çiçekler gibiliğini bilmese ne diye mesuliyetlerini bırakıp yemek pişirsindi? Mahur beni, benim ona olan aşkımla seviyordu. Benim aşkım, onu bana âşık ediyordu.

Tabaklarımızdaki pilav ile cacık sessizce azalırken, şehir içi konuşma ücreti 20 kuruşa, 10 kelimelik yıldırım telgraf ise 650 kuruşa çıkarılmıştı. Muhabbet açmak, daha doğrusu dünyayla hâlâ bir bağımız olduğunu hatırlamak ümidiyle, gelirken aldığım gazeteden öğrendiğim şu lüzumsuz haberi anlattım Nafiz'e.

– Marilyn Monroe, Fox kanalıyla bozuşmuş. Başka bir kanaldaki bir eğlence programıyla anlaşmış. İki saniye görünmenin karşılığında 5.000 dolar alacakmış, dedim.
– *Maşallah.*
– Marilyn'e mi, aldığı paraya mı?
– *Paraya. Eline sağlık Mahurum, pilav harikulade olmuş.*
– Cacık?
– *O da pilava yaraşır hatta pilavla yarışır güzellikte.*
– Afiyet şeker.
– *Mahur... Galata Köprüsü'nden geçtiğini söylemiştin. Nasıl olmuş? Değişmiş mi?*

İçim o an uzundur unuttuğum bir heyecanla kıpırdamıştı. İşte, bizi biz yapan İstanbulumuzu özlemişti Nafizim!

– Hem de nasıl! Adeta küçük bir şehir olmuş. Bir görsen... Kahvehaneler, aşçı dükkânları, büfeler, ızgara balık köfteciler, manavlar, hatta gazino, itfaiye bile...
– *Güzel olmuş mu sence?*
– Pek civcivli. Hayat dolu...
– *Eski hâli eminim daha güzeldi.*

İçimdeki heyecan, alevlendiği hızda sönüyordu. Heyecanıma sahip çıkmak için,
– Bir gün, bugünlerin de eskiyeceğini biliyorsun, değil mi? diye sordum.
– *Bilmiyorum. Bilmek de istemiyorum. Biraz daha pilav alacağım. Sana da koyayım mı?* karşılığını alınca Nafiz'den, mağlubiyetimi selamlarcasına başımı salladım.

İkinci tabaklarımızı yerken radyoyu açmak geçmişti aklımdan. Sessizlik, trajedimizi çabuklaştırıyordu. Fakat radyoyu açacak güç bulamıyordum kendimde. Aklımda sadece, çeviriye başlamadan evvel yazacağım şiir vardı. Şiiri duyabilmem için sessizliğe muhtaçtım. Oysa masaya oturduğumda şiiri yazamayacaktım. Ne zaman dize dize duyduğum bir şiiri masaya oturunca yazamasam aklıma o akşam gelir ve dünyadan bihaber iyi bir şiir yazılamayacağını hatırlar, hemen sokaklara düşerim. Çünkü o gün, açmadığımız radyo 6-7 Eylül felaketini anlatıyordu. Biz insanların sırf Müslüman olmadıkları için katledildiği, memleketlerinden gitmeye mecbur bırakıldığı bu korkunç zamanı yarım saatlik bir akşam yemeğinde, korunaklı, bencil dört duvarımız arasında insana benzemez iki âşık yaratık suretinde geçirmiştik. Nafiz'le ikimizden rahatsızlık duymaya, 6-7 Eylül'ü öğrendiğimde başlayacaktım. Bu rahatsızlık duygusundan kolay kolay kurtulamayacaktım.

Mahur, roman tercümesini son dakikada şaha kalkan Arap atları gibi süratle bitirmiş, kitap da aynı süratte afili bir kapakla neşredilmiş, neşredildiği gün itibariyle satış rekorları kırmış, böylece Mahur'a telif üstüne telif yağmıştı. Tüm bunlar bir akşama nasıl sığmıştı? Aklımı yormak yerine kalbimi yorduğum vakitlerin birinde kapı çaldı. Mahur'la yemeğin üstüne ıhlamur içiyorduk. Boğazım daha iyiydi. Gene de tam iyileşmediğim için güzelim Mahur bana sürekli ıhlamur kaynatıyordu. Bu kadar çok ıhlamur içmekten artık midem bulanıyordu lakin belli etmiyordum. Ihlamur bizi evimizde tutuyordu.

Kapıyı ben açmıştım. Postacıydı. Eve gelen davetiye değil, Mahur'u benden bir defa daha almak isteyen dünya idi. Öyle telaşlanmış, öyle öfkelenmiştim ki, postacıya para vermeyi az kalsın akıl edemeyecektim. Davetiye Mahur'u, Devlerin Aşkı *diye tercüme ettiği romanın filminin ga-*

lasına buyur ediyordu. Mahur'un galaya giyecek elbisesi yoktu. Alışverişe çıkıp, sonra eve dönüp, üzerini değiştirecek vakti de kalmamıştı. Elbisesini mağazada değiştirip, üzerindekileri de yarın gidip almak üzere orada bırakma planını yürürlüğe koymak için ayaklandı. Ihlamurlar yarım kalmıştı. Çabucak yıkanıp yanıma döndü. Derken, korktuğum başıma geldi.

- Sen de gelsene, *dedi.*
- *Teşekkür ederim. Hâlâ tam toparlanamadım, dedim.*
- Sinema, curcuna, kokoşlar, artistler iyi gelir, *diyerek ısrar etti.*
- *Belki başka zamana.*
- Bu daha ne kadar sürecek böyle Nafiz?
- *Sevgim mi?*
- Sevgin mi münzeviliğinin sebebi?
- *Ben münzevi değilim! Ben Nafiz'im. İki kelimenin de sesleri müşabih. Hepsi bu.*
- Hayat senin için bir kelime oyunu. Oysa yazar olan benim.
- *Ben de senin hayatının kahramanıyım. Onun için hayatının kelime oyunu olması pek tabii, değil mi?*
- Ne yap et, haklı çıkar kendini! Bana değil, hayata kafa tutuyorsun ve olan ikimize oluyor...
- *Bize bir şey olmaz bendeki bu büyük aşk var oldukça.*
- Gecikiyorum Nafiz. Hadi gece görüşürüz... Geç dönerim, merak etme.
- *Döneceksin ya. Daha ne isterim.*

Hava ısınmıştı. Tramvay durağına yürürken esniyordum. Çok yorgundum. Sırf Nafiz'e inat gidiyordum galaya. Ben dışarıya çıktıkça onun da aklı, yüreği benimle çıksındı. Sonunda dayanamasın, o kırılgan, o önyargılı vücudunu alsın benimle sokaklara çıkarsındı. Tramvaydan

Beyoğlu'nda inmiştim. Dükkân dükkân geziyordum. Bir türlü giysi beğenemiyordum. Her şey müthiş abartılıydı. Abartıyı dozunda severim. Bak şimdi, nasıl bir söz bu ettiğim... Nasıl olacak; kendimce bir söz! Gideceğim yer o yılın neredeyse bütün Oscar'larını kazanacak filmin galasıydı. Haliyle, bir nebze de olsa abartılı bir giysi giymem yakışık alırdı. O zamanın modası gereği etraf, ince belli kabarık etekli prenses elbiseleriyle doluydu. Kuvvetle muhtemeldi ki çoğu kadının üzerinde bu çana benzer elbiselerden olacaktı. Kendime has bir abartı bulmak için vaktim dardı.

Nihayet, Lion'da, benlik bir harika çıktı karşıma. Fiyatı ateş pahasına idi. Ha bire yeni baskısı yapılan eziyetli roman çevirimden kazandıklarım bugünler için olsa gerekti. Zaten evden dışarı çıkmadığımız için para harcayacak yerimiz, vaktimiz olmuyordu. Yeri gelmişken pekâlâ harcayabilirdim. Hem bunu hak etmiştim. Bana bunca kazandıran romanın galasına da böyle cüretkâr bir kılık yakışırdı. "Günümüzde" diye düşündüm, günümüz dediğimin ele avuca sığmaz zamanı hâlâ 1932 sanarak, "benden başka kimse pantolonla galaya gitmeyi akıl etmez." Marlene Dietrich kesimi, bol dökümlü bu pantolon zeytuni ipek kadife idi. Üzerine daracık, yakası saten şu Elit'in kapuçinosunun rengindeki kolsuz bluzu giydim, parmaklarıma da şu saten zeytuni eldivenleri geçirdim mi nevi şahsına münhasır bir hadise olur da giderdim. Pantolonun paçalarının kısaltılmasına vakit olmadığı için alışageldiğimden daha yüksek ökçeli bir ayakkabı aramalıydım. Ayakkabı faslı zamanımı aldıysa da Paçikakis'te şampanya rengi süet, yüksek fakat kalınca ökçeleriyle ferah fahur yürüyebildiğim harikulade ayakkabımı bulmuştum.

Melek Sineması'nın önü fotoğraf makineli gazeteci, meraklı sinema seyircisi, şık şıkıdım kaymak tabaka ve yerli Liz Taylor ile James Deanler'le hıncahınç doluydu. Tanı-

dığım, yanına gidip merhaba diyebileceğim kimse yoktu. Umarım Talat oradaydı. Fakat moda mecmualarındaki artistlerin pozuna girmiş ve sanki o pozu bozmamak için yüzlerinde mimiğe sebep olacak herhangi bir davranıştan kaçınan kadınlar, kadınların peşindeymişçesine onlara kur yaparken aslında onların fotoğrafına girerek kendilerini gösterme derdindeki erkekler ve fiskos yaratmaya pek elverişli bu ayaklı mecmua modellerini bir an olsun kaçırmamak için birbirlerini ezen gazeteci kalabalığında kimin kim olduğu seçilmiyordu. Eyvah. Şu Hulusi niye böylesi görünüyordu? Beni görmemesi için derhal yönümü değiştirdim. Ona, Suzan'la aramızı bozduğu için müthiş kızgındım. Sahi ona mı kızgındım, kendime mi?

– Mahur dost!

Yüzümü neşeyle çevirdiğim bu canım ses içimi öyle rahatlatmıştı ki... Talat'ın boynuna atıldım. Yüzü kızardı. İki dirhem bir çekirdekti.

– Bu ne yakışıklılık! dedim.
– Teveccünüz. Sizin devrimci parıltınızın yanında esamem mi okunur...
– Sersem sersem konuşma! Bal gibi yakışıklı görünüyorsun. Az kalsın pişman olacaktım geldiğime. Kimsesiz böyle... Nihayet, benden biri oldun. İçime su serpildi be Talat...
– Sen gelirsin diye geldim ben de. Yoksa ne işim olur böyle debdebeli boy gösterilerinde?

Gene o yabanıl sıcaklık. Dağılsın hemen.

– Şu Sadri Alışık değil mi? diye sordum, Yanındaki Parizyen hatun kim?

– Çolpan İlhan. O da aktrist. Atilla İlhan'ın kız kardeşi. Sadri'yle evlenecekleri konuşuluyor.

Derken, görmeden edemedi beni Hulusi. Kaçmam nafileydi. Hulusi'nin yanıma gelmesiyle, flaşların patlaması bir olmuştu. Gazeteciler beni, kılığım sebebiyle modacı veya artist olma heveslisi sanmış olacaklardı. İşini kalemle göreni kim niye tanısındı ki?

– Ooo! Kimleri görüyorum...

Hemen dalgaya vurdum. Savrulsun gitsin diye hayatımdan.

– Talat ve beni!
– İyi akşamlar Talat Bey, diyen Hulusi, elini uzatıyordu dostuma, yapmacık bir havada gazetecilere dönüp, bize müsaade etmelerini rica ettikten hemen sonra.
– İyi akşamlar Hulusi Bey, diyerek Hulusi'nin elini yalandan sıktı Talat.
– Vay! Şanım benden önce gelmiş demek. Kendimi takdim etme zahmetine bile girmedim zatıâlinizin sayesinde.
– Mecmua ve kitap tasarımcısıyım. Eli mahkûm, her gün mecmualarda isminize rastlamak farz olmuş vaziyette.
– Mahur Hanım, diyerek bana dönmüştü Hulusi; kendinize dildaş bir eş seçtiğiniz için pek bahtiyar olmalısınız.

Bir an göz göze geldik Talat'la. Talat, bu bilinçli yanlış anlaşılmadan hoşnut görünüyordu.

– Talat benim ezelden beri yoldaşımdır. Dilerim böylesi bir dostluk size de nasip olur Hulusi.

Bu mânâsız düzeltmenliğimle Talat'ı –onu herhangi bir yanlış anlamada dahi sevgilim olarak göremediğimi ayan beyan duyurarak– incitmiş, Hulusi'yi ise –onu bana kur yapmaya yüreklendirircesine– sevindirmiştim. Kazara sebep olduğum bu iki uç duyguyu aslına uygun hale getirmek için muhabbeti genelgeçerleştirmeliydim.

– Romanı ben tercüme ettim Türkçeye. Talat'ın sayesinde aldım bu işi.
– Etkileyici! Elinize sağlık Mahur. Henüz yalnız İngilizcesini okudum fakat siz değil misiniz tercüme eden, demek ilk fırsatta Türkçesini de okuyacağım. Şimdi izninizle, görmem gereken başka cins-i latifeler var. Bekletmeye gelmez!
– İşinize bakın Hulusi.

Talat'ın bu kovalarcasına ettiği söz üzerine keyifle kalabalığa karışmıştı Hulusi. Gidivermek de gelivermek de onun ustalığı idi.

– Mecmua lakırdısını uydurdum. Senin tasvirin üzerine tanıdım hergeleyi. Fakat aşinayım suretine. Orda burda fotoğrafını görmüşlüğüm var sanki...
– O kadar çok mevcut ki bunlardan... diyerek beni kendine çekmeyi nasıl böyle becerdiğine akıl sır erdiremediğim Hulusi'nin iticiliğini bilhassa kendime hatırlatmak istiyordum galiba.

Gong çalıyordu. Yerlerimizi aldık. Film başladı. Daha James Dean arz-ı endam etmemişti ki Talat'ı o karanlığın içinde buluveren bir tanıdığı onu telefona çağırdı. Sahneler geçti. Talat dönmedi. Film de en az kitabı kadar sıkıntılıydı. James Dean ile Elizabeth Taylor'ın gençlikleri, güzellikleri bile seyri kolaylaştıramıyordu. Gençlik güzellik

bizim dilimizde hep beraber kullanılan bir kalıp. İnsan en güzel gençken mi olurdu? Gençlik yaşla mı ölçülürdü, yaşananla mı? Çıksa mıydım Talat'ı aramaya? Ha geldi ha gelecek diye oturmuş, filme katlanıyordum.

Birden bana doğru yaklaşan bir karaltı belirdi. Oh dedim, geliyor. Karaltı bana iyice yaklaşınca onun Talat değil Hulusi olduğunu hayretle fark ettim. Hem keyfim kaçtı hem de o ne idüğü belirsiz kalp çarpıntısı... Yanıma, Talat'ın yerine oturup, o jön sesiyle kulağıma eğildi ve,

– İyi seyirler kâinat güzeli, diye fısıldadı.

Ürperdim. Yüz vermedim. Alaycılıkla dahi tebessüm etmedim. Filmi, başından beri sıkılan ben değilmişim gibi müthiş bir ilgiyle seyretmeye koyuldum. Ne mümkün; aklımı filme veremiyordum işte. Talat'ı bile unutmuştum. Nafiz'i elbet unutmamıştım; sadece henüz hatırlatmıyordum kendime. Hulusi, üzerimdeki tuhaf tesirinin ayırdındaydı. Öyle olmasa âniden elini elime uzatma cüretini göstermezdi.

Elimi öyle sıkı ve bir o kadar da nazik kavramıştı ki, elimi elinden kurtaramıyordum. Elimi elinden kurtarmak için bir çaba dahi harcayamıyordum. Elim, elim olmaktan çıkmıştı. Kum yığını gibi bir şeydi şimdi. Parmaklarım uyuşmuştu. Nafiz'in dokunmaya kıyamayarak sevdiği parmaklarım değildi onlar. Nafiz der demez kum yığını ete kemiğe büründü. Hulusi'nin upuzun parmaklarının arasından, parmaklarımı bir hamlede çekip kurtardım. Ne müddet öyle el ele kalmıştık, bugün bile kesinkes tespit edemiyorum.

Seyri, Hulusi'nin beni korkunç derecede huzursuz eden nefesinin eşliğinde tamamlamıştım. Işıklar açılınca fena halde utanmıştım. Uğultudan kaçıp, bir an evvel Nafiz'e dönmek istiyordum. Hulusi ile hiç konuşmadan yan yana çıktık sinemadan. Sinemanın önünden akan dar sokakta,

– İyi geceler, deyiverip kalabalığa karışacaktım ki,
– Dur, dedi Hulusi, gözlerimin dibine bakarak. Arkadaşlarla Hisar'da Gardenbar Partisi'ne gideceğiz. Gelsene sen de.
– Bilemedim ki...
– Gelirsen çok mutlu olurum, derken ilk kez samimi gördüm onu.
– Peki, deyivermemle pişman olmam bir oldu.

Ah ben. Sinemadan çıkan kalabalık içinde Hulusi'nin züppe arkadaşlarını beklerken filmi nasıl bulduğumu sordu. Hiç sevmediğimi söyledim. O ise bayılmıştı filme. Nihayet tüm ahâli toplanınca, son model bir Chevrolet içinde buldum kendimi. Ne işim vardı benim o otomobilde? Daha Elmadağ'a bile gelmemiştik ki ben derhal inmek, koşup Nafizime sarılmak, sabaha kadar koynunda uyumak için yanıp tutuşuyordum. Neydi bu gelgitlerimin tarifi, henüz kendime sormuyordum.

Beklememek nasıl oluyordu? Beklemeyi bilmek için ne yapmak, ne olmak gerekiyordu? Bir insan nasıl olur da bekleyemeyebilirdi? Herkes, en beklentisiz, en umutsuz insan bile bir şey bekler ve fakat ne beklediğini bilemez. Ben, ne beklediğimi biliyordum. Ben Mahur'u bekliyordum. Peki Mahur'dan ne bekliyordum? Yorgunluktan ölüyordum. Saatlerdir yatak odama gitmemiştim. Şimdi kendimi yatağa atsam, sanki hemen uyuyacaktım. Mahur belli ki gala sonrası elâlemle sohbete dalmıştı. Ona kızamıyordum. Fakat insanlara var kuvvetimle kızıyordum. Mahur'u tuttukları için insanlara hiddetliydim. Mahur'un, içlerinden herhangi birine tutulma ihtimali beni şüphe ve güvensizlikten çıldırtıyordu.

Yatak odasına geldiğimde bir ağlamadır aldı beni. Mahursuz yatağım çöl gibi görünüyordu. Ya bu gece benim yanımda uyumazsa, ne yapardım? Söz, uyuduğu için ona

bir daha darılmayacaktım. Canı istediği kadar uyusundu. Yeter ki yanımda olsundu. Canımda olması bana artık yetmiyordu. Çünkü kendini tenime hatırlatmıştı. Vücudum zebundu fakat tenim capcanlıydı. Çünkü Mahur tenime dokunmuştu. Ama başım, vücudumdan bağımsız davranıyordu. Kendi otonomisini kurmuş, yetmezmiş gibi tüm vücudumu o otonomiden idare etmeye kalkışıyordu. Nasıl oluyordu da insanlar başını yastığa koyup uyuyordu?

Ancak içinde kafa olmayan bir baş, yastığa konunca birden uyuyabilir. İçinden düşünce geçmeyen bir baş, uykuyu aramadan, eliyle koymuş gibi, sabahtan hazır etmiş gibi, şıp diye bıraktığı yerde bulabilir. Saadet, uykuya atılan oltanın yemi değil midir? Öyleyse ben niye uyuyamıyordum? Mahur'un yanında olmanın, Mahur'un yanımda olmasının huzuruyla bile niye kendimi uykuya bırakamıyordum? İnsanları anladım da kendimi bildim bileli niye uykuya güvenemiyordum? Uykuda başıma neler geleceğinden korkuyorum? Rüyalarımın bana gösterecekleri mi beni ürkütüyor? Kâbuslarımdan uyanamamak dehşeti mi beni uyutmuyor? Bir şey düşünmemeyi niye beceremiyorum? Kafamın niye bir şalteri yok? Teknoloji niye benim başıma sökmüyor? Niye "Uykusuz Kafalara Seyyar Açma Kapama Düğmesi" icat olunmuyor? Niye medeniyetler beni düşünmüyor? Niye dünya bana ninni söylemiyor? Zaman niye kendinden bir parça uykuma vermiyor? Neden masal perisinin biri çıkıp, gözlerime uyku iksiri damlatmıyor? Nasıl oluyor da insanlar uyuyor? İçleri nasıl bu dünyadan geçebiliyor?

– Beni mazur görün n'olur. Gitmem gereken bir yer var, dedim.

Hulusi, kucağına oturttuğu cırtlak sesli sarışınla öyle meşguldü ki işitmedi bile beni. Yahut işitmemek işine geldi.

– Size söylüyorum! Müsait bir yerde inmek istiyorum, diye neredeyse bağırdım.

Nafile. Boğazı boylu boyunca, süratle katediyorduk. Beşiktaş'ı geçmiş, neredeyse Karaköy'e varacaktık. Camı açıp kendimi atsam sakatlanırdım. Araba resmen uçuyordu. Belki de birazdan kaza yapacaktık ve ben en ölmek istemeyeceğim yerde, bu züppelerin arasında can verecektim. Ne rezil bir veda! Son perdeden çalan, günün en meşhur şarkısı You Are My Destiny'e, Paul Anka'yı aşktan anlamayanlara özgü zavallılıklarıyla taklit ederek hep bir ağızdan, güle oynaşa eşlik ediyorlardı. Sağ olsun, kırmızı ışık arabayı Sultanahmet'te durdurmuştu. Can havliyle,

– Ben burada iniyorum! dedim.

– Hulusko, sana diyor galiba, dedi çığırtkan sarışın.

Hulusi berbat bir oyunculukla,

– Nen var Mahur? Miden mi bulandı? Az yavaş sür sen de be Ferit... dedi.

– İnmem gerekiyor, dedim sakince.

– Aa niye ama kuzum! Hani beraber baloya gidecektik?

– Başka zamana...

– Hayatta başka zaman yoktur yavrum. Fakat zorla güzellik de yoktur. Bon nuit* madem! diyerek beni kibarca kovdu otomobilden.

Tek kelime etmeden indim. Evden çıkarken Nafiz de onu galaya çağırdığımda bana "Başka zamana" dememiş miydi? Şimdi sahiden midem bulanıyordu. Buraya en yakın yer okuldu. Tabana kuvvet, Beyazıt'a gidip, biraz yatakhanede dinlenip, sonra bir yolunu bulup Nafiz'e dönerdim. Hulusi ne iğrenç herifti. Bir daha onu asla

* (Fr.) İyi geceler.

görmeyecektim. Gecenin bir vakti tek başıma Sultanahmet sokaklarında yürürken, salyalı iltifat namına çalınan kornalar için bir şiir yazıverdim aklımda. Öfkemi şiire çıkardım. Şiirden artakalan sessizlikte annemi düşündüm. Keşke bu yol Çanakkale'ye, anneme çıksaydı. Anneme sarılsaydım da başka hiçbir şeye ihtiyacım kalmasaydı. İçim anne hasretiyle sütlenirken, sokağın karanlığını Nafiz'in evinin karanlığıyla istemeden de olsa kıyaslarken, Nafiz'le yaşadığımız o on günü anlattırarak beni kendimle, aşkla, uykuyla, İstanbul'la ve zamanla yüzleştiren bu romanın yazarının annesi, yeşili kömür karası, kömürü deniz yeşili Zonguldak'ta dünyaya merhaba dedi.

4. Gün veya 1960'lar

"uyumuyorduk artık, çünkü hüznün saatiydi yatağımız
ve birer değnek gibi büküyorduk akreple yelkovanı
ve onlar hızla geriye yaylanıp kırbaçlıyorlardı
zamanı kan gelene kadar
ve sen, gittikçe bastıran günbatımıyla konuşuyordun
ve ben, on iki kez sen diye seslendim
sözcüklerinle ördüğün geceye"

Paul Celan

Uykumu başkaları uyuyor. Beni de dünyayı kötülerden korumak mesuliyetiyle cebren uyanık tutuyor. Bir elimde sevdiğimin eli, bir elimde sevdiğimin öbür eli, umrumda mı dünya? Benim bir vazifem varsa o da Mahur'u kötülerden korumak. Evimde güzelimi bekleyerek, bu vazifemin üstesinden bahtımın akıyla gelmem aşkımın muhteşemliğiyle izahat bulmalı... Gecenin bir yarısı olmasına rağmen

bu budala tasavvurlarımın eşliğinde Mahur'un yolunu gözlüyordum. Ona en büyük kötülüğün benden geleceğini henüz idrak edemiyordum.

Erkekliğim alçak sesi ve huyuyla, "Lan pısırık, çıkıp kadınını arasana!" diyordu. Duymaya bile tenezzül etmediğim erkekliğimi insanlığımla izah ediyordum. İnsanlığım bana Mahur'a güvenmemi tembihliyor, ona güvenmediğim takdirde ayıp edeceğimi kalbimin suratına vuruyordu. Hiçbir zaman ehemmiyet ve sadakatle yaklaşmadığım mantığım kötü gün dostu misali yardımıma koşmuştu: Hem anahtarı yoktu. Mahur dışında herkesten haber veriyordu radyo. Misal, 10 milyon 359 bin kişi sandık başına gidip dönmüştü.

Evden istesem de çıkamazdım. İsteme ihtimalim var mıydı? Esasında tek arzum uyumaktı. Keşke uyuyakalsaydım. Mahur yavaşça, evvela o efsanevi kokusuyla, peşinden şerbetli busesiyle uyandırsaydı ya beni... Ancak ipekten bile nermin, güneşten bile mücella sesiyle, "Nafiz... Nafiz..." diye dudaklarıma fısıldadığında açabilseydim gözlerimi ve karşımda Mahurumu her zamankinden bile güzel bulsaydım... Anahtarı yoksa nasıl girecekti eve? Hamdi'den isteyemez miydi? Demek onu aramaya çıktığımda da kapıda kalmasına korkmama lüzum yoktu. 6 milyon 374 bin memleketlim anayasaya evet oyu vermişti. Anayasaya göre korku lüzumlu muydu lüzumsuz mu?

Niye uyuyamıyordum? Gözlerim cehennem ateşleriyle yanıyor, başım ruhumun işkenceleriyle zonkluyordu. Boğazın ortasında küreklerini kendi elleriyle kırmış bir kayıkçı gibiydim. Etrafım İstanbul gibi bir güzelliğin, sevgilimin aşkıyla kuşatılmıştı. Diğer kayıkçılar da mı Mahur'a meftundu? Kıskançlık başıma sıçramıştı. Tam bu sıralarda radyonun duyurduğu üzere Cemal Gürsel "Katiyen diktatörlüğe gidilmeyecek" diyordu. Aşktan mı bahsediyordu?

Kıskançlık, aşkın panzehiridir. Tabii eğer kıskandığınız da size sizin kadar âşıksa... O lahza müzik başlar.

Ayağınıza serilir nağmeler. Müzik, âşığın sırtını sıvazlar. Âşığa yağmuru, güneşi düşündürür. Tüylerini dikenlendirir. İnsanı hep sonbahara ikna eder şarkılar. Âşıksa şayet. Ki âşıktır insan. Âşık olmayan, insandan sayılır mı hiç? Hele şehr-i İstanbulluysa... Aşk, İstanbullunun şehrine bin bir taksitle bile ödeyemeyeceği vefa borcudur. Fikrime karşı gelmekte üstüne olmayan radyo, musiki çalacağına Yassıada Duruşmaları'ndan bahsediyordu. Umursamadan radyoyu kapatıp, gramofonuma, Mahur'un getirdiği bir Zeki Müren taş plağı yerleştirdim.

"Gözlerinin içine başka hayal girmesin
Bana ait çizgiler dikkat et silinmesin
İstersen yum gözlerini, tıpkı düşünür gibi
Benden evvel başkası bakıp seni görmesin
Benden evvel başkası seni görüp sevmesin
Kıskanırdım seni ben kendi gözümden bile
Nasıl verirdim seni bir gün yabancı ele
Sana gelen yollarda daima beni bekle
Benden evvel başkası sakın seni görmesin
Benden evvel başkası seni görüp sevmesin."*

Okuldan çıktığımda sokak her gecekinden daha karanlıktı. Vakit gece yarısını geçmiş olmalıydı. İn cin top oynuyordu. El ayak çekilmişliğin böylesini görmemiştim. Boşlukla göz göze gelince içimde çılgınca bir şarkı söyleme arzusu alevlenmişti. Haykırarak şarkı söylersem bu kara boşluk dağılacaktı. Nafizli ilk günlerimde dinlemeyi, dinlerken eşlik etmeyi çok sevdiğim, Nafiz'in de durup durup benden dinlemeyi istediği o Münir Nurettin şarkısı gelmişti dilimin ucuna. Muzurca boğazımı temizleyip, gittikçe yükselen bir perdeden hayatın ezgisine katıldım:

* Güfte: Sabih Gözen, Beste: Zeki Müren.

"Sen şarkı söylediğin zaman
Mevsimler değişir gibi kımıldardı içim
Dudaklarında doğardı şafaklar ve güneşler
Geçerdi gözlerimden öyle kızlar ki
Fecirden kadehlerde nağme içmişler
Sen şarkı söylediğin zaman
Ne kadar gençti dünya ve ne güzeldi
Bahar sabahlarının rahatlığı içimizde
Bir ses ki sükûn ve sonsuzluk
Bir ses ki hayat olmuştu bizde
Sen şarkı söylediğin zaman
Bahar içinde âlem, bahtiyardı can
Bir hilkat sabahı ki her şey beyazdı
Bir vazgeçiş senden gayrı her şeyden
Öyle bir an ki hayata doyulmazdı
Sen şarkı söylediğin zaman"*

Çok geçmeden hayat sandığımın kendi dünyam olduğunu anladım. Dünya, hayatın tadını kaçırmayı huy edinmişti. Dünyanın sahipleri bu huyun ustasıydı. İşte, bir polis memuru bana doğru geliyordu. Boşluk, anlamından olmuştu. Karanlıksa, anlamına kavuşmuştu.

- Bu saatte ne arıyorsun sokakta?
- Hangi saatte nerede olacağımı size mi soracağım?
- Sen sormasan da ben söyleyeyim; bundan sonraki saatlerini karakolda geçireceksin.
- Buna hakkınız yok.
- Ben bu ülkenin polisiyim. Sokağa çıkma yasağına riayet etmeyen kanunsuzları alıkoyup cezalandırmak benim vatani mesuliyetim.
- Sokağa çıkma yasağı mı?
- Ooo... Senin dünyadan haberin yok küçük hanım. Darbe oldu darbe!...

* Güfte: İsmet Bozdağ, Beste: Münir Nurettin Selçuk.

– Darbe?
– Hayırlı olsun vatana millete... Laklakı kısa keselim. Karakolun yolları taştan, sen çıkardın bu ülkeyi rayından. Hadi, düş önüme!

Niye çıkıp bir yere gideyim ki? Çizdiğim resimler beni istediğim her yere götürür. Ve ne vakit bir resmi tamamlasam bana istediğimi getirir. Bazen istediğimin ne olduğunu bile bilmem. Eden bulur derler ya, hah işte öyle olur. Ben dünyaya resim ederim, o bana beni bulur. O gece yarısı sabırlarüstü bir uyuşmuşlukla Mahur'u beklerken resim yapmamın sebebi tam da buydu. Resmimi tamamladığımda Mahuruma kavuşacağımı biliyordum. Böylece kaygımdan neşe, yalnızlığımdan aşk yaratabiliyordum. Yaşamayı en iyi ben biliyordum. Çünkü yaşamama riskini göze alabiliyordum. Canım çay bile istemiyordu.

Hangi renkten, hangi çizgiden başlayacağıma hayatta ne yapamıyorsam o karar veriyordu. Elimin hürlüğüyle sersemletici bir aceleyle teşekkül eden resmimin lisanını fehmetmeye gayret ederken Burgazada'ya hasret kaldığımı görüyordum. Oysa resmimde ne gök mavisi vardı ne deniz yeşili ne martı beyazı ne balık kokusu ne ada sükûneti ne vapur dumanı; alabildiğine sarı bir resimdi bu seferki. Van Gogh'un Ayçiçekleri*'nden bile sarı. Mimoza sarısıydı bu. Mimoza benim için Burgazada demekti. Mahur'la ilk çıktığımız Burgazada seferinde bizi karşılayan mimozalardan bir dal koparıp saçına takmıştım. Herhalde bir kadının saçına mimoza takan ilk adamdım.*

Resmimi çizerek, hatıralarımla muhafaza ettiğim canım Burgazada'da gezerken evim mis gibi boya kokuyordu. Koku, mimozanın tiz efsunu gibi içime nüfuz ediyordu. Mimoza, Mahurumun saçlarına dönüşüyordu. Mahurumun saçları ellerime dolanıyordu. Ellerim atlı gibi çiziyordu. Ne çizsem Mahuruma çıkıyordu. Tuale son

dokunuşu güneş yaptı. Demek gün doğmuştu. Huzurumu ne kaçırıyordu?

Tamamlanan resmime bakıyordum. Bildiğim gibi çizmekten bıkmıştım. Bir evvel yaptıklarım daha canlıydı. Bu gene ziyadesiyle mücerret ve mahremdi. Çok aşikâr, çok müşahhas resimler çizmeye ne zaman muvaffak olacaktım? Sanatçının gayesi sanatında çocuk saflığına erişmek olmalıydı. Benim resimlerimse dünyanın sillesini yiyip yutmuştu.

Van Gogh'un Ayçiçekleri *gibi bir resmi, sözgelimi Burgazada'nın mimozalarını olduğu gibi çizmem imkânsızdı. Ben hep mücerret, fikri, hissi şekiller yaratır, onları hayatın basit, müşahhas, dünyevi hayalleriyle mânâlandırdım. İşte bir defa daha Mahur'u resmedebilir miyim sorusuna kapaklanmıştım. Çünkü bir lahza olsun aklımdan çıkaramadığım sevgilim için içim içimi yiyordu.*

Büyük ressamlar gibi ben de sevdiğim kadını kendi ellerimle bengi edebilir miydim? Bir insanı olduğu gibi anlatmak onu öldürmekle bir miydi? Kurgu olmasaydı dünyaya nasıl tahammül edilirdi? Kadere karşı koymanın tek yolu, hayatı kurgulamaktan geçiyordu. Kapı kalbimi çalıyordu. Gitmediğim Burgazada hayali Mahur'a tahavvül ediyordu. Sevgilim, sanatımın hayat mukabelesiydi.

Sanat benim dua etme usulümdü. Duam bir kez daha kabul olmuştu. Minnettardım. Minnettar olmak, huzurlu olmaktan daha yüce, daha emsalsiz bir histir. Fakat her nedense fena halde hüzün doludur. Sevgilime var kuvvetsizliğimle sarıldım. Size yemin ederim mimoza kokuyordu. Geceyi nezarette geçirdiğinden gayet tabii haberim yoktu.

Nafiz'in kucağına kapanmıştım. Korkuyla bekleyen sanki o değil de bendim. Soğuk nezarette sabah olmasını gözlerkenki serinkanlı kadın nerdeydi ben nerde? Nafiz'in kucağında güçsüz bir çocuk gibi duyuyordum kendimi. Başımı okşuyordu, beni evcilleştirmek ister gibi. Daha da bırakıyordum ona kendimi. Bana Nafiz'den başka kimse

öyle sahip çıkamazdı. Nafiz'in yanında bana bir şeycik olamazdı. Belki de o haklıydı. Dünya, çıkılmaya değer bir yer değildi. Kendini olduğun gibi koruyabilmek en yüce erdemdi. Hiçbir şey düşünmek istemiyordum. Ama başımdaki düşünceler beni sevgilimle baş başa bırakmıyordu.

– *İyi misin Mahur?*
– İyiyim.
– *Fena bir şey mi oldu?*
– Bana bir çay yapar mısın?
– *Tabii.*
– Ben de o arada üstümü değiştireyim.
– *Çok yakışmış gala kostümün.*
– Galaya niyet nezarete kısmet.
– *Ne diyorsun Mahur?*
– Galadan sonra mektebe gitmem gerekti...
– *Niçin?*
– Beni arabasıyla bırakacaktı... Yayınevinden biri... Meğer içkiliymiş... Pek süratli sürüyordu arabayı. Tedirgin oldum. Mektebin orda inmek istedim...
– *O saatte?*
– Kaza yapacağız sandım. Gitmişken odama uğrayıp bir iki eşyamı aldım. Dönerken de polise yakalandım. Meğer darbe olmuş, sokağa çıkma yasağı konmuş...
– *Ne diyorsun?*
– Bu ev dünyaya gerçekten uzak. Nezarette tuttular beni. Sabah da saldılar. Hemen sana geldim.
– *Ah güzelim! Neler gelmiş başına... Bir şey yaptılar mı sana?*
– Hayır, sadece gözümü korkuttular.
– *Keşke mektepte kalsaymışsın. Uyur, sabah gelirdin.*
– Hemen gelmek istedim sana.

Nafiz'in o an beni şiddetle bağrına basmasını, kalbimin yerinden çıkacakmış gibi çarpmasını hatırladıkça kalbim acı ve hasretle sıkışıyor...

Mahur'un anlattıkları kalbime nüfuz etmişti. Tüm kabahat bendeydi. Gece vakti bir başına gitmesine müsaade etmemeliydim. Nasıl da muhtaçtı bana sevdiceğim. En nihayetinde o kadındı, ben erkek. Her kadın, Mahur bile olsa, bir erkeğin himayesine ihtiyaç duyardı. Tabiatın kuralı aşktı. Dudaklarını dudaklarıma bastırdı. Dişleriyle dili bir olmuş beni sarhoş eden buselere boğuyordu. Kendimizi halının üstünde bulmuştuk. Halı, Sinbad'daki gibi havalandı. Uçmaya başladık. Az evvel uzaya varan Yuri Gagarin'den bile yükseğe çıktık, uzaydan bile uzağa demir attık. Birbirini bizim gibi bedbahtça seven yoktu. Aşkımızın şanında perişanlık vardı.

Biz şiirlerden bile ahenkli bir vuslatla zamanı yok ederken, Brezilya'da yiyecek sıkıntısı çeken halk ayaklanmış, dükkânları yağma ediyor, Cezayir ise bağımsızlığını ilan ediyordu; ülkemize gelince, okuma yazma bilmeyenlerin sayısı arta dursun, Beyoğlu'nun kaldırımları genişletiliyordu, madem öyle Galata Kulesi turistikleşiyor ve yerli mallarına "Türk malı" damgası vuruluyordu. Dünya ise intihar eden, Mahur'dan güzel olmasa da dünyalar güzeli diye bilinen aktrist Marilyn Monre'nun ardından yas tutuyordu. Dünyayı pek alâkadar etmese de ülkemizde bir dönüm yaşanıyordu. Yassıada mahkemesi karara bağlanmıştı: Sanıkların 15'i idamla, 31'i müebbet, 418'iyse hapisle cezalandırılacaktı. Bizse birbirimizin vücuduna müebbet mahkûm olmuşçasına sevişiyor, kendi cennetimize hapsolmuş, dünyadan korunuyorduk.

– Haydi, *dedi birden.*
– *Hayrola Mahur buseliğim?*
– Haydi gidelim.
– *Nereye?*

– Nereye olursa. Çıkalım. Hatırlamıyor musun, bu bana ilk söylediğin şeydi. "Gelin, çıkalım" demiştin bana o tramvayda. Böyle başladı bizim aşkımız... Böyle sürmeli... Şimdi ben diyorum sana; gel, çıkalım.

Çocukken karnım açlıkla guruldarken, annem önüme sevmediğim bir yemek koyduğunda o yemeği yemezsem hem bana kızacak hem de darılacak diye telaşlanır, karnımın açlığı da beni iyice zorlarken ne yapacağımı şaşırırdım. Mahur bana birdenbire, ben ondan aşk dolu lakırdılar, buseler beklerken çıkalım deyince aynı öyle, çocukluğumdaki gibi kıvranmıştım. Kaygıdan düşünemez, konuşamaz olmuştum. Diye diye,

– *Ama, dedim.*

– N'olur Nafiz... Ama'larını başka zamana sakla. Ama'lar bizden neler götürüyor, görmüyor musun? Daha fazlasına izin vermeyelim. Hayat sokakta. Ver elini bana. Haydi... Deniz kenarına gidelim. Hiç mi merak etmiyorsun hatıralarımızın mekânlarının şimdiki ahvalini? Bak, ben gelirken son tramvaya bindim. İnanabiliyor musun? Bizi buluşturan tramvay son seferini yaptı. Öyle hüzünlendim, öyle garip bir veda ettim ki mazimize, handiyse korktum... Hadi Nafiz, gel benimle. Şehrimiz hızla bizim olmaktan çıkıyor. İstanbul'u güzel eden başka şeyler de elimizden gitmeden her köşe bucağında gezelim şehrimizin. Bereket vere ki denize bir şey yapamazlar... Tut elimi, her şeyden evvel bir güzel deniz havası alalım. Dudaklarımızın tadına biraz da lodoslu sokaklarda bakalım...

Susuyordu. Bir umut, soluksuz konuşuyorum bense:

– Eğer ben seni dalından koparmazsam yere düşeceksin. O zaman neye yarar canlılığın, tatlılığın, olgunluğun, onca beklemişliğin, onca bilgin, onca sabrın?

Onu üzmek en son istediğim şeydi oysa elimden tek gelen onu üzmekti.

- *Beni affet, dedim.*
- Neden Nafiz? *dedi hayal kırıklığına teslim olmamaya çalışan bir tavırla.*
- *Nedeni yok Mahur.*
- Var Nafiz. Bugün bunu konuşup, çözümleyeceğiz.
- *Bu hususta konuşacağımız bir şey yok. Ben bir karar verdim. Kararımdan dönemem.*
- Neden?
- *Kendime olan hürmetimden.*
- Hayata olan korkundan olmasın sakın?
- *Alayına mazhar olmaya tahammül edemiyorum.*
- O halde kendini komik duruma düşürme.
- *Yaptığımın nesi komik? Hürmet etmek mecburiyetinde değilsin bana. Fakat hüküm giydirme... Böyle kabul et beni.*
- Sen kendini nasıl böyle kabul ediyorsun?
- *Böyle olmayı ben istemedim.*
- Kim istedi?
- *Hayat.*
- Vay be. Ne hayat ama!
- *Al işte... Gene o mahveden alayın... Rica ederim münakaşayı burada durduralım.*
- Nasıl istersen. Ben çıkıyorum.
- *Gitmesen?*
- Gelsen?

Ancak avın, avcısına bakabileceği acınasılıkta gözlerle bana bakıp, kendini kurtarmak istercesine çıkacaktı ki,

- *Hırkanı getireyim ister misin? diye sorarak çevremizi yumuşatmaya davrandım.*

– Evin içinde belli olmuyordur fakat dışarda bahar var, dedi.

– *Baharın da soğuğu olur, dedim ben de içerlemiş, dahası vaktiyle yaşamış bir sesle.*

– Görüşürüz Nafiz, *demesiyle kapının kapanıp, Mahur'un yokluğa süzülmesi bir oldu.*

Peşinden gitmek istedim. Kapıya koştum. Hatta açtım kapıyı. Zifiri soğuk bir rüzgâr esti. Ürperdim. Anahtarı aradım. İrkildim. Yıllar belki asırlar evvel bıraktığım yerdeydi. Elime aldım. Buz tutmuştu. Avuç içim bile titriyordu. Çıktım. Kapıyı kapattım. Kilitlemedim. Bir iki. Merdivenden indim. Üç altı yedi. Ayağım terlikli. Zemberek gibi döndüm eve. Kalbe sancı nasıl girerse öyle sapladım kapıyı üstüme.

Koşup sığındığım evimde nefesim ağır ağır nizamını buluyordu. Kapıyı üç defa kilitledikten sonra pencereye savruldum. Rüzgârım kurumuştu. Mahur yoktu. Zaten hiç olmamıştı. Olmayan sahiden o muydu? Ben ne oluyordum? Bu hayata herhangi bir mânâ ifade ediyor muydum? Mahur yerden göğe kadar haklıydı. Ödleğin önde gideniydim ben. Dünya, gözümde uyanamadığım kâbustu. İroninin gözü kör olsundu. Ben uyuyamıyordum ki.

Ben pencereye dikilmiş, henüz giden Mahur'un dönüşünü beklerken, tüm Türkiye, kayıp çocuk Ayla'nın evine dönmesini bekliyordu. Bakkala gidip bisküvi almasını müteakip bir daha görülmeyen Ayla'ya ulaşmak için tüm Türkiye seferber olmuştu. Herkes her gün dram ve polisiye karışımı bir filmi canlı canlı seyreder gibi haberleri takip ederken ben tekrar tekrar Mahurumu seyretmek için yanıp tutuşuyordum. Minik kız için şarkılar yazılıyor, çikletleri, karamelaları satılıyor, acılı ailenin koyduğu para ödülünü kapmak ümidiyle ortaya çıkan sahte Aylalar her gün "Ayla bulundu!" sevincini hüsrana dönüştürüyor, Hülya Koçyiğit, yerini sorduğu Ayla'nın ruhuyla konuşurken, İngiltere'den

bu hadise için hususi medyumlar getiriliyordu. Gelin görün ki minik Ayla bulunamıyordu. Türkiye, Ayla için gözyaşı dökerken ben sevdamızın geleceğini düşünüp gözyaşlarıma hâkim olamıyordum.

Neresiydi burası? Bir günde bir yer nasıl bu denli değişebilirdi? Değişmek, varoluşun kaderi miydi? İyiye değişmek niçin ihtimallerin en bahtsızıydı? Ne zaman açıldığına ve bunca ünlendiğine şaştığım Kristal Büfe'de öyle bir kuyruk vardı ki ne sattığını öğrenmeden duramadım. Biraz yaklaştığımda, iki yuvarlak ekmek arasına sıkışmış salçalı et resminin yanında, "Nefis ıslak hamburgerimizi denemeyen kalmasın!" yazıyordu. Tatmak istememiştim desem yalan olur. Fakat sıra gözümde büyüyünce yürümeye devam etmiştim.

Fransız Kültür'ün az ilerisine, Fitaş diye devasa bir pasaj açılmıştı. Pasajın dış cephesine asılı renkli fenerler –onlara afiş dendiğini hâlâ bilmiyordum– yabancı müzisyenlerin konserleri duyuruluyordu. Bahsi geçen Adamo, Dalida, Mark Aryan veya François Hardy'i tanımıyordum. Neyse ki hâlâ tanıdığım, sevdiğim yönetmenlerin filmleri oynuyordu. Yeni Melek Sineması'na, yani sizin bildiğiniz adıyla Emek'e asılmış fener Metin Erksan'ın *Susuz Yaz*'ının Berlin'de Altın Ayı aldığını müjdeliyordu. Bu havadisle Beyoğlu'na kanım kaldığım yerden kaynamış, içim içime sığmamıştı. Sanki ödülü bizzat ben kazanmıştım. Dolu dolu gözlerim el verdiğince matinelere baktım. Bir sonraki matinenin başlamasına daha bir saatten çok vardı. Biraz gezer, sonra da bir yerde oturup, Müjgân'a yazarım diye kurdum.

Sadece şehir değil insanlar da değişmişti. Zaten şehri insanların değişimi değiştirmez mi? Herkes ne renkli ne cüretkâr giyinmişti. Genç kızlar minicik etekleri eski iriliklerinden eser kalmamış kıçlarına çekmiş, az evvel dolaştığım kitapçıda karıştırdığım *Les Copains*,

Bravo, *Le Soir Illustre*, *Hayat*, *Ses* ve *Hey* mecmuaların neşrettiği yabancı artistlere, bilhassa Brigit Bardot ile Twiggy'e özenirken, genç erkeklerse upuzun İspanyol paça pantolonları ve en az pantolonları kadar uzun saçları içinde radyonun mütemadiyen çaldığı Beatles üyelerini andırıyordu. Beyoğlu, minyatür bir Avrupa imitasyonu gibi görünüyordu. Avrupaileşme çabalarımız bizim kişiliğimizin kopmaz bir parçasıydı. Kendimizi olduğumuz gibi kabul etmek sanki eksik ve ayıptı. Bu düşüncelerle yalnız yanımdan geçenleri değil kendimi de eleştiriyordum. Fakat ben yine de görüntümün küçük, eserleriminse büyük ayrıntılarında Doğululuğumu muhafaza edebiliyordum.

Vitrinlerden başımı kaldırıp, Beyoğlu binalarının ince işçiliklerini seyre dalmıştım. Beyoğlu'nun yadırgadığım değişimini şimdi anlamlandırmıştım: Beyoğlu zaten özünde Avrupalıydı. Fakat, Beyoğlu'nu Beyoğlu yapan cümbüşü yurdundan uzaklaştırmıştık. Ermeniler, Rumlar hatta Fransızlar, Ruslar Beyoğlu'ndan bir bir gidince bize kalan Beyoğlu'nu kendimizce Avrupa'ya benzetmeye çabalamıştık. Değişimdeki tuhaflık, Beyoğlu'nun kendine has Avrupalılığını alıp, Türk elinden çıkma Avrupalılıkla takas etmemizden ileri geliyordu. Biz diye konuşuyorsam, şehrimin evrimine engel olamayışımın suçunu üstlenmemdendir. Ne var ki henüz hâlâ saf ve albenili görünen Beyoğlu, beni kendine ve İstanbul'a gözüm kapalı ait hissettiriyordu. Kim bilir, belki de bu sarsılması güç aidiyetimin asıl açıklaması, beni anlatarak bana can veren Can'ın babasının, tam o sularda, *Susuz Yaz* öncesi sokaklarında yürüdüğüm Beyoğlu üzerinden aidiyetimi perçinlediğim İstanbul'da dünyaya gelmesiydi.

Gözlerimi binalara oyulmuş tasvirlerden alıp, ya bir dükkân ya da bir restoran olan giriş katlarını incelemeye başladım. Geçtiğim Vakko'nun vitrinindeki cıvıl cıvıl

giysiler gözümü almış olacaktı ki hızımı kesip, geri dönüp, vitrini bir müddet daha seyrettim. Derken kendimi içerde buldum. Çeviriden kazandığım para hızla eriyordu. Ama şu daracık vişneçürüğü elbiseyi, hayat dolu saç bandını ve aman Yarabbi hele şu şahane dolgu topuklu ayakkabıyı almadan edemeyecektim. Seçtiklerimi prova etmek üzere ayna karşısına geçtiğimde, tezgâhtar kız "Bu kadar olur! Tıpkı Rita Hayworth'ın gençliğine benzediniz! Bence üstünüzde kalsın. Sizin giysiniz, darılmayın ama biraz fazla '30'lardan kalma görünüyordu" dedi.

Zaten '30'larda değil miydik? Hem Rita Hayworth daha ne kadar genç olabilirdi ki? Üzerimdeki elbiseyi dün gece okuldan almıştım. '32 senesinde '30'ların elbisesini giymeyip de ne giyecektim... Ah sen benim dün geceki giysimi görecektin... Diye düşünerek karıştırdığım aklıma, dün gece gala öncesi giysilerimi Lior'da bıraktığım gelmişti. Dükkândan çıkarken tezgâhtar kız, "Bugün buradan Rita Hayworth geçti!" deyince dostane gülümsedim ve acaba Rita'nın yeni bir filmi oynuyor mu diye meraklanıverdim. Senenin '64 olduğundan bihaberdim.

Çıktığımda hemen Lion'a gittim fakat, hayda, mağaza yerinde yoktu. Aklım almıyordu. Nasıl olurdu? Sait Faik'in, Behçet Necatigil'in bilip tanıdıkları Mahur'un elbisesi, güzelim Elit kılığım bir daha benim olamayacak mıydı? Ben de mağazaya hiç adres filan bırakmamıştım ki. Birden içimden eve dönmek geçmişti ve ancak o an sokakların değişiminin şaşkına çevirdiği bana unutturduğu tartışmamızı, hemen üstüne de filme gireceğimi anımsamıştım. Nihayet Ayhan Işık Sokak'ta Nisuaz'ı görünce, eski bir dosta kavuşmuş gibi huzurla içeri girdim. Ne bunun Nisuaz'daki son anım olacağını, ne de hemen arka masamda oturmuş, dünyanın en ince parmaklarıyla kim bilir ne muhteşemlikler karalayan adamın Abidin Dino olduğunu bilecektim...

Talat'ın bahsettiği şu yeni valinin işi miydi Beyoğlu'nun bu değişimi? Yan masadaki gazeteleri alıp, okumaya böylece başladım: İlk Pirelli takvimi yayınlanmıştı, çıplakça kadınlardan oluşan bu takvim dünya çapında ilgi görüyordu. Ali Sami Yen Stadı'nın açılışında izdiham yaşanmıştı. 45.000 kişilik stada 60.000 kişi alınınca açık tribünden yani sekiz metreden düşen yüzlerce kişi yaralanmıştı. Nüfusun iki milyon olduğuna bakılacak olursa futbol taraftarları epeyce çoğalmıştı. Nasıl yani, nüfus ne ara iki milyona ulaşmıştı? Benim yerime hangi kadınlar doğuruyordu çocuğumu... Fakat bir o kadar da insan ölüyordu. 64 Türk Jet uçağı Kıbrıs'ı devamlı bombardıman etmiş, tüm Rum yığınakları yok edilmişti.

Dahası sıkıyönetim ilan edilmişti. Sıkıyönetim belli ki önce şehrin ruhunu ele geçiriyordu. Oysa sokaktaki insanlar pek şen şakraktı. Baksana, Atalar Mağazası'ndaki, Türkiye'nin ilk yürüyen merdiveninde, yirmi basamağı on saniyede çıkmak için yüzlerce insan merdiven kuyruğuna girmişti. Bir sonraki haberse şehirde yaşayan beş kişiden üçünün sinir hastası olduğunu söylüyordu. Başka türlüsü ne mümkündü? Diğer iki kişi de bence Nafiz gibi evinden dışarı çıkmıyordu. Onların sinirlerini de bir süre sonra evde kalmak tahrip edecekti.

Tüm bu haberlerden daha büyük sözcüklerle manşetten verilen haberse Rüçhan Adlı'nın Türkan Şoray'a aldığı 10.000 liralık astragan kürke gümrükte el konmasıydı. Rüçhan Adlı'nın onun babası yaşında olduğunu ben henüz öğreniyordum fakat sanırım tüm Türkiye bu pek mühim olayı çoktan biliyordu. Benim ilgimi çeken haberse, Amerika ve İtalya'dan sonra Türkiye'nin dünyada en çok film çevrilen üçüncü ülke oluşuydu. Seyretmedeyse sonuncuyduk. Saatime bakmıştım. Daha filme vardı.

Bu arada nihayet benimle ilgilenen garsondan çay rica ettiğimde garson bana "Pepsi-Cola geldi, denemek ister

misiniz?" diye sordu. Kaçırdığım haberlerden biri de demek buydu. "O ne?" diye sorma hatasına düşmeden, "Peki" demiştim. Herhalde geçen gün Elit'te içtiğim o kapüçinoya benzer, leziz bir tür kahve gelecekti. Vay anasını; Beatles bir yılda 156 milyon kazanmıştı. Beatles'dan Nafiz'in bile haberi vardı. Fakat Ayaspaşa'da dolanıp, kadın ve kızların tornavidayla boyunlarını kesip, kanlarını içen vampiri elbette bilmiyorduk. Kim bilir kimin can sıkıntısının eseriydi bu haber de... Ve son olarak vücuda yapışan dar elbise modasını duyuruyordu gazete. Nihayet bildiğim ve tecrübe etmekte olduğum bir haberle karşı karşıya gelmenin rahatlığıyla şu garip renkli içeceğimi tadabilirdim.

Pepsi-Cola denen siyah renkli, soğuk, kabarcıklı şeyden bir yudum almamla gözlerimin yanıp, genzimin dolması bir olmuştu. Ne acayip şeydi bu böyle! Kim para verip niye içsindi bunu! Hem tam bir şeker yığınıydı. Şekerli soğuk bir şey içeceksem limonata, şıra, dut şerbeti filan içerdim. Ne gerek vardı böyle bir şeye? Midemi delen bu tuhaf şerbeti hiç ama hiç sevmemiştim. Garson çocuk kalanını içmediğimi görünce yanımda bitmişti.

– Nasıl buldunuz hanfendi?
– Fena buldum vallahi, ne yalan söyleyeyim.
– Aa, nasıl olur! Bence bir yudum daha alın. İçtikçe alışıyor insan.
– Rakı mı bu yahu içtikçe alışasın! Sevmedim işte. Bana bir çay getirin rica ederim.
– Siz nasıl isterseniz.

Aşk politiktir. Çünkü bir insanı bekleyen bir insan, bu dünyadan umudunu kesmemiştir. Bir insanı beklemek, sosyalizmden hatta anarşizmden bile ütopiktir. İki âşığın buluşması, tüm ütopyaların ümididir. Mahur hep politikti. Bense hep hassas. İkimizin arasındaki fark, Mahur'un

hislerini ve düşüncelerini harekete geçirmesi, benimse hareketimin hissetmek ve düşünmek oluşuydu.

Kapı. Kapı çalıyordu. Haklıydım. Mahur bana âşıktı. Beni bırakıp gidemeyecek, haklılığını haksız çıkaracak kadar âşıktı bana. Dünyada benden bahtlısı yoktu. Yanılmıştım. Kâbus sürüyordu. Soğuk, çok soğuktu. Geçmiş zamanda bıraktığıma memnun olduğum dostum Şevket sanki acımayla bana bakıyordu. Acıma ifadesi ne de benziyordu korkuya. Acı olmayan yerden korku çıkmazdı.

– Nafiz?
– *Merhaba.*
– İçeri gelebilir miyim?
– *Tabii, buyur.*

Niye tabii, niye buyur? Neydi o dostaneliğim, niyeydi hemencecik yumuşayıverişim? Hiçbirini istemiyordum. Kimsenin canı istediğinde hayatımdan defolup gitmeye, canı istediğinde çıkıp gelmeye hakkı yoktu. Mahur haricinde kimseyi istemiyordum. Belki bir de Hamdi. Hamdi iyi çocuktu. Bana hüküm giydirmeden işimi görüyordu. Ya Sacit Abi? Dünyanın en iyi kalpli insanıydı. Lakin o da bana acımamış mıydı? Ah, keşke Ferdane Ablam hayatta olsaydı...

– Çok kalmayacağım. Sana bir haber getirdim.
– *Nasıl istersen... Otursana.*
– Sağ olasın.
– *Çay içer misin?*
– Varsa içerim.
– *Yok. Şimdi yapacağım.*
– Boş ver o zaman. Otursana sen de.
– *İyiyim böyle.*

– Fazla rahatsız etmeyeceğim seni. Bir şey söyleyip gideceğim.
– *Dinliyorum.*
– Adnan... Son zamanlarda bir hayli sıkıntısı vardı. Ben de Gül de üsteliyorduk git bir doktora görün diye. Senin gibidir ya o da, doktor denince hiddetlenir...
– *Sonra?*
– Sonrası... Adnan ölüyor Nafiz.

İnsanın kanı nasıl çekilir, bilir misiniz? Ben o lahza bildim. Zannedersiniz defalarca dikenli bir tele vuruldum. Kanım akamayacak kadar çekildi. İnsanın kanının akaması nasıldır, hiç yaşadınız mı? Ben yaşadım. Ben öldüm. Her gün her lahza kendimi bir hayale kurban ettim. Fakat hiç o lahzadaki gibi çekilmemişti kanım. Ağır da olsa, az da olsa akıyordu kendi nizamında. Dost, başka şeydi.

– Bir şey söylemeyecek misin?
– *Teessür içindeyim... Nerde şimdi?*

Ne önemi vardıysa...

– Bizde. Ben bakıyorum Adnan'a.
– *Hastaneyi istemedi mi?*
– Hiç ister mi?

Yapmamam lazım geleni yaparken bulmuştum kendimi. Hıçkıra hıçkıra ağlıyordum. Şevket koltuktan kalkıp, bana sarıldı. Meğer ne çok hasret kaldığım dost kucağına kapanıp, ne idüğü belirsiz bir kuş cıvıltısı asudeliğiyle ağladım, ağladım.

– Gel de vedalaşın.

Geri çekildim. Çatılan kaşlarımın kararttığı gözlerimi sildim. Gene o korkulu acıma ifadesi belirmişti eski dostumun yüzünde.

– *Gelmesem daha iyi, dedim.*
– Yapma Nafiz. Seni sayıklıyor kaç gündür.
– *Gelemem. Beni affet.*
– Küs kalmanız daha mı iyi?
– *Hakikat neyse o.*
– Hakikat sahiden bu mu?
– *Bilmiyorum... Hiçbir şey bilmiyorum...*
– Sonradan mahzun olmayasın Nafiz.
– *Ben çoktan mahzunum.*
– Sen bilirsin. Fikrini değiştirirsen ben aynı evdeyim. Fakat vakit az. Gelmeni bekleyeceğim.

Kapıya gitti. Açtı. Sustum. Sustu. Arkasından seslendim.

– *Beni affetsin, dedim.*

Bu defa sevgiyle bakıyordu bana eski dostum. Susmayı sürdürerek çıktı, gitti.

Filmin büyüsünden kurtulmam bir hayli vakit alacağa benziyordu. Keşke Nafiz de benimle seyretseydi, eminim o da hayran kalırdı. Resim gibi bir filmdi. Nasıl gerçek, nasıl şiir... Filmi daha iyi görmek, daha iyi kavramak arzum sebebiyle film üzerine bir eleştiri yazsa mıydım eve gidince? Belki yeni işim sinema eleştirmenliği olurdu. Şiirlerimle var olmak yerine başka işlere öncelik vererek neden kaçıyordum? Belki de şiiri iş gibi göremiyordum. Tabii, şiir olsa olsa hayat olabilirdi. Nisuaz'da Müjgân'a yazdığım mektubu yol üstünde postaneye bıraktım. Tünel'e dek yürüdüm. Yüksekkaldırım'a inen yokuşun sol başındaki Lale Plak Evi'ne girdim. Tanesi 12 lira 50 kuruşa 5 plak

aldım. Plaklarımın göbeğine tek tek tayyare pulu yapıştırılınca çıktım. Bir an önce Nafiz'le plakları dinleyelim istiyordum. Onu çok ama çok özlemiştim.

Koşar adım tramvayın yerini alan dolmuşlara doğru ilerlerken Zeki Müren'in desen sergisi ilişti gözüme. Hiç düşünmeden içeri girdim. Muhteşemdi bunlar. Bu kumaş desenlerini muhteşem kılan, taptığım Zeki Müren'in onlara verdiği isimlerdi: "Mora Bayılırdım Seni Tanımadan" tam bir Zeki Müren abidesiydi! Keza "Kırıldım Bıldırcınlara"! "Örümceğin Vefası" ise hepsinden başkaydı; eminim bu desende bir kostüm Zeki Müren'in hayallerini süslüyordu. "İhanetin Şimşek Şimşek" adeta bir Zeki Müren klasiğiydi. "Nereye Kaçtın Sen" ise tam Müren makamındaydı. Zeki Müren'in güzel sanatlar mezunu olduğunu biliyordum fakat bu kadar maharetli olduğunu tahmin etmezdim. Desenleri, güfte gerektirmeyen bestelere benziyordu. Bestenin tınısını duyabilmemiz içindi Zeki Müren'in koyduğu bu alengirli isimler.

Sergiden çıktığımda bu sabahkine benzer bir şarkı söyleme arzusuna kapılmıştım. Desenler kadar Nafiz'e dönüyor olmanın da bu arzuda payı büyüktü. Dolmuş durağına doğru yürürken gözüm gene Fitaş'a takılmıştı. Kocaman, davetkâr bir pasajdı. İnsan neresine bakacağını şaşırıyordu. Büyüdükçe büyüyen pasajın içinde kendimden ve zamandan geçmiştim. Elim kolum dolu çıktığımda akşamüstü olmuştu.

Nerde bizim tramvay nerde bu tıkış tıkış hop zıp dolmuş... Nafiz sokağa çıkmazken daha bizim olan neleri neleri yitirecektik... Arka koltuğumda oturan çocuklardan biri diğerine, "2000 yılında trafik sıkışınca düğmeye basılacakmış ve araba uçacakmış!" diye anlatıyordu. Gülmüştüm. 2000 yılını görebileceklerdi sanki... Sonra onlar da bir şekilde lafı Beatles'a getirmişti. O günlerde her adımda Beatles'a ilişkin yeni bir haber işitilirdi. Son haber,

Kraliçe'nin Beatles'a İmparatorluk Komutanlığı unvanı verdiğiydi. Vay be demiştim ben de, bizde hangi sanatçıya böylesi unvanlar verilirdi... Ancak hapislik veya sürgün edilerek ödüllendirilirdi bizde sanatçı dediğin, tabii eğer yürekliyse. Derken içimde bir şiir söylenivermişti. Şehrin değişiminden daha esrarengizdi içimdeki şair. Ne zaman ne yapacağı belli olmuyor, beni her defasında şaşırtıyordu. Nasıl ki İstanbul bana her gün değişen hâliyle kırk yıllık İstanbullu değilmişim gibi hissettiriyorsa, şairliğim de kırk yıllık Mahurluğumu allak bullak ettiriyordu her yeni şiirle. Yazılıveriyordu içimde her şey. Bana sadece onları söylemek düşüyordu. Halbuki ben hepsini kendime saklıyordum.

Eski dostumun beklenmedik ziyaretini, Adnan'ın ahvalini fikrimden uzaklaştırmak için olsa gerek, Mahur'un dün getirdiği Hayat *mecmuasındaki "Asabi misiniz?" testini yapmış, neticesinde ise "Pek telaşlanmanıza lüzum yok ama bir ruh doktoruna ihtiyacınız var. Sinirleriniz oldukça bozuk. Evlilikte saadetinizi tehlikeye sokmadan kendinizi düzeltmeye bakın" ikazını alınca asabım bozulmuş ve yemek yapmaya karar vermiştim. Mahur'un gönlünü, kendi ellerimle pişireceğim yemeklerle donatacağım mükellef bir sofrayla alıp, bir daha da hiç bırakmayacaktım.*

Yemek hazırlamak, resim çizmekten daha iyi geliyor ruhuma. İkisi de birbirine benziyor aslında. Yemek de resim de hayatın öz, taze hatta körpe hakikatlerini alıp, onları olgunlaştırarak, tatlandırarak, dallandırıp budaklandırarak bambaşka bir hakikate, hayattan daha büyük bir bütünlüğe dönüştürme sanatı. Hayatın devam etmesinin olmazsa olmazı yemek de resim de. Ancak insanlar resme –resim üzerinden tüm sanat dallarını kastettiğimi farz ediniz– yeterince ihtiyaç duymadığından dünya aksıyor. İnsanlar midelerine düşkün olduğu kadar ruhlarına düşkün olsaydı dünya daha iyi, daha adil, daha hür bir âlem olurdu.

Yemek yapmak, resim yapmanın kamusal hâli. Her iyi aşçı, iyi bir ressamdır biraz da. Sebzeye dokunmak ne efsunlu! Kokusuyla konuşan sebzeler, renklerine saklanır. Yemeğe tadını verense yemeğin yapıldığı kişidir. Bu yüzden hiçbir yemek ev yemeği kadar güzel olamaz. Dışarda yenilen yemeklerin aşçıları ekmek parası için pişirir yemeği. İçine para giren her şeyin tadı bozulur.

Babamın yemek kitabında şöyle yazıyor: "Hemen hiçbir yemek soğansız, sarımsaksız başlamaz. Soğanla sarımsak kadınla erkek gibidir. Evvela ikisini baş göz etmek gerekir. Yemeğe bütün tadı ikisinin kendi yağlarında beraberce kavrulmaları verir. Birlikte pişmeden evvel ikisi de çevrelerine eziyet verir. Çiğlikleri tazeliklerini kurutur. İkisi bir olup harlandı mı her nevi lezzet yaratılmaya hazırdır."

Her seferinde eşsiz bir keyif, tarifsiz bir iştahla okuduğum bu girizgâhı o akşamüzeri okurken hüzünlenmiştim. Ben soğan, Mahur da sarımsaksa tam beraber kavrulurken ne demeye tencereden kaçıp gidiyordu sarımsağım? Kokusu kalıyordu kalmasına ama ağza gelmiyor, dişe de yüreğe de dokunmuyordu. Tencerenin kapağı açık olmasaydı kaçamazdı. Can havliyle, handiyse hiddetle tencerenin kapağını kapattığımda camiçi güvercinim telaşlanıp bir oraya bir buraya kanat çırpamaya başlamıştı. Mahcup olmuştum. Niyeyse süt aranmıştım.

Süt bozulmuştu. Güvercinimi sakinleştirmek için ekmek ufalamış, bir kaba da su doldurmuştum. Ekmeği sonraya bırakmış, kana kana su içiyordu canım güvercinim. Mahur da suyu böyle içerdi; nefes bile almadan. Ben her seferinde korkardım, yavaş iç, boğazına takılacak derdim. Gülerdi. Gülünce sahiden boğazına takılırdı su güzelimin. Öksürürdü. Canını acıtmaktan çekinerek sırtına vururdum. Kendime kızardım. Ben korkmasaydım Mahuruma bir şeycik olmazdı. Yemek hazırdı.

Başka şey istesem olacakmış. Ama sevgilimden başka şey istemem ki ben. Ellerimi kurulayıp, geç kalmışçasına koşturarak kapıyı açmıştım.

– *Mahurum... deyip kucağına atıldım.*
– Dur çılgın, düşeceğim.
– *Düşemezsin. Ben varım. Seni tutarım.*

Gülümsedi. Ben bu kadının her şeyine hayrandım da gülüşüne bir başka hayrandım. Nasıl anlatayım? Karşılık bekleme şansım olmayarak, tıpkı bir çiçeğe, denize, güneşe, buluta hayran olunacağı gibi hayrandım gülüşüne. O gülümseyince içim kendine gelmişti. İnsanın hem derdi hem devası aynı şey olabilir mi?

– Bu plaklara bayılacaksın, *dedi.* Almadan evvel tek tek dinledim.
– *Plakları bilmem ama çiçeklere bayıldım. Ne kadar güzeller!*
– Senin için getirdim. Bilirim, hareli karanfilleri çok seversin.
– *Çok teşekkür ederim! Karanfil kadar incesin. Hemen suya koyayım. Sen de plaklardan birini gramofona koy bakalım... Aç mısın?*
– Hem nasıl!
– *O halde müjdemi isterim! Yemek hazır! Sofra da göz açıp kapayana güzelliğinize amade...*
– Mahcup oldum şimdi... Çok zarifsin Nafiz. Ellerin dert görmesin.
– *Senin hiçbir zerren dert görmesin.*
– Çok taze maydanoz, dereotu, nane, roka buldum. Sonra tam sevdiğim gibi çıtır çıtır kırmızı biber... Hızla bir salata da hazırlayayım mı yemeğin yanına?

– *Sen bana bırak salatayı. Git elini yüzünü yıka. Az dinlen.*
– Sahi mi?
– *Sahi tabii. Prensesimi yorar mıyım hiç? O bana lazım.*

Sofrayı kurarken sergi açılışlarımı hatırlamıştım. Eserlerim insan içine çıkmadan hemen evvel hissettiğim o tedirgin huzuru, o dehşetengiz heyecanı bugün yemeklerimi sevdiğim kadına sunarken duyuyordum. Tek gayem kendimi ona beğendirmek, onun sevgisinde can bulup, kendime rağmen her gün yeniden doğmaktı. Ben onun için ve onunla vardım. Sofradaydık. Mahur'un getirdiği Peppino di Capri plağını dinliyorduk.

"Olmasaydın ne yapardım" diyebileceğiniz bir tane bile kişi varsa hayatınızda hiçbir şeyden korkmamalısınız. Halbuki beni korkutan tam da onun varlığıydı: O öyle çok, öyle güçlü, öyle güzeldi ki onsuz olamaz, yapamazdım. Tüm varlığımı hatta yokluğumu sevdiğimin varlığının yoluna sermeliydim.

"Melankoli ne güzelsin
Rüzgârdan yağmurdan gel bana
Dinle aşkı bu şarkıda
İstanbul'da kal Boğaz'da
Söyle sevgilim bitsin bu özlemin
Hep sonbaharda yağmurla dön bana
Hayır ağlama, sakın bana bakma
Unut bunları, eski şarkıları
Melankoli ne güzelsin
Eylülde yapraklar düşer
Rüzgâr eser yazdan kalan
Aşkım biter birden
Günlerce bekler yolunu hep gözler
*Gelmezsen eğer bu şarkım biter"**

* Beste: Konrad Fuchsberger, Güfte: Sezen Cumhur Önal.

– *Mahur, iyi ki varsın.*
– Sen de Nafiz. Ne şanslıyım! Yemekler çok leziz. Hapur hupur yemekten söyleyemedim. Çok acıkmışım. Her geçen gün maharetin artıyor... Ellerine sağlık!
– *Sevdiğine bahtiyar oldum.*
– Alışverişi kim yaptı?
– *Hamdi. Ben mi yapmış olayım isterdin?*
– Bilmem, belki...
– *Mahur, ben de senin gibi olmak isterdim. Hakikaten...*
– Ben nasılmışım?
– *Hayat dolu.*
– Sen hayat dolu değil misin?
– *Ben seninle doluyum.*
– Ben hayat dışı bir şey miyim?
– *Benim hayatım sensin.*
– Demek sen de hayat dolusun! Kendini savunayım derken ele verdin, gördün mü?
– *Bak sen şu bana! İyisi mi birer tabak dolma daha getireyim.*
– Hay hay!

Karda açan çiçekler gibi umutlar yeşermişti içimde, tomurcuk tomurcuk, dal dal. Dumanı tüten tabaklarımızı cambazlık ederek getiren Nafiz'le hiçbir konuda tartışmak istemiyordum. Böyle, burada olalım istiyorsa olalımdı. Aşkımızın yüreği olsun istiyordu bu ev. İkimiz evdeyken yürek sağlık buluyordu. Ben olmayınca hasta düşüyor ve hastalığını Nafiz'e bulaştırıyordu. Biliyordum, daima evde olmak da beni hasta ediyordu. Fakat bir dengesini bulurdum. Bugünkü gibi kendi başıma çıkar, gezer, rahatlar, özlemle Nafiz'e dönerdim. Neden olmasındı? Şöyle bir akşam yemeğini, bu can dolu bakışları hiçbir itirazıma değişmezdim.

Bu ev benim de evimdi. Bu adam benim vaktimdi. Bazen bir insanın isteğine uymak bizi daha iyi, daha yüce kılar. Aşk, tüm itirazlara, tüm yanlışlara kafa tutuyordu. Varsın dışarı çıkmasındı. Her şeyden mühimi, kıymetlisi beni yüreğinde, evinde, gözbebeğinde taşımasıydı. Kırk gün kırk gece öpseydim onu, yine de doymazdım. Kalkıp, plağı değiştirmiştim. Sacha Distel'in dinler dinlemez bayıldığım kıpır kıpır şarkısını açmıştım. Sanki sözleri Sezen Cumhur Önal değil de Nafiz yazmıştı!

"Kime derler sana derler benim sevgilim
Bir içim su fidan boylum bir tanem güzelim benim
Gece gibi, gündüz gibi gelsen bana sen
Burda kalsan, hayat versen
Sen hep aman benim olsan
Sen bil ki benim güzelim
Sevgim, aşkım delice
En tatlı mutlu bilmece
Gözlerin gözlerime değince
Saçında o eski rüzgâr bana bu şarkıyı fısıldar
Gel güzelim, gel güzelim
Beni unutma, sen beni.
Lale gibi, bahar gibi solmaz çiçeğim
Aşk uykusu, yaz yağmuru
Sendedir sevgilim benim
Yıldız düşer, hayat biter gidersen eğer sen
Gitme burdan orada kalsan
Sen hep aman benim olsan
Sen bil ki benim güzelim
Sevgim aşkım delice
En tatlı mutlu bilmece
Gözlerin gözlerime değince
Saçında o eski rüzgar bana bu şarkıyı fısıldar
Gel güzelim, gel sevgilim
*beni unutma sen beni"**

* Beste: Maurice Tezé, Güfte: Sezen Cumhur Önal.

Dansa kaldırmıştı beni. İşte tekrar o çok özlediğim çocuktum.

Neşeli dansımızdan sonra sedire yığılıp, kendimizi birbirimize bırakmıştık. Uyudum uyuyacaktım. Bir şeyin beni dürtmesiyle ayaklanıp, radyoyu açtım. Biraz daha önce açsaymışım, Kadıköy'e bir gece içinde iskele inşa edildiğini, İstanbul metrosunun dört yıl içinde bitmesinin hedeflendiğini, Johnny Cash'in verdiği hapishane konserlerini, Ülker'siz çay saati düşünülemeyeceğini, dava edilen Rolling Stones için mahkemede gürültü değil gerçekten müzik yapıyorlar kararı çıktığını, *Ben Bir Sokak Kadınıyım* filminde Fatma Girik'in striptiz yaptığını, Nâzım Hikmet'in eserlerinin yakıldığını, İstanbul'un su derdi için Birleşmiş Milletler'in 13 milyon verdiğini, bir yılda 24 gelin veren Türk Hava Yolları'na hostes dayanmadığını, ter kokularına karşı İETT otobüslerine parfümlü dezenfektan sıkılacağını, Şikago, Tokyo ve Londra'dan sonra Tepebaşı'nda Playboy Club açıldığını, ilk yerli otomobilimiz Anadol'un marifetlerini, Üçüncü Ceza Mahkemesi Savcısı'nın 150 yıllık mazisi olan ve 75 yıl önce İstanbul'a gelen "Halimem" türküsü sebebiyle hakkında dava açılan Gönül Yazar'ın beraatini istediğini, yazdığı kompozisyonla Lenin'i öven ortaokul öğrencisinin tevkif edildiğini, gebeliği önleyici hapın 750 kuruştan satışa çıkarıldığını fakat reçetenin bir defaya mahsus yazıldığını, Altın Mikrofon'u Mavi Çocuklar'ın kazandığını, İstanbul'un pisliğini temizlemeye bir kolordunun yetişemeyeceğini, yatar koltuklu Boğaziçi ekspresinin sefere başladığını, Güven Partisi genel başkanı Turan Feyzioğlu'nun "Solculuk, mini etek modası gibi geçicidir" derken Demirel'in solcular için "Bu dinsizlere halkımız karşı koyacaktır" diye buyurduğunu öğrenebilirdim ancak ben beni en çok alakadar eden haberin vaktinde açmıştım radyoyu.

Dünyadan elimizi eteğimizi çekip, lazım gelirse firar edip, ikimize kâfi gelecek kadar geniş, serin, bereketli ve fakat bir üçüncünün ulaşamayacağı bir seyyareyi kendi ellerimle kurma kabiliyetim olmadıkça ben bu dünyada bu âşık başıma kaybetmeye mahkûmdum. İşte yine, bir dünyalı, radyo girmişti Mahur'la aramıza. İTÜ'deki öğrenci ayaklanmasında hayatını kaybeden hukuk öğrencisi Vedat Demircioğlu için siyah çelenk bırakmak isteyen öğrencilere polis saldırmış, 50 öğrenci nezarete alınmıştı; öğrenci diyerek talebeleri kastediyor olmalıydı. İstanbul Üniversitesi öğrencileri de -Darulfünun'un adı değişmişti- bugün bu olayı protesto etmek üzere okulda toplanıyor -okul denilen de mektep olsa gerekti- ve tüm öğrencileri protestoya çağırıyordu. Yıldız ve Teknik Üniversitesi'nin ardından İstanbul Üniversitesi'nin de kapatılacağından korkuluyordu. Mahur, olan bitenin tüm mesuliyeti sırtındaymışçasına tasalı, sıkıntılı ve rahatsız dinlemişti radyonun ilan ettiklerini. Dikkatini dağıtmak, onu evde tutmak için,

- *Çay mı içsek? diye sordum.*
- Kusura bakma Nafiz, gitmeliyim, *dedi, beklediğim gibi.*

Bir şey dememiştim. Bir şeyi değiştirmeyecek sözleri söylememek daha iyi. Onu süratle hazırlanırken temaşa ediyordum şimdi. Gene o içimdeki sevimsiz erkek, "Ne oturuyorsun? Hadisene, kalk da hazırlan sen de. Mahur'u yalnız mı bırakacaksın böylesine tehlikeli bir ortamda?" diyerek üstüme geliyordu. Onu haksız çıkarmaya çalışan sevimli insanlığımsa, "Sevmek, güvenmektir. Eğer Mahur kendini böyle var duyuyorsa, böyle iyi hissediyorsa hürmet edip bırakmalısın. O kendine sahip çıkar. Güzelliği yeter. Aşkın görünmez bir kalkan gibi onu her nevi polis taarruzundan koruyacaktır" diyordu. Benim pek uzun müddet insanlığım zannettiğim, korkaklığım değil de neymiş?

– *Dikkat et Mahur.*

– Merak etme. Gitmezsem huzursuz olacağım. Orada olmalıyım.

Ayaklandım. Kapıya davranan Mahur'a eşlik ettim. Onu durdurmak isterdim lakin yapamayacağımı biliyordum.

– *Hırkanı da al, dedim.*

– Tamam, *dedi, ona mukavemet etmediğim için minnet duyan gözleriyle bana gülümseyerek.*

Hırkasını giyip, birden süratini kesip, tam yüzümün önünde durdu. Dudağı dudağıma bakıyordu. Onu kendime çektim. Kalbim kalbini öpüyordu.

– Görüşürüz Nafiz.

– *Görüşüz Mahur.*

Her vedada ölüyor, her merhabada tekrar doğuyordum. Doğmak mı kolay, ölmek mi? Kimsenin doğum ya da ölüm hatırası olmadığından, olamayacağından bu soru da diğer hayati sorular gibi her dem cevapsız kalacak.

İnsanın en akıl almaz becerisi, göz gözü görmez kalabalık içinde bile sevdiği insanı eliyle koymuş gibi bulmasıdır. Umut, bu buluşmadan doğar. Savaşa gider gibi zırhlanmış polislerin karşısında barikat kurduğu tek vücut olmuş öğrenci kalabalığı içinde Talat'ı hemen ayırt ettim. Fakat yanına varabilmem çok daha uzun zamanımı aldı. O da beni görmüştü. Kavganın orta yerinde huzur bulmuşçasına gülümsedi. Birbirimize doğru ilerlerken, hiçbir zaman demir atamayacağımız umuda yelken açan sloganlarımızı bölüştük.

Aynı uğurda mücadele veren kalabalığın bir parçası olma duygusu, insanı bir parça da olsa kendinden kurta-

rıyordu. Gözlerine tutunduğum Talat'la nihayet ellerimiz de tutuşmuştu.

- Hoş geldin Mahur dost! Sayende isyanımız güzelleşti.
- Hoş bulduk Talat dost!
- Ne var ne yok?
- İyiden az var kötüden çok. Olmayan ne varsa da beraber oldururuz.

Umut, mutluluktan bile geçicidir. Âniden polis, bize saldırmaya başlamıştı. Talat da ben de karşı koyduk. Birbirimize sahip çıkmanın yolu kendimizi korumaktı. Polisin biriyle yüz yüze kalmıştım. Hantal copuyla kalçama vurdu. Yüzüne tükürdüm. Saçımı ensemden koparırcasına çekiyordu. Birden kurtuldum. Talat polise yumruğu yapıştırmıştı. Talat'ın zor durumda olduğunu gören bir iki yoldaş gelip ona destek çıkmıştı. Şimdi onlar dayak yiyorlardı. Gözlerimden yaşların süzülmesine vakit yoktu. Ben de dövüşe katılmak istiyordum ama gücüm yetersiz kalıyordu. Tam o an görevimin de çaremin de kötüleri sözcüklerle yumruklayıp, alaşağı etmek olduğunu bir daha anladım; buna gücüm yeter de artardı. Polisin dikkati daha büyük bir yumruklaşmaya kayınca Talat'ı çekip aldım.

- İyi misin? diye sordum Talat'a, hırkamın koluyla burnundan akan kanı silerek.
- Hem de nasıl! dedi gülümseyerek. Daha doyamamıştım ama...

Meydandaki kan kırmızı çoğaldıkça kalabalık azalıyordu. Ellerini büsbütün kana bulamaktan korkan polisler de çekilmişti. Talat, gruptan arkadaşlarıyla ayaküstü kimi kararlar aldıktan sonra yanıma geldi. Ben, hiçbir zaman grubun parçası olmamıştım. Döktüğü onca dille

Talat engel olmuştu onlara katılmama. Benim bireyliğimi, mücadelemiz için daha kuvvetli bir unsur sayıyor ve bağımsızlığımı, hatta ayrıksılığımı korumak için kendini ateşe atmaya razı geliyordu. Talat'la birlikte Küllük'e doğru yollandık. Bir de ne görelim? Küllük'ün yerinde yeller esiyordu.

– Niye sevdiğimiz her yer kapanıyor Talat? diye sordum üzüntüyle.
– Kapanan yerler değil, şehrimizin talihi, diye yanıtladı o da beni.
– Haklısın. Kavgamızın sebebi artıyor...
– Denize dokunamıyorlar neyse ki. Gel, deniz kenarına gidelim. Bir tek deniz dindirebilir öfkemizi; hayallerimizi bir deniz anlar.
– Haklısın... Bu arada dün gece galada birden nereye kayboldun sen?
– Nafiz'in evine gelmek istemediğim için haber veremedim sana. Nineciğimi kaybettim.
– Ne diyorsun! Ah, çok çok üzüldüm. Canım Talat, başın sağ olsun.
– Sen sağ ol Mahur dost... Ninem gidince ne fark ettim, biliyor musun? Meğer bunca sene yalnızlığım bana alışmış da ben ona alışmamak için nineme tutunmuşum. Artık yalnızlığıma alışmaktan başka çarem kalmadı... Bakma öyle hüzünlü hüzünlü. Devrimciye melankoli yaraşmaz! Memleket derdi bitti de küçük kişisel dertlerimizden mi yakınacağız? Olmaz.
– Bir tek insan, en az memleketi kadar değerlidir Talat.

Bu sözümden sonra susan Talat durgunlaşmıştı. Sessizce yürümüştük deniz kıyısına dek. Öyle sanıyorum ki Talat'ın içi bana anlatacaklarıyla, mesela Amerika'nın "ruhuyla ve bedeniyle insana hizmet eden" devrimci Kara

Panterler'i üzerine düşüncelerle doluydu. Halbuki dostluğumuzun başından beri ilk defa anlatmak yerine anlatmamayı seçiyordu. Belki böylece ilk kez asıl anlatmak istediğini anlatmış olacağına inanmıştı. O akşam Talat'la Eminönü'nde, tanımakta zorlandığımız, sevmekte ustalaştığımız İstanbulumuza karşı düşünce düşünceye vermiş, güneşin batışını seyrederken hiçbir şey konuşmamıştık. Halbuki bizim dostluğumuz çenebazdı. Birbirimizin dilini en iyi biz bildiğimiz için konuşmadan duramazdık. Susmak, konuşması zor bir dildi. O akşam, İstanbul kızardıkça güzelleşirken ilk ve son kez susuyorduk birlikte. Şimdi ne vakit bir dostla konuşmak istesem o ânı hatırlatıyorum kendime. Öyle bir susuyorum ki, Talat beni anlamış gibi hissediyorum.

Yorgunluk, penceresiz bir ev gibidir. Nefessiz bir kafa, fersiz bir yürek; işte ben, işte yorgunluk. Aşk, yorgun bir savaşçı. Daha fazla savaşacak takati kalmayınca kendine sivil askerler arar durur. Bulduğu her askeri bir insanı kuşatmakla, ele geçirmekle yükümlü kılar. Ben, Mahur'u fethetmek için varoluş mücadelesi veriyordum. Yorgundum. Bu koltuktan kalkıp şu koltuğa geçemeyecek kadar, sevdiğim kadın için nizamımı tahrif edemeyecek kadar, tuale tek bir çizgi çizemeyecek kadar, yatağıma yatıp uyuyamayacak kadar yorgun... Fakat ne hayret ne hayret ki yorgunluk, beklemeye mani değildi. Bilakis; beklemeyi kuvvetlendirirdi yorgunluk. Bir ömür bekleme sabrı duyuracak kadar uyuştururdu insanı.

Umuda değil zamana salıyordu beni yorgunluk. Zaman, umudun düşmanı. Mevzubahis ikisi olunca sonunda muhakkak zaman galip gelir. Umut ancak bugüne aitse muvaffak olur. Yarına umutla bakan, sukut-u hayale ulaşır. Amma bedbinsin derseniz deyin... Nasıl olsa ben kendime romantik derim. Hakikatten en iyi romantikler anlar. İşte bu yüzden o gece Mahur'un geri döneceğine dair bir umut

taşımıyordum. Evet, onu bekliyordum. Beklemek sadece içinde bulunduğum o uçucu zaman kıtasında umudumu taze tutuyordu. Sonraya dair bir umut değildi benimki. Beklentim yoktu. Bekleyişim vardı. Bu bekleyiş, benim hayattan dilediğim aftı. Zira hepimizin dilemek mecburiyetinde olduğu bir af vardır. Hiç kimseden değilse bile kendimizden.

İnsan bir kereliğine uğradığı yere bin bir kere dönüyorsa bu işte bir aşk var demektir. Canım pahasına mücadelesini verdiğim özgürlüğün karşılığı dört duvar arasına sıkışmış iki kişilik bir hayat mıydı? Okuldan Nafiz'e dönerken aklıma üşüşen bu düşünceler arasında gözümün önünde canlanan dünya tatlısı bir bebek imgesi, bana, Nafiz'le beraberliğimizin dünyaya açılmasının, hayata kavuşmasının tek yolunun ikimize ait bir can olduğunu söylemişti. Fakat zaten bu sebepten ayrılmamış mıydık? Bizi canlı ve gerçek tutabilecek en büyük kuvvet, bizi ayırabilecek tek şeydi.

Ruhum karman çormandı. Aklım, ayaklarımı anlamlandıramıyordu. Niye Nafiz'e gidiyordum? Niye bir kereliğine uğradığım adamdan bir daha dönmemecesine gidemiyordum? İçimi zehirleyen bir içkiydi aşkımız. Beni öldüreceğini bile bile, içtikçe içesim geliyordu. Beni düşüncelerimden kurtarmak istercesine karşıma dikiliveren seyyar plak dinletici, son moda plakları dinlemek ister miyim diye sormuştu. Daha bu öğlen, Beyoğlu'ndan bir sürü plak almıştım. Fakat adamın elindeki plaklara dükkânda rastlamadığım için merakıma yenik düşüp, kimini dinlemiştim. Johnny Cash, Marianne Faithfull ve Bob Dylan'la beni bu seyyar plak satıcısı tanıştırmıştı. Üç plağı da almıştım.

Nihayet çalan kapıyı, göreceklerimden korkarak açtığımda sevdiğimin gülümseyişini bulmuştum karşımda.

– *Mahur! diyerek sarıldım ona, kalbime sokarcasına, onu kendime saklarcasına.*
– Hayrola, öleceğimi mi sandın? *dedi yorgun fakat muzip gülüşünü katmerlendirerek.*
– *Ağzından yel alsın! Sen nerde ölmek nerde... derken kanlar içindeki hırkasını gördüm ve korkuyla haykırdım; Fakat hırkan! Ah, Mahur, n'oldu?*
– Bir şey yok... Talat'ı hırpaladılar biraz, iyi şimdi...

Korkumun geçmediğimi anlayınca, çocuğunu okşar gibi, gül yaprağına benzeyen elleriyle yüzümü severek,
– Ben yanındayım; ölmek mazide kaldı, *deyip ayakkabılarını çıkardı.*

Perdelere baktı. Elbet kapalıydı. Üstünü başını salonun ortasında anadan doğma oluncaya dek çıkarıp, attı. Kalçası morarmıştı. Şaşkınlıktan ve arzudan nutkum tutulmuştu.

– Ben suya giriyorum, *deyip su perisi gibi odadan çıktı.*

Salonda, yerde ebatsız bir göl gibi duran kıyafetleri ve sokaklara karışmış kokusuyla kalakalmıştım. Aklımdan geçen fikir tıpatıp şuydu: "Onun evi burası." Artık emindim. Hayatta kalmasının sebebi bendim. Kıyafetlerini yerden topladığımda o çok sevdiğim hırkasının kanlarını yakından görünce gözüm kararadı. Son lahzada sandalyeye tutundum. Mutfağa gidip, hırkayı korkmasın diye güvercinimden gizleyerek pirüpak oluncaya dek yıkadım, yıkadım. Banyodan çıktığında Mahur'a siyah temiz gömleklerimden birini verdim.

– Yarın çıktığımda sana yeni üst baş alayım. Her şeyin pek demode, *dedi.*
– *Yarın da mı çıkacaksın? diye sordum.*

– Paraların suyu çekti. İş bulmalıyım. Bir iki mecmuayla görüşmeye gideceğim. Film eleştirisi yazmak var aklımda, yemekte anlatmıştım ya... Yazmaya zaman kalmadı. Yarına artık. Olmadı fikir olarak sunarım... Erken yatsam iyi olacak. Hoş, gece yarısını geçti gene, değil mi?
– *Mahur, dedim onun dünya kaygısının dilinden anlamayan tavrımla.*
– Söyle...
– *Sen çok güzelsin, çok kuvvetlisin.*
– Kuvvetim, bu dünyayı değiştirmeye yetmiyor, *dedi alçakgönüllü, munis, biraz da dertli bir sesle.* Baksana, seni bile değiştiremiyorum. Bir çıkmadın evden...
– *Belki de büyümen gerekiyordur artık, deyiverdim ben de.*
– Neden? *diye sordu derhal hırçınlaşan menevişli gözleriyle.*
– *Büyümek, kabullenmektir.*
– Zulüm ne zamandan beri kabul edilebilir oldu?
– *Ben sana zulüm mü ediyorum?*

Yatağa doğru susarak yürüdü. Başucu lambasını yaktı. Suskunluğuna refakat ettim.

– Işığı kapayıp gelsene yanıma, *dedi.*

Dediğini yaptım. Yatağa girdiğimde dayanamadım, sordum:
– *Sualime neden cevap vermedin?*
– Ciddiye almadım. Bahsettiğimin ne olduğunu biliyorsun. Sakalların ne kadar uzamış böyle...
– *Yorgunluktandır, dedim, o katre yakın oluşumuzun verdiği kaygısızlıkla.*

Oh, işte, gülümsüyordu çocuk nefisliğiyle.

– Ee, kadınız biz, bizim sakalımız yok ki yorgunluğumuzdan yakınalım, *dedi.*

Onun gibi kadına can kurbandı. Sokakta yiğit, evinde zarif. Başladık öpüşmeye. Aslında başlamadık. Rüya gibi paldır küldür, orta yerinden, asırlar evvelinden, zamanın ötesinden koyulduk öpüşmeye. Öpüş çiçekleri gövdelerimizi filizlendirmişti. İkimiz bir olmuş, dünyaya baharı getiriyorduk. Yalnız biz değil, dünyanın dört bir yanında birçok genç böyle yapıyordu. Savaşarak, çiçekleri kopararak değil sevişerek, çiçek açarak kışın ortasında baharı getirmek için aşkla isyan ediyordu.

Dünyanın geleceği âşıklara bağlıydı. Aşkları bizimkisi gibi olamayacaktıysa da dünyayı âşıklar kurtaracaktı. Madem bizimki aşkların en büyüğü, en güzeli, en hakikisiydi dünyanın geleceği en çok da ikimize bağlı demekti. Bilhassa bana büyük mesuliyet düşüyordu. Bu tasavvurların iteklemesiyle, uykuya düşeyazan Mahur'u memelerinden doğru dünyama çağırıp, zamana meydan okuyan bir ebediyeti kendi ellerimiz, gözlerimiz, leblerimiz, kollarımız ve bacaklarımızla tekrar tekrar yaratmaya koyuluyorduk. O hâlimizi, Lautrec'in Öpücük *tablosundaki âşıklar gibi hayal edebilirsiniz.*

Tam uyuyakalacakken Mahur'un bana sokulup, kumral başını cılız göğsüme yaslamasıyla kalp atışlarım birdenbire öyle süratlenmişti ki aksak makamı hayal meyal işitilen kalbim, hicazkâr bir nağmeyle çılgınca çarpmaya başladı. Mahur, göğsümde uyudu uyuyacakken sokak kedilerinin kavgasına gözleri açıldı. Biri ölürken diğeri dirilen Romeo ve Juliet gibiydik.

– Kedilerin de komünisti, faşisti var mıdır? *diye mırıltıyla sordu.*
– *Olmaz olur mu, dedim. Dünya her şeyin ayrılması için var. İkimiz hariç.*

Kadife saçlarını okşadığım Mahur yorgun gözlerini yummuştu. Mamafih uyumuyor, uyuyamıyordu. Kalp atışlarının gayrimuntazamlığından anlıyordum bunu.

– *Mahur, bana bir masal anlatsana, diye fısıldadım gözkapaklarına.*

Bir süre ses çıkarmadı. Yanıldım, uyudu sandım. Ben de kendime ve kedilere rağmen uyumak üzereydim ki dünyanın en güzel sesi, gözlerini açmadan anlatmaya başladı.

– Bir varmış bir yokmuş. Bir denizyıldızı bir de kum tanesi varmış. Bir gün gökyüzünün tepesi atmış. Gökyüzünün tepesi atınca fena olurmuş çünkü dünyanın en yüksek tepesi kendisininmiş. Velhasıl, bu öfke yağmur olup taşmış. Derken bir fırtına kopmuş ki yeryüzünün içi dışına çıkmış. Ruhu gövdesi, gövdesi ruhu olmuş. İşte o gece, küçümen bir denizyıldızı, denizinden olup, kumsala savrulmuş. Kumsalda milyonlarca kum tanesi varmış. Oysa denizde milyonlarca denizyıldızı olmazmış. Kumların çoğu ne kadar güzel olsa da evvela yabancı görünen denizyıldızından ürkmüş. Kimi ise ona hayranlık duymadan edememiş. Fakat içlerinden biri, bir kum tanesi varmış ki o denizyıldızını hemen sevmiş. Hem de ne sevmek... Bunu gören denizyıldızı, ona, "Sevgili kum tanesi, rica etsem beni denizime taşır mısın?" diye sormuş. Kum tanesi biçareliğine gülümseyerek, "Maalesef, buna gücüm yetmez. Benim elimden sa-

dece zamanı taşımak gelir. Ama bir çocuğun elinde seni dünyadan kurtarabilirim" demiş. Denizyıldızı, kum tanesinin ne demek istediğini anlayamadan uykuya dalmış. Uykuya dalmak, biraz da denize dalmakmış. Ertesi sabah ailesiyle birlikte sahile gelen küçük bir çocuk, denizyıldızını görüp, büyülenmiş. Onu evine, odasına götürmek istemiş. Küreğinin, kovasının olduğu çantaya denizyıldızını yerleştirmeden evvel üstündeki kumları silkelemiş. Bizim kum tanesi sözünü tutmuş. Sözünü tutmak için tüm yaptığı denizyıldızına sımsıkı tutunmak olmuş.

Masalı beni uyutmak yerine uyandırmıştı. Mahur masalını bitirince onu masallarüstü bir mânâyla öptüm. Nicedir çıplaktık. Birbirimizin gövdesini giyiniverdik. Gene kendi biçare gövdelerimizle baş başa kaldığımızda gün ağarmıştı. Neden bilmem Mahur sevişirken ağlamıştı. Aşka yormuştum. Zaten ben her şeyi aşka yorardım. Oysa yorulan bendim, yorduğumsa sevgilim. Fakat o sabaha karşı bunları düşünecek vaktim yoktu; ömrümde hiç olmadığım şiddette mesuttum. Bahtiyarlığımı asla yeşile dönüşmeyen kırmızı bir ışık gibi dondurup, muhafaza etmeye çalışırken yeşil ışık ille yanıyor ve Beatles, Abbey Road *albümünün kapağı için karşıdan karşıya geçiyordu. Zaman da onlarla birlikte geçiyor ve bir defa daha, bu defa daha haince kazanmaya hazırlanıyordu.*

5. Gün veya 1970'ler

"Yalanlar varmış sevişilen
Bunu bilirdik zaten, görmek ayrı
İsyanlar varmış yediveren
Bunu bilirdik zaten, sövmek ayrı
Uyumaya çalıştık, nafile
Kolay uyutmazlar insanı buralarda
Tam düşerken dürterler"

Cenk Taner

Uyuyamayan insan zamanla eşyaya dönüşür. Şeyin ta kendisi olan insan için uyku, Leyla'nın aramaktan vazgeçtiği Mecnun'a benzer. Bir gün kendine döneceğini ümit eder fakat hiçbir şeyin eskisi gibi olamayacağını bilir. Uyku kendisine dönüp gelecekse bile delikli gelecektir.

İnsanı kendisi hakkında en çok gelmeyenler düşündürür. Öyle olmasa gece mi gece yarısı mı sabah mı sabaha karşı mı

olduğunu seçemediğim o puslu aydınlığın davetsiz misafir gibi girdiği odamızın aynalı gardırobunu seyre dalmışken, kendimi ona, aynalı gardıroba neden benzeteyim...

Yanımda uzanan Mahur'un gözleri kapalıydı. Lakin uyumuyordu. Beraber geçirdiğimiz o ebedi şekilli günlerde Mahur ancak bu ufak uyuklamalarla ayakta duruyordu. Peki ya ben? Ben nasıl devam ediyordum var olmaya? Uyuyamamak var olmaya mani mi? İnsanın temel ihtiyacı uyku değil sevgi. Sevilmek değil sevmek. Mamafih sevgi uykuyu kaçırıyor. Belki de yalnızca, hakikaten sevilen insan deliksiz uyuyabilir.

Fakat niye masa değil sandalye değil de gardıroptu kendimi benzettiğim? Aynası olduğu için. Ayna bencildir. Ayna, dünyayı hep kendi gözünden görür. Oysa benim içim, tıpkı yıllanmış bir aynalı gardırop gibi dolu, geniş ve derin. Benim görevim aksetmek değil, aksettirmek. Aşk beni hayatın aksini göstermeye itiyor. Aşkın kelamından çıkmayayım diye hayatı çoktan terk etmişim.

Ardı arkası kesilmez düşüncelerden değil, adını koyamadığım duygulardan uyuyamıyordum. Mutlu olmasına mutluydum fakat huzursuzdum. Nafiz'le yan yana, bacak bacağa, kol kola yataduralım, gün, hızla olgunlaşıyordu. Aşk, değişimi ağırlaştırıyordu. Şehirse aşka kulak asmıyordu. Daha ziyade kulaklarına Boğaz köprüsü filan asıyordu.

Köprü inşa olurken, Beyoğlu ilk iç çamaşırı defilesine sahne oluyordu. Kıyısından uzak kaldığımız Haliç içinse artık altın boynuz değil keçiboynuzu deniyordu. Denizin pisliğine endişelenmek yerine, yönetici güçler doğuda kurulmaya çalışılan Kürt devleti sebebiyle endişeleniyor, bunu da muhakkak peşlerinde oldukları, "anarşik" belledikleri masum gençlerden biliyordu.

Bir kez olsun canlı seyredemediğim Zeki Müren ise sahneye önce mini sonra maksi, allı pullu eteklerle çıkarken, bitli aşk çocukları diye nam salan yerli yabancı

hippiler Sultanahmet'i uyutmuyordu. O günleri Nafiz'le geçirmeseydim ben de hippilerle Sultanahmet'te yaşar, çamaşırlarımı parkın demir çitlerinde mi kuruturdum?

Konuşmuyorduk. İçimi kendime dökemiyordum. Saat kaçtı, günlerden hangisiydi, bilmiyordum. Zamansızlık, huzursuzluğumu azdırınca gözlerim açıldı. Nafiz, karşımızdaki haşmetli gardırobun aynasında kendini izliyordu. Sevinç değildi içimde uyanan. Parlak bir tedirginlik sanki.

- Günaydın, dedim.
- *Gün aydı mı yahu?* diye karşılık verdi, bakışlarını aynadan alıvererek.
- Ay gündü herhalde, dedim ben de, yorgun bir gülümsemeyle.
- *Uyuyabildin mi?* diye sordu yolculuktan dönen birine yolun nasıl geçtiğini soran bir diğeri gibi.
- Yok, gözlerimi yumuşattım biraz, dedim. Oysa bal gibi yanıyordu gözlerim. Sen de gözlerini yumsan en azından.
- *Seni seyretmek gözlerimi yeterince yumuşatıyor.*

Demesiyle gözlerimi yumdum. Bilmem neden kaçıyordum.

- *Kahvaltı kurayım mı?* diye sordu.
- Daha çok erken değil mi? dedim.
- *Ben artık zaman mefhumumu kaybettim.*
- Karnın aç mı?
- *Eşyaların karnı acıkır mı?*
- O ne demek Nafiz?
- *Hiç. Uykusuzluktan ne dediğimi şaştım.*
- Haydi, sen biraz daha dinlen. Ben kurarım kahvaltıyı.
- *Yok yok. Yatakta durdukça uykum kaçıyor. Belki kahvaltı uykumu getirir.*

– Peki madem, duşa gireyim ben de.
– *Bu saatte dışarı çıkmayacaksın, değil mi?*
– Düşünmedim. Bakarım duruma göre... İstersen beraber çıkalım?
– *Ne işimiz var dışarda? Beraberiz, evimiz var, sokak bize yasak.*
– Hayat da mı yasak?
– *Hayat ne Mahur? Desene bana, n'olur.*

Karyolamızdan, kıyımdan çekildi. Çırçıplak ayaklanıp, banyoya davrandı. Kılımı kıpırdatamadım.

– Suya gireceğim, *dedi,* yoksa tüm gün yatacağız.

Mahur'a evimi sevdirebilmek gayesiyle kuşsütü eksik bir kahvaltı kurmalıydım. Fakat, Tanrım, külçe gibiydim! Gözlerim dünyayı ağır çekim göredursun, dünya kendini çabuk çabuk ileri sarıyordu. Kapı çalıyordu. Dünya beni de Mahur'u da kendine istiyordu.

Yataktan söylenerek çıkıp, giyilmekten peluze olmuş pantolonumu bacaklarıma, gardırobumda antika parçalar gibi bekleyen gömleklerimden koyu zeytuni olanı da çekip cılız gövdeme geçirdim. Mahur hâlâ duştaydı. Kapıyı açtım. Gelen nüfus memuruydu. Hayırlı günler, buyurdu. Kendini tanıttı. Müsaade dahi istemeden içeri geçişiyle kalbimi bir sıkışmadır aldı. Su sesi kesilmişti. Mahur ortalığa anadan doğma çıkacaktı!

– *Biraz bekleyin lütfen, deyip sakladığı kaçağını uyarmak telaşındaki biri edasında banyoya koşturdum. Baskınımdan korkan Mahur çığlığı bastı. Artık şüphe çekmemiz kaçınılmazdı.*
– N'oluyorsun Nafiz? Ödümü kopardın.

– *Sayım memuru geldi.*
– İyi, hoş gelmiş.

Gömleğimi çıkarıp, Mahur'a giydirdim.

– *Bununla çık ve derhal odaya dönüp üstünü değiş, dedim.*
– Ne bu telaş yahu, sakin ol Nafiz, *dedi bana, ıslak saçlarını havluya sararken.*

Başına sardığı havluyla bana hep Afrikalı esrarengiz kadınları hatırlatırdı Mahur. Ancak telaşımdan güzelliğini doyasıya takdir edemeden yanından ayrılıp, odama dönüp, gardırobun aynasına bile bakmadan, kapağını açıp, kuzguni siyah, tertemiz bir başka gömlek çıkarıp, giydim. Salona dönüp,
– *Kusura bakmayın, beklettim, dedim.*
– Tüm şehri sayacağız efendi. Vakit az. İsim ve soy isminiz lütfen? *diye öfkeyle söylendi sayım memuru.*
– *Nafiz... Fakat soy ismim yok, deyince ben, memurun gözleri şaşkınlıktan Boğaz Köprüsü gibi açıldı.*
– Nasıl yok? diye sordu. Elimdeki listede soy isminiz mevcut. Nafiz Âdem diyor işte... Canınız mı sıkıldı sizin beyefendi? Niçin görevimi zora sokuyorsunuz?

Nafiz Âdem mi? Kim dalga geçiyordu benimle? Mahur'un içeri girmesiyle gerilimimiz duruluverdi. Şimdi de,
– Siz kimsiniz, *diye sıkıntıyla Mahur'a soruyordu.*
– Mahur. Mahur Sümbülteber, *deyince, ilk kez soy ismini işittim sevdiğimin. Kendisi seçmiş olmalıydı. Tanrım, ne kokulu, ne nefisti!*
– Kaydınız burada görünmüyor, hanımefendi.
– Darülfünun'da leyli öğrenciyim. Okul arkadaşımı ziyarete geldim, *dedi Mahur.*

- Darülfünun derken? İstanbul Üniversitesi mi?
- Doğru ya... Değişmişti ismi...
- Umarım bu evde şu hippilerin tüttürdüklerinden yoktur... Kafalarınız duman duman maşallah...
- Ne münasebet!
- Niye buradasınız madem?
- Nafiz... hastalanmıştı. Kendisine kütüphaneden istediği kitapları getirdim. Beraber çalışıyorduk.
- Kim bilir ne biçim kitaplardır... *dedi hippiliğimizden sonra "anarşik"liğimizden de emin gözlerle bizi terslerken.* Bugün sayım olduğunu bilmiyor muydunuz? Okulunuzda olmalıydınız.
- Kusura bakmayın lütfen.

Adam işlemleri elinin tersiyle bitirip çıkmıştı. Memur gidince birbirimize bakıp gülmeye başladık. Mahur bana, "Nafiz Âdemim" deyip duruyordu. O öyle dedikçe gülüyorduk. Güldük güldük... Güldükçe acıktık. Acıktıkça güldük. Kahvaltı soframızı beraber kurduk. Bir daha o sabah ettiğimiz şenlikte bir kahvaltı edemeyeceğimizi ikimiz de bilmiyorduk. Bilmediğimiz bir başka şey de bizim bu tadı damağımızda kalacak kısacık kahvaltı faslımız sırasında parlamento ve hükümetin, "Süregelen tutum, görüş ve icraatıyla yurdumuzu anarşi, kardeş kavgası, sosyal ve ekonomik huzursuzluklar içine soktuğu, Atatürk'ün bize hedef verdiği çağdaş uygarlık seviyesine ulaşmak ümidini kamuoyunda yitirdiği ve anayasasının öngördüğü reformları tahakkuk ettirememiş olup, Türkiye Cumhuriyeti'nin geleceğini ağır bir tehlike içine düşürdüğü" gerekçesiyle ilan edilen, "Türk milletinin ve sinesinden çıkan Silahlı Kuvvetleri'nin bu vahim ortam hakkında duyduğu üzüntü ve ümitsizliğini giderecek çarelerin, partilerüstü bir anlayışla meclislerimizce değerlendirilerek mevcut 'anarşik' durumu giderecek anayasanın öngördüğü reformları Atatürkçü bir görüşle

ele alacak ve inkılap kanunlarını uygulayacak kuvvetli ve inandırıcı bir hükümetin demokratik kurallar içinde teşkilinin zaruri görüldüğü, bu husus süratle tahakkuk ettirilemediği takdirde, Türk Silahlı Kuvvetleri kanunların kendisine vermiş olduğu Türkiye Cumhuriyeti'ni korumak ve kollamak görevini yerine getirerek, idareyi doğrudan doğruya üzerine almaya kararlı" olduğu ifadeleriyle haklı gösterilmeye uğraşılan askerî darbeydi. Bu ülkede artık her günümüz yeni bir darbeydi. Kahvaltımızı henüz tamamlamıştık ki bir kere daha sıkıyönetim ilan edildi.

Dünya huzurumuzu kaçırmasın diye mi bunca zaman açmadığımız radyoyu açtığımızda o günlerin en revaçtaki şarkısı, Love Story *başlamıştı. Takiben Erkin Koray'dan* Aşkımız Bitecek Böyle Giderse:

"Ben kara gün dostu sanmıştım seni
En acı günlerde terk ettin beni
Bir derdin üstüne bin derdi kattın
Her zaman ağlattın şu gözlerimi
Aşkımız bitecek böyle giderse
Bende hiç günah yok kabahat sende
Sanma ki bu dünya sana kalacak
Senin de gençliğin elbet solacak
Herkesi kendine yâr olur sanma
Yine benim sana tek yâr olacak
Aşkımız bitecek böyle giderse
Bende hiç günah yok kabahat sende
Aşkımız bitecek böyle giderse
Bende hiç günah yok kabahat sende
Ne seni görseydim ne de sevseydim
Gönlümü vermezdim böyle bilseydim
Ne bir gün güldürdün ne sevindirdin
Seni sevmektense keşke ölseydim
Aşkımız bitecek böyle giderse
*Bende hiç günah yok kabahat sende"**

* Beste-Güfte: Adnan Varveren.

Aşk biter miydi? Bitmezdi ama eskirdi. Renkli filmin gelişiyle artık rağbet görmeyen siyah beyaz filmler gibiydik Nafiz'le ikimiz. Aşkımız, nostalji olmak üzereydi. Belki de çoktan olmuştu ve biz adına mutluluk dediğimiz sonu gelmez bir düne sıkışıp kalmıştık beraberce. Elbette, bu bilgiden azadeydik; beraberken zamanı kendi hâline bırakırdık.

Keyif çaylarımızı içerken akrebi ve yelkovanı olmayan dijital saat icat edilmişti. Bizim aşkımızın da ne akrebi vardı ne yelkovanı; birbirini kovalayan bir ikimizdik. Arzu ettiğim aşkın zaman biriminin birbirini kovalayan değil kollayan iki insan olduğunu kendime itiraf edecek olduğumda,

- Bugün bunlarla var olanları tükettik, değil mi? diye sordum silip süpürdüğümüz sofrayı toplarken.
- *Evet,* dedi Nafiz, *çoğu küflenmişti zaten, atmak mecburiyetinde kaldım. Hamdi'ye söylerim yenilerini alır.*
- Lüzum yok. Ben çıkarım.
- *Çıkma.*
- Canım çıkmak istiyor. Yiyip içip oturayım mı?...
- *Tabii. Osmanlı sarayındaki sultanlar gibi... Keşke senin soyadın da Hatun olsaydı: Mahur Hatun.*
- Beni köle olarak mı görüyorsun?
- *Haşa! Teşbihin ucunu kaçırdım, affet...*
- Hemen gelirim, merak etme. Uzun uzun gezecek hâlim yok. Yorgunum. Ama iki adım olsun yürümek ihtiyacındayım.
- *Pekâlâ... Güzel canın bilir.. Ben de biraz temizlik yapayım. Bir hayli pislenmiş ev.*
- İyi olur. Geldiğimde ben de yardımcı olurum. Dışardan özellikle istediğin bi' şey var mı?
- *Çilek çıkmışsa alır mısın?*
- Çilek mi? Çilek mevsimi geçmiş olmalı.
- *Bi' bakarsın yine de...*

Kaşla göz arasında üstünü değişip, yanağıma bol kokulu bir öpücük kondurup, yine birdenbire çıkmıştı. Pek eşyalı, pek sessiz evimizde bir başıma kalmıştım. Fakat bu sefer korkmamıştım. Artık bu nizama alışmalıyım, demiştim. Gitmek istediğinde gidecek. Mühim olan bana, hep bana gelmek istemesi... Tüh, hırkasını unutmuştu lakin hava güneşli görünüyordu. Zaten çabucak dönecekti. Öyle değil mi?

Mahur gidince radyoyla baş başa kalmıştım. Türk sinemasının en pahalı filmi Cemo'da *Türkan Şoray ile Fikret Hakan başrollerdeydi; 7 ayda 25 kilo veren Demirel 4 kilo daha verecekti; Doğu Perinçek ve arkadaşları Şafak 2 operasyonunda yakalanmış, Yılmaz Güney ise Mahir Çayan'a yardım ve yataklıktan tutuklanmıştı; kürtaj ülkemizde artık serbestti; Filiz Akın, Yunan televizyonuna çıkan ilk Türk aktrist olmuştu; Marmara vapuru yanarak batmış; Aşık Mahzuni yazdığı şiir nedeniyle tutuklanmıştı.*

Haberlerin tarif ettiği ülkeye nasıl da yabancılaşmıştım. Bahsi geçen kimseyi tanımıyor, anlatılanların hiçbiri bilme isteğimi ele geçiremiyordu. Radyo anlatadursun, evi köşe bucak temizliyordum ben de. Her yer pırıl pırıl olunca bulaşıkları yıkamaya koyuldum. Güvercinim gözlerini benden kaçırıyorduysa da hemen yanı başımdaydı. Her şey güzel olacaktı. Mahur dönünce hiçbir eksiğimiz kalmayacaktı.

Çıkarken niyetim sahiden de erzak alışverişi edip hemen dönmekti. Fakat çıkar çıkmaz sokak bana iyi gelmişti. Oysa her zamankinden kalabalıktı. Hem insanlar hem arabalar çil yavrusu gibi üstüme üstüme geliyordu. Hava ise bir gün öncesine nazaran katbekat kirlenmişse de havaydı işte. İçime çekince canlandırmıştı beni. Ayaklarım mızmızlanana dek yürümüştüm. Sonunda bir kitapçıda soluklanmıştım. Ne çok bilmediğim yazar çıkmıştı. Birçoğu da kadındı... Merak ettiğim kitaplarla bir iki de dergi alıp –edebiyat dergileri hariç tüm dergilerde herkes çirkin

bir çıplaklıktaydı– tabana kuvvet, Harbiye'den doğru Gezi Parkı'na varmıştım. Öyle sıcaktı ki...

Gezi Parkı'nda bir ıhlamur ağacının altına oturmuş, dergileri karıştırırken rastladığım televizyon reklamına takılmıştı aklım. Ayaküstü bir hesap yapmıştım. Elimdeki parayla alabilmem imkânsızdı. Çevirdiğim kitabın satışları acaba nasıl gidiyordu? Sorumun cevabını bankada bulmuştum. Hesabımda en iyi ihtimalle beş yılda birikebilecek, tahminimden yüklü para olmasına ve yakında yeni bir çeviriye başlayabileceğime güvenerek, Yüksekkaldırım'dan Karaköy'e inip, Burla Biraderler'de televizyonlara baktım. Geçen gün benimle ilgilenen kişi işten çıkarılmış mıydı, izinde miydi? Blaupunkt marka bir televizyon seçtim. Televizyon alanlara firijiderlerde yani buzdolaplarında yüzde bilmem kaç indirim uygulandığını öğrenince sürekli yemek alışverişine çıkmamak için bunun iyi bir fikir olacağını düşünerek bir de yuvarlak hatlı bir Kelvinator frijider seçtim. Her ikisini de Nafiz'in adresine sipariş ettim. Emindim; Nafiz özellikle televizyona çok sevinecekti. Beraber sinemaya gidemiyorsak, televizyon seyredecektik. Böylece gerilimden uzak, hayata yakın olacaktık.

Ödemeyi yaparken, örnek teşkil etsin diye açık bırakılmış televizyon Deniz Geçmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan'ın idamlarını duyurdu. Nefesim daraldı. Kalbim sıkıştı. Kendimi zor attım dışarı. İnsanlar ne hakla mutluydu? Biraz öncesine kadar ben de mutlu değil miydim? Tanrım, nasıl olurdu? Derhal iskeleden bir gazete alıp, bir banka oturup okumaya koyuldum. Tarihin 6 Mayıs 1972 olduğunun bile farkına varmadan büyümek zorunda bırakılmış bir çocuk umutsuzluğuyla ağladım.

Hiç kimseyi incitmemiş gencecik çocuklardı. Talat mutlaka tanıyordu onları. Koşup Talat'a gitmeliydim. Fakat böyle bir günde Suzan'la karşılaşıp, onun münasebetsiz

tavrına tahammül edemezdim. Kalabalık öfkemi artıyordu. Kollarım bacaklarım, ruhu çökmüş birinin yorgunluğuyla zonkluyordu. Başımı taşıyacak gücüm kalmamıştı. Aklım neye yarıyordu? Yakınlardaki bir dükkândan, sesini ilk kez işittiğim Selda Bağcan şu türküyü söylüyordu:

"Güvenemem servetime malıma
Ümidim yok bugün ile yarına
Toprak beni de basacak bağrına
Adaletin bu mu dünya
Ne yâr verdin ne mal
Dünya kötülerinsin sen dünya
İyileri öldüren dünya
Ne insanlar gelip geçti kapından
Memnun gelip giden var mı yolundan
Kimi fakir kim ayrılmış yârinden
Adaletin bu mu dünya
Ne yâr verdin ne mal
Dünya kötülerinsin sen dünya
İyileri öldüren dünya
Kimi mecnun gibi dağda dolaşır
Kimisi de ölüm yok gibi çalışır
Kimi meteliksiz kimi milyona karışır
Adaletin bu mu dünya
Ne yâr verdin ne mal
Dünya kötülerinsin sen dünya
İyileri öldüren dünya"*

Yıkadığım bulaşıkları kurulayıp, rafa kaldırırken sol kaburgama öyle şiddetli bir sancı saplanmıştı ki sendelemiş, elimdeki tabağı kırılmaktan son lahzada kurtarmıştım. Adım atamıyordum. Sancı kalbimi sıkıştırıyordu. Uykusuzluğun, asla ve kat'a yanımdan ayrılmaması tedbiriyle başıma bekçi gibi diktiği baş ağrım yetmezmiş gibi bir de bu sancı çıkmıştı saklandığı yerden.

* Beste-Güfte: Ali Ercan.

Sabrım kalmamıştı. Kaslarım açılsın diye yaptığım bir iki esneme hareketi iyice yakmıştı canımı. Sanki biri kaburgamda mütemadiyen kibrit çakıp, ateş yakıyordu. Zar zor gelebildiğim salonun divanına sfenks gibi uzanmıştım. Ne o yana ne bu yana dönebiliyordum. "Bir bu eksikti" diyordum. "Bir bu eksikti."

Duşa girmek iyi gelebilirdi fakat Mahur ha geldi ha gelecekti. Halbuki çıkalı ne çok zaman geçmişti. Gene nerde kalmıştı? Günümü göreyim diye mi böylesine sevecendi sokağa karşı? Tarifsiz bir mecburiyetle, tedbirli bir ihtimamla doğrulup, yatak odamıza yürüdüm. Beraber bozacağımız lahzanın hayalini kurarak yatağımızı toplamaya davrandım fakat ne mümkün!

Nevresimi yorgana geçirirken kaburgamdan bir şiddetli çatırdama daha çıkınca yatakta dertop oldum. Ağlasam yeriydi. Mahur'un kokusu beni aheste aheste avutmuş, bayıltmıştı. Uykuyla uyanıklık arasında geçen bir garip vakit sonrası kapı nihayet çalıyordu. Seke seke vardığım kapıyı açtığımda Mahur ziyadesiyle bitap görünüyordu.

– *Nerde kaldın? diye sordum.*
– Kusura bakma. Biraz dolandım. Ülkede hiçbir şey kalmamış. Ne su ne yağ ne tüp ne de adalet... Şuncacık şeyi alabilmek için saatlerce kuyrukta bekledim.
– *Hay Allah... Fakat belki daha erken gelseydin başıma gelen gelmezdi...*

Elindekileri mutfağa götürürken sordu:
– Ne oldu?
– *Bulaşıkları yıkamış, kurulamış, yerlerine yerleştiriyordum ki sırtıma, tam kalbimin arkasına öyle bir sancı saplandı ki...*
– Ben de bir şey oldu sandım...
– *Az şey mi? Yürüyemiyorum!*

– Olur öyle. Uzan biraz, geçer.
– *Uzandım Mahur, geçmiyor.*
– Çık yürü o zaman! Yürümek iyi gelir...
– *Canımı acıtmak için yapıyorsun, değil mi? Beni hiç düşünmüyorsun.*
– Canın acıyacaksa devletin astığı 20 yaşındaki gencecik çocuklara acısın. Bıktım bu mızmızlarından.

Yutkundum. Yine asla istemeyeceğin bir şeyin, bir memleket hicabının sebebi olmuştum. Ülkede kara ne varsa bendendi.

Sanki bir sene öyle sustuk. Birbirimize bile bakamadık. Mahur, sedire uzanıp, yeni aldığı, kapağında papatya tarlasına uzanmış bir genç adam resmi olan hacimli romanı açtı, bitirene kadar da başından kalkmadı. Ben de sedirin karşısındaki koltuğuma oturup, zavallı sırtımı yastıkta besleyip, Mahur'un getirdiği Akbaba*'nın son sayılarından biri ile* Gırgır*'ın ilk sayılarından birini kucağıma alıp, okumaya koyuldum. Hiçbiri içimdeki ezayı söküp alamıyordu. Bir ara,*

– *Kitabının adı ne? diye sordum Mahur'a.*
– Tutunamayanlar, *dedi.*

Mevsim yaz oldu, hazan oldu, kış oldu. Bahar gelince, Mahur gözlerinin yaşını silerek mutfağa gitti. Elinde bir fincanla yanıma döndüğünde,

– Yeni çıkmış bunlar. Poşet çaymış. Doğrudan fincana koyup, kaynar su ekleyip, hemen içiyormuşsun. Kendime yapacağım. İstiyor musun sen de? *diye sordu.*
– *Nasıl yani? Dem görmemiş çayın ne tadı olsun? Hem aynı çaydanlıktan çay içmek gibisi olur mu hiç? diye çıkıştım ben de, uzata uzata konuşmaya hasret kalmış bir halde.*
– Her şeyi romantize edersen tutulmayan yerin kalmaz.

– *Varsın kalmasın!*
– Atölyede işin yoksa biraz çalışmak istiyorum.
– *Elbette elbette...*
– Sen ne yapacaksın?
– *Ben de çalışırım. Yanında olmamdan rahatsız olmazsan.*

Bir şey demeden çayını alıp, radyoyu açıp, atölyeye geçti. Masa başında, çağrıldığı bir yere gecikiyormuşçasına yazmaya başladı. Başını bir lahza olsun kaldırıp bana bakmıyordu. Kalbim sadece sırtımdaki ağrı sebebiyle mi sıkışıyordu?

Ben atölyemde boş tualimin başına oturmuş, kımıldayamadan, gözüme her zamankinden güzel ve her zamankinden kederli görünen Mahurumu temaşa ederken İstanbul'a teşrif eden Sophia Loren, Ayasofya'yı geziyor; Kodak instamatik cep fotoğraf makinesini piyasaya sürüyor; mini etek 10. yaşını kutluyor; Cüneyt Arkın 3. defa Kara Murat kılığına giriyor, haftada 5 gün olan televizyon yayının süresi 6 güne çıkarılıyor; tüm dünyada ve yurtta blue jean modası yayılıyor; Yılmaz Güney özgür bırakılıyor; Âşık Veysel sadık yârine kavuşuyor; anne rahminde oluşan bebek ilk kez fotoğraflanıyor; Türkiye İnsan Hakları Beyannamesi'nin on bir maddesini ihlal ederek Kıbrıs'a yerleşiyor; Ecevit eşiyle Çeşme kumsallarında yalınayak dolaşıyor; Muhammed Ali dünya şampiyonu oluyor ve öğrenci çatışmaları hiç olmadığı kadar kanlı ve acımasız bir şekilde şehre hâkim oluyordu. Artık ne ben ne Mahur radyonun anlattığı dünyanın insanıydık; biz yalnızca bu evin, zamansızlığın en huzurlu üssünün sevdalı çocuklarıydık. Bir tek şarkılar bizim dünyamıza aitti. Bizim dilimizden konuşabilen bir tek güzel şarkılardı, başka kimse değil.

"Gün olur da belki bir gün benden bıkarsan
Gün gelir de hani bu evden çıkıp gidersen
Sanma ki senden
Senin uğruna verdiklerimden
Geriye bir şey isterim sen ayrılırken
Sanma ki senin için yaptıklarımın
Hesabı sorulacaktır senden
Beni benimle bırak giderken
Başka bir şey istemem ayrılırken
Bana bir tek beni bırak ne olur
Gerisi senin olsun
Bir başka âlem seni benden alırsa
Bir başkasına olur da âşık olursan
Sanma ki senden
Senin uğruna verdiklerimden
Geriye bir şey isterim sen ayrılırken
Sanma ki senin için yaptıklarımın
Hesabı sorulacaktır senden..."

Muhteşem bir seda. Tok, duru, zarif. Şarkının acıklı büyüsü mü, Mahur'un dur durak demez üretkenliği mi bilmem beni boyalarıma sürükledi. Şuralarda siyah çini mürekkebim olacaktı. Büyücek papirüs bir kâğıt bulup, tuale yerleştirdim. Karanlığım kendinden başka hiçbir şeyi aksettirmeyecekti. Vakti gelmişti. Bu, başını kaldırmadan yazan Mahur'un resmi olacaktı. Yaşamaktan yavaş yavaş vazgeçip, yeni bir yaşamı yaratmaya geçen kadının, sevgilimin sureti.

Radyonun müzik neşriyatı bitmiş, ajans başlamıştı: Ecevit, "Türkiye, 12 Mart öncesine sürükleniyor" diyor, Ajda Pekkan Paris Olympia'da Enrico Masias'la sahne alıyor; Kıbrıs bundan böyle Kıbrıs Türk Cumhuriyeti oluyor; Delisin, *Beyoğlu Lale'de,* Emanuelle, *Beyoğlu Atlas'ta oynuyor; kirlilik sebebiyle artık kimse Marmara'da denize girmiyor; genç kızların gerdanlarını Ecevit kolyeleri süslü-*

* Beste: Cenk Taşkan. Güfte: Mehmet Teoman.

yor; İstanbul'dan günde 1.603 ton çöp çıkıyor; seks filmlerine olan rağbet günden güne artıyor; oylamada evet'lerin çoğunlukta çıkması üzerine mecliste birbirini yumruklamayan kalmıyor; yirmi bir yılın sonunda dünya tarihinin en korkunç savaşlarından biri olan Vietnam Savaşı, yaklaşık dört milyon sivilin ölümüyle sonlanıyor; tüm Türkiye nefesini tutmuş, Eurovisyon'da bizi temsil edecek Semiha Yankı'nın performansını bekliyordu.

Radyonun anlattıkları bir kulağımızdan girip, bir kulağımızdan çıkar, Mahur kim bilir neler yazarken ben, âşık olduğum gün başlayan ömrümde ilk defa Mahur'u büyük bir realite ile resmediyordum. Resmimle radyo sözleşmiş gibiydi. Ben son çizgimi çeker çekmez, sesiyle böylece tanıştığım Tanju Okan, acı söyleyen bir dost gibi, dili uğursuz bir falcı gibi şarkısına başlamıştı:

"Eşyalar toplanmış seninle birlikte
Anılar saçılmış odaya her yere
Sevdiğim o koku yok artık bu evde
Sen
Kıyıda köşede gülüşün kaybolmuş
Ne olur terk etme yalnızlık çok acı
Bu renksiz dünyayı sevmiştik birlikte
Sen kadınım
Hatırla o günü karşıki sokakta
Seni öptüğümü ilk defa hayatta
Kollarımda benim ilkbahar sabahım
Sen
Sönmüş bak ışıklar ev nasıl karanlık
O ılık aydınlık yuvamız soğumuş
Geceler bitmiyor ağlıyorum artık
Sen kadınım
Eşyalar toplanmış seninle birlikte
Anılar saçılmış odaya her yere
Sevdiğim o koku yok artık bu evde
Sen

Masamız köşede öylece duruyor
Bardaklar boşalmış her biri bir yerde
Sanki hepsi hasret senin nefesine
Sen kadınım
Bana bıraktığın bütün bu hayatın
Yaşanan aşkların değeri yok artık
Ben sensiz olamam artık anlıyorum
Sen
Şimdi çok yalnızım
Ne olur kal benimle o kapıyı kapat
Elini ver bana
Dışarda yalnız üşüyorsun
*Sen kadınım'**

Daha evvel, ellerimden çıkan hiç ama hiçbir eser böylesine doludizgin hüzünlendirmemişti beni. Baktıkça yaşlarla doluyordu gözlerim. Çizerken nasıl da tabii, nasıl da kendiliğinden oluşan bu resme bakmak öyle zor öyle kurşuniydi ki... Kurşun Karası ismi gelmişti dilime. Neden bilmemiştim. Mahur benim bu hayattaki tek aydınlığımdı. Neden onu kapkara anlatmıştım? Ben onu değil, ona olan aşkımı anlatmıştım. Aşk, kurşun karası, kalp yarası. Artık eminim; bazı insanları yaraları canlı tutar. İşte, resmi çizerken bir dirhemini bile hissetmediğim acı nasıl da tazeydi birden.

Şiire sığabilecek sakinliğimi yitirmiştim. İçimdeki huzursuzluk bana her şeyi uzatarak söyletiyordu. Roman yazsam yeriydi. Şiirde eğreti duruyordum. Bir son yazdıklarımı bir de Müjgân'ın en beğenilen şiirlerini düşününce iyiden iyiye azalmıştı umudum. Farkındaydım; Nafiz beni çiziyordu. Yoksa bu bir veda mıydı? Beni resmetmenin imkânı olmadığında ısrar eder, ısrarına sebep olaraksa benim bir surete sığamayacak denli çok olduğumu söylerdi. Azalmış mıydım şimdi? Benim ruhum karmaşıklaştıkça,

* Beste: Alain Goraguer, Güfte: Mehmet Teoman.

onunki basitleşiyor muydu? Aşkın bizi mahkûm kıldığı denge bu muydu? Yoksa tek doğru açıklama; Nafiz'in gerçek bir sanatçı, benimse herhangi bir hevesli oluşum muydu? Kapı çalıyordu.

– *Ben açarım,* deyip, ihtiyar bir dede gibi ağır aksak kapıya gitti.

Televizyonla buzdolabı aynı anda gelince, Nafiz'in şaşkınlığı katmerlenmişti. Gelenlere,

– Buyrun, diyerek Nafiz'in şaşkınlığına müdahale ettim.

Nafiz gelen adamlara ve daha ziyade taşıdıkları aletlere şaşkınlık kadar ürküntüyle de bakıyordu. Sanırım küçük bir açıklama yapmam gerekiyordu.

– Ben aldım, dedim Nafiz'e.

Buzdolabına yer bulmak kolay olmuştu. Sıra televizyona gelince Nafiz'in salonun düzenini bir lokma olsun değiştirmesi gerekmişti. O anki telaşını hatırladıkça içimi hüzünlü bir acıma alıveriyor.

– *Durun, ellemeyin!* diyerek atıldığı ıvır zıvırını topladıktan sonra koltuğu şuraya çekerken her nasılsa sırtındaki ağrıdan eser kalmamıştı.
– *Sanki en münasip burası, sedirin de tam karşısı. Ne dersin Mahur?* diye soruyordu bana.

Yerleştirme ve kurulma faslını tamamlayan adamlar gidince, radyo ile televizyon konuşmaya başladılar. Buzdolabı da dışlanmış arkadaşları gibi içerden söylenip durdu kendi kendine. Radyoyla televizyon epey anlaşmışa

benziyordu. Dünyayı pekiştiriyorlardı kendilerince. Nafiz sevinmiş miydi, kızmış mıydı, tam anlayamamıştım...

- *Mahur, ne lüzum vardı bunlara?* diye kâh gönül koymuş kâh gönlü alınmış bir edada sordu.
- Yemekler hemen bozulmasın istedim. Bunu da beraber bir şeyler seyrederiz diye...

Teslim olmuştu. Çıkmayacağımı kabul etmişti. Dünyayı canım çeksin diye değil, dünyaya evimde, benimle doymak kararıyla almıştı televizyonu.

- *Normal çay da almış mıydın?*
- Evet, *dedi. Gözleri, elleri bile rahatlamıştı ben lafı değiştiriverince.*
- *O halde sen sedire uzan, ben bi' çay koyup geleyim. Televizyonumuza hemen merhaba diyelim!*

Çay demlenirken güvercinim yoktu. Biraz daha demlense daha iyiydi. Fakat sabırsızlıkla tam demlenmemiş çayla doldurduğum bardaklarımızı sedirin yanındaki sehpaya koyup, Mahur'un yanına uzandım. Daracık sedirde nasıl da rahattık.

- Çilek yoktu. Zaten hemen hiçbir şey yoktu. Müthiş bir kıtlık... Çilek yerine senin için bademezmesi almıştım. İnanılmaz zam gelmiş ona da ama... Getireyim mi?
- *Çok zarifsin. Teşekkür ederim. Fakat şu saniye yamacımdaki sıcaklığın öyle güzel ki... Kalkma. Gitme bir yere. Mutfağa bile.*

Daha da sokulmuştu bana. Tüm Türkiye'yle birlikte ilk Eurovizyon maceramızı seyretmeye başladığımızda, ken-

dimizi nicedir hissedemediğimiz kadar ait hissedivermiştik memleketimize. Ve gencecik Semiha Yankı, Timur Selçuk yönetimindeki orkestra eşliğinde, allı güllü basma elbisesiyle dünya sahnesindeydi.

"Seninle bir dakika umutlandırıyor beni
Bir dakika siliyor canım yılların özlemini
Hasret tükenmez gibi, kavuşmak bir dakika
Sevmek bir ömür sürer, sevişmek bir dakika
Seninle buluşmamız bir dakikada geçti
Gözlerim gözlerini canım, bir dakikada içti
Hasret tükenmez gibi, kavuşmak bir dakika
*Sevmek bir ömür sürer, sevişmek bir dakika"**

Şarkıyı dinlerken tüylerimiz ürpermişti. Sanki seneler sonra, birdenbire ama usul usul sevişmeye başladık. Bir dakika değil bir sene seviştik. Çünkü biz âşıkların ömrü seneyle değil asırla ölçülür. Dünyaya döndüğümüzde üç puanla sonuncu olmuştuk. Herkes gibi biz de bu yarışmanın siyasi olduğunu konuştuk. Yoksa biz de gitgide herkes mi oluyorduk...

Sıradanlık, insanın sevdiği o en sıradışı insanla güzel. Nafiz'le, ilk Eurovizyon denememizin ardından televizyonda ilk yerli dizimiz *Aşk-ı Memnu*'yu heyecanla seyrederkenki saf güzelliğimiz, birazdan yerinden edilecek bir kuyrukluyıldız gibiydi. Hasret kaldığım huzura kavuşur kavuşmaz içim geçmiş, ziyaretime gelen uykuma "bensiz gitme" demiştim. Bu uykunun bana bir can dosta mal olacağını bilsem hiç uyur muydum?

Mahur, Picasso'nun Düş *tablosundaki kadın edasında, göğsümde uyuyakalınca vakitler sonra içimi derin bir huzur kaplamıştı. Yerimden kımıldamadan televizyona baktım. Görüntünün puslanıp, yamulduğu lahzalarda Mahur uyan-*

* Beste: Kemal Ebcioğlu, Güfte: Münir Ebcioğlu.

dı mı diye eğilip güzelim çehresini denetliyordum. Benim yerime de uyuyordu. Mayhoş bir dirilik duyuyordum. Bitip tükenmeyen televizyon programlarımdan mı bilmem, Mahur'un uyuyakaldığı süre boyunca hiç sıkılıp, huysuzlanmamıştım. Bir oturuşta izlenmedik dizi bırakmamıştım: Aşk-ı Memnu, *Matmazel* Noraliya'nın Koltuğu, Tatlı Cadı, Vikingler, Heidi, Beyaz Gölge, Kaynanalar, Balarısı, A'dan Z'ye, Küçük Ev, Uzay 1999...

Araya giren haberlere bakılırsa dünya bir hayli süratli dönüyordu: Zeki Müren kulağını deldirmiş; Yılmaz Güney Yumurtalık Yargıcısı Sefa Mutlu'yu öldürmekten 19 sene ağır cezaya çarptırılmış; Cüneyt Arkın'la eşi Betül televizyonda sık sık dönen 15 dakikalık çarşaf reklamı için 500.000 lira almış; kendi dallarının Tanrıları olan Mao ile Elvis ölmüştü, -tabii ben bu lahzaya dek Zeki Müren dışında bahsi geçen hiçbir ismi tanımıyordum-; 5 ülkücü, toplu halde okula giden 60 devrimciye saldırmıştı -peki ya ben neydim, teoride devrimci, pratikte konformist mi, agnostik bir anarşist mi, romantik bir hiç mi- öğrenci olaylarını denetlemek için Mahurlar'ın mektebinin oraya, Beyazıt Meydanı'na gizli kamera konulacaktı -bu, hiç şüphesiz, hedef alacakları öğrencilerin yerlerini daha kolay saptamalarına yarayacaktı-; Türkan Şoray Bir Koca Aranıyor *filminde nihayet soyunmuştu -Mahur'un getirdiği* Hayat *mecmualarından tanıyordum onu, güzel fakat fazla yerli bir kadındı bana kalırsa-; Atatürk'ü anmak için Anıtkabir'de toplanan liderler Demirel, Erbakan ve Ecevit barışmıştı -az bir şey haberlere bakınca huylarını, niyetlerini anlamış, mevzubahis iktidar olunca hiçbir şeyin değişmediğine, belki yalnızca korkunun güçlendiğine kanaat getirip, aşk iktidarında sahip olduğum sevme ve sevilme kuvvetinin beni korkaklaştırıp korkaklaştırmadığını kendime sormuştum-; lodos fırtınası poyraza çevirince boğazda lüfer akını olmuş, oltasını alan boğaza gelmişti;*

canım nasıl da lüfer çekmişti; Hamdi'ye söyleseydim de gidip kalan lüferleri toplasaydı...

Derken elektriklerin gitmesiyle kendime geldim. Ne zamandır memleketime yormadığım kafam iyice ağrımış, gözkapaklarım biteviye ağırlaşmıştı. Gözlerimi yumdum. Yağmur başladı. Ev karardı. Mahurumu mimoza kokulu saçlarından öpüp, uykuya ışınlandım. Seyrettiğim Uzay 1999*'un etkisiyle ahvalimi böyle tasvir etmiş olmalıydım. Fakat dizilerin en güzeli çizgi film olan* Heidi*'ydi. Heidi'nin davranışları Mahurca'ydı. Kendimi ise o sarışın sakat kıza, Clara'ya benzetiyordum. Bana hep birinin bakması gerekiyordu. O sandalyeden kalkıp koşmalıydım fakat yapamıyordum. Bir şey, ta derinlerimde bir şey beni yerime mıhlıyordu. Benim asla iyileşemeyeceğimi anlayınca, Mahur da kendine bir Peter bulacak mıydı?*

Lisan nasıl da değişmişti... Bir lakaytlık, bir kabalık cereyan etmişti. Tüh tüh, elektrikler kesilmeseydi televizyonda ilk defa gösterilecek Beklenen Şarkı*'yı seyredecektim. Zeki Müren'le Cahide Sonku oynuyordu başrollerde. Cahide Sonku, Mahur gibi, kadın gibi kadındı. Kadınlığını ispat etmesi için cümleâlem karşısında soyunmaya mecburiyet duymamıştı. Hele Zeki Müren'e pek bayılıyordum... Geçirdiği değişimi cesur buluyordum. Mahur'un getirdiği mecmuaların birinde hötöröflük akımının lideri diye bahsedilen David Bowie'ye benziyordu şimdilerde. Sanatçının haletiruhiyesinden anlayamayan kifayetsizler onu hötöröflük gibi absürd, cinsiyetçi kalıplarla yargılardı. Sanatçının cinsiyeti sanattı. Öyle görünüyordu ki sanat, kimsenin umrunda değildi artık.*

Bu fikriyat rüzgârının sürüklemesiyle, Mahur'la birlikte uyku tatiline çıkmış, tam uykunun o serin denizine atlayacakken kapı vuruldu. Açmayayım dedim fakat gene, gene vuruldu. Gelen amma ısrarcıydı. Hamdi böyle ısrar etmezdi. Bir kere vurur, açılmazsa gider, rahatsızlık vermezdi. Kim

olabilir, kim olabilirdi... Ah, mahmur Mahurum uyanmamalıydı. Uykusunu iyice alsındı. Gece beraber uyuyamazdık, ne güzel olurdu!... Gelen, fena bir haber getiriyor olacaktı. Aman Tanrım! Adnan... Behemehal Adnan'a bir şey olmuştu.

Parmak ucumda koşturup, kapıyı açtım. Gelen Şevket değildi. Derin bir nefes aldım. İçim ferahlamıştı. Karşımdaki genç adamı bir yerlerden gözüm ısırıyordu lakin ismini çıkaramıyordum. Sanırım Mahur'la mekteptaş idi.

– Merhaba Nafiz, *dedi gülümseyerek. Sesinden ve gülümsemesinden derhal tanıdım. Talat'tı.*

Fısıldayarak,
– *Merhaba, dedim. Hoş geldin. Gel, içeri buyur.*
– Yok, girmeyeyim, dedi.

Ateşten bir gömlek giymişti. Elinde yuvarlanarak sarılmış devasa bir bez vardı. Çocuksu heyecanıyla dili zamana dolanarak anlatmaya koyuldu:
– Acelem var. Haberdarsınızdır; Taksim'de büyük bir 1 Mayıs kutlaması olacak. Aylardır bugüne hazırlanıyoruz. Görsen; alanda tam bir şölen havası... Mahur'la seni çağırmaya geldim. Sizsiz olmayacak. Tarihî bir gün bugün... Muhakkak gelmelisiniz...

Sırtıma bıçak saplandı. Yine o kalp sıkışması.

– *Mahur günlerdir uyuyamıyor. Daha az evvel uyuyakaldı. Şimdi, kıyamam uyandırmaya...*

Talat bozulmuş, somurtuyordu.

– Uyuyamamak Mahur'a dokunmaz. Bence sen onu uyandır. Kaçırırsa çok üzülür.

Çaresiz, salona döndüm. Kapıdan şöyle bir başımı uzatıp, Mahur'a baktım. Mışıl mışıl uyuyordu. Rahatladığımı belli etmemeye çalışarak Talat'ın yanına döndüm.

– *Maalesef, bebek gibi uyuyor. İstersen gel, kendin bak. Sen uyandır, dedim.*

Talat huzursuzca kol saatine baktı.

– Öyle diyorsan öyledir. Daha fazla gecikmeyeyim. Mahur'a selamımı söylersin. Onun yerine de halay çekecek, 1 Mayıs türkümüzü söyleyeceğim, *dedi.*
– *Peki, derken sırtımın kası çözülüp, gevşemişti.*

Talat bir iki basamak indikten sonra aklına bir şey gelmiş gibi telaşla yanıma döndü. Çantasından bir kaset çıkarıp, bana uzattı.

– Bunu Mahur'a verir misin? Dinler... siniz...

Gülümsedim. Her nedense,
– Mahur sana emanet, *deyip, elini omzuma koydu.*

Sonra aceleyle indi. Kasetle beraber gülüşünü de bırakıp gitti. Doğru muydu yaptığım yanlış mı? Suallerden uzaklaşabilmek için Mahur'un aldıklarıyla yemek pişirmeye koyuldum. Patlıcan almıştı; babamın yemek kitabındaki tarife yaslanarak karnıyarık yapacaktım. Patlıcanlar pişerken içimdeki huzursuzluk dinmeyince bir resme başladım.

Yıllardır uyuyor gibiydim. Karnımın zili bas bas çınlamasaydı ve ev böyle enfes kokmasaydı daha yıllarca uyuyabilirdim. Gözlerimi açıp şöyle bir cam kenarında masaya baktım. Koku oradan geliyordu. Nafiz yok yok

bir sofra kurmuştu. Esneyerek mutfağa gittiğimde Nafiz, salatanın baharatlarını serpiştiriyordu.

– *Günaydın afet-i Mahurum! dedi.*
– Kusura bakma, biraz çok uyumuşum.
– *Sen uyudun, bana yaradı. Bi' canlandım, bi' dirildim ki sorma gitsin...*
– İyi bari.
– *Haydi, elini yüzünü yıka, doğru sofraya...*

Televizyonda yeni bölümü başlayan *Tatlı Cadı* dizisini göstererek,

– *Bak şimdi.... Burnunu nasıl oynatacak,* dedi.
– Ooo... Biri televizyon canavarı olmuş, dedim neşeyle.
– *Vallahi bir kaptırdın mı peş peşe çekirdek gibi izliyorsun.*
– Çok sevindim!
– *Keşke* Heidi *başlasa. Meftun olursun!*
– O da neymiş?
– *Çizgi film. Fevkalade güzel.*
– Karnıyarık bir harika olmuş! Ellerine sağlık.
– *Tatlı yapmaya vakit kalmadı lakin...*
– Ezmemiz var ya...
– *Aa, yaşa! Dur ben çayı ısıtayım.*

Mutfağa gidip döndüm. Her şey bu kısacık, varla yok arası, mânâsız zamanda oldu. Salona döndüğümde Mahur bir başkasıydı. Kanlı gözlerini televizyon ekranının ötesine, uçurumuna dikmiş gibi, içinden canı çekilmiş gibi, hiçbir şey göremiyormuş gibi daha doğrusu her şeyi görmüş gibi yokluğa bakıyordu.

Başımı çevirip televizyona baktım. 1 Mayıs kutlamaları sırasında DİSK başkanı Kemal Türkler'in konuşması sırasında, hatta tam "Bu alan 1 Mayıs alanı olsun mu?" dediği

sırada, kutlamalara katılanların üstüne ateş açılmış, kısa süre içinde panzerler de insanlara saldırmıştı. Televizyon farklı solcu fraksiyonların arasındaki gerilimin bu kanlı güne sebep olduğunu söylüyordu. O lahzanın evvelinin görüntülerinde günlerini kutlayan emekçiler, "Yaşasın İşçi Sınıfının Birliği", "Faşizme Geçit Yok", "İş Barış Ekmek Özgürlük", "Faşizme Karşı Omuz Omuza", "Hak Verilmez Alınır", "İşçiler El Ele Genel Greve" yazılı pankartları şarkılar türküler eşliğinde taşıyor, halaylar çekiyordu.

Ateş sesleriyle başlayan kaos görüntülerinde taramalı tüfek sesine benzer bir sesle insanlar taranıyordu. Siren sesleri bayram alanını mahşer alanına dönüştürüyordu. Görüntülerin görünmeyen kısmından geçen beyaz Renault'dan çift taraflı silahlar atılıyor, grup liderleri "Arkadaşlar lütfen dağılmayın" çağrıları yaptıkça, devrimciler inatla "Faşizme karşı omuz omuza" sloganını atıyordu. Panzerler alana su sıkarken, kaçılabilecek tek alan olan Kazancı Yokuşu'na yığılan insanlar ezilmiş, kanlar içinde yatıyordu. Aman Tanrım! Gördüklerim kâbus olsaydı, daldığım uykudan Mahur'la uyansaydım; yağmur dinmiş, gökkuşağı açmış, barış gelmiş olur muydu?

Mahur titriyordu. Kendime gelip, ona koştum. Dizlerimin üstüne çöküp, sandalyesine mıhlanıp kalmış Mahuruma sarıldım. Ağlamaya başladı. Hıçkıra hıçkıra, nefesi kesile kesile ağlıyordu. O ağladıkça kendimden nefret ediyordum. Dünyanın Mahur'u ağlatmasına nasıl izin vermiştim... Bu defa her zamankinden daha büyüktü kabahatim. Mahur'un güzelim badem saçlarına buz beyazlar akın ediyordu.

– Talat, *diye sayıklıyordu.* Talat yerde yatıyordu. Her yanı kan içindeydi. Üstünü sloganlı bezle örttüler.

Kekeliyor, titriyordu. Gözyaşlarıma hâkim olamadım. Mahur'la birlikte sarsılarak ağlamaya durdum. Talat'ın gel-

diğini ona söylemeliydim. Bana çok kızacaktı. Biliyordum. Gene de söylemeliydim. Talat'ın ona veda ettiğini bilmeliydi. O lahza müspet bir hakikatin farkında varmıştım: Aslında ben iyi bir şey yapmıştım. Mahur'u uyandırmasaydım belki o da... Aman Tanrım... Bunu anlayınca bana müteşekkir kalacak, böylece beni affedecekti.

Tüm kuvvetimi toplayıp, dizlerimin üstünden kalkmayarak, gül yüzünü avuç içlerime alarak,

– *Mahur... Sen uyurken buraya Talat geldi, dedim.*

– Ne, nasıl?

– *Seni hatta beni de çağırdı kutlamalara...*

– Ve sen beni uyandırmadın?

– *Kıyamadım...*

– Nasıl yaparsın? Sen... Sen kendini ne sanıyorsun? Sen nasıl... Ben senin kölen miyim, sen benim sahibim misin? Ne hakla, ne hakla bana... ben olmama... gitmem gereken yerde olmama, arkadaşımın yanında olmama engel olursun? Sen kimsin!...

Yaşlı gözleri ateş saçıyordu.

– *Mahur neler söylüyorsun!... Ben iyi niyetimle... Günlerdir uyuyamıyordun... Hem Talat da geldi, gördü seni, o da uyandıramadı.*

Sarsıntı. Halı. Avize. Beni itmişti. Avizeye çarpıp yere düşmüştüm. Kaburgam muhakkak çatlamıştı.

– Yalan söyleme! Talat benim orada olmak isteyeceğimi çok iyi bilir. Mutlaka sen engel oldun. Her şeyime, hayatıma, geçen senelerime, gelecek senelerime, hep sen... Geçmek bilmez, devası yok bir hastalık gibi bulaşıp, beni ölüme terk ettin.

– *Mahur... Yalvarırım böyle deme... Seni seviyorum!...*

– Sevmekmiş... Aşkmış... Senin aşktan anladığın öldürmek. Sadece beni değil, sevdiklerimi de öldürüyorsun. Buraya kadar Nafiz. Ben artık bu kafeste durmayacağım. Boynuma, ruhuma taktığın prangalarla kıstırılmış yaşamayacağım! Talat... Benim bi' tanecik dostum... Sen... Onu benden sen aldın... Ne olurdu beni uyandırsaydın? Onunla gitseydim? Beni korumak için kendini de korurdu. Onu kurtarmış olurdum.

Öfkesi sesini çatlatmış, çatal çatal süzülen yaşlarından konuşamaz olmuştu. Televizyon her şeyi unutmuş, unutturmuş, müzik neşriyatına başlamıştı. Fakat şarkılar hiçbir şeyi unutmuyor, her şeyin hatırasını canlı tutuyordu.

"Artık demir almak günü gelmişse zamandan
Meçhule giden bir gemi kalkar bu limandan
Hiç yolcusu yokmuş gibi sessizce alır yor
Sallanmaz o kalkışta ne mendil ne de bir kol
Bir çok giden memnun ki yerinden
Çok seneler geçti, çok seneler geçti
Dönen yok seferinden
Bir çare gönüller ne giden son gemidir bu
Hicranlı hayatın ne de son matemidir bu
Dünyada sevilmiş ve seven nafile bekler
Bilmez ki giden sevgililer dönmeyecekler"*

Düştüğüm yerden kalkıp, ellerim titreyerek Mahur'a sarılacaktım ki beni bir daha itti. Bu sefer düşmedim ama düşmekten beter oldum.

– Sakın! Sakın dokunma bana.

Apar topar ayaklandı. İçeri gitti. Çantasını alıp kapıya geldi. Çantasına bir şeyler tıkıştırıp, âniden bana döndü ve,

* Beste: Frank Gerald & Patricia Carli, Şiir: Yahya Kemal Beyatlı.

– Sana peşimden gelme demeyeceğim. Çünkü zaten gelmezsin, *dedi ve gitti.*

Acı. Suçluluk. Suçluluk nasıl duyulur, o âna dek bilmezdim. Talat'ın haberini aldığımda, yani gördüğümde, acım kadar büyük bir suçluluk kaplamıştı yüreğimi, beynimi. Bu suçluluk beni kendime yabancılaştırmıştı. Ben ben olamazdım. Kimdim? Ne yapıyordum? Hayat neydi? Ne için yaşıyordum?

Talat bu dünyada ölecek son insandı. Ben yanında olsaydım Talat ölmezdi. Dostların yolu birdir. Fakat ben, Talat'ı mücadele yolunda yalnız bırakmıştım. Nafiz yüzündendi. Ama suçlu Nafiz değildi, bendim. Nafiz'in beni eve, kendine tutsak etmesine ben izin vermiştim. Kadınlığım batsındı! Aşkım batsındı! Rezilliğimden utanıyordum. Canımı yakmalıydım. Daha da. Aşağılık bencilin tekisin sen Mahur, diyordum, Nafiz sana kim olduğunu unutturmuş. Yazık!

Nafiz'i asla affetmeyecektim. Durduramadığım gözyaşlarım öyle çoktu ki hiçbir şey göremez olmuştum. Acımın yordamıyla sokaktan sokağa savruluyordum. Yüzümü yaşlardan araladığımda, gelip geçenin ürkmüş gözlerle bana baktığını gördüm. Beyoğlu'ndaydım. Talat nerdeydi? Hayat normale dönmüştü. Her yer temizlenmiş, ölüler gömülmüş, kahkahalar yerine konmuştu. Burası benim ülkem olamazdı.

Kaçmak, gitmek istedim Beyoğlu'ndan. Galata Köprüsü'ne inmeliydim. Bazı anlarda bazı mekânlar mecburidir. Galata Köprüsü'nün ayağında Denizler'in haberini okuduğumda koşup Talat'a gitmeliydim. Ona sımsıkı sarılmalıydım. Şimdi şimdi berraklaşan gözlerim her yerde Talat'ın dostane gözlerini görüyordu. Talat beni affet, deyip duruyordum yanımdan geçen insanlara. Talat değildi hiçbiri. Olamazdı. Olamayacaktı. İşte, ne zaman

bu gerçeği anladım, o zaman öfkemin hedefi olmaktan çıktım.

Suç benim değildi. Tüm suç devrimindi. Tüm suç devletindi. Tüm suç ülkücülerindi. Sağ sol orta yol herkesindi suç. Ölümüne savaşan herkes suçluydu. Çünkü Talat yaşamına savaşıyordu. Memleket batsındı! Buralı olmaktan utanç duyuyordum. Dostum, şu hayattaki tek dostum yoktu. En güzel düşlerinden kalleşçe vurulmuştu. Bu köprü niye vardı? Biz dostumla beraber Galata Köprüsü'nden uzaklara bakıp tertemiz gelecek hayalleri kuramayacaksak bu deniz niye maviydi?

Talat'ın yerini kimse dolduramayacaktı. Kalbimde dünya dolusu bir boşlukla yaşayacaktım bundan böyle. İnsanlar, insanlar hâlâ vardı, çok çoklardı. Ama sesleri suspustu. Dünyada hiçbir ses kalmamıştı. Seslerini beraber dinleyeceğim, sesimi beraber çıkaracağım dostum yoksa, olmayacaksa, kimse kimseyle konuşup anlaşamayacaktı. Nafiz bana bunu nasıl yapmıştı?

Mahur beni katiyen affetmeyecekti. Mahur'la ayrılmaktan çok Mahur'la küs ayrılmak tahammül hudutlarımı aşıyordu. Tüm kabahat benimdi. Kabul ediyordum. Onu uyandırmalıydım. En azından içi biraz olsun rahat ederdi Mahur'un. Fena bir niyetim yoktu fakat. Hem gitseydi belki o da bir daha bana dönemeyecekti. Bunlar aklıma gelmiş miydi? Belki... Aslolan; onu uyandırmaya gönlüm el vermemişti. Uyuyamayan biri için uyuyan sevdiceği, dünyadaki en kutsal tasvirdir.

Yine de Mahur'un nazarında günahkârdım ve daima öyle kalacaktım. Mutfağa girdim. Sakin ve neredeyse sıcak bir soğukkanlılıkla ekmek bıçağını çıkardım. Başparmağımla işaret parmağım arasında soğukluğunu aradım. Camiçi güvercinime baktım. Gelmemişti. Onunla bile vedalaşmayacaktım. Mahur'a daha fazla acı vermemek, onun hayatından çalmamak ve bir ömür onun ahıyla mahvolmamak

için canıma hemen şuracıkta kıyacaktım. Güvercinimin bu lahzaya tanıklık etmemesi daha iyiydi. Benim kadar yalnız bir mahluk, ölümüne de yapayalnız gitmeliydi.

Ve bir kez daha Talat'ı beklerken o çıkagelmişti yanıma; Hulusi.

– Mahur, iyi misin?

Duyduğum, duyabildiğim ilk ses Hulusi'ninki mi olacaktı... Henüz kuruyan yüzüm derhal sırsıklamdı.

– Ah yavrucuğum, deyip beni bağrına bastı.

İnsan sıcağına meğer öyle muhtaçtım ki tüm ağırlığımı Hulusi'ye bıraktım. Güzel parmaklarıyla saçlarımı okşadı. Ne müddet öyle kaldık, bilmiyorum. Yüzümün yaşlarını silmeye davrandığında doğruldum.

– Kim üzdü seni böyle? diye sordu.
– En sevdiğim arkadaşım öldü, deyince ben, gerçek, yüreğimde onarılmaz bir hasara sebep oldu.
– Suzan mı? diye hayretle sordu.
– Hayır hayır... Talat...
– Ah, hani dün gece galada tanıştığım... Demek arkadaşındı; en sevdiğin arkadaşın... Ah ma bébé*.

Galayı hatırlamak, içinde bulunduğum anı iyice saçma ve acıklı kılmıştı gözümde. Nasıl dalga geçmiştik Talat'la, Hulusi üzerine... Seyir sırasında telefon gelip de Talat gidince, bu Hulusi çıkagelmişti. Hüsranın tekrarıydı tarihim. Karabasana kapaklanmıştım. Ah Talat, nerdeydin...

* (Fr.) Bebeğim.

– Çok üzgünüm, nasıl oldu?
– 1 Mayıs'ta.
– Sen de orada mıydın?

İşte o an suçluluk duygum dört elle yakama yapıştı.

– Gidememiştim, dedim, kendini savunan aşağılık biri gibi.
– Gel haydi, bir yerde çay içelim deyiverdi Hulusi. Saçlarımın, henüz farkında olmadığım beyazlarını görüvermişti.

Çay. Evet çay... Çay iyi olabilirdi... İçki değil de çay deyince Hulusi, içim ısınmıştı ona. Kötü günümde yanımda olmak istiyordu belli ki... Çay iyi gelirdi... Çay deyince aklıma Nafiz gelirdi. Nafiz ne yapıyordu şimdi? O da üzülmüş, kendine kızıyor muydu yoksa hayatla çok mühim bir bağımın daha kopmasına içten içe seviniyor muydu?

Bıçağın sokakvari soğukluğunu erguvani damarlarımda duyuyordum. Yaşadıklarımı lahzası lahzasına kendime resmetme hastalığından ölürayak bile kurtulamamıştım. Hayatımın bu son sahnesinin eskizini zihnimde çalakalem karalamıştım. Karalama da olsa erguvani bir eskizdi bu. Erguvaniliğinde ısrar ettiğim tasvirim beni dünyaya mı çağırıyordu? Hayatın ne kadarını istiyor ne kadarını istemiyordum? Bir daha erguvan göremeyecek, koklayamayacak mıydım? Ya Mahur'u? Mahur bana kızsa da küsse de onu görebilirdim. Ya göremezsem? Ölümden daha acı değil miydi öylesi? Kararım yerindeydi.

Peki ya çizimlerim? Acaba paylaşır mıydı Mahur onları insanlarla? Nasıl girecekti içeri? Kapıyı Hamdi'ye açtırırdı. Daha fazla düşünmemeliydim. Düşünmek yalnızca yaşama değil, ölüme bile maniydi. Son resmim Mahur mu olacaktı? Hayır, Mahur uyurken, dolmalar pişerken yeni bir resme

başlamıştım ya... Yarım kalmıştı. Bunu kabul edemezdim işte. Acınmak istemezdim kimsece. O henüz tamamlanmamış resim, hayatımın da henüz tamamlanmadığının vesikasıydı.

Bıçağı yerine koydum. Kalbim, doğup büyüdüğü sokaklarda kaybolmuş bir ihtiyar gibiydi. Bir şey yapmalıydım ama yapmayı unutmuştum. Birden çay demlemeyi hatırladım. Dostum Primus'u yakıverdim. Hayat kaldığı yerden devam ediyordu. Büyük bir kararlılıkla çay demledim. Güvercinim gelmişti! Mahur da dönüp gelmez miydi? Artık emin olamıyordum mamafih güvercinim bana, kahrolası umudumu hatırlatıyordu. Var kuvvetimle Mahur'u beklemeyi her şeyden çok istiyordum.

Hulusi'yle çay içerken hemen hiç konuşmamıştık. Yorgun görünüyordu. Konuşmanın bana iyi geleceğini düşünmüş olacaktı ki,

- Hemingway'in *Akıntıdaki Adalar* kitabını okudun mu? diye sordu.
- Hayır, dedim.
- Hemen okumaya başlamalısın, dedi.

Talat yerine artık Hulusi mi kitap önerecekti bana... Bu âni değişim canıma fena dokunmuştu.

- Ben gideyim artık, deyiverdim. Oysa gidecek bir yerim yoktu.
- İyi değilsin. İstersen gel biraz bende dinlen. Toparlayınca gidersin.
- Sağ ol, en iyisi...
- Bir sürü kitabım var. Canının istediği kadar okuyabilirsin. Hadi gel, bana gidelim.
- Sen nerdesin? diye sorunca ben, gülümsedi. Ama o şeytani gülücüğüyle değil, kırk yılda bir görebileceğiniz insan gülüşüyle.

– Ben evleri sevmem. Bir bağlandın mı kopamazsın evden ama o seni bir tuttu mu kötü koparır. Ben otel insanıyım. Üniversiteden beri otellerde yaşarım.
– Hangi otelde kalıyorsun? diye soruverdim, sesimin sözcüklerine şaştığımı belli etmeyerek.
– Büyük Londra Oteli. Gidelim mi?

Hulusi bir kez daha ustaca oynanmış zarifliğiyle gidelim diyordu ve gidiyorduk. Maraş'ta Aleviler katledilirken, Demirel, "Bana sağcılar ve milliyetçiler cinayet işliyor dedirtemezsiniz" diyordu. Her şeyin yanlış olduğu o zamanlarda doğrular bana da fersah fersah uzaktı.

Yarım kalan resmimin başına çökmüştüm. Fakat nasıl devam edeceğimi bilemiyordum. Bana Mahur lazımdı.

Otel odasına girdiğimde uzay boşluğuna düştüğümü sandım.

– Otursana, deyip şatafatlı odadaki tek koltuğa oturdu Hulusi.
– İyi böyle, dedim huzursuzca.
– Ayakta mı duracaksın bütün gece? Otur işte.
– Kitaplara bakabilir miyim?
– Bien sûr*...

Ben masaya yaslanmış, kitaplara bakarken o da modern pikabına yerli bir plak koydu. Bu sesi daha evvel radyoda işitmiştim. Dahası, bu şiiri yıllar evvel Talat'la birlikte yayınladığı gün mecmuada okumuştuk. Bir Sabahattin Ali şaheseriydi. Ağlıyordum, içime içime.

"Beni en güzel günümde
Sebepsiz bir keder alır
Bütün ömrümün beynimde
Acı bir tortusu kalır

* (Fr.) Elbette.

Anlayamam kederimi
Bir ateş yakar tenimi
İçim dar bulur yerini
Gönlüm dağlarda dolanır
Ne bir dost, ne bir sevgili
Dünyadan uzak bir deli
Beni sarar melankoli
Ne kış ne yazı isterim
Ne bir dost yüzü isterim
Hafif bir sızı isterim
Ağrılar, sancılar gelir
Yanıma düşer kollarım
Görünmez olur yollarım
En sevgili emellerim
Önüme ölü serilir
Ne bir dost, ne bir sevgili
Dünyadan uzak bir deli
Beni sarar melankoli"*

Gözyaşlarımı kitaplara saklayacaktım. Hulusi'nin önerdiği kitabın yanına adını ilk kez duyduğum Tomris Uyar'ın *Gündoğumu*, Füruzan'ın *Benim Sinemalarım*, Jonathan Livingston'ın *Martı*'sını seçip yatağın bir köşesine oturdum. Gerçeğe tahammül edebilmek için sanki günlerce, aylarca okudum. Dört kitap da bitince yorgunluğuma dayanamaz hale gelmiştim. Fakat canımın acısı nasıl da canlıydı... Gözlerim kapandı. İçim geçecekken yanımda duydum onu. Ürperdim. Korktum. Yüzümü seviyordu. Kımıldamadım. Nefesim duracaktı.

– Bu hayatta çok kadın gördüm. Ama senin gibisini görmedim, deyince Hulusi, acıyla gülümsedim.

Öptü beni birden. Önce yanağımdan sonra biraz daha biraz daha dudağımdan. Neler oluyordu? Beni yatağa

* Beste: Ali Kocatepe, Şiir: Sabahattin Ali.

yatırdı. Çok yorgundum. N'olur beni bıraksındı. Uyumak istiyordum. Her şey uyuduğum için olmamış mıydı? Artık uyumamalıydım. Bitap boynuma, kollarıma öpücükler öpücükler konduruyordu. Titriyordum. Dalgalı bir deniz gibi vuracak bir kaya bekliyordum. Üstüme çıkmıştı.

– Dur, dedim.

Durmadı.

– Hulusi! dedim.
– Üşüyorsun, ben de seni ısıtıyorum. Ne var bunda? dedi kötü dublajcı sesiyle.
– Üşümüyorum! deyip doğruldum. Ağlıyordum. Hiçbir şey yapmıyordu.

Birden çıkan korkunç gürültüyle ikimiz de yerimizden sıçradık. Gecenin ortasında güneş patlamışçasına aydınlanmıştı ortalık. Hemen televizyonu açtı Hulusi. 95 bin ton petrol taşıyan Rumen tankeri Independenta, Haydarpaşa önlerinde Yunan kosteri ile çarpışıp infilak etmişti. Kıyamet günü gelip çatmıştı sanki. Bu televizyon denen, ne lanet şeydi. Yalnızca kara haber vermesini mi bilirdi? Hulusi, kendi canı zarar görmediği için huzurla yatmış, uyuyordu. Televizyonu kapatmaya davranmamla donakalmıştım. Bir an evvel gitmeliydim burdan.

Daha kötü bir şey olması korkusuna televizyonu açmıştım. Daha kötüsü olamayacak bir şey olmuştu. Ya da ben daha kötüsünü tahayyül edemiyordum.

"Aziz yurttaşlarım, bir defa daha belirtiyorum ki Silahlı Kuvvetler, aziz Türk milletinin hakkı olan refah ve mutluluğu, vatan ve milletin bütünlüğü ve gitgide etkisi azaltılmaya çalışılan Atatürk ilkelerine yeniden güç ve işlerlik kazandırmak, kendi kendini kontrol edemeyen

demokrasiyi sağlam temeller üzerine oturtmak, kaybolan devlet otoritesini yeniden tesis etmek için yönetime el koymak zoruna kalmıştır" diyen Kenan Evren, apoletleri içinde kendi rızasıyla ülkemizi mahkûm ettiği karanlığı selamlıyordu. Gözyaşlarımın sonu istesem de gelmeyecekti.

Bu sokaklara, bu şehre, bu sisteme, bu adalete güvenmemekle başından beri haklı olan münzevi krallığım zafer kazanmıştı. Fakat bu krallığın hem kralı hem kölesi olan ben kaybetmiştim. Memleketiminkinin yanında aydınlık kalan karanlığım artık neye yarayacaktı? Kendi karanlığımın sıhhati aslında daima kaçtığım, daima umursamadığım, daima yok saydığım ülkemin aydınlığına mı bağlıydı? Benim asude deruni kargaşamı, dış sokakların huzuru mu dengeliyordu? Dünyanın çivisini çıkaran neydi? Benim krallığım da kazanmamış, kaybetmişti. Böyle bir dünyada elimizden gelen tek şey birbirimizi sevmekti. Sahi, Mahur hâlâ beni seviyor muydu? Benim karanlığımı dünyanın karanlığına tercih edip, bana dönecek miydi? Zaman, Mahur'dan evvel davranacaktı. Aşkımızı mağlup etmeyi aklına koymuş zaman, kendini tekrar ettirmek için kılıcını kuşanmış, doğru vakti bekliyordu.

Sokağa çıkma yasağını bir kez daha delerek sokağa çıktığımda gidecek bir evim yoktu. Geleceğinizi göremez olduğunuzda yaptığınız ilk şey kaçmak olur. Oysa kaçmak değil gitmek gerekir. Başıma geleceklerden bihaber adımlarla martıların uçmaktan, köpeklerin havlamaktan ürktüğü terk edilmiş Beyoğlu'nda yürürken, bir daha Nafiz'e gidemeyeceğimi anlamıştım. Nafiz, gidilecek bir kimse değildi. Ama kaçıp sığınmak için o an en eşsiz yer Nafiz'in evi, Nafiz'in kucağı, Nafiz'in aşkıydı.

6. Gün veya 1980'ler

"O gece garip bir şey oldu:
Karanlık uzandı göğe,
Gökten bir yıldız aldı,
Odaya getirdi.
Boşlukta dönen yıldız
Işık ışık bölündü.
Renkli maytaplar gibi
Çocuğun üstüne döküldü.
Çocuk hemen uyudu
Uykusunda güldü."

Behçet Necatigil

Karanlık bir evde uyur insan, fakat karanlık bir memlekette uyuyamaz. Sizinkini bilmem ama benim memleketimin karanlığı zift gibidir; insanın genzini yakar, soluğunu keser. Memleketi kurtarmadan uyusanız boğulacağınızı sanırsınız. Aydınlık yaratmak arzusuyla bir resim çizer, bir

hikâye yazar, bir sevgi büyütür, bir umut takınırsınız. İşe yaramazsa bir mum yahut lamba yakarsınız. Bir şeyler yapar ya da yapamazsınız. Karanlıktan korkan çocuklar gibi ışık ister, ışık ararsınız.

Işıklı odada uyumaya alışan çocuğun büyüyemeyeceğinden en çok benim ülkemde korkulur. Çocuklar hayata kapkaranlık evlerde uyutularak hazırlanır. Benim memleketimde yaşamak, el yordamıyla yapılır. Önünüzü görmeniz imkânsızdır. Mehtap geşt ü güzarına rağbet bu yüzden böyle çoktur. Tabiattan başka sığınabileceğiniz hiçbir aydın kimseniz yoktur. Tabiatı reddedip, evden çıkmamaksa karanlığa karanlıkla karşı gelmenin beyhude gayretidir.

Kenan Evren'in, sonrasında "Demokrasiyi kaldırmadık, kurmak için harekât yaptık" diyerek savunacağı darbe ilanını dinlerken titremeye başlayan bacaklarımı ve kollarımı alıp yatağa koymuş, uykuyu sayıklar ve fakat uyumaktan bile korkarken bunları düşünüyordum. Nicedir, şahsi darbeleri, askerî darbelerden çok daha fazla mühimseyen kendimi muhakeme ediyordum. Bu son darbeden niye bu kadar birahat olduğuma bir ifade arıyordum. Bunca zamandır umursamadığım ülkem için niye birdenbire böylesine kaygılanmıştım?

Devletin insana yaptığını insan insana yapabilir mi? Sevdiğini yalnız bırakmaktan daha ağır bir darbe olabilir mi? Ben vaktiyle Mahur'u yalnız bıraktım. Çünkü ona arzu ettiği çocuklu, sıhhatli, basit hayatı sunamayacaktım. İkimiz olalım istiyor, gerisine inanmıyordum. O ise üçümüz olalım istiyor, gerisini bırakamıyordu. Yakıcı bir yaz günü, beni anne babasıyla tanıştırmak için Çanakkale'ye bilet aldığını söyledi. Hem denize de girerdik doyasıya. Annesinin şu meşhur fırınlanmış mantısından bol bol yerdik sonra. Heyecandan gözü hiçbir şeyi görmüyordu Mahur'un. Görmek mecburiyetindeydi. Ona gelemeyeceğimi söyledim. O ise sözüme hakikilik atfetmeden beni otogarda bekleyeceğini

söyledi ve "Görüşürüz" *deyip gitti. Sokaktaki son günümdü o gün. Eve döndüm. Otogara gitmedim. Bir daha hiçbir yere gitmedim. Böyle ayrıldık biz. Daha doğrusu, böyle ayrılamadık.*

Uyku gözkapaklarımdan ve beyin kıvrımlarımdan çekiştiriyordu. İki büklüm kıvrandığım yatağımda, Mahur'un uçtu uçacak kokusuyla uyuyakalmak ve hiçbir şey düşünemez hale gelmek için Tanrı'ya yalvarıyordum. Tanrı, kendisini uzundur ihmal ettiğim için dargındı bana. Tanrı'yı niye bu kadar çok sevdiğimi düşünüyor, onu hayran olduğum bir sanatkâr gibi hayal ediyor, denk düşüp de bir sofrada karşılıklı oturup, peynir ekmek yiyip, çay içemediğimiz için hayıflanıyordum. Konuşacak ne çok şeyimiz vardı Tanrı'yla... İnsan hem nasıl bu kadar bitap düşüp hem de fikir selini durduramazdı, sormak isterdim ona.

Canıma okuduğum ağır mı ağır kutsal bir kitaptım. Kendimi yormak, mahvetmek için yaratılmıştım. Oysa aynada görmekten korktuğum kendime bakıyordum da hiçbir kutsallığım kalmamıştı. Münzevi krallığım sadece yalnızlığımın soytarısıydı. Yalnızlığımsa aşkımın afyonuydu. Yalnızca kendi krallığında gizlenen ben değil, ülkede kim var kim yoksa uyuyamıyordu. Karanlık uykumuzu kaçırıyordu. Adile Teyze'nin Uykudan Önce Masalları *bile uykumuzu getiremiyordu.*

Memleketin karanlığını üstüme örtüp, bihuzur da olsa gamlı da olsa uyuyabilmemin tek mümkünü Mahur'du. Mahur yoktu. Ben, aşkımızın mesut sona kavuşup kavuşmayacağını anlamaya çalışırken, son bölümünün o gün yayınlanacağını bilseydim, muhakkak izlemek isteyeceğim Heidi *mesut sonla ekranlara veda ediyor, kendimi benzettiğim Clara iyileşip, yürüyordu. Aynı sıralarda, İran-Irak savaşı bütün acılığıyla başlıyor ve dünya, kendi ölümünü ölen fakat varoluşu süren Sartre'ın son sözlerini konuşuyordu: "Dünya son derece çirkin, kötü ve tamamen*

ümitsiz görünüyor. Ölüm yatağında bulunan bir ihtiyarın şüpheleridir bunlar. Fakat gene de sessiz olarak buna itiraz ediyorum. Biliyorum ki ümit içinde öleceğim."

Mamafih, ümit, memleketlim için artık imkânsızdı. Çünkü henüz 17 yaşındaki Erdal Eren, sırf ibret olsun diye, sırf devrimci diye, yaşı kâğıt üzerine büyütülerek, öldürmediği bir adamı öldürmek suçuyla idam ediliyordu. Üstümüze sinen bu korkunç karanlığın mimarı Kenan Evren, "Asmayalım da besleyelim mi?" diyordu. Erdal Eren, ailesine yazdığı son mektubunu şöyle bitirmişti: "Şunu bilmenizi ve kabul etmenizi isterim ki, sizin binlerce evladınız var. Bunlardan daha niceleri katledilecek, yaşamlarını yitirecek, ama yok olmayacaklar. Mücadele devam edecek ve onlar mücadele alanlarında yaşayacaklar. Sizlerden istediğim bunu böyle bilmeniz, daha iyi kavramaya çaba göstermenizdir. Zavallı ve çaresiz biriymiş gibi ardımdan ağlamanız beni yaralar. Bu konuda ne kadar güçlü, ne kadar cesur olursanız, beni o kadar mutlu edersiniz. Hepinize özgür ve mutlu yaşam dilerim. Devrimci selamlar... Oğlunuz Erdal"

Uyurken herkesin günahsızlaştığı doğru mudur? Uyursam arınır mıyım? Tenim uykunun serin sularında günahsızlaşabilir mi? Sahi, uyku her şeye kadir mi? Yanımda uyuyakalan Hulusi hiç de saf değildi. Düzene sokacağım diye diye, canım ülkemi idamlarla, işkencelerle canından edeceğini ilk görüşte hissettiğim darbelerin efendisi uyurken nasıl günahsızlaşsın? Bazılarını uyku bile arındıramaz. Yalnızca üstünü örter. Uyku, insanı korkularından korur. En büyük meziyeti budur. Bundan böyle uyuyacağım varla yok arası uykuların suyu hep bulanık olacaktı.

Memleketin tazelendikçe acılaşan haberlerinden bihaber, adını koyamadığım yürek sıkışıklarıyla, şehrin sabaha karşı kanlanmış gözlerinde ağlamaya bile mecalim kalmamış vaziyette yürürken sanki tüm yollar Nafiz'e çıkacaktı. Beraber uyumanın, beraber yaşamanın mümkün

olmadığı tek insana, âşık olduğum zavallı adama... Durup düşünecek gücüm yoktu. Dursam düşünemez, düşerdim. Asıl, bir daha neyi düşleyebilecektim? Nafiz'i aldatmış mıydım? Ne olmuştu bana? Talat'ı, bu dünyadaki tek dostumu kaybetmenin acısına, güvenilmez bir yabancının koynunda mı teselli bulmalıydım? Bulduğum hiçbir şey yoktu. Kaybettikçe kaybediyordum.

Umutsuzluğu bu kadar âni beklemiyordum. Tenimi tanıyamıyor, taşıyamıyordum. Sevişmedik ama diye tekrarlıyordum, zor bir tekerleme söyler gibi. Sadece öptü beni ve yorgunluktan engel olamadım ona. Fakat amansızca korkuyordum. Şimdi ben kötü bir insan mıydım? Tenim doğduğum günden beri Nafiz'e mi aitti? Anadan doğma ruhum zaten benim değildi. Tenim ne zaman yalnızca benim olacaktı? Kadın mıydı tenim, insan mı; çocuk mu yaşlı mı? Başım dönüyordu. Kalbim kekeliyordu.

Avuç avuç şeker yiyip ölmek istiyordum. İstanbul nasıl oluyordu da hâlâ böyle güzel görünebiliyordu? Deniz, düş mavisiydi. Rüya gibi ışıltılı ve dalgalıydı. O çocuk, elinde akordeonu, tam o an durup, bana baktı. Ve başladı çalmaya *Ciao Bella*'yı. Ağlama gücümü bana geri veriyordu. Ben ağladıkça o, mor menekşeler gibi gülümsüyordu. Göğsüm sıkışıyordu. Akordeon, dünyanın muhtaç olduğu dilde konuşuyordu. Keşke sözcükler hiç olmasaydı.

Daha güneş bile sokağa çıkmamışken bu el kadar çocuğun yasaklı saatte sokaklarda işi neydi? Çocuğu elinden tutup, bir sandala atlayıp, şu güzelim şehirden kaçıp gitsem ne olurdu? İşte, o da bensiz gidiyordu. Tüm çocuklar Nafiz'e benziyordu. Onlar da Nafiz gibi saf ve güzeldi. Onlar da içimi acıyla donatıyordu. Nafiz beni affedebilecek miydi? Bir insan bir diğerini bir ömürlüğüne gözü kapalı affedebilir miydi?

Vazgeçmek ilk o vakit kendinden bahsetti. Bana, "Ben de bir ihtimalim. Gayet mümkün sayılırım" dedi. "Hadi

ordan, sen de kim oluyorsun?" diyecek oldum, fakat sustum. Bilakis; denemekte fayda olacağını düşündüm. Mamafih, vazgeçmekle Mahur'u bir türlü yan yana koyamadım. Her şey vazgeçilebilirdir, aşk hariç. Aşk, sana kendini zorla verdiren bir yemindir.

Beklemek o sıralarda çıkageldi, ismini en sevdiğim vapurun iskeleye yanaşması gibi. Yolcuların biri Mahur olabilirdi. "İhtimallerin en zayıfı, en kuvvetsizi benim. Bırak peşimi" diyen bekleme arzuma, kalender sabrımla tebessüm ettim. Beklemek, benim yaşama üslubumdu. Gelmeyecek birini beklemek, öleceğini bilerek yaşamaya benzer. İnsanım ben. Elbet bekleyeceğim sevdiğimi.

Radyo da benden öğrenmişti beklemeyi. Kötü haber tellalı televizyon şimdi de Mehmet Ali Ağca'nın, Papa 2. Jean Paul'e suikast girişiminde bulunduğu haberiyle çalkalanıyordu. Kendisinden rol çaldığı için surat asıyordu radyomuz. Bütün eskiliği, zahmeti ve güzelliğiyle aşkımıza benziyordu radyomuz. Yağmur yağınca radyoyu kapamak gerekiyordu. Oysa ben açıyordum. Ne olabilirdi ki artık bana? Sevdiğimin yokluğu olmuşken bana, daha ne olabilirdi? Canım radyomuz, vaziyetime tercümandı tekrar.

"Bugün yağmur bir kadın saçıdır
Yeryüzüne dökülen
Upuzun ince ince
Karanlık kokulu
Sen ki aşkta aldatıldın
Yüreğin taş parçası
Dinle yağmuru dinle
Teselli bul türküsünden
Her şey olur
Her şey büyür
Her şey geçer
Hayat kalır"*

* Güfte-Beste: Bülent Ortaçgil.

Yaşadığın acıyı anlatabiliyorsan canın o kadar da acımıyor. Acının hası lal eder insanı. Hiçbir köşesini tanıyamaz olduğum, Yengen, Emmim, Bacanak gibi isimler taşıyan birahaneler ve lahmacuncularla dolup taşan Beyoğlu'nda muhteşem mevsimlerin vitraylı şahidi Markiz'in de kapandığını öğrenince içimin acısı tastamam olmuştu. Canımın daha fazla yanamayacağına can-ı gönülden inanarak, yerinde bulduğuma minnettar kaldığım Hacı Bekir'de bir sade Türk Kahvesi, bir de acıbadem kurabiyesi –bademezmesi değil– söyleyip, kaleme kâğıda sarılıp başımdan, içimden geçenleri Müjgân'a anlatmaya koyuldum. Anlatıyordum ki anlayayım. Müjgân'dan başka kimsem kalmamıştı. Yapayalnızdım. A'sı bile fazlaydı. Yalnızlığım yoğundu, tıka basaydı. Yapyalnızdım. Beyoğlu bile beni kalabalıklaştıramıyordu.

Yan masamda sahlep içen genç kızlar hayale tutulmuş vaziyette Leydi Di ile Prens Charles'ın masallardan bile güzel dedikleri düğünlerini konuşup, iç geçirir, diğer yanımda tuzlu kurabiye yiyip, demirhindi içen ev hanımları ise bir başına ölen Cahide Sonku hakkında atıp tuttuktan, yapmacık yazıklandıktan sonra heyecanla *4. Murat* dizisinin nasıl da *Dallas*'ı solladığına dair söyleşirken "sollamak" sözüne takılıp tam ironiye acıyla gülümseyecektim ki çaprazımdaki masaya çökmüş, iki demli çay içen iki dertli genç, 1 Mayıs İşçi Bayramı ile darbeyi resmen kutlayan 27 Mayıs Hürriyet ve Anayasa bayramının kaldırıldığından yakındılar. Darbeyi kutlamak nasıl kör bir zihniyetse darbeyi engelleyen darbeyi kutlamanın da bir o kadar kör olduğunu düşünecektim yarın öbür gün. Gençler nasıl olur da göremezdi işçi bayramıyla darbe bayramının aynı kefede değerlendirilemeyeceğini... Biri mazlumun bayramıyken diğeri iktidarın bayramıydı. Şimdi de yakın zamanda kaybettiğimizi öylece öğrendiğim Özdemir Asaf ve Münir Nurettin hakkında samimi bir

özlemle konuşuyorlardı. Gözlerimden şiir dolusu, güfte dolusu yaşlar boşanıvermişti.

Doğa, canımın acısına, büyük harflerle "YERDEN GÖĞE KADAR HAKLISIN" demek istemiş olacaktı ki birden, gündüz gece oldu. Göz gözü görmüyordu. İstiklal boyunca korkuyla koşan insanları film izlercesine camın ardından seyredenler, "Kıyamet koptu!" diyordu. Dip masadaki benim gözümden bu seyirciler de filmin birer parçasıydı. Herkese dünyanın en uzak, en yalnız seyircisi gibi bakıp, acıklı acıklı gülümsedim. Kıyamet çoktan koptu, dedim.

Dünyayı görüp, dinledikçe katmerlenen acım, parmak uçlarıma sızmış, sözcüklerim şaha kalkmıştı. Kararıveren günün verdiği cesaretle, mektubumda Müjgân'a her şeyi olduğu gibi yazdıkça, Talat'ı kaybetmenin, Nafiz'e güvenememenin, Hulusi'ye muhtaç kalmanın acısını daha, daha derinden yaşıyordum. Başımı kâğıttan kaldırdığımda günün yükü hafiflemiş, yüzü gözü aydınlanmıştı. Sokağa doğru hayretle baktığımı gören garson, "Radyasyon sisiymiş" dedi. "Hiç de bile. İçimin derdiymiş" demek yerine açık bir çay istedim. Son cümleme henüz başlamıştım ki, boş kalmasına alıştığım karşı sandalyeme birinin oturduğunu fark edip, ürktüm. Ürkmek, Nafiz'in bana bulaştırdığı ölümcül hastalığın ilk belirtisiydi. Mektubu suçlu gibi katlayıp, masadan kaldırdım.

– Merhaba Mahur Hanım. İzninizi almadan oturdum ama... Çok güzel yazıyordunuz. Bölmek istemedim.
– Rica ederim. Merhaba, nasılsınız? diye sorarken adamın adını aradım, bulamadım.

Çevirinin galasında bizi Talat tanıştırmıştı. Eskiden matbaacı olan bu adam, toplumun arzu ettiği türden kitaplar basarak zengin olmuş, ardından film yapımcılı-

ğına terfi etmişti. Konu, sinema piyasasındaki en büyük açığın iyi senarist olduğuna gelince, "Büyük kayıp, iyi insanlar dünyaya kolay kolay gelmiyor artık" diyerek andığı Talat'ın ona benim meziyetli bir yazar olduğumu, ne olsa yazabileceğimi söylediğini anlattı.

– Size rastladığım çok iyi oldu. Bir süredir üzerinde çalıştığımız büyük bir film var. Öykü hazır. Başroller bile belli. Fakat kaç senarist denediysek de hiçbiri istediğimiz gibi yazamadı. Hele diyaloglar! Dökülüyor... Sanki insanlar değil de uzaktan kumandalı robotlar konuşuyor. Bu aralar müsait misiniz?

Hazırlıksız yakalanmıştım. Ama neden olmasındı? Sinema beni özgürleştirebilirdi.

– Evet müsaidim. Seve seve yardımcı olurum.
– Şahane! Çayınız soğumuş olacak... Oğlum, bize iki çay! Yemek yediniz mi? Yemediyseniz öğle yemeğini beraber yiyelim.

Yememiştim. Midem kazınıyordu. Çayım da henüz sıcaktı.

– Yedim yedim... Çay yeter.
– Çay kuru kuru gitmez. Kurabiye de söyleyelim.
– Peki, dedim.

Tatlı-tuzlu karışık kurabiye tabağı ile taze çaylar geldiğinde, adam sinema gündemine dair olup bitenler hakkındaki fikrimi soruyordu. Bilmediğim tüm bu konular hakkında çalışmadığı sınav sorularını akıl yürüterek yanıtlayan zeki öğrenciler gibi yanıtlarken aslında dünyada yaşamadığımı belli etmedim. Misal; Bülent Ersoy'u kadın-

lıktan yargılayan sıkıyönetim askerî mahkemesi bu sefer de yurtdışında devletin güvenliğini sarsıcı konuşmalar yaptığı iddiasıyla Tarık Akan'ı yargılamış, ilgili davanın duruşmasında Müjdat Gezen, Halit Kıvanç, Bülent Ersoy, Perran Kutman, Gülşen Bubikoğlu ve İbrahim Tatlıses tanıklık yapmıştı. Tarık Akan'la yapılan başrol anlaşması böylece riske girmişti fakat yapımcı, bu hadise ertesinde Tarık Akan'ı daha çok sevdiğini ve kendisinin gözünde başrolde olmazsa olmaz bir hale geldiğini söyleyip, benim bu konuda görüşlerimi merak etmişti.

Kendisine içtenlikle katıldıktan ve sıkıyönetim mahkemelerine dair, adamın sol eğilimli liberalliğini huzursuz etmeyecek bir iki makul söz ettim. Isparta cezaevinden kaçtıktan yedi ay sonra Cannes Film Festivali'nde ortaya çıkan Yılmaz Güney'in *Yol* filmiyle Altın Palmiye aldığını da adamdan öğrenmiş, fakat bunu önceden biliyormuş gibi yapabilmek için heyecanımı dizginleyip, sevinç gözyaşlarımı kendime saklamıştım. Daha fazla rol yapmak zorunda kalmamak için senaryosunu yazmamı istediği filmin öyküsünü sordum. Anlatmaya başladı. İnsanın kendi öyküsünden kurtulması için ona yabancı öyküler lazımdı. Her yabancıdan bir ben çıkardı.

Ben, adamın anlattığı gişe kaygılı eften püften öyküde kendimi aradurayım, Irak'ın eski başkentinde Duceyil Katliamı yaşanıyor, Steven Spielberg'ün *E. T.*'si gösterime giriyor, Banker Kastelli İsviçre'ye kaçıyor, Amerika Birleşik Devletleri'nde idam cezası ilk kez zehirli iğne ile uygulanıyor, Yılmaz Güney vatandaşlıktan çıkarılıyordu. Konuşmamız bittiğinde adam bana oy vermeye gidip gitmediğimi sordu. 1982 anayasası halkoyuna sunulmuştu. Yeni haberim olduğunu çaktırmadan, "Elbette" dedim.

Çıkar çıkmaz bir gazete alıp, anayasanın içeriğini okudum. Koştura koştura oy vermeye gittim. İçi görünen zarflar, insanın gözünü korkutsun, üzerinde baskı duysun

diyeydi. Sandık, korkacağım son yerdi. Evet yazan oy pusulası beyaz, hayır yazan ise maviydi. Mavi, barışın, umudun rengiydi. Beyaz ise kirletilmek için başvurulan ilk renkti. Hayatlarından endişe eden halkın %91'inin evet oyuyla kabul edeceği anayasaya hayır diyerek başkaldıran azınlığa karıştım. Belki bu kimsesiz azınlıkla karşılaşıp, kendisine benzeyen yalnızlıklar arayan yalnızlığımdan arınırım umuduyla Nafiz'e dönmek yerine Beyoğlu'na döndüm. Vitrinlerdeki devasa vatkalı elbiseler kadınlığımın tadını kaçırmıştı. Yapımcı adam, avans niyetine 3. İstanbul Sinema Günleri'nde gösterilen altı filme bilet vermişti. Filmlerin tümü de bugündü. Birbiri peşi sıra Beyoğlu sinemalarında oynayan filmleri seyredecektim, Mahur başıma.

Zaman geçirmez, geçirir. Böylesi kaba bir cümle, zatıâlime pek yakışmasa da hakikat, ekseriyetle kaba bir şeydir ve bazı bazı ona zarif tarifler aramak beyhude bir gayretten ibarettir. Mahursuz hayatın mânâsızlığı saçma bir yaşama mecburiyeti hâlini almıştı. Deniz durmuş kara akıyordu. İnsan uçmuş karga yürüyordu. Balık kendini tutuyor, insan kendini yiyordu. Karanlık, güneşi uyandırmıyordu. Güneş, hayat uykusuna yatmıştı. Umut, olumsuz yan etkilerinden başka hiçbir halta yaramayan küçük, gülpembe bir haptı. Yuttun mu ruhuna takılıp, seni ağır ağır öldürüyordu.

Hayatın bana biçtiği bu hikâyeyi tadil edemiyorsam, zamanın esirliğine bir hiç gibi başkaldırarak tahammül edebilirdim. Çok az kâğıdım kalmıştı. Hata yapmamalıydım. Renkleri birbirine karıştırdıkça kırmızı yaratmalıydım. Bundan böyle kırmızıdan başka renk kullanmayacaktım. İçimin müthiş kanlı dünyasına daha beterini daha fazlasını üreterek tahammül etmeliydim. Hodri meydan sana hayat; sen mi daha acısın ben mi, görelim. Diyerek kıpkırmızı resimlerime boğuluyordum.

İşte bir kez daha sinemaya sığınmıştım. Sinemanın karanlığı, memleketin karanlığından bambaşkaydı. Sinemanın karanlığı, renkler meydana çıksın diye vardı. Bir gülüyor, bir ağlıyor, dalıp gidiyor, kendime geliyor, kendimi unutuyor, hayal kuruyor, geçmişi hatırlıyor, korkuyor, umutlanıyor, ümitsizleşiyor, heyecanlanıyor, bir daha ağlıyor, bir daha ağlıyor ve her şeyi görüyordum. Aynı günde peş peşe Antonioni'den *Bir Kadının Tanımlanması*'nı, Carlos Saura'dan *Carmen*'i, Jean-Luc Godard'dan *Çile*'yi, Şerif Gören'den *Derman*'ı, Rainer Werner Fassbinder'den *İstasyon Şefinin Karısı*'nı ve Andrey Tarkovsi'den *Nostalghia*'yı seyrediyordum.

Film aralarında müzik keşfine çıkıyordum. Beş dakikalık aralarda da birer kaset almıştım kendime. Evet, bu kez, ilk kez kaset almıştım. Neden bilmem... Müzikle sırdaşlık sağlamak için olsa gerek... Plakları hep Nafiz'le ikimize alırdım. Fakat bu kasetler yalnızca bana söyleyecek, yalnızca beni dinleyecekti. Müjgân'la aramızdaki gizli dostluğa benziyordu kulaklıkla dinlediğim kasetler. Adına walkman dedikleri kasetçalarımı çok sevmiştim. Artık sokakta yalnızlık çekmeyecektim. Benimle beraber yürüyecek şarkılarım vardı artık. Yoksa, bu yalnızlık, sokaklara bile sığamayacaktı. Hangi kasetleri aldığımı merak edenlere fısıldayayım... Albümler çıkalı epey olmuştu; Yeni Türkü/ *Akdeniz Akdeniz*, Lou Reed/ *Blue Mask*, Sezen Aksu/ *Sen Ağlama*, The Dylan/*Cash Sessions*, Nükhet Duru/ *Melankoli*, Patti Smith/ *Horses*. Hepsi hem izlediğim filmlerle hem de birbirleriyle ağızbirliği etmişçesine beni Nafiz'e sürüklemişti. Çünkü hepsi de öyle ya da böyle aşkı anlatıyordu ve sonunu bile bile insan, aşka gidiyordu. Bir kez daha Nafiz'in evine doğru yürürken kulaklığımdan kalbime sızan şarkı adımlarımı hızlandırıyordu:

"Seneler sürer her günüm
Yalnız gitmekten yorgunum
Zannetme sana dargınım
Ben gene sana vurgunum
Ben gene sana vurgunum
Ben gene sana vurgunum hey
Başkalarına gülsem de
Senden uzak kalsam da
Sevmediğini bilsem de
Ben gene sana vurgunum
Ben gene sana vurgunum
Ben gene sana vurgunum hey
İtilmiş tekmelenmişim
Doğduğum günde yanmışım
Yalnız sana güvenmişim
Ben gene sana vurgunum
Ben gene sana vurgunum
Ben gene sana vurgunum hey"

Hayatın en güzel lahzalarının tıpkı rüyalar gibi başı sonu yoktur. Birden olur olan. Öncesi sonrası olmaz. O lahza, yeni bir zaman birimini icat eder. Belki de hepten tüm zamanları yok eder. Mekânsa yalnızca her şeyi bir arada tutan ehemmiyetsiz, asgari bir fondur.

Hayatımın o en güzel ve her nasılsa en acıklı lahzasını öncesiyle sonrasıyla hatırlamıyorum. Evet, ellerim kırmızıya boyanmış, çiziyordum. Sonra, kaç sonra bilmiyorum, Mahur geldi. Sanki kapı bile çalmadı. Sanki öylece, gelişigüzel karşımda tezahür etti. Âni gözyaşları. Âni mutluluk. Âni hüzün. Boyalı olduğunu unutuverdiğim kırmızı, melul ellerimi ona uzatıyorum.

Küçülmüş ve fakat ihtiyarlamış. Gökkuşağı açmış ama hâlâ yağmurlu gibi gözleri. Bana bakıyor. Bana... Bakmasını, görmesini, anlamasını istediğim bana. Baştan ayağa

* Beste: Mehmet Teoman, Güfte: Sabahattin Ali.

kendisi olan bana. "Küçüğüm" demek istiyorum ona. İlk kez böyle görüyorum onu. Kendimi öyle hissediyorum ya... Konuşmuyorum. Konuşmuyor. Buluştuk. Dünya durdu.

Kokusunu özlüyorum bunca yakından. Onu ellerinden doğru usulca kendime çekiyorum. İçeriye kendisi küçük, büyüsü büyük bir nur düşüyor. Beyazlar basmış kumral başını omzuma yaslıyor. Ağlıyor. Ağlıyorum. Seneler geçmiş. Seneler geçiyor. Vuslat dedikleri işte bu. Ruhum hafif mi hafif. Etim, sinirlerim, kaslarım, güneşte yumuşayan reçellik kayısı gibi bırakıyor kendini. Ayaklarım yerden kesiliyor. Mahur'un omzumdaki başı sihirli değnek başı gibi dokunduğu hayatımı masal ediyor. Tamama eriyoruz. Tamamen eriyoruz.

Biz öyle birbirimize karışmış, aşk âleminde cenneti bulmuşken, Papa'ya suikast girişiminden yargılanan Ağca'nın, "Allah'ın adına konuşuyorum. Dünyanın sonu geliyor. Kıyamet kopacak. Bunu da ispat edeceğim" dediğine, katma değer vergisinin yürürlüğe girdiğine, Emek'teki Pink Floyd/ Duvar *filminin gösteriminde yaşanan müthiş izdihama, Afrika'da halk kıtlık çekerken frappé denen soğuk kahvenin dünya marketlerinden sonra Türkiye'de de satılmaya başladığına, Haliç'i temizleme çalışmalarında kepçeyle çekilen çamurdan çil çil altın döküldüğüne, "Türkiye'de enflasyon yükseldiğinde sıkıntıdan çok yemek yiyor, şişmanlıyorum; işler iyi giderse, rejime giriyor ve kilo almıyorum" diyen Turgut Özal zayıflarsa ortadireğin refaha kavuşacağı haberinin manşet olmasına, 1912 yılında buzul dağına çarparak batan, 1513 kişinin hikâyesinin son bulduğu efsanevi* Titanik'*in bulunduğuna ve istediğimiz filmleri evimizde izlememizi sağlayacak videokasetlerin icat edildiğine bizi kimse inandıramaz.*

Yatağa giriyoruz. Yan yana değil, ruh ruha yatıyoruz. Dokunamıyoruz birbirimize. Her makamda sevişmiş kadar oluyoruz. Ağırlığımız kalmamış. O ulvi ışık bizimle birlikte

yatağa uzanıyor. Gözlerim, bir tek gözlerim ağır. Mahur'un kokusundan baygın düşüyorum. İlk ve son sefere mahsus uyuyorum. Uykunun tadı dimağımda kalacak. Ne zaman uyuyamasam, bu uykunun hatırasıyla istirahat edeceğimi ve o ebedi uykuya kadar bir daha asla uyuyamayacağımı bilmeden, Mahurca söylenmiş bir ninni gibi mırıl mırıl atan kalbimden başka hiçbir şey hissetmeden uyuyorum.

O upuzun, sonsuz uykuya dek bir daha hiç ama hiç uyumayacağını tevekkülle kabul eden Nafiz, uykusuzluğunu aşkına gerekçe, kanıt ve mazeret gösteren Nafiz yanı başımda derin derin iç çekerek uyuyordu. Şaşkınlıktan çok, aidiyetsiz bir huzur duyuyordum. Bu eve ilk gelişimi hatırlamıştım. Yazdı, öğlendi, yağmur yağıyordu. Üzerimde koyu kırmızı bir elbise vardı. Resimlerden adım atacak yer kalmamıştı. Kapıdan içeri girer girmez, renklere bata çıka sevişmiştik. Akşam güneşi bizi uyandırıncaya dek iç içe uyumuştuk. Uyanınca balkona çıkıp, ballı kayısılar yemiştik.

Aşkımızın ilk zamanlarında hayal kurmak yerine rüya gibi yaşardık. Rüya gibi değil gerçek gibi yaşasaydık her şey daha mı iyi olurdu? Kurulabilecek en güzel hayalin ta kendisiydik. Evden çok sokaklardaydık. Dönüp geldiğimiz bu evde kendimi hep iyi hissettim. Bu eve hep gelmek istedim. Ama hiçbir zaman kendimi buraya ait hissetmedim. Yabancısı da olmadım yerlisi de. Çünkü bu ev gözüme hiçbir zaman sadece bir ev olarak görünmedi. Nafiz'in korunağı, mabedi, dünyası, denizi, toprağı, çamuru olan bu ev başlı başına cazibeli bir âlemdi.

Bir anda evin nazarımdaki tüm büyüsü dağılmıştı. Nafiz'in münzeviliğinin en hakiki sebebi bu evdi. Evi olmasaydı, dünyadan kaçamaz, her şeyi olduğu gibi kabul etmeyi öğrenirdi. Ama evi vardı. Evinin sınırları içinde canı neye isterse ona inanabiliyor, canı neyi isterse onu yaşayabiliyordu. Bu ev, bu hapishane onun özgürlüğüydü.

Uyuyordu. Çünkü ona dönmüştüm. Çünkü bana inanıyordu. Kendine inanmasının tek yolu bendim. Beni kendi aleyhine kullanıyordu. Ben ona dönüşmeden benden vazgeçmeyecekti.

Artık onu eskisinden başka seviyordum. Bir erkeği sever gibi değil, bir hikâye eşini, zaman arkadaşını, kader yoldaşını sever gibi seviyordum Nafiz'i. Bana muhtaç bir çocuğu sever gibi değil de muhtaç olduğum çocuğumu sever gibi seviyordum onu. Ellerini bağrında birleştirmiş uyurken, bu dünyada bir masum varsa bunun olsa olsa Nafiz olacağını hissettim. Son kez. Son kez yanılıyordum.

Evden ne vakit çıktık, hatırlamıyorum. Mahur beni o şerbetli rayihasıyla bayıltıp, sokağa öyle mi çıkarttı, bilmiyorum. Daha hayreti, çıktığımız için mutluyum. İstanbul tam da bıraktığım gibi. Kâh çocukluğumdaki halini alıyor, kâh gençliğimdeki. Cumhuriyet'in ilk günleri gibi ümitli ve güneşli. Oysa vakit geceyi geçti. Kadınların hepsi Avrupalı aktristlerin edasında, erkeklerse birer İstanbul beyefendisi, şapkaları ve tavırlarıyla. İşte şimdi telaşlandım. Hani başımda şapka?

Kolumdaki Mahur'a döndüm. Ona, hemen eve dönüp, şapkamı almalıyız diyeceğim fakat o kadar güzel ki lal olup, sesimden cayıyorum. Beyoğlu'na kadar yürüdük mü yoksa tramvaya mı bindik, diye düşünüyorum. Mahur beni Çukurcuma'ya doğru sürüklüyor. İtiraz etmiyorum. Ara sokaklarda o bildik bambaşkalık. Beyoğlu'nun ara sokakları bende resmetme arzusu uyandırıyor. Her nedense ve her nasılsa çok ama çok klasik çizmek istiyorum: Hakiki bir ressam gibi.

Sade kırmızıyla çizme arzumu komik ve çocukça buluyorum. Kendimi kendimle şefkatli bir alaya buyur ediyorum. Yokuş aşağı iniyoruz. Tophane'den denizi takip ederek Karaköy'e varıyoruz. Köprünün ayağı sandal cümbüşü. Binip Kanlıca'ya gitmek istesek kaç paradır diye düşünmüş

olacağım ki ceplerimi yokluyorum. Param yok. Yaşamın parametresinin para olduğunu hatırlıyorum. Mahur'a söylemek için döndüğümde gene güzelliğiyle efsunlanıyorum. Bir insan nasıl olur da İstanbul'dan güzel olur?

Elimden tutup beni o köprüye, bizim köprümüze sürüklüyor. İlk öpüştüğümüz lahzaya, Galata'ya. Kalbimin çarpışından İstanbul'un tüm minareleri oynuyor. Şehrin oynak ışıkları denizi gökkuşağının tüm renklerine boyuyor. Dolunay, tabloya son dokunuşu yapıyor: Yaldız yalnız yakamozlar. Mahur'a bakıyorum yine. Hâlâ İstanbul'dan efsunlu. Oksijenden değil, şehirden değil, aşktan dönüyor başım.

Gözlerim kararıyor. Köprünün demirlerine tutunuyorum. Mahur'un eli nerde? Mahur? Ellerimin yanında Mahur'un ayakları. Mahur? Mahur köprüye çıkmış. Kendini köprüden bırakıyor. Ölüyorum. Yine ölüyor, ölüyorum. Renkleri karada eriyen denize eğiliyorum. Mahur gülümseyerek bana bakıyor. Nasıl da canlı ve çıplak! Gel yapıyor eliyle bana. Hiç tereddüt etmeden, cümleâlem içinde soyunup köprüden suya atlıyorum. Sudan çıkınca sil baştan doğacağımı biliyorum.

Biz İstanbul çocukları doğuştan yüzücüyüzdür. Mahur'la gün ağarıncaya dek tüm şehri baştan sona yüzüyoruz. Nefes nefese, tutku tutkuya, öpüş öpüşe yüzüyoruz. Yorulmuyoruz. Üşümüyoruz. Korkmuyoruz. Tan vakti çırçıplak Kızkulesi'ne çıkıyoruz. Güneşin doğuşunu seyre dalıyoruz. Mahur, omzumdaki kumralı ıslak başını kaldırmadan, "Sabahakarşı âşıklarıyız biz" *diye fısıldıyor ruhuma. Bir bakıyorum üstünde sevdiğim hırkası. Başka her yeri çıplak. Ben hepten anamdan doğma. Kuleye girip, en üst kata tırmanıp, sevişiyoruz. Ezan okunuyor. Fakat makamı farklı. Handiyse bir mahur beste. Mahur beste.*

Hiç böylesine yaşama sevinciyle ezan okuyan müezzin duymamıştım. Nağmeli nağmeli, içli içli, hülyalı hülyalı

okuması beni öyle etkilemişti ki kalemi kâğıdı bırakıp dinlemeye daldım. Başımı kaldırıp pencereden dışarıya baktığımda gözlerime inanamadım. Diz boyu ne kelime, yürek boyu kar tutmuştu sokaklar. Karanlıkla alay edercesine, bizi daha büyük karanlıklara hazırlamak istercesine, gaddarca yağıyordu kar. Eve geldiğimden beri Nafiz'le konuşmadığımızı fark etmiştim birdenbire. Konuşmaya ihtiyaç duymayacak kadar yakın, ayrılmaz bir hal mi almıştık yoksa konuşsak da anlaşamayacak kadar uzak ve ayrı mı düşmüştük? Yazıya dönmüştüm. Ne Çernobil felaketinden haberimiz vardı ne de İstanbul'daki Neve Şalom Sinagogu'na yapılan saldırıdan.

İlk sözcüğümün ikinci hecesinde Nafiz uyanmıştı. Kıpırtısına kulak kesilmiştim. Tuvalete girmişti. Musluk açılınca kalemimi tekrar kağıda dokundurdum. Yazamıyordum. Geliyordu. Sese dönmüşçesine başımı çevirip bana bakan Nafiz'le göz göze geldim. Bir şey mi demesini istedim yoksa bir şey demesinden mi korktum, bilemeden bekliyordum. Yüzüne kan gelmiş, can gelmişti. Bana eliyle, "Sen devam et" demeye getirdi. Gülümsedi ve mutfağa geçti.

Bir bardak su doldurup, kana kana içti. Buzdolabını açtı. Bir şeyler çıkarıp, yıkamaya koyuldu. Bir süre onu dinlemekten çalışamadım. Mutfaktan gelen sesler serileşip, küçük küçük doğradıkları taze taze kokmaya başlayınca, aklım rahatladı, elim açıldı, zamanım yumuşadı. Kaldığım yerden yazdım. Nafiz sofrayı donattığında yanıma gelip, beni elimden tutup, kaldırıp, gene tek kelime etmeden salona getirene dek yazdım ve sipariş senaryomu nerdeyse keyif alarak tamamladım.

Tüm pencereleri örtüp, Mahur hırkasını ben kazağımı giyip sofraya oturduğumuzda hava kararmıştı. Mahur da ben de ziyadesiyle acıkmıştık. Uykusu olunca insan, yemeğin tadında uykuyu arar. Sofraya uykumu alarak oturunca ye-

meklerin tadını nihayet dolu dolu almıştım. Elimden çıkan yemekleri Mahur'un da beğendiği, yüzünden okunuyordu. Susuyorduk. Fakat sessiz değildik. Kelimesizdik. Kelimeleri dahi aramıza almayınca kelimenin tam mânâsıyle baş başa kalmıştık.

El maharetim amma artmıştı. Yemek yapmayı çok seviyordum. Tariflerden ilham alıyor, mizanları sezgilerime göre koyuyordum. Bulguru bu kadar iyi yapacağımı hiç düşünmezdim. Hele mercimek çorbam, dillere destandı. Mahur ekmeğin burnuyla tabağını sıyırırken,

– Ellerine sağlık, çok güzeldi, *dedi.*

Bu söz bana bir ömür yeterdi.

– Afiyet olsun, dedim ve sordum, Televizyonu açalım mı?

Mahur, başıyla beni tasdik etmişti.

Açlık içinde yaşayan on milyon Türkiyeli'den yüz bini, daha iyi bir yaşam için, başta Almanya ve Yunanistan olmak üzere Avrupa ülkelerine kaçıyordu. Yöneticilerinse tek derdi seçimlerdi. Artık oy kullanmak içimden gelmiyordu. Hiçbir partiye hiçbir ideolojiye inancım kalmamıştı. Gorbaçov bile beni umutlandırmıyordu. Talat'ın ölümüyle inançlarım bıçak gibi kesilmişti. Oysa Talat, anasından sosyalist doğduğuna inanan, fakat bence hiçbir ideolojiye sığamayacak kadar insan bir insandı.

Kilisliler: "Yarabbim, bizi Türk vatandaşı yapmayanların gönüllerine insaf eyle" diyerek göğe yakarıyor, 1951'den beri vatandaşlığa kabul edilmeyi bekleyen on bini aşkın Türk, doğup büyüdükleri topraklarda yaşadıkları halde mülteci sayılıyor, "Biz sınırı geçmedik, sınır bizi geçti" diyorlardı. Haber canımı öyle yakmış, öfkemi öyle büyütmüştü ki, "1951'den beri" ayrıntısını işitmemiştim. Hem de yirmi altı yıl geçtiği söyleniyordu. Oysa ben

hâlâ 1932 senesinin bir tuhaf Ekim'inde olduğumuzu sanıyordum.

Füruzan'ın öyküsünden uyarlanan *Gecenin Öteki Yüzü* dizisi başlamıştı. İçim fena olmuştu. Füruzan'ı ilk kez Hulusi'de okumuştum. Şöyle, göz ucuyla Nafiz'i yoklamıştım. Acıklı bir huzurla doluydu. Âniden göz göze geldik. Bağışlanmak istercesine gülümsedim. Gözleri mevsimlerle doldu. Fırtınalar koptu, güneşler açtı, yağmurlar sel oldu, yapraklar kızardı, çiçekler büyüdü, rüzgârlar uğuldadı gözlerinde. Zaman gözkapaklarında kırpıştı ve bugün oldu, dün oldu, gelecek oldu.

Gözlerinin içinde dilini bilmediğim şiirler yazılıydı. Okuması bir ömür, kavraması bir imkânsızlık. Niyeydi her lahzanın ismini koyma takıntım? Her lahzayı bir mânâ ile izah etme ihtiyacımın sebebi neydi? Mahur'un gözlerindeki o ele geçmez yoğunluk, yalnızlığın rengine boyalıydı. İçim, keşfine hem mahcup hem de bahtiyar olarak, "Artık o da benim kadar yalnız" diye mırıldanıyordu. İşitecek diye korktum. Yalnızlığı için beni itham etmemeliydi. Bu Mahur'un tercihiydi. O, benimle yalnız olmayı tercih etmişti.

Bugün hikâyemizin ebediyete açılan sonunu sorguladığımda o lahzanın, hikâyemizde bir dönüm noktası olduğunu anlıyorum. Mahur'la ayrılığımız o gün bir kez daha başlamıştı. Mahur, sevdiği insanla yalnız olmaya tahammül edemeyecek kadar pürhayat bir kadındı. O, sevdiği insanla birlikte olmadıkça huzur bulamazdı. Ona bu huzuru veremeyeceğimi biliyor, onun da bunu bildiğini hissediyor, fakat bilmenin her zaman işe yaramadığını görüyordum. Nasıl iyileşeceğini bilen birinin bile bile iyileşememesi gibiydi Mahur'un ısrarla beni sevmesi. Mahur kalkmış, tuvalete girmiş, su döküp, içeri gitmişti. Gözüm televizyona takılmıştı. Dizi bitmiş, haberler başlamıştı. Gece olmuştu. Zaten bugün hiç sabah olmamıştı. Sabahki

mistik yağmurla gelen karanlık, öğlenki gece yarısı rüyam, çamur rengi kar ve şimdiki zifiri eda.

Dünyanın en büyük altıncı köprüsü olan İstanbul Boğazı'nın ikinci köprüsü, gösterişli bir törenle Başbakan Özal tarafından açılıyor, bu arada memleket insanları arasındaki sınır tanımaz köprüler sebebiyle AIDS'li sayısı 52'ye ulaşıyor, Cumhurbaşkanı Evren, "Herkesin rengi belli olsun diye Komünist Partisi kurulmalı" diyerek ülke tarihinin en büyük ironisine imza atıyor, İstanbul'un ilk Amerikanvari dev alışveriş ve eğlence merkezi Galleria, Ataköy'de açılmaya hazırlanıyor, birazdan gösterilecek, televizyon tarihimizde bir ilk olacak kadın iç çamaşır reklamı için geri sayılıyor, ne yârdan ne serden geçen Cem Karaca, politik tutarsızlığı sebebiyle gazinocular ve konser organizatörlerinden yüz bulamıyor, Evren, az evvelki açıklamasıyla yetinemeyip bir kanlı ironi daha yumurtlayarak, "Türk ordusu darbeci değildir; Türk ordusu sivil ve demokratik rejimin koruyucusudur" diyor, Kanuni Sultan Süleyman sergisinin Londra'daki açılışında Lady Di, Semra Özal'la ilgilenmeyip, konuşması sırasında gülünce Türk hayranlarının büyük çoğunluğunca daha da hayran olunuyor, bu sıralarda Bay Özal ise, "Zenginden alıp yoksula vereceğim" diyerek ortadireğin gönlünü ve aklını çeliyor, örgütlenip ayaklanmaktan korkar hale gelen üniversite öğrencileri tuhaf giyimleriyle politik tavırlarını ferdi ölçekte göstermeye alışıyordu. Mahur içeri gideli sanki bir sene olmuştu. Bunca vakit yanıma dönmeyince meraklanmış, televizyonu kapayıp, içeri geçmiştim.

Meğer Mahur balkona çıkmış, yazıyordu. Karlar ne ara erimiş, hava ne vakit ısınmıştı, aklım almıyordu. Yoksa bunlar pastırma sıcakları mıydı? Bir günde ne çok mevsim yaşıyordu insan âşıkken. Yazmak ona öyle yakışıyordu ki, ona ancak onun kadar güzel çizen biri eşlik edebilirdi. Öyleyse atölyeye dönüp, kâğıt aradım. Bulamayınca Mahur'un

küçük kâğıtlarından alıp, kırmızı mürekkebe davrandım. Birden unutulmuş bir hatırayı hatırlar gibi rüyamı hatırladım. Rüya görmüş olmanın, hem de öyle bir rüya görmüş olmanın coşkusuyla kendimden geçtim. Kırmızı mürekkebi yerine bıraktım. Suluboya takımımı çıkarıp, mutfağa gidip, çay tabağına su doldurup, birkaç da peçete alıp, balkona geçip, Mahur'un karşısına oturdum.

Gelişime yazmaya devam ederek karşılık veren Mahur, defterini masaya değil, dizine koymuştu. Kulağında kulaklıklar, kasetçalardan musiki dinliyordu. Buna benzer kasetçalarları televizyonda reklamlarda görmüştüm. Neden bilmem Mahur'un musikisini benimle paylaşmaması içime isimsiz bir elem kondurmuştu. Olsundu, yanımdaydı; benim balkonumda, bir nefes uzağımdaydı. Yan oturmuş, bacaklarını duvara uzatmıştı. Vücuduna acıkıvermiştim. Fakat o lahza günbegün daralan balkonumuzda sevdiceğimin karşısına oturup, hakiki bir ressam gibi çizmeyi tercih ettim.

Mahur bir fasıla kasedi çıkarıp, masadaki yedek kurşunkalemiyle sardı. Kasedi görünce birden Talat'ın o gün bıraktığı kasedi hatırladım. İçeri koşturup kasedi aradım. Hazır barışmışken aramızı bozmaya korkmadım. Mahur'un beni can-ı gönülden bağışladığına inanıyordum. Üstünde hiçbir şey yazmayan kasedi bulduğum gibi balkona dönüp, hiç tereddüt etmeden Mahur'a uzattım. Kulaklıklarını çıkardı. Şaşkın şaşkın bir isimsiz kasede bir bana baktı. Canımızı bir daha yakıp, aramıza girmesin diye kelimelere hemen hemen hiç dokunmadığımız o günün son kelamını ben ettim: "Talat gitmeden sana bırakmıştı." Mahur âniden ıslanan gözleriyle kasedi alıp, kasetçalara yerleştirdi. Kulaklıklarını takıp, dinlemeye koyuldu. Her neydiyse, o şarkıyı benden esirgemekte haklıydı.

Radyodan veyahut televizyondan kendi elleriyle kaydetmiş olmalıydı. Tanju Okan, 1 Mayıs Marşı'nı söylüyordu. Gözyaşlarıma hâkim olamıyordum. Kayıt bitince, yü-

reğim yerinden çıkacak gibi çarptı. "Talat'dan Mahur dosta umut dolu sevgiyle" diyordu. Sonra sessizlik kopuyordu. Tekrar tekrar başa alıp Talat'ın sesine dokunuyordum: "Talat'dan Mahur dosta umut dolu sevgiyle." Gözyaşlarım defterimdeki tüm şiirleri hazan yağmuru olup ıslatmıştı. İçeri gidip yüzümü yıkarken aynaya bakmaya ürkmüştüm. Balkona döndüğümde Nafiz'in yanağına bir öpücük kondurdum, bir müddet Talat'la konuşurcasına ağacı seyrettim ve elimden gelen tek şey olan yazıya eğildim.

Beraber yazıp çizince kâğıtlar dolusu konuşmuşuz gibi hissediyordum. Zamana değil birbirimize eşlik ediyorduk. Mahur'un ne yazdığını anlamak için kendi çizdiklerime bakıyordum. Akreple yelkovan gibi kafa kafaya vermiş, zamana oyunlar oynuyorduk. Bundan böyle zamanı unutmuyor, yeni baştan yaratıyorduk. Dünya ise aşk diyarımızın gerçeğini umursamayıp, bildiğini okuyordu. İstanbul, metroya merhaba derken, Berlin, utanç duvarına veda ediyordu. Dünyada olup bitenlerden bizi en çok ilgilendiren, dünyaya gözlerini henüz açan bir bebekti. Aşkımız bir gün roman olacaksa, bizi ancak o anlatabilirdi. Adı Can olan bu el kadar yaz bebeği, dünyayı ilk görüşte İstanbul'a âşık olmuştu çünkü.

7. Gün veya 1990'lar

"Herkes uyusun iyi oluyor hoşlanıyorum
Hırsızlar polisler açlar toklar uyusun
Herkes uyusun bir seni uyutmam bir de ben uyumam
Herkes yokken biz oluruz biz uyumayalım"

Turgut Uyar

Dönmeyen İsa, gelmeyen Godot, beklenmeyen ayrılık gibiydi uykumuz; kendisi haricinde başka şeyler beklediğimiz, belki artık hiçbir şey beklemediğimiz için bize geri dönmüyordu. Çağrılmadan gelmek ancak Mahur gibi hesapsız, candan, içi dışı, ruhu teni yekpare insanlara ait bir yetenek. Uyku ise ebedi bir gece denizi gibi ne yi var ne yi yoksa dünyadan gizliyor.

Uykudan muaf olmak, sözlüden muaf tutulan talebe coşkunluğu vermişti bize. Balkonun uğultulu sessizliği, koyu rüzgârı içinde karşı karşıya kalem kaleme duruşumuzun

hayati bir mânâsı vardı. Hayatta olmak bir tarafa, hayatta kalıyorduk çize yaza. Neden sonra hapşurdum.

Başımı renge batmış kâğıt yığınından kaldırıp Mahur'a baktım. Başımı harfe batmış kâğıt yığınından kaldırmadan,

– *Çok yaşa,* dedi.

– *Seninle az yaşamak ne mümkün! dememle o da kâğıtlara bir süreliğine veda buyurdu. Bir defa daha hapşurdum.*

– Arkandaki camı kapat istersen. Cereyandayız.

Bir defa daha. Pencereyi kapatıp, burnumu silmek üzere banyoya gittiğimde vücudumun takatsizlikten kırıldığını fark ettim. Balkona çıkamadan,

– *Ben biraz uzanacağım. Başım ağrımış, dedim.*

– Ben de geliyorum, *dedi sevdiğim.*

Tual üzerine yağlıboya bir Venüs gibi sırtüstü yanıma uzandı. Belli ki o da yorulmuştu. Hayatında ben olmasaydım, eminim o da o sırada Bahriye Üçok'un öldürülmesini, kadın derneklerinden biriyle birlikte Çağlayan'daki Düşünceye Saygı, Şiddete Son yürüyüşünde binlerce kadınla el ele slogan atmaksızın alkışlarla protesto ederdi. Saddam Hüseyin "dünyanın en tehlikeli adamı" olarak aranır, irticai faaliyetleri dolayısıyla yargılandığı Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde akli dengesizliği ile kurtulan Adnan Hoca şimdi de "Gericilik geçmişte kaldı, Atatürkçü oldum" demeye başlar, hep tanışmak istediğim Abidin Dino, kırk yıl sonra Paris'ten İstanbul'a döner, Ajda Pekkan, Duygu Asena'dan bihaber, "Kadınları ben feminist yaptım, bundan önce erkeğe bir laf edemeyen kadınlar, şarkılarımı dinledikten sonra değerlerinin farkına vardılar ve yavaş yavaş feminist oldular" der, dünya, AIDS'ten ölen rock'n'rollun erkek kraliçesi Freddie Mercury için yas tutar, Körfez savaşı bütün

korkunçluğuyla devam ederken, "Memlekete yapacağım son hizmet olarak Kürt meselesini kesin çözeceğim" sözünü veren Turgut Özal'ın sürpriziyle Kürtçe serbest bırakılır, İktidar Partisi seçim kampanyasını Fransız bir reklam ajansına teslim edince Demirel de kendi döneminin solcu gençlerinin kurduğu reklam ajansıyla anlaşır, Zaho kentinin düşmesiyle Kerkük petrolü Kürtler'e geçer, Mia Farrow ile Woody Allen Hollywood'un en mutlu çiftlerinden biri olarak görülür, yeni yüz bin liralar piyasaya sürülürken mektebe dönmeye çalışan Mahur ise artık İstanbulköy olarak anılagelen, iç göçle birlikte kalabalıktan yaşanamaz bir hal alan İstanbul sokaklarında ezilme tehlikesi geçirirdi. Fakat o benim yanımdayken güvendeydi. Zaman herkese sayılamayan kar taneleri gibi baş döndürücü bir süratte akarken bize duruyordu. Evimiz, zamanın otonom üssüydü.

- *Niye bu kadar nazenin vücudum? diye usulca isyana durdum.*
- Aslında nazenin olan vücudun değil, ruhun, *dedi, yanımda gözlerini yummuş, yatan yorgun güzelim.*
- *Ruhum mu sızıyor tenime?*
- Öyle.
- *Ruhuma rüzgârlık giyeyim madem, bundan böyle.*
- Rüzgârlık yerine güven, cesaret, merhamet daha iyi korur seni.
- *Daha balkonda otururken hasta oluyorum. Sokağa çıksam ölürüm herhalde.*
- Bu kadar korkacak ne var sokakta?
- *Sokak, insanların gözleriyle dolu. İnsanların gözleri, henüz patlamış bir yanardağın lavları gibi. Ruhumun tüm güzelliğini, nezaketini, nikbinliğini bir bakışta eritiyor insanların gözleri. İnsanlar, birbirlerini önce gözleriyle yok ediyor. Ellerse işi bitiriyor.*

Nafiz'i anlamak için öyle büyük bir mecburiyet duyuyordum ki fark etmeden o oluyordum. Ağrıyan başını severken başım zonkluyordu. Fakat ben fiziki sıkıntılarımı Nafiz kadar önemsemediğim için sıkıntılarım hızla benden sıkılıp, uzaklaşıyordu. Varoluşu asla hafife almayan Nafiz ise, varoluşunu ağrıları üzerinden tanımlıyordu. Onu, sokaktaki birçok insandan daha iyi, daha sağlıklı olduğuna ikna edebilmek için neler neler anlatmıyordum. Bana mısın demiyordu. Akıl almaz bir şiddette korkuyordu. O korktukça, onu kurtarma sorumluluğum artıyordu. Onu anlamaya çalışmaktan kendime yabancılaşıyordum. Sovyetlerin dağıldığını, komünizmin çöktüğünü bile bilmiyordum. Bilsem, belki ben de kendimi eve kapardım. Talat'ın gidişiyle öyle kırılmıştı ki hayallerim, belki bu habere bile soğukkanlılıkla yaklaşırdım. Tepkimi dahi tahmin edemeyecek kadar başkalaşmıştım. Baksanıza, ben o zamanlar ben olmaktan çoktan çıkmışım.

– En kötü ne olabilir?
– *Nerde?*
– Sokakta.
– *Başım döner, düşerim. Kimse de dönüp bakmaz.*
– Evde olamaz mı bu? Yataktan kalkarken de düşebilirsin.
– *Söyle böyle şeyler de aklım iyice huzursuzlansın!*
– Her şeyin aklında olup bittiğinin sen de farkındasın.
– *Ateşim var.*
– Hayır Nafiz. Buz gibi suratın.
– *Her yanım ağrıyor.*
– Uykusuz kaldın, ondan. Tüm gece çalıştık. Nerdeyse güneş doğacak.
– *Bir kez uyuyunca bir daha hiç lüzum kalmayacak sanmıştım.*
– Arada kendine insan olduğunu hatırlat. Olur mu?

– *Bunu bana ancak sen hatırlatabilirsin.*
– O zaman izin ver de çıkalım. İyi gelecek ikimize de.
– *Anlamıyor musun hâlâ? Ben bu evden, bu yataktan çıkamam!*
– Bağırma bana!
– *Bağırırım!*
– Ne hakla?
– *Çünkü korkuyorum.*

Ağlıyordu. Dünyaya geldiğine bin pişman bir bebek gibi avaz avaza hıçkırıyordu. Derin bir iç çekip, altın sarısı saçlarını okşadım. Saçları öyle yumuşak, öyle parlaktı ki şaşmıştım. Halbuki benim saçlarım mat, kuru, kırıktı. Doğrulup, yatakta sürünerek ilerledi. Başını kucağıma külçe gibi bırakıp, gözlerini yumdu. Bir uyuyabilse gürbüz ve şen bir çocuk kıvamında iyileşecekti. Oysa o, kapalı gözkapaklarının ardında uzun uzun, canlı canlı, yaşlı yaşlı ağlıyordu.

Güneş, çekinerek odaya giriyordu. Senaryoyu götürüp teslim etmem gerekiyordu. Nafiz, kucağımdan kımıldamıyordu. Ona gitmek zorunda olduğumu söylediğimde bir müddet daha kımıldamadıktan sonra yavaşça başını alıp boşluğa koydu.

– Kaldır başını, yastık koyalım altına, dedim.
– *İyi böyle,* derken, gözleri zamana kapalı, zihni sorulara açıktı.

Gardırobu açtığımda bu eve iyice yerleştiğimi söyledi renk renk giysilerim. İçlerinden, iki gün önce aldığım, ucunda ufak yırtmacı olan, dar bordo elbiseyi seçtim. Saçlarımın beyazını o an gördüm. Yutkundum. Saçlarımı taradıkça beyazlar belirginleşiyordu. Canım saçlarım... Gözlerimi ucuna kadar doldurdum. Nasıl da uzamış ve

fakat cılızlaşmıştı saçlarım... Saçlarımı tararken Nafiz'e baktım gardırobun aynasından. Vücudu yatağın şeklini aldı alacaktı. Bulduğu her fırsatta beni seyreden Nafiz, göz ucuyla olsun bakmıyordu bana.

– Dışardan bir isteğin var mı?
– *Deniz.*
– Efendim?
– *Hiç.*

Bir şey dememiştim. Aslında duymuştum ne istediğini. Fakat ağlamamak için duymazdan gelmiştim. Eğilip, yanağına bir öpücük kondurup çıkarken bile bakmamıştı bana. Biz, savaş diye birbirimize darılmayı bilirken, dünya, televizyon başına geçmiş, Türkiye'nin de dahil olduğu 1. Körfez Savaşı'nı canlı yayında izliyordu. Bizde savaş görüntüleri, Peter Gabriel'in "The Feeling Begins" şarkısı eşliğinde paylaşılıyordu. Amerika'nın önderliğindeki savaşlar, seyirlik bir vahşet olmaya böylece başlıyordu. Türkiye'nin savaş sırasındaki dış politikası, "bir koyup üç almak"tı.

Bir defa daha gitmişti. Bense iki büklüm kalmıştım. Kötürüm kalmak böyle bir şey mi acaba? Fevkalade kuvvetli bir korku, müthiş engin bir yabancılık duyarak, yatakta kımıldayamadan yatmak, içimde "gitmek istiyorum" diye bağıran huysuz sesi bastırmaya çalışmaktan uyuyamamak, uyuyamadıkça ölmek, öldükçe yaşamak. Bu mu kötürüm kalmak?

Nasılım diye sorsam kendime, hastasın derim. Fakat niye? Nafiz niye hasta? Nafizlik niye bir nevi hastalık? Hasta değil, hastalıklısın Nafiz. Buyur işte, çift şahsiyetliler gibi lakırdılara başladım. Ben büsbütün Nafiz'im, işte o kadar! Hasta da benim hastalıklı da. Bazı bazı sapasağlam Mücerret Bey filan olmak istiyorum. Bildiğim hiçbir şeyi

bilmemek, hayatı böyle ince duymamak... Mamafih o hayat cahili, ruh fakiri varoluş halini düşündüğüm lahza koşar adım Nafizliğine sarılan da benim.

Elimden tek gelen ben olmak. Ben'in elinden gelen sadece hasta olmak. İyi hissettiğimde bile yorgunum. Tuhaf fakat yorgunluk, bahtiyarlığa mani değil. İyi ki bahtiyarlık var. Fakat bahtiyarlık da sırtını bedbahtlığa yaslıyor. Bedbahtlığın elini bir lahza olsun bırakmıyor bahtiyarlık. Her yerim sağlamken bile başım daima paslanmış demir gibi, insan leşi gibi ağır. Ben o mütemadiyen gülen kaygısız insanlardan olamadım. O insanlar bana hep "nabza göre şerbet" kelamını hatırlatır. Kelamın kendisi, bahsedilen şahsiyetlerden çok daha munis.

Mevzubahis kendim kalmak olunca nasıl da kaplan kesiliyorum. Değişmemek uğruna canımı veririm. İstanbul'la bunun için geçinemiyorum. O hep değişme merakında. Ben İstanbul olsam 1800'lerin sonunda kalırdım. 1932 ne mavera! Halbuki bence 1992'de bile olabiliriz! Kendimi öyle ihtiyar öyle gidici buluyorum ki... Bak işte bu matrak oldu. Gideme yenlerin en gidicisi Nafiz; buyrun benim!

Ölüm dışında bir yere gidebilseydim nereye gitmek isterdim diye sorup düşündüm bir müddet. Başımın ağrısının istikametini değiştirdim. Yastık yumuşak. Oysa ben yastıksız yatınca daha rahat eden bir tuhaflığım. Mahur giderken gözümü bile aralamamıştım. Karanlık iyi geliyordu. Yatınca biraz olsun seyrekleşiyordu ağrılarım. Uyuşturuyordu beni uzanmak. Tam bir Doğuluydum. Yatay bir düşünür. Sesimi, italik bir yazı gibi hayal edebilirsiniz.

Ayakta durunca, fikir dar bir alana kök salıyor. Halbuki yatarken, fikirlerimin kökleri alabildiğine yayılarak derinleşiyor. Yatmak, tembellik değil, çalışkanlık belirtisi. Bir anlamazlar bunu. İnsanın aklı en iyi yatıp uyuyamazken çalışır. Hayır, gitmek sorumu atlatmış değildim, onu düşünüyordum boylu boyunca.

Neden sonra "Fransa" dedim, heyecanla. Fransa'nın küçük bir sahil kasabası. Orada yaşasam sokağa da çıkardım, denize de girerdim doyasıya. Şarap bile içerdim, canıma yandığım! Ya başka kadınlar? Başka kadınların tümünü toplasam bir Mahur eder miydi, etmeli miydi? Mahur benimle gelmez miydi? Gelmez olur mu hiç? Bahtiyarlıktan deliye dönerdi. Peki ya bu ev? Satamaz mıydım? Dünya para ederdi. Orada da küçük, şirin bir evimiz olurdu. Yapabilir miydim?

Resimlerimi bile sergileyebilirdim kasabanın galerisinde. Âniden zuhur edip, gönlümü çelen gitme fikrinden çok resimlerimi sergileme işine şaşmıştım. Sahi, ister miydim bunu? Neden olmasın? Burada bile açabilirdim bir sergi. Hem de bu hayat minvalimle daha da alaka çekerdim. Düşünsenize bir! Münzevi ressamın sergisi. Her seferinde insanların gelir miyim hevesiyle koşturacakları açılışlar... Ter boşanıyordu vücudumdan. Mevsim ne muvazenesizdi. Mevsim değil bendim muvazenesiz olan. "Sen mevsimler gibisin, değişirsin sevgilim" musikisi plak misali takılmıştı zihnime.

Bir Galata Kulesi, bir Kız Kulesi beceriyordu değişmemeyi. Çünkü birbirlerini seviyorlardı. Tıpkı benle Mahur gibi... Değişirsem, gidersem, Mahur benden vazgeçer miydi? Gitmek zor bir karardı fakat sergi hususunda müphemdi zihnim. Neticede insan her yerde insandı. İnsanlarla bir şey paylaşmak akla ziyandı. Hele de bir sanat eseri paylaşmak!... Etini parçalamak, ruhunu koparmak gibi bir şeydi bu. Uyuyamayınca annesiyle babasının arasına girip uyumaya çalışan çocuğunki gibi çocukça bir şey.

Nihayetinde seni bile senin deli olduğuna ikna edinceye kadar yapmadıkları şeyi bırakmazdı insanlar. İnsanlar, kendilerinin yaratamayacağı bir şey –bir sanat eseri veya bir hayat eseri– görünce onu yaratanı evvela yok saymak, peşi sıra yok etmek için sevgiye harcamayacakları kadar

büyük bir emek harcarlar. Kötüye tahammül ederler ama iyiye, güzele tahammül edemezler. Onları kendi oyunlarında mağlup etmek amma huzur verirdi adama...

Derken gözlerim açıldı. Odayı, evi, hemen sonra aynada kendimi görünce kendime geldim. Deli saçmasıydı somnambül zihnimin tasavvurları! Ne sergisi, ne gitmesi... Buradaydım işte... Bitap, mahv ü perişan fakat burada. Mahur ve resimlerimle burada, yuvamda. Daha fazlasını isteyip zaten kuvvetsiz olan mukavemetimi düşürüp daha büyük hastalıklara kapılmamalıydım. Yatakta doğruldum. Gözlerimi yumdum. Daha iyi düşünmeye koyuldum. Ne dememişti şair? Yine düşün, yine mağlup ol. Daha iyi düşün, daha iyi mağlup ol.

Senaryoyu teslim etmek üzere gittiğim Beyoğlu'nun Beyoğlu olduğuna inanmak istememiştim. Bu kadar güzel bir yer ancak bu kadar çirkinleşebilirdi. Kabahat Beyoğlu'nda değildi. Beyoğlu kendiliğinden çirkinleşmiş değildi. Bir güzellik ancak insan eliyle çirkinleşebilirdi. Bildiğim hemen her yer kapanmıştı. Bu yürüdüğüm cadde, coğrafi konumu gereği Beyoğlu'ydu ama iklimi bambaşka olmuştu. İstanbul'u Avrupa kılan Beyoğlu artık bütün değerlerini yitirmiş Anadolu'ydu. Birilerinin Lale Devri'ni yeniden yaşaması için gerilememiz lazım geliyordu.

Bana işi veren yapımcı, senaryoyu hızla yanımda okumuştu. Onca sayfayı onca kısa zamanda elbette okumamıştı. Sinema piyasasındaki insanlar için okumak, göz gezdirmenin ta kendisiydi. O kısacık göz gezdirme tüm bir öğlenime mâl olmuştu. Adamın getirdiği ticari kaygılı eleştiriler, hiç de bana verdiği özgürlükçü sinema yapma sözüyle uyuşmuyordu. Özgürlükten en çok korkanların, solcu görünümlü popülist tipler olduğunu yeni yeni öğreniyordum. Sigara dumanından nefes alınmaz hale gelmiş odanın neyse ki köşe masasına oturtulup, senaryomu tutarsız isteklerince düzeltirken senaryo benim olmaktan

çıkmıştı. İstedikleri tam da buydu: Piyasada kabul görmenin yolu, ben olmamaktı! Sanat, insan işi değil, tüccar işi olmuş; emek ise sömürgeleşen insan gücüne dönüşmüştü.

Senaryonun mümkün mertebe yavanlaşıp, sıradanlaştığına emin olunca kalktım. Yapımcı yemeğe çıkmıştı. Senaryoyu sekreterine teslim ettim. Ödeme, film gösterime girince yapılacaktı. İtirazım karşılıksız kalmıştı. O ödemeyi hiçbir zaman alamayacağımı derhal anlamıştım. Madem öyle, jenerikte senaryoda adımın yazılmasını istemediğimi söyledim. Sekreterden zaten yazılmayacağı, benim yerine egosunu tatmin etsin diye yapımcının eli kalem tutamayan oğlunun adının yazılacağı yanıtını alınca arkama bile bakmadan leş kokulu şirketten çıktım. Midemin bulantısını dindirmek için elimi yüzümü yıkayıp bir şeyler atıştırmalıydım. İnci Pastanesi'ne girip, Talat'ı anarak, profiterolümü yer, limonatamı içerken yan masacıkta bırakılmış gazeteyi alıp, karıştırmaya başladım. Gazeteden sadece felaket haberi almaya alışmaya başladığımız zamanlardı. Senenin hâlâ 1932 olduğuna artık inanamıyordum. Fakat yedi günde yetmiş yıl yaşamış olamazdık, değil mi? Neden olmasındı? Aşk, zamanı bile sersemletirdi.

Darbeden itibaren gündemini takip etmeyi bıraktığım, karamsarlığımı haklı çıkaran ülkemde Tansu Çiller liderliğini ilan ederken, İstanbul İl Başkanı Recep Tayyip Erdoğan, Güneydoğu'da yaşanan hadiselerin çözümünün İslamiyet olduğunu, aynı camiye giden aynı kıbleye yönelen insanların birbirine kin beslemeyeceklerini ifade ederek, Osmanlı İmparatorluğu'nun bu şekilde asırlarca ayakta kaldığını, Rusya'dan sonra Amerika'nın da parçalanma sürecine girdiğini belirtmiş, ünlü rock gruplarından Pentagram'ın gitaristi Ümit Yılbar 26 yaşında vatani görevini yaparken, PKK kurşunuyla yaşamını yitirmiş, PKK araştırmalarıyla derin devleti açığa çıkaran cesur

gazeteci, güzel insan Uğur Mumcu öldürülmüştü; Pir Sultan Abdal Şenlikleri için Sivas'ta bulunan, Madımak Oteli'nde konaklayan aydınların otuz beşi, tekbir atarak otele saldıran gericilerin çıkardığı yangında can vermişti. Görmek, yaşamak, acısıyla kavrulmak zorunda bırakıldığımız tüm bu kâbuslarla bir şekilde yakından ilişkisi olan Amerika'da ise megastar Micheal Jackson, kendisi ve taptığı çocuklar için kurduğu Neverland isimli harikalar diyarının açılışını yapıyor, Spielberg'ün Jurassic Park'ı tüm dünyayı 65 milyon yıl önceye götürüyordu.

Memleketin içinden çıkılmaz bir bataklığa dönüştüğünü gördükçe, kapitalizmin kazandığını kabul edercesine, para kazanmam gerektiğini söyledim kendime. Artık, insanın başına insanca olmayan her şey gelebilirdi. Canlı canlı insan yakmak ne demekti? Aydınlığı kül etmek miydi kökten inancın emri? Ne acı, ne acıydı ki onların kör inancı bir an olsun zayıflamazken, benim hiçbir inancım kalmamıştı; dahası, günbegün inançsızlığım kuvvetleniyordu. Eskiden canı gönülden inandığım devrim artık sadece hayatta kalma güdüsüne bırakmıştı yerini. Bencillikti bu. Ama şunu söylüyordum kendime; birinin hayatta kalıp anlatması şart, yoksa bunca insan hiç yaşamamış olacak. Hayatta kalmak zorunda hissediyordum kendimi. İnsan Kaynakları sayfasında karşıma çıkan reklam ajansının metin yazarı arayan ilanında belirtilen adrese bir an bile tereddüt etmeden gidip, beş dakikada işi kapmamı başka hiçbir şeyle açıklayamam.

Tabii, ne düşünürse düşünsün, değişemiyordu insanın özü. Nişantaşı'ndaki ajansa bir an önce varmak için Galata'daki taksi durağına gittiğimde Cumartesi Anneleri'nin ilk eylemlerinden birine rast gelmiştim. Aklımda ne var ne yoksa bırakıp, ben de onlarla birlikte yere çöküp, sessiz ağıtlarına katıldım. Beyaz Toroslar'a bindirilip kaybedilen canlarını arayan annelerin sevgi, inat, cesaret, kuvvet dolu

dilinde direniyordum. Coplarıyla yetinmeyen polis gaz bombasıyla meydanı nefessiz bırakınca öfkeli gözyaşlarımla taksiye binip, bir kez daha, bu kez daha güçlü bir inatla hayatta kalmaya karar verip, iş görüşmesine gittim.

Madem vücudum bir külfetti, ruhuma şükretmeliydim. Beni o ilahi huzura kavuşturacak şey ruhumdan başkası değildi. Vücudumun esaretinden kurtarıp, hürleştireceğim ruhumun derviş edasında dünyayı gezdiğini hayal edince niye resimlerimin bunca mücerret ve müphem olduğunu idrak ettim. Vücuda gelmiş her şeyin yazgısı ölüm. Aşk da insana vücutla geldiği için ölümlü ve ölümcül. Bunu düşünmek beni sokaklardan, fırtınalardan, insanlardan daha çok korkutmuştu.

Aşkımızı ölümsüz kılmak için vücutlarımızdan kurtulmalıydık. Bir daha Mahur'la tensel bir halvet yaşamayacaktım. Zevk aldığımızı, haz duyduğumuzu zannederken aslında aşkımızı ağır ağır öldürüyorduk. Mühim olan, hayati olan, vazgeçilmez olan ne bendim ne Mahur. Bir tek şey dünyadan, canımızdan, hatta sanattan kıymetliydi; aşkımız. Aşkımızı yaşatmak uğruna gerekirse ayrılığı göze almaya artık hazırdım. İki sevgilinin asıl vuslatı ayrılıktır. En azından o lahza için böyle olduğuna, böyle olması lazım geldiğine emindim. Ve ayrılığın sebep olacağı o ürpertici tutkuyu hayal ederek, yalnızlığımın kıvrımlı vücuduna sokulmuş, iffetli teninde kaybolurken her nedense Galata Köprüsü'nün resmini çizmeye başladım. Galata Köprüsü'nün bu sabah intihar ettiğinden, Eminönü tarafındaki dubasının denize gömüldüğünden bihaberdim.

Galata Köprüsü'nü, köprümüzü çizdikçe, İstanbul'un, hatıralarımızın daha dün gibi aklımda olduğunu görüyordum. Hasretten çok yüce bir kabullenmişlik hissediyordum. Hikâyemizin tam bu lahzasında sormakta Galata Kulesi'nden Kız Kulesi'ne kadar haklı olduğunuz iki husus var: İlki; beş sene evvel de ayrılığı isteyen ben olmama

rağmen niye ayrıldıktan sonra Mahur'u beklediğim, ikincisi; o gün niye yine içten içe Mahur'un yolunu gözlediğim. Bu iki sual aslında birbirinin aynı. Hal böyleyken cevapları da bir o kadar aynı: Ne olursa olsun Mahur'u bekliyordum çünkü yaşıyordum. Daha ötesinde bir cevap takdim edemiyorum. Hayatınızın bir varlığa bağlı olduğunu bildiğiniz gün beni anlayacağınızı ümit ediyorum. Beklerseniz, gelir. Bunu sakın unutmayın. Bakın, kapı çalıyordu. Fikirlerimin emaresini kaybedersem Mahur'u da kaybederdim. Bu sebepten, Mahur'un merdivenleri çıkmasını beklemeden, kapıyı açıp, odama, fikirlerimin yatağına, resmimin başına döndüm.

Nafiz ilk kez beni kapıda karşılamamıştı. Kapıyı kapatıp eve girdiğimde yalnızca yatak odasının ışığının açık olduğunu görünce büyük bir hayal kırıklığına uğramıştım. Nerdeyse korkarak odanın kapısını araladığımda Nafiz'i yatakta resim yaparken buldum. Oh, rahatladım. Mühim bir yaşama belirtisiydi bu. Uzun süre, birkaç gün evvel onun beni izlediği gibi Nafiz'i kapı eşiğinde dikilip, sessizce izledim. Ne çizdiğini göremiyordum. Ama nasıl çizdiğini görüyordum. Günahlarından arınmaya çalışan ve aslında hiçbir günahı olmayan bir çocuk gibi çiziyordu.

Birden varlığımı hissedip başını çevirdi. Minnettar gözlerle bana bakarken ürktüm. Beti benzi atmıştı. Hasta mı hasta görünüyordu.

– İyi misin?
– *Hiç bu kadar iyi olmamıştım.*

Bozmak istemedim. Ona "Fakat hiç de öyle görünmüyorsun" diyemedim.

– Yiyecek bir şeyler getirdim. Onları atıştırıp hemen çıkmam gerekecek.

– *Hayırdır?*
– Gel, içerde anlatayım.

Nafiz ellerini yıkamaya gidince eğilip resme baktım. Görünce gözlerim geçmişle doldu. Artık ağladım.

– *Niye yemek getirdin bilmediğimiz yerden? Ben yapardım.*
– Bugünlük böyle olsun.
– *Ne bu acayip şey?*
– Hamburgermiş. Daha doğrusu ıslak hamburger. Sosu yüzünden öyle galiba adı.
– *Ayaküstü yemek için icat edilmiş herhalde. Benim gibilere...*
– Oysa ben seni uzun sofralar sever bilirdim.
– *Karşımda sen varsan öyle severim. Ekseriyetle olduğu gibi yalnızsam ayakta yerim.*
– Bak bakalım, nasılmış tadı...
– *Güzel... Ama bilmediğimiz et... Midemize dokunmasın?*
– Bırak şimdi tumturaklığı da dinle beni...

Nafiz, reklam ajansında metin yazarı olarak işe başlama kararımı şaşılası bir olgunlukla karşılamıştı. Çalışma saatlerinin sonsuzluğuna bile olumlu tepki vermişti. "Benden uzaklaşmak, insan içinde olmak sana iyi gelecektir" demişti. Kinaye yoktu sözünde. İçten düşüncesi neyse onu söylüyordu. Her zaman her şeyin nedenini nasılını anlamak için kendini yiyen Nafiz ilk kez kararımı sorgulamıyordu.

Ama sen yalnız başına çalışmaya alışkınsın. Bu alışkanlık öyle kolay kolay bozulabilecek kadar akışkan bir alışkanlık değil. Yakında pişman olursun. İnsanlara yakınlaşayım derken insanlığa uzaklaşırsın. Hayatını, söz-

cüklerini seçemediğin bir sözün parça parça yankıları gibi uzak uzak duyarsın. Yalnız kalır, yalnız bırakılırsın. Bana daha da bağlanırsın. İşte o vakit, yalnızlığın yazgın olur. Benim sana verebilecek dünyam bu kadar. Oysa dünya, bu evden büyük. Ama yorucu, ama yıldırıcı, ama acı. Demiyordu. Deseydi, beni durdursaydı belki daha iyi olurdu. Fakat o an o evden çıkmak zorundaydım. Yoksa ben de bir başka Nafiz olacaktım.

Mahur gidince evde okunmamış ne kadar kitap varsa gözlerim dört görünceye kadar iştah ve sefaletle okudum. Okudukça insan olmanın hüznü içimi ezdi. Okudukça insan olmanın güzelliği içimi serinletti. Okudukça âşık olmanın acısı içimi kararttı. Okudukça âşık olmanın saadeti içimi coşturdu. Hüzün, güzellik, acı ve saadet; âşık bir insana hepsi birbirinin aynıydı.

Modern tasavvufun resimdeki karşılığı kübik bir minyatür müydü? Her çelişki bir işve, her kusur bir keşif miydi? Resmi niye değil nasıl yaptığım mı tayin ediyordu sihrini? Resmi niye yaptığımın yanıtı hiçbir zaman değişmiyordu. Varoluşuma, ben oluşuma tahammül etmenin en keyfe keder cezasıydı sanatım. Bir insan kendisini yaratmakla cezalandırıyorsa, o hakiki bir sanatçıydı. Hiçbir Mesih, hiçbir Peygamber insanlığı kurtarmayacaktı. Bir tek sanat bir tek insanı olsun kurtaracaktı. Benim kaybettiğim hayatı başkası kazanacaktı.

Özgür değil lakayt bir ortamdı reklam ajansı. Çalışanlar karşılıklı masalarında karman çorman biçimsiz tarzlarda kıyafetleriyle oturmuş, çoğu konuşarak, sık sık yiyip içerek, sigara tüttürerek, biraz da çalışarak zamana zaman, paraya para demiyorlardı. Seslerini ilk kez duyduğum Mustafa Sandal, Kenan Doğulu, Oya Bora, Tarkan, Sertab Erener, Levent Yüksel dinliyorlardı. İçlerinden en çok Tarkan'a kanım kaynamıştı çünkü Nafiz'le sevdiğimiz Türk Sanat Musikileri gibi nağmeli nağmeli okuyordu pop

şarkılarını. Fakat ben, benim şarkılarımı tercih ederdim. Sevdiği şarkılar alışkanlığıdır insanın. İyi ki kulaklığım ve müzik çalarım vardı. Varlığımın nihayet farkına varan, kendisine tarikatçı görünümü veren bol sakallı bir genç adam, işinin bir parçası olan gülümsemesiyle yanıma gelip, elini uzattı.

– Mahur sen olmalısın, dedi.

Tokalaştık.

– Ben Levent. Kreatif direktörüm. İşte masan. Panonu istediğin gibi kullan. Yarım saate toplantı var. Aramıza hoş geldin.

Birbirinden bağımsız tüm bu cümleleri televizyonda art arda çıkan reklamlar gibi söyleyip yerine dönmüştü. Masama oturduğumda karşı masadaki zayıf, upuzun suratlı adama gülümsemekle gülümsememek arasında gidip geldikten sonra karşımda duran bilgisayara şaşkın şaşkın baktım. Sağ yanım pencere, sol yanım grafikçi Handan'ın masasıydı. Handan, beni bir güzel süzüp, elmasından hart diye bir ısırık almıştı. Gülmemişti bana. Böylesini yeğlerdim. Kötülüğün bile dürüstü makbuldü. Bilgisayarı çözmem tahminimden kolay olmuştu. Nafiz az demezdi, "Sendeki pratik zekâ bende olsaydı, böyle her şeyi kırk kere düşünüp davranmazdım. Alengirli zekâm beni alabildiğine ağırlaştırıyor. Kendime yetişemiyorum."

Ajansa görüşmeye geldiğimde herkesin pek rahat kılıklarda olduğunu görünce, işe başlama hediyesi olarak kendime son moda bir blue jean almıştım Mavi'den. Bu benim ilk kotumdu. Önce içinde çok huzursuzlanmıştım. Fakat hızla benimsemiştim bu bol mu dar mı olduğu anlaşılmayan köpüklü deniz mavisi pantolonu. Handan'ın

da kot pantolonu vardı fakat onunki adına salopet dendiğini henüz bilmediğim bir tulumdu. Niyeyse bir askısı düşüktü. İçinde de bos bol bir tişört. Bense çizgili bir triko almıştım kotumun üstüne. Ayağımdaki topuklu ayakkabıların kılığımın altındaki uyumsuzluğuyla ben gibi hissediyordum.

Adı konmamış bir hay huy vardı ajansta. Nafiz'in yanında, bir bakışmamızla geçen bir saat, işyerinde geçmek bilmiyordu. Kendimi rahat hissedebilmek için en iyi bildiğim şeyi yapmak üzere çantamdan defterimi kalemimi çıkarmış, yazmaya başlamıştım. Fakat insanların, bilhassa Handan'ın üzerimdeki yırtıcı bakışları sözcüklerime gölge düşürüyor, harflerimi sıkboğaz ediyordu. Kitapları, dergileri elimden geldiğince takip etmeme rağmen birçok sözcüğümün eskidiğini orada fark ettim –mesela sözcüğe kelime değil de sözcük demeye orada başladım– ve insanlarla daha doğru, daha kolay anlaşabilmek için dilimi süratle yeniledim. Yine de hiçbir zaman "pekâlâ" demek yerine "okey" demedim; "tamam"da durmayı bildim. Değişmeyen tek sözcük aşktı. Kim bilir, belki de Talat'la daha çok vakit geçirseydim, öz Türkçe çağından da etkilenebilirdim. Oysa ben maalesef, birdenbire, kendini bilmez bir Türkçenin içine düşmüştüm. Sözcüklerin güncellenmesini kabul edebiliyordum da bu denli bozuk cümlelerle konuşulmasını hazmedemiyordum. O günlerin iyi günlerimiz olduğunu, yakında insanların "yani", "hani", "aynen" sözcükümsüleriyle anlaşacaklarını tahayyül edemezdim. Toplantı çağrısını kaçırmamak için kulaklığımı zırt pırt çıkarıyordum. İçim sıkılıyordu. İki arada bir derede Müjgân'a uzun bir mektup yazmıştım. Ona yazdığım son mektup olacaktı bu. Evden hiç çıkmayan, asla insan içine karışmayan Nafiz'i tam anlayacaktım ki toplantı başladı.

Ajanstakiler dünyayı kurtaracakmışçasına büyük bir coşkuyla reklamını yapacağımız deterjan hakkında tartı-

şırken, günümüzün Robin Hood'u Selçuk Parsadan, yüzyılın dolandırıcılığını yaparak kahraman ilan ediliyordu. Parsadan, Tansu Çiller'e telefon edip, Orgeneral Necdet Öztorun'un sesini taklit etmiş ve Kemalistler Derneği için beş buçuk milyar istemişti. Ertesi gün para, Başbakanlık Örtülü Ödenek'inden Parsadan'ın hesabına eksiksiz yatırılmıştı. Parsadan bu olayın üzerine, "Enayinin parasını almak sevaptır" diyerek halkı dolandıranın dolandırıcısı olduğunu gururla ilan ediyordu.

Bir dönemliğine yapmayı tasarladığım bu reklam işini hem para kazanıp, o parayı da bir süre sadece yazmak için kullanacaktım hem de Nafiz'in evinden uzaklaşıp, ayrı kaldığımız zamanlarda aşkımızı diri tutacaktım. Patronumuz solcuydu. Talat'ın tanışı çıkmıştı. Bir işimi daha Talat sayesinde almıştım. Böyle dediğimi duysa, Talat bana kızar, ben bahanesi, sen sebebisin, derdi. Canım Talat, neredesin? En çok Ruhi Su dinlemeyi seven ama çalışanlarının sevdiği pop şarkılarını da sevmeye çalışan patronumuz beni herkese yeni metin yazarı olarak tanıştırmıştı. İnsanlar da bana sırayla isimlerini ve görevlerini söyledi. Kimin eski solcu, kimin çiçeği burnunda liberal kimin hem öyle hem böyle olduğunu bir bakışta tahlil ederken artık kendimi ancak hiçbir şey olarak tanımlayabileceğimi fark ediyordum. İlla bir şey denecekse yazar densindi bana. Adını ve anlamı insana nefes aldıran tüm sözcükleri canı gibi seven bir yazar.

Televizyon için bir reklam filmi hazırlanacaktı. Filmin süresi bir dakikayı aşmayacaktı. Patron, bir dakikanın çok ama çok uzun bir süre olduğunu söylüyordu. İnsanlarla neden istediğim gibi bir iletişim kuramadığım belliydi. Onların zaman birimi para, benimki insandı. Sanırım sorun buralarda bir yerdeydi. Dünyaya onlar gibi bakarak yazmaya çalışıyordum. Reklam metni yazdıkça, bu hayatta şiir yazmak için yaratıldığıma emin oluyordum.

Bir ürün hakkında bunca saat konuşmak içler acısıydı. Tüketilecek bir şey için niye bu kadar kafa yorulsundu? Şiir mi satıyorduk sanki, resim mi? Sonsuza dek kalacak bir şeyin reklamı olabilir miydi sanki? Sanırım sonsuza dek kalacak şey, reklama ihtiyaç duymadan, kendi başına kalırdı; çünkü o zaten hep yalnız kalmıştı.

Niye ben de tüm bu insanlar gibi işimi ciddiye alamıyordum? Çünkü benim işim belliydi. Ben kendimin yazarıydım. Fakat kendinin yazarı olmak karın doyurmuyordu. Metin yazarı tanımı amma matraktı. Metin diye türünü tanımlamayı reddeden eserlere denirdi. Reklam yazarı daha dürüst bir tanımdı bence. Dürüstlüğün bir değer olmadığı işti reklamcılık. Düpedüz kapitalizme yardım ve yataklıktı! Aman Allahım, ben burada ne yapıyordum? Kâğıt üzerinde tam aksi de olsa, pratikte katı, kapalı ve baskıcı işleyen komünizmi hayatta tutmak adına Gorbaçov'un son çabası olan "glasnost" yani şeffaflık, açıklık atılımı için geç kalınmıştı; komünizm, özündeki özgürlüğe aykırı bir sistem olarak varlık gösterdiği için kaybetmişti. Glasnost, komünizmin çöküşü sonrasında zil takıp oynayan liberalizm ve kendi eliyle beslediği kapitalizmin kendilerini haklı çıkarmak için kullandıkları bir kavrama dönüşmüştü. Müşteri temsilcimiz Müge de her "brief"inde reklam filmimizin "glasnost" olması gerektiğini söylüyordu. Utançtan kızıla kesmiştim.

Müge "brief"imizi verirken, bir yandan çikita muzlarını yiyen ekip, bir yandan da harıl harıl not tutuyordu. Minicik, bal gibi yerli Anamur muzları dururken bu salatalıkvari tatsız muzu yememizi bilhassa dönek eski devrimcilerce, yani liboşlarca pek sevilen, "Tonton" diye anılan Özal istemişti. Ne çikita muz yiyor ne not tutuyordum. Okulda da böyleydim ben. Not tutmazdım hiçbir zaman. Çünkü dinlemesini bilirdim. Aklımın kaybolmaz

kâğıtlarını yeğlerdim. Gerekli notları aklıma yeteri dozda almıştım. Toplantı bitince masalarımıza dağıldık. Herkes montunu giyip, çıkmaya başladı. Karşı masamda oturan, toplantıda onun da metin yazarı olduğunu öğrendiğim, upuzun suratlı adam ne olduğunu anlamaya çalıştığımı görünce, "Yemek saati" dedi. Ben de hazırlandım. Çıkmadan önce bari boklu tiryakiler dönünceye dek içerisi havalansın diye tüm camları açtım.

Çıkmak için beni bekleyen upuzun suratlıyla, adı Harun'du bu arada, beraber çıktım. Yalnız çıkmayı isterdim ama sanırım böyle şeyler doğaldı. Benim de tek tük de olsa uyum sağlamayı öğrenmem gerekiyordu. Yahu, diyordum içimden, ben böyle değildim. Hemen sonra karşı çıktım kendime, hadi be ordan, dedim, sen hep böyleydin, sadece uyum göstermek isteyeceğin insanların vardı senin. Peki ya şimdi? Onlar nerdeydi? Biri kalmıştı sadece. O da evdeydi.

Her zaman ikili ilişkilerin hakikiliğine inandığım için en azından Harun'la ikimiz oturacağımız için sevindim. Belki o da benim gibi bir edebiyat tutkunuydu. Bu işi sadece para kazanmak için yapıyordu. Belki o da edebiyat konuşabileceği ve reklamlarla dalga geçebileceği kafa dengi matrak bir öteki arıyordu. Derken kendimi, girdiğimiz gösterişli Nişantaşı lokantasında ajansın hemen her çalışanına selam verirken buldum. Harun, işini kaybetme korkusuyla gruptan ayrı bir yere gidemiyor olmalıydı.

Adı Hasır olan bu lokanta, bana yok olmaya yüz tutmuş eski Beyoğlu lokantalarını hatırlatmıştı. Üst katın üç masasını bizim ajans doldurmuştu. Harun ile ben de masaların tek boş yeri olan Handan'la en samimi arkadaşı İrem'in masasına oturduk. Lokanta iyiydi, hoştu fakat öyle kalabalık, öyle gürültülüydü ki başım dönüyordu. İşte bu, bilmediğim bir şeydi. Kalabalıkları severdim ben. Ama serde Nafizlik olagelmişti. Başlamıştı dizlerim titremeye.

"Hemen geleceğim" diyerek kalkmıştım masadan. Merdivenleri hızla inip, sokağa kendimi zor atmıştım.

Havayı içime dolduruyordum. Artık hava bile temiz değildi. Üç dört gün evvel Sait Faiklerle oturup, sohbet ettiğim İstanbul'u aradım. Yoktu. Bir saatlik yemek molamın kırk beş dakikası kalmıştı. Aklımı dağıtmak için yalnız kalıp, köşedeki simitçiden simit-ayran alıp, dolanarak vitrinlere baktım. Sanki başka bir çağa çıkmıştım. Bilmediğim havalı mağazalar açılmıştı. Benim pantolonumu aldığım yer bunların yanında salaş kalırdı. Aman Yarabbi, şu tığ işi elbise ne nefisti! İlk maaşımla almalıydım. Deniz Kızı Eftalya'nın birkaç gün önceki mehtap gezintisinde vapurda şarkı söylediği gibi belki bir gün ben de Mehtaplı Şiir Vapuru'nda denize uyaklı şiirlerimi okurken üzerimde bu elbise olurdu. Sonra biri, şüphesiz ki Nafiz o gecenin resmini çizerdi. Böylece ölümsüzlüğüme kavuşurdum ben de...

Zamanlarüstü hayallerimle körleştiğim ülkem Susurluk kazasıyla çalkalanıyordu. Devlet-siyaset-mayfa el eleliğinin gün yüzüne çıktığı bu kazada DYP Şanlıurfa milletvekili Sedat Bucak, polis okulu müdürü Hüseyin Kocadağ ile Tansu Çiller'in "Devlet için kurşun atan da yiyen de şereflidir" diyerek şereflendireceği Abdullah Çatlı'nın birlikte çıktıkları yolculuk tüm halkın üstüne karanlık bir bulut gibi çökünce, halk "Aydınlık için Bir Dakika Karanlık" eylemleriyle, medya desteğiyle üstü örtülen gerçeklerin açığa çıkarılıp, memleketin aydınlığa kavuşturulması talep ediyordu. Memleketimi bana yabancılaştıran aşkımdan sonra bir de bitmek bilmez yoğunluktaki işim çıkmıştı! Elimde simit, her şeyden uzaklaşmak için hayallere dalmış, vitrine bakarken sırtıma dokunan elle sıçramıştım. Gözlerimin içine içine bakarak bana,

– Merhaba Mahur, diyen Hulusi'ydi.

Bu karşılaşmanın ne yeri ne zamanıydı. Hâlâ ne yüzle bana "Merhaba" diyebiliyordu? Yüzümü asıp, hiçbir şey demeden başımı "merhaba" dercesine eğdim. Yürüyüp gidecektim. Bu kez beni kollarımdan tutarak durdurdu.

– İki dakikan yok mu, bir yerde kahve ısmarlasam sana?
– İşe dönmeliyim.
– Nerde işin?
– Reklam ajansında.
– Daha bir bile olmamış saat. Haydi, lütfen...
– Şu parkta oturalım o zaman... Ama çok kalamam... Yetiştirmem gereken işlerim var.

Maçka Parkı'na yürürken durmadan bana bakıyordu. Beni gördüğü için çok heyecanlanmıştı. Beklemediği tatlılıkta bir rüya görmüş gibi bakıyordu yüzüme. Onun bu hâli bende tarifsiz bir kaçma isteği uyandırmıştı.

– Sen nasılsın? Neler yapıyorsun? diye sordum ona mecburen.
– Modellik yapıyorum. Reklam filminizde ihtiyaç olursa aklında bulunsun.
– Peki...
– Mahur, ben... Seni çok özledim... Lütfen öyle bakma bana. Beceremedim bir türlü... Keşke yeni baştan tanışabilsek seninle.
– Sen aynı sen değil misin? Ne değişirdi sanki?
– Sevgilin olurdum.

Güldüm. Nasıl da emindi kendinden...

– Of... Olamaz böyle bir şey... Gülmek bu kadar mı yakışır bir kadına! Bırak da yanında olayım Mahur... Şu an öyle mutluyum ki... N'olur, sevgilin olayım...

– Sen benim için fazla kötüsün Hulusi.
– Sen de fazla iyisin benim için. Ama olsun. Bu hayatta hiçbir şeyi bu kadar aşırı istemedim.
– Bence sen aslında hiçbir şeyi istemiyorsun. Sadece istemeyi seviyorsun. Ha ben ha başkası...
– Ben seni istiyorum.
– Benim sevgilim var, biliyorsun.
– Olmaz olsun öyle sevgili! Hani nerde şimdi? Ne zaman karşılaşsak hep yalnızsın. Bir kez olsun yanında değil. Bu mu sevgililik?
– O öyle biri. Çok sevmiyor dışarı çıkmayı. Hem iş arasındayım. Vaktim dar. Akşam yanına döneceğim nasılsa.
– Kendini kandırıyorsun. Kabul et; yalnızsın.
– O zaman izin ver de yalnız kalayım.
– Seni yalnız bırakmak gelmiyor içimden.
– Niçin?
– Çok güzelsin.
– Sağ ol ama böyle mutluyum ben.
– Hiç de mutlu görünmüyorsun.
– Ne yapalım...
– Beraber olalım. Ben seni çok mutlu ederim. Gülmediğin tek gün olmaz. Hem biliyorum, sen de benden hoşlanıyorsun.
– Evet, bir erkek olarak senden hoşlandım. Fakat bir insan olarak bu mümkün değil.

Ağlıyordu. İmkânsız mümkün olmuştu. Hulusi gibi kendini beğenmiş, gururlu, tuttuğunu koparan bir adam ağlıyordu. Ne yapacağımı şaşırmıştım. Nafiz'in gözlerimin içine dalıp dalıp ağlamaları gibi naif, temiz, tutkun değildi gözyaşları. Vicdanıyla ilk kez karşı karşıya gelen bir bencil gibi ağlıyordu Hulusi. Aslında yalnız olanın kendisi olduğunu ta yüreğinde duyuyordu. Eğilip dudaklarından

öptüm onu. Dudaklarından bana âşık olduğunu anladım. Bana yalvararak bakıyordu. "Hoşça kal Hulusi" dedim. Ajansa dönmek üzere kalktım. Başını eğdi. Parkta bir başına kalmıştı. Bu, onu son görüşümdü.

Karnım acıkmıştı. Dolaptan biraz zeytin peynir çıkarıp, çay koymuştum. Radyoya, televizyona ve gramofona bakmıştım. Şimdi hepsini de lüzumsuz buluyordum. Şu ağacın hışırtısı neyime yetmezdi? İçimin sakin nağmeleri, hayatın en hakikisiydi. Bundan böyle büyük çizecektim. Cismen değil fikren büyük. Biteviye çizmek bitmişti. Sabırla, rikkatle, vuslata erer gibi çizecektim. Mükemmel olmaktan başka çarem yoktu. Bir fırça bir tual var olmama yeterdi. Tüm bu tevekkülcü tasavvufi fikriyatım beni fevkalade bir icada sevk etmişti. Dadacılar halt etmişti.

Daha bu sabah toplantıda konuştuğumuz reklam filmi, dört tutarsız "revizyon" yani düzelti sonrası aynı gün içinde televizyondaydı. Ajanstaki devasa televizyondan biraz önce yazdığım filmi izleyip kutlama birasını kibarca geri çevirip –birayı hiç sevemedim– beş yeni kampanyanın işini üçer alternatifle yazıp bitirdim. Bir ara Handan'ı iki işimin fikrinin kendisinden çıktığını anlatırken duyduğumda kulaklarıma inanamadım. Bu daha başlangıçtı. Şimdi de yeni çıkacak bir çikolata için isim bulunacaktı. Kısa sürede önerdiğim isimler çok beğenilince bana mecburen gülümseyen Harun bile benden yüz çevirir olmuştu.

Müşteriden onay beklerken can havliyle şiirlerimi yazıyordum. Şiir yazarken kendimi Nafiz'in yanında hissediyordum. Acaba nasıldı? Beni özlüyor muydu? Keşke bir sürpriz yapıp ajansa gelseydi. Ev hemen şurasıydı. Ben niye gitmemiştim ona, öğle arasında? Sabahlayacağımız konuşuluyordu. İnsanlar sevgililerini –ki onlar için bu çok "demode" bir deyişti; onlar daha ziyade "darling", "flört" veya "kız/erkek arkadaş" deyişini tercih ediyordu– eşlerini, çocuklarını telefonla arayıp kendilerini beklememelerini

söylüyordu. Nafiz'e, "Beni bekleme" dediğimi düşünemiyordum. Oracıkta canına kıyardı!

Nafiz'in evine bir telefon alsam iyi olacaktı. Yoksa içi içini yer, olmadık şeyler düşünürdü. Beni beklesindi. Saat kaç olursa olsun, gün ne olursa olsun ben ona giderdim. Hep böyle olmamış mıydı? Bir gün, aşkımızın en taze en tutkulu günlerinde Nafiz'le "hep" sözcüğü üzerine konuşmuştuk uzun uzun. "Hep diye bir şey olabilir mi?" diye sormuştu. "Niye sözlerinde bu kadar çok soru işareti var?" demiştim ben de ona. "Seni daha iyi sevebilmek için" demişti. Nafiz'i özlüyordum. Onu hep özleyeceğim.

Bulduğum fikirle öyle doluydum ki Mahur bile çıkmıştı aklımdan. Her şeyin kusursuz işleyebilmesi, layığıyla tecrübe edilmesi için yatak odasına gidip, üzerinde aşk kokularımızdan eser kalmamış çarşafımızı alıp, etek gibi belime bağladım. Tualimi salonun tam ortasına yerleştirdim. Performansıma başlayacakken fena sıkıştım. Üzerimi çıkarıp, tuvalete girdim. Ellerimi yıkarken aynaya bile bakmadım. Hiç huyum değilse de klozetin kapağını açık bıraktım. Coşkumun ahvalini siz düşünün artık!..

Sonradan rövanşı fena halde alınacak 28 Şubat sürecinin dönüm noktası, İmam Hatiplerin orta kısımlarının kapatılmasıyla yaşanırken, ajansta bir Fransız şampuan markası olan yeni müşterimizle reklam filmi anlaşması yapılıyordu. Film, Paris'te çekilecekti. Bütçe yetersizliği sebebiyle yalnızca yaratıcı gruptakiler çekime katılabilecekti. Metin yazarı ben olduğum için öncelik bendeydi. Gitmek mi? Hem de Paris! Düşlerimin şehri... Kalp atışlarım aklını yitirmişti. Nafiz'le ne zaman Fransa'yı konuşsak, ben Paris'i merak ederken o mutlaka küçük sahil kasabalarını merak ederdi.

– Bir yakınım da gelebilir mi?
– Tabii.

Mutluydum kadınakıllı. Bunca çektiğim sıkıntıya değecekti. Gidecektik. Nafiz bir daha o eve dönmek istemeyecekti.

– Vize başvurusu için hızla şu belgelerinizi toparlayın. Konsolosluk kapanmadan gidip başvurunuzu yapın.
– Benimle gelecek kişinin de bizzat konsolosluğa gitmesi gerekiyor mu?
– Evet.
– Evinde telefon yok. Ama çok yakın oturuyor. Teşvikiye'de. Bir koşu haber versem olur mu?
– Peki. Ordan doğrudan konsolosluğa git. Sonra ajansa dönmelisin. Müşteriden yeni revizeler geldi.

Çarşaftan eteğimi belime bağlayıp, paletime renklerimi hazırlayıp, bembeyaz tualimin karşısına dikildiğime âniden bir halsizlik çökmüştü üzerime. Çok dermansızdım. Daha iyiydi ya. Kâmillik, yorgunluk denen fani sıkıntıyla başa çıkabilmeyi gerektirirdi. Bundan böyle vücudumun şikâyetlerinin hiçbir önemi yoktu. Vuslatın yakın olduğunun işaretiydi esrikliğim. Gözlerimde, kalbimde ateşlerle başladım semazen gibi dönmeye.

Her dönüşümde, paletimden bir renk seçip tuale sürüyordum. Ağır ağır, yavaş yavaş doluyordu renkler. Döndükçe süratleniyordum. Çizdikçe sürate alışıyordum. Renkler gelişigüzel çarpışmalarla dünyanın en muhteşem eserine dönüşüyordu. Tam maviye davranmışken eteğime basıp yere kapaklandım. Şövalenin ağırlığı, başımın çıkardığı o gevrek ses ve kan kırmızı. Gerisini hatırlamıyorum.

Heyecanıma hâkim olamayarak kapıyı defalarca çalmama rağmen açılmamıştı. Nafiz'di bu; evden çıkmış olamazdı. Zil çok çalınmaktan takılmış, daimi tiz bir melodiye dönüşmüştü. Üzerimden ter boşanıyordu. Mutlaka ters bir şey olmuştu. Kapıyı yumrukluyordum. İçerde tek

bir kıpırtı yoktu. Nafiz'in olgunluğu sandığım, çoktan kararını vermiş kayıtsızlığı mıymış? Kesin kendine bir şey yapmıştı. Paris... Paris bekliyordu bizi. Nafiz... Nafiz niye bekleyemedin beni?

Gençten bir çocuk yanımda bitmişti. Hamdi olsa gerekti.

– İyi günler hanımefendi. Zil takıldı galiba?
– Evet...
– Bir bakayım...
– Şey... Bugün Nafiz'i gördünüz mü? Çıkarken filan?
– Çıkarken mi? Nafiz Bey çıkmaz ki.

Vasat bir korku filmi gibi tüm sahne âniden kararmıştı. Kavurucu bir yaz sıcağı gibi sıkışmıştı yüreğim.

– Sizde anahtar var mı?
– Evde olacak.
– Getirir misiniz? Ne zamandır çalıyorum kapıyı, açmıyor. Telaşlandım.
– Hemen getiriyorum.

O da endişelenmişti. Nafiz'in içerde olduğuna benden daha fazla emindi. "Ah Nafiz... Dizlerimi ellerimi ne zaman titretmeyeceksin?" derken merdivene oturmuş, alnımı ovuşturuyordum. Hamdi koşturarak yanıma döndü. Kapıyı tek seferde açtık. İçeri girmemizle gözüm, hayatım karardı. Nafiz yerde, cansız yatıyordu.

Hasret kaldığım o namütenahi uykuya kavuşmuştum. Bir daha uyanmayacak, kendime mecbur kalmayacaktım. Bir ömürlük uykusuzluğu sonsuza dek dindirecek o büyük uykuya henüz dalmıştım ki Mahur'un sesiyle uyandım.

– Nafiz! Nafiz... Yalvarırım bir şey söyle.

Gözlerim Mahur'unu bulunca derhal uykudan uyanmıştı. Saadetten ağlıyordu mabudem. Fakat burası hiç evime benzemiyordu. Bir korku ki tarifini alacakaranlıkta bile bulamazsınız.

- *Nerdeyim ben?*
- Hastanedeyiz, iyi olacaksın. Benim kim olduğumu hatırlıyorsun, değil mi?
- *Hiç komik değil. Kâbus mu bu?*
- Evde düşmüşsün. Başını çarpmışsın. MR'a girebilmen için uyanmanı beklediler. Bu arada deprem oldu. Korkunçtu. Binlerce ölü var. Hastalar da çok korktu. Çıkamadılar. Ben de çıkmadım. Hep senin başındaydım. Hadi söyle, kimim ben?
- *Denizsin.*
- Deniz mi?
- *Denizimsin... Mahurumsun...*
- Oh, çok şükür!... Peki sen? Sen kimsin?
- *Mahur saçmalama rica ederim. Ben benim işte. Hadi, eve gidelim.*
- Mümkün değil. Müşahede altında tutulacaksın bu gece.

Genç bir hemşire geldi yanımıza. Beni o garip isimli alete götürecekti. Tatlı diliyle hiç de tatlı olmayan şeyler söylüyordu. Mesela hiç kıpırdamamalıydım. Ya depremin artçılarına orada yakalansaydım? O yer yüzü mezarına bir daha, bir daha girmek zorunda kalsaydım? Tanrım, ben ne yapmıştım? Şaheserimin karşılığı hastane miydi?

- *İstemez. İyiyim ben. Evime dönünce hiçbir şeyim kalmaz.*
- Sizi bu halde taburcu edemeyiz Nafiz Bey. Başınızı çarptığınız için her şey olabilir. Çok basit bir yöntem bu. Bir makinede yatıp, uyuyacaksınız.

– *Ama ben yatağımda bile uyuyamam. Makinede nasıl uyuyayım?*
– Hayal kurun o zaman... Güzel şeyler düşünün...
– *Mahur da benimle girebilir mi?*
– Maalesef.

Bana söz hakkı bırakılmamıştı. Sedyeye alındım. Hastane kokusundan ruhum bulanıyordu. Mahur'a belli etmemeye çabalıyordum.

– *Ne kadar sürer?*
– Kısacık.

Sedyeyle asansöre bindirilmeden hemen önce hemşire, Mahur'a,
– Siz burada kalın bayan, dedi.

Elini sıktım sevdiğimin. Ağlamak istedim. Tuttu beni bir şey. Uzundur yüzüme bakmayan bir kuvvet, sımsıkı tuttu beni.

– Korkma, *dedi Mahurum bana.*

Asansördeydim. Karşımda ayna. Aferin bana. Aptalca arzum muvaffak olmuştu. Tam bir ruh gibi görünüyordum. Vücuduma, kafama kim bilir ne zararlar vermiştim? Ben miydim vücuduna kafa tutan, onu yok ilan eden? Cezaların âlâsını hak ediyordum. Birkaç kat aşağı inmiştik. Soğuk, çok soğuktu. "Dikkat! Radyasyon. Gebeler ve Gebelik İhtimali Taşıyanlar Giremez" yazıyordu. O lahza, Mahur'la yıllar evvelki ayrılığımızın zavallı sebebi başıma dank etmişti. Onun istediği çocuğu ben istememiştim. Başıma gelen tüm bahtsızlıkların sebebi bu muydu?

Nerde eski dayanıklığım? Hastane havası beni fena çarpmıştı. Nafiz götürülünce su almak için kantine inmiştim. Televizyonda gördüklerimle içim titremişti. Ahmet Kaya, Magazin Gazetecileri Derneği Ödül Töreni'nde şarkısına Kürtçe klip hazırlayacağını söyleyince Serdar Ortaç başta olmak üzere İbrahim Tatlıses, Mahsun Kırmızıgül, Ajda Pekkan, Kadir İnanır, Edip Akbayram, Mustafa Topaloğlu, Özcan Deniz'in de içinde olduğu bir grup insan düşmanı, sözümona vatansever *10. Yıl Marşı*'nı söyleyerek Ahmet Kaya'ya çatal atmaya başlamıştı. Ahmet Kaya, bu linç girişiminden sonra çok sevdiği ülkesinden gitmek zorunda kalacak ve bir daha memleketine dönemeden yaşamını yitirecekti.

Korkunç tüpün kapısı açıldı. Uzandım. Başımı arıcıların şapkalarına benzer bir zırha yerleştirdiler.

– *Fakat ben burda nefes alamam! diye haykırdım.*
– Alırsınız alırsınız, *deyip tatlı dilli hemşire tüpü yüzüme kapatıp, beni korkumla baş başa bırakmıştı.*

Çanakkale türküsü doluştu aklıma. "Ölmeden mezara koydular beni, gençliğim eyvah!" Ve birden, o eziyetli nağme başladı. Notaları birbirine girmiş, bitmek bilmez bir Nihavend Peşveriymişçesine işitmeye çabalıyordum sesleri. Hatırla Sevgili *veya* Kimseye Etmem Şikâyet *çalıyordu aslında. Kimi kandırıyordum? Güzel şeyler düşünmeye müsaade etmeyen o sesler, hayatımın son sözlerini Azrail'in dilinde söylüyordu.*

Bu eziyetin baştan başlamaması için kıpırdamıyor, dişimi sıkıyordum. Tırnaklarımı bacaklarıma geçirmiştim. Güzel şeyler... Mahur... Deniz... İstanbul... Adalar... Mimozalar... Atlara kıyamaz, faytona binmek istemezdim. "İçli zarif Nafizciğim" diyordu bana Mahur. Hatırlıyordum. Hatırlamak, ekmek gibi bir nimetti insanoğluna.

" – *Yoruldunsa seni kucağıma alayım.*
– Elimi tut, yeter.
– *Mimozalar senin gibi kokuyor Mahurum.*
– Sen mi çizdin yoksa bu kokuyu? Sen mi anlattın beni mimozalara?"

Netice ne olursa olsun, bu gece buradan çıkacak ve Mahur'la adaya gidecektik. Mahur'un elinden tutacak, bir daha da bırakmayacaktım.

Gecenin bu yarısında hastanenin bir tek acili açıktı. Gelen hastaları gördükçe içime güç doluyor, hâlimize şükrediyor ve her şeyin güzel olacağını sayıklıyordum. Nafiz'in uyanmasını beklerken bir yıl geçmiş, Paris uçağı kaçmıştı. Ah, işte, çıkmıştı Nafiz. Gülümsüyordu. Demek o da aynı hislere varmıştı. Her şey geçmişti. Dertler geride kalmıştı. Ben de ona gülümsüyordum var güzelliğim, var iyiliğimle.

Sonucu beklerken bana tutunup, yanıma, pencere kenarına oturmuştu Nafiz. Az evvelki yaz yerini kışa bırakmıştı. Tüm şehir ondan geriye sayıyordu. Herkes bin bir hurafe ile anormallikleriyle ünlü fantastik milenyumu beklerken, Nafiz'le ben normal çıkmasını ümit ettiğimiz MR sonucu bekliyorduk.

– Mutlu yıllar! Yeni yılınız çok iyi, çok sağlıklı geçecek. Kafanızın içi pırıl pırıl Nafiz Bey.

Nafiz'le birbirimize bakıp, şiirdeki "sevişen yaramaz çocuklar gibi" ağlamaya başladık. Ağlamamız gülmeye dönüştü. Gülmemiz ağlamaya...

– *Beni sen kaldırdın ayağa. Beni sen döndürdün hayata. Bir defa daha. Zaten sana ait olan, senin olan canımın borcunu nasıl ödeyeceğim Mahur?*

– Sen iyi ol, başka hiçbir şey istemem.

Sokağa çıktığımızda depderin bir nefes çekti dünyadan. Gökyüzüne bakıp bir şeyler mırıldandı. Sanki bir şarkı. Sormadım. Söylemedi. Bu mucizevi an İstanbul'la ikisi arasında kalsındı.

– *Eve yürüsek mi?*
– Ne olur ne olmaz taksiye binelim.
– *Bir şey olmayacak, hadi.*

Yıllar sonra el ele sokaktaydık. Bu olayı kutlamak için İstanbul, havai fişekli kahkahalar atıyor, neşeli şarkılar söylüyordu. Sokakları boş bırakanlar evleri, lokantaları doldurmuştu. Geçtiğimiz bir ara sokakta önceki romandan tanıdığınız veya tanıyacağınız Kuzgun'la Can Edipsever'i çılgın battaniyelerinin altında, kitaplarının içinde birbirine sokulmuş bir mavilik olarak gördük. Yanlarından geçerken onlar bize, biz onlara dostça gülümsedik. Ayaklarımızdan çok yüreklerimiz bizi deniz kıyısına götürdü. Beşiktaş Vapur İskelesi'ndeydik. Nafiz gözlerini denizle doldurup, beni seyretti.

– *Adaya gidelim mi?*
– Bu saatte vapur yoktur.
– *Tüh.*
– Yarın gideriz.
– *Galata Köprüsü'ne de gider miyiz?*
– Gitmez miyiz!

Rüyada mıydık? Gerçek olabilir miydik? Bu kadar âşık olup gerçek kalabilmek mümkün müydü? Öpüşüyorduk. Bulutlar, ışıklar, martılar, rüzgârlar, mehtaplar, vapurlar, ağaçlar dolusu öpüşüyorduk. Aşkımız yeniden doğuyordu. Doğan her şeyin er geç öleceğini umursamıyorduk.

Dalgalardan saklanan kırçıllı bir kayanın üzerinde sızmış bir ayyaş, rüyasında uyanacağı bahçeli evin poğaça kokusunu duyuyordu.

Aşk, herkesi bir aşk kurtarıyor, bir aşk kahrediyordu. Dolunay gümüşten eteğini denizin üzerine yaymış, parıltılı parmaklarıyla İstanbul'u büyüleriyle okşarken, biz sabahakarşı âşıkları, tek vücut, tek ruh olmuş, yaşamadığımız ve yaşamayacağımız tüm anlardan af dilercesine var aşkımızla öpüşüyorduk.

En güzel yerinde bitiyorsa, aşkı anlatmıyordur o hikâye.

8. Gün veya 2000'ler

"Niçin uyuduğunu, hangi devasa yorgunluğu atmaya çalıştığını sorarsanız ona. Elini kaldırır, yeniden yüzünüzü okşar, belki de ağzınızı. Uyurken yine muzipçe gülümser. Bu soruyu sorduğunuza göre anlayamazsınız, der. Böylece sizin yorgunluğunuzu attığını söyler, ölümün yorgunluğunu."

Marguerite Duras

Güne uyanarak başlayıp uyuyarak veda edildiği bir uzak şehir efsanesidir. İstanbul güne ayakta başlar ve ertesi günü ayakta karşılar; bu İstanbullunun hayata saygı duruşudur. Sevgilimle ben de uyumayarak, aşkını esrik tutan iki İstanbullu idik. Eve döndüğümüzde vakit gece yarısını geçiyordu. Saatimiz vardı olmasına fakat Mahur'un geldiği

gün onun da kalp atışlarına bir şey olmuştu; teklemekle dörtnala koşmak arasında gidip geliyordu mübarek.

Mahur'un açtığı ışıkla ev, eşyayı giyindi. Soyunuk kalsındı. Mahur yanımdayken her şeyin çıplağı güzeldi. Kapattım ışığı. El melekesiyle bulup açtığım çekmeceden elimle koymuş gibi -gibisi fazla- bir mum çıkarıp, hemen yanında sakladığım kibritle yaktım. Çakmağım yoktu; zira ne ben ne Mahur sigara tiryakisiydik. Biz yalnızca birbirimize müptelaydık. Başka hiçbir tiryakilikte gözümüz yoktu. Gölgelerimiz birbirini okşuyordu.

Mumu masada kalmış çay tabağına dikip, mum ışığında güzelliğinin şahikasına varan Mahurumun beyazlı saçlarını, bitap yüzünü, ufalmış omuzlarını sevdim. Gramofona Seyyan Hanım'dan Siyah Gözler'*i koyup, Mahurumun muhteşem siyahlıktaki gözlerini, muhteşem beyazlıktaki vücudunu kendi karanlığıma çektim. Bu gece başımın ağrısına aldırmıyordum. Her zamankinden başkaydı bu ağrı. Bana hayatı hatırlatan, kendine minnettar bırakan bir ağrıydı. Deniz sermestiydim. Mutluluğumu kendime kelimelerle tarif edersem bozulacağından ürküyor, korkumu bastırmak için Mahur'un sinesini sineme, dudaklarını dudaklarıma bastırıyordum.*

"Bakışları derin derin
O siyah gözlerin
Aşktır senin her yerin
Hele kirpiklerin
Hayatım karanlık benim
Aşkla inleyenim
Bağrımdan akıyorken kan
Sen kalbime dolan
Uzun saçların başıma dolansın
Dudaklarım artık busene kansın
Saadetimizi herkes kıskansın
İlk olup kalbime sen son akansın

Gözlerine kalbim muhafaza olsun
İçi de aşkımla sevgimle dolsun
Sana doymak için ömrüm yetmez
*Aşkım bitmez tükenmez**

Mahur'un o sabaha karşıki sıcaklığını hatırladıkça ruhum ateş alıyor. Yanıp kül olmak istiyor, hâlâ daha yanıp kül olmadığıma şaşıyorum. Âşık olmanın kül olmak değil, kor olmak olduğunu henüz öğreniyorum. Mahur'la o lahzaki yakınlığım hiçbir insanla kuramayacağım bir yakınlıktı. Vücutlarımız hudut çizgilerimizdi. Oysa ruhlarımız çoktan yer değiştirmişti. Ruhlarını takas edenlerin vücutlarının da zamanla birbirine dönüşeceğini benden ziyade Mahur tecrübe edecekti. Çünkü korku, hastalık, sıkıntı bulaşıcıdır; cesaret, sıhhat, neşe değil. Öyle olsaydı şimdi sokaklarda Mahur'la dans ediyor olurdum... Musiki sonlanınca bile bir süre dansa devam etmiştik salonun orta yerinde. Güneş doğunca dudak dudağa sedire devrilmiştik.

Hava aydınlanınca, dün gece Nafiz'i baygın bulduğum yere dalmıştı gözlerim. Hamdi'nin yardımıyla aşağıya indirmiştim Nafiz'i. Bizi hastaneye götürecek taksiye bindiren Hamdi'den, eve dönüp, yerdeki kanı temizlemesini ve kazaya sebep olan tabloyla şövaleyi Nafiz'in atölyesine götürmesini rica etmiştim. Eve döndüğümüzde bu kaza hiç yaşanmamış olsun ve Nafiz'in korkularına korku katacak gözle görülür bir sebep kalmasın istemiştim. Nafiz'in eve korkularını sokakta bırakarak döneceğine inanamazdım elbette.

Hâlâ inanamıyordum. Nafiz'i çıkmaya asla ikna edemeyeceğimi sanmıştım. Kader miydi bu? Kader neydi? İnsanın öyküsüdür kader. Hayatlarımız, daha biz doğmadan trajikomik bir klasik roman tadında yazılıp, ciltlenip, doğaya bırakılır. Biz de o öyküyle yıllanıp, biz oluruz. Böy-

* Beste-Güfte: Şefik Gürmeriç.

le düşününce niye yazdığımı anlıyordum. Ben, o baştan yazılmış, tamamlanıp, yayınlanmış büyük öyküye karşı gelmek için yazıyordum. Yazarak, kendi kaderime karşı çıkıyordum. Halbuki değişen hiçbir şey olmuyordu. Ne yaşayacaksam onu yaşıyor, ne yaşamışsam onu yazıyordum.

Bunları duyunca beni kaderci sanmayın. Doğayla zamanın mucizeleri benden çok Nafiz'in ilgi alanıdır. Ben her şeyi birincil, asıl, hakiki, öz anlamıyla anlarım. Nafiz'se baştan belli olan bu büyük öyküyü veri kabul etmek şöyle dursun, onu sürekli devinim hâlindeki canlı bir şey gibi görür. Nafiz'e göre, öykümüz bizimle birlikte şekillenir fakat biz ona müdahale edemeyiz; ancak o bize eder. Nafiz, evden çıkmayarak alınyazısına karşı gelmiyordu; bilakis, onun buyruklarını yerine getiriyordu. Kendi rızasıyla dışarı çıkmıyor değildi; hayat ona bunun doğru olduğunu söylüyor, o da hayatın sözünü dinliyordu. Ama artık her şey başkaydı. Artık Nafiz kendi kendine icat ettiği bir kaderin bahanesine sığınamayacak, kendini kendisinin bile hayal edemeyeceği bir masalda bulacaktı.

Nafiz'le ben, aşkı hâlâ eski usulde, yani göz göze, dudak dudağa yaşarken, varoşlar dahil her yerde açılan internet kafelerde buluşuyordu artık sevgililer. Köşe başlarını meskenbilen aşk, bilgisayar başına sürüklendikçe kendinden başka her şey oluyordu. Ülke ise gitgide büyüyen bir yangın yeriydi. Siyasi tutuklular, F tipi hücre sistemine ve tecrit uygulamasına direnmek için başlattıkları ölüm orucundan dönemin Adalet Bakanı Hikmet Sami Türk'ün ifadesiyle "devletin şefkatli eli"yle kurtarılmak bahanesiyle Hayata Dönüş Operasyonu'na maruz bırakılıyordu. Kimyasal silahlar, gaz ve sinir bombaları kullandığı düşünülen, 14 saat süren, adını bile cayır cayır ağlatan saldırıda Bayrampaşa Cezaevi'nde altısı kadın, on iki mahkûm diri diri yanarak katledilecekti. Yirmi cezaevinde uygulanan operasyonun sonunda 32 can hayata bir daha döneme-

yecek, 600'den fazla insansa sakat kalacaktı. Elbette, biz, Nafiz'in evinde olduğumuz müddet dünyaya kördük. Aşk, gözümüzü bütün bencilliğiyle sımsıkı bağlamıştı.

– Başın nasıl?
– *İyi iyi. Geçer bir iki güne.*
– Acıktın mı?
– *Biraz. Sen?*
– Ben birazdan biraz daha çok acıktım.
– *Kıyamam güzelime. Hemen şahane bir kahvaltı sofrası kuruyorum!*
– Delinin zoruna bak! Otur oturduğun yerde. Hastaneden yeni çıktın.
– *İyiyim ben.*
– İyisin biliyorum ama biraz uzan. Zorlama kendini. Ben hazırlayayım bugünlük...
– *Peki, öyle olsun.*
– Sana televizyon açayım mı?
– *Olur.*

Mahur kahvaltıyı hazırlarken dalıp gitmiştim hiç bilmediğim bir âlemden haberler veren televizyona: Mersinli Ferhat'tan sonra Kilisli Seda, "Ben Pokemonum" diyerek beşinci kattan atlamış, bir kırıkla kurtulmuş ve fakat yeniden uçmaya kararlı olduğunu söylerken, bilgisayarlar masadan dizüstüne taşınıyordu. Harry Potter *adındaki bir büyücünün fantastik hayatını anlatan romanın yazarı J.K. Rowling, 700 trilyonluk kazancıyla Kraliçe'den bile zengin olurken Nijeryalı bir kadın, evlilik dışı çocuk doğurduğu için recm cezasına çarptırılmıştı. Birçok yarışmacı, Nijerya'da yapılacak dünya güzellik yarışmasına katılmayarak bu olayı protesto ederken ülkemizi temsil eden Azra Akın yarışmaya katılmış ve dünya güzeli olmuştu. Futbolda dünya kupasında üçüncü olan Türkiye'de bankalar bir bir*

hortumlanıyordu. Avrupa Birliği'ne uyum yasaları çerçevesinde getirilen Türkçe dışındaki dil serbestisine dayanarak w,x,q harflerinin kullanılmasını isteyen Kürtler mahkemeye başvururken Sertab Erener, oryantal ritimli İngilizce sözlü pop şarkısı "Everyway That I Can" ile Eurovisyon'da ilk kez ülkemizi birinciliğe taşıyordu. Oğul Bush, babasının izinden giderek Bağdat'a bir kez daha savaş ilan ederken Recep Tayyip Erdoğan başbakan seçiliyordu. "Devlete kırgın değilim. Usta kaptan dalgalı denizde belli olur" diyen Erdoğan'ın partisi AKP'nin sembolü olan ampulün ülkenin kaderindeki aydınlığı simgelediği açıklanıyordu.

Haberler birdenbire kesilip savaşa canlı bağlanılmıştı! Gözlerime inanamıyordum. Bağdat çocuk feryatları eşliğinde yerle bir ediliyordu. Nasıl bir canilikti bu! Aklım isyan ediyor, kalbim kahroluyordu. Ailesinden 15 kişinin idamına sebep olan Saddam rejimine öfkeli bir Iraklı, Bağdat'ın düşürülmesine sevinerek eline bir balyoz alıp Saddam heykelini parçalamaya başlamıştı. Amerikan askeri, heykelin yüzünü Amerikan bayrağıyla kapattığında, adam, Irak bayrağı koymalarını önermişti. Böylece Saddam heykeli devrilmiş ve matematiğin, kültürün, güneşin doğduğu Bağdat ortaçağ karanlığına terk edilmişti. Savaş yayını başladığı ânilikte kesilmiş ve bu savaşın ateşinin, ucu yanan bir kâğıt gibi, süratle yaklaştığı memleketimden manzaralara geçilmişti.

29 Ekim resepsiyonuna eşsiz davet edilen AKP'liler "Postmodern darbenin ardından Türkiye demokrasisinin oksijensiz bırakıldığı bir dönemde bizim göreve seçilmiş olmamız demokrasi aşısından büyük bir kazançtır" deyip, davetiyeleri Köşk'e geri göndererek Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'i protesto ediyordu. Araya giren reklamlar herkesin soluksuz beklediği Asmalı Konak *adlı dizinin yeni bölümünden enstantaneler gösterdikten sonra cep telefonlarının değişik modellerdeki tuş takımlarıyla birbirleriyle rekabet ettiğini görülüyordu. Cep telefonu da neydi?*

Haberler, ironi ustalığıyla olan biteni anlatmaya devam ediyordu. Adının Britney Spears olduğu söylenen balık etli, yarı çıplak, yeniyetme kızcağız yılın kadını seçilmişti. Seçimdeki oyların %42'sini alan AKP ülke genelinde etkisini artırmayı sürdürüyordu. Berlin Film Festivali'nde Altın Ayı'yı Duvara Karşı *filmiyle Fatih Akın almıştı. İşte bu alakama layık bir gelişmeydi. Sofraya tabakları getiren Mahur'a savaştan bahsetmeden sordum, tanıyor muydu acaba bu genç, güleç yönetmeni? Tanımıyordu fakat pek sevinmişti havadise. "Aynı ödülü* Susuz Yaz*'a vermişlerdi" demişti. O filmi birkaç gün evvel seyretmişti. "Sadece birkaç gün mü geçmişti? Oysa bana yıllar geçmiş gibi geliyor" diyerek yemekleri getirmeye mutfağa gitmişti. Yıl diyerek seneyi mi kastetmişti? Son zamanlarda hiç sinemaya gitmiyordu Mahur. İyi bir şey miydi bu bence?*

Amerikan Time *dergisi yüzyılın en etkili 100 insanına, "Gelişen dünyanın sözcüsü" Başbakan Erdoğan'ı da eklemişti. Bush, Büyük Ortadoğu Projesi için geldiği Türkiye ziyaretinde, PKK'ya karşı beraber hareket edileceği sözünü veriyordu. Cumhurbaşkanı Sezer'in Dolmabahçe Sarayı'nda NATO ülkelerinin dışişleri bakanlarına verdiği resepsiyona Dışişleri Bakanı Abdullah Gül, türbanlı eşi Hayrünnisa Gül ile birlikte katılmıştı. Hayrünisa Hanım'ın türbanı, sarayda ilk olmayacaktı. Öyle ki, Başbakan Erdoğan, İstanbul'daki çalışmalarını Dolmabahçe Sarayı'nın Musahiban dairesinde yürütecekti. CHP'li Haluk Koç, başbakanın padişahlığa özendiğini, memleketi sadrazamlık hatta şeyhülislamlıkla yönetme hayalleri kurduğunu söylüyordu.*

Haberler beni kaygılandırdıkça kaygılandırıyordu. Adalet Bakanı Çiçek'ten sonra Prof. Burhan Kuzu da "Türkiye'deki istikrar için tek yol başkanlık sistemidir. Özal ve Demirel'in getiremediği bu model bir iki saatlik iş" diyordu. Başkanlık konusunda Bush'un aklına girdiği söylenen Erdoğan bu hedefinde kararlıydı, "Çünkü biz hâlâ bürokratik

oligarşiyi halledemedik" diyordu. AKP'nin sessiz devrim yaptığını savunan Avrupa, Türkiye'yi birliğine henüz kabul etmemişti. Başbakanımız, "AB konusundaki isteklerimiz yüzde yüz karşılanmadı ama başarı sağlandı. Pazarlıklar çok çekişmeli geçti. Bunlar ilerde romanlarda yazılacaktır ama şu anda anlatmak uygun olmaz" diyerek bir büyük öngörüye daha imza atıyordu.

Televizyon niye sadece başbakanı gösteriyordu? İşte şimdi de Putin'le el sıkışıyorlardı. Putin, "AB olmazsa bize gelin" diyordu. Erdoğan derin demokrasi hayali kurduklarını söyleyerek şu konularda çok hassasız diyordu: "Yoksullukları asgariye indireceğiz. Yolsuzlukların kökünü kurutacağız. Yasakları kaldıracağız. Özgürlükleri geliştireceğiz." İnanmayı isteyene dünya güllük gülistanlıktı. İçime fenalık gelmişti. Başıma ağrı saplanmıştı. Televizyonu kapatıp, ruhumun hem serin hem ılık bahar rüzgârına, Mahur'a seslendim.

– *Mahurum nerde kaldın?*
– Geldim geldim.
– *Bu kadar çok şey var mıymış evde?*
– Sen televizyona dalmışken bi' koşu çıkıp alıp geldim. Hadi soğutmayalım yumurtayı.
– *Nefis ellerine sağlık, her şeyi nasıl da tatlandırmışsın.*
– Afiyet şeker olsun.
– *Aşk da olsun mu?*
– O çoktan olmuş.
– *Soğumuş mu peki?*
– Soğuyamayan türden bir yumurtaymış o.
– *İlahi Mahur. Aşkı yumurtaya benzettin ya!*
– Niye benzetmeyeyim. Kahvaltı sofrasında tüm benzetmeler mübahtır! Aşk pekâlâ yumurtaya benzeyebilir. Sulusu olur katısı olur... Kıvamını tutturmak zordur.
– *Bizim aşkımız kayısı kıvamında demek.*

– Bir duyan olmaz umarım bizi! Yumurtayı bilmem ama bizim için amma çatlak diyecektir.
– *Merak etme; dünya kendilerini duymakla meşgul insanlarla dolu.*
– Nafiz... Benim işe gitmem lazım. Dün de haber veremedim.
– *Tabii, tabii...*
– Erken çıkabilirsem adaya akşamleyin gideriz. Olmadı izin alırım, yarın gideriz. Olur mu?
– *Elbette.*

Mahur çıkmıştı. İlk defa Mahur'un gittiğini değil çıktığını düşünmüştüm. Herkes her gün evinden çıkar işine gider akşam da gene evine dönerdi. İşte bu tabiilikle karşılamıştım Mahur'un çıkışını. İlk defa, büyük bir kâbus, dinmez bir karabasan gibi yaşamamıştım gidişini. Bir keyif çayını hak etmiştim. Evet, başım zonkluyordu ama önemi yoktu. Çay ısınırken camı açıp, camiçi güvercinimi okşadım. Güvercinim tedirgin oldu. "Tamam tamam" dedim, "Hürlüğünü sevdim sadece." O lahza bir burukluk çöktü içime. Ağzıma attığım bir kaşık reçelle geçti. Hazır reçelin tadı da amma yapmacıktı. Nerde babacığımın reçelleri nerde bu fabrika mamülleri... Tabii, bizim evde yalnızca yemekleri değil reçelleri de babam yapardı.

Çayımla beraber pencere kenarındaki koltuğa çöküp, elime bir kitap aldım. Keşke Mahur'a birkaç yeni kitap getirmesini söyleseydim. Çıktığımızda alırdık canım... Çıkmak demişken... Pencereyi açmıştım. Hava sisli puslu, soğuk mu soğuktu. Bu havada adaya gidilir miydi? Hava ısındığında gitmek daha güzel olurdu. Radyoyu açıp frekanslarda dolaşmıştım. Musikili birinde durmuştum. Birkaç yabancı şarkı sonrası, AKM'de bu akşam bir Türk Sanat Musikisi konseri verileceği haberini işitmiştim. Çocuk gibi heyecanlanmıştım. O konsere muhakkak gitmeliydik. İçimden bir

his Mahur'un işlerini erkenden bitirip geleceğini söylüyordu. Gün boyu beni merak edeceği, gözlerinin hâlinden belliydi. Hamdi'yi çağırdım. Ona konser için iki kişilik bilet almasını söyledim. Hamdi beni iyi gördüğüne mi şaşırsın yoksa evden çıkacağıma mı bilemeden gülümsedi de gülümsedi.

Sofrayı henüz toplamış, bulaşıklara koyulmuştum ki kapı çaldı. Evvela Hamdi hemen peşine de Mahurum geldi. Bu kadar da erken beklemiyordum güzelimi! Mamafih yüzünden düşen bin parçaydı. Ekonomik kriz sebebiyle işten çıkarılmıştı. Bugün olmazsa yarın olacaktı bu. Zamanını kendisinin belirleyemediği bir işi zaten Mahur'a hiç yakıştıramıyordum. Bir sanatçının tek zenginliği zamanıdır. Onu da kaybederse artık bir hiçtir o. Tabii, Mahur yoktan zaman yaratma mahareti olan bir kadındı. İş aralarında şiirler yazdığını anlatmıştı bana. Doğruydu ama ne bileyim, hürlük onun hakkıydı. Onun kadar güzel, kabiliyetli, iyi kalpli bir kadın hür olmalıydı. Ben onun istikbaline mani miydim? Böyle karamsar şeyler düşünüp Nafizlik etmemeliydim. Mahur'a sarıldım. Ona konser müjdesini verdim. Meserretten deliye döndü. Gözlerimin en deruni kuytu köşelerine ışıl ışıl gülümseyip, teşekkürler teşekkürler etti.

– Hemen hazırlanmalıyız, *dedi*, Çok güzel olmalıyım.
– *Daha güzel olamazsın, dedim ben de. Sen, en güzelsin.*

Düğünümüze gider gibi hazırlanıyorduk. Dünyadaki her kim mutluysa bizim için seviniyordu. Eve belki senelerdir uğramamış bir cıvıltı, bir parıltı hâkimdi. Nafiz'le bu evden el ele çıkıp, İstanbul'un elini öpecektik. Nafiz beni İstanbul'dan dünyaya isteyecekti. Artık eve kapanmak olmayacaktı hayat. Ev, çıkıp gidilen ve dönüp gelinen bir sıcak barınak olacaktı yalnızca. Bizim dünyayla aramızdaki kalkan değil, köprü olacaktı ev. Neşeden kalbimin eli ayağına dolaşıyordu.

Devlerin Aşkı'nın galasına giydiğim kostümüme bürünüyordum. Üç günde nasıl da zayıflamıştım! Yeşil kadife pantolonum belimden düşüyordu. Nafiz'in yıllardır ellemediği dikiş kutusunu açıp, pantolonumu belime göre daraltırken, terzilik günlerimi düşünüp şaşırıyordum. Sanki ben değildim o kız. Şuncacık zamanda ne çok şey yaşamıştım... Düşünceye yer bırakmayacak kadar geniş bir mutlulukla dolan içim içime sığmıyordu.

– Geç kalmıyoruz, değil mi?
– *Hayır, fakat acele etsek iyi olacak.*
– Tamam, bitirmek üzereyim. Gömleğini ütüleyeyim ister misin?
– *Ütülü vardı bir sürü. Onlardan birini giydim.*
– Bakayım sana... Ooo... Pek güzel olmuşsun.
– *Sensin güzel. Lakin saçlarını taramadan daha güzelsin.*
– Biliyor musun Nafiz, artık hiç 'lakin' demiyor insanlar.
– *Alakabahş!... Kravatımı bağlar mısın?*
– Kravata gerek yok sanki...
– *Olur mu canım. Böylesi münasip gelir. Fakat sen üşümeyecek misin? Hırkamı al bence...*
– Bu kılıkla hırka hiç gider mi Nafiz... Bir şal olsaydı...
– *Dur!... Ferdane Ablamın şalları olacak dolapta... Şurdaki suyeşili nasıl? Tut bak üstüne... Fevkalade!*
– Sahiden hoş oldu. Takmamda sakınca olur mu?
– *Bilakis... Hayat vermiş olursun. Çok çok memnun olurum!*
– Teşekkür ederim. Çok heyecanlıyım Nafiz... Çok mutluyum...
– *Sen onu bir de bana sor! Dişlerimi fırçalayayım da çıkalım hemen.*
– Anlaştık. Ben de beş dakikaya hazırım.

Nafiz banyoya gittiğinde saçımı istediği gibi dağınık bıraktım. Sürekli elim saçıma gitmesin diye de geçenlerde aldığım bandı bağladım başıma. Rujumu da sürdüm müydü, işte hazırdım. Hayal, hayat olmak üzereydi. Güzeldim. İyiydim. Gençtim. Şu evden sevgilimle el ele çıktım mıydı özgür de olacaktım.

– Nafiz! Sence hangi şarkıyla başlar? Naaafiiiiz... Sana diyorum... Haydi ama çabuk ol, geç kalıyoruz.

Umutsuzluk olmasaydı umut olur muydu hiç? Umutsuzluk kendisine bir şey olursa geçici olarak yerini alsın diye bulmuştu umudu. Nafiz, yüzünde doğum lekesi gibi duran endişesiyle tuvaletten çıkmıştı.

– Neyin var?
– *Mahur... Ben... Zannedersem yapamayacağım.*
– Saçmalama Nafiz. Haydi, çıkmamız lazım. Geç kaldık.
– *Korkuyorum.*
– N'olur geri dönmeyelim buralara.
– *Başım çok acıyor.*
– Şarkılar çok iyi gelecek. Haydi, tut elimi... Gel, ayakkabılarımızı giyelim.

Öyle titriyordu ki, ayakkabısını giyemiyordu bir türlü.

– Ben yardım edeyim. Getir, uzat ayağını... Sence hangi şarkıyla başlayacak konser?
– *Bilmiyorum.*
– Tahmin et.
– *Mahur... Beni affet. Gidemeyeceğim.*

Hayatımda ben olmaktan bu kadar utandığım bir lahza daha yaşamamıştım. Elinde, ayağıma giydirmeye çalıştığı ayakkabımla dehşet içinde donup kalmış Mahur'un kucağına kapanmış, dünyaya küsmüş bir çocuk gibi hıçkıra hıçkıra, sarsıla sarsıla ağlıyordum. İçim öylesine çekilmişti ki dünyanın tüm denizleri kurumuştu sanki. Kalbimin tüm ağaçları tüm yapraklarını dökmüştü. Niye böyle olmuştum ben? O lahzaya kadar hep gitmemiştim. Fakat gidemeyeceğim için değil, gitmeyeceğim için gitmemiştim. Halbuki şimdi gidemiyordum. Olmak istediğim bana dönüşemiyor, bir zamanlar olduğum bana geri dönemiyordum. Ne olmuştu bana? Ne yapmıştım bana?

– *Senden bir ricam var.*
– Efendim?
– *Konsere gitmeni istiyorum.*
– Sensiz gitmem.
– *Gidersin.*
– Gidemem.
– *Gitmelisin. Gitmezsen kendimi hiç affetmem.*
– Sen de gel Nafiz. Ne güzeldi dün gece... Ne güzeldik senle... Sokaklarda biz olduk yine... Nasıl da can atıyordun gitmeye... N'oldu böyle birdenbire?
– *Haklısın... Lakin... Yapamıyorum.*
– Neden?
– *N'olur uzatmayalım... Çok utanıyorum.*
– Ver bana elini. Çıkalım artık.
– *Yalvarıyorum Mahur. Beni seviyorsan git.*
– Peki Nafiz. Öyle olsun.

Soğuk öpücük. Sessiz kapı. Ayaksız ayakkabı.

Umutsuzluktan yorgundum. Zor adım atıyordum. Ne zaman konduğunu bilmediğim Taksim dolmuşuna

bindim. Şoför, başta politikacılar olmak üzere herkese verip veriştiriyordu. Kalın sesiyle, "Bak gör nasıl edecek memleketin içine" diyerek herkesi iknaya çalışıyordu. Radyoda daha önce hiç duymadığım bir şarkı çalıyordu. Gözlerimin dolmasıyla taşması bir olmuştu.

"Ben senin hayatından gittim oğlum
Hadi yerime koy birini koyabilirsen
Ben senin hayatından gittim oğlum
Hadi dur o sarı odalarda durabilirsen
Ben sen sen diye bittim oğlum
Hadi bakalım unut unutabilirsen
Ben seni yudum yudum içtim oğlum
Hadi ol eskisi gibi olabilirsen
Uzak benden aşk uzak artık
Kanun mudur bu yasaklık
Uzak benden aşk uzak artık
Kanun mudur bu yasaklık
İnan içimde yok fesatlık
Alırım başımı giderim efeler gibi hey
Efeler gibi hey"*

Hemen önünde indiğim AKM'de seyredeceğim konserlerin sonuncusuna geldiğimi bilmeden o bana hep huzur veren ihtişamlı salona girdim. O gün o güzel konser salonu bile yılgınlığımı, yorgunluğumu yok edemiyordu. Bütün umutlarımı tüketmiş, konserin başlamasını bekliyordum. Kalbimin kuru rüzgârı korkutucuydu. İnsanlar çoğaldıkça ağlama ihtiyacım artıyordu. Bir an evvel ışıkların kapanmasını istiyordum ki karanlıkta doya doya, güfte güfte ağlayayım. Nihayet başlamıştı. Olamazdı. Söz konusu aşk olunca tüm şarkılar hüznü haklı çıkarıyordu. Nafiz'in benden dinlemeyi en sevdiği şarkıyla başlamıştı konser: "Sen Şarkı Söylediğin Zaman." Hıçkırıklarımı

* Beste-Güfte: Sezen Aksu.

zor bastırıyordum. Yanımdaki yaşlı kadın acır gibi bana baktı. Diğer yanım dolmamıştı. Nafiz'in yerini kimse dolduramayacak mıydı? Nafiz'in hayaletiyle gezmekten ne zaman vazgeçecektim ben?

Nafiz'in şarkıları birbiri peşi sıra gözyaşlarımı kışkırtıyordu. "Bir İhtimal Daha Var"ı duyunca az kalsın acıdan tutulmuş zavallı bir aşk heykeline dönüşecektim. Neden sonra, gözyaşlarımı sildim. Bulanık sahne netleşti. Eski zamanlardan kalma sesin sahibi bütün esmerliğiyle belirginleşti. Sesinden çok daha modern, çok daha gençti. Uzun saçlarını ensesinde toplamıştı. Mürdümeriği bir gömlek giymişti. Bu genç adam, Nafiz'le anılarımızın şarkılarını söylüyordu. Şarkılar, ilk günlerimizi, son günlerimizi gün gün, an an anlatıyordu. Birden göz göze geldik solistle. Taksim faslını fırsat bilip gülümsedi. Utanıp, gözümü kaçırdım. Gözyaşlarımı iyice kuruladım. Bir müddet sonra yine kendisine baktığımda gür kirpikli gözleri hâlâ üstümdeydi. Gözlerimi yumdum. Ait olduğu karanlıkta Nafiz belirdi. "Ömrüm Seni Sevmekle Nihayet Bulacaktır" ile nihayet buluyordu konser. Bir daha doğmayacağını sandığım güneş ney sesi gibi ağır ağır, usul usul, büyü büyü doğuyordu.

Dışarı çıktığımda sokakta beklediğim karanlık yerine karşıma dikilen güler yüzlü güneş belki de bu yüzden beni onca şaşırtmıştı. Artık bana hiç tat vermeyen Beyoğlu'nda eski günlerin hatırına şöyle bir yürüyüp, belki bir kese bademezmesi alıp, dönerim diye düşünürken,

– Saat 15.51, dedi tanıdık bir ses.

Döndüm, baktım. Az evvelki solistti. Mahcup mahcup gözlerime bakıyordu. Omuzlarına döktüğü saçları benimkilerden uzun ve canlıydı. Yakından çok daha genç, çok daha çocuk görünüyordu. Dilim tutulmuştu. Böyle beklenmedik güzellikteki anlarda bir insan bir insana ne derdi unutmuştum. Sustum. Tebessüm ettim.

– Boğazım kurudu. E, onca şarkı... Bir kahve içeyim diyorum. Eşlik ederseniz sevinirim, dedi.
– Peki, dedim.

Nafiz'e boyun eğer gibi veya Hulusi'ye kanar gibi bir "peki" değildi bu.

Yüreğimi dinleyen ve dile döken bir pekiydi. Kendimi zorunda tuttuğum, kendime karşı gelemediğim bir peki değildi. Güneşte ısınmak, yağmurda ıslanmak kadar doğal ve insani bir peki.

Her yeni insanla kendi öykümüzü yeni baştan yaşarız. Kimse bize yeni bir öykü getirmez. İnsan, insanın öyküsüne katılır sadece. Alaşağı da etse, o eski öyküdür alaşağı ettiği. Bu yüzden her yeni insan yeni baştan kendimizle yüzleştirir bizi. Öykümüzün renk değiştirme vaktinin geldiğini söyler bize gelişiyle. Bu belki de hep hazırlıksız yakalandığımız vakitler bir müjde midir bir uyarı mı, bilinmez. Her değişim, bizden alır bize verir. Mutlaka sonradan özleyeceğimiz şeylerdir bizden alacağı ve mutlaka sonradan özleriz bize vereceklerini. Sessizce yan yana yürüyorduk. Hacı Bekir'i geçmiştik. Gözlerim bakmak istememişti.

Bir kadın bir erkeğe âşık olduğunda diğer tüm erkeklere biraz dostluk biraz da acımayla bakar. Dostluğunda da acımasında da derin bir güven arzusu, bir o kadar da hüzün bilgisi saklıdır. Genç adamla birlikte bambaşkalaşmış Beyoğlu'nda yan yana yürürken yüreğimin nicedir unuttuğum çarpıntısı, vapurun henüz yol almadan evvel ürkek, dokunmayı bilmez arka açık güverte rüzgârının yol alır almaz yüzü öpücüklere boğup, saçları karman çorman edip, başı döndürmesi kadar âniydi. Beni ansızın ferahlatan, içimde o sımsıkı tutunduğum fakat adını koyamadığım kara koyu ümitsizliklerden beni kurtaran, gözümü kör etmek yerine her şeyi daha iyi görmemi

sağlayan kuvvetli bir rüzgâr çıkmıştı yüreğimde. Kadın olduğumu, daha kıymetlisiyse insan olduğumu hatırlatıyordu bana genç adamın benden alamadığı bakışları. Bununla birlikte kendimi hiç ama hiç genç, sağlıklı veya güzel hissetmediğim için güçsüz duyuyordum varlığımı. Fakat her nasılsa utangaçlık şöyle dursun, alabildiğine şen şakrak, pervasız ve candan davranıyordum bu henüz tanımasam da kırk yıllık dostummuş gibi kanımın kaynadığı genç adama.

– Bir yerde oturalım ister miydiniz?
– Kahveyi oturmadan mı içecektik?
– Haklısınız yahu. Var mı bir tercihiniz?
– Beyoğlu artık benim Beyoğlum değil. Sizin varsa sevdiğiniz, benimsediğiniz bir yer, oraya gidelim.
– Ben hiç Beyoğlu insanı olmadım. Doğma büyüme Kadıköy çocuğuyum. Kadıköylüler Kadıköy'den başka hiçbir yere ihtiyaç duymaz. O yer İstanbul'da olsa bile.
– Sahi mi? Ben pek bilmem karşıyı. Bir tek ben çocukken, halama geldiğimizde, kuzenlerimle Moda'ya, yüzmeye giderdik. Büyüyünce ne beraber yüzer olduk ne iki kelam eder...
– İstanbullusunuz değil mi?
– İstanbulluyum. Annemle babam Çanakkale'deler. Ben üniversiteye başlayınca emekliye ayrıldı ikisi de. Buradaki evin kirasını zor öder olmuştuk. Kirası uygun sakin bir ev bulup, Çanakkale'ye gitti onlar, ben de işte okula... Çanakkale'yi çok seviyorum ama İstanbul'u bırakamam herhalde.
– İstanbullusunuz tabii...
– Niye tabii?
– Sizin kadar güzel bir hanım olsa olsa İstanbullu olur.
– Çanakkale de ayrı güzeldir... Gittiniz mi hiç?

– İnanmayacaksınız ama henüz görmedim Çanakkale'yi.

Belki bir gün beraber gideriz sözü ta dilimin ucuna kadar gelmişti, ancak söylemeyip yutmuştum. Dil, yürektir. Yüreğin sözcüsüdür. Yüreğin sözünü döker dil. Oysa benim yüreğim kendini tutuyordu. Yüreğimden bana çok az bir şey kalmıştı. O kadarcığını olsun kendime saklamalıydım. Yoksa nasıl hayatta kalırdım?

– Ne kadar güzel olursa olsun kimsenin bir şehri, İstanbullunun İstanbul'u sevdiği gibi sevebileceğini sanmıyorum... "İstanbul'u sevmezse gönül, aşkı ne anlar" demiş Usta. Çanakkale içinse hep savaş türküleri yazılıp söylenmiş, dedi.
– Haklısınız, dedim, İstanbul sevgisi, çocuğun annesine duyduğu sonsuz hayranlık gibidir. Desenize, İstanbul'u galip getirmeden rahat edemeyeceğiz...
– Keşke İstanbul'u galip getirmek elimizden gelse. İstanbul, dünyanın en mağlup şehridir. Sahipleri mağlup etmiştir onu. Fakat hiçbir zaman mağdur değildir. Daha ziyade mağrurdur İstanbul.
– Ben de kendimi şair bilirdim. Resmen şiir söylediniz!
– Resmiyeti sevmem. Artık bana sen desene.
– Derim tabii niye demeyeyim.
– Demek şairsin.
– Kendimce öyleyim.
– Okuyabileceğim bir kitabın var mı?
– Var ama aklımda.
– Aklını okutur musun bana?
– Daha adımı bile bilmezken mi?
– Adını bilirsem bir daha başka hiçbir sözcüğü beğenemeyeceğimden korkuyorum.
– Korkma da ne yaparsan yap!

– Söyle o zaman bana adını.
– Şiirinle uyaklı. İstanbul mağrur, ben Mahur.
– Asıl benimle uyaklısın. Mahir ben.
– Sahi mi?
– Sahi. Mahur ile Mahir. Bayıldım vallahi.

Larpadak vücuduma sığması imkânsız bir öfkeyle ayaklandım. Evvela ayakkabılarımı, peşinden askılığı, sandalyeleri, kitapları, resimleri, kalemleri, saati, örtüyü, tabakları hiddetle fırlattım. Kaosun kalbine kapanıp ağladım. Ağlamam titremeye dönüştü. Titrememse beni o dehşetengiz sessizliğime sardı. Ben olmaya tahammül edemiyordum. Ne kendimi ne de sevdiğim kadını bahtiyar edebiliyordum. En çok da bu acıtıyordu canımı; bu hayattaki tek saadetim olan Mahur'u bahtiyar edememek. Yaptığımın açıkça Mahur'u bedbaht etmek olduğunu kendime itiraf edemeyecek kadar korkaktım. Neden böylesine korkuyordum?

Annem tezahür etmişti gözümün önünde. Denizden çok korkardı annem. Halbuki ben annemi su perisi gibi hatırlarım. Ben de babam da onu Marmara'nın dibi görünen ebruli suyuna yüzmeye çağırırdık sık sık. Katiyen ayağını bile sokmazdı. Denizi o kadar severdim ki doyasıya yüzerken annem denizi sevmediği için kendimi mücrim hissederdim. Annemi denize ikna edebilmek için babamla birlikte icat ettiğimiz, sonu bahtiyar biten deniz masalları anlatırdık ona. Bana mısın demezdi. Korkuyu ilk böyle tanıdım ben.

Babam bir gün bize haber bile vermeden ölüverince annem denizin kıyısından ayrılmaz oldu. Ölüm sebebi için kalp krizi demişlerdi. Bu bana çok romantik gelmişti. Ölüm sebebinden çok bir şiir ismine benziyordu. Anneme niye evde değil de sahilde oturduğunu soran Ferdane Ablama, denizin kıyısındayken babamın yamacında hissettiğini, denizin onu sakinleştirdiğini söyledi. Babamla annemin birbirlerine âşık olduklarını hiç düşünmemiştim çocukken.

Yolunu kaybetmiş iki insanın el ele verip bir yol tutturmalarıydı beraberlikleri. Yolu çiçeklendirmek, güneşlendirmek için dünyalarına beni getirmişlerdi.

İnanmayacaksınız ama çocukken hiçbir şeyden korkmazdım ben. Birbirini ebedi bir deniz büyüklüğünde seven annesi ve babası olan, bir gün olsun evinde kavga çıkmayan ve o evde daima müzik dinlenen, resim yapılan -ressamdı annem- yemek pişen -aşçıydı babam- bir evde niye korksun bir çocuk? Çocukken benim varım yoğum bahtiyar olmaktı. Her lahza bahtiyar ediliyordum. Ta ki bir gün annem beni öğle uykusuna yatırıp, alnıma bahar kokulu öpücüğünü kondurup gidene kadar...

O zamanlar öğleyin bile uyurdum. Uyandığımda annem dönmemişti hâlâ. Ferdane Ablam ağlayarak bana sarılmıştı. Üzerinde annemin kokusu vardı. Annem tıpkı çok sevdiği Virginia Woolf gibi cebine taş doldurup denizde yürüyüşe çıkmıştı. Denizler dolusu ağlamıştım. O gün bile denizden korkmadım ben. Bilakis; deniz gözümde alabildiğine kutsallaştı. Deniz, annem oldu. Sevdiğim ne varsa deniz bildim onu. O gün bugün denizin kucağında mışıl mışıl uyuyor güzel annem.

Ben o akşam bir resim çizdim. Ferdane Ablam annemin kabiliyetini bana, beni ise kendisine miras bıraktığını söyledi. O resim benim ilk resmimdi. Gökyüzünde deniz, yeryüzünde ise yıldızlı bir gök vardı. Hâlâ saklarım. Hâlâ korkmuyorum denizden. Fakat o ilk resmimle birlikte korkuyu tanıdım ben. Yaratmak insana baş edilmez korkular verirmiş meğer. Yarattıkça tıpkı çocuğu için korkan bir anne gibi, tıpkı insanlık için korkan Tanrı gibi korkmaya başladım. Sanat beni kurtardı fakat karşılığında benden cesaretimi aldı.

Hiçbir sanatçı cesur değildir. Korkularını hürlüğü ve faniliğiyle dindirmek için delicesine yaratır. Yaşlı gözlerimle bunları düşünürken tebessüm etmiştim zira bu tarumar, bu

denizsiz, bu fersiz hayatıma devam edebilmek için yapabileceğim tek şeyin resim olduğunu hissedip, tarifi imkânsız bir resmetme arzusuna tutuşmuştum. Çizerek, bir kez daha günah çıkaracaktım. Ve hiçbir zaman bir günahsızın saflığına vasıl olamayacaktım. Çünkü ben aslında her gün hayattan intikam alıyordum. Annemi babamı benden alan hayata kin doluydum.

Ferdane Ablamın genç yaşta hastalanıp ölmesiyle bende büyük bir hastalanma korkusu zuhur etmişti. Ferdane Abl'am da ölünce düştüğüm o zifiri boşluğa kendi elleriyle bir dünya kurmuştu Mahurum. Masal gibi, şiir gibi bir dünya... Doğruya doğru; İstanbul'un Mahur'a çok yardımı dokunmuştu. Kaybettiğim çocukluğumu geri vermişti Mahur bana. Hayatı Mahur kadar candan sevemeyeceğimi anladığımda hayattan da bu hayatta sevebileceğim tek kadından, Mahur'dan da vazgeçip eve kapandım. Ev, korkularımın bahçesi oldu. Evimden çıkmazsam hep çocuk kalacağıma, hep temiz kalacağıma inandım. Sonra gün akşam, şiir resim oldu. İnsan kendine kendi hikâyesini anlatıyorsa, hikâyesinin dönüm noktası gelmiş çatmıştır.

Beyoğlu'na Nafiz'le çıkma hayalleri kurarken Mahir diye gürbüz yüzü gibi geniş gönlü de güleç bir güzel insanla Beyoğlu'na çıkmış, Yüksekkaldırım'ın arnavutkaldırımlı yokuşundan ta Galata'nın eteklerine varmıştım. Bu sıralarda Orhan Pamuk, edebiyatı Galata'dan, Boğaz'dan geçmiş ilk Nobelli yazar olup Türkçeyi mutluluktan bir hoş etmişti.

– Artık içelim mi kahvemizi? diye sordum Mahir'e.
– Kahve yerine şarap da içebiliriz, dedi, kararını çoktan vermiş bir bakışla.
– Kahve yerine şarap mı?
– Olmaz mı?
– Pek âlemsin Mahir.

– Şu köşedeki bakkaldan bir şişe şarap alıyorum o zaman. Merdivenlerde içeriz.

Nefes nefese gidip, nefes nefese dönmüştü yanıma.

– Ne bu acele?
– Gitmeyesin diye.
– Gittiğim yok, oturalım haydi.
– Açtırdım şarabı. Yanına da gofret aldım. Sever misin?
– Severim.
– Bardak yokmuş. Önce sen iç. Doyunca kalanını ben içerim.
– Saçmalama. Beraber içeriz.

Aynı şişeden yudum başına bir şarkıdan bir şiirden konuşuyorduk. Mahir, para kazanabilmek için Türk Sanat müziği korosunda solistlik yaparken bir yandan da rock tarzında besteler yapıyordu. Her iki müziği de canı gibi seviyordu. Gelgelelim bestelerine söz yazamıyordu.

– Şiirlerini bestelemek isterdim.
– Öyle şairane yazmıyorum ama ben. Biraz tuhaf benim şiirlerim.
– Tuhafın başım üstünde yeri var. Keşke okuyabilsem...
– Okursun belki.
– Ne zaman?
– Bilmem.
– Yanında var mı?
– Yok. Evdeler.
– Ev nerde?
– Uzakta.

Oysa evi de Nafiz'i de ensemde duyuyordum. Yıllardır şarap içmemiştim. Başımın tütsülenmesi kolay olmuştu. Bir ara,

– Bana bir şarkı söyler misin? diye sordum.

Büyük riskti bu. Sonsuz bir hayal kırıklığına kapaklanabilirdim. Nafiz'den ne zaman şarkı söylemesini istesem "Yapamam" derdi. Ben ona söylerdim. O dinlerdi. Bizim aşkımız böyle bir şeydi. Her şeyi ben ister, ben yapardım. Oysa bildik aşk öykülerinde erkekler yapar, kadınlar olur. Bizim aşkımızda ise en büyük oluşlar Nafiz'indi. Âşık oluş da fakat hep yalnız oluş da Nafiz'e aitti. Halbuki bence, olan insan yapardı. Ben ona âşık olduğum için şarkılar söylerdim. O ise hep dinlemekle yetinirdi. Ben de dinlemek isterdim. Ama ben hep kendimi dinlerdim.

– Hangi şarkıyı istersin?
– "Bir ihtimal daha var, o da ölmek mi dersin"...
– Bütün akşam söyledim o ağır havaları. Yetmedi mi? Daha güncel bir şey iste.
– Sen seç o zaman.

"Sanırsın dağlarda yol olmaz
Usanırsın kalbinde güç kalmaz
Uzanırsın yarın olmaz
Zor günlerin ardında huzur olmaz ki
Her zaman umutlar yön bulmaz
Yarın olsa da beklenen gün olmaz
Sözlerim gerçektir yüreğim kardeştir her zaman
Umudum sonsuzdur uğraşım bitmez hiçbir zaman
Geliyor geçiyor hayat dönüyor durmuyor dünya
Geliyor geçiyor zaman dönüyor durmuyor dünya
Sanırsın yalnızlık tek dostun aldanırsın
Kaçmakla bitmiyor hiçbir zaman yalnızlığın
Sözlerim gerçektir yüreğim kardeştir her zaman
Umudum sonsuzdur uğraşım bitmez hiç bir zaman
Geliyor geçiyor hayat dönüyor durmuyor dünya
Geliyor geçiyor zaman dönüyor durmuyor dünya"*

* Beste-Güfte: Pentagram.

Yüreğim diken diken olmuştu. Kendi büyülenmişliğime gözlerimi kapamaya uğraşıyordum fakat ne mümkün!

– Teşekkür ederim. Ne güzel söyledin.
– Sen de söyle. Beraber söyleyelim şimdi de.

Beraber söylemek, tadı bana en yabancı şey.

– Ne söyleyelim?
– Bunu da sen seç artık.
– Fikret Kızılok'tan "Bir harmanım bu akşam".

"Sorum yok soranım yok
Yolum yok yordamım yok
Bir çıkmaz sevdadayım
Çekip vuranım yok
Günüm yok güneşim yok
Uykum yok düşlerim yok
Kın olmuş susuyorum
Bir tek sırdaşım yok
Çektiğim acıların demindeyim bu akşam
Pişman desen değilim
Bir harmanım bu akşam
Her gecenin sabahı
Her kışın bir baharı
Her şeyin bir zamanı
Benim dermanım yok"*

– Her gecenin sabahı, her kışın bir baharı, insanın da dermanı vardır ama öyle her şeyin bir zamanı yoktur, dedi nemlenen gözlerimi görmemiş gibi yaparak.
– Nedir derman? diye sorunca ben, uzun uzun suskun suskun gözlerime bakıp,
– Bilmiyorum, dedi, ama niyeyse bu gece buna inanıyorum. Öyle her şeyin de zamanı olmadığı için utanmadan sana söylüyorum.

* Beste-Güfte: Fikret Kızılok.

Geri çekilme vakti. Suyum yeterince kaldı kıyında. Bağışla beni. Dönmeliyim çoğul yalnızlığıma. Diye af diliyordum Mahir'den sözcüksüzce.

– Kalkalım mı artık? Soğuk oldu, dedim neden sonra.
– Al lütfen, giy bunu.

Mahir'in sıcaklığı taze deri ceketini giydiğimde Nafiz'in Ferdane Ablası'nın şalını boynuma dolamıştım. Başka bir erkeğe sokulmanın suçluluğuyla beni boğuyordu şal. Çıkarmayacaktım ceketi. Isınmaya ihtiyacım vardı.

– Köprüye inelim ister misin? diye sordu Mahir.

İnersek geçmişim geri gelir, bu dostluk, bu güzellik kırılıverir, diyememiştim. Ayağa kalktığımda sarhoştum. Arnavutkaldırımda ayağımı burktum.

– İyi misin? diye sordu.
– İyiyim, dedim.

Gerçekten nasıl olduğumu Köprü'de görecektim.

Hayatımın en elemli lahzaları sanatımın en parıltılı lahzalarına denk düşüyor. Kendimden ümidi kesmişken, içimdeki son dirhem kuvvet bana yaratmamı emrediyor. Her şeyden korkan ben, tüm yapabildiğim başımın o diktatör ağrısını duymak sanırken, birden elime kalemimi alınca kılıç kuşanmış bir yiğit sanatçıya dönüşüyorum. O akşam da beni kim bilir kaçıncı kez içimdeki sanatçı kurtarıyordu işte.

O güne dek hiç denemediğim bir usulde derdimi kâğıda söylüyordum. İnsan suratlarının şerrinden kaçan beni, her biriyle yüzleştiriyordum. Tanıdığım tüm insanların, ailemin, dostlarımın, hayatımdan gelip geçen herkesin port-

relerini tek tek bütün hakikatleriyle çiziyordum. Ruhumun kanı akıyordu kâğıtlara. Böylece tüm o insanlar benim insanlarım oluyordu. Benim insanlarım benim hikâyemi oluşturuyordu. Hepsini kendimden biliyor, kendim bildiğim ellerimle her birini affediyordum. Sonra boş bir kâğıda kapanıp ağlamaya başladım. Başımı kaldırdığımda, kâğıda sinen gözyaşlarıma bakıp, otoportremi gördüm. Altına imzamı atıp, salondan uzunca bir süreliğine çıktım.

Dünyanın hangi cennetine gidersen git ne kadar cehennemî de olsa İstanbul'u özlersin. Adın gibi, Galata Köprüsü gibi bilirsin ki geçmişin de geleceğin de oradadır. Madem öyle, ne diye gidersin bir yerlere? Şimdi denen o ele avuca sığmaz zamana bir mekân arama hatasına düştüğün için. Şimdinin, geçmişe dönüşmeden bir kıymeti olmadığını her seferinde unutursun. İnsansın. Dönüp dolaşıp İstanbul'a çıkarsın.

İstanbul'u sonsuz aidiyetim kılan Galata Köprüsü'ne geçmişimi yenileyecek bir adamla çıkarken durağan, kımıltısız bir geçmişte yaşadığımı fark ediyordum. Galata Köprüsü'nü her ziyaretim, geçmişimle dertleşme vaktiydi. Bugüne, hatta yarına fırsat bırakmayan bir eski zaman yağmuruna tutulurdum Galata seferlerimde.

Oysa o akşam, Mahir'le Galata Köprüsü'nün mavi demirlerine tutunmuş, İstanbul'u seyrederken, bunca zamandır hayatımı, rüyada kendimi görür gibi, gençliği bana benzeyen bir akrabaya misafirliğe gitmiş gibi eğreti, geçici ve mesafeli seyrettiğimi anlıyordum. Yaşadığım bir bugün yoktu. Yaşamaya çalıştığım bir gelecek vardı. Ömrüm böyle tükenip gidiyordu. Geçmişim beni o kör topal geleceğe mahkûm ediyordu. Geleceğim hiç ümit vaat etmiyordu.

Nafiz'le aşkımızın en taze, en diri olduğu günlerini anmaktan, Nafiz'le aşkımızın tekrar sokaklarda tazelenip, dirileceği günleri beklemekten başka ne yapıyordum

Galata Köprüsü'nde? Belirsizliğin hüznü tüm ihtişamıyla kucaklıyordu beni. Mahir'in varlığı ise, geleceğime karşı bir isyan gibi büyüyordu yanı başımda. Beni geçişimden kurtarmak, geleceğime bağışlamak için tatlı tatlı dil döküyordu. Birden ve fakat yavaşça, kibarca düşen bir sonbahar yaprağı gibi elini düşürdü elimin üzerine. Kalbim huzursuzlandı. Kabaca çekiverdim elimi.

– Özür dilerim, dedi.
– Özür dilenecek bir şey yok.
– Var. Ayıp ettim.
– Etmedin Mahir. Ben sadece... böyle kalalım, olmaz mı?
– Olur.

Rüzgâr çoğalmıştı. Uçuşan saçlarım Mahir'in yüzüne dolandı. Mahir sıcacık gülümsedi. Bir titremedir aldı beni. Üşüyen ruhumdu. Derimden sökecekmişçesine sıktım saçlarımı.

– Üşüyorsan gidelim, dedi.
– Nereye? diye sordum.
– Seni bilmem ama ben Kadıköy'e.
– Ne yapacaksın Kadıköy'de?
– Sabaha kadar yürüsem yeridir.
– Yürümeyi çok mu seviyorsun?
– Evet. Sen?
– Ben de çok severim.
– Gel, beraber yürüyelim.

Bana söylenebilecek en güzel söz: "Gel, beraber yürüyelim." Böyle bir söze nasıl karşı gelinir asla bilemeyeceğim için hemen şimdiki vapurla Mahir'le Kadıköy'e geçmeyi, varla yok arası bir gülümseyişle kabul ettim. Hâlâ titriyor-

dum oysa. Müthiş bir baş ağrısı benimle birlikte biniyordu vapura. Nafiz'in hayaleti en çok da hastalık olarak eşlik edecekti hayatıma.

Nafiz'in yanında dünyanın en güçlü, en serinkanlı, en rahat kadını olan ben, Mahir'in yanında Nafiz kesiliyordum; korkular, endişeler, huzursuzluklara ruhumu kemirtiyordum. Kim bilir ne yaşlı ne çirkin görünüyordum. Mahir'in yanında her şey diye bir şeyin varlığına, dahası her şeyin iyi olacağı gibi imkânsız bir inanca kavuşacaktım hızla. Oysa Nafiz beni sadece bir şeyin varlığına ve her şeyin o olabileceğine inandırırdı; o bir şey, elbette aşkımızdı. Aşkımız olacak diye olamamıştık ya ikimiz.

Halbuki Mahir için öncelik ikimizin olması ve mutlaka ikimizin de iyi olmasıydı. İkimizin de iyi olabilmesi için başka şeylerin iyiliğine ihtiyaç duyardı Mahir; havanın, talihin, yemeğin, şarabın, şiirin, şarkının, bugünün, yarının. Ve sırf tüm bunların iyi olabileceğine inandığı için birden her şey iyi olurdu. Oysa ülke gitgide bahtsızlaşıyor, gitgide ümitsizleşiyordu. Artık yaşamak; direnmek, inadına inanmak, her şeye rağmen yaşamaktı.

İnsan insana güvenince hayatın da kendine güveni geliyor. Hayat, savaşıyla, öfkesiyle, fırtınasıyla, karanlığıyla değil de umuduyla, inadıyla, baharıyla, güneşiyle insana iyi geliveriyor. Hayatın hangi yüzünü göstereceği insanın takındığı yüzden etkileniyor. Gülümseyerek yaşanan en kötü gün bile diğerlerine benzemez bir güzellik taşıyor yüzünde. İnsanın insana verebileceği en büyük güç, gülümseme gücü. Vapura binerken bana elini uzatan Mahir gelişigüzel gülümseme gücü veriyordu bana. Beni tarifsiz şiddette korkutan bir güven sözü veriyordu gözleriyse. Bu gözlere tutunsam, Mahir tutar mıydı sözünü? Güvenim kalmamıştı insanlara. Fakat bu genç adam sonsuza kadar dostum olsun, Nafiz'in, Talat'ın, Suzan'ın, sevdiğim, güvendiğim herkesin yerine hayatımda kalsın istiyordum.

Mahir beni vapurun arka güvertesinin rüzgâr almayacak yerine oturttuğunda bu kararımı çoktan vermiştim.

Eskiden Nafiz'in bir "Mahur!"u beni gülümsetmeye yeterdi. Oysa artık Nafiz'in her "Mahur!"u hüzünlendiriyordu beni. Aşkın nağmesi hüzündür. Biliyordum. Ancak bildiğim daha hayati bir şey vardı: Aşktan fazlasına muhtaçtım. Mahir bana aşktan fazlasını verecekti. Aşkı bile özletmeyecek büyüklükte bir nimetti sunacağı; Mahir bana beni verecekti. Nice kaybettiğim beni, çocuk beni, neşeli beni, sağlıklı beni, hayat dolu beni ve ne hayret ne kudret ki benden beni bile istemeden sevecekti beni. Ne bedenimin sahibi ne de ruhumun sahibi olacaktı. O sadece benimle birlikte hayatta olacaktı ve bu her şey demekti.

Niye çay dışında başka hiçbir içkiyle içlidışlı olmadığımı bana düşündüren, alkolün tam böyle bir acı lahzasında bana yardımcı olup olmayacağını kendime sual edişimdi. Sokaklarda Mahurum'la keyfe keder gezdiğim, her şeyin en güzelinin elimin altında olduğu zamanlarda da ağzıma içki koymamıştım. Kalbim doğuştan sarhoştu. Doymak bilmez ruhumun meyiydi aşkım. Aklımsa çeşit çeşit üzüm veren korkunç verimli bir bağ. Unutmayalım ki üzümün en tatlısı bile buruk olur.

Alkole muhtaç hissetmedim hiç. İşleri zorlaştırma alışkanlığımdandı belki bu da. Bir iki kadeh rakı yahut şarap rahatlayıp uyumamı sağlayabilirdi. Fikrin yok olabildiği bir ufak zaman dilimi ne ferah ne fena... Doğru-yanlış, fikirlerimle bulurum ben yolumu. Fikirlerimi kaybetmek beni daha da tedirgin etmez mi? Kendimi kaybetmek daha güzel olmaz mı? Her şeyi kaybettim, bari kendim bana kalsın. İyi gelecekse bile canım çekmiyor işte. Ne tuhaf sanatçısın mı diyorsunuz? Alkolle sanatın tenasüp olduğu genelgeçer bir hakikattir. Bense istisnai bir hakikatim. Ruhumun alkolü bana fazlasıyla yeter.

Geleceksem ben iyi gelmeliyim kendime. Fakat düpedüz berbat geliyorum kendime. İnsanın kendi kendisine alerjisi olabilir mi? Alerjisine bağımlı bir insanım ben. Hastalıkla besleniyorum. Gene de yakın değil sonum. Zira böyle düşünsem bile çay demliyordum kendime. Müzik açsam ağlayacağımdan korkuyordum. Acaba nasıldı konser? Mahur bahtiyar olmuş muydu? Yoksa iyice bedbaht mı etmişti şarkılar onu? Kendim etmiş kendim bulmuştum. Ne lüzum vardı konsere? Fuzuli dertler müdürüydüm. Efendi gibi plağımızı koyup, sarılıp öpüşecektik evimizde. Sokakları, insanları karıştırmayacaktık arzumuza.

Aklımın hudutları zorlanıyordu. Nasıl olmuştu da vazgeçebilmiştim münzevi krallığımdan? İnsan bir günde değişebilseydi insan değil sihirbaz olurdu. İnsan olmak, bir ömür aynı denizin kenarında duran fikrisabit bir ağaç olmaya benzerdi. Mevsimlerce imtihan edilip, yılmayıp, dimdik ayakta durmaktı. Dünyaya direnirken kendinle barışmaktı. Ağrıyan başına ağrımamayı öğretmekti. İnanmaktı. Ummaktı. Beklemekti. Bilmekti. Bilmek... Mahur'u bilmek bu dünyadaki en büyük zenginliğimdir benim. Mahur'un bana döneceğini bilmek en büyük avuntum. Mahur döndüğünde beni, evimizi böyle tarumar görmemeliydi. Önce ortalığı toparlamalı, İstanbul'a bakan tarafları da olsa temizlemeliydim. Sonra şu saçı sakalı adam etmeli, kendimi intizam eylemeliyim. Takriben de şahane bir sofra kuracaktım mabudeme.

Deniz, İstanbullu için görülen değil, geçilen bir şeydir. Denizi en son Suzan'la Süreyya'ya yüzmeye giderken geçmiştim. Vapurla değil sandalla ama. O gündüz vaktiydi, şimdiyse bir akşam vapurundaydım. Yanımda kırk yıllık can dostum Suzan'dan bile yakın hissettiğim bir yabancı; Mahir. İstanbul'da denizi geçmenin en büyülü yolu vapurdur. Vapurun hangi güvertesinde otururseniz oturun İstanbul size kendini eşsiz bir sinema filmi gibi

oynar. Her kafadan bir sesin çıktığı bu sersemletici film, Fellini'yi bile şaşkına çevirir. Yaşarken bir sanat eseri hâlini alan, ancak kusursuzluğun değil, olmamışlığın, oldu olacaklığın, olmuş bitmişliğin tuhaf bir güzelliğe büründüğü eserdir İstanbul. Herkes onun eşsizliğini konuşur oysa pek az kimse gözlerinin içine bakar İstanbul'un. Her büyük güzellik gibi biraz da ürkütücüdür İstanbul.

Nafiz'le ne zaman vapura binsek, gözleri kayıklara, sandallara dalardı. "Şunlarda olmak vardı Mahur" derdi. Bir gün, "Olmayacağımız ne malum?" demiştim. "Bugün olmayan yarın olur mu?" diye yanıtlamıştı beni. Kaç bugündür yoksun Nafiz. Kaç yarında daha olmayacaksın? Kaç vapur geçmiştir senden benden? Kaç vapuruyla geçecek İstanbul ikimizden? Vapur iskeleye yanaşmıştı. Vapurdan indiğimizde İstanbul daha beter güzelleşmişti. Benim İstanbul bildiğim, yıllarımı geçirdiğim Avrupa yakası olduğundan, İstanbul bana en güzel Kadıköy İskelesi'nden görünüyordu. İçinde Galata Kulesi ile Kız Kulesi olmayan hiçbir siluet İstanbul olamazdı. Çünkü bu iki kule, İstanbul'da geçen aşk masallarının ilkiydi. Rüzgâr, denizden yapılmış bir çiçek kokusu dağıtıyordu sokaklara. Ağaçlar pembe pıtırcıklar uzatıyordu kaldırımlara. Şalım, Nafiz kokuyordu; evden yapılmış bir deniz kokusu. Kim bilir İstanbul hakkımda ne düşünüyordu?

Mahir'le Kadıköy'ün çarşısında yürüyorduk. Manavlar, balıkçılar, şarküteriler, kuruyemişçiler tezgâhlarını bir bir kapatıyor, komşu meyhanelerse bir bir kalabalıklaşıyordu. Kadıköy bana İstanbul'dan ve zamandan bağımsız bir ülke hatta bir dünya gibi görünmüştü. Burada hayat daha özgür daha huzurlu daha genç daha başına buyruktu. Kadıköy'ün dar sokaklarında yürürken hemen hiç konuşmuyorduk. Şöyle bir Mahir'e baktığımda onu fevkalade heyecanlı bulmuştum. Gözlerimiz birbirine değmeye görsün, derhal büyüleniyordu. Bu büyüleniş onu

şenlendiriyor, güleç yüzünü daha da sevecenleştiriyordu. Oysa Nafiz'le gözlerimiz değmekle yetinemeyip birbirine öyle böyle olmayan bir sıcaklıkla dokunduğunda bir deli hüzün, bir sonsuz yalnızlık dolardı Nafiz'in bakışlarına. Güneşini yitirmiş bir deniz gibi severdi Nafiz beni. Mahir ise beni sevdikçe, güneşine kavuşan bir denize dönüşüyordu. Peki ya ben?

Ben, dünyanın öbür ucuna varabilecek bir denizken, suyumu hep aynı kıyıda tutmaya çabalamaktan yorgun düşmüştüm. Akmayı unutmuş bir su gibi tutuk kalmıştım Mahir'in âni sevgisi karşısında. Buz tutmuşluğuma tutunmuştum. Kendime Nafiz dışında her şeyi yasaklamıştım. Yaşamayı unuttuğumu yüzüme vuruyordu Kadıköy sokakları. Kadife Sokak'ın barlarının önüne ayaküstü kişisel barlarını kuran dövmeli, küpeli kızlı erkekli gençler, ellerinde ucuz bira, ucuz şarap, bacaklarında koyu renk, yere düştü düşecek pantolonları, sırtlarında deri ceketleriyle bana kendimi öldü ölecek bir ihtiyar gibi hissettiriyorlardı. Hepsi bir anlığına da olsa bana bakıyordu. Aralarında fazla renkli, fazla süslü, fazla hüzünlü duruyordum. Aslında kardeşti garipliğimiz ama kafaları dumanlıydı, görmüyorlardı. Hem zaten garipler bile kendi ötekilerini ilan edip, aidiyetlerini kuvvetlendirmez mi garibistan komününe? İşin güzel yanı, onlara benzemesine rağmen, içlerinden sıyrılıp, tüm aidiyetlerden men edilme pahasına beni görmüştü Mahir.

– Şuraya girip oturalım mı? diye soran Mahir alçak kapılı bir barı işaret ediyordu. Cenk Taner'in konseri varmış.
– Ben daha fazla içemem. Bir de pek gelemiyorum artık kalabalığa. Deniz kenarına gitsek?
– Tabii, nasıl istersen.

Kadife'den çıktığımızda o derin bahar kokusu yanımıza geri dönmüştü. Havayı nefesime boca ettim. Kalabalığın beni bu kadar korkutmuş, rahatsız etmiş olmasını aklım almıyordu. Görece temiz hava beni biraz olsun kendime getirmişti.

– Nerden su alabiliriz?
– Hemen şurda bir market var. Ben de bir iki bira alayım.

Birdenbire tramvay sesi. Yüreğimin kıpkızıl çarpıntısı. Yanımızdan geçip giden tramvayın arkasında bıraktığı çınçına gülümseyen Mahir ile gözünü şu köşkün bahçesindeki çingenepembesi begonvile kaçıran ben, nereye gidiyorduk? Deniz görünmüştü. Birden o yumuşacık sesiyle mırıldandığı şarkısıyla geceye kesen göğü ve gecenin ta kendisi olan yüreğimi ışıl ışıl etti.

"Sahil sakin ve sessiz
Motel ışıkları durgun deniz
Karşıda bir balıkçı teknesi
Kırık dökük iskele
Sıcak günlerin yorgunluğu üzerimde
Umutsuzluk görünürde
Henüz batan güneşin özlemi...
Ve bu yalnızlık çekilmez gibi..
Sahil sakin ve sessiz
Güneş ısıtmıyor artık tenimi
Sonunda yağmurlar geldi
Bu kumsaldan göçmek vakti
Sıcak günlerin yorgunluğu üzerimde
Umutsuzluk görünürde
Henüz batan güneşin özlemi...
Ve bu yalnızlık çekilmez gibi"*

* Beste-Güfte: Yavuz Çetin.

Mahir ne arıyordu öykümde? Ben ne arıyordum Mahir'in sokaklarında? Her adımda Nafiz'den uzaklaşıyor, hem adımda Nafiz'e geç kalıyordum. Hâlâ beni bekliyor muydu? Benden hâlâ ne bekliyordu? Şarkıyı deniz sürdürüyordu. Deniz, hepimizindi. Denizin karşısında suçlarımdan arınıyordum. Olan biteni anlıyor, yapacaklarımı izliyordum.

Varsın soframız deniz kenarında olmasındı. Birbirimizin kıyısında olmak neyimize yetmezdi? Konser bitmiştir, dönüş yolundadır güzelim, diye düşünerek neşeli değilse de sakin bir ümitle, pamuk gibi pişen lüferi tabaklarımıza diziyordum. Mezelerin yaydığı sarımsak kokusuyla, balığın yaydığı mis gibi defne kokusu cenk ediyordu. Salatanın baharatlarını ektim miydi tamamdı. Sabaha karşı çıkarıp yaktığım mumu yeniden yakıyordum. Mumu yakan yaşama arzum daha 24 saat dolmadan sönmüştü. 24 saat mi; en az yedi sene geçmişti. Aşk, zamanla ölçülemeyecek bir şiddetti. Hakiki hayat evdeydi. Peki ya hakiki aşk? Neydi umuduma kafa tutan bu huzursuzluğum? Yüzümün tebessümlerini esir tutan zalim his neydi?

Başımın ağrısı çoğaldıkça çoğalıyordu. Yemek iyi gelecek, diyordum, sabret. Plak çalsa mıydım? Mahur gelsindi önce. Gelince o seçerdi. Yıllardır dolaptan çıkarmadığım, anacığımın diktiği masa örtüsünü yayıyordum sofraya. Masa örtüsünün zarif nakışlarını okşuyordum. Ferdane Ablam ne çok severdi bu örtüyü. Masa örtüsü, bir evin en güzel hikâyesi. Yarın Sacit Abi'yi aramalıydım. Başıma bir de o baksındı. Başımı annemin kucağına koysaydım hiçbir derdim kalmazdı. Mahur bana daha ne kadar tahammül edecekti? Başım fena acıyordu. Sanki içinde zehirden bir deniz vardı. Dalgaları hırçın, zifiri bir açık deniz. İstanbul denizi değildi bu. Kendini vahşi rüzgârlara bırakmış bir kuzey deniziydi başımdaki. Uğultusundan başım dönüyordu. Balıklar soğumadan gelmeliydi Mahur. Ziyadesiyle

acıkmıştım. Bana kızgın mıydı? Tasavvurlarım başımın fırtınasına şimşekler düşürüyordu. Sofra hazırdı.

"Cennet gibi!" diye düşünmüştüm, Moda sahilinden görünen sonsuzluğa bakarken. Cennetin nasıl bir yer olduğunu nereden biliyordum? Hüzünlü gözlerimi denize daldırıp daldırıp düşünüyordum. Cennet deyince gözümün önüne hiçbir şey gelmiyordu. Ama gözümün önündeki uçsuz bucaksız deniz bana tam da cennet gibi geliyordu. Neden sonra cennette yalnız olmak düşmüştü aklıma. İstanbul'da yalnız olmak gibi canlandırmıştı aklım bu imgeyi. Yalnızlıklarımız mı tahrip ediyordu şehrimizi? Biz, İstanbulumuzun güzelliğini birbirimizle paylaşamıyoruz diye mi bunca hırpalanmış, bunca yorgun düşmüştü İstanbul?

Bir yeri cennet yapan denizi, havası değildi. Bir yeni cennet yapan o yeri beraber yaşamasını bilen insanlardı. Bunca yaşamasız bir sevgililik sürdürürken, bunca yalnız çıkarken canım denizin karşısına nasıl olmuştu da cennette gibi duymuştum kendimi? Yalnız değildim çünkü. Yanımda İstanbul'u yine cennet kılmak için hazır bir insan vardı. Fakat ben öyle sıkı tutunmuştum ki yalnızlığıma, yalnız olmadığımı bilmek bile beni korkutuyordu. Meğer tutulduğumu sandığım aşk, tutunduğum yalnızlığımmış. Bunu kendime ne zaman itiraf edeceğimi soruyordum gizlice.

Gecenin ışıkları, bankında oturduğumuz sahilden kendine baktıran Kınalıada'nın şıkır şıkır bir portresini sunuyordu bize. Gözlerimi uzun uzadıya gece denizinde yüzdürdükten sonra, adaya çıkarmıştım. Gözlerimin serinlikte üşüdüğünü, üşümek ne kelime titrediğini, titredikçe yaşlandığını gören Mahir, ceketinden sonra tenini de çıkarırdı, sırf gözbebeklerimin içi ısınsın, şenlenip gülümsesin diye. Ama kaskatı bakışlarımla engel oluyordum ona. Gözlerimi kendine doğru eritmek için konuşmayı

denedi. Halbuki konuşmadan anlaşmayı tüm sözcüklere yeğlediği belliydi.

- Sever misin Adaları? diye sordu.
- Çok.
- En çok hangisini?
- Burgaz. Sen?
- Kınalı. Adaların en mütevazısı ve en sessizi Kınalıada. Fayton, araba bir tek orada yok. En sessiz çünkü o, Ermeni adası. Öteki gibi yaşamak pahasına, evlerinde, İstanbul'da kalan Ermeniler, Kınalıada'yı kendilerine koza bellerler. Sessizliğin içinde yaşarlar şenliklerini. Ve hep bir yalnızlık eşlik eder şenliklerine. 6-7 Eylül olayları, İstanbul'un kimliği, kişiliği için en hayati kırılma noktasıydı. O günden sonra evlerinde, şehirlerinde kalan tüm gayrimüslimler bir kozaya sığınarak yaşamadı mı? Benim burda evimi paylaştığım arkadaşım da Ermeni. Ama saklıyor Ermeniliğini. Soyadının sonundaki 'yan'ı 'oğlu' yaptı mı oldu bitti sanıyor. Kendin olmaktan korkarak yaşamak ne acı..."

Biz tam dünyadan bihaber bunları konuşurken, kendi memleketinde, kendi şehrinde Ermeni olmaktan korkmadan yaşayan bir Kınalıada sakini, bir dünya insanı, bir gönül sözcüsü, bir barış öncüsü olan gazeteci Hrant Dink öldürülmüştü. Yeniyetme katili Ogün Samast, "Ermeni vurdum!" diye naralar atarak büyük yerden aldığı emri yerine getirmenin gururunu yaşıyordu. Beyaz beresi sayesinde usulen yakalanıp emniyete götürüldüğünde, kendisinden Türk bayrağının önünde "rahat olarak" poz vermesi istendi. Cinayetin azmettiricisi Yasin Hayal ise mahkemeye getirilirken, nefret saçarak, "Orhan Pamuk akıllı olsun" diye bağırarak yeni bir tehditle safını kuv-

vetlendiriyordu. Kendi yalnızlığımıza çekilmek yerine yalnızların kalabalığına çekilseydik, Mahir ile ben de Hrant Dink'in vurulduğu gece, *Agos*'un önünde "Sarı Gelin"i söyler, kendimiz için değil ülkemiz için korkar ve korkunun yerine derhal isyanı koyardık birlikte.

Sofrada yalnız olan, hayatta da yalnızdır. Yalnız kalmış mıdır, yalnız bırakılmış mı? Evde kalmalarımın, geç kalmalarımın, mazide kalmalarımın cürmünü Mahur'a atmamalıydım. Bu akşam evin tüm eşyasından çok sofra aksettiriyordu beni. Balıklar soğumuş, kurumuştu. Salata tazeliğini yitirmiş, haydari su salmış, patlıcan salatası kararmıştı. Tabaklar boş, bomboştu. Çatal bıçaklar lal olmuştu. Sandalye tensiz, ruhsuzdu. Mum söndü sönecekti. Koltuğa çökmüş, sofrayı seyrediyordum. Açtım. Fakat kalkıp o sofraya tek başıma oturacak kuvvetim yoktu. Mahur'un bir daha asla dönmeyeceğini kabul ettiğim lahza, kadim dostum yalnızlığım aklıma girdi: Kendisini, yalnızlığımı ölümsüz bir esere dönüştürmemi önerdi. "Çok acıklı, korkunç kederli olmaz mı" diye sordum ona. "Ben böyle güzelim" dedi. Benim değil de bir başkasının yalnızlığı olsaydı, "Hayatta ne acılar, ne kederler var, seninki de ne ki" derdi.

Atölyeye gidip şövalemi aldım. Atölyede Mahur'un kitaplarını görmek canımın acısını sızdırdı. Şövaleyi salonun ortasına, içine de boş bir tual yerleştirdim. Oturmadım. Çünkü resmimde, kendimi sofranın sandalyesine oturtacaktım. Mum sönünceye kadar eğile doğrula, fırçayı kanıma batıra çıkara çizdim. Kimsesiz soframı anlatan resmimin adını Son Akşam Yemeği *koydum.*

Değil saatlerce, senelerce dinleyebilirdim Mahir'i. Kendini en çok yalnız hisseden yanım meğer vicdanımmış. Mahir anlattıkça bana Talat'la etmeyi özlediğim sohbetleri, sustukça, Nafiz'le çıkmayı özlediğim yürüyüşleri misliyle geri veriyordu. Buna sevineceğim yerde korkuyordum.

Öyle ki tüm sözcükler adına efkârla başımı sallıyordum. Neden sonra,

– Yarın adaya gidelim mi? diye sordu Mahir. Kalbime parlak koyu mor bir taş oturdu.

Bugün, tam bu saatlerde adada olacaktık Nafiz'le. Havanın oyunu bizi konsere ikna etmişti. Adaya yarın gidecektik hava açarsa. Konser, Nafiz'i sonsuz bir zaman kipiyle bağlı olduğu evine, beni ise sihirli bir zaman kipiyle bağlanacağım adama, Mahir'e sürüklemişti ve şimdi o adam beni, yüreğimce olmam gereken yere, adaya çağırıyordu. Ağlıyordum. Yine.

– Daha fazla konuşmayacağım. Ne desem seni ağlatıyorum.
– Konuş lütfen. Bana bakma.
– Ben artık sana bakmadan yapamam.

Gözlerimi adadan alıp, bir buluta takıp, boylu boyunca göğe uzandım.

– Ne diyorsun, yarın gidiyor muyuz adaya? Kınalı da olur Burgaz da.

Bir süre durup, başımı indirip, yüzüne, gözlerinin kara canlılığına bakıp,

– Neden olmasın, demeyeyim mi?

Yeniden çocuk olmuş gibi sevinmişti. Neden olmasındı sahi. Vapurlar bitmişti. Dolmuşla dönecektim. Mahir'e arkadaşımın hasta olduğunu, bir süreliğine onun yanında kaldığımı söylemiştim. Denize nazır dolmuş durağına sahilden doğru rüzgârı dinleyerek vardığımızda Mahir'le vedalaşmaya davrandım. Beni durdurdu. "Ben de seninle

geliyorum" dedi. Kararını çoktan vermişti. Bir telaştır aldı beni.

– Ne gereği var, kocaman kadınım.
– Ne olursan ol. Ben de benim ve böyle istiyorum.

Karşı çıkmama izin vermeyen bir tavırla söylemişti bunu. Dayatırcasına değil ama, rica edercesine. Dolmuştaydık yan yana. Mahir'in kendini ele vermez gelenekçi yanıyla böylece tanışmıştım. Sıkış tıkış dolmuş uçarcasına yol alıyordu. Başımızı çarpmamak, camdan fırlamamak için birbirimize tutunduk. Halimize gülüyorduk. Oyun peşinde çocuklar gibiydik. Dolmuş şoförü son perdeden "Batsın Bu Dünya"yı dinliyordu.

"Yazıklar olsun yazıklar olsun
Kaderin böylesine yazıklar olsun
Her şey karanlık nerde insanlık
Kula kulluk edene yazıklar olsun
Batsın bu dünya, bitsin bu rüya
Ağlatıp da gülene yazıklar olsun
Dolmamış çileler, yaşanmamış dertler
Hasret çeken gönül, benim mi olsun
Ben ne yaptım kader sana
Mahkûm etti beni bana
Her nefeste bin sitem var
Şikâyetim Yaradan'a, şikâyetim Yaradan'a.
Şaşıran sen mi yoksa ben miyim bilemedim
Öyle bir dert verdin ki kendime gelemedim
Çıkmaz bir sokaktayım yolumu bulamadım
Ben mi yarattım, ben mi yarattım
Derdi ıstırabı, ben mi yarattım
Günah zevk olmuşsa, vefa yorulmuşsa
Düzen bozulmuşsa, ben mi yarattım.
Batsın bu dünya, bitsin bu rüya
Aşksız geçen ömrüme, yazıklar olsun

Dolmamış çileler, yaşanmamış dertler
Hasret çeken gönül, benim mi olsun."*

- Çalan kim? diye sordum Mahir'e.
- Bilmiyor olamazsın.
- Bilmiyorum.
- Demek sen gerçekten sarayına kapanmış, prenses hayatı sürüyorsun.

Neşem uçup gitmişti. Mahir tanımında haklıydı. Karanlık sarayıma, melankolik prensime dönüyordum. Ya Mahir içeri gelmek isteyecektiyse? Beşiktaş'ta ayrılmalıydık.

- Orhan Gencebay.
- *Tutunamayanlar*'dan araklamış sözleri.
- Nasıl?
- "Bat dünya bat, iki gözün kör olsun da git piyango bileti sat."
- Hiç böyle düşünmemiştim. Tam olmamış ama. En iyisi ben besteleyeyim.
- Kimi şeyleri olduğu gibi bırakmak daha iyi. *Tutunamayanlar* ne bestelenmeli ne filme çekilmeli. Çünkü o tam anlamıyla edebiyat.
- İnsanlar için de mi aynı şeyi düşünüyorsun?

Zıplayan dolmuşta bile hüzünlenebiliyordum. Gözlerimi camdan uzaklara kaçırırken, evet, Nafiz'i de olduğu gibi bırakmak belki de daha iyidir, çünkü o tam anlamıyla sanat, diye düşünüyordum.

Resmimi görmek için dahi açmadım ışığı. El ve zaman melekesiyle yatak odasına geçtim. Kendimi parlak koyu mor bir taşmışımcasına yatağa attım. Tanrım, dedim, yalvarırım

* Beste-Güfte: Orhan Gencebay.

uyuyayım. Tanrı benim ona inandığım kadar inanmıyordu bana. Beni, kendi kaderimi çizmeye terk etmişti. Fakat ben kendimden de kaderimden de bıkmıştım. Artık Mahur'u bile istemiyordum. Hakiki değilmiş demek, diyordum. Hakiki olsaydı her şeyimle kabul ederdi beni.

Divane bir âşık gibi uykuyu sayıklıyordum. Nazlı uyku biraz daha bekletecektiyse beni yaşayamayacaktım. Başım uykuyu beklemeye tahammül edemiyordu. Bin bir senelik bir ağacın kök salabileceği kadar derine deliniyordu şakaklarım. Başımda bilgelikleriyle korkutan ağaçların dallanıp budaklandığını düşündükçe ağrım yeşilleniyordu. Sevgili uyku gel de kurtar beni, diyordum. Gelen olmuyordu. Gidenler geçidiydi benim hayatım.

Başım, kalbimden daha büyük bir kuvvetle gümbürdeyerek atıyordu. Aklım atarken, kalbim zonkluyordu. Bu da oldu sonunda diyordum. Uzuvlarım yer değiştiriyordu. Uyuyabilmek için öyle tuhaf duruşlar alıyordum ki elim elliğini, bacağım bacaklığını karıştırıyordu. Midem nefes borumla mekân takas ederken, ruhum tenimle zaman takas ediyordu. Ah bir uyusam... Belki de hiçbir şey değişmeyecek. O lahza bu lahzadır ninni niyetine bunu söylüyorum kendime.

Akaretler'de dolmuştan indik.

– Gerisini artık kendi başıma giderim, dedim.
– Teşvikiye buradan çok uzak değil mi? diye sordu.
– Nesi uzak canım. En çok yarım saate evdeyim.
– Bu saatte yalnız başına yürümemelisin, deyip, hiç bana sormadan bir taksi durdurdu. Benimle taksiye binmişti.

Şoföre evi tarif ettim. Bu durum hiç hoşuma gitmemişti. İki dakikada gelivermiştik. Yolu tarif ederken düşüncelerim birbirine dolanmıştı. Ne diyecektim ona şimdi?

- Ev benim olsa gel derdim. Ama arkadaşımın hasta haliyle evinde birini pek isteyeceğini sanmam.
- İnsan canlısı değil galiba?
- Öyle öyle ama... Hastalık hali işte...
- Anlıyorum. Dert değil. Ben de istemezdim herhalde. Zaten ben senin eve sağ salim ulaştığını görmek için geldim.
- Teşekkür ederim. Çok zarifsin.

Sokak boştu. Hemen kapının dibindeydik. Nafiz'in camdan bakıyor olsa bile bizi görme şansı yoktu.

- Yarın buluşuyor muyuz? diye sordu.
- Olur, dedim.
- Gene Kadıköy diyelim mi?
- Olur, dedim yine.

Beyoğlu'nda tanışmıştık ama birbirimizi Kadıköy'de tanımıştık.

- 9 erken mi?
- 10-10.30 arası diyelim.
- 10.15'le geçersin o zaman. Karşılarım seni.
- Anlaştık. Az kalsın unutuyordum... Ceketini vereyim.
- Kalsın sende.
- Lüzum yok.
- Ciddiyim, kalsın.
- Yok yok... Evde var hırkam.
- Yarın getirirdin?
- Hayır, al. Üşüme.
- Kolay kolay üşümem ben.
- Olsun. Nasıl döneceksin?
- Bakarım başımın çaresine.
- İyi geceler Mahir.
- İyi geceler Mahur.

Dedik demesine ama ayrılamadan kaldık öyle. Âniden sarıldık birbirimize. Sonra, Mahir'den ayrılıp, Nafiz'in evine dönüp kapıyı çaldım. Kapı açılınca bu kez Mahir'e dönüp, el salladım. Gülümsedi.

– Hadi, eve girdiğini göreyim, dedi.

Tam eve giriyordum ki arkamdan seslendi;

– Mahur, dedi.

Döndüm.

– Bir ihtimal daha var. O da yaşamak mı dersin?

Ağlamaklı gülümsedim. Apartmana girdim. Niye buraya gelmiştim ki... Okula gitmeliydim. Ne diyecektim şimdi Nafiz'e? Nasıl saklayabilecektim? Mahir baktığı için yukarı çıkmak zorunda kalmıştım hemen. En iyisi hiçbir şey düşünmeden davranmaktı. Mahir'in söylediği söz aklımdan gitmiyordu. Sahi, var mıydı öyle bir ihtimal?

Kapı çalıyordu. Bu saatte gelen Mahur'dan başkası olamazdı. Yataktan nasıl bir dinçlikle fırlamıştım; zavallı ben. Hakikaten de güzelimdi gelen.

– *Hoş geldin, dedim, şaşkınlıktan şenliğe geçit yapan bir tonda.*
– Girebilir miyim? *diye sormasın mı?*
– *O nasıl soru! Gel, senin evin burası.*

Nafiz böyle söyleyince kendimi tutamadım. Ağladım. Nafiz bana sarıldı. O an bana kimsenin böyle sarılamayacağını anladım. Hayvani, kaba, büyük, dehşet bir sarılma. Zarif değil. Ama içi yumuşak. En derini, incenin

incesi. Dışına koyduğu kabuk kırılamaz sertlikte, zırh adeta. Sevdiği kadına zırhıyla sarılan bir adam. Daha da ağladım. Onu da ağlattım. Hıçkıra hıçkıra, sarmaş dolaş ağladık. Nasıl veda edecektik birbirimize? Nasıl affedecektik birbirimizi?

– *Çay yapayım mı?*
– Çok uykum var.
– *Şarabın üstüne çay içilmez zaten, değil mi?*
– Nerden bildin?
– *Benim ustalığım, senin kokun.*

Ne diyecektim? Ne yapacaktım? Ne istiyordum? Ne bekliyordum?

– *Yalnız mıydın?* diye sordu.

Yalnız olmadığımı bile bile bütün saflığıyla bu ihtimalin gerçek olmasını diliyordu.

– Değildim, dedim, onu kandıramazdım.
– *Güzel*, dedi, korkunç acıklı gözleriyle.

Hiç gelmemeliydim bu eve. Ama nasıl gidecektim Nafiz'den? Gidemezdim. Gidersem ölürdüm. Ya kalırsam? Mahir'le bir daha buluşmayacaktım. Nafizsiz edemezdim ben.

– Müjgân İstanbul'a gelmiş. Benim için de sürpriz oldu. Konserden sonra Beyoğlu'nda yürürken rastlaştık. Hasret giderdik bir yerde oturup...
– *Çok sevindim. Keşke eve davet etseydin,* derken hiç de inanmışa benzemiyordu.
– Başka sefere artık. Sen ne yaptın?

– *Resim yaptım. Bir de... Gördüğün yemekleri.*
– Nafiz... Çok, çok özür dilerim. Ne kadar güzel görünüyorlar!
– *Yalan söylemeyi hiç beceremiyorsun. Güzeldiler lakin artık çok geç. Soğudu hepsi. Çöpe gidecekler.*
– Olur mu canım, ben yerim.
– *Saçmalama Mahur. Buz gibi olmuşlardır.*
– Bayılırım soğuk balığa! Hem mezenin de sıcak yendiği nerde görülmüş?
– *Saat gece yarısı 2'yi geçiyor.*
– Saatle ne vakit ilgilenir oldun? Haydi, sofraya.
– *Sen ciddisin?*
– Elbette! Elimi yüzümü yıkayıp hemen geliyorum.

İnanamıyordum. Yorgunluktan tarumar edemediğim sofrada Mahur'la karşı karşıyaydık şimdi. Mahur bana dönmüştü. Mahur'la aşkımız hakikatlerin en hakikisiydi.

Beni kimse Nafiz kadar sevemezdi. Kendimden utanıyordum. Bir daha asla onu bırakmayacaktım.

– Ellerine sağlık. Harika olmuşlar!

İkimiz de çok acıkmıştık. Pek da fena olmamıştı yemeklerim. Beni kırmamak için "Ellerine sağlık" diye diye yiyordu buz tutmuş balıklarla pörsümüş mezeleri. Müjgân'la beraber olmadığını biliyordum lakin bu lahzayı bozamazdım. Bu sofrada beni yalnız bırakmadığı için ona şükran borçluydum.

– *Konser nasıldı? diye bile sormamalıydım ama sormuş oldum.*
– Sensiz hiç tadı yoktu, *dedikten hemen sonra nigâhını kaçırmıştı nigâhımdan.*

Yemeğe kelamsız devam ettik bir müddet. Sonra şöyle dedi Mahur, saten yumuşaklığındaki elleriyle incir tadındaki dudaklarını silerken.

– Bence bu yemeğin üstüne deliksiz bir uyku çekeceğiz.

İnanmıştım dediğine. Helada işlerimizi görüp soyunup yatmıştık. Yüzlerimiz birbirine dönüktü. Mahur, çocuğunu sever gibi yüzümü okşuyordu. Gözünden bir iki damla yaş akınca gülümsedi. Gözyaşlarından öptüm onu. Gözlerini yumdu. Hıçkıra hıçkıra ağlamamak için kendini sıkıyordu. Ona bir ninni söylemek istemiştim. Fakat aklıma hiçbir ninni gelmiyordu.

– *Hangi şarkıyla başladı? diye sordum. Şarkı neyse onu söyleyecektim Mahur'a.*

Uyumuştu. Ne çabuktu! Varsın uyusundu. Yanımdaydı ya... İsterse senelerce uyuyabilirdi. Nefesim nefesine değsindi yeter. Victor Gabriel Gilbert'ın Uyuyan Güzel*'ine benziyordu. Şimdi, o gece onu seyrederken içimden geçenleri hatırlayıp sakinleşmeye, huzur bulmaya, uyumaya gayret edeceğim: İç çekişlerini dinliyorum. Bir melek gibi değil, bir insan gibi uyuyorsun. Yaşıyorsun. Nefesinden nefes alıyorum. Tam sinende kavuşturduğun ellerin olabilmek isterdim. Uyuyorsun. Dünya sen uyuyunca sakinleşiyor. Yağmurun iç çekişleri gibi uyku sesin. Dinliyorum. Bana söylemediğin her şeyi işitiyorum. Beni seviyorsun. Sevgi de ne söz; bana âşıksın. Mutluluktan ağlamaklı oluyorum. Senin tam bu vaziyette resmini çizmeliyim. Çizmeyeceğim. Kimselerin göremeyeceği, yalnız benim bileceğim bir hatıra olarak kalmalı bu lahza. Hatırlamak için çaba harcamadan, ne zaman huzuru düşünsem, bana kendini hatırlatacak bir sahne. Varsın Mahur. Yanımdasın. Odamdasın. Uykum*

geliyor mutluluktan. Kim bilir nasıl bir şeydi uyumak? Yanına kıvrılsam uyuyabileceğimi hissediyorum. Ama ya sen uyanırsan? Dayanamam. Sana dokunmadığımda mı huzurun tamam oluyor? Ama ben böyle, sana dokunmadan da dokunuyorum güzelliğine. Uykunu okşuyorum bak. Rüyalarını boyuyorum. Uyurken hasret misin bana? Ben seni böyle yanı başında uzanmış seyrederken bile öyle çok hasretim ki sana... Doyamıyorum. Canım... Kadın çocuğum... Mahremim... Ruhum... Mahurum...

9. Gün veya 2010'lar

"vakıtları yakalamak istiyorum
parmaklarımda kalıyor altın tozları hızlarının
yataklı vagonda bir kadın uyuyor alt ranzada
yıllardır böyle derin uykulara dalmışlığı yoktu
saçları saman sarısı kirpikleri mavi
elleriyse gümüş şamdanlarda mumlardı
üst ranzada uyuyanı göremedim"
ben değilim bir uyuyan varsa orda

Nâzım Hikmet

Uyku, kimisi için çöken bir rehavet, kimi içinse çekilen bir eziyettir.

– Mahur! Mahur! Uyan!

Korkuyla uykumdan sıçramıştım. Oysa hiç uyanmamak isteyeceğim masal gibi bir rüyadaydım. Rüyamda Nafiz'le yağmurlu İstanbul sokaklarında kol kola yürüyüp, gülüşüyorduk. İstanbul, tanıştığımız günlerdeki gibi saf ve el değmemişti. Akordeoncu çocuk çıkıyordu karşımıza. Şu geçenlerde gördüğüm hani... Yıllar önce birbirine çok âşık iki sevgiliye çalınmış bir melodiyi çalıyordu bize. Nafiz'in bana dün verdiği Ferdane Ablasının şalını başımıza örtüp, gizliden öpüşüyorduk. Tüm şehir bizi seyrediyordu.

- Nafiz? N'oldu?
- *Başım!... Başım... Helaya kalkayım dedim. Belki küçük abdestimi yaparsam daha kolay uyurum diye düşündüm. Yatakta doğruldum. Tam kalkacağım, başım öyle döndü ki... Durmadı. Hâlâ dönüyor. Nefesim kesik kesik. Galiba ölüyorum Mahur.*
- Sakin ol Nafiz...
- *Nasıl olayım!*
- Bağırma lütfen. İnsanlar uyuyor.
- *Bana ne insanlardan!*
- Gevşemeye çalış biraz.
- *Demesi kolay!...*
- Yapması da kolay, haydi, bırak kendini.
- *Yardım et Mahur! Ölüyorum.*
- Kendine gel! Uykudan yeni uyandım. Kâbus gibi davranıyorsun.
- *Ah, çok afedersin! Uykunu böldüm...*
- Kırıcı oluyorsun. Ne yapmamı istersin, sakince söyle, yapayım...
- *Onu da ben mi söyleyeceğim? Bu halimle... Tutmuş, uykumdan uyandırdın diyor ya... İyi, ben burda ölürken, sen mışıl mışıl uyu! Ne âlâ sevda!*
- Hain hain konuşma benle.

– *Hain mi? Hain demek! Pekâlâ Mahur. Kusura bakma güzellik uykunuzdan uyandırdım. Haydi, dön uykuna. Kendi acımı kendim çekerim!*
– Nafiz, gel, koy başını omzuma, yum gözlerini...
– *Git! Dokunma bana! Ben bu haldeyken bile bana hain diyebilecek kadar merhametsiz birini istemiyorum yatağımda!*
– Nasıl istersen!

Çırçıplak kalktı yanımdan. Hiddetle gardırobu açtı. Bir deri bir kemik kalmıştı. Kıyafetlerini yatağa yığdı. Çıplaklığı bile gururumdan vazgeçiremiyordu beni. Kot pantolonunu giydi. Üstüne de ilk geceki gömleğini. Kalanları, pudrası ve deodorantı ile birlikte çantasına tıkıştırdı. İhtiyarlamıştı. İncinmişliğim beni yatağıma, yalnızlığıma mıhlamıştı. Ağzımı açıp, yerimden kalkıp, ona, "Dur gitme. Özür dilerim" diyemiyordum. Kendimi parkeden tavana kadar haklı buluyordum. Kalbim patlayacak gibi çarpıyordu. Başımın dönmesi şekil değiştirmişti. Rayından çıkmış bir keman gibi kararıyordu gözlerim.

Mahur odadan çıktı. Onu durdurmak için vaktim yok denecek kadar azdı. Fakat bir dirhem de olsa vardı. Temkinlilikle yatakta doğrulmuş otururken, asrın ağrısıyla inleyen başım, ellerimin arasındaydı. Zamanı dondurmak istercesine sıktım gözlerimi. Apartman kapısı açıldı. Mahur ve kokusu uzaklaştıkça uzaklaşıyordu. Bana ait olması imkânsız bir kuvvetle kapıya koştum. Başına şapkasını takarken Mahur'un elleri sinirden titriyordu. Ben ondan daha öfkeliydim lakin.

– *Gidemezsin! diye bağırdım.*
– Haddini aşıyorsun.
– *Aramızda had diye bir şey yok sanıyordum.*

– Aramızda ne var ki Nafiz? Senin çocukluğundan, korkaklığından başka ne var?

Bir gün unutmak mecburiyeti duyduğum o tiksinti dolu ifade ile yüzüme bıçak gibi baktı, battı ve âniden mutfağa koştu. Bir an için yerimden kımıldayamadım. Nafiz'in çatal bıçakların durduğu çekmeceyi açtığını işittim. Can havliyle mutfağa koştum. Nafiz ekmek bıçağını almış, bileğini biledi bileyecek. Çığlığımla sarsıldım. Ona doğru yalpalayarak yürüdüm.

– *Yaklaşma!*
– Yalvarırım, bırak onu.
– *Beni sevmiyormuşsun Mahur. Bunu bilip de yaşamak neyime?*
– Seni sevdiğimi her şeyden daha iyi biliyorsun.
– *Seven insan kabul eder. Karşı çıkmaz! Değiştirmeye çalışmaz!*
– Bırak o bıçağı...
– *Hani gidiyordun sen? Ne duruyorsun hâlâ?*
– Gitmemi sahiden istiyor musun?
– *Zorla güzellik olmaz Mahur.*
– Yüreğim dayanmıyor Nafiz. Ölüp kalacağım.
– *Sana bir şey olmaz. Ne olacaksa bana olacak. Bugün değilse de bir gün gideceksin. Ya ben? Ben de kalmayacağım. Ne bu evde ne bu dünyada... Bir gün gideceksen bugün git. Beni yalandan, geçici saadetlerle oyalama. Bırak alışayım acıya! Bırak da acı yok etsin beni!*

O ağlıyor, ben ağlıyordum. O inliyor, ben inliyordum. Yavaşça yanına varıp, beline sarıldım. Bıçak hâlâ elindeydi. Elim titremiyordu şimdi. Bıçağı çekip usulca alıyordum elinden. Yerine koyuyordum.

– *Mahur, senden son bir ricam var*, diyordu ıslak, âşık gözleriyle.
– Söyle, dedim, son bir ümitle.
– *Beni öldürür müsün?*

Yüreğimi bıçaklayan bu söz düşüncemi sakat bırakmıştı. Ceylan gibi cılız, güz gibi güzel yüzüne tokat attım.

– Aptal! Aptalsın sen! Asıl sen beni öldürdün. Bir ölü nasıl becerir öldürmesini! diye sordum öfkeli gözyaşlarımla.

Gözlerini yere yığdı. Bakışlarına basıp gitmeliydim. Yalnızlığından öğrenmeliydi hatasını. Sessizliğe, kimsesizliğe kaçıyordu. İçime dolu misali doluşan duygu neyse şöyle tercüme ediyordum dile:
– Benim de senden son bir ricam var. Seninki gibi imkânsız değil hem.

Gözlerini gözlerime itti. Ama bırakmadı. Henüz kıyıda tutuyordu.

– Benimle gel. Gidelim bu evden.

Katılaşmış, yakıcı acıyla gülümsedi.

– *En az benim isteğim kadar imkânsız bu.*
– Ben senin yaşamanı istiyorum.
– *Kırmızı neyin rengidir Mahur?*
– Aşkın.
– *Acının.*
– Tutkunun.
– *Ölümün.*

– Senin yaşam dediğin beni öldürüyor.
– *Senin ölüm dediğin beni yaşatıyor.*

Dudaklarıyla dudaklarımı pençeledi. Kökünden kurtulmak isteyen ama gidecek bir yeri de olmayan bir ağaç gibi can çekişerek öptü beni. Dudağım kanıyordu. Yapraklar içinde soluk soluğa rüzgârında kalmıştım.

– *Git, kurtar kendini,* dedi.

Titriyordum. Titriyordu. Ev ağzına kadar korkuyla dolu bir yürek gibi karanlıktı. Güvercin cam kenarında çırpınıyordu.

– Benimle gel, kurtul, dedim.

Hırçınlaştı. Titremesi önlenemez bir hal aldı. Zar zor, duvarlara çarpa ede yatak odasına gitti. Susuz kalmış bir deniz gibi yatağa uzandı.

– Daha ne kadar yapacaksın bunu? diye sordum, çaresizliğin diri tuttuğu öfkemle.

Debelenerek,
– *Ben bir şey yapmıyorum!* diye inledi.

Neden sonra koşup perdeleri açtım. Hava kapalıydı. Yine de ölgün bir aydınlık dolmuştu içeri.

– *Derhal kapa o perdeyi!* diye korkuyla sayıkladı.
– Kapamayacağım, diye inat ettim; çileden çıkmıştım.
– *Üstüme gelme Mahur. Sözden anlasana! Yalnız bırak beni,* dedi.

Yine sımsıkı kapadım gözlerimi. Zaman dursun diye. Kapı çarptı. Zaman yok oldu. Yalnız, yapayalnızdım. Bir dağ başı kadar yalnız ve efkârlı. Mahursuz, hayatsız, zamansız, cansız kalmıştım. Son sözlerim için pişmandım. "Yanıma gel Mahur. Gözlerimden anlasana. Yalnız bırakma beni!" demek isterken neler dediğimi hatırlayınca başımdan gözlerime, gözlerimden suratıma yayılan ateşli ağrıyla yatağa çivilendim. Kalkıp, perdeyi bile örtememiştim. Ne kolumu ne ruhumu kımıldatabiliyordum. Kalbim, kanadı kırılmış bir melek gibi korkuyla ağlıyordu tam şuramda.

Ah Nafiz... Ah Nafiz... Diye diye, Nafiz'den başka hiçbir şey düşünemeden, başım dönerek, zamanım dönerek yürüyor, yürüyordum. Kendi kendime şöyle söylüyordum: Bir gün sokakta seni öldüren insana rastlarsan ellerini boynuna, bacaklarını beline dolayıp, onu doyumsuzca öpeceğini ve onun da sana dünyanın tüm tutkuları tüm şefkatleriyle karşılık vereceğini biliyorsun. Ölüsün, öldürülmüşsün ve hâlâ seviyorsun. Sevdiğin, senin katilin. Onu öldürmeye kıyamıyorsun. Oysa o büyük bir arzuyla senin onu öldüreceğin günü bekliyor. Yaşamak istiyor musun, bilmiyorsun. Ama onu biliyorsun, o seni biliyor. Sen onu yaşıyorsun, o seni yaşıyor.

İskelede durmuştum. Karşımdaki deniz, gözümün içine doluyordu. Ağlıyor, ağlıyordum. Ülkelerindeki iç savaştan kaçıp, Türkiye'ye sığınan, Avrupa'nın reddettiği binlerce Suriyeli'den ikisi; bir baba-kız, iskelenin kenarına, betona oturmuş, dileniyordu. Onları görünce gözyaşlarım çoğaldı. Hırkamı almamıştım. Almış olsaydım çıkarıp kız çocuğuna verirdim. Köşedeki simitçiden simit, labne, Sarelle ve su alıp baba-kıza verdim. Babası "Allah razı olsun" derken iskeleden mekanik bir çağrı yükseliyordu: "İskelemizdeki vapur hemen hareketle Kadıköy seferini yapacaktır. Kadıköy yolcusu kalmasın lütfen." Dün bir başka sokak çocuğundan aldığım mendili suyla ıslatıp

küçük kızın kirlenmiş yüzünü silip, okşadım. Gözlerini gözlerime dikip, korkuyla bana baktı.

Nafiz de benimle sokağa çıksaydı ve bu küçük kızı görseydi kendine gelir, korkularından utanırdı, diye düşündüm. "Vapurumuz hareket etmiştir. Lütfen acele etmeyiniz" diyordu mekanik ses. İç sesim durulmuştu. Vapurdaydım. Sessizlik doğarken, "Ah İstanbul" dedim, saçlarım hüzünlü bir badem ağacı gibi pıtır pıtır bembeyaz çiçekler açarken. Bildiğim ahşap vapurlara hiç benzemeyen beyaz vapur, Kadıköy'e doğru yol alırken daima Galata Kulesi'yle göz gözeydim. Ona baktıkça Nafiz'i görüyordum. Oysa Nafiz, Kız Kulesi'ne benziyordu. Bendim Galata Kulesi'ne benzeyen. İnsan içinde, sokak ortasında, basitçecik ve yapyalnız. Kendimi düşününce "Ah Nafiz" demiştim gene. Kendimi düşünmek bana onu hatırlatıyordu.

Nafiz... Aşkım, aksim, yolsuzum, kavgam, düşmanım, karşıtım, sır kübüm, yalnızım, doğmamış çocuğum, olmayan kardeşim, ötekim, dengesizliğim, çıkmaz sokağım, derdim, karanlığım, gözyaşım, pusum, yabancım, inançsızlığım, gurbetim, huzursuzluğum, korkum, ruhum, hiçliğim, deliliğim, sevgilim.

Yattığım yerden acıyı dansa kaldırdım. Gözleri öyle karanlıktı ki... Acının karanlığı geçici körlük gibi önce delice korkutur insanı. Sonra sonra el mahkûm ahenk sağlarsın adımlarına. Dünyanın her rengi tüm tonlarıyla o karanlıkta belirir. Bu karanlık, mezarın çıkılmaz bir yer olduğu bilgisiyle huzur verir bir müddet. Fakat canlıdır insan. Sığamaz kabına. Hastalık o lahza ruhtan vücuda sirayet eder. Ruh bencildir. Beyinle el ele verip vücudu da en az kendisi kadar acı çekerken görmek ister. Hastalıkları eşit derecede şiddetlenince ruh ve beden bok yolunda kader arkadaşlığı eder.

Vücut, ruhu kurtarmak için işaretler verirken, ruh acıdan başka her şeye gözünü yuman bir zorba ise âşıktır o

ruh. Uyku diye ölümü alır koynuna, üstünü kat kat örter karanlıkla, ninni diye ağıt yakar zamana, ne hayatı ne dünü ne yarını, âşığın derdi aşkladır aşkla. Öldürücü bir-çok hastalık vardır. Yaşatmayıcı tek bir hastalık vardır. Adı aşktır. Mahur'dan kaptığım canım hastalığımdır. Muhteşem yalnızlığımdır. Aşk, evimin dört duvarıdır. Nereye gitmesem bendedir. Ne olmasam bendir.

Hesap edilmemiş bir kesinlikle, tam sözleştiğimiz vakitte Kadıköy İskelesi'ndeydim. Karşımda beni bekleyen Mahir'i bulduğumda zamanın ne istiyorsa insana zorla yaptırdığını anlıyordum. Daha dün bu buluşmaya gelmeme kararı almam kimin umrundaydı! Beni gören Mahir sevinç içindeydi. Onu görmek hüznümü koyulaştırmıştı. Saçlarımın çoğalan beyazlarını ustalıkla görmezden gelen Mahir,

– Nasılsın? diye sordu.

– Yorgunum, dedim gülümseyemeden.

Kolunu uzattı. Koluna girdim. Işıklara doğru sessizce yürüdük. Çocuğundan kuvvet almaya çalışan güçsüz bir ihtiyar gibi duydum kendimi.

– Ne oldu sana? diye sordu ışık bir türlü kırmızıdan yeşile dönmezken.

Huyum değildi fakat huysuzlanmıştım.

– Bir şey olmadı! Yorgunum sadece, diyerek tersledim onu.

– Kızma canım... derken alınmış mıydı anlayamamıştım.

– Lütfen bir süre nasıl olduğumu konuşmayalım. Sorma öyle şeyler. Bunalıyorum.

– Gideyim istersen? diye sordu, gene renk vermez bir sakinlikle.
– Gitme, dedim, yorgun fakat kararlı.

Çarşı tenhaydı. Herkes işte olmalıydı. Ben de kendime acilen bir iş bulmalıydım. Oysa çalışacak gücüm yoktu. Adım atacak halim olmasa bile sonsuza dek Mahir'in kolunda konuşmadan yürümek istiyordum. Okulu kırmış gençler geçiyordu yanımızdan. İki kız, iki oğlan. Kızların biri poposunu açıkta bırakan miniminnacık bir şort giymiş, diğeri ise göbeğini ve omuzlarını açmayı seçmişti. Erkeklerin biri yırtık pırtık bir kot pantolon giymişken, öbürü daracık, boyu çekmiş gibi duran bir kırmızı pantolon giymişti. Daha önce hiç görmediğim kılıklardı bunlar. Pek haz etmemiştim. Ama özgürlük onlarındı, isterlerse anadan doğma bile gezebilirlerdi.

– Şurası çok meşhur oldu. Şehrin her köşesine bir tane Starbucks dikiyorlar.
– Ne satıyorlar?
– Kahve tatlı genelde. Çok rahatmış koltukları. Evindeymiş gibi saatlerce oturabiliyormuşsun. Karışanın görüşenin olmuyormuş.
– Komünizm görünümlü kapitalizm desene.
– Aynen öyle! Nerde bizim Akmar günleri... Gün boyu sade çayla edilen sıcacık sohbetler, kurulan dostluklar... Eski tadı da kalmadı Akdeniz Kafe'nin... Yine de elinin kolunun, kafanın gönlünün rahat edeceği yer işte... Ne kaldı ki başka... Karnın aç mı?
– Ne yalan söyleyeyim, iyi olur bir şeyler atıştırsak. İki simit alsak şurdan, marketten de peynir. Deniz kenarında otursak?
– Üşümez misin?
– Üşümem.

Buz gibi su. Sanki çivileme denize daldım. Yüzüme çarpılan suyla gözlerimi açtığımda Sacit Abi'yi buldum karşımda. Bayılmışım. Hamdi defalarca kapıyı çalmış, açılmayınca telaşlanıp kendi anahtarıyla kapıyı açmış. Yatakta baygın yattığımı görünce öldüm sanmış. Korkup Doktor Sacit'i çağırmış. Sacit Abi'yi görünce çocuk gibi ağlamayayım mı!

– Korkuttun bizi Nafiz, *dedi Sacit Abi, bilge gülümseyişiyle.*

Ardında Hamdi, sevecen dikilmişti. Yerimde doğrulup Hamdi'ye minnettar gülümsedim.

– *Merak etmeyesin Hamdi, iyiyim ben.*
– İyi olduğunuza çok sevindim Nafiz Bey. Ben de size apartmanın restore edilmesi konusunu görüşmek için gelmiştim. Tüm apartman sakinleri apartmanın Keten İnşaat tarafından yıkılıp yenilenmesini istiyor. İnşaat süresince kalmanız için size yeni bir ev tahsis edilecek...
– *Mevzu dahi olamaz! Katiyen kabul etmem. Bu ev, ben mevcut olduğum müddetçe böyle kalacak. Ne beni ne evimi değiştirebilirsiniz!*
– Tahmin etmiştim tepkinizi ama... Çoğunluk evet dediği için...
– *Ne derlerse desinler. Ben, bu apartımanın en eskisiyim!*
– Haklısınız tabii... Ama... Bu akşam apartman toplantısı olacak. Katılmanızı istiyorlar...
– *Görmüyor musun halimi? Gelmeyeceğimi haber et!*
– Siz nasıl isterseniz beyefendi. Yeniden geçmiş olsun.

Hamdi çıkınca, Sacit Abi, Doktor Sacit'liğinden sıyrılıp, tam bir abi edasında,

– Hiç iyi görmedim seni. Çok zayıflamışsın. Tansiyonun yok gibi. Nabzın varla yok arası atıyor. Ne bu halin? *diyerek sorguya çekti beni.*

Saklayamayacaktım.

– *Sevdiğim kadın beni terk etti.*

Sacit Abi gömleğinin kollarını sıvadı. İnce parmaklı büyük elleriyle sırtımı sıvazladı. Abilikten dostluğa terfi etmişti.

– Ama senin kendini terk etmeye hakkın yok, *dedi.*
– *Niye ki? Neye yarıyorum şu dünyada? diye sordum yakınarak.*
– Yaşamaya. Sevmeye. Üretmeye. Bildiğim en kıymetli insanlardansın sen. Her insan kıymetlidir elbet. Ama bazısına bunu hatırlatmak, kabul ettirmek gerekir.
– *Ben kendimden iğreniyorum Sacit Abi.*
– Hayda! O nasıl söz öyle Nafiz? Ruhuna ayıp...
– *Ruhumdan da vücudumdan de ayrı ayrı nefret ediyorum. Nafizliğim batsın! Sadece bedbahtlık veriyorum sevdiklerime. Maharetsizin, korkağın tekiyim ben. Tam beş senedir bu evden çıkmadım. Halbuki bana sorsan, doksan senedir burdayım! Kendi ellerimle mahkûm ettim kendimi. Hangi insan yapar bunu kendine, söylesene? Mahur geldi, bana çıkalım dedi mamafih yapamadım. Evime kapanıp, onun da benimle çilehanemde ömür tüketmeye razı gelmesine uğraştım. Mahur bana tahammül edebilmek için her sokağa kaçtığında ise beş para etmez resimler yaptım. Ömrümü, vaktimi, kendimi tüketmekten başka şey bilmiyorum. Geçenlerde düştüm evde... Başımı çaptım... Keşke ölseydim. Mahur'u da kendimi de kendimden kurtarsaydım...*

Sacit Abi'nin nutku tutulmuştu. Yüzü kıpkırmızıydı. Benim ben olmadığımı düşünüyor olmalıydı. Oysa ben lanet olası bendim işte. Keşke ben olmak da kifâyetsizliklerimden biri olsaydı. Fakat Nafizlik benim fevkalade maharetimdi.

Sahilde, sütliman denize, hayat sarhoşu vapurlara, yaygaracı martılara, öykümün merkezi Galata'ya karşı kahvaltı etmiştik. Bizim dışımızda herkes, başını kuma gömen devekuşları gibi başlarını ellerindeki cep telefonlarına gömmüştü. Başkaldıranlarsa bunu ancak "selfie" çekmek için yapıyordu. Genel azınlık, kendilerini tişörtlerindeki sözlerle ifade edip, kapağında bir hayli kötü çizilmiş Oğuz Atay, Sabahattin Ali ve Frida olan, içi kim bilir nice yavan ince dergiler okurken, özel azınlık ise, kendilerini kendilerince ifade edip, içiyle dışıyla bir hayli iyi kitaplar okuyordu.

Yanımızdaki banka oturan liseli gencin elindeki mürekkebi akan derginin kapağında da tüketim nesnesine dönüştürmeye çalıştırdıkları, canım Oğuz Atay'ı anlayamadan çizilmiş bir Oğuz Atay portresi vardı. Tutunamayanlar'dan aklıma kazınan sözü tekrar ediyordum içimden: "Yüz ilahi bir şey Olric." Bu konuyu Mahir'e açmak yerine onu dinliyor ve ne dese tersliyordum. Oysa o sabah dünyada en çok olmak isteyeceğim yer Mahir'in yanıydı. Mahir'i bir sessizliktir almıştı. Neşesini güneşten alan bir kedi gibi, güneş çekilince kendi köşesine kıvrılıp gözlerini dünyaya yummak ister gibi bir hali vardı. Onu üzmek, isteyeceğim en son şeydi. Fakat Nafiz'le edemediğim tüm kavgaları, bir kalemde Mahir'le etmeye çalışıyordum.

Ötemizdeki adalara gözüm kaymıştı. Gidecek miydik? Adaya elimdeki bu ağır çantayla gitmek istemiyordum. Mahir niye bu kadar çok eşyayla adaya gideceğimi sormamıştı. Sormamayı bilen bir insandı. Bu öyle zor rastlanan, öyle kıymetli bir kişiliktir ki... Bu huydaki insanlardan hiçbir şey saklayamazsınız. Saklamak istediğiniz ne varsa

dile geliverir. Siz söylemeseniz bile ne diyeceğinizi bilir zaten böyleleri. Düşünce okuyan insanlar, kitap okuyan insanlar gibi dünyayı apaçık görmenin sessiz huzuruna güvenle sarınmıştır.

– İstersen çantanı bana bırakalım. Yani yanına almak istemediklerini...

Minnet duymuştum Mahir'e. Sormadığı, anladığı, saygı duyduğu için.

Ya bildiği, gördüğü için ne duymuştum? Korkudan alan hayranlığa çalan bir şey... Mahir'in bana ne önerecekse iyi olacağını henüz bilmeden,

– İyi olur, dedim. Yürümeye koyulduk.

– Başın mı ağrıyor? Elin sürekli şakaklarında, diye sordu.

– Hem de nasıl! Eczaneden bir nevrozin veya gripin almalı.

Su gibi gülümsedi. Gülücüğünden pırıltılar damladı.

– Komik bir şey mi dedim?

– Bulursak alalım tabii.

– Niye bulmayalım canım?

– Artık başka isimli haplar moda da ondan.

– İsmi ne olursa olsun. Ağrıyı kessin yeter.

– İlaç sever misin?

– O nasıl soru Mahir?

– Kimisi hiç ilaç içmez, kimisi de yerli yersiz içer ya...

Nafiz'i hatırlamaktan kaçmak ne mümkündü!... İlaç, bu dünyada en güvenmediği şeydi. Katiyen ilaç içmediği için kendisiyle övünürdü. Bir vücudu ancak kendi kendisi ya da bir başkasının vücudu iyileştirebilirdi.

– Gerekiyorsa içerim. Israrla karşı olan bir arkadaşım var... Onun gibi sırf ilaca karşıyım diye kendime acı çektirip eziyet ettirecek kadar mazoşist değilim.
– Dün gece yanında kaldığın şu hasta arkadaşın mı?

Sormamayı bilen insanlar, bu huylarının size sunduğu ayrıcalığı ayda yılda bir kendi lehlerine çevirip sizi sudan çıkmış balığa çevirirler. Bu halinizden kısacık bir anlığına da olsa zevk aldıktan hemen sonra sizi suyunuza koyuverirler.

– Çanta ağırsa bana ver, dedi âni sessizliğimin üstüne.
– Sağ ol. Yorulmuşum biraz, diyerek çantayı ona verdim.
– Şurdan devam edeceğiz, dediği eğri büğrü yola saptık.

Bir müddet konuşmadan kargacık burgacık Kadıköy kaldırımlarından, insana tuhaf bir sükûnet veren ara sokaklardan geçtik. Dünyaya barış gelmiş gibi bir yerdi Kadıköy. Oysa dünya, bilhassa memleket, hızla büyüyen bir savaş alanıydı: Zonguldak Karadon maden ocağında meydana gelen göçükte 30 işçi hayatını kaybetmişti. Başbakan Erdoğan, "Bu, mesleğin kaderinde var" açıklamasında bulunmuştu. İHH İnsani Yardım Vakfı organizasyonuyla Gazze'ye insani ve tıbbi yardım götüren Mavi Marmara adlı gemiye, uluslararası sularda İsrail ordusu tarafından çıkartma yapılmıştı. İsrail Savunma Kuvvetlerince "Deniz Meltemi Harekatı" adı verilen Gazze filosu saldırısında 9 Türk vatandaşı hayatını kaybetmişti. İstanbul'un Halkalı Semti'nde PKK tarafından askerî servis aracına düzenlenen bombalı saldırıda biri lise öğrencisi 4'ü asker 5 kişi hayatını kaybetmişti. İstanbul 10. Ağır Ceza Mahkemesi Balyoz Darbe Planı iddianamesini kabul etmişti. İddianamede şüpheli olarak yer alan 196 askeri

personelin 102'si hakkında yakalama emri çıkarılmıştı. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Hrant Dink suikastı ile ilgisi ailesinin açtığı davada Türkiye'yi suçlu bulmuştu. Savcılık soruşturma kapsamında KPSS eğitim bilimleri testinde kopya çekildiği tespit edilmişti. Yüksek Öğretim Kurumu, İstanbul Üniversitesi'nde başörtülü öğrencilerin dersten çıkarılmasını yasaklanmıştı. Diyarbakır'da görülen KCK davasında sanıkların Kürtçe savunma yapma isteği mahkeme heyetince reddedilmişti. İstanbul, Taksim Meydanı'nda polis aracına saldıran canlı bomba 32 kişiyi yaralamıştı. 1980'de Kemal Türkler'i suikast sonucu öldürenlerin yargılandığı dava zaman aşımına uğramıştı. Arap Baharı ya da Yasemin Devrimi, en çok da Türkiyelileri etkilemişti. Suriye'deki iç savaşta on binlerce kişi hayatını kaybetmişti. Usame Bin Ladin, Amerika Birleşik Devletleri Silahlı Kuvvetleri'nin açtığı ateş sonucu öldürülmüştü. Muammer Kaddafi devrilmişti. Van'da 7,2 büyüklüğünde bir deprem meydana gelmiş; binlerce insan evsiz kalmıştı. Amerikan Ordusu'nun Irak'tan çekilmesiyle Irak Savaşı resmen sona ermişti. Bu geçici barış, dünyayı daha büyük savaşlara hazırlıyordu. Türk Hava Kuvvetleri'nin Şırnak'ın Uludere ilçesine bağlı Roboski köyüne F-16 uçakları ile attığı bombalar sonucu 35 vatandaşımız hayatını kaybetmişti. Sorumluluğu üstlenmeyen devlet adına konuşan Başbakan, asıl cinayetin kürtaj olduğunu belirterek, "Her kürtaj bir Uludere'dir" diyordu. Çocuk tecavüzleri ve kadın cinayetleri göz göre göre işleniyor ve arttıkça artıyordu.

– Yorgunsan gitmeyelim bugün adaya? diye sordu Mahir.

Göçe hazırlanan bir kuş sürüsü üstümüzden geçiyordu.

– Gidelim, dedim.

Gitmemeyi kabul edip Nafizleşmemeliydim. Oysa her gün her gün akan bir nehir gibi yorgunluktan ölüyordum. Keşke göçmen kuşların kanadına tutunsaydım da götürselerdi beni uzaklara, diyordu içimde gitgide kuvvetlenen bir ses. Ama onu bırakamazdım. Hayret etmiştim. Bir evin cephesini baştan ayağa renklendiren duvar resmine değil. Havanın birden ısınmasına da değil. Onu bırakamam dediğim Nafiz değildi. Mahir'di. Hayret etmiştim.

– *Uykun nasıl? diye sordu Sacit Abi, gözlerinin nemlenmesine mani olarak.*

Güldüm. Bir daha, bir daha güldüm. Gülüşüm kahkahaya dönüştü. Bir kriz halinde kahkaha atıyordum. Kâh uyumuşum kâh uyumamış, kâh yaşamışım kâh ölmüş, der gibiydi kahkahalarım. Kendimden korkuyordum.

– Sana tesiri kuvvetli bir uyku ilacı yazarım ister misin? *diye soruyordu Sacit Abi.*
– *Uyku ilacı mı sinir ilacı mı? Açık konuşalım Doktor Sacit, dedim somurtarak.*
– Beni hiç mi tanımadın Nafiz? Ben insanı kendi eliyle hasta eden doktorlardan mıyım? Seni hiçbir ilaca bağımlı etmem. Hele öylesi ağır ilaçlara... Fakat uyuman şart. Kısa bir süre uyku hapı kullanabilirsin. Yan etkisi en az olanından...
– *Bana morfin getirir misin?*
– Getiremem Nafiz! Çünkü biraz uyusan kendiliğinden iyileşeceksin. Uyanınca canın açık havaya çıkmak isteyecek. Temiz hava da morfinden katbekat iyi gelir sağlığa.
– *Ben... Çıkamam Sacit Abi.*
– Ama neden?

– *Çünkü dışarda dünya var. Dünya, benim dünyamı yok etmek, ezip geçmek için hazır bekliyor. Açlıktan gözü dönmüş bir canavar gibi beni de herkese benzetmek için didiniyor.*

– Haklısın" *diyor Sacit Abi, doktorluğu uzak bir kenara bırakarak.* Kim bu kadar yalnız kalsa böyle karabasanlara kapılır. Ben de Ferdane öldükten sonra benzer duygulara kapılmıştım. Yalnız bir dost olarak değil, bir hekim olarak da Ferdane'nin derdine derman bulamadığım için kendime küstüm. İstifa edip hiçbir şey yapmamak istedim. Hastalandım. Ne bir başka doktor ne de ben bir teşhis koyabildim hastalığıma. Bir ay rapor aldım. Evden hiç çıkmadım. Sonra bir sabah uyandım. Ferdane'yle buluşacağıma inanarak telaşla tıraş olup, duş alıp, tertemiz bir gömlek giyip evden çıktım. Ferdane'nin o çok sevdiği salkımsöğüdün altına gittim. Bekledim. Bekledim. Yağmur başlayıverdi. Gülümsedim. Ferdanemin yağmur olup bana geldiğini hissettim. Bir güzel ıslanıp işe gittim. Hâlâ ne zaman yağmur yağsa çıkar uzun uzun yürürüm.

Ağlıyordu. Bu dünyada ağlayan tek erkek ben değildim. Anlatmayı sürdürüyordu.

– Hasret, evde de olsan sokakta da olsan dinmez. Sen, evde de kalsan, sokağa da çıksan, kendin olmanın ağırlığıyla, insan olmanın yorgunluğuyla devam edersin hayata. Adına varoluş denen bu illet meretin yüküne dayanmak için ne kadar kuvvetli, dirençli olursan senin için o kadar iyi. Dünya, sen yatağındayken de yener seni. Bunu kabul ederek çık sokağa. Doğa senin yanında yer alacak. Zaman, senin safını tutacak. Buna inan.

– *Doktorları geçtim... Keşke tüm insanlar senin kadar hoşgörülü olsa...*
– Önce kendin kendine hoşgörülü olmalısın. Bence dediğim haplardan alıp bir süre güzel güzel uyu. Sonra kalk, tıraş ol, giyin ve gidip sevdiğinin gönlünü al. Çünkü o hâlâ hayatta. Hâlâ elini tutabilirsin, yüzüne dokunabilirsin, kokusunu duyabilirsin hâlâ.
– *Artık çok geç.*
– Hiçbir şey için geç değildir. İkiniz de hayattasınız, gençsiniz ve birbirinizi seviyorsunuz.
– *Mahur beni sevmiyor.*
– Bana pek öyle gelmedi...
– *Seven insan gider mi Sacit Abi?*
– Hem de nasıl gider! Asıl sevmeyen umursamaz, kımıldamaz, tepki göstermez; ruhunu duymaz ki bir söz söylesin veya kalkıp gitsin...
– *Mahur'u sonsuza dek sevebilmem için onunla aşkımızı zamanın ötesinde yaşamalıyız. Bu yüzden peşinden gitmedim, gitmeyeceğim. Yarım kalan aşk, kendini zamanın ötesinde sonsuza dek tamamlar.*
– Nafiz... Bak dostum... Sen nasıl istersen öyle olur... Amma velakin sonsuz diye bir şey yok bu dünya sınırlarında. Yarım kalmaz aşk, yaralı kalır. Hiçbir zaman kapanmaz o yara. Ne merhem yazsam sana, iyileştiremez.
– *Mahur da öyle diyor... Yani, "Sen nasıl istersen" diyor. Görünürde bir lütuf, hakikatte bir küfür...*
– Kızın niye gittiğini anlamaya başlıyorum. Sen kendinden başka kimseyi dinlemiyorsun! Olumlu bile olsa, söylenen her sözü, gösterilen her yolu küçümsüyorsun. Seni hasta eden kibrin!
– *Bu kadar yeter Doktor Sacit! Yalnız kalmak istiyorum.*
– Beni yanlış anlama Nafiz. Sana yardım etmek için uğraşıyorum.

– *Eksik olma. Ama anlayabileceğini sanmıyorum. Benim hatamdı. Kimse kimsenin aşkını anlayamaz. Anlatmamalıydım. Aşk, anlatılamaz.*
– Öyle olsun Nafiz. Hoşça kal.
– *Sen de hoşça kal.*
– İlacı istiyor musun?
– *Hiçbir şey istemiyorum.*
– Üzülüyorum Nafiz. Seni böyle görmek beni çok üzüyor.
– *Ben de üzülüyorum. Kimi şeylerin devası yoktur lakin. Sen kendi ağzınla söyledin.*

Sacit Abi'nin her şeyi yoluna koyan tebessümünden, herkesi ikna eden tekliflerinden eser kalmamıştı suratında. Aşk, onun da zayıf noktasıydı. Tek kelime daha etmeden kapıyı yavaşça örtüp çıkmıştı. Bir kez daha pişmandım. Mücrimliğim evime sığamıyordu.

– Geldik, dedi Mahir.

Eve varmıştık. Masal gibi eski bir konaktı.

– Ne kadar güzel! dedim.
– Ben de her gün bu kadar güzel olduğuna şaşırıyorum.

Ev sahibinin oğlu askerde şehit düşmüş. Bu yüzden gençlere hiç kıyamıyormuş. Azıcık paraya evini veriyormuş. Zaten Mahir evi arkadaşıyla paylaştığı için verdiği kira hiç canına dokunmuyormuş. İçerde, bizi eski günlerin naifliğinde pırıl pırıl bir oda karşılamıştı.

– Bu evde iki erkek yaşadığına eminsin, değil mi?
– Her erkek pis ve dağınık değildir Mahur Hanımcım, diyor Mahir, üstünü başını çıkarırken. Fakat Dikran

benim kadar kendiliğinden meraklı değil temizliğe. Ev sahibimiz her Pazar kahveye gelir bize. Elinde oğlunun sevdiği fıstıklı baklavalar... Oğluyla hasret giderir gibi bizimle söyleşir. Her hafta böyle ağır misafirimiz olunca, ona gönül borcumuzdan evi hep böyle düzenli, temiz tutuyoruz elbirliğiyle.

– Çok şanslısın.

– Evet. Çünkü seni tanıdım.

Gülümsemiştim. Su gibi değil, yoğunlaşmış bir su buharı gibi.

Gülücüğümden yağmur damlaları dökmem an meselesiydi.

– Arkadaşın yok mu? diye sordum.

– Yok. İşte, dedi.

– Nerde çalışıyor?

– Veterinerde asistan. Çantanı odama koyuyorum.

Peşinden gittim. Odası yeşilliğe bakıyor, kuş sesine kulak veriyordu. Güzelyalı'daki çocukluk evimin odasına benziyordu. Fakat henüz bunu Mahir'e söylememiştim. Odada bir yatak, bir masa, bir sandalye, bir gardırop dışında hemen hemen hiçbir şey yoktu. Masa tek eşyası bilgisayar ve üst üste yığılmış Uykusuz ve Penguen dergileriydi. Duvar boş sayılırdı. Bir film afişi bir de tablo asılıydı. Yaklaşıp baktım. Romantik bir İstanbul resmi. Boğaziçi.

– Sen mi astın resmi?

– Geldiğimde vardı.

– Kimin biliyor musun?

– Nedret Amcanın. Yani ev sahibimizin.

– Ressam demek?

– Öğretmen. İlkokul öğretmeni. Resimleri kendine yapıyor.

Hangi ressam kendi için yapmaz ki resimlerini? Hangi yazar kendi için yazmaz ki öykülerini? Ümitsiz bir kurtuluş... Nafiz ne yapıyordu şimdi? Resim mi? Yemek de yoktu evde... Ne yiyecekti?

– Nasıl buldun resmi?
– İstanbul olmaktan başka pek bir büyüsü yok. Ama besbelli katışıksız sevgiyle yapılmış. Sıcacık, candan bir resim.

Keşke, demişti içimde benimle durmadan konuşan ses, Nafiz de böyle insani, hatta sıradan çizseydi, belki her şey bambaşka oluverirdi... Âniden bastıran hıçkırıklarımı gizleyebilmek için tuvalete koşturmuştum. Elimi ağzıma bastırarak ağlarken uzunluğu beyazlığını çoğaltan saçlarımı, hayatsız suratımı görmemek için etrafa bakıyordum. Birden, tırnak makasıyla saçlarımı kesiyordum. Çıktığımda Mahir kısalmış saçlarıma ve kızarmış suratıma bakıp kısa bir süreliğine susup,
– Bilgisayardan film izleyelim mi?

Doğruyu söylemek gerekirse Mahir böyle sorduğunda bilgisayardan film izlenebileceğini bilmiyordum. Çaktırmadan, başımı sallayıp, Mahir'i takip ettim.

– Film nerde? diye sormadan edemedim.

Gülerek,
– İnternette, dedi.

Daha fazla rezil olmamak için sustum.

– Ne tür filmler seversin?
– Güzel filmler.
– Eski mi yeni mi?
– Sana eski gelen bana yeni gelebilir.
– Sen böyle her şeyi başkasına mı seçtirirsin?
– Şu, duvarında afişi olan film olsun o zaman.
– *Vesikalı Yarim.*
– Evet.
– İzlemedin mi?
– Hayır. Öyle bir şiir biliyorum sadece. Orhan Veli'nin.
– Orhan Veli'nin o şiirinin adı "Tahattur"dur yazar hanım. "Alnımdaki bıçak yarası / Senin yüzünden / Tabakam senin yadigârın / 'İki elin kanda olsa gel' diyor / Telgrafın / Nasıl unuturum seni ben / Vesikalı yârim"
– Vay canına! Ezberlemiş bir de..
– Besteledim bile, ne diyorsun...
– Çalsana.
– Filmden sonra çalarım. Ama film Orhan Veli'nin şiirinden değil, Sait Faik'in "Menekşeli Vadi"sinden uyarlanmış.
– Ne diyorsun! Aç hemen izleyelim.
– O halde dünya üzerindeki en güzel aşk filmi başlıyor!

Gerçekten de bu kadar dokunaklı, bu kadar saf, bu kadar hakiki bir aşk filmi seyretmemiştim. Seyir boyunca ağlamamak için kendimi bir hayli sıktıktan sonra artık en sonunda, "Kalbimi Kıra Kıra" eşliğinde koyvermiştim. Bir kez daha aşkın bu dünyaya ait olmadığına emin olmak zorunda kalmıştım. Mahir'in böyle bir aşk öyküsünü beğenmesini de anlamıştım. Filmdeki adama benziyordu. Kadını, geçmişini hatta bugününü sorgu sual etmeden kabul ediyordu. Çünkü onu gerçekten seviyordu. Mahir hem filmi hem beni seyretmişti.

– Gene ağlattım seni, dedi.
– Hayır, dedim, sen değil...

Susmamı seyretti sonra. Mutfağa gidip, bana çay kendine kahve yapıp yanıma döndüğünde, "Facebook'a, twitter'a bakalım mı dünyada neler olmuş?" diye sordu. Ne dediğini anlayamadığımı belli etmeden başımı salladım yine. Ekranda yazılar, resimler, baş döndürücü bir hızda akıyordu. Tüm bunların ne olduğunu anlamaya çalışıyordum. Dünyada olup bitenleri birbirlerine anlatarak aslında kendilerine, kendilerince açıklıyordu herkes. Düşüncemi kendime tutamayarak,
– Her kafadan bir ses! dedim.
– Haklısın, dedi. Senin hesabın yok mu?
– Yoo...

Adamakıllı güldü şimdi.

– Ya.. Neye gülüyorsun? diye sorarken kendimi düpedüz demode hissediyordum.
– Yoo, deyişini sevdim. Sosyal medya hesabının olması doğaya aykırı bir şeymiş gibi... Ben de fikir beyan etmekten çok olan biteni yani televizyonların göstermediği, gazetelerin yazmadığı haberleri öğrenebilmek bir de tabii bestelerimi paylaşabilmek için kullanıyorum sosyal medyayı. Biz müzisyenler için büyük şans; müziğimizi bedavaya dünyaya dinletiyoruz.

Sosyal medya denen şeyin hiç de fena olmadığını, şaşkınlığımı kuvvetle gizlemeye çalışarak düşünürken zamanın nasıl da dışında kaldığıma hayıflanmaktan, dokuz günde teknolojinin bu kadar ilerlemesini sorgulamamıştım bile.

– Bana da dinletir misin bestelerini? diye merak, dahası istekle sordum.
– Tabii ama... dedi, gözlerini ekrandan ayıramadan.
– Ne oldu?
– Gitmeliyiz.
– Nereye?
– Gezi Parkı'na. Devrim bizi çağırıyor.

Beklememenin korkunç boşluğunda buldum kendimi. Ayaklarımı basabileceğim hiçbir zemin, şansına tutunabileceğim hiçbir dal yoktu. Umutsuzlukta ne yol alınırdı ne de tutunulurdu umutsuzluğa. Yalnızlığımla baş başa kalmıştım. Bekleyecek bir şeyi olmayan insan ne için yaşardı? İnsan, ne için olduğunu bilmeden de yaşardı. Fakat nasıl? Ümitsiz, beklentisiz nasıl yaşanırdı? Demek o lahzaya kadar tüm karanlığımda saklı bir ümit, bir saadet ihtimali, bir herkesten sakındığım, gözüm gibi baktığım hayal saklıymış.

Doktor Sacit gittikten, daha doğrusu ben kendisini pek de kibar olmayan bir dille kovduktan sonra evimde bir başıma kalır kalmaz kâğıda kaleme davranıp resim çizerken bunları düşünüyordum işte. Ne mi çiziyordum? Artık ne çizdiğimin hiçbir ehemmiyeti yoktu. Kimse görmeyecekti onları. Hepsini yakacaktım. İnsan yakacağını bildiği bir şeyi niye yapar? İnsan neden âşık olur? İki sual, birbirinin meali.

Deli gibi çiziyordum. Lakin delidolu çizmiyordum. Boş, bomboştum. Eşya bile benden daha mânâlı, daha canlıydı. Fakat tüm o annemden bana yadigâr müthiş kıymetli eşyaya rağmen ev buz gibiydi. Sanki evimin dili tutulmuştu. Korkudan donuyordum. Ellerim titredikçe resmim bozuluyordu. Umurumda değildi. Bu saatten sonra hayatımda hiçbir şey muntazam olamazdı. Mahursuz bir dünyayı kabul etmek ile Nafizsiz bir dünyaya karar vermek arasında gidip geliyordum. Ya hayatta kalacaktım ya da terk-i diyar

edecektim hayatı. Hayatta niye kalırdı insan? Çağrıldığı yerden kalkıp gitmek ayıp olduğu için mi?

Yeni bir sayfa, yeni bir renk... Niye sanata tutunuyordum? Zamana tahammül edebilmek için mi? Yalnızlığın dilini sökmek için mi? Sanat niye bunca düşkündü yalnızlığıma? Tüm insanların yalnızlığı dururken neden kafayı ille benim yalnızlığıma takmıştı? Yoksa ben bu dünyaya yalnızca sanata hizmet etmek için gönderilmiş bir melek miydim? Melekler benim kadar ürkek mi olurdu?

Beni hep kadınlar büyüttüğü için mi tam bir erkek gibi cesur, atılgan, kahramanca davranamıyordum? Mahur benden daha cevval, daha dişliydi. Belki de asıl hakikat, kadının cesur, bağımsız, hayat dolu bir kahraman iken erkeğin korkak, alakaya muhtaç, bedbin bir beceriksiz olduğuydu. Bugüne kadar gözümüzü bağlayan romanlar, filmler, efsaneler bizi hep tam tersine inandırmıştı. Eğer korku erkekçe bir his olmasaydı, dünyanın sahibi kadınlar olurdu. İktidarın kökünde korku saklıydı. Sahiplenmek, hislerin en eriliydi. Tıpkı aydınlığın kökünde saklı olan karanlık, bahtiyarlığın özünde saklı kalan melankoli gibi.

Durmadan şöyle tekrarlıyordum kendi kendime: Elimden gelen bu. Elimden gelen bu... Neydi elimden gelen? Kalmak ve çizmek. Evimden çıkmaksızın kafayı çizdiğim resimlerimle beraber bir ömrü tamama erdirebilirdim. Benim ömrüm de böyle bir hikâye olurdu. Belki bir gün Mahur benim hikâyemi yazıp, insanlara anlatırdı. Sen anlatıyorsun ya diyebilirsiniz. Haklısınız. Lakin benim ağdalı üslubumla günah çıkarırcasına kan revan içinde anlattıklarımı çarçabuk unutacaksınız. Oysa Mahur'un anlattıklarını hep hatırlayacaksınız. Şairin anlattığı hikâye unutulmaz. O sizinle sizin dilinizde konuşmasını bilir.

Mahur nasıl da sıkılırdı evde, hele hele masa başında çalışmaktan. İlle dışarlarda, pastanelerde, vapurlarda, parklarda, tramvaylarda yazmalıydı. Ben hiç mânâ veremezdim

güzelimin bu çalışma üslubuna. Onca gürültü patırtı, onca karmaşada nasıl odaklanır insan diye sorduğumda, "İnsan bir şeye odaklanırsa her şey elinden kaçar. İyi bir sanat eseri de her şeyi birden anlatmalı ama böyle yaptığını belli etmemeli. Tıpkı, sazıyla aşk için türküler yakan bir ozan gibi, sessizce hayatı söylemeli" *derdi. Mahur'la benim anlatmaktan bambaşka şeyler anlamamız, sanatı bambaşka eylememiz mi aşkta ayrılığa düşürmüştü bizi?*

Hangi kadın bu kadar derinden sarsmıştır bir adamı? Mahur, yolda yanından geçen herkesin muhakkak dönüp baktığı, nereye gitse oranın asıl kadını oluveren, her tanıyanın kendisine gizliden âşık olduğu bir eşsizliktir. Kusursuzluğu değil, olduğu insan kalarak kadın olmasıdır onun cazibesi. Mahur her lahza her şartta Mahur'dur. En büyük albenisi kaşı gözü, endamı, tatlı sözü değil, yazar oluşudur. O bir içim su vücudundan, o latif cemalinden evvel nice gizemle dolu şaheser aklı cezbeder insanı.

Bir yazar, bir aktristen çok daha cazibelidir. Çünkü yazar, kendini oynar. Beyninin kıvrımları, bedeninin kıvrımlarını taklit eder. Yazarın yaptığı, yani yazmak, her ne kadar uhrevi kabul edilse de fevkalade dünyevidir. Çünkü içinde kelime vardır. Kelimenin ömrü dünya ile sınırlıdır. Yazmak, çizmeye benzemez. Çizmek uhrevidir asıl. Kelimesizdir çünkü. Çizer olmak cazibeli mi peki? Belki. Bedeninin kıvrımlarından öğrenir çizer çizmeyi. Ve ne çizerse, beyninin dilinde anlatır. Sanırım yazarla çizeri ayıran budur. Yazı müthiş tenseldir. Oysa düpedüz tinseldir görüntüsü. Görüntüsünün tenselliğine tezat, müthiş tinseldir çizim ise. Yazıyla çizgi bir aynanın aksettirdiği hikâyedir. Birinin bıraktığı yerden diğeri devam eder. Hikâye başlar ama bitmez. Sessizlik gelir sadece. Sessizlik hiç susmaz.

Mahir'le birlikte Gezi Parkı'ndayız. Bir ıhlamur ağacının altındayız. Bayrağımız yok. Mahir'in gitarı, benim kalem kâğıdım var. Bildiri dağıtanlara bir eski devrimci

olarak zamanın ötesinden bakıyorum. Talat'ı anıyorum. Yaşasaydı bu şansı, bu hareketi nasıl değerlendirirdi? Herhalde şu Gezi Kütüphanesi'nde gelen gidene en sevdiği kitaplardan bölümler okurdu. Tabii, hâlâ bizim gruba bağlı olurdu. Öyle ya; ya hep beraber, ya hiçbirimiz. Canım Talat... Halay çekerdi sonra parkın hep dışında duran şu Gezi'nin bile ötekisi Kürtlerle... Duvarlara biz de yazardık matrak hitabeler. Gezi'nin deniz gören ucuna kurardık çadırımızı. İlle şu sahneye çıkıp şiirlerimi okuyayım isterdi. Bu burjuva kılığınla devrimci naralar atıyorsun ya, insanı şaşkına çeviriyorsun, hayran ediyorsun Mahur dost derdi.

Oysa ben ne şiirlerimi okuyorum ne bildiriler dağıtıyorum. Hiçbir bayrak taşımıyorum. Hiçbir slogan atmıyorum. Duvarlara hiçbir şey yazmıyorum. Varım. Buradayım. Bir ütopyada olmanın eşsizliğini yaşıyorum. Umutsuzluğum, umudumu korkutuyor. Büyük bir yıkım, korkunç bir yenilgi bekliyorum. Benden daha genç daha neşeli olan tüm bu insanların coşkusuna bakıp, onların benden daha iyi, daha güzel yenileceğini görüyorum. Korkuyorum. Çünkü hemen şuramızda en yakın arkadaşımın öldürüldüğünü unutamıyorum. Korkuyorum. Çünkü biliyorum, tarih tekerrürden, devlet katliamlardan ibarettir.

Biz, onlardan değiliz. Mahur ile Mahir'iz. İki kişilik bir büyük ideolojiyiz. Yalnızca ikimizin inanabileceği, benimseyebileceği bir ideoloji. Bir tarikat, bir örgüt değil bizimki. Yıkmıyor, yakmıyor. Yapıyor, yerine koyuyor. Zehirlemiyor, şifa veriyor. O güne dek sevda bildiğim her şey, o evin içinde, Nafiz'in isminde, hayalinde kalıyor. Karanlığın kucağına kapanmış, yapayalnız bir Güzellik Tanrıçası aşk.

Sokağa çıkma cesaretini gösteren sevgi oluyor. Meydanların en renklisi, en asisi, en özgürüne koşuyor. Burada bile kendini yalnız duyuyor sevgi. Yılmıyor, inatla,

bu bambaşka şeylere fakat en çok da yaşamaya inanmış insanların şenliğini izliyor. Onun adına yazılan pankart, duvar yazısı ne çok! Bir tek o kendi adına konuşmuyor. Sessizce, Gezi denen bu hüzünlü karnavalın içinde, bu büyülü başkaldırının, bu tarihî inadın içinde son bir ümit yürüyor. Ve bir ıhlamur ağacının altında, gitarında beste yapan bir erkekle, onun bestelerine söz yazan bir kadını buluyor. "İşte!" diyor, "Devrim bu." Daldan düşen bir yaprağın kılığında şimdi. İkisinin kucağına konuyor.

Durup birbirlerine bakıyorlar. Kızın gözleri yaşlı, erkeğinse elleri. Erkek elleriyle siliyor kızın gözlerini. Efsanelere yaraşır bir perisellikle gençleşiveriyor ikisi de. Kızın saçlarının beyazları azalıyor, kumralları çoğalıyor. Erkeğin sesinin yaraları azalıyor, neşeleri çoğalıyor. Yanı başlarında özgürlüğe türküler yakılıyor, esmeri sarısı her çocuk halay çekiyor. İkisi durmuş, birbirlerine gülümsüyorlar. Sevdadan bile üstün bir sevgiyle, eşitlikle, yoldaşlıkla, dostlukla tutuşuyor elleri. İkisini tüm polislerden, tüm kurşunlardan, tüm TOMA'lardan, tüm gaz bombalarından, tüm plastik mermilerden koruyan ıhlamur ağacı, kuşdilinde bir şiir okuyor. Bu şiir, sevgilerinin tılsımı. Kimseler işitmiyor. Bir tek ikisi. Tüm sloganlardan, tüm matrak marşlardan daha haklı, daha devrimci bir şiir bu. Gerçek sevginin şiiri.

Kalbim isimsiz bir eza ile ezilmişti. Mahur, dedim korkuyla, Mahur'a bir şey oldu. Hemen televizyonu açtım. Karşıma çıkan ilk haberleri dinledim. Fakat televizyon, devrimi yayınlamadığından Gezi'den bihaber kaldım. Oysa biraz sonra polisle çatışma çıkacak, ölenler, yaralananlar, biten masallar, kararan gelecekler çoğaldıkça çoğalacaktı. Merak ediyorum, eğer televizyon olan biteni tüm sarahatiyle gösterseydi ne yapardım? Mahur'un oradalığından emin olup koşup gider, onu kurtarır mıydım? Yoksa içim içimi yiye yiye evde kalır, ölü ya da diri bana dönmesini mi

beklerdim? Kendime bu kadar eziyet etmemeliyim. Benim bu zamana kadarki hareketsizliğimin en sıhhatli açıklaması Mahur'un kendini kurtarabilecek kuvvette bir kadın olduğunu ismim gibi bilmem. Zaten bu yüzden, benden ayrılmasını, daha doğrusu benden uzaklaşmasını doğru bulacaktım. Ben, onun kendisi olmasına maniydim. Onu kendimden çok seviyorsam gitmesine müsaade etmeliydim.

Şarkı sözlerimle Mahir'in besteleri denizle ağacın buluşup uyuşması, birbirine karışması gibi hemhal olmuştu. Defalarca çalıp söylemiştik. Kim bilebilirdi, devrimci afişlerle, umutla, özgürlükle istila edilmiş AKM'de bir Türk Sanat Müziği konserinde tanıştığımızı... "Haydi" demişti Mahir, ona en yakışan sözcüktü bu, "Şarkılarımızı insanlarla paylaşalım." Nasıl heyecanlanmıştım. "Sözleri çoğaltıp yayarız, beraber söyleriz." Ağaç altından kalkıp, çadır çadır, köşe bucak gezmeye başladık. Ne zaman bunca çekingen olmuştum? Kendimi, tüm tanıdıklarım içinde en insan canlısı bilirdim oysa. Nafiz'in Nafizliği huyuma sızmıştı.

Mahir, ikimiz adına konuşuyordu Gezi direnişçileriyle. "Biz, özgürlüğe şarkı yaptık. Beraber çalıp söylemezsek bir anlamı kalmayacağını düşündük..." Birden o kesif koku. Hemen maskelerimizi taktık. Fakat bu seferki başkaydı. Ateş sesleri patır patır düşüyordu. Polisler parkı basmıştı. Parkı boşaltmamızı emrediyorlardı. Mahir, "Gidelim!" dedi. Hiddetle baktım ona. "Korkak mıyız biz?" dedim. Yerden bulduğum bir taşı, kendini savunmak için polise taş atan, bu yüzden hapis yatan ufacık Güneydoğulu çocuklar adına polise fırlattım. Beni gördü. Hiç düşünmeden, duygusuz bir avcı gibi, kiralık bir katil gibi elindeki plastik mermiyi bana doğru fırlattı. Mahir'in tiz çığlığından duyduğum adımla gözlerimi sımsıkı kapadım.

Güvercinin tiz çığlığından duyduğum acıyla gözlerimi dehşetle açtım. Bana hedef alınan mermi bir beyaz gü-

vercini öldürmüştü. Mahir beni korumak için üzerime atlamıştı. İkimiz birden yere çakılmıştık. Ânî düşüşüm ve üzerimdeki Mahir'in varlığıyla başım şişmiş, kaburgam çatırdamış, bileğim ters dönmüştü. "İyi misin?" diyordu Mahir fal taşı gibi açılmış gözleriyle. "İyiyim, sen iyi misin?" diye sordum başım dönerek. "Tut elimi, gidiyoruz" diyerek yerden kaldırdı beni. Ayağa kalkar kalkmaz ölü güvercinin başına çöküp ağladım. Mahir, "Gitmeliyiz" dedi. Güvercini alıp cebime koydum.

Koşarak parktan kaçarken alevler büyüyordu. Kahroluyordum. Kalıp çatışmaya katılmalıydım. Ama az önce ucundan döndüğüm ölüm beni bile korkutmuştu. Hem, Mahir'i yalnız bırakamazdım. Onun için yaşamalıydım. İlk olarak Nafiz'i düşünmemem ne garip... İTÜ'ye çıkan sapaktan kıvrılıp, Beşiktaş'a indik. Kabataş'a kadar ağaçların yanı sıra hiç konuşmadan, soluk soluğa yürüdük. Kabataş bile gaz ve mermi kokuyordu. Adalar vapuru hareket etmek üzereydi. Konuşmadan sözleştik.

Son anda yetiştiğimiz vapura bindik. Savaştan kaçan mülteciler gibiydik. Vapur kıyıdan açılınca ürkmüş gözlerimle betonlardan yüzü seçilemeyen İstanbuluma baktım. Beyaz güvercini cebimden çıkarıp, kanlı kanatlarını okşadım. "Özür dilerim" dedim ona ve bir başka hayatta özgür olsun diye onu usulca denize attım. Büyük bir ürpertiyle ardından baktım. Tüm hayatta kalmışlığımla, tüm kaybetmişliğimle Mahir'e sokuldum. Galata Kulesi'nin yaşlı gözleri, "Siz birbirinize kaldınız" der gibi bakıyordu ikimize.

Vapur, adaya varıncaya dek bir yaz oldu bir kış bir yaz bir kış; fakat hiç bahar olmadı. Tüm bu bitimsiz, kâh yakıcı kâh dondurucu zaman boyunca Mahir, telefonundan, yasak getirilen internete VPN dediği bir uygulamayla ulaşıp, haberleri okudu. O okudukça ben ağladım. Mehmet Ayvalıtaş, Ethem Sarısülük, Abdullah Cömert, Ali

İsmail Korkmaz, Hasan Ferit Gedik, Medeni Yıldırım, Ahmet Atakan ve Berkin Elvan, adı Gezi olan masalın kahramanlarıydı artık. Keşke masalların değil hayatın kahramanı olsalardı. Keşke ölünce değil yaşarken tanısaydık onları. Düşlerini bize emanet edip giden bu çoğu gencecik canlar bizi kahretmişti.

Mahir, kara haber vermeye devam ediyordu: Uluslararası Egemenlik ve Çocuk Bayramı resmi etkinliğinde, İstanbul valisi Hüseyin Avni Mutlu öğrencilere ödül vermek için sahneye çıktığında, yaşadığı Okmeydanı'nda bakkala ekmek almaya giderken bizzat Başbakan Erdoğan'ın emriyle başından gaz kapsülüyle vurulan, 269 gün boyunca komada kaldıktan sonra 15 yaşında, 16 kiloda hayatını kaybeden Berkin Elvan'ı anmak isteyen, "Berkin Elvan Ölümsüzdür" pankartı açan ve slogan atan dört çocuk gözaltına alınmıştı. Yakın zamanda vali, FETÖ soruşturmasıyla gözaltına alınıp tutuklanacaktı. Manisa'nın Soma ilçesindeki kömür ocağında meydana gelen yangın sonucunda 301 maden işçisi hayatını kaybetmişti. Başbakan Erdoğan, Soma ile ilgili olarak da, "Bunlar olağan şeyler, bu işin fıtratında ölüm var!" derken, madenden şans eseri kurtulan bir işçi, "Çizmeleri çıkarayım, sedye kirlenmesin" demişti. 12. Cumhurbaşkanlığı Seçiminde oyların %51'ini alan Recep Tayyip Erdoğan, Türkiye Cumhuriyeti'nin 12. Cumhurbaşkanı seçilmişti. Ülke çapında, IŞİD'in Kobane'ye saldırması sebebiyle yapılan gösterilerde 37 kişi ölmüştü. "Ben, eski ben olsaydım, Kobane'ye gidip halk mücadelesine destek verirdim" demiştim Mahir'e. Gözlerimin içine bakıp susmuştu. Sanırım bana inanmıyordu. Keşke, demiştim içimden, beni asıl benken tanısaydın. Ve birden, bu duygumu bütün zarafeti, basitliği ve hayat gibiliğiyle dile getiren o Özdemir Asaf şiirini hatırlamıştım. Sırf o şiiri tesadüfen açıp, okuyup, beğendiğim için aldığım kitabı Mahirler'den çıkarken çan-

tama atmıştım. Kitapsız devrim olmazdı. Kitabı çıkarıp, şiiri bulup, Mahir'e okudum.

"Ben pırıl pırıl bir gemiydim eskiden.
İnanırdım saadetli yolculuklara.
Adalar var zannederdim güneşli, mavi, dertsiz.
Bütün hızımla koşardım dalgalara.
O zaman beni görseydiniz.
Ben pırıl pırıl bir gemiydim eskiden.
Beni o zaman görseydiniz
Siz de gelirdiniz peşimden.
Ama şimdi şu akşam saatinde
Son liman kendim, bu döndüğüm,
Bilmiş, bulmuş, anlamış.
Hatırımda, bir vakitler güldüğüm.
Yoluna can serdiğim o kaçış.
Şimdi, şu akşam saatinde
Dönüyorum görmüş, geçirmiş, atlatmış,
Denizlerin doymayan sahilinde."

Asabımı sağlam tutabilmek için bir şeyler yemeliydim. Hamdi'nin getirdiklerinden kendime bir akşamüstü kahvaltısı kurdum. Yediklerimin tadı içimi acılaştırıyordu. Midem yanıyordu. Kalbim tıkanıyordu. Nefesim daralıyordu. Birden sofradaki her şeyi nefretle itip bağıra çağıra ağlamaya başladım. Seneler sonra buluşalı sadece dokuz gün olmuştu oysa ben doksan yıldır Mahur'la yaşıyormuş gibi hissediyordum kendimi. Mahursuz ne yapardım, nasıl yapardım, hatırlayamıyordum. Bir defa tadına varmışken garip varlığımın tüm ihtiyacı olan rüyavari varlığının, deli gözlerinin, kedi ellerinin, vişne dudaklarının, fındıki saçlarının, nar memelerinin, deniz gövdesinin, nağmeli sesinin, nasıl veda edebilirdim ona, nasıl? Aklım gitmesini doğrulasa da ruhum isyanla asileşiyordu. Ruhum aklıma başkaldırdıkça vücudum zayıf düşüyordu. Uyuşturucusunu sayıklayan bir müptela gibi Mahur'u aranıyordum.

Giderayak arzumun doruğuna varıyordum. Ona bir daha kavuşmak, bir daha bir daha güzelliğiyle korkudan deliye dönmek için yanıp tutuşuyordum.

Kınalıada sisler içinde görünmüştü. Bir sonraki durakta inecektik. Kara haberler bir an olsun durmuyordu: Paris'in en ünlü, en politik mizah dergisi *Charlie Hebdo*, İslam Peygamberi Hz. Muhammed'i konu alan karikatürü sebebiyle saldırıya uğramış, ikisi polis 13 kişi öldürülmüştü. Derken iyi bir haber: Türkiye'de genel seçimler sonucunda Adalet ve Kalkınma Partisi, Halkların Demokratik Partisi'nin %10 barajını aşmasıyla, 13 yıldır sürdürdüğü tekil iktidarını kaybetmişti. Ancak bu sonucu bir umut olarak gören herkes, barış düşünü, umudunun bin misli bir umutsuzlukla ödeyecekti. Ve kaldığımız yerden kapkara haberlerle kan revan içinde ağlıyordu canım memleket: Yerle bir edilen Cizre'de 100 insan diri diri yakılmış, biri bebek, 41'i çocuk, 22'si kadın, toplam 251 insan öldürülmüş, mahsur kalan yaralılar "Su heval su" diyerek bir yudum su için, delik deşik ettikleri duvarlara "Seni seviyoruz uzun adam" yazıp önünde silahları ve Türk bayrağıyla poz veren Türk kuvvetlerine yalvarmıştı. Ülkelerindeki savaştan kaçarken denizin ortasında ölen Suriyeliler'in en küçüğü Aylan Bebek'in cesedi Bodrum sahiline vurmuştu. Şanlıurfa'nın Suruç ilçesindeki bombalı saldırıda 34 kişi hayatını kaybetmiş, 104 kişi yaralanmıştı. Bu olayla birlikte Türkiye'deki çözüm süreci askıya alınmıştı. Ankara Garı'nda gerçekleşen Barış Mitingi'nde Cumhuriyet tarihinin en korkunç bombası patlamıştı. Yaralılara yardım etmek isteyen göstericileri polis engellemiş, engellenen göstericiler polisi protesto edince tazyikli su ve biber gazına maruz bırakılmıştı. O meydanda, 100 barış sevdalısı canından olmuştu. En küçükleri, büyüyünce avukat olmak isteyen, kendine kanat yapıp uçma hayalleri kuran, sırf babasını yalnız

bırakmamak için orada babasının kucağındaki Veysel Atılgan, 9 yaşındaydı.

Yüreğimin daha fazla acıya katlanamayacağını gören Mahir, gitarını çıkardı ve ilk defa dinleyeceğim o Ahmet Kaya şarkısını, daha doğrusu Attila İlhan şiirini, hayatımı anlatır gibi söylemeye koyuldu. Şarkıyı bitirdiğinde vapurdaki tek tük insanlar Mahir'i gözleri dolu dolu alkışladı.

"Şenlik dağıldı bir acı yel kaldı bahçede yalnız
O mahur beste çalar Müjgân'la ben ağlaşırız
Gitti dostlar şölen bitti ne eski heyecan ne hız
Yalnız kederli yalnızlığımız da sıralı sırasız
O mahur beste çalar Müjgân'la ben ağlaşırız
Bir yangın ormanından püskürmüş genç fidanlardı
Güneşten ışık yontarlardı sert adamlardı
Hoyrattı gülüşleri aydınlığı çalkalardı
Gittiler akşam olmadan ortalık karardı
O mahur beste çalar Müjgân'la ben ağlaşırız
Bitmez sazların özlemi daha sonra daha sonra
Sonranın bilinmezliği bir boyut katar ki onlara
Simsiyah bir teselli olur belki kalanlara
Geceler uzar hazırlık sonbahara"*

Aklım neye inanacağını şaşırmış, "Mahur! Mahur!" naraları atıyordu. Aklımın şefkate ihtiyacı vardı. Yüreğimse inancının yerle bir edilmesini hazmedemeyip, donup kalmış bir titreme gibi, "Mahur... Mahur..." diyordu. Ne kadar uzak olursa olsunlar, sevgililer birbirlerini duyar. Sesimi değilse de varlığımı, onun ta içindeki, en derinindeki varlığımı duyuyordu Mahur. Biliyordum. Duymazdan geliyordu beni. Aşkı duymazdan gelen insan hiçbir şey hissedemezdi. Ne kadar daha dayanacaktı bu hissizliğe? Yaşadığını hissetmek için bana ihtiyacı vardı. Benim de ona. Kalbimin içinde olduğu kadar gözümün içinde de olmalıydı. Ellerimiz

* Beste: Ahmet Kaya, Şiir: Attila İlhan.

niye gelmişti dünyaya? Birbirimizi sevmek için. Gelmeliydi sevdiğim. Başka yolumuz yoktu.

Mahir'le sessizce, sahilde, ülkenin tüm kaderine rağmen avutucu pırıltılar saçan denizin tatlı şıpırtılarını dinleyerek, şehrin karanlığından arınmaya çabalayarak geçen, ağaç altı vaktin akşama çalan turunç kabuğu renginde, birdenbire, "Mahur, benimle yaşasana" dedi. Gülümsedim. Romantik bir gülümseyiş değildi bu. Bir ömürlüğüne umutsuz ve bir anlığına mutlu bir gülümseyişti. Onunla dalga geçtiğimi zannetti. "Tamam tamam. Unut" dedi. "Neyi unutup, neyi unutmayacağıma sen mi karar vereceksin?" diye sordum. Gülümseme sırası Mahir'deydi. Romantik bir gülümseyişti bu. Bir anlığına umutsuz ve bir ömürlüğüne mutlu. "Denize girelim mi?" diye sordum, "Biraz olsun rahatlarız." Güneş battı batacakken, "Hadi" dedi. Marketten aldığımız uyduruk mayoları kapısı bir açılıp bir kapanan kabinde değiştirip denize girdik.

Birbirini koruyup kollayan iki küçük balık gibiydik yüzerken. Denizin sunduğu eşitlik, özgürlük öyle ruh kamaştırıcıydı ki... Sonsuzluğu bölüşüyorduk. O güne dek Nafiz beni sınırlarını, yosunlarını, taşlarını kendi elleriyle çizdiği allı pullu akvaryumuna kapatmıştı. Durduğu yerden beni seyredip, divan şairleri gibi bana gerçeküstü methiyeler düzmüş, güzellemeler söylemişti. Camı delip de okşamamıştı ruhumu. O izole yakınlık, bizi birbirimizden uzaklaştırdıkça uzaklaştırmıştı. Camı delip, el ele denize atlayabilmeli. Diğer balıkların varlığı ayırmaz, aksine yakınlaştırır iki sevdalı balığı birbirine. Özgürlük, aşkı canlı tutar. Tutsaklık ise en hızlı etki eden zehridir aşkın. Âşık bir ölü ne kadar canlı ise öyle bir yaşama hâline alıştırır âşığı.

Akvaryumundan kaçmış, kimsesiz bir küçük balık gibiydim Mahir'le yüzdüğüm bu pek temiz olmasa da hâlâ daha yüzülebilen Marmara Denizi'nde. Doğadan

ve Mahir'den başka hiçbir şeye ihtiyacım yoktu. Peki ya Nafiz? Ya onun varla yok ötesi varlığı? Tuzu pul pul belirginleşen vücutlarımızı alıp, günbatımına çıkardık Mahir'le. "Rüzgâr çıktı. Artık kendimize kalacak bir yer bulsak mı?" diye sordu Mahir. Birden öyle üşümüştüm ki, "İyi olur" dedim. Önümüze çıkan ilk pansiyonu –öğretmen eviydi burası– beğenmemiştik. Aslında, birbirimizin neyi olduğumuzu sorgu sual etmelerinden çekinmiştik. Bir sonrakinin sardunyaları öyle güzeldi ki, "Burası olsun" dedim. İçeri girdik. Bir anahtarımız olmuştu bile.

Odaya çıkarken titremem çoğalmıştı. Odada bir tek kişilik yatak, bir çift kişilik yatak. Yalnızca bu aile odası kalmıştı ellerinde. Bizim kısmetimize. Çocuk için ayrılmış yatağa bakarken çocuğumun olmayacağını doğanın kanunu kabul etmiştim. "Islak mayom içimi ürpertti. Banyoda üzerimi değiştireyim" dedim. "Sen burada giyin rahat rahat. Ben seni dışarda beklerim" deyip, dışarı çıktı Mahir. Hızla soyundum. Aynada karşıma dikilen vücudumdan tiksinmiştim. Öyle cılızdım ki. Vücuda gelmiş bir ölüye benziyordum. Nafiz'e benziyordum. Oysa Nafiz'in zayıflığı hep hoşuma giden bir şeydi. Ne var ki aynı zayıflığa kendimde tahammül edemiyordum. Kadından çok çocuğu andırıyordum. Üzerime, içinde zayıflığımın rahat ettiği bosbol, upuzun eteğimle gömleğimi geçirdim. Bu batik tabir edilen hareli eteği, Kadıköy'ün gotik giysiler satan küçük dükkânından almıştım. Gömleğin yarı düğmesini iliklemeyip açıkta kalan iki ucu göbeğimin hizasında bağladım. Kapıyı açıp, Mahir'e, "Gelebilirsin" dedim.

Mahir'in içeri girmesiyle kendini çocuk yatağına atması bir olmuştu.

– Çok yorulmuşum. Biraz kestireyim, dedi.
– Ben orada yatsaydım... diye kem küm ettim.
– Ben burada yatacağım valla, sen nerde yatmak istersen orada yat, dedi.

Bir şey diyemeden çift kişilik yatağa oturdum.

– Acıkmadın mı? diye sordum.
– Uyudum bile, dedi.

Gözlerimi kapıya diktim. Kaçıp gitmek yoktu aklımda. Kalıp kalmak vardı. Ama bir kapı açılsa, Nafiz gelse, ne yapardım? Oysa adım gibi biliyordum. Kapı açılsa da gelen Nafiz olmaz. Nafiz kapıları kapatır, açmaz. Kapıları kapatma ustasıdır o. Bir erkekle, Mahir kadar iyi ve güzel bir erkekle penceresinden deniz görünen bir odada yalnız kalmak beni korkutmamıştı her nasılsa. Eğer o odada yalnız kaldığım Hulusi olsaydı, hatta Talat olsaydı, korkardım. Çünkü ikisinin de bana sahip olmak isteyeceğini bilir, duyardım. Oysa Mahir, ne bana sahip olmak ne ben olmak istiyordu. O sadece benimle olmak istiyordu. Yoksa niye gidip çocuk yatağına yatsındı? Sanki içimi duymuş gibi, beni düşüncelerimden kurtarmak istercesine yattığı yerden sesleniyordu:
– Sen acıktın galiba?
– Galiba, dedim.
– Galiba ben de acıktım, diyerek yataktan kalktı.

Pansiyondan çıktık. Hava serinlemişti. Ama üşütmüyordu. Tam bir yaz gecesiydi. Ilık süt gibiydi. Yürürken canım acıyordu. Sırtıma aldığım darbe kalbimi sıkıştırıyordu. Başım sızım sızım sızlıyordu. Havayı içime çekip kendimi rahatlatmaya çalışıyordum. Sahildeki meyhanelerden birinde oturduk. Bir iki meze söyledik. Bir de

rakı söyledi Mahir. Benim daha evvel hiç rakı içmediğime inanamadı. Kızarmış ekmeklerimiz hâlâ daha sıcakken ortalıktaki tedirgin uğultuya kulak verdik.

Sultanahmet'te, Ankara'da, Taksim'de, Gaziantep'te, Sancaktepe'de, Diyarbakır'da, Vezneciler'de, Atatürk Havalimanı'nda, Beşiktaş'ta patlama olmuştu. Ve tüm bunlar yetmezmiş gibi bir de darbe olmuştu. Lokmamız boğazımızda kalmıştı. Hangi memlekette bu kadar sık patlama, bu kadar çok darbe olurdu? Derhal güncellenen haberlere göre, darbe engellenmişti. Darbe için Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Bu hareket Allah'ın bize büyük bir lütfudur" demişti. Ordudaki Fethullahçıları deşifre ettiği *İmamın Ordusu* adlı kitabı daha basılmadan "bomba" muamelesi görerek tutuklanan Ahmet Şık, yıllar sonra orduya sızan Fethullahçılar'ın yaptığı söylenen darbe girişiminin ardından her muhalife yakıştırılan FETÖ'cü yakıştırmasıyla suçlanmış ve bir kez daha tutuklanmıştı.

Muhteşem Karaköy Yolcu Salonu, bir gün ansızın yıkılmıştı. Nice sanatçıya ev sahipliği yapmış, başlıbaşına bir roman olan Narmanlı Han, sayısız tüketim merkezinin bir başkasına dönüştürülmek üzere sözümona restore edilmişti. Kentsel dönüşüm ismiyle süsledikleri tüm bu yıkımlar ve yerine diktikleri çirkin betonlar, şairin tanımladığı gibi eşi benzeri görülemeyecek, gezilemeyecek şehr-i İstanbul'u devlet eliyle yok ediyordu. Tüm yetkilerin tek elde toplanmasını onayan başkanlık yasası halkın oylamasına sunulmuştu. Oy çoğunluğu hayır'a aitti ancak tüm yetkiler çoktan tek elde toplandığı için oy sonucu evet olarak duyurulmuştu. KHK'larla işlerinden atılan akademisyenler Nuriye Gülmen ile Semih Özakça, işlerine iade talebiyle 120 gün Ankara Yüksel Caddesi'nde, İnsanlık Anıtı'nın önünde eylem yaptıktan sonra açlık grevine başlamışlardı. Açlık grevleri sırasında tutuklanan Gülmen ile Özakça'nın canları tehlike altındaydı. Karanlık

koyulaşıyordu. Göz gözü görmez bir karanlığa, zifiri denen sözcüğün gerçekliğine inanıyordum artık. Korkuyordum. Nafizce bir korku değildi bu seferki. İnsanca bir korkuydu. Mahir de korkuyordu. Korkuyorduk.

Hava kararınca bekleyişlerimin gözü dönmüştü. Gecenin bu vakti Mahur nereye gider, ne yapardı? Mekteptedir elbet, diyordum. Fakat içim sükûta ermiyordu. Başına bir şey gelmiş olmasındı? Onun da sonu Talat gibi mi olacaktı? Tanıştığımız gün onu ben kurtarmıştım. Ya bugün de bana ihtiyacı vardıysa? Bir tramvay, kıpkırmızı bir İstanbul tramvayında kurşunlandıysa? Tanrım, kov aklımdan bu karabasanları, diyor ve telkin niyetine şunları düşünüyordum...

Bensiz huzur içinde yatağına uzanmış yazıyordur. Yorgunsa bir kitap okuyordur. Okuduğu şey, ne anlatırsa anlatsın ona beni düşündürüyordur. Çünkü o iyi kitaplar okur. Ve iyi kitapların her anlattığı aşka çıkar. Mahur'u beni düşünürken düşünmek, ruhumun tek serinliği. Bahar rüzgârı gibi bir serinlik bu. Hem dirilten hem uyuşturan. Hasretimi çeken Mahur'u hayal etmek... Varsın böyle geçsin bir ömür!

Akıl benimse hiç berrak durur mu? Yağdırdı gene kara şimşeklerini hayallerime. Yatırdı Mahur'un yanına herifin birini. Hem de benden daha güzel, daha iyi bir kimseyi. Mahur'a sarılmış, saçlarını okşuyor. Dünyanın tek harikasını, Mahur'u seyrediyor. Mahurum... Ne yapıyorsun orada? Yatağımız burada. Evimiz burada. Aşkımız burada. Yalnızlık, sevgililiği hiç beceremiyor. Gel kollarıma. Dönsün başımız dünya edasında. Var mı senle benden öte sevdalı? Var mı her masalın her satırında anlattığı bir sevda? Gel ruhum... Gel kokum... Gel güzeller güzeli korkum.

Hayatın devam ediyor olması bazen çok ağır gelir insana. Sabırlar suyunu çekmişken, her an tahammül gücünü sınayan gerçeklerle çarpışırken, gündelik düzeni sürdürebilmek, dahası insan kalabilmek, insan gibi his-

sedebilmek ne büyük güç ister, benim ülkemde yaşayan iyi insanlar iyi bilir. Boğazımızda kalan hüzünlü yemeğin üstüne ada sahili boyunca kol kola yürürken birbirimizi teselli etmeye çabalamıyorduk Mahir'le. Kabul de etmiyorduk olan biteni. Varlığımızın bir güzel inat olduğunu biliyor ve sımsıkı tutunuyorduk birbirimize.

En azından sabaha kadar haberlere bakmayacaktık. Ne acı ki neler olduğunu tahmin edebiliyorduk. Masal hep aynıydı. Kötüler kazanıyor, iyiler kaybediyordu. Dünyanın sahipleri dünyayı büyük bir azimle yok ederken, dünyaya ve birbirine sahip çıkmaktan başka derdi olmayan iyi yürekli, saf niyetli azınlık ise dünyayı kederle kaybediyordu. Gerçekten mutlu olduğum çocukluğum bana dönüp kendini hatırlatıyordu bu gece. Çocukluk günlerinin kayıtsızlığı, huzuru, güveni, cesareti hangi masala gizlenmişti? Çocuk yaşına bakmadan, boyundan büyük oyunlar yazan çocuk Mahur nerdeydi? Dünya daha mı temizdi ben çocukken? Çocuk olduğum için mi her şey toz pembe, leylak dalı idi? Olur mu hiç... Bugün, çocukların çoğunluğu savaşla büyüyor. Özlemle anacakları bir çocuklukları bile olmayacak onların. Böyle bir dünyayı şiir nasıl kurtarır? Şiir, çocukça bir tavırdır. Saftır, umutludur, çocuk dilinde konuşur. Yaşamak, yerini hayatta kalmaya bırakmışken, kim neyi niye okur? Zamanı elinde tutabilmek için belki de... Aklını, ruhunu, umudunu, özgürlüğünü elinde tutabilmek için... Ben bu düşüncelerle kara kuru melankoliye başkaldırmaya uğraşırken, gözlerini telefonuna gelen elektronik postadan alamayan Mahir,

– Müjdemi isterim, dedi, albüm teklifi gelmiş. Hatta yarın kayda girebileceğimi yazmışlar.

Dünyada değilse de hayatta iyi şeyler de oluyordu demek.

– Çok sevindim! dedim.

Saatime baktım. Göğe baksam da olurdu. Güneş doğdu doğacaktı.

– Gidip bir iki saat de olsa uyuyalım. Yorgunluğunu at, dedim.
– Evet, dedi, sabah da ilk vapurla İstanbul'a geçeriz.

Pansiyona yaklaşmıştık.

– Bu dünya sevgimiz için fazla çirkin be Mahur... Sevmek de yetmiyormuş... Çok erken karşılaşacaktık, dedi Mahir.

Mahir. Eşidim, yarenim, dostum, fikirdaşım, sırdaşım, ağabeyim, oğlum, kardeşim, dengim, dengem, yönüm, dermanım, güneşim, gülümseyişim, yıldızım, doğam, yurdum, huzurum, telkinim, umudum, inancım, sükûnetim, yoldaşım.

Yüzünü sevdim. Okşanınca kendini hatırlayan bir kedi gibi iç çekti. Pansiyona girdik. Mahir, kendini çocuk yatağına attığı gibi uyudu. Ben de büyük yatağın bir ucuna kıvrılıp, pencereden kara denizin yeniden maviye dönüşmesini bekledim. Adını sanını bilmediğim Tanrı'dan, Nafiz'in Tanrı'sından, daha fazla insanın ölmemesini, daha fazla acının yaşanmamasını, tüm yaralılarının bir an evvel sağlığına kavuşmasını, bir de bileğimin iyileşmesini ve bir an evvel yazabilmeyi diledim.

Dünyanın hakiki yüzünü açık eden geceden saklanırken, korkularını duymamak için mırıl mırıl bir hışırtıyla sevişen yaprakları dinliyordum yatak döşek. En çok en kırmızı yaprağı kıskanıyordum. Hiçbir ağaç bana sevgilimi unutturamıyor, hiçbir deniz bana sevgilimi getirmiyordu.

Dali'nin Uyku *tablosundaki devasa başlı adam gibi kaşlarımı çatmış, zamana mıhlanmış, uyuyamıyordum. Yeni bir güne uyanamıyordum. Hep aynı sonsuz gecede ölümden ölüm beğeniyordum.*

10. Gün veya 2020'ler

"bana yalnızlığımı sezdiren uykusuzluk
koynumda boşluğunu duyduğum kadındır"
Cahit Sıtkı Tarancı

Artık uykuyu sadece seni görebilmek için istiyorum. Uykum da yok sen de yoksun. Pencerenin başına dikildim. Tanıyamaz olduğum sokağa bakıyorum. Ne yemek ne içmek ne çalışmak ne istirahat etmek istiyorum. Geleceğini hissediyorum. Yalnızlığım dudaklarıma yapışıyor. Sus, diyor, yeter. İsmini yasaklıyorum sana. Sayıklama çocuk gibi. Adam ol. Büyü. Bekleme. Kendin ol. Kurtul. Hür ol. Büyümek isteyen kim, kurtulmak isteyen kim? Sen benim hürlüğümsün Mahur. Benim tek tutsaklığım kendimim.

Mahir'i kayda yetiştirmek üzere ilk vapurla İstanbul'a dönüyorduk. Kahvaltı niyetine adanın açık olan tek pas-

tanesinden poğaça almıştık. Kahvaltı sofrasında olmamamız daha iyiydi. Nafiz'le en sevdiğimiz öğündü kahvaltı. Beraber doğurduğumuz günü kutlama ve kutsama vaktiydi. Poğaçalarımızın yanına günün ilk vapur çayını alıp gelmişti Mahir. Çayı şekersiz içtiğimi öğrenmişti. Başka neler öğrenecekti? Mahur kimdi, onun hakkında ne öğrenilebilirdi?

Şehir sisler içindeydi. Belli belirsiz siren seslerine doğru yol alan vapurda içtiğim çay gözlerimi doldurmaya yetiyordu. Çay bile bir hatıraydı. İstanbul'u İstanbul'u yapan hatıralarımızdan başka neydi? Minareler, efsaneler, martılar, bulutlar, kehanetler, türküler, savaşlar, karabataklar, vapurlar, iskeleler, binalar, tılsımlar değil hatıralardı İstanbul'u ayakta tutan.

Mahir kayda gittiğinde ben ne yapacaktım? Yorgunluktan düşünemiyordum. Dün darbe aldığım başım, her an biraz daha ağrıyordu. Kalbimde bitmek bilmez bir daralma. Hastaneye gitmediğim için mini minnacık bir kurt, aklımın bir köşesini kemirip duruyordu. Beni en çok bileğim korkutuyordu. Bugün biraz daha iyiydi ama oynatırken zorlanıyordum. Başıma gelebilecek en büyük felaket bu olmalıydı: Kalem tutamamak. İşte o zaman tutunamazdım hayata.

Mahir'in telefonundan haberlere bakıyorduk beraberce. Kopamayan bir kıyamete yazgılanmıştı dünya. İpin ucu kaçmıştı. Gidilecek, görülecek daha başka kötülük kalmamıştı. Dünyanın çivisi çıkmıştı. İnsanlık, eski bir masal olmuş, vahşetten başka şey görmeyen çocuklara masal niyetine anlatılıyordu. Artık çocuklar bir hayal kuramıyordu. Çünkü korkuyorlardı. Korkuları onları çocuk yaşta yetişkin kılıyordu. Dünya mutsuz yetişkinlerin birbirlerine mutluymuş gibi davranabilmek için olmayan paralarını harcayıp tanımadıkları başkalarına borçlandıkları bir alan razı satan razı karabasanına dönüşmüştü.

Ne olacak bu memleketin hâli sözü, Türkiyelinin ortak repliği, ortak belleğiydi. Eski karanlık günlere dönülmeyen hiçbir akşam olmuyordu ki ufkunda durup geleceğe bakalım. Ne iyi bir gelecek gelecekti ne onun da içine edeceğimiz uzaya gidilecekti. İnsan insan olduğunu unutalı çok olmuştu. Zamanı ilerleten insan oldukça, dünya gerilemeye mahkûmdu. Başka bir dünya mümkün olsa ne yazardı? O dünyayı da ustalıkla mahvederdi insan evladı.

Dünya, adı konulmamış bir savaştaydı. Doğa, elimizden kayıp gidiyordu. Mavi ile yeşil ancak bilgisayar ekranlarında, sentetik giysilerde ve polis otolarında görebilir olduğumuz efsanevi, doğal güzelliklerdi. Her şeyin önümüze doğal etiketiyle konulması bile hiçbir şeyin doğal olmadığının kanıtıydı. Hangi doğallık kendini bir etiketle sunardı? Hiçbir şeye inanmak zorunda hissetmediğimiz, varoluşçuluk manifestosu gibi hayatlar yaşıyorduk. Yaşamıyorduk aslında zaman geçiriyorduk. Sosyal medyanın zamanı kırk taksitle harcamamızda epeyce yardımı dokunuyordu.

Savaşa, kana, kine, kâbusa, şiddete, korkuya, yalnızlığa, uykusuzluğa alışmıştık. Memleket, kara haber bülteniydi. Güneş bile doğudan doğduğuna şaşırıyordu. O bile her sabah ürkerek doğuyordu. Fakat güneş de acıların coğrafyasına aitti. İstese de gidip başka yerden doğamazdı. Dünya, bizim acılarımızla ısınıyordu. Biz, dünya kadar acımızla sınanıyorduk. Kimi ülkelerin daha mutlu olabilmesi için kimi ülkeler doludizgin mutsuz olmalıydı. Politika, bu güçler dengesini sağlamak için vardı. Kıçlar yalanmak için, koltuklar kabarmak içindi.

Daha ne olabilirdi? Her olaya bu en berbatıydı diyerek dehşetle bakıyor, fakat geride hiçbir iyilik kalmadığından her yeni olayda ancak küllerin yok olduğunu anlayamıyorduk. Özgürlük hiçbir zaman yoktu, olmamıştı. Diktatörlük her zaman vardı, hep olmuştu. Eğer tek bir kişi

bile susmasaydı, bu denklem bozulurdu. Fakat susanlar hep çoğunluk olmuştu. Sesini çıkarmaya korkan oracıkta vazgeçmişti özgürlüğünden. Özgürlük değil para karın doyuruyordu. Distopya, dünyamızın beynelmilel adıydı. Yine de çıldırtıcı bir sabırla her şeyin iyi, güzel olacağını söylüyorsak, sebebi güneşti, doğudan doğan güneş. Güneş güpegündüz kandırıyordu bizi. Belki de teselli ediyordu. Hayatı akışına bırakıp, tevekkülle kaderinin olumlanmasını bekleme huyunu güneş de doğululuğundan almıştı.

Görüp geçirdiği tüm acılara rağmen dimdik ayakta duran İstanbul hâlâ çok güzel görünüyordu. Akıl almaz bir büyüyle tılsımlanmıştı bu şehir. Direnmeyi alın yazısı bellemişti. Zaten acılar hep güzelliğe yakıştırılırdı. Bu yüzden İstanbul, dünyanın en acıklı kentiydi. İstanbul, güzelliğiyle, insanına âşık olmayı öğretirdi. İnanacak hiçbir şey kalmadığında insan âşık oluyordu. Çünkü insandı ve hayatın kendisine insan olduğunu hatırlatmasına muhtaçtı. Hem hayat bir defa görülebilecek bir rüyaydı. Dünyanın kâbusu sürse de hayatın saflığı hiç değişmiyordu. Var olmak, dünyaya direnip, hayata sarılmaktı. İnsan olmak işte hem bu kadar basit hem bu kadar zordu.

Sizsiz edemeyeceğine emin olduğunuz bir insanın sizsiz edebildiğini görünce dünyanın tüm hayal kırıklığını tek seferde yaşarsınız. Evsiz bir berduş gibi kendinizi avutacak bir söz, bir hatıra, bir şarkı, bir hayal ararsınız. Saatler, aylar, seneler, asırlar sonra şunu anlarsınız: Sizsiz edebilir ama sizsiz olamaz. Onun aslında bunca zaman sizinle olduğunu fark edersiniz. Sizinle olmak, onun yenilmez yalnızlığıdır. Onunla olmak, sizin değişmez yalnızlığınızdır. Yalnızlığınızın gözlerinin içine uzun uzun, dolu dolu baktığınızda aşkınızın ölümsüzlüğünü görürsünüz. Aşkınızın sonsuzluğu, yalnızlığınızın sağlamlığına bağlıdır. Yalnızlık, aşkınızın mukadderatıdır. Olup olabilecek en yüce aşk sizinkidir. Zamana ve kendisine yenilmiş olmasına rağmen hâlâ en güzeldir.

Yeni bir hayat vadeden gurbete veya sıhhat temennisi veren kırsala kaçar gibi kaçmak istiyordum uykuya. Yatağıma uzanmış, mevsimden bihaber, yorganımı başıma çekmiş, hem titreyerek hem terleyerek vardığım bu fikrin kuvvetiyle bir hışım yorganı açıp, yataktan çıktım. Atölyeme koşturup boş kâğıt arandım. Bulduğum bir büyük kâğıdı, vişne rengi çini mürekkebini, kalemimi, incesinden tarama ucunu ve kâğıdın altına koymak için babamın kalın kara kaplı yemek kitabını aldım. Gözlerim doldu. Bir türlü yağamayan basık bir gök gibiydi başım. Lodoslar dolusu ağrıyordu. Bu, yatakta arkadaşı Müjgân'a mektup yazarken kâğıdının altına koyması için Mahur'a verdiğim kitaptı.

Adımlarıma çöken kederle yavaş yavaş yatağa döndüm. Yorganın altından Mahur çıkmadı. Sırtımı yastıklarla besleyip oturdum. Yorganı karnıma çekip, kitabın üzerine kâğıdı, mürekkebi koyup çizim düzeneğimi kurdum. Aşkımızı resmedecektim. En ölümcül acılardan sağ çıkmış, yarasına beresine, kırgınlığına kızgınlığına, inançsızlığına imkânsızlığına, yalnızlığına yorgunluğuna rağmen hâlâ en güzel olan İstanbul'a benzeyen aşkımızı...

Bir erkekle bir kadının, bir sırdaşla bir sırdaşın, bir zamana karşıyla bir zamana karşının, bir çılgınla bir çılgının, bir güzelle bir güzelin, bir sanatçıyla bir sanatçının, bir çocukla bir çocuğun aşkını. Kökleri birbirine bağlanmış, birbirinde boğulmuş iki ağacın gövdelerinin ayrılığını. Bu ayrılığın bir kehanet gibi üzerine çöktüğü şehri, şehrimizi. Uykusunda ölen bir çocuk gibi şehrin yanıp kül oluşunu. Uyuyamayan bir ihtiyar gibi küle dönen şehrin yeniden doğuşunu.

Denizi... Sakinken bile dalgalı, tutkusu mavisini aşan denizi. Denizin bir arada tuttuğu âşıkları. Birbirlerine dokunmanın hayaliyle günlerini dün eden âşıkların bugününü. Bugün denen serabi vakit oyununun hırçın biçareliğini. Acının kıvrımlarını, ayak seslerini, alfabesini. Güzelliğin

çırpıntısını, direnişini, öfkesini, yok edilemezliğini, ölmezliğini. Resmi bitirdiğimde bitimsizliğine boyun eğdim ve ismine "Hâlâ" dedim.

Gözlerimin doluluğunda kendini arayan Mahir beni bekliyordu. Bana sonsuz güven, huzur ve sükûnet veren bu adamın hayatımdan hiç gitmemesi için hiçbir zaman sevgilisi olmamalıydım. Kimselerin anlamasını gerektirmeyen bir büyük sevgi, bir güçlü yoldaşlık, bir sıcak kardeşlikle hayatımı onunla paylaşacaktım. Yalnızlığımla savaşacak gücüm kalmamıştı. Yalnızlığım beni hep aşkıma sürüklüyordu. Nafiz'den uzak durabilmemin tek yolu, kendimi güvenli bir sahili olan bir adaya kapamaktı. Birden,

– Mahir, dedim, benimle yaşar mısın derken ciddi miydin?

Mahir'in gözlerinde akşam sefaları.

– Elbette! dedi. Az kalsın elindeki çayı dökecekti.

Bizimle dertleşmeye gelen bir karga ön sıramıza konup bilmiş bilmiş bize baktı.

– Bu kara karga şahidimdir ki bir ömür seninle yaşamak istiyorum! deyiverdi Mahir.

Onu kırmak tek korkumdu. Onu kırarsam dünya başıma yıkılırdı. Ellerini ellerimin içine aldım. Gözlerimin tüm cılız güneşlerini bir araya getirip ona baktım.

– Ben de Mahir. Hep hayatımda ol istiyorum. Ama n'olur dostluktan ötesini bekleme benden.

Ona verebilecek bir sevdam yoktu. Hepsini Nafiz'de bırakmıştım. Mahir, gözlerini uzaklara kaçırmıştı. Çayını bir dikişte bitirdi. Hiçbir şey demiyordu.

– Bu koşullarda beraber yaşamamızı istemezsen anlarım, dedim. Yeter ki küsme bana.

Gözlerindeki kara yağmurlarla döndü yüzüme. Etkisinden hiç kurtulamayacağım sakinliğiyle şöyle dedi:

– Bir insanın bir insana verebileceği en değerli şey dostluktur Mahur. Sevdiğin şairler başka şeyler demiş olabilir. Kusuruma bakmasınlar. Her şey geçer, dostluk kalır. Buna inanıyorum. Bu yüzden seninle yaşamak istiyorum. Zaman ne gösterir ikimiz de bilemeyiz. Ama dostluğumuzun hep bizimle olacağını biliyoruz.

İçime ferah fahur bahar kokuları doluşmuştu. Başımı Mahir'in göğsüne yasladım. İstanbul, yaşlanmış annemiz gibi bize gülümsüyordu. Rüzgâr, tatlı bir kanun taksimi gibi esiyordu.

Mahur'un açık bıraktığı kalın perdelerim güneşi içeriye sızdırmıştı. Demek güneş doğmuştu. Mahur gelmeyecekse bana güneş bile karanlıktı. Yataktan çıkmak için hiçbir sebebim kalmamıştı. Ruhum kalbimi tekmeliyordu. Kalbimin sıkışıklığı bana nefes aldırmıyordu. Ölümüm yaklaşmıştı. Mahur'u son bir kez görmeden, kokusunu ruhuma doldurmadan ölme fikri beni delirtiyordu.

Hatıralarımız, yolundan çıkmış bir saat gibi bana bir bir kendilerini hatırlatıyordu. Tüm hatıralarımızı Mahur'un kokusu ve İstanbul tramvayının sesi birleştiriyordu. Büyük bir romanın unutulmaz sahnelerini yeni baştan okur gibi yaşıyordum hatıralarımızı. Her hatıramız, her saniyemiz unutulmazdı. Hatıralarımız hangi sokaktan hangi odadan geçerse geçsin aşka çıkıyordu. Aşk bizim masumiyet abidemiz, suç ortaklığımızdı. Günahımızın vebali birbirimizin koynunaydı. Öpüştükçe uzayan, kıldan ince, idamlık boyunlarımız hep ve yalnızca birbirine eğilirdi.

Öpüşmek, aşkın mührüydü. Vücudunu dudaklarımla mühürlemiştim. Ona kim dokunacaksa benim aşkımla karşı karşıya gelecekti. Kimse Mahur'u benim sevdiğim gibi sevemeyecekti. Bu yüzden, o da kimseyi beni sevdiği gibi kadar sevemeyecekti. Seneler evvel, yağmurlu bir bahar günü öğleden sonra Mahur'la beraber girdiğimiz St. Antuan'da mum yakıp şöyle dilemiştim: "Mahur kimseyi beni sevdiği kadar sevemesin." Dileğim tahakkuk etmişti. Fakat ateşim hâlâ taze, hâlâ ölümcüldü. Pişmandım. Kimseleri dileğime karıştırmamalıydım. Mahur'un bir tek beni sevmesini dilemeliydim o gün.

Eminönü'nden Galata Köprüsü'ne yürürken yanımızdan geçen çoğu kara çarşaflı, sarıklı insan kalabalığı bizi ürkütmüştü. Galata Köprüsü'nden seyrettiğimiz İstanbul, bizim şehrimiz olmaktan çıkmıştı. Tam o sırada Suzan geçti yanımızdan. Tek başınaydı. Beni görünce bir an bile tereddüt etmeden başını çevirip yürümeye devam etti. Acıyla gülümsedim. Bunu da mı görecektim, dedim kendi kendime. İçim üşüdü. Kalbim sancıdı. Sadece şehrim değil insanlarım da benim olmaktan çıkmıştı. Mahir dehşetle hükümetin, İstanbulumuzun içinden geçen güzelim denizimizi doldurup AVM yapma tasarısını anlatıyordu.

– Keşke daha erken tanışsaydık. Memleket karabasana dönüşmeden İstanbul'un tadını çıkarsaydık, dedi Mahir.
– Bu ülke başından beri bir karabasan. Biz sadece o karanlıktan sızan renklerle yaşamaya alışkınız. Oysa artık tek bir ışık bile sızdırmıyor karanlık. Tüm çatlaklarından yalnızca zifiri karanlık sızıyor, dedim.
– Gidelim buradan Mahur.
– Yenilgiyi kabul mü edeceğiz?
– Hayır. Sadece yaşamayı seçeceğiz.
– Bu denizi bırakıp nasıl gideriz?

– Kavafis'in dediğini hatırla: "Nereye gidersen git, bu şehir arkandan gelecektir." Hiç üzülme, sen gidiyorsun diye deniz de takılacak peşine. Asıl o bırakmaz seni.
– Her sevdiğimiz ve her bizi seven peşimizden gelecek kadar cesur değildir.
– Karamsarlığa tutunursan olmayan denizlerde boğulursun.
– Haklısın Mahir. Sinirlerim bozuldu. Ama biliyorum işte... İnsan en çok da neyi istemediğini bilmez mi? Buradan kaçmak istemiyorum. Ben buralıyım. İstanbul beni ben yapan her şey. Bugüne dek hep bu şehir için bu ülke için kendimce mücadele ettim. Mücadeleyi yarım bırakamam. Bütün hayatıma ayıp etmiş olurum. Kendi yüzüme bakamam.
– Mücadeleye oradan devam ederiz.
– Nereye gidersek gidelim İstanbul'un peşinden gideceğiz. İstanbul'u götüreceğiz her gittiğimiz yere. Bu karanlığı, bu umutsuzluğu yaşayacağız hep. İnsan, ait hissettiği bir yeri niye terk eder?
– O halde adada yaşayalım. Şu an en güvenli yer orası.
– Bak işte bu olur.
– Dur o zaman, hemen telefondan evlere bakalım.

Nereden bilebilirdim, yıllar önce kalbimin aşkla tanıştığı Galata Köprüsü'nde, daha birkaç gün önce tanıdığım bir adamla ev bakacağımı, bulacağımı... Bütün muhalifler işlerinden ediliyordu. Üniversitelerin de her birine iktidar yanlısı kayyumlar atanmıştı. Üniversitede kalmamın bir faydası olmayacaktı. Yazarak hayatta kalacaktım. Mahir ise müzik yaparak yaşayacaktı. Mücadelemiz birdi. İkimiz birden çok beğenmiştik evlerin birini. Burgazada'daydı. Hemen aramıştı Mahir. Evin sahibesi, "Ev eşyalıdır. İsterseniz gelin bugün yerleşin" demişti. Plağın avansıyla

verecektik ilk kirayı. Ben önce karşı çıkmıştım ama Mahir plakta en çok da benim payım olduğunu, ben o sözleri yazmasaydım o şarkıların da olamayacağını söyleyerek beni ikna etmişti. Akşam yemeğinde evde buluşmaya sözleşip ayrıldık. Gelecek gelecek dedikleri işte böyle birdenbire kuruldu.

Beyoğlu'nun geldiği hâli görmekten korkuyordum. Ama kaçacak kadar vefasız değildim. Tramvayın hâlâ daha Galata'nın dizinin dibinde olduğunu görmek beni bir nebze olsun rahatlatmıştı. Galata'nın eteklerini kırmızı tramvaya tutunarak çıktım. Vardığım Beyoğlu karşısında gözlerim fal taşı gibi açıldı. Beyoğlu'nun falında yok edilmiş geleceği çıkmıştı. Hatıralarımı adım adım hafızasına kaydeden yolun taşları yerinden sökülmüştü. Her mekân kendini Araplar'a sevdirmeye çalışıyordu. Kendine has denilebilecek dükkânlarsa sıra sıra kilit vurmuştu kapılarına. Güzelliği paylaşamayanlar çareyi onu mahvetmekte bulmuştu. Rötuş niyetine de işte görüntüde eski Beyoğlu'nu andıran fakat gerçekte doymak bilmez sahibini besleyen, Türkiye'deki her utanç kaynağı olay gibi adıyla ironiyi tanımlayan Grand Pera alışveriş merkezini yapmışlardı. Hayır olamazdı. Bir an olduğum yerin gerçeğini kavramıştım. Burası, İnci'nin, Melek'in yani Emek'in binasıydı. Canhıraş İnci'yi, Emek'i aramış, fakat yerinde bulamamıştım. Hachette de yoktu, Markiz de, Lebon da, Nisuaz da, Elit de, yanındaki işkembeci de, Markas da, Venüs de... Caddenin ortasında doludizgin ağlıyordum. Yönünü, yurdunu şaşırmış bir meczup gibi bir o yana bir bu yana yürüyor, tanıdık bildik bir köşe bucak arıyordum. Koşar adım, yerinde sapasağlam bulduğum St. Antuan'a sığınmıştım. Sıralardan birine oturup nefesimi dizginlemeye durdum.

Bundan tam bir asır önceydi. Nafiz'le ilk günlerimizden biriydi. Göz göze sevişiğimiz günlerdi. Yanımızdan

biri geçince gözlerimizi kaçırırdık birbirimizden. Yalnız kalır kalmaz gene tutuşurdu gözlerimiz. Bir sabah yatakhanenin kapısında bitmişti Nafiz. Camıma attığı taşla uyanmıştım. Bakmıştım ki Nafiz. Sevdiğim çocuk. Taptığım erkek. Dünyanın en mutlu kızıydım. Mutluluk aynada bana hep bir kusurunu bulduğum kendimi güzel göstermişti. En sevdiğim o upuzun eteğimi giymiş, merdivenlerden üçer beşer koşarak Nafiz'in yanına inmiştim.

Tramvaya binmiştik. Başım omzundaydı, eli belimde. Hırkamın altından tenime ilk kez dokunurken Galata Köprüsü'nü geçiyorduk. Karaköy'de inip, Yüksekkaldırım'dan Beyoğlu'na çıkmıştık. Bugün geçtiğim yollardan geçmiştik. Şimdi yerinde yeller esen Lebon'da oturur oturmaz sormuştu.

" – *Ne yapmak istersin?*
– Çay içelim.
– *Çay içeriz. Sen ne yapacaksın, onu söyle.*
– Ne yapayım istersin?
– *Bu hayatta yapmak istediğin ne?*
– Yazmak.
– *Bekle o zaman. Hemen geliyorum,* deyip çıkıvermişti.

Şaşkınlık, merak ve hayranlıkla pencere kenarındaki masamızdan Nafiz'i seyrediyordum. Nasıl da yakışıklıydı! Kahverengi fitilli kadife ceketi ona çok yakışıyordu. Saman sarısı saçları güneşte parladıkça insanın gözünü alıyordu. Gelen geçen ona bakıyordu. Karşıdaki kırtasiyeye girmişti. Henüz sevişmemiştik. Vücudum, eşini bulmanın neşesiyle filizlenmişti. Gençlik güzellik dedikleri vücudunun, ruhunun eşini bulmaktı. Benden şanslısı yoktu.

Nafiz, elinde leylak rengi bir defter, birkaç tane de boya kalemiyle yanıma dönüyordu. Gülümsüyordu. Bir erkek gülümseyince hem nasıl bu kadar yakışıklı hem de bu kadar çocuksu olabilirdi?

– *Hiç durma, yaz haydi,* dedi.

Bana defter, kalem uzatan ellerini tuttum.

– Sağ ol Nafiz, dedim.

Garson ne istediğimizi sordu.

– Yazmak, dedim ben.
– *Çizmek*, dedi o da.

Garson, aval aval, "Efendim?" diye sorunca, "İki çay" dedik. Ben bir de keşkül yakıştırdım çayın yanına, "Bölüşürüz" dedim.

– *Ne yazacaksın?* diye sordu Nafiz, canım merakıyla.
– Yazdığımda okursun, dedim ben de hınzırca.

Gözümün içine aceleyle bakıyordu. Sordum ona;

– Hemen şimdi mi yazayım?
– *Hemen şimdi ne demek sen biliyor musun?*
– Ne demek?
– *Çok geciktin, demek.*"

Ah Nafiz... Ne güzeldik o günlerde ikimiz. Ne çok yaraşıyorduk birbirimize, Beyoğlu'na, Beyoğlu'nun Pera olduğu o biricik zamanlara... Ben boya kalemlerinin içinden yeşili seçmiştim. O ise kızıla çalan kahverengi kapaklı bir

defter daha çıkarmıştı cebinden. İşte böylece başlamıştık baş başa yazıp çizmeye. Nafiz bir eliyle resmini çizerken diğer eliyle dökümlü eteğimin altından bacaklarımı okşuyordu. Alev gibiydi elleri... Yanıyordum. Yazıyordum.

Tatlımız gelince defterleri takas ettik. Birbirimizi okuduk. Ne gördüysek birbirimize anlattık. Yazıp çizdiklerimiz de birbirine âşıktı. Defterlerimiz dolunca yağmur başladı. Madem öyle sokağa çıktık. Herkes koşup kaçışırken, biz, yağmurdan mürekkep meydanda durup öpüştük. Yanımızdan geçen bir dilenci bize ıslık çaldı. Sırsıklam olmadan kiliseye sığındık. İki mum alıp dilek diledik. Ne dilediğim dün gibi hatırımda: "Nafiz beni aynı böyle, bugünkü gibi bir aşkla bir ömür sevse..." Bu dileğimle bilmem kötü mü ettim, iyi mi... Nafiz'in dileği kim bilir neydi?...

Kapı çalıyordu. Kalbinin atışına inanamayan bir ölü gibi hayretle donakaldım. Mahur'dan başka kim gelirdi bana? Hamdi tabii, dedim. Kalp atışlarım duracak kadar duruldu. Kapıyı açtım. Karşıma hayat çıktı. Birbirimize açılmış gözlerimiz bir tek kırmızı gül gibi her şeyi anlatmaya yetmişti. Öpüşüyorduk. Öpüşerek dünyayı dolaşıyorduk. Evin eşyaları, müthiş bir orkestraya dönüşmüş, en güzel aşk şarkılarını peş peşe çalıyorlardı. Aşk üzerine yazılmış bütün iyi şiirler durmadan bizi anlatıyordu.

Başım dönüyordu ama düşmüyordum çünkü dudaklarım dudaklarına tutunmuştu sevgilimin. Gençleşiyordum. Diriliyordum. Başımda vücudumda bir dirhem ağrı duymuyordum. Vücudum külfet olmaktan çıkıp, gül konfetisi gibi üzerime yağan Mahur'un vücuduna dönüşüyordu. Kanlı canlı zaman olmuştuk.

Yırtıcı yumuşaklık. Yakıcı naziklik. Can alıcı tutkunluk. Sarsıcı zamansızlık. Kesif bağlılık. Büyüleyici çocukluk. Bağışlayıcı çılgınlık. Uyuşturucu sıcaklık. Soylu arsızlık. Parçalayıcı umutsuzluk.

Gövdelerimiz, kökleri birbirine dolanmış iki ağaç. Birbirini öldüren, birbirini yaşatan iki ölümsüz, iki yaşsız ağaç.

Biz birbirimiziz, biliyoruz.

Sen yapraklarını döker dökmez, mevsim yaz da olsa, kurur yeşillerim, kışa dönerim.

Acıdan yaşama gücü bulmaya aşk denir.

Sen çiçek açar açmaz, kış da olsa mevsim, çıldırır yeşillerim, yaza dönerim.

İçimizde dünyayı sarsan ıslığıyla durmadan geçen bir kırmızı tramvay.

Keşke hiç görmeseydim seni. Neden ağrıdığını bilmeyen bir kalp gibi çarpsaydım dünyaya.

Sevmeseydim seni, kendimi şair sanabilirdim. Öyle şairane seviyorsun ki, her atışmada kaybeden âşık ediyorsun beni.

Hangi çiçekten yapıldın sen? Bu nasıl bir koku?

Bir deniz kıyısı yeter ikimize. Yürür dururuz el ele. Bakarsın, güneş bile doğar bize.

Sensizken sövdüğüm hayatı sürekli övesim geliyor seninleyken.

Bir şiirlik canım var. Nasıl oluyor da bu büyük romanda yaşıyorum hâlâ?

Sen olmak varken niye ben kalayım?

Akşam oldu. Akşamları aşka hazırlanırdık bir zamanlar.

Ne zaman seni öpsem, bir yerlerde kırmızı bir sardunya açar.

Yıldız kaydı. Seni diledim. Oysa elimdeydi elin. Yine kaysa yine dilerim.

Veda edeceksin bana. Kavuşalım diye bir daha bir daha.

Veda edeceğim sana. Sözcükler düşman kesildi başıma.

Kiraz olsa da yesek. Yok yok, vişne. Dudaklarına düşen saçlarında mı büyüyor vişneler?

Aşktan konuşmamak için susuyoruz. Ağzımızı açsak aşk olacak, dudaklarımızdan korkuyoruz.

Yaşasın, ellerim ısındı. Sihir mi var parmaklarında senin?

Zamanı uyutup kaçsak bu evden.

Hiçbir yere gidemeyiz. Dünyanın kapısı evimiz.

Evi yakalım. Küllerini denize atalım. Deniz bizi alkışlasın. Gidecek yeni yerler arayalım. Gittiğimiz her yerde İstanbul'u bulalım.

Ne güzeldir seninle böyle yatmak, saatler koşuştururken. Çıkmaz sokak olsun mu yatağımız?

Dünyanın ucuna mı geldik? Hiç uçurum göremiyorum.

Dünyanın ucundayız sevgilim. Ben niye sana hiç sevgilim demedim?

Birbirini öldürmüş iki ölüdür sevgililer. Ceninde iki ölü gibi yatıyoruz saatlerce.

Birbirinde doğan iki bebektir sevgililer. Ceninde iki bebek gibi sevişiyoruz saatlerce.

Bir daha ne zaman sevişiriz? Hüznüme gülüyor ateşten çıplaklığım.

Ruhun ateşten senin. Ölürsen dünya yanar.

Cennetten kovulduğumuz günü hatırlıyor musun? Koyu kırmızı bir elbise vardı üzerimde.

Cehennemden korkanlar dünyada nasıl yaşar? Korkulacak tek yer hayattır.

Mevsim döndü gene. Doya doya yaşayamıyoruz mevsimleri bile.

Düşün hele âşık olamadığını. Bütün bir ömrünü sağlıklar içinde tüketip harcadığını.

Her şey geçer, hayat kalır.

Hayat da geçer, aşk kalır.

Şimdi kalkıp gitmezsem bir daha asla gidemem.

Asla deme. Asla aşka aykırıdır.

Nereden başlayacağım vedaya? Gözlerinden mi, ellerinden mi?

Dudakların ne iri. Şiir, gece ve elma dolu içleri.

Affedebilecek misin beni?

Beni affedecek misin?

Unutacak mısın beni?

Unutturacak mısın beni?

Arayacak mısın beni?

Beni bulacak mısın?

Veda edeceğim sana ama ayrılmayacağım.

Veda etmeyeceğim sana ama anlayacağım.

Hayatımın şiirisin sen.

Sen, hayatımın resmisin.

Adıyla başladım. Zamandan söz açtım. Çaydan sanattan kentlerden devletten haklardan ev içlerinden sokak başlarından öykü sonlarından laf döndü dolaştı ikimize geldi, ikimizde durdu, dondu. Bir kederli sessizlik sonrası, "Ben" dedim, gerisini getiremedim. Birden başladım, "Bir adamla tanıştım" dedim. En doğru sözcüklerle anlatacaktım ki susturdu beni. Yataktaydık hâlâ. Çıplaktık da. Ama...

– *Ona git*, dedi.

– Ama, dedim ben de.

– *Bana çıkan tüm sözler "ama"yla tamamlanıyor, daha ziyade eksik kalıyor. Bu bile gitmen için kâfi.*

– Haklısın. Ama kalmak istiyorum.

– *Kalırsan ölürüz. Görmüyor musun?*

– Yaşamak istiyor musun?

– *Evet.*

– Neden?

– *Ölmek nasıl bir şey bilmiyorum. Ya yaşamaktan daha fenaysa ölmek? Hayatın hudutlarını, uçlarını, çukurlarını iyi tanıyorum.*

– O zaman, bir müddet ölmeyelim.

– *İyi olur.. Hele sen muhakkak yaşamalısın.*
– Neden?
– *Güzelsin de ondan.*
– Nasıl istersen öyle olacak. İçini ferah tut.
– *Mutlu da olacak mısın?*
– Olayım mı?
– *Ol. En mutlu sen ol.*
– Sensiz mi?
– *Bana rağmen.*
– Keşke seninle mutlu olabilseydik.
– *Olduk. Sanki bilmiyorsun. İnsan, aşırı mutluluktan ölür.*
– Kaç kez ölmüşüzdür?
– *Defalarca.*
– Biraz mola.
– *Suni teneffüs.*
– Kalp atışların ne durumda?
– *Sakin, süratli.*
– O nasıl şey?
– *Benim gibi. Nafiz makamında.*
– Kalbim kalbinle bir atacak. Hep.
– *Biliyorum Mahur bestem.*
– ...
– *Ağlarsan bozuşuruz ama. Bak gene geldi amalar.*
– O zaman sen de ağlama.
– *Ben Nafiz'im, ağlarım! Galiba seni sevmekle hata ettim...*
– Nasıl bir hata?
– *Güzel, çok güzel bir hata.*
– Nafiz.
– *Mahur.*
– Belki...
– *Belki.*
– Korkuyorum.

– *Korkma. Kendine güven.*
– Sağ ol.
– *Sen sağ ol.*

Kim bilir, biz Nafiz'le, yaşlarını geleceğe sakladığımız gözlerimizi birbirimizden koparıp, zamana dönmeye, zamansa bıraktığı yerden dünyaya dönmeye hazırlanırken şehir ayaklanmış, yıllardır beklenen devrim, eşi benzeri görülmemiş bir zekâ ve masumiyetle gerçekleşmiş, fakat ne yazık ki gaddarca ve zalimce karşılık görmüştü. Ve bir yerlerde bir garip, elinde kâh şarap kâh kitap, "Kum Gibi"yi dinliyor, dinlemekle yetinemeyip söylüyordu.

"Martılar ağlardı çöplüklerde
Biz seninle gülüşürdük
Şehirlere bombalar yağardı her gece
Biz durmadan sevişirdik
Acımasız olma şimdi bu kadar
Dün gibi dün gibi çekip gitme
Bırak da sarılayım ayaklarına
Kum gibi kum gibi ezip geçme
Acımasız olma şimdi bu kadar
Dün gibi dün gibi çekip gitme
Bırak da dolanayım ayaklarına
Kum gibi kum gibi ezip geçme
Sonbahar damlardı damlarımıza
Biz seninle sararırdık
Aydınlanlansın diye şu kirli yüzler
Biz durmadan şavaşırdık"*

Onu, sevdiğim kadını kendi ellerimle giydirip, başka bir erkeğe gönderdim. Kapının eşiğinde alnından öptüm onu. Merdivenlerden inerken bana baktı. Tebessüm etti. Yorgun ve güzeldi. Gitti. Pencereye koştum. Sokağın ucuna dek

* Beste-Güfte: Ahmet Kaya.

ayrılığın kaçınılmaz olduğu bir aşk filmini seyreder gibi gidişini seyrettim. Yok oluverdi. Yok oluşu, var olmasına mani olamadı. Fakat bu defa geri dönmeyecekti.

Uzun uzun, sanki bir ömür pencereden dışarıya baktım. Eskiden bu pencere silme semayı gösterirdi. Hangi renkler birbirine dokununca rüzgâr ne yöne dönecek, insan ne hale gelecek bir bakışta anlardım. Halbuki artık pencereden görünen tek şey hantal, dev apartmanlar. Semayı görebilmek için başımı iyice uzatıp, maviye ulaşma cambazlığı sergilemeliyim. Bu biçare ahvalimi ya bir gören olsa? Umursamıyorum artık. İnsanları bir nebze olsun umursasaydım sokağa çıkardım. Oysa ben adamakıllı kararlıyım. Bu evden yalnızca cenazem çıkacak.

Ben ölünce beni nereye gömeceklerimi düşündüm de huzursuzlandım. Bu hususu vakitlice tafsilatlarıyla belirlemek için Hamdi'yi çağırıp, lüzumlu talimatları vermeliyim. Öyle zan ve ümit ediyorum ki denize, ölünce kavuşacağım. Martıların çığırından çıkmış çığırtkanlıklarıyla içini hoş ettikleri denizi görme arzum kıyıma vurdu. Dalgakıranlarım kırıldı. O gümüş mavi aydınlık, o inci mavi karanlık... O dalga köpük... O sütliman durgunluk... Denizim, Mahurum... Mavi sevgilim... Zaman mefhumum... Zarif zorbalığım...

Vücudum ürperdi. Pencereyi kapatıp sedire çöktüm. Keşke çöktüğüm bir kıyı bankı olsaydı. Bizi ayıran ne? Suçu üstlenip soruyorum; hatam önceliği sanata, sanatkârlığıma vermem mi? Sahip olduğum her şeyi sanata dönüştürmem mi? Şimdi her şey Mahur'un parçaları. Bulutlar, insanlar, sesler, ışıklar, kokular, hatıralar, anlatılmış, anlatılamamış ve anlatılacak tüm masallar sevdiğim kadının aksisedaları. En çok da deniz... Annemden başka sevebileceğim tek kadını, Mahur'u anlatabilecek en büyük derinlik deniz. Mahur, sanki ancak şimdi hakikate, ölümlü, canlı bir insana dönüştü gözümde. Bunca zaman onu hakikatimin hayali olarak

görmüşüm. Halbuki o hep hakikiydi. Göremeyen bendim. O bana hep kendimi göstermek istemişti; kendini değil.

Kendim... Ben... Nafiz... İyi mi kötü mü olduğunu bile bilmediğim bir adam. Genç mi ihtiyar mı, ölü mü diri mi, âşık mı maşuk mu... Mahur... Ben sensiz ne yapacağım, sen bensiz ne yapacaksın? Onun kollarında mısın? Öpüyor mu bal dudaklarından, gelincik boynundan? Zamanını fethetti mi? Ya benim olan kalbini? Nasıl dayanılır buna? Herkes, nasıl dayandığını bilmeden dayanır acıya. Acıyı seçen bir vicdanım benim. Mutluluğunla ölmek daha katlanılırdı oysa. Ama hangi katil, her güne canını aldığı insanı görerek, onun gül cemali, gül kalbiyle yüzleşerek başlayabilir?

Canını almadan yapamadım Mahurum, affet. Canını vermeden olamadın. Sen de benim canımı almadın ki aynı günahın yolcusu olalım. Sen hep safderun ve zavallıydın. Bense hep günahkâr ve maharetsiz. Seni kendime mahkûm bıraktım. O kadar o kadar iyisin ki beni sevdin. Kimse beni sevecek kadar iyi değildi. Bir tek sen... Seni düşündükçe, damarlarım acı yeşil zehirle dolup taşıyor. Şimdi patlayacak damarlarım. Yaşayamadığım aşkımın zehrini dünyaya damla damla dökeceğim. Döküldüğüm yerde bir ağaç büyüyecek. Gövdesi zayıf, çiçekleri sağlam. Öyle büyüyecek, öyle büyüyecek ki bu ağaç, denize eğilecek. Her bir çiçeğini denizinin saçlarına dizecek. Ne vakit seni düşünsem ölümden ölüm beğeniyorum sevgilim. Sen gittin. Ben kaldım. Hayat bitti. Masal başladı.

Ter ve alev içinde, dünyanın tüm yelkovanları peşimdeymişçesine Koşar adım iskeleye indim. Akşam vapurunun arka açık güvertesine oturdum. Kızkulesi'yle Galata Kulesi uzaktan uzağa hüzünlü hasretleriyle birbirleriyle bakışadursun, şehir bir gaz bulutuna hapsolmuş. Şurda yangınlar, burda kaçışanlar... Buz kesmişim gerçeğe. Vapuru hiç bu kadar boş görmemiştim. Koltukları örümcek bağlamış. Bahar bile ikna edememiş insanları adaya

gitmeye. Beni haksız çıkaracak bir ayaklanma yok mu yakınlarda?

Artık bu şantiye şehirde herkes korkuyor bir yere gitmeye. Şehrin her bir köşesi tehdit altında. Biri merkezi diye biri turistik, biri getto, biri snob, biri modern, biri elit diye... Şehrin tüm homojenleştirme, namı diğer kimliksizleştirme operasyonlarını sağ atlatanlar adalara sığındıklarından, adalar ancak azınlık diye tabir edilen gayrimüslimlere yönelik bir girişime sahne olabilir. Oysa savaş artık Türk'le Türk arasında. Nefretin en büyüğü kardeşler arasındaki sanılır. Oysa kişinin kendisiyle kendisi arasındaki husumetin eşi benzeri yoktur. Bugüne dek bu kavga hep gizli saklı yaşandı. Kendi gelişmemişliğinin, yetersizliğinin öfkesi kardeşlerden çıkarıldı. Oysa en has azınlık, en gerçek öteki insanın kendisidir, kendi öz kimliğidir.

İsimlerinin başına "öz", "özbeöz", "enbiöz" koyup, gerçekliklerini kanıtlamaya çabalayan börekçilere döndü memleket. Herkes birbiriyle Türklük yarıştırıyor. Sözgelimi, çoğunluğun gözünde Kürt böreği yapan bir Türk börekçi en büyük nefreti hak ediyor. Herkes birbirine düşman olmak için sebep arıyor, bulamazsa yaratıyor. Sağ-sol, inançlı-inançsız meselesi değil bu; para meselesi, sınıf meselesi. Paraya doyanın ne yönü kalır ne kitabı. Ne yönü ne kitabı kalan insanlarla tıka basa dolunca memleket, bu yangınlar bu kıyımlar bu patlamalar doğal bir sonuç. İnsan, kendi kaderini lanetleyen bir canavar.

Kendini kendinden yine insan kurtaracak. İnsan, insanı yenecek. İnsan, insana özgürlüğü verecek. İnsan insanı sevecek. İnsan, insandan özür dileyecek. Olacak tüm bunlar. Olabilecek en korkunç manzaranın içinden titreyerek geçen vapurda içime büzüşmüş, olabilecek en muhteşem insan manzarasını düşlüyorum. Bu nefretin bir sonunun geleceği, herkesin hep birden barışı isteyeceği,

insanın günahlarından arınmak için yalvaracağı, sevgiyi seçeceği gün elbet gelecek. Yoksa niye var dünya? Yok olmak için olamaz.

Tanrı, yaratacağı eserin ölümsüz olmasını, sonraya kalmasını ister. Bu duyguyu ölümlü yarattığı insana aşılamıştır. Sonraya bir şey bırakma güdüsü yaşatır insanı. Dünyanın sonsuzluğuna dair kökten bir inanç yatar bu içgüdüde. Dünya yok olacaksa insan niye var? Dünyayı yok etmek için mi var insan? Kendisini yok ederek dünyayı var ediyor diye Tanrı'ya isyan eden insan, intikamını insandan, doğadan, dünyadan mı alacak?

Barış hiçbir zaman gelmeyecek mi? İnsan hep yüz mü çevirecek insandan? Yarın yok olacak bir dünyada niye veda eder âşıklar? Nafiz niye çıkmaz evinden? Niye elimi tutmaz bu hayalet vapurda? Niye razı gelemem onunla evden hiç çıkmamaya? Aşk kurtarmazsa kim kurtarır bu dünyayı? Biz ayrıldığımız için mi mahvoldu memleket? Zamanın seyrini sevgililer mi belirler? Derken bir göçmen aile, ellerinde akordeon ve keman ile arka güverteye müzik getiriyor. Ne umut ki ninniyi andıran bu munis şarkıyı kendi dillerinde söylüyorlar.

Hayalet geminin müzisyenleri hayatı anlatıyor insana. Güzelliği, sevmeyi, sevilmeyi, umudu. Dünyanın son dakikalarında bile inanmak istiyor insan. Belki de birbirimize duyduğumuz aşka kutsal bir kitaba inanır gibi inandığımız için ayrı yollara gidebiliyoruz sevdiğim adamla. Biliyoruz; biz birbirimiziz. Bilmek bizi ayırıyor. Ama koparamıyor. İstediğini elde eden zaman, tıpış tıpış geri geliyor.

Ne yapacağımı bilemediğim için evvela uzun uzun ellerime baktım. Peşi sıra aynı ellerimle, sevdiğine artık dokunamayacak bu ellerle, Mahur'un aldığı plaklardan birini rastgele seçip, gramofona yerleştirdim. Plağa dokununca ses veren iğneyi bile kıskandım. Şarkı, canımın acısını şaha kaldırdı.

"Dağ başında rastladım ak sakallı birisine
Bin yıllık bir halıya bin yıldan beri
Bağdaş kurmuş bir çınar gibiydi
Sordum ona, aşk ne ustam hayatın sırrı ne,
Tepeden tırnağa âşığım ben
Koskoca bir hayat var önümde
Sevda kuşun kanadında
Ürkütürsen tutamazsın
Ökse ile sapanla vurursun da saramazsın
Hayat sırrının suyunu
Çeşmelerden bulamazsın
Ansızın bir deli çaydan içersin de kanamazsın"*

Henüz şarkı bitmemişti ki kapı çaldı. Aklıma gelen ilk ihtimale koşup, inkisar-ı hayale uğramamak için serinkanlılıkla açtım kapıyı. Gelen Mahur değil tabii. Postacı. Bu ziyaret hayırlara vesile mi?

– İyi günler. Postaneden geliyorum. Artık tüm evrak dijitale dönüşeceği için kiralık kutuları da boşaltıp, sahiplerine geri veriyoruz. Mahur Hanım da iletişim adresi olarak burayı yazmış. Kendisi evde mi? Teslim işlemini gerçekleştirelim?

Hiçbir şey anlamıyorum. Tek anladığım, postacıda Mahur'a ait birşeyler olduğu.

– *Kendisi şehir dışına çıktı, deyiveriyorum.*
– Ne zaman döner?
– *Henüz belli değil. Ben teslim alabilir miyim?*
– Normalde vermiyoruz ama... Bu seferlik olsun... Mahur Hanım adına bir imza atar mısınız şuraya?
– *Tabii... Teşekkür ederim.*

* Beste-Güfte: Cem Karaca.

Ayrı ayrı zarflanmış altı adet mektup var elimde. Üzerlerinde ne bir isim ne bir adres. Kalbim, ümide uzak ıstıraba yakın bir makamda çarparken mektupları açtım. Mektupları açmamla zaman geri döndü. Bir asır geçmiş sanırken, sadece on gün geçmiş yeniden kavuşup yeniden ayrılalı. Aşktan bile acımasızsın ey Zaman.

6 Ekim 1932
Teşvikiye

Müjdelerin ismine en yakıştığı dostum Müjgân,

Müjdemi isterim! Bugün, zamanlar sonra saadetler içindeyim. Bu beni sarhoş eden havadisi evvela seninle paylaşmak istedim zira sen bensin, bense kendimim.

Nafiz'in yanında yazıyorum bu mektubu. Daha doğrusu mektup kılığındaki günlüğü. Ne yapayım? Söyleyemedim Nafiz'e. Günlük tutmam lazım, bugünü taze taze hatırlayabilmek için derhal yazmalıyım, diyemedim. Bir anda seni bahane ettim. Sana yazacağımı söyledim. Zor lahzalarımdaki tüm icatlarım sen değil misin zaten?

Dur şimdi, seni beni bırakalım da bu her lahzasıyla hatırlamak, böylece bir daha bir daha yaşamak arzusu duyduğum geceyi anlatayım. Matbuat Balosu'na hazırlanırken geceyi Nafiz'in yanında geçireceğimi aklımın ucuna bile getirmemiştim. Baloda, kalabalıklar içindeki yalnızlığım öyle tahammülü imkânsız bir hal aldı, hele başımdan ayrılmayan züppe bir adam beni öyle tekinsiz hissettirdi ki koşup Nafiz'e sarılmak ve kucağından, sıcağından bir daha kopmamak ihtiyaciyle yanıp tutuştum.

Hiçbir mazi bilgisi, hiçbir istikbal endişesi bana mani olamadı. Kendimi Nafiz'de buldum. Hiçbir zaman bırakıp gidemediğim o yerde, o masalda, o insanda buldum kendimi; ait olduğum aşkta. Geçen bunca seneye rağmen onu, beni bekliyorken buldum. Ben, aşkımızı solgun bir gül zannederken, taptaze, dipdiri, kıpkırmızıymış meğer. Demek, zamanla

değişen, azalan, yıpranan, kaybolan bir şey değilmiş aşk. Aşk, ilk günkü gibi kalabilen tek şey belki de.

Nafiz'e sarıldım ya geçti senelerin kırgınlığı. Kavuşmanın ötesi var mı? Ayrılık mı? Ayrılık bile ayıramamışsa bizi, yeni bir ayrılıktan korkmak niye? Demek ayrılık, hiçbir zaman var olmamış. Uzak da kalmamışız birbirimize. Karışınca tenim tenine, kaldığımız yerden bir olduk gene. Bu nasıl bir mucize? Dudaklarım yanıyor hâlâ. Nasıl da sersemledi, nasıl da sevindi beni görünce... Çok bitap buldum onu. Hiç iyi bakmamış kendine. Tıpkı ben! Perişanlıkta bile berabermişiz bunca sene. Dokununca birbirimize, çocuk süratiyle iyileştik birden ikimiz de.

Bir tablo duruyordu içeri girdiğimde. Renk renk üstüne. Çok efsunlu bir resimdi. Korkuttu beni. Bir o kadar da cezbetti. Resmi bana maziyi hatırlatmış olsa gerek... İtimatsızlığı, muallaklığı, karanlığı... Şimdi de bir şeyler karalıyor yanımda oturmuş. Yatağın içindeyiz, yan yana. Daha ne isterim bu dünyada? Birazdan kahvaltı ederiz, eski günlerdeki gibi. Yeniden eski günleri mi yaşayacağız yoksa yeni günler mi kuracağız? Aklım pek müphem. Fakat öyle bahtiyarım ki aklımın nasihatlerine, kaygılarına kulaklarım tıkalı. Yüreğimin delidolu çarpıntısından başka şey işitmiyorum.

Geçen zaman bizi birbirimize daha da bağlamış. Daha bir biz olmuşuz, inanır mısın? Acaba beni eskisi kadar güzel buldu mu? Nafiz, eskisinden bile yakışıklı. Bir erkek nasıl bu kadar güzel olur hiç aklım almıyor. Ben bile alımlı denilebilecek kadın hâlimle fiziken ondan daha kusurluyum. Fakat seneler sonra kendimi tıpkı çocukluğumdaki gibi seviyorum. Vücuduma, sıhhatime, ruhuma şükrediyorum. İyi ki benim, diyorum. İyi ki onu senelerce sevdim. İyi ki onu hep seveceğim. O da beni sevecek mi sence? Bir daha ayrılamayacağız, değil mi? Bana bakıp, gülümsedi. İçimden baygın kokulu güller geçti.

Hiç mi büyümemişim? Hiç mi bir şey öğrenmemişim? İnsan niye bir şey öğrenir, Müjgân? Daha iyi hatalar yapmak için mi? İnsanız işte. Öyle insanız ki birbirimizi, canımızdan daha çok seviyoruz. Bir insan bir insana aşktan daha fazla ne verebilir ki? Ona hayranım. O bana hayran. Hayatım kal-

dığı yerden devam ediyor. Sanki senelerdir yaşamamışım. Öyle güzel ki şu lahza. Üzerimizdeki yavruağzı battaniyenin altında bacağım bacağında. Çıplağım. Keşke dünyada da böyle çıplak, böyle saf bir yaşamak mümkün olsa. Karnım zil çalıyor. Bugünlük bu kadar olsun.

Mektupları sürekli çantamda gezdirmemek için bir hal çaresini bulmalıyım. Zannedersem en iyi yol, bu mektupları yani hatıraları, postanede bir kutu kiralayıp, orada saklamak olacak. Zira bu aşk ve iş meşguliyetinde uzun müddet mektebe uğrayamayacağa benziyorum.

Seneler sonra açıp baktığımda bu hatıraya, en çok da şunu hatırlamalıyım: Acının sonu aşktır. Aşkın sonu yoktur.

Sen'in en küçük ben'in Mahur

7 Ekim 1932
Beyoğlu

Sevgili Müjgân,

Bugünkü mektubumu yazarken yalnızım fakat gene de sana Mahur diye hitap edemedim. Sanırım böylesi daha rahat. Kendi kendime konuşmadığıma bir nebze de olsa inanabiliyorum sana yazarak.

Az evvel peş peşe dört film seyrettim. Yirmi dakikaya, Nafiz'i hatırlatan genç bir aktörün başrolünde oynadığı bir başka film başlayacakmış. Onu da görüp öyle döneceğim eve. Bugün, üzerimden parmaklarıma, parmaklarımdan kâğıda damlayan hislerim dünkünden nasıl da başka! Nerde dünkü saadetim, nerde bugünkü hüzünlerim...

Daha bu sabah denize girmişken dostum bildiğim, kardeşim bildiğim Suzan ile, öğle vakti bastıran kar, içimin tüm üşüyen taraflarını karşıma koyup, al, seyret de gör hakikatini, der gibiydi. Suzan öyle kırdı ki kalbimi, bir daha barışabileceğimizi sanmıyorum. İyi ki Talat var. O da olmasa öyle yalnızım ki...

Senin ben olduğumu bilmeyen canım Talat, şiirlerine bayılıyor. Şiirlerin vasıtasiyle sana meftun oluyor. Ne garip, aslında meftun olduğu benim. Bunu şiirlerden evvel de bilirdim. Gel

gör ki bunu bilmek beni korkunç huzursuz ediyor. Kendime dair Talat'a anlatmadığım tek şey sensin. Öğrenir de şiirleri kendi ismimle yayınlamamı ister diye ödüm kopuyor. Asıl, nefis hikâyeci Sait Faik beğendi şiirleri! Ne tuhaf, o lahzaki sevincimden çok bir kırgın buruklukla veriyorum sana bu haberi. Keşke şiirleri benim diye gösterebilseydim...

Suzan'ın bir günde abayı yaktığı Hulusi züppesi –hani şu dünkü baloda tanıştığım çocuk– bana kur yapmak için can atıyor. Şeytan tüyü var dedikleri türden... Fakat ne ruhumun ne fikrimin dengi. Talat'ı hiç kaybetmek istemem fakat Hulusi'yi kaybetmek fena halde işime gelir! Keşke beni erkekçe değil insanca seven bir erkek çıksaydı karşıma... Belki de aşkın sebep olduğu tüm kör çıkmazlardan, devasız dertlerden öylece kurtulurdum. Nafiz'e yeniden dönmeyip, kendimi bulurdum. Yalnızlığımla barışır, saf dostlukla kanaat ederdim.

Nafiz'e gittiğim için pişman değilim. Olması lazım gelmiş ki böyle olmuş hikâyem. Olacak olan neyse o bir şekilde olur, değil mi Müjgân? Bunu anlatan bir şiir yazmalı bir ara. Nafiz'in evden çıkmamaktaki ısrarı sandığımdan daha kuvvetli, daha derin. Böyle süremeyeceği aşikâr, fakat böyle sürmesi ihtimali de bir o kadar muhtemel. Eve kapanmış bir aşk ne kadar sahihtir? Sokaklardaki doludizgin mazimizi bilmesem belki ikna olabilirdim böyle bir yaşama. Fakat ne mümkün! Biz, sokakların iki çılgın âşığı değil miydik hep? Nasıl sığdırılır bizimki gibi bir aşk, dört duvar arasına?

Beyoğlu öyle değişmiş ki bir günde. Yarın biraz daha, öbür gün biraz daha değişirse, nereye çıkarız gene biz gibi hissetmeye? Değişen şehir, bizi de değiştirir mi? Şehrimizin kişiliği tahrip oldukça, bizim de mi kişiliklerimiz zedelenir? Şehrimiz bizim olmaktan çıktıkça aşkımızı da mı kaybederiz? Beyoğlu bana kendimi hatırlatır. Beyoğlu bana ikimizi hatırlatır. Ya gün gelir, İstanbul bize hiçbir şey hatırlatmaz olursa? Zamanını kaybetmiş hatıralarımız mekânından da olursa?

İçime üşüşen bu korkular sebepsiz mi dersin? Nafiz'e dönmek yerine mektebe dönmeyi aklımdan bile geçirmedim. Elbette ona gitmek istiyorum. Ona doymak ne mümkün! Öyle güzel seviyor ki beni... Onu sevmek öyle iyi geliyor ki bana.

Yanında olmaktan başka çarem yok. Fakat şehrin uzağına düşmek beni telaşlandırıyor. Biz öpüşürken savaşlar başlayıp bitiyor. Daha iyi bir hayat uğruna verdiğim mücadeleyi bırakıp, dünyayı yok sayan bir eve kapanıp, gece gündüz aşka ibadet etmek ne kadar bana uygun?

Sen de en az Talat kadar ayıplıyor olmalısın beni. Sen ki hep hayatı, sokakları, hürlüğü müdafaa eden şairsin. Şairliğimden ayrı mı düşüyorum yoksa Müjgân? Baksana bir başkası muamelesi ediyorum şairliğime. Benden basitliğimi, hakikiliğimi, dürüstlüğümü, hürlüğümü esirgeme Müjgân! Ben hep Mahur kalmak istiyorum. Nafiz'le beraber olmak için Nafiz'e dönüşmek zorunda mıyım? Film başlıyor. Yarın gene yazacağım.

Mahur

8 Ekim 1932
Beyoğlu

Müjgâncığım,

Nisuaz'dan selamlar. Beyoğlu'na geldiğimde kendimi öyle başka bir yerde hissettim ki Nisuaz'ı görünce eski bir dosta kavuşmuş gibi oldum. Beyoğlu'nun değişimini tam mânâsiyle benimseyemesem de hoşuma giden tarafları olmadı değil.

Yine bir sinema öncesi vakitte yazıyorum sana. Aslında canım yazmak istemiyor. Benim canımsa yazmak istemeyen, muhakkak yüzleşmekten kaçtığım bir husus var demektir. Geçiştirmek keşke huyum olabilse! Yaz bakalım Mahur, bugün hangi hisler tuttu yüreğini?

Dün eve döndüğümde Nafiz'i hasta bir çocuk tasvirinde buldum. Ne de mesut oluyor ben ona baktıkça... Bazen kendimi onun sevgilisinden çok anası gibi duyuyorum. Uzatmalı hastalığının bizi eve mahkûm ettiğinden emin, iyileşmek bilmedi. Tercümesini oncacık zamanda nasıl tamamladığıma şaştığım romandan uyarlanan filmin galasına da sırf evden çıkabilmek için teşrif ettim. Yoksa adım atacak hâlim yoktu! Bu uykusuzluk perişan ediyor beni. Başımın içinde acı sular cirit atıyor.

Galada Talat'a rast gelmemle onu kaybetmem bir oldu. Bir de baktım yalnızlığımı fırsat bilen Hulusi, yine gelmiş yanımda oturuyor. Yazıp, hatırlamak dahi istemiyorum. Eve sinen hastalık beni öyle bunaltmıştı ki filmden sonra Hulusi ve sevimsiz arkadaşlarıyla birlikte Gardenbar'daki eğlenceye gitmeye her nasılsa peki dedim. Fakat henüz daha arabadayken bin pişman oldum. Hemen inip, kurtuldum onlardan.

Gecenin o vakti mektebe yürüdüm. Odama girdiğimde, zamanı yaşlanmış buldum. Kendimi yatağıma attım. Uyandığımda hayat, hayal kıvamına gelmiş olsun istedim. Uyuyamadım. Hayat, bildiğim hayattı. Kalkıp, bir iki defter, bir de sarı dolma kalemimi alıp çıktım. Karanlık iyice koyulaşmıştı. Hangi akla hizmet, ta Beyazıt'tan Teşvikiye'ye yürürken, içim birbirinden yabancı hislerle alacalı bulacalı bir hal almışken yolumu kesen polis memuru bana darbe olduğunu söyledi. Hayretimi keskinleştirmek için sokağa çıkma yasağını delmek sebebiyle beni nezarete attı.

Neyse ki kılıma bile dokunmadılar. İnanır mısın zerre korku duymadım o pis kokulu hücrede. Sanırım ben en baştan hazırlamışım kendimi öyle muamelelere. Hiçbir tutsaklığı hakikat kabul etmeyen bir hürlükle dolu ruhum. Dizelerimle başkaldırdığım kadar gecelerimle de başkaldırmasını bilirim ben. Sabah salıverildiğimde doğru Nafiz'e yollandım.

Ondan ayrıyken ona ne kadar kızıyor, güceniyor, söyleniyorsam, onunla beraberken de bir o kadar bağışlayıcı ve yumuşak davranıyorum. Öyle ki sarılmamızla sevişmemiz bir oldu. Bir kez daha her şeyimle ona ait olduğumu bilmenin dehşetengiz güzelliğiyle sarsıldım. Bize uyuşturucu gün ışığı tavrında duran zaman, insanlara ışık hızında dönerken vazgeçilmezliğin tenlerimize işlediğini görerek ürperdim.

Tarifsiz şiddetteki, yoğunluktaki, derinlikteki saadetim bana, onu olduğunu bildiğim kişi değil de olduğunu özlediğim kişi zannettirdi. Haydi, dedim Nafiz'e, gel çıkalım. Gelmeyince benimle bir kez daha, tartışma koptu. Öfkem saklandığı yerden çıkıp tüm eve sıçradı. Bana mısın demedi Nafiz. Gelmedi benimle. Aldım başımı buralara geldim. Yine Nafizsiz... Yine istikbalde mazimi arayarak... Yine şimdisiz... Ne olacağız biz böyle Nafiz'le?

Niyetim sinemaya girmek. Niye mi bu kadar çok sığınma ihtiyacı duyuyorum sinemaya? Karanlıkta kimse görmüyor ağladığımı, ondan. Yalnızlığım renkleniyor sonra. Yalnızca görmek istediklerimi görüyorum beyazperdede. Böylece sokağa çıktığımda bir başka gözle görebiliyorum hayatımı. Hem tahammül hem de isyan kuvveti veriyor bana filmler. Bakalım hangi hissim galip gelecek sevda hikâyemde?

Ne mi yapacağım bu akşam? Nafiz'e gideceğim tabii. Niye tabii? O benim kendimden bildiğim en tabii varlık. Sevmek, beni en ben yapan, benim en kendiliğinden yapabildiğim his ise bu dünyada en sevdiğim insan olan Nafiz benim tabiatım değil de ne? Ona dönüşmeden ona döneceğim. En azından bu gece. Sonrası, sonunu kendisi yazacak bir şiir. Benim yazıp da sonunu getirmeye hiç niyetim yok. En azından bir müddet.

Mahurcuğun

9 Ekim 1932
Teşvikiye

Müjgân,

Artık senin gibi yazamıyorum. O en iyi, en beğenilen şiirlerin gibi olmuyor yazdıklarım. Yani artık ben gibi yazamıyorum. Belki de nicedir ben olarak yazmadığım için yazamıyorumdur ben gibi. Kafam karışık. Sebebi keşke sadece şiir olsa...

Boğuluyorum... Gencecik masum çocukların idam edildiği bir ülkede eve kapanıp hiçbir şey yapamamak beni delirtiyor. Sırf Nafiz'e tahammül edebilmek için atölyeye gelip çalışmak istedim. Gel gör ki o da benimle... Karşıma oturmuş resim çiziyor.

Zarif dizelerce değil paldır küldür paragraflar dolusu bağırıp çağırmak istiyorum. Yine de bir şeyin değişmeyeceğinden korkuyorum. Yoksa niye susayım? Nafiz korkarım bu evden hiç çıkmayacak. Peki ya ben? Onun karanlığı beni de mi yutacak? Haksızlık mı ediyorum ona? Hiç mi anlayış göstermiyorum? Beni bu dünyada en çok seven insanın varlığıyla şükran duyacağıma niçin huysuzlanıyorum? Çok şey mi istiyorum? Dünyanın en basit, en sade hayatını hayal etmek ayıp mı?

Diyelim sahiden de bir daha bu evden çıkmayacak. Ne olur o zaman? Böyle sürdürebilir miyiz beraberliğimizi? Ne kadar, ne biçim bir beraberlik olur böylesi? Çok mu sabırsızım? Hemen pes etmek niye? İnadı inat olduğunu gördüğüm için mi?

Okuduğum roman mı bunca huzursuz etti beni? Ne kadar da benziyor Nafiz, romandaki adama. Büyük bir insanlıkla, kırılganlıkla, incelikle, korkaklıkla kuşatmış kalbini. Kızacağı yerde sevesi geliyor insanın. Bırakıp gidemiyorum onu. Böyle bir hayatı istemediğimi biliyorum. Onsuz bir hayatı istemediğimi de biliyorum.

Belli etmemeye çalışsa da anlıyorum, beni çiziyor. Gözleri sık sık bende. Müthiş bir dikkatle odaklanıyor tafsilatlarıma. Hani çizilemeyecek kadar çoktum ben? Hani hayatta çizemezdi beni? Bu değişim, iyiye delalet mi? Başım öyle ağrıyor ki, çıkıp yürüyecek takatim kalmadı. Günlerce gecelerce uyumak istiyorum. Galiba artık en büyük hayalim, Nafiz'le uyumak.

Biraz daha şiire çalışayım. Radyoda çalan şarkıların sözleri öyle güzel ki canım şarkı sözü yazmak istedi. Neden olmasın? Deneyebilirim. Nasıl olsa kimse dinlemiyor sözlerimi. Kimseden utanıp sıkılmama sebep olacak bir açıklığım yok. Hep böyle mi kalacağım? Kimse beni okumayacak mı? Dün sana Nafiz olmak istemediğimden yakınırken, şimdi de Müjgân olmak istemediğimden mi yakınıyorum? Olmadığım şeyler üzerinden değil olduğum şey üzerinden yaşamak istiyorum. Bu yüzden içimi dinlemek zorundayım. Bu yüzden huzursuzluğumu es geçip kendimi aşkımın rüzgârına bırakamıyorum.

Karmaşık âşık Mahur

10 Ekim 1932
Beyoğlu

Canım Müjgân,

Görüyorsun ya, bir tek sen kaldın bana. İnsan ne bencil yaratık. En sevdiği dostunu kaybedince bile kendini düşünüyor. Baş başa kaldığı düşmanını, yalnızlığını görüp korkuyor.

Bilirsin, asırların tartışma hususudur: Giden mi acıyı yüklenir, kalan mı?

Sanırım giden, öyle ya da böyle daha şanslı. Şans, yanlış kelime. Ben hayatımda hiç şanslı hissettim mi kendimi? Annemin babamın çocuğu olmam, ben olmam, sevdiğim adamın beni sevmesi, tüm bunlar şans elbet. Fakat şans deyince aklıma daha hesaplı, daha tarifli bir şey geliyor. Şans yüzüme güldü derler hani. İnsanın insanın yüzüne samimiyetle gülmesinden daha büyük bir şans olabilir mi?

Yüzüme en içtenlikle gülen insandı Talat. Aklımın ucundan geçmezdi ona bir şey olacağı. Sık sık ürkerim Nafiz'e bir şey olmasından, annemin babamın başına bir şey gelmesinden... Ama Talat'a bir şey olması, aklımın alacağı bir şey değildi. O emsalsiz aklı ve zengin kalbi onu tüm dünyadan korurdu. Aslında, Talat gözümde hiçbir zaman korunmaya muhtaç biri gibi görünmemiş. Bilakis, o dünyayı tek başına tüm kötülerden koruyabilirdi. Böyle düşünmüş, buna inanmış olmalıyım... Dünyanın kötülerden taraf olduğunu bilmezken.

Talat'ı bilmek, dünyanın er yada geç iyi bir yer olacağına dair sonsuz ümidimdi. Dünyanın iyilikten anladığı mı var? Kendime bencil diyorsam dünyaya ne demeliyim? Dünya, yok olmaya can atıyor sanki. İyileri tek tek yok ederek aldığı ahlar yangınında kendisinin de yok olacağını biliyor. Elimde kalan bu devasız umutsuzlukla nasıl yaşayacağım? Kimsenin okumayacağı şiirler yazarak mı? Şuna, kimseye okutmayacağım demek daha mı doğru? Çok üzücü, fakat artık şiirlerin dünyayı kurtarabileceğine inanmıyorum.

En çok da ne üzüyor beni biliyor musun... Talat'ın senin ben olduğunu öğrenmeden gitmesi. Keşke kimseye değilse de ona söyleseymişim hakikati. Şiirlerimi korkusuzca okutabileceğim bir o vardı... Peki ya Nafiz? Eski günlerde yazdıklarımı ilk ona okuturdum. Ne zaman başladım şiirleri ondan sakınmaya? Ne zaman uç verdi güvensizliğim? Nasıl kırgınım ona... Mamafih neyi değiştiriyor kırgınlık? Nafiz beni uyandırsaydı, Talat'la gitseydim, yolun sonu barışa mı çıkardı savaşa mı? Çok ama çok yorgunum. Kan yorgunu memleketim kadar yorgunum.

Günün orta yerinde hava hep beraber çukura düşmüşüz, bataklıkta boğulmuşuz gibi bir karanlığa saplandı. Herkes dehşet içinde ne olduğunu anlamaya çalışırken, hakikatin artık maskesini çıkardığını ve olduğu gibi görünmeye cüret ettiğini düşünüyor, acı acı gülümsüyorum. Güneş bile ne kadar karanlık bir ülkede yaşadığımızı gizleyemiyor bizden. El yordamıyla kahvemden bir yudum aldım. Türk kahvesine tadını veren acı, Türkiye'nin kaderi sanki.

• • •

Müjgâncağızım, tam yazarken karşıma sinema yapımcısı bir adam geldi oturdu. Canım Talat tanıştırmıştı bizi. Bana bir film senaryosu sipariş etti. Yokluğunda bile yardım ediyor bana Talat. Talat'la kurduğumuz hayallerimiz adına, son bir umut rey vermeye gittim. Şimdi ise Beyoğlu'na döndüm; biraz aklımı dağıtmak ve en çok da doya doya ağlamak için Sinema Günleri'nde film izleyeceğim. Nafiz'e duyduğum dargınlık hâlâ taze, hâlâ derin. Ayrıldığımız gün geliyor aklıma... Onun ne kadar güvenilmez biri olduğunu yineliyor içim. Ne yapacağımı bilmiyorum. Film başlamadan postaneye uğrayıp ayaküstü tamamladım mektubu. Yalnızlığıma acımakta haksız mıyım dersin? Baksana, sen bile yoksun. Hakikat ne fena şey.

Mahur

11 Ekim 1932
Nişantaşı

Sevgili Müjgân,

İşte, şu kısıtlı ömrümde bir kez daha mecburen bir işte çalışıyorum. Son olmasını ümit ederken, son olmasının güçlüğünü hatırlayıp, umutsuzluğa savruluyorum. İşi belli bir insanın tabiatı gereği yapması münasip düşen işi yapamamasının hayatın da tabiatına aykırı olduğunu düşünüyorum. Halbuki, beni buna mecbur bırakan şey, tabiiliğini hepten yitirmiş dünyanın ta kendisi. Yaptığım iş, yani reklamcılık,

bunca zaman kafa tuttuğum sisteme hizmet ettiği için kendimden utanıyorum.

Nafiz'i anlayacak, hatta ona hak verecek oluyorum. Fakat benim dünyayı yok saymamı sağlayacak bir evim olmadığını hatırlayıp, Nafiz'in ayrıcalıklı bir sanatçı, benimse sıradan bir insan olduğumu başıma kakıp, burada, bu ajansta olmaktan başka çarem olmadığına varıyorum. Ben olup, yazıyla var ol, dediğini duyar gibiyim. Ama ben sen olmak değil, ben olmak istiyorum. Gel gör ki ben, ben bile olamıyorum. Müjgân olmaklığıma sığınıyorum. Nafizliğine tutunan Nafiz'e öfkeyle karşı çıkmam ne ölçüde adil? Nafiz'le edemediğim kadar Nafizsiz de edemiyorum. Tıpkı Mahur'la edip, Mahursuz da edemediğim gibi. Galiba Müjgânlığını bana bulaştırmana hiç izin vermemeliydim.

Seni ne zaman yarattığımı hatırlıyor musun? Nafiz'le ayrıldıktan sonraydı... Artık şiirlerimi olduğu gibi, çırçıplak, çocuk saflığı ve kadın cesaretiyle okutabileceğim Nafiz yoksa hayatımda, yaralı dürüstlüğüm köşe bucak saklanacaktı insanlardan. Eğer en sevdiğim, en güvendiğim insan, hislerimin teminatı olan şiirlerimi bu fani ve elemli dünyada kimsesiz bıraktıysa, bir daha kimseyle paylaşamazdım canımdan dökülen mısraları. Madem öyle, hepten saklamalıydım onları kendime. Ne yazdıysam ruhuma tıkıştırdım. Ruhum boğuldu. Yazdığım her bir dize içi taş dolu bir yük gibi çökmeye başladı üzerime. İçime tıkandım. Yoruldum, ihtiyarladım, yürüyemez oldum. İlk bulduğum yere yığdım onları. Yüzündeki çizgileri, tenindeki yara izlerini, ruhundaki acı gölgelerini söküp atmak isteyen bir biçare gibi sahipsiz bıraktım şiirlerimi. Görüp gelen birkaç kimse sordu, kimin nesidir bunlar. İçim acıdı. Utançtan karaya kesti gözlerim. Koşup hepsine birden sahip çıkacaktım ki, yakından görünce uçurum misali korkuttu beni insanlar. Müjgân'ın onlar dedim. Müjgân'ın bildiler. Ben bile şiirlerimi Müjgân'ın bildim.

Nafizlik'ten bile betermiş kendime ettiğim. En azından Nafiz hep kendisi. Bense kendine sığamayan bir kimseyim. İzzetinefsimi yitirmek üzereyim. Bunu engellemek için evvela seni yok etmeliyim. Bugünle birlikte ne yazarsam yalnızca benim olacak. Senden, olmaya cüret edemediğim yazar olduğun

için özür dilerim. Nafiz'e bile şiirlerimi sen diye okutmamın sebebini anlayabilmiş miydin? Güvensizlik mi? Kendimi ona baştaki gibi bütün bütün veremeyişim mi? Belki de en büyük kabahatim, ona geri dönmekti. Geri dönüşü olmayan bir geri dönüş mü bizimki? İnsan nasıl olur da kendine zarar verene tutkun kalabilir? Zamana meydan okurcasına çığ gibi büyüyor aşkımız. Sonunda yok ettiği biz mi olacağız?

Aşk, insanın başına gelebilecek en büyük hastalık. Aşk, iki sevgilinin birbirine bulaştırdığı akıl almaz güzellikteki mikrop. Kurtulmak istemeyi isterdim, fakat henüz böyle iyiyim. Ayaklarım değil, ruhum sürüklüyor beni ona. Ruhumun kanına giren, gövdem. Bu gece, gene, içimde taşıyamadığım şiirlerime benzeyen ağır mı ağır gövdemi ona yığmaya gideceğim. Enkazımın altından dirilerek hafif mi hafifleyecek. Aklıselim tek bir söz edemiyorum artık. Sana bir daha yazmayacağım Müjgân. Deliliğimi pekiştirmekten başka bir işe yaramıyor bu mektuplar. Hakikatimi bastırıp, normal, sıhhatli, sakin görünmeyi bırakıyorum. Neysem oyum. Bütünüm. Bütünüyle Nafiz'e aidim, kadınlığımla, şairliğimle, insanlığımla, ihtiyarlığımla, çocukluluğumla. Hakikatim, başına geleceklerle tek başına yüzleşmeli. Ben ne senim ne Nafiz'im. Mahur'um ben. Aşk bile parçalayamayacak beni. Nafiz'le bir olurken bile bütün kalacak Mahurluğum. Birin birle birleşmesi bir oldukça aşk olacak.

Hoşça kal Müjgân
ya da
Merhaba Mahur.

Mahir beni Burgazada İskelesi'nde aç kediler ve köpeklerle beraber karşıladı. Heyecandan gözlerinin içi menevişleniyor. Onu görünce hüzünle değil neşeyle gülümsüyorum. Ada sanki bir günde eski, el değmemiş hâlini almış. Her yanımız türlüsünden yeşil. Elimden tuttuğu gibi koşmaya başladık Mahir'le. Eve, evimize kadar nefes nefese koştuk. Kapıya gelince Mahir derin

bir nefes alıp, "Hoş geldin" dedi bana. Yeni hayatına meraklanan bir küçük kız çocuğu gibi içeri girdim. Gözlerim doldu, ağzım açık kaldı. Bu kadar kısa sürede neler neler yapmıştı!

– Dokunduğun yere hayat veriyorsun Mahir, dedim ona.
– Senin için, dedi.

Evi eşyalı tutmuştuk. Mahir her eşyayı mahir dokunuşlarıyla bize uygun kılmıştı. Evin en güzel yeri bahçesi. Beraber büyüteceğimiz çiçekler sabırsızlanıyor. Ev sahibesi özellikle şu zambağa gözümüz gibi bakmamızı tembihlemiş. Bu çiçeği öyle çok seviyormuş ki kızı olsaymış adını Zambak koyacakmış. Ama oğlu olmuş. Büyüyünce oğlundan, kızının adını Zambak koymasını isteyecekmiş.

– Teşekkür ederim canım Mahir. Sen olmasan ben ne yapardım?
– Böyle büyük sözlere ihtiyacımız yok Mahurcağız. Bak, yoksul soframızda ekmeğimiz, peynirimiz, domates salatamız ve tabii şarabımız var. Bunların dilinde konuş benimle. Ötesine lüzum yok.

Becerikli ellerinden öptüm. Mis gibi çocuk kokuyor. Ona olan bağlılığım bir insanın bir insana olan bağlılığı. Ve bu diğer tüm bağlardan daha hayati, daha kıymetli, daha olmazsa olmaz. Mahir, hayatı yaşanır kılıyor. Çünkü Mahir beni yaşatmak istiyor. Nafiz gibi beni öldürüp beni yaşamak değil arzusu. Benimle yaşamak Mahir'in tüm derdi.

Mahir benim bu hayattaki en büyük şansım. Masallardaki iyilik perilerine onun sayesinde inanıyorum. Onun

sadeliği, onun insanlığı bana unuttuğum berekette bir şifa ve yaşanmamış çoklukta bir dayanma gücü veriyor. Mahir dışında hiçbir erkek beni karşılık beklemeden sevemedi. Asırlar sonra bir erkeğe güvenebilmek ne güzel.

– İzninle sofraya bir iki müdahale yapacağım, diyerek sofraya öylece koyduğu bir kalıp peyniri, bütün bütün duran domatesi, salatalığı, biberi alıp mutfağa götürdüm.
– Olmamış mı?
– Benim de sofrada bir parmağım olsun, fena mı? Zeytinyağımız var mı?
– Evet aldım, mutfakta.
– Baharat?
– Acı biber ve kekik var.
– Harika. Sen biraz bekle beni. Hemen geliyorum.

Peyniri ezip üzerine zeytinyağı, kekik gezdirdim. Domatesle biberi rendeleyip, bol acı biberle pişirip, zeytinyağıyla hemhal ettim. Gün gelecek peynir, domates, kekik bile hatırlatmayacak bana Nafiz'i. Hatırlatsa bile bugünkü gibi acıtmayacak. Sadece derin bir yaranın bahardan bahara sızlaması gibi bir kendini duyurma... İnanıyor muyum dediklerime? En azından inanmak istediğime eminim.

Sofrada, Mahir'le ayaküstü uydurduğum mezelerle evimizdeki ilk akşam yemeğimizi yerken Mahir, depozitoyu tamamlayabilmek için albümden aldığı avansa ek olarak bilgisayarını sattığını söylüyor. Evdeki gramofon neyimize yetmez? Şehre indiğimizde plak alırız, diyoruz. En merakla beklediğim plak, sözlerini benim yazdığım, Mahir'in bestelediği şarkılar. Sessizliği dağıtmak için Mahir bana Deniz Kızı Eftalya'dan, Münir Nurettin'den, Safiye Ayla'dan, Seyyan Hanım'dan şarkılar söylüyor. Kadehini

bilmem kaçıncı kez dolduran Mahir, Münir Nurettin'in *Kalamış*'ını alıntılayarak;

– Emret güzelim, istediğin şarkıyı emret! diyor.
– Dur, peçeteye yazayım, diyorum.

Kalem alıp, peçeteye, "Dertliyim ruhuma hicranımı sardım da yine" yazıp, Mahir'e uzatıyorum.

– Aa, küçük hanım, hicranlı şarkı yok repertuarımızda! Rica ederim daha neşeli bir makamdan gidelim...
– Nihavend değil mi bu zaten?
– Haklısın, pekâlâ... Ama kapanışı "Ada Sahilleri"yle yapacağız bak.
– Anlaştık.

"Dertliyim, ruhuma hicrânımı sardım da yine
İnlerim, şimdi uzaklarda kalan gün gibiyim
Gecenin rengini kattım içimin matemine
Sönen ümmid ile günden güne ölgün gibiyim
Bahtımın yıldızı sanmıştım seni
Sensiz karanlıktır her günüm, Leyla
Ayrılık Mecnun'a döndürdü beni
Dertliyim yürekten, üzgünüm Leyla
Sevda yaman bir çile
Çekenler düşer dile
Ayrılık ölüm gibi
Giden gelmiyor Leyla
Gülüm yaprağım soldu
Gönlüme hazân doldu
Bir ömür harâb oldu
Onu bilmiyor Leyla"*

Henüz ikinci kadehimi yudumlarken unutmak istediğim ne varsa berraklaşıyor. Yağmur başlıyor. Pence-

* Beste: Saadettin Kaynak, Güfte: Vecdi Bingöl.

reden bakınca, yağmur altındaki İstanbul hayal meyal ışıklarıyla görünüyor. Bu uzak yakından İstanbul'u semt semt seçmeye çalışırken Nafiz'le tüm olamayışımızın sebebini kavrıyorum: Bizim hiçbir zaman ikimize ait bir evimiz olmadı. Orası Nafiz'in evi, Nafiz'in çocukluğu, Nafiz'in çıkmazıydı. Eğer böyle bir evde yaşasaydık aşkımızı, o zaman birbirimizi ölesiye değil yaşayasıya severdik.

– Artık bana şiirlerini okutursun, diyor Mahir.

Gözlerinin içine bakıyorum. Kalkıp çantamı açıyorum. Giysilerimin, parfümümün, pudramın, kitaplarımın arasından şiir dergilerini çıkarıp tek tek şiirlerin olduğu sayfaları açıp Mahir'e uzatıyorum. Okuyor. Hiçbir şey demiyor. Dayanamayıp soruyorum;

– Sevmedin mi?
– Nasıl sevmem? Aynı sana benziyorlar. Seni nasıl seviyorsam onları da öyle sevdim.
– Çok sevindim...
– Fakat Müjgân yazıyor bunlarda.
– Evet... Müjgân benim.
– Neden kendi isminle imzalamadın şiirlerini?
– Korktum. Beğenilmemekten ve beğenilmekten. Nefret edilmekten hayran olunmaktan. Hem yaratılan hem yaratan olmaktan. İki dünyada birden yaşamaktan ve hangisinin gerçek dünya olduğunu bilememekten. Aklımı kaçırmaktan ve aklıma kaçmaktan. Görülmemekten ve görülmekten. Sevilmemekten ve sevilemekten. Anlaşılmamaktan ve anlaşılamaktan. Kısacası, kendi kuvvetimden korkacak kadar kuvvetsiz olduğum için kendime bir başka isim uydurdum. Yazmayı bilmeyen Mahurluğum yani içinde yazı

olmayan tek dönemim, çocukluğum temiz kalsın, yazının cinnetlerinden korunsun diye yaptım.
– Niye ağlıyorsun? Bunlar çok doğal. İnsansın.
– Haklısın... Ama bir sanatçı eserini paylaşsa da paylaşmasa da kendi ismiyle imzalamalı. Eserinin tüm günahlarını sevaplarını sahiplenmeli. Tanrı'nın yaptığı gibi dünyayı ve insanı böylesine kusurlu yaratıp, kederli bir anonim türkü gibi ortalığa bırakıp gitmemeli.
– O vakit sana müjde: Albümdeki tüm güftelerin sana ait olduğunu yazdım.
– Teşekkür ederim Mahir. Binlerce defa teşekkür ederim.
– Bundan sonra şiirlerini de isminle imzala.
– Söz. Sana teşekkür borcumu böyle ödeyeceğim. Her imzamda sana minnettar kalacağım.
– Büyük sözler yok demiştik ama... Uyku akıyor gözlerinden. Yatmak ister misin?
– İsterim. Sana ayıp olur mu?
– Ben de çok yoruldum. Ben de yatacağım. Yalnız Mahur... Tek bir yatak varmış evde.
– Sorun değil. Kardeşler de yan yana yatmaz mı?
– Bak, rahatsız olursan ben burada koltukta yatarım.
– Saçmalama Mahir. Haydi uyuyalım artık.
– Sofrayı sabah toplarız, ha?
– Tabii...

Hiçbir tedirginlik, tuhaflık, yabancılık duymadan, birbirine kalmış iki insan gibi birbirimize sokulup yattık. Yatmamızla uyumamız bir oldu.

Hani nerdesin az evvelki sakinliğim? Hepsi Mahur'a kuvvetli görünmek için başarıyla sergilediğim bir oyun muymuş? Mektuplar, içimdeki ölüyü öldürdü. Ta köklerimden gelen bir nalişle ağlıyorum. Saçlarımı yoluyorum.

Kalbim beynime sıçramış. Evde ne var ne yoksa devirdim, yırttım, parçaladım. Dışarısına çıkamadığım, kendimi kendi ellerimle hapsettiğim bu zindandan nefret ediyorum. Dört başı mamur, dört odası Mahur olan bu evi yakıp yıkmaktan başka bir şey düşünemiyorum.

Üzerimdeki kıyafetleri, prangalarından kurtulmaya çalışan çılgın bir mahkûm gibi parçaladım. Önce nerden başladım yıkmaya? İlk zararı neye verdim, hatırlamıyorum. Nasıl hatırlamam? Mahur elbette... Mahur'dan başladım yok etmeye. Ne yaptım ben? Bekleyecek bir senim olmasa, ben kim olurum? Mahur'dan evvelki ve Mahur'dan sonraki tüm plakları kırdım. Solmuş karanfili lime lime ettim. Televizyonla radyoyu, belimi sakatlayacağım korkusu dahi duymadan yerlerinden kaldırıp pencereden dışarı attım. Buzdolabını kapının önüne koydum.

Birden atölyeme koşturdum. Makas aradım, yok. Mutfağa koştum. Deli gibi çekmeceleri açıp kapadım. Güvercinimi gördüm. Korkuyla çırpınıyor. Onu görünce gözyaşlarım süratlendi. Makası buldum. Can havliyle atölyeye döndüm. Kaybedecek hiçbir şeyi olmayan bir hayvan gibi tüm resimlerimi makasla delik deşik ediyorum. Süratle yatak odasına geçtim. Annemden yadigâr sandığı açtım. Mahur'un kokusu yayıldı etrafa. Bana döndüğü gün salonda beni bu resimle suçüstü yakalamıştı... Tanrım, benden büyük bir bedbahtlık var mı dünyada? Resmi kokluyorum. Sandık küfü, kurumuş boya ve portakallı naftalin kokuyor. Gözümü kırpmadan onu da delik deşik ettim. Tam sandığı kapatacağım, gözüme, annem ölünce, daha doğrusu kendini öldürünce çizdiğim resim, ilk resmim ilişiyor.

Resmi, incitmeye korkarak elime aldım: Gökyüzünde sütliman deniz, yeryüzünde yıldızlı gök. Onu çizen çocuk gibi, en acıdığım ben gibi, en sevdiğim Nafiz gibi ağlıyorum. Benden derin bir yalnızlık var mı bu dünyada? Deniz... Deniz bile benden daha kalabalık. Deniz... Denize

gitmeliyim. Üstüme giyecek bir kazak arıyorum, nedense. Bir de ne göreyim? Mahur, o çok sevdiğim hırkasını bende unutmuş. Hemen üstüme geçiriyorum hırkayı. Boğulduğum gözyaşlarımla bulanmış evin odaları. Bitmeyen koridoru geçtim miydi, işte şurda kapı.

Ayağımda terliklerim olduğunun farkında bile değilim. Ben, Nafiz, bu hayatta ilk defa düşünemiyorum. Ben, fikirleriyle kendini öldüren, zamanı hiçe sayan ben. Anahtarı cebime koydum. Kapıyı çektim. Galata Köprüsü'ne gideceğim. Tıpkı rüyamdaki gibi. Köprüden kavuşacağım denizime. Bu gece, annemin kucağında hiç uyanmamacasına uyuyacağım. Annem beni affedecek. Ben annemi affedeceğim. Deniz altındaki en güzel köşkte annemle ebediyen mutlu yaşayacağım.

"Nafiz!" diye sıçradım uykumda. Bana gelmiş. Kapının eşiğinde sırsıklam. Karanlığın içinde karanlıktan bile karanlık. Üstünde benim hırkam. Bana bakıyor. Sessizliği korkunç. Mahir'e baktım; uyuyor. Yüreğim, ellerim, dilim, vaktim tir tir titriyor. Gözlerini gözlerimden ayırmıyor. Bana doğru geliyor. Nasıl buldu beni? Ne istiyor? Korkma demişti ama korkuyorum. Belinden bir silah çıkarıp önce beni sonra Mahir'i en son da kendini mi vuracak? Ona Mahir'in hiçbir suçu olmadığını, onun dünyanın en iyi, en temiz insanı olduğunu söylemeliyim. Hayır, ses çıkarmamalıyım. Mahir uyanmamalı. Mahir uyanırsa hepimiz ölürüz.

Mahir'e bir şey olmasın. Karşılığında bir ömür uykusuz kalmak kabulüm. Nafiz yürürken perdeye sürtündü. Perde hafifçe aralandı. Başucuma eğildi. Sokak lambasının zamansız ışığı Nafiz'in yüzünü aydınlatıyor. Ağlamış. Kan kırmızı bir deniz gibi içini çeke çeke ağlamış. Dizlerinin üzerine çökmüş bana bakıyor. Gençliğini seyreden bir ihtiyar gibi beni seyrediyor. Hayatımda ilk defa bu kadar kararlı görüyorum onu.

Korktuğum oluyor. Cebine gitti eli. Hoş geldin, hayatımın son anları. Hoşça kal, hayatımın tüm anları. Ölümüm zaten seneler önce senin elindendi. Bu sefer canım hiç yanmayacak. Cebinden çıkan şey ufacık. Parlıyor. Ne o? Korkum dağıldı. Yüzümü yüzüne yaklaştırıyorum. Nefesi başımı döndürüyor. Şişede kızıl bir mürekkep. Kırmızıdan çok vişneye çalıyor rengi. Ya da bana bu kadarcık ışıkta böyle görünüyor. Nafiz ne çok sever vişneyi. Ben buruk bulur, onun kadar çok yiyemem diye nasıl da içlenir.

Ne yapacak mürekkebi? İçecek mi? Kıracak mı? Mahir'le benim uyurken resmimizi mi çizecek? Elindekinin mürekkep olduğunun bile farkında değil mi? Kendi kanı mı bu yoksa? Onun için mi böyle kanı çekilmişçesine solgun, bitkin görünüyor? Birdenbire bana gülümsüyor. Ruhum ısınıyor. Yüreğim kamaşıyor. Tenim ürperiyor. Son nefesini verir gibi güçlükle, "Güzel Mahur" diyor. Ağlamamak için tırnaklarımı bacaklarıma geçiriyorum.

Mürekkep şişesini bana uzatıyor. Şişeyi usulca ellerimin içine yerleştiriyor. Elleriyle ellerimi sımsıkı örtüyor. Bir yerlerde bir silah patlıyor, bir deprem oluyor, bir kıyamet kopuyor. Ne o ölüyor ne ben. Mahir huzurla uyuyor. Nafiz öyle yorgun, öyle yakışıklı, öyle yalnız ki... Zamanımız yok. Zamanımız yok ne ayrılmaya ne kavuşmaya. Dünyanın tüm sözcükleri bitti. Camı açtı. Narin bacaklarıyla zarifçe pencereye tırmandı. Bahçeye çıktı.

Yataktan doğru onu seyrediyorum, gençliğini seyreden bir ihtiyar gibi. Arkasını dönüp bakmıyor bana. Bir kedi bir köpeğe hırçın hırçın miyavlıyor. Nafiz, karanlığın kucağında bir ninni gibi yürüyor. Mahir kıpırdanıyor. Telaşla bakıyorum. Oh, uyuyor. Tekrar pencereye dönüyorum. Gitmiş Nafiz. Daha fazla tutamıyorum kendimi.

Ağlıyorum. Kan kırmızı bir deniz gibi içim çekile çekile ağlıyorum. "Nafiz!" diye bağırıyorum. Beni duyup bana dön. Her yerinde beni duyup hemen şimdi bana dön. Başka hiçbir şey istemiyorum. Gövdemde bir sıcaklık. Mahir uyanmış. Saçlarımı okşuyor. "Geçti" diyor, "geçti."

Apartıman kapısını açıp, gözlerimi yumup, içimi sağanak yağmurun kokusuyla doldurup, tek bir adımımı bile atamadan koşarak eve çıkıyorum. Terliklerim, gecenin içinde zavallı bir vaveyla gibi inikâs ediyor. Gürültüyle kapıyı kapatıyorum. Üç defa kilitliyorum. Halıya takılıyor ayağım. Sendeliyorum. Terliklerimi fırlatıp atıyorum. Yatak odasına savruluyorum. Pencereyi ardına kadar açıyorum. Perde aralık. Sımsıkı örtüyorum. Yatağa giriyorum. "Bu sefer olacak. Bu gece uyuyacağım" diyorum.

Bir o yana bir bu yana dönüyorum. Ne yöne dönsem Mahur. Capcanlı görüyorum onu. Anbean yanımda. Elimi uzatsam dokunacağım. Ellerim yastığımın altında kavuşuk. Ellerimi uzatmıyorum Mahur'a. Ya dokunamazsam? Ya yoksa yanımda? Gözlerimi açmaya korkuyorum. Hakikat, boylu boyunca yanıma uzanmış, uyuyor. Nefesi çizgi çizgi suratımda. Görmek istemiyorum. Uyumalıyım. Uyursam unuturum. Uyumak mecburiyetindeyim. Unutamıyorum. Uyuyamıyorum. "Mahur!" diye haykırıyorum. Defalarca ismine susuyorum. İsmin uyutmuyor beni. Zaman unutturmuyor bana. "Uyku ol gel bana" diye yalvarıyorum sana. Duymuyorsun, dönmüyorsun. Başka hiçbir şey istemiyorum oysa.

Nafiz'in ne yapacağını bilemediğinde yaptığı gibi uzun uzun ellerime bakıyorum. Ellerim boş. Şişe yok. Bileğimi kıvırıyorum. Ağrısı geçmiş. Cam açık. Kalbe yağan bir aşk nasıl bitmezse öyle bitmemiş yağmur. Rüzgâr, İstanbulca, ıslak mı ıslak esiyor. Aylardan Ekim, senelerden 1932. Mahir yeniden yatağa yatırıyor beni. Bana bilmediğim dilde bir ninni söylüyor. Gözlerim kapanıyor. İçim geçmiş

zamandan şimdiki zamana, şimdiki zamandan gelecek zamana geçiyor. Uykuya dalmadan hemen önce dua eder gibi, şiir söyler gibi mırıldanıyorum: Nafiz...

Can Gürses

Eylül '13– İstanbul, Çanakkale, İzmir, Barselona, Ankara, Zonguldak, Gümüşlük, Paris, İstanbul– Ocak'17

"Aşk politiktir. Çünkü bir insanı bekleyen bir insan, bu dünyadan umudunu kesmemiştir. Bir insanı beklemek, sosyalizmden hatta anarşizmden bile ütopiktir. İki âşığın buluşması, tüm ütopyaların ümididir."

Âşıkların bir günü on yıla bedeldir, düşüncesinden yola çıkan roman, 1932 Ekim ayının on gününde geçiyor. Zamanın akrep ve yelkovanı âşıklar olunca, bu on günde okur yüzyıllık bir gezintiye çıkıyor. Şehir, kültürü ve diliyle, sokağı ve siyasetiyle, sanatı ve mimarisiyle akıl almaz bir hızda değişirken, âşıkları dünyadan soyutlayan aşksa büyük bir inat, tutku ve acıyla değişmemekte direniyor. Aşkın değişmezliği, İstanbul'un yüzyıllık değişimini gölgede bırakıyor.

Aşkın tarihinin tıpkı ülkenin tarihi gibi zaman denen kısır döngü içinde kendini tekrar edişini anlatırken yazar Can Gürses, önceki romanlarında da kendine mesele ettiği Türkçenin yüzyıl içindeki evrimini de ustalıkla "dil"e getiriyor. Aşkın gerçeküstülüğü,

9 786053 142249

KDV'den muaftır.